ΑΡΘΡΟΝ 838ον

«Ἐν τῇ δωρεᾷ ὡς πρότασις θεωροῦνται αἱ λέξεις, ὧν γίνεται χρῆσις εἰς τὴν σημασίαν τῆς μεταβιβάσεως κυριότητος πράγματός τινος δωρεάν, οἷαι: ἐχάρισα, ἐδώρησα καὶ παρεχώρησα ὡς δῶρον».

«Ἐπίσης ὡς πρότασις δωρεᾶς θεωροῦνται αἱ φράσεις αἱ σημαίνουσαι μεταβίβασιν κυριότητος δωρεάν, οἷα τὸ νὰ εἴπῃ ὁ σύζυγος, δίδων εἰς τὴν σύζυγον αὐτοῦ ζεῦγος ἐνωτίων ἢ ἄλλο τι κόσμημα: λάβε καὶ φόρεσον αὐτά».

ΑΡΘΡΟΝ 839ον

«Ἡ δωρεὰ συνομολογεῖται ἐπίσης ἐμπράκτως».

ΑΡΘΡΟΝ 840ον

«Ἐν τῇ δωρεᾷ καὶ τῇ ἐλεημοσύνῃ ἡ ἀποστολὴ καὶ ἡ παραλαβὴ ἐπέχει τόπον τῆς προφορικῆς προτάσεως καὶ παραλαβῆς».

ΑΡΘΡΟΝ 841ον

«Ἐν τῇ δωρεᾷ ἡ παραλαβὴ θεωρεῖται ὡς ἡ παραδοχὴ ἐν τῇ πωλήσει».

«Ὅθεν ἐὰν κατόπιν τῆς προτάσεως τοῦ δωρητοῦ π. χ. ἀφοῦ εἴπῃ οὗτος: τὸ πρᾶγμα τοῦτο ἐδώρησα εἰς σέ, παραλάβῃ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο ἐν τῇ ὁμηγύρει τῆς δωρεᾶς, χωρὶς ὁ δωρεοδόχος νὰ εἴπῃ: παρεδέχθην ἢ ἀπεδέχθην τὴν δωρεάν, ἡ δωρεὰ συμπληροῦται» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 842ον

«Διὰ τὴν παραλαβὴν ἀπαιτεῖται ρητὴ ἢ ἐξυπονοουμένη ἄδεια τοῦ δωρητοῦ».

παραλαβὴν τοῦ πράγματος ἱκανότης ἐπέχει τόπον αὐτῆς τῆς παραλαβῆς ἐν τῇ ἐγκύρῳ δωρεᾷ, ἐνῷ εἰς τὴν πλημμελῆ ἀπαιτεῖται πραγματικὴ παραλαβή. Ὅθεν ἡ δωρεὰ μεριδος ἀδιανεμήτου πράγματος εἶναι ἄκυρος, ὡς ἐρρήθη καὶ ἐν τοῖς σχολίοις τοῦ 55 ἄρθρου.

(1) Ἐν τῇ δωρεᾷ ἐν γένει ὁ ἀστεϊσμὸς ἐκλαμβάνεται ὡς σπουδαιότης, ἑπομένως ὁ δωρούμενος πρᾶγμά τι εἰς ἕτερον οὐχὶ σπουδαίως, μὴ ὑπάρχοντος νομίμου λόγου πρὸς ἀνάκλησιν τῆς δωρεᾶς, δὲν δύναται νὰ ἀνακαλέσῃ αὐτήν.

ΑΡΘΡΟΝ 843ον

«Ἡ πρότασις τοῦ δωρητοῦ εἶναι ἐξυπακουομένη ἄδεια πρὸς παραλαβήν».

«Ἀλλ' ἡ ρητὴ ἄδεια εἶναι ἡ σαφὴς διαταγή, οἷα τὸ νὰ εἴπῃ, ἂν τὸ δώρημα εὑρίσκηται παρὸν ἐν τῇ ὁμηγύρει τῆς δωρεᾶς: τὸ πρᾶγμα τοῦτο ἐδώρησα εἰς σέ, λάβε αὐτό. Ἂν δὲ δὲν εἶναι παρὸν ἐν τῇ ὁμηγύρει νὰ εἴπῃ: τὸ δεῖνα πρᾶγμα ἐδώρησά σοι, μετάβηθι καὶ λάβε αὐτό».

ΑΡΘΡΟΝ 844ον

«Δίδοντος τοῦ δωρητοῦ ρητῶς τὴν ἄδειαν πρὸς παραλαβήν, εἶναι ἔγκυρος ἡ παραλαβὴ τοῦ δωρεοδόχου εἴτε ἐν τῇ ὁμηγύρει τῆς δωρεᾶς ἢ μετὰ τὸν ἀποχωρισμόν».

«Ἀλλ' ἡ πρὸς παραλαβὴν ἐξυπακουομένη ἄδεια περιορίζεται μόνον ἐν τῇ ὁμηγύρει τῆς δωρεᾶς· ἡ μετὰ τὸν ἀποχωρισμὸν παραλαβὴ δὲν εἶναι ἰσχυρά».

«Π. χ. ἐὰν εἴπῃ: ἐδώρησά σοι τὸ πρᾶγμα τοῦτο καὶ ὁ δωρεοδόχος ἐν τῇ ὁμηγύρει ἐκείνῃ παραλάβῃ αὐτὸ ἀμέσως, ἡ παραλαβὴ εἶναι ἔγκυρος· ἀλλ' ἂν παραλάβῃ αὐτὸ ἀφοῦ ἀποχωρισθῶσι τῆς ὁμηγύρεως τῆς δωρεᾶς, δὲν εἶναι ἔγκυρος».

«Ἐπίσης ἐὰν εἴπῃ: τὸ ἐν τῷ δεῖνα μέρει (εὑρισκόμενον) πρᾶγμά μου ἐδώρησά σοι, καὶ δὲν εἴπῃ: μετάβηθι καὶ λάβε αὐτό, ἡ μετάβασις τοῦ δωρεοδόχου καὶ παραλαβὴ αὐτοῦ δὲν εἶναι ἔγκυρος».

ΑΡΘΡΟΝ 845ον

Ὁ ἀγοραστὴς δύναται νὰ δωρήσῃ τοῖς ἄλλοις τὸ ἀγορασθὲν πρᾶγμα πρὸ τῆς παραλαβῆς ἀπὸ τοῦ πωλητοῦ» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 846ον

«Ὅταν ὁ κύριος δωρήσῃ τὸ πρᾶγμα αὐτοῦ εἴς τινα, ἐν ταῖς

---

(1) Διότι δὲν εἶναι ἀπαραίτητος ὅρος νὰ εὑρίσκηται τὸ δωρούμενον πρᾶγμα ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ δωρητοῦ, ἀλλὰ δέον νὰ ᾖ κτῆμα αὐτοῦ, ὅθεν ἐπειδὴ πρὸ τῆς παραλαβῆς τοῦ ἀγορασθέντος πράγματος μετὰ τὴν σύμβασιν τῆς πωλήσεως, ἡ κυριότης μεταβαίνει εἰς τὸν ἀγοραστήν, ἡ δωρεὰ αὐτοῦ εἶναι ἔγκυρος.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1583).

χερσὶ τοῦ ὁποίου εὑρίσκεται αὐτό, δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη νέας παραδόσεως· ἡ δωρεὰ καθίσταται τελεία, λέγοντος τοῦ δωρεοδόχου: παρεδέχθην, ἢ ἀπεδέχθην τὴν δωρεάν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 847ον

«Ἐάν τις δωρήσῃ εἰς τὸν ὀφειλέτην τὴν ἀπαίτησιν αὐτοῦ, ἢ ἀπαλλάξῃ αὐτὸν ἐκείνης, ἡ δωρεὰ εἶναι ἔγκυρος καὶ τὸ χρέος παραχρῆμα ἀποσβέννυται, ἂν ἐκεῖνος δὲν ἀπορρίψῃ τὴν δωρεάν» (2).

---

(1) Κατὰ γενικὸν κανόνα ἐὰν αἱ δύο παραλαβαὶ εἶναι ὅμοιαι, τουτέστιν ἐὰν ἡ πρώτη παραλαβή, δι' ἧς εὑρίσκεται τὸ πρᾶγμα εἰς χεῖράς τινος, εἶναι τοῦ αὐτοῦ εἴδους μετὰ τῆς δευτέρας παραλαβῆς, ἥτις πρόκειται νὰ γίνῃ, ἀντικαθίστανται ἀμοιβαίως. Ἡ ὁμοιότης τῶν παραλαβῶν συνίσταται εἰς τὸ νὰ ὦσιν ἢ μὴ ἀμφότεραι ἀποζημιώσιμοι, δηλαδὴ ἐὰν ἀμφότεραι προέρχονται ἐκ δικαιοπραξιῶν καὶ γεγονότων συνεπαγομένων ἢ μὴ ἀποζημίωσιν. (Ἴδε σχόλια ἄρθρ. 262, σελίδα 189 § 2). Ὅταν ὅμως αἱ παραλαβαὶ δὲν εἶναι ὅμοιαι, τουτέστιν ἂν ἡ μία εἶναι ἀποζημιώσιμος, ἡ δὲ ἄλλη οὐχί, τότε ἡ μὲν ἰσχυροτέρα ἐπέχει τόπον τῆς ἀσθενεστέρας, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ ἐναντίον. Π. χ. Ἐάν τις παραδώσῃ εἰς ἕτερον λόγῳ παρακαταθήκης πρᾶγμά τι καὶ κατόπιν δωρήσῃ τὸ πρᾶγμα αὐτὸ εἰς τὸν θεματοφύλακα, δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη δευτέρας παραδόσεως, διότι ἀμφότεραι αἱ παραδόσεις εἰσὶ μὴ ἀποζημιώσιμοι καὶ ἑπομένως δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη ἀνανεώσεως τῆς παραδόσεως. Ἐπίσης ἂν δωρήσηταί τις εἰς τὸν σφετεριστὴν τὸ πρᾶγμα, ὅπερ ἐνοσφίσθη, δὲν ὑπάρχει ἐπίσης ἀνάγκη νέας παραδόσεως, διότι ἡ πρώτη παραλαβὴ ἦτο ἀποζημιώσιμος, ἐνῷ ἡ δευτέρα ἡ γεννησομένη συνεπείᾳ τῆς δωρεᾶς δὲν εἶναι ἀποζημιώσιμος, ἄρα ἡ πρώτη καθὸ ἰσχυροτέρα τῆς δευτέρας ἐπέχει τόπον αὐτῆς.

Ἐπειδὴ ἡ διὰ τῆς δωρεᾶς γινομένη παραλαβὴ δὲν εἶναι ἀποζημιώσιμος, ἕπεται ὅτι πᾶσα προγενεστέρα παραλαβὴ ἀντικαθίστησι τὴν τῆς δωρεᾶς καὶ ἑπομένως δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη νέας παραλαβῆς.

(2) Μολονότι κατὰ τὸ ἄρθρον 837 διὰ νὰ θεωρηθῇ ἡ δωρεὰ συνωμολογημένη καὶ νὰ ἐπιφέρῃ τὰ νόμιμα ἀποτελέσματα, ἀπαιτεῖται οὐ μόνον πρότασις, ἀλλὰ καὶ παραδοχή, ἐν τούτοις ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθρου τούτου δὲν ἀπαιτεῖται παραδοχή, ἐκτὸς ἂν ὁ δωρεοδόχος ἀπορρίψῃ αὐτήν, διότι ἡ δωρεὰ καὶ ἡ ἐξόφλησις περιλαμβάνουσι καὶ μεταβίβασιν κυριότητος καὶ ἀπόσβεσιν δικαιώματος. Ἡ σημαίνουσα ἀπόσβεσιν πρᾶξις

ΑΡΘΡΟΝ 848ον

«Ἐάν τις δωρήσῃ εἰς ἄλλον τὴν ἀπό τινος ἀπαίτησίν του καὶ δώσῃ ρητὴν ἄδειαν πρὸς παραλαβὴν λέγων: μετάβηθι καὶ λάβε αὐτήν, ἡ δωρεὰ καθίσταται πλήρης, ἂν ὁ δωρεοδόχος μεταβῇ καὶ παραλάβῃ αὐτήν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 849ον

«Ἀποθνήσκοντος πρὸ τῆς παραλαβῆς τοῦ δωρητοῦ ἢ τοῦ δωρεοδόχου, ἡ δωρεὰ ἀκυροῦται» (2).

δὲν ἔχει ἀνάγκην παραδοχῆς καὶ εἶναι ἔγκυρος εἴτε γίνῃ παραδεκτή, εἴτε μή, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀπορρίψεως δὲν ἀποσβέννυται τὸ χρέος, διότι ἄλλως ἐπιβάλλεται κυριότης εἰς ἄλλον παρὰ τὴν συγκατάθεσίν του. εἰς περιπτώσεις ὅμως καθ' ἃς διαλύεται σύμβασις ἀπαιτεῖται παραδοχή. Π. χ. ἡ δωρεὰ προπωληθέντος πράγματος δέον νὰ γίνῃ παραδεκτή, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ δωρεὰ καὶ ἐξόφλησις σημαίνει καθαρὰν μεταβίβασιν κυριότητος. Ἐπίσης ἔχει ἀνάγκην παραδοχῆς ἡ δωρεὰ ἡ γινομένη τῷ ἐγγυητῇ, ἥτις ἀπορρίπτεται διὰ τῆς μὴ παραδοχῆς, διότι ἡ πρὸς τὸν ἐγγυητὴν δωρεὰ σημαίνει μεταβίβασιν κυριότητος. (Ἴδε σχόλια ἄρθρου 660). (Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1234).

(1) Κατὰ γενικὸν κανόνα ἡ μεταβίβασις κυριότητος χρέους εἰς ἕτερον ἐκτὸς τοῦ ὀφειλέτου εἶναι ἄκυρος. Ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ἐξαιρέσεις. Εἶναι ἔγκυρος ὁ διορισμὸς πληρεξουσίου πρὸς παραλαβὴν χρέους δωρηθέντος· μετὰ τὴν παραλαβὴν τοῦ χρέους συνιστᾶται ἡ δωρεά, ἀλλ' ἂν πρὸ τῆς παραλαβῆς παύσῃ τὸν δωρεοδόχον πληρεξούσιον, ἡ παῦσις εἶναι νόμιμος, δηλαδὴ παύεται ὁ πληρεξούσιος καὶ ἡ δωρεὰ ἀκυροῦται. Ἐπίσης ὅταν τις ὁμολογήσῃ ὅτι τὸ ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ δάνειον δὲν εἶναι ἰδικόν του καὶ ὅτι ἀνήκει εἰς ἄλλον καὶ ὅτι τὸ ὄνομά του ἐτέθη εἰκονικῶς, ἡ ὁμολογία αὕτη ἐπὶ σκοπῷ δωρεᾶς γενομένη ἔχει μὲν τὴν χροιὰν τῆς δωρεᾶς, θεωρεῖται δὲ ὡς ὁμολογία ἀναγομένη εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς συνομολογήσεως τοῦ δανείου, οὕτινος τοιουτοτρόπως μεταβιβάζεται ἡ κυριότης.

(2) Φυσικῷ τῷ λόγῳ ἀφοῦ πρὸ τῆς παραλαβῆς δὲν θεωρεῖται τελεία ἡ δωρεά, τουτέστι τὸ δώρημα δὲν μεταβιβάζεται εἰς τὴν κυριότητα τοῦ δωρεοδόχου, ἕπεται ἀναγκαίως ὅτι διὰ τοῦ θανάτου ἑνὸς τῶν συμβαλλομένων ἀκυροῦται ἡ σύμβασις τῆς δωρεᾶς, διότι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ δωρητοῦ ἡ κυριότης μεταβιβάζεται εἰς τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ, διὰ δὲ

ΑΡΘΡΟΝ 850ον

«Ὅταν τις δωρήσῃ τι εἰς τὸν ἐχέφρονα καὶ ἐνήλικον υἱόν του, δέον νὰ γίνῃ ἡ παράδοσις καὶ παραλαβὴ αὐτοῦ» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 851ον

«Ὅταν ὁ κηδεμὼν ἀνηλίκου, ἢ ὁ παιδαγωγός, τουτέστιν ὁ ἀνατρέφων καὶ ἐπιτηρῶν αὐτόν, δωρήσῃ εἰς τὸν ἀνήλικον τὸ ἐν χερσὶν αὐτοῦ ἢ παρ' ἄλλῳ παρακατατεθειμένον πρᾶγμά του, διὰ μόνης τῆς προτάσεως, δηλαδὴ μόνον ἂν εἴπῃ: ἐδώρησα, ὁ ἀνήλικος ἐκεῖνος καθίσταται κύριος τοῦ πράγματος καὶ δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη παραλαβῆς».

ΑΡΘΡΟΝ 852ον

«Ὅταν ἄλλος τις δωρήσῃ πρᾶγμά τι εἰς παῖδα, ἡ δωρεὰ καθίσταται πλήρης μόνον διὰ τῆς παραλαβῆς τοῦ ἐπιτρόπου ἢ τοῦ παιδαγωγοῦ αὐτοῦ» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 853ον

«Δωρηθέντος πράγματός τινος εἰς παῖδα ἀνεπτυγμένην τὴν κρίσιν ἔχοντα, διὰ τῆς παραλαβῆς ὑπ' αὐτοῦ ἡ δωρεὰ καθίσταται τελεία καὶ ἂν ἀκόμη ἔχῃ ἐπίτροπον» (3).

ΑΡΘΡΟΝ 854ον

«Ἡ εἰς τὸ μέλλον ἀναγομένη δωρεὰ δὲν εἶναι ἔγκυρος».

«Π. χ. ἐὰν εἴπῃ τις: ἐδώρησά σοι τὸ πρᾶγμα τοῦτο ἀπὸ

τοῦ θανάτου τοῦ δωρεοδόχου ἐκλείπει τὸ πρόσωπον, ὑπὲρ οὗ ἐγένετο ἡ ἀγαθοεργία. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον κατὰ γενικὸν κανόνα πᾶσα εὐπρεπία πρὸ τῆς παραλαβῆς θεωρεῖται ὡς ἄκυρος μετὰ τὸν θάνατον ἑνὸς τῶν συμβληθέντων. (Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 932).

(1) Κατ' ἀντιδιαστολὴν ἡ δωρεὰ πρὸς ἀνήλικον τέκνον κατὰ τὸ ἑπόμενον ἄρθρον δὲν ἔχει ἀνάγκην παραδόσεως, διότι οἱ ἀνήλικοι οὐ μόνον δὲν ἔχουσι τὴν ἱκανότητα τοῦ παραδέχεσθαι καὶ παραλαμβάνειν, ἀλλὰ ὁ ἐπίτροπος αὐτῶν παραλαμβάνει καὶ παραδέχεται ἀντ' αὐτῶν, ἑπομένως ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ παρόντος ἄρθρου δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη παραδόσεως, ἀφοῦ τὸ πρᾶγμα εὑρίσκεται εἰς χεῖρας ἐκείνου, ὅστις πρόκειται νὰ τὸ παραλάβῃ.

(2) (Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 935).

(3) (Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 935).

τῆς πρώτης τοῦ ἐπιόντος μηνός, ἡ δωρεὰ δὲν εἶναι ἔγκυρος»(1).

ΑΡΘΡΟΝ 855ον

«Ἡ ὑπὸ τὸν ὅρον ἀντιδώρου γινομένη δωρεὰ εἶναι ἔγκυρος καὶ ὁ ὅρος ἰσχυρός».

«Π. χ. ὅταν τις δωρήσῃ εἴς τινα πρᾶγμά τι ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ δώσῃ (ὁ δωρεοδόχος) ἀντίδωρον, ἢ νὰ πληρώσῃ τὸ γνωστοῦ ποσοῦ χρέος του, ἂν ὁ δωρεοδόχος τηρήσῃ τὸν ὅρον ἐκεῖνον, ἡ δωρεὰ καθίσταται ἀμετάκλητος, εἰ δὲ μή, ὁ δωρητὴς δύναται νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν δωρεάν του. Ἐπίσης ὅταν τις δωρήσῃ καὶ παραδώσῃ εἴς τινα τὸ ἀκίνητον κτῆμά του (ملك) ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ διατρέφῃ αὐτὸν μέχρι θανάτου, δὲν δύναται ὁ δωρητὴς μεταμελούμενος ν' ἀνακαλέσῃ τὴν δωρεὰν καὶ νὰ λάβῃ ὀπίσω τὸ κτῆμά του ἐκεῖνο, ἐνόσῳ ὁ δωρεοδόχος συγκατατίθεται νὰ διατρέφῃ τὸν δωρητὴν συμφώνως πρὸς τὸν ῥηθέντα ὅρον» (2).

---

(1) Ἐν ταῖς πηγαῖς ἀπαντῶσι δύο εἴδη δωρεᾶς ὑπὸ ὅρον· ἡ عمرى (οὐμρὰ) καὶ رقبى (ρουκπ'ά). Καὶ οὐμρὰ μὲν λέγεται ἡ δωρεὰ ἣν ὁ δωρητὴς ποιεῖται πρὸς τὸν δωρεοδόχον ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ καρποῦται τὸ πρᾶγμα ἐφ' ὅρου ζωῆς, μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ δωρεοδόχου τὸ πρᾶγμα νὰ ἀνήκῃ εἰς τὸν δωρητὴν ἢ εἰς τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ. Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς δωρεᾶς εἶναι ἔγκυρον καὶ τὸ δωρούμενον πρᾶγμα θεωρεῖται ὁριστικῶς τοῦ δωρεοδόχου καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ὡς κτῆμα τῶν κληρονόμων του. Ὁ ὅρος τοῦ δωρητοῦ εἶναι ἄκυρος καὶ περὶ τούτου ὑπάρχει ῥήτρα τοῦ Προφήτου. Ρουκπ'ὰ δὲ λέγεται ἡ δωρεὰ ἣν ποιεῖταί τις εἰς ἕτερον ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ καρποῦται αὐτὸ καὶ τὸ πρᾶγμα νὰ καθίσταται κτῆμα τοῦ ἐπιζῶντος, τουτέστιν ἂν προαποβιώσῃ ὁ δωρητής, τὸ πρᾶγμα νὰ περιέρχηται εἰς τὴν κυριότητα τοῦ δωρεοδόχου, ἂν δὲ ὁ δωρεοδόχος, εἰς τὴν τοῦ δωρητοῦ. Ἡ τοιαύτη δωρεὰ εἶναι ἄκυρος, διότι ἀμφότεροι ἀναμένουσι τὸν θάνατον τοῦ ἑτέρου, καὶ διότι δὲν μεταβιβάζεται ἀμέσως ἡ κυριότης τοῦ πράγματος, ἀναγομένη εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον. (Ἴδε σχόλια ἄρθρου 82, σελίδα 98, § 8).

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 894).

(2) Ἡ δωρεὰ ἡ γινομένη μὲ τὴν συμφωνίαν τοῦ νὰ διατρέφῃ ἐφ' ὅρου ζωῆς ὁ δωρεοδόχος τὸν δωρητὴν εἶναι ἔγκυρος. Ἀλλ' ἡ συμφωνία αὕτη

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

Περὶ τῶν ὁρων τῆς δωρεᾶς

شرائط هبه بيانندر

(Σεραήτι χηπ·π·ὲ π·εγιανιντά δ·ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 856ον

«Τὸ δωρούμενον πρᾶγμα δέον νὰ ὑπάρχῃ κατὰ τὸν χρόνον τῆς συστάσεως τῆς δωρεᾶς».

«Ὅθεν δὲν εἶναι ἔγκυρος ἡ δωρεὰ σταφυλῶν παραχθησομένων ἐκ τινος ἀμπέλου, ἢ πώλου τεχθησομένου ὑπὸ φορβάδος» (1).

δέον νὰ ὁρίζηται ὡρισμένως, σαφῶς καὶ καθαρῶς, διότι ἄλλως ἡ δωρεὰ εἶναι ἄκυρος. Ἂν π. χ. ἡ συμφωνία γίνῃ ὑπὸ τὸν τύπον αἱρέσεως, δηλαδὴ ἂν εἴπῃ δωροῦμαι τὸ δεῖνα πρᾶγμα, ἐὰν μὲ διατρέφῃς ἐφ' ὅρου ζωῆς, ἢ ἂν πληρώσῃς τὸ χρέος μου, ἡ δωρεὰ εἶναι ἄκυρος. (Ἴδε ἐπίσης σχόλια ἄρθρου 82).

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 944, 945 καὶ 990).

(1) Ἐν τούτοις ἡ δωρεὰ ὀμπάκων ἔτι σταφυλῶν εἶναι ἔγκυρος. Ἡ δωρεὰ τοῦ ἐκ τοῦ σησαμίου ἐξαχθησομένου ἐλαίου εἶναι ἄκυρος, διότι κατὰ τὴν σύμβασιν εἶναι ἀνύπαρκτος, ἀλλὰ τοῦ μήπω κεκαρμένου ἐρίου τοῦ εὑρισκομένου εἰσέτι ἐπὶ τοῦ προβάτου ἡ δωρεὰ εἶναι ἔγκυρος, ἡ δὲ κατόπιν γινομένη παράδοσις αὐτοῦ θεωρεῖται ὡς ἐκτέλεσις τῆς αὐτῆς δωρεᾶς· ἡ παράδοσις ὅμως τοῦ πώλου, περὶ οὗ ἀναφέρει τὸ παράδειγμα τοῦ ἄρθρου τούτου, μετὰ τὸν τοκετὸν δὲν θεωρεῖται ὡς ἐκτέλεσις τῆς αὐτῆς δωρεᾶς, διότι τὸ μὲν ἔριον κατὰ τὸν χρόνον τῆς δωρεᾶς ἦν πρᾶγμα ὑπάρχον, ὑπῆρχε δὲ μόνον κώλυμα τῆς παραδόσεως, ἀλλὰ τὸ νεογνὸν δὲν ὑπῆρχεν. Ἡ παράδοσις δέρματος ζώου δωρηθέντος πρὸ τῆς σφαγῆς αὐτοῦ δὲν θεωρεῖται ὡς ἐκτέλεσις τῆς αὐτῆς δωρεᾶς, καίπερ ὑπάρχοντος τοῦ δέρματος κατὰ τὸν χρόνον τῆς συμβάσεως. Ἐν γένει τὰ μὲν μὴ φυσικῶς ἡνωμένα χωριζόμενα καὶ παραδιδόμενα ἀνάγονται εἰς τὴν ἀρχικὴν σύμβασιν, τὰ δὲ φυσικῶς ἡνωμένα ἀπαιτοῦσι νέαν σύμβασιν, ἀλλ' ἂν εἶναι δυνατὴ ἡ παράδοσις αὐτῶν, ὡς ἡ τοῦ ἐρίου, ἀνάγεται εἰς τὸ ἀρχικὸν συνάλλαγμα.

Κατὰ γενικὸν κανόνα ἡ μὲν δωρεὰ τοῦ κατεχομένου (مشغول μεσ·γοὺλ)

ΑΡΘΡΟΝ 857ον

«Δέον τὸ δώρημα νὰ ᾖ κτῆμα τοῦ δωρητοῦ».

«Ὅθεν ἐάν τις δωρήσῃ εἴς τινα ἄνευ ἀδείας ἀλλότριον πρᾶγμα, ἡ δωρεὰ δὲν εἶναι ἔγκυρος».

«Ἀλλ' ἐὰν μετὰ τὴν δωρεὰν ὁ κύριος ἐπιτρέψῃ αὐτήν, καθίσταται ἔγκυρος».

ΑΡΘΡΟΝ 858ον

Τὸ δώρημα δέον νὰ ᾖ γνωστὸν καὶ ὡρισμένον».

«Ὅθεν δὲν εἶναι ἔγκυρος ἡ δωρεά, ἂν ὁ δωρητὴς δωρήσῃ ἀπροσδιορίστως ἐκ τῆς περιουσίας του πρᾶγμά τι ἢ ἐκ δύο ὡρισμένων ἵππων τὸν ἕνα».

«Ἀλλ' ὅταν εἴπῃ: ὁπότερον τῶν δύο τούτων ἵππων θέλεις ἔσται ἰδικός σου, ἡ δωρεὰ εἶναι ἔγκυρος, ἂν ὁ δωρεοδόχος ὁρίσῃ τὸν ἕνα τούτων ἐν τῇ ὁμηγύρει τῆς δωρεᾶς· ἀλλὰ δὲν ὠφελεῖ ὁ προσδιορισμὸς μετὰ τὴν ἀποχώρησ ὁμηγύρεως τῆς δωρεᾶς (1).

εἶναι ἄκυρος, ἡ δὲ τοῦ κατέχοντος (مِلْك صَاحِبْ) ἔγκυρος. Π. χ. ἐάν δωρήσηταί τις διεσκευασμένης οἰκίας μόνον τὸ κτίριον ἄνευ τῶν ἐπίπλων, ἡ δωρεὰ εἶναι ἄκυρος, διότι τὸ δωρούμενον πρᾶγμα κατέχεται ὑπὸ τῶν πραγμάτων τοῦ δωρητοῦ, παρακωλυόντων τὴν παράδοσιν· ἀλλ' ἂν δωρήσηται μόνον τὰ ἐν αὐτῇ ἐπιπλα καὶ παραδώσῃ αὐτὰ μετὰ τῆς οἰκίας, ἡ δωρεὰ εἶναι ἔγκυρος, διότι δωρεῖται τὸ κατέχον καὶ δὲν ὑπάρχει τι τὸ κωλύον τὴν παράδοσιν. Ὁ λόγος εἶναι ὁ ἑξῆς: Τὸ μὲν κατέχον εἶναι τὸ περιεχόμενον, τὸ δὲ κατεχόμενον τὸ περιέχον· τὸ περιεχόμενον κατέχον τὸ περιέχον ἐμποδίζει τὴν παράδοσιν, ἀλλὰ τὸ περιέχον μὴ κατέχον τὸ περιεχόμενον δὲν παρακωλύει αὐτήν, ὡς ἐκ τούτου δὲ θεωρεῖται ὡς ἀδιανέμητος μερίς, ἧς ἡ δωρεὰ ἐπίσης εἶναι ἄκυρος. (Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 943).

(1) Ὁ δωρητὴς λέγων τῷ δωρεοδόχῳ ὅτι δωρεῖται αὐτῷ ἕνα τῶν δύο ἵππων, δὲν χορηγεῖ αὐτῷ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς καὶ διὰ τοῦτο ἡ δωρεὰ δὲν εἶναι ἔγκυρος· ἀλλ' ὅταν εἴπῃ ὅτι δωρεῖται αὐτῷ ἐκ τῶν δύο ἵππων ὁντινα ἀρέσει, χορηγεῖ εἰς αὐτὸν τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς σιωπηρῶς, διὰ τοῦτο ἂν ὁρίσῃ ὁ δωρεοδόχος τὸ δώρημα κατὰ τὴν ὁμήγυριν, ἡ δωρεὰ εἶναι ἔγκυρος, μετὰ δὲ τὸν ἀποχωρισμὸν ἀπόλλυσι τὸ δικαίωμα

ΑΡΘΡΟΝ 859ον

«Ὁ δωρητὴς δέον νὰ ᾖ ἐχέφρων καὶ ἐνήλικος».

«Ὅθεν δὲν εἶναι ἔγκυρος ἡ δωρεὰ τοῦ ἀνηλίκου, τοῦ παράφρονος καὶ τοῦ παλίμπαδος».

«Ἀλλ' ἡ πρὸς τούτους γινομένη δωρεὰ εἶναι ἔγκυρος» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 860ον

«Ἐν τῇ δωρεᾷ ἀπαιτεῖται ἡ συναίνεσις τοῦ δωρητοῦ».

«Ὅθεν δὲν εἶναι ἔγκυρος ἡ ὑπὸ τὸ κράτος τῆς βίας γινομένη δωρεά» (2).

ΤΙΤΛΟΣ Β'

Περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς δωρεᾶς.

(Περιέχει δύο κεφάλαια).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Περὶ ἀνακλήσεως τῆς δωρεᾶς.

هبه‌دن رجوع حقنده‌در

(Χαπ'π'εδ'ὲν ρουδζοῦ χακκηντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 861ον

«Ὁ δωρεοδόχος γίνεται κύριος τοῦ δωρήματος διὰ τῆς παραλαβῆς» (3).

τῆς ἐκλογῆς, διότι ρητῶς καὶ σαφῶς δὲν καθωρίσθη τὸ δώρημα, ἀλλ' ὑπάρχει σιωπηρὸς προσδιορισμὸς τοῦ δωρήματος, τουτέστιν ὑφίσταται ἀναγκαία συνέπεια, ἐπειδὴ ὅμως κατὰ τὸ 22ον ἄρθρον αἱ ἄψυκτοι ἀνάγκαι ἐκτιμῶνται κατὰ τὸ ποσὸν αὐτῶν, ὁ σιωπηρὸς προσδιορισμὸς παρατείνεται μέχρι τοῦ τέλους τῆς ὁμηγύρεως, μετὰ τὴν διάλυσιν τῆς ὁποίας φυσικῷ τῷ λόγῳ δὲν ἰσχύει ὁ προσδιορισμός.

(1) (Παραβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 901, 903, 902, 904 καὶ 906).

(2) (Παραβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1109).

(3) Ἐν τῇ πωλήσει μόνον διὰ τῆς προτάσεως καὶ παραδοχῆς καθίσταται ἐκτελεστὸν τὸ συνάλλαγμα, μεταβιβαζομένης τῆς κυριότητος τοῦ

ΑΡΘΡΟΝ 862ον

«Πρὸ τῆς παραλαβῆς ὁ δωρητὴς δύναται αὐτοβούλως ν' ἀνακαλέσῃ τὴν δωρεάν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 863ον

«Ἡ μετὰ τὴν πρότασιν ἀπαγόρευσις τοῦ δωρητοῦ τοῦ νὰ παραλάβῃ (τὸ πρᾶγμα) ὁ δωρεοδόχος θεωρεῖται ὡς ἀνάκλησις».

ΑΡΘΡΟΝ 864ον

«Ὁ δωρητὴς μετὰ τὴν παραλαβήν, τῇ συναινέσει τοῦ

πωληθέντος πράγματος· ἀλλ' ἐν τῇ δωρεᾷ διὰ τῶν συστατικῶν τούτων στοιχείων, τουτέστι διὰ μόνης τῆς ταὐτίσεως τῶν βουλήσεων, δὲν μεταβιβάζεται ἡ κυριότης τοῦ δωρουμένου πράγματος, ἀλλὰ μόνον διὰ τῆς παραλαβῆς.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 938).

(1) Κατὰ γενικὸν κανόνα ἡ δωρεὰ ἀνακαλεῖται μὴ θεωρουμένη ὡς σύμβασις ἐκτελεστή· ἑπτὰ δὲ μόνον λόγοι καθιστῶσιν ἀμετάκλητον τὴν δωρεάν. Οἱ λόγοι οὗτοι διαγράφονται ἐν τοῖς ἑπομένοις ἄρθροις 866—872. Οἱ ἑπτὰ οὗτοι λόγοι εἰσὶν οἱ ἑξῆς ἀναπτυσσόμενοι ἐν τοῖς ἄρθροις τούτοις: زياده (ζιγιαδ'ὲ) ἐπαύξημα, موت (μὲβτ) θάνατος, عوض (ἠβάζ) ἀντάλλαγμα, ἀντίδωρον, خروج (χουρούτς) ἀπαλλοτρίωσις, μεταβίβασις, زوجين (ζεβζέην) σύζυγοι, قرابت (καραπ'ὲτ) συγγένεια καὶ هلاك (χελὰκ) καταστροφή, ὄλεθρος. Τοὺς ἑπτὰ τούτους λόγους συμπεριλαμβάνουσιν ἐν τῇ φράσει دمع خرّاق (δ'έμού χαζικάχ), ἀποτελουμένῃ ἐκ τῶν ἀρχικῶν γραμμάτων τῶν ἑπτὰ τούτων ἐξαιρετικῶν λόγων. Δηλαδὴ τὸ د σημαίνει ζιγιαδ'έ, τὸ م μέβδ, τὸ ع ἠβάζ, τὸ خ χουρούτς, τὸ ز ζεβζέην, τὸ ق καραπ'ὲτ καὶ ه χελάκ. Οἱ ἐξαιρετικοὶ οὗτοι λόγοι διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου ἐμπεριέχονται ἐν τῇ ἑλληνικῇ λέξει *ἄθεσμος*, τουτέστι τὸ ἀρχικὸν γράμμα τῆς λέξεως *α* σημαίνει τὸ ἀντίδωρον, τὸ *θ* τὸν θάνατον, τὸ *ε* τὸ ἐπαύξημα, τὸ *σ* τοὺς συζύγους, τὸ *μ* τὴν μεταβίβασιν τῆς κυριότητος (ἀπαλλοτρίωσιν), τὸ *ο* τὸν ὄλεθρον καὶ τὸ τελικὸν *ς* τὴν συγγένειαν. Ὅθεν μόνον ἡ ἀνάμνησις τῆς λέξεως *ἄθεσμος* ὑπομιμνήσκει καὶ τοὺς ἑπτὰ ἐξαιρετικοὺς λόγους ἕνεκα τῶν ὁποίων ἡ δωρεὰ δὲν ἀνακαλεῖται.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 932).

δωρεοδόχου δύναται ν' ἀνακαλέσῃ τήν τε δωρεὰν καὶ τὸ δῶρον. Ἂν δὲ ὁ δωρεοδόχος δὲν συναινῇ, (ὁ δωρητὴς) ἀναφέρεται εἰς τὸν δικαστήν».

«Ὁ δὲ δικαστὴς δύναται νὰ ἀκυρώσῃ τὴν δωρεάν, ἂν δὲν ὑπάρχωσι τὰ ἐν τοῖς ἑπομένοις ἄρθροις διαγραφόμενα κωλύματα τῆς ἀνακλήσεως. Ἂν ὅμως ὑπάρχῃ ἓν τῶν κωλυμάτων τῆς ἀνακλήσεως δὲν δύναται νὰ ἀκυρώσῃ αὐτήν».

ΑΡΘΡΟΝ 865ον

«Ἐὰν μετὰ τὴν παραλαβὴν ὁ δωρητὴς λάβῃ ὀπίσω αὐτοβούλως τὸ δώρημα παρὰ τὴν συναίνεσιν τοῦ δωρεοδόχου, ἢ πρὸ τῆς ἀποφάσεως τοῦ δικαστοῦ, θεωρεῖται ὡς σφετεριστής».

«Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἂν εἰς χεῖρας αὐτοῦ τὸ δωρηθὲν πρᾶγμα καταστραφῇ ἢ ἀπολεσθῇ, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 866ον

«Δὲν δύναταί τις νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν δωρεὰν τὴν γενομένην εἰς τοὺς ἀνιόντας ἢ κατιόντας συγγενεῖς αὐτοῦ, ἢ εἰς τὸν ἀδελφὸν καὶ τὴν ἀδελφήν του, ἢ εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν, ἢ εἰς τὸν ἀδελφὸν καὶ τὴν ἀδελφὴν τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρός του (θείου)» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 867ον

«Ὅταν, διαρκοῦντος τοῦ γάμου, ὁ ἕτερος τῶν συζύγων δωρήσῃ καὶ παραδώσῃ τι εἰς τὸν ἄλλον, δὲν δύναται πλέον νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν δωρεάν» (3).

---

(1) Ὁ δωρήσας καὶ παραδοὺς τὸ πρᾶγμα δὲν δικαιοῦται αὐθαιρέτως νὰ λάβῃ ὀπίσω αὐτό, ἀλλ' ὀφείλει, ἀρνουμένου τοῦ δωρεοδόχου τὴν ἀπόδοσιν, διὰ δικαστικῆς ὁδοῦ νὰ λάβῃ ὑπὸ τὴν κατοχήν του τὸ ἀνακαλούμενον δώρημα.

(2) Διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου ὁρίζεται ὁ βαθμὸς τῆς συγγενείας, ἧς ὑπαρχούσης, ἡ δωρεὰ δὲν ἀνακαλεῖται. Ὑπαρχούσης τοιαύτης συγγενείας ἀπαιτεῖται ἵνα οἱ τοιοῦτοι συγγενεῖς ἀλληλοβοηθῶνται· διὰ τοῦτο ἡ μεταξὺ τοιούτων συγγενῶν γινομένη δωρεὰ εἶναι ἐκτελεστὴ καὶ ἀμετάκλητος.

(3) Καὶ μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ γάμου ἡ δωρεὰ ἡ γενομένη μεταξὺ

ΑΡΘΡΟΝ 868ον

«Διδομένου ἀντιδώρου ἀπέναντι τῆς δωρεᾶς καὶ τοῦ δωρητοῦ παραλαμβάνοντος αὐτό, ἡ ἀνάκλησις τῆς δωρεᾶς ἀπαγορεύεται».

«Ὅθεν ἐὰν δοθῇ τι εἰς τὸν δωρητὴν εἴτε ὑπὸ τοῦ δωρεοδόχου, εἴτε ὑπὸ τρίτου ὡς ἀντίδωρον τῆς δωρεᾶς του καὶ ἐκεῖνος παραλάβῃ αὐτό, δὲν δύναται κατόπιν νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν δωρεάν του» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 869ον

«Ἡ ἀνάκλησις τῆς δωρεᾶς δὲν εἶναι ἔγκυρος, ὅταν παραχθῇ συναφὲς προσαύξημα, οἷα ἡ οἰκοδόμησις κτιρίου ὑπὸ τοῦ δωρεοδόχου, ἂν τὸ δωρηθὲν εἶναι γῆ, ἡ φύτευσις δένδρων ἐπ' αὐτῆς, ἢ ἡ πάχυνσις παρὰ τῷ δωρεοδόχῳ ζώου, ἂν τὸ δωρηθὲν εἶναι ἀσθενὲς ζῶον· ἢ ὅταν ἀλλοιωθῇ τὸ δώρημα εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀλλάξῃ ὄνομα, οἷον ὁ σῖτος νὰ μετατραπῇ εἰς ἄλευρον».

«Ἀλλ' ἡ κεχωρισμένη προσαύξησις δὲν κωλύει τὴν ἀνάκλησιν».

«Ὅθεν ὅταν ἐγκυμονήσῃ ἡ φορβὰς τὴν ὁποίαν ἐδώρησέ τις εἰς ἄλλον, δὲν δύναται (ὁ δωρητὴς) ν' ἀνακαλέσῃ τὴν δωρεάν».

«Ἀλλὰ δύναται νὰ ἀνακαλέσῃ αὐτὴν μετὰ τὸν τοκετόν».

«Καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ νεογνὸν μένει εἰς τὸν δωρεοδόχον» (2).

συζύγων δὲν ἀνακαλεῖται, διότι ἀφοῦ ἅπαξ τὸ συνάλλαγμα τῆς δωρεᾶς κατέστη ἀμετάκλητον, δὲν ἀνακαλεῖται διὰ τοῦ διαζυγίου.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1096).

(1) Διὰ τῆς παροχῆς ἀντιδώρου καὶ τῆς παραλαβῆς τοῦ δωρήματος τὸ συνάλλαγμα τῆς δωρεᾶς ἐπὶ τέλους μετατρέπεται εἰς πώλησιν, εἰς ἐκτελεστὸν δηλονότι συνάλλαγμα, οὗτινος ἡ ἀνάκλησις δὲν ἐπιτρέπεται. Ἡ ἀξία τοῦ ἀντιδώρου οὐδόλως ἐπιδρᾷ ἐπὶ τοῦ συναλλάγματος· δέκα γροσίων π. χ. ἀντίδωρον διδόμενον ἀπέναντι δωρήματος ἑκατὸν λιρῶν καθίστησιν ἀμετάκλητον τὸ συνάλλαγμα τῆς δωρεᾶς.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1236).

(2) Τὸ ἄρθρον τοῦτο πραγματεύεται περὶ τῶν προσαυξημάτων, δι' ὧν καθίσταται ἀμετάκλητος ἡ δωρεά. Διὰ τοῦ προσαυξήματος τὸ δωρηθὲν πρᾶγμα μεταβάλλεται, θεωρούμενον ὡς καταναλωθέν, ἀλλὰ τὸ

ΑΡΘΡΟΝ 870ον

«Ἐὰν ὁ δωρεοδόχος διὰ πωλήσεως ἢ δωρεᾶς καὶ παραδόσεως μεταβιβάσῃ τὴν κυριότητα τοῦ πράγματος, ὁ δωρητὴς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἀνακλήσεως» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 871ον

«Καταναλισκομένου τοῦ δωρηθέντος πράγματος ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ δωρεοδόχου, καθίσταται ἀδύνατος ἡ ἀνάκλησις» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 872ον

«Ὁ θάνατος τοῦ δωρητοῦ, ἢ τοῦ δωρεοδόχου κωλύει τὴν ἀνάκλησιν».

«Ὅθεν ἀποθνήσκοντος τοῦ δωρεοδόχου, καθὼς δὲν δύναται νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν δωρεὰν ὁ δωρητής, οὕτω ἀποθνήσκοντος τοῦ δωρητοῦ δὲν δύνανται οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ νὰ λάβωσιν ὀπίσω τὸ δώρημα» (3).

κεχωρισμένον προσαύξημα δὲν εἶναι λόγος μὴ ἀνακλήσεως τῆς δωρεᾶς.

(1) Διότι ἡ μεταβολὴ τοῦ αἰτίου τῆς κυριότητος θεωρεῖται ὡς μεταβολὴ αὐτοῦ τοῦ πράγματος. Διὰ τῆς ἀπαλλοτριώσεως τοῦ πράγματος, εἴτε λόγῳ πωλήσεως, εἴτε δωρεᾶς, καθίσταται ἀμετάκλητος ἡ δωρεά. Ἐν ᾗ ὅμως περιπτώσει ἡ ἀπαλλοτρίωσις γίνῃ ἐπίσης διὰ δευτέρας δωρεᾶς καὶ ἡ δευτέρα αὕτη δωρεὰ νομίμως ἀνακληθῇ, ἐπιτρέπεται καὶ ἡ ἀνάκλησις τῆς πρώτης.

(Παραβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 958).

(2) Διότι δὲν μένει πρᾶγμα ἐπιστρεπτέον. Διὰ τῆς παραλαβῆς τοῦ δωρήματος ὁ δωρεοδόχος ἐγένετο κύριος τοῦ πράγματος, ἡ δὲ τοιαύτη παραλαβὴ δὲν εἶναι ἀποζημιώσιμος.

(3) Διότι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ δωρεοδόχου τὸ δωρηθὲν πρᾶγμα μεταβαίνει εἰς τὴν κυριότητα τῶν κληρονόμων, ἄρα ὑπάρχει μεταβίβασις κυριότητος, ἀπαλλοτρίωσις. Διὰ τοῦ θανάτου τοῦ δωρητοῦ ἀφαιρεῖται τὸ δικαίωμα ἀπὸ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ τοῦ ν' ἀνακαλέσωσι τὴν ἀγαθοεργίαν τοῦ δωρητοῦ. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι οἱ κληρονόμοι δὲν δικαιοῦνται νὰ ἀνακαλέσωσι τὴν δωρεὰν ἂν τὸ δώρημα εἶχε παραδοθῇ, καθόσον ἄλλως ἐπιτρέπεται ἡ ἀνάκλησις, διότι δὲν εἶχε μεταβιβασθῇ ἡ κυριότης διὰ τῆς παραλαβῆς.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 957).

ΑΡΘΡΟΝ 873ον

«Ὁ δανειστὴς δωρούμενος εἰς τὸν ὀφειλέτην τὴν ἀπαίτησίν του, δὲν δύναται πλέον ν' ἀνακαλέσῃ τὴν δωρεάν» (1). (Ἴδε ἄρθρ. 51 καὶ 848).

ΑΡΘΡΟΝ 874ον

«Μετὰ τὴν παραλαβὴν ἡ ἐλεημοσύνη κατ' οὐδένα τρόπον ἀνακαλεῖται».

ΑΡΘΡΟΝ 875ον

«Ὅταν τις θεμιτοποιήσῃ τι, (χορηγήσῃ τὴν ἄδειαν νὰ φάγῃ δωρεάν), εἴς τινα ἐκ τῶν ἐδωδίμων, οὗτος δὲν δύναται νὰ διαθέσῃ αὐτὸ διά τινος τρόπου ἐκ τῶν παρεπομένων τῇ κυριότητι, οἷα τὸ νὰ λάβῃ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο καὶ πωλήσῃ ἢ δωρήσῃ εἰς ἄλλον».

«Ἀλλὰ δύναται νὰ φάγῃ ἐκ τοῦ πράγματος ἐκείνου».

«Κατόπιν δὲ ὁ κύριος δὲν δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ».

«Π. χ. ἐὰν φάγῃ τις σταφυλὰς ἐκ τῆς ἀμπέλου τῇ ἀδείᾳ καὶ θεμιτοποιήσει τοῦ κυρίου αὐτῆς, δὲν δύναται κατόπιν ὁ κύριος νὰ λάβῃ τὴν ἀξίαν τῆς σταφυλῆς».

ΑΡΘΡΟΝ 876ον

«Τὰ κατὰ τὰς τελετὰς τῶν περιτομῶν καὶ γάμων προσφερόμενα δῶρα ἀνήκουσιν εἰς ἐκείνους πρὸς οὓς προσήνεγκον οἱ κύριοι αὐτῶν ἢ εἰς τὸν πατέρα, ἢ τὴν νύμφην, τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα αὐτῶν».

«Ἐὰν δὲ δὲν ἐδήλωσαν διὰ τίνα τὰ προσήνεγκον καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξακριβωθῇ, ἐρωτωμένων τῶν ἰδίων, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν τὸ ἔθιμον καὶ ἡ συνήθεια τοῦ τόπου».

---

(1) (Ἴδε σχόλια ἄρθρου 848). Ὁ δανειστὴς δὲν δικαιοῦται νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν δωρεὰν τοῦ χρέους, διότι κατὰ τὸ ἄρθρον 51 τὸ πεσὸν δὲν ἐπανορθοῦται. Ἡ τοιαύτη δωρεὰ θεωρεῖται ὡς ἐξόφλησις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Περὶ δωρεᾶς ἀσθενοῦντος.

هبهٔ مریض حقنده‌در

(Χιπ·π·ὲϊ μερὴζ χακκηντά δ·ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 877ον

«Ἐάν, ὁ μὴ ἔχων κληρονόμους ἀσθενὴς δωρήσῃ καὶ παραδώσῃ ἅπασαν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ εἴς τινα, ἡ δωρεὰ εἶναι ἔγκυρος, μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ ὁ διευθυντὴς τοῦ δημοσίου ταμείου δὲν δύναται νὰ ἐπεμβῇ» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 878ον

«Ἐάν τις, μὴ ἔχων ἐκτὸς τῆς συζύγου του ἄλλον κληρονόμον, ἡ γυνὴ μὴ ἔχουσα ἐκτὸς τοῦ συζύγου της ἄλλον κληρονόμον, κατὰ τὴν ἐπιθανάτιον ἀσθένειάν των δωρήσωσι καὶ παραδώσωσιν ἅπασαν τὴν περιουσίαν των ὁ εἷς πρὸς τὸν ἕτερον, ἡ δωρεὰ εἶναι ἔγκυρος».

«Μετὰ τὸν θάνατον δὲ αὐτῶν δὲν δύναται νὰ ἐπεμβῇ εἰς τὴν ἐγκαταλειφθεῖσαν περιουσίαν ἑνὸς τούτων ὁ διευθυντὴς τοῦ δημοσίου ταμείου» (2).

---

(1) Διότι τὸ δημόσιον ταμεῖον δὲν θεωρεῖται ὡς κληρονόμος. Τὸ δημόσιον ταμεῖον λαμβάνει τὴν περιουσίαν τοῦ ἄνευ κληρονόμου ἀποθνήσκοντος οὐχὶ ὑπὸ τὴν ἰδιότητα κληρονόμου, ἀλλ' ὡς περιουσίαν ἀδέσποτον, ἀνήκουσαν εἰς τὸ Κράτος.

(2) Κατὰ τὸ κληρονομικὸν δίκαιον οἱ σύζυγοι θεωροῦνται ὡς κληρονόμοι ἐκ τῆς τάξεως ἐκείνης, καθ' ἣν λαμβάνει ἐκ τῆς κληρονομίας ὁ ἐπιζῶν σύζυγος ὡρισμένον ποσοστόν. Ὁ ἐπιζῶν σύζυγος μετὰ τὸν θάνατον τῆς συζύγου αὐτοῦ λαμβάνει τὸ ἓν τέταρτον τῆς ὅλης περιουσίας, ὑπαρχόντων τέκνων τῆς ἀποβιωσάσης συζύγου, τὸ ἥμισυ δὲ ἂν δὲν ὑπάρχωσι τέκνα αὐτῆς. Ἡ ἐπιζῶσα σύζυγος, ἀποθνήσκοντος τοῦ συζύγου, ὑπαρχόντων μὲν τέκνων τοῦ συζύγου, λαμβάνει τὸ ὄγδοον τῆς ὅλης περιουσίας, μὴ ὑπαρχόντων δὲ τοιούτων λαμβάνει τὸ τέταρτον. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ποιεῖται λόγον μόνον περὶ τῶν ἐπιζώντων συζύγων, διότι ἡ κληρονομικὴ μερὶς αὐτῶν περιορίζεται εἰς τὰ ὡρισμένα ταῦτα ποσοστά, μὴ δικαιουμένων τῶν συζύγων νὰ λάβωσι τὸ ὑπόλοιπον τῆς περιουσίας, μὴ ὑπαρχόντων ἄλλων κληρονόμων, ἐνῷ οἱ λοιποὶ κληρονόμοι ἔχουσι δικαίωμα καὶ ἐπὶ τοῦ ὑπολοίπου τῆς περιουσίας τοῦ ἀποβιώσαντος καὶ μετὰ τὴν λῆψιν τῆς νομίμου μερίδος αὐτῶν. Ἑπομένως τὸ ὑπόλοιπον τῆς περιουσίας τοῦ ἐπιθανατίως ἀσθενοῦντος δὲν δωρεῖται εἰς κληρονόμον, τοῦθ' ὅπερ δὲν ἐπιτρέπεται. (Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1094).

ΑΡΘΡΟΝ 879ον

«Ὅταν τις κατὰ τὴν ἐπιθανάτιον ἀσθένειάν του δωρήσῃ τι εἴς τινα τῶν κληρονόμων του καὶ ἀποθάνῃ, ἡ δωρεὰ ἐκείνη δὲν εἶναι ἔγκυρος, ἐὰν δὲν ἐπιτρέψωσι τοῦτο οἱ λοιποὶ κληρονόμοι».

«Ἀλλ' ὅταν δωρήσῃ καὶ παραδώσῃ εἰς ἕτερον μὴ κληρονόμον του, ἡ δωρεὰ εἶναι ἔγκυρος, ἂν τὸ τρίτον τῆς περιουσίας αὐτοῦ δὲν εἶναι ἔλαττον τοῦ ὅλου δωρήματος».

«Ἂν δὲ τὸ τρίτον εἶναι ἔλαττον καὶ οἱ κληρονόμοι δὲν ἐπιτρέψωσι τὴν δωρεάν, ἡ δωρεὰ εἶναι ἔγκυρος κατ' ἴσον ποσὸν τοῦ τρίτου, τὸ δὲ περιπλέον ὁ δωρεοδόχος ὀφείλει ν' ἀποδώσῃ» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 880ον

«Ἐάν τις, οὗτινος ἡ ἐγκαταλειφθεῖσα περιουσία εἶναι βεβαρημένη μὲ χρέη, ἀφοῦ κατὰ τὴν ἐπιθανάτιον ἀσθένειάν του δωρήσῃ καὶ παραδώσῃ τὴν περιουσίαν του εἰς τὸν κληρονόμον του, ἢ εἰς ἄλλον, ἀποθάνῃ, οἱ δανεισταὶ δύνανται νὰ μὴ παραδεχθῶσι τὴν δωρεάν, ἡ δὲ περιουσία ἐκείνη ἀνήκει εἰς τὴν ὁμάδα τῶν δανειστῶν» (2).

---

(1) Κατὰ τὸ κληρονομικὸν δίκαιον δὲν ἐπιτρέπεται κατ' οὐδένα τρόπον κληροδότημα εἴς τινα τῶν κληρονόμων. Ἡ δωρεὰ ἐπιθανατίως ἀσθενοῦντος θεωρεῖται ὡς εἶδος κληροδοτήματος καὶ διὰ τοῦτο ἡ δωρεὰ ἔστω καὶ ὀλιγωτέρα τοῦ τρίτου τῆς περιουσίας τοῦ δωρητοῦ δὲν ἐπιτρέπεται. (Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 913, 920 καὶ 1340).

(2) Διότι ἡ δωρουμένη περιουσία τοῦ ἀποβιώσαντος δὲν ἀνήκει εἰς αὐτόν. Ἀγαθοεργία δὲ ἐκ ξένης περιουσίας καθὸ ἄδικος δὲν ἐπιτρέπεται. (Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1167).

Τῇ 29 Μουχαρρὲμ 1289, ἤτοι 26 Μαρτίου 1872.

Ἀχμὲτ Δ'ζεβδ'ὲτ,
Ὁμὲρ Χουλουσῆ, μέλος τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἱερονομικῶν ἐξετάσεων.
Ἐσσεὴδ' Χαλήλ, ἐπίτροπος τῶν μαθημάτων.
Ἐσσεὴδ' Χαλήλ, φύλαξ τῶν ρητρῶν.
Σεὴφ οὔδ'-Δ'ήν, μέλος τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς.
Ἀχμὲτ Χιλμή, μέλος τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου.
Ἀχμὲτ Χαλίτ, διανομεὺς τῶν κληρονομιῶν.
Γιουνοὺς Βεχπ ή, διευθυντὴς τῆς Σχολῆς τῶν Ἱεροδικαστῶν.
Ἀπδ'-οὐλ-Λατὴφ Σουκρῆ, μέλος τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Ζ' ΒΙΒΛΙΟΥ

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ. Περὶ νομικῶν ὅρων σχετικῶν πρὸς τὴν δωρεάν. Ἄρθρ. 833—836 Σελ. 491—493

Τίτλος Α'. Περὶ ζητημάτων ἀναγομένων εἰς τὴν σύμβασιν τῆς δωρεᾶς.

Κεφάλαιον Α'. Περὶ ζητημάτων ἀναφερομένων εἰς τὰ συστατικὰ στοιχεῖα καὶ τὴν παραλαβὴν τῆς δωρεᾶς. Ἄρθρ. 837—855 » 493—499

Κεφάλαιον Β'. Περὶ τῶν ὅρων τῆς δωρεᾶς. Ἄρθρ. 856—860 » 500—502

Τίτλος Β'. Περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς δωρεᾶς.

Κεφάλαιον Α'. Περὶ ἀνακλήσεως τῆς δωρεᾶς. Ἄρθρ. 861—876 » 502—507

Κεφάλαιον Β'. Περὶ δωρεᾶς ἀσθενοῦντος. Ἄρθρ. 877—880 » 508—509

ΑΣΤΥΚΟΣ ΚΩΔΗΞ

ΒΙΒΛΙΟΝ Η΄

كتاب الغضب

ΠΕΡΙ ΣΦΕΤΕΡΙΣΜΟΥ

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗ ΚΥΡΩΣΙΣ
ΕΚΤΕΛΕΣΘΗΤΩ ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ Η΄.

ΠΕΡΙ

ΣΦΕΤΕΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΦΘΟΡΑΣ

ΔΙΑΙΡΟΥΜΕΝΟΝ

εἰς ἕνα πρόλογον καὶ δύο τίτλους.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Περὶ τινων νομικῶν ὅρων.

بعض اصطلاحات فقهيه بيانندر

(Πᾶζι ἰστιλαχάι φικχηγὲ π'εγιανηντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 881ον

«غصب (γάσπ), σφετερισμός, νοσφισμός, ἢ αὐθαίρετος κατακράτησις, εἶναι ἡ λῆψις καὶ κατοχὴ πράγματος ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ κυρίου αὐτοῦ. Ὁ λαμβάνων καλεῖται غاصب (γασήπ), νοσφιστής, σφετεριστής, τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο مغصوب (μαγσούπ), νοσφισθέν, σφετερισθέν, καὶ ὁ κύριος αὐτοῦ مغصوب منه (μαγσούπ'ουν μίχ), ὁ ἀφ' οὗ ἡ νόσφισις, ὁ ὑποστὰς τὸν σφετερισμόν, σφετερισθείς, νοσφισθείς» (1).

---

(1) Ὁ σφετερισμὸς δὲν εἶναι σύμβασις καταρτιζομένη δι' ἀμοιβαίας συναινέσεως, εἶναι ὅλως διόλου ἀντίθετος τῶν ἐκ συμβάσεων ἐνοχῶν, πηγάζουσα ἐκ τῆς συγκρούσεως τῶν βουλήσεων λόγῳ αὐθαιρέτου προσβολῆς δικαιώματος. Ὁ σφετερισμὸς εἶναι ἐνοχὴ ἐξ ἀδικήματος, ἐκ τοῦ

ΑΡΘΡΟΝ 882ον

«قيمة قيم (κάημεν κηϋμέτ), ἀξία ἐγηγερμένων, εἶναι ἡ ἀξία τῶν οἰκοδομῶν καὶ δένδρων, ἱσταμένων ἐν ᾗ εὑρίσκονται θέσει. ἀφ' ἑνὸς ἐκτιμᾶται ὁμοῦ ἡ γῆ μετὰ τῶν οἰκοδομῶν καὶ τῶν δένδρων, ἀφ' ἑτέρου ἡ γῆ κενὴ τῶν οἰκοδομῶν ἢ τῶν δένδρων, ἡ δὲ διαφορὰ τῶν δύο τιμῶν ἀποτελεῖ τὴν ἀξίαν τῶν οἰκοδομῶν καὶ τῶν δένδρων ἐγηγερμένων.

ἐπιβλαβοῦς ἀποτελέσματος τοῦ ὁποίου γεννᾶται τὸ πρὸς ἀποζημίωσιν δικαίωμα κατ' ἐκείνου εἰς τὸν ὁποῖον δύναται ν' ἀποδοθῇ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ἀμέσως ἢ ἐμμέσως.

Ὁ σφετερισμὸς διαφέρει τῆς κλοπῆς κατὰ τὸ φανερὸν ἢ μὴ τῆς πράξεως· τὸ σπουδαιότερον στοιχεῖον τὸ ἀποτελοῦν τὴν κλοπὴν εἶναι τὸ κρύφιον, ἐνῷ ὁ σφετερισμὸς γίνεται οὐχὶ λάθρα καὶ ὑπὸ μάλης, ἀλλὰ πασιφανῶς καὶ αὐθαιρέτως.

Ὁ σφετερισμὸς εἶναι δύο εἰδῶν· α' ἡ ἐν γνώσει τῆς ἀδικίας καὶ ἐκ προθέσεως κατάληψις πράγματος καὶ β' ἡ ἐν ἀγνοίᾳ τῆς ἀδικίας καὶ καλῇ τῇ πίστει κατάληψις. Εἰς ἀμφότερα τὰ εἴδη ταῦτα ὁ ὁράστης ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν, ἀλλ' εἰς τὸ πρῶτον εἶδος ὁ ὁράστης συνάμα ἁμαρτάνει.

Ἡ αὐθαίρετος αὕτη πρᾶξις ἀπαγορεύεται καὶ ὑπὸ τοῦ Κορανίου καὶ τοῦ Προφήτου, ὁρίζεται δὲ ὑπὸ τῶν πηγῶν οὕτω :

ازلة يد محقة بإثبات يد مبطلة فى مال متقوم محترم قابل للنقل بغير اذن مالكه لا بخفية

(Ἀφαίρεσις δικαίας κατοχῆς δι' ἐπιθέσεως ἀδίκου χειρὸς ἐπὶ πράγματος ἐν συναλλαγῇ, σεβαστοῦ καὶ ἐπιδεκτικοῦ μεταφορᾶς, ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ οὐχὶ λαθραίως).

Τὸ σπουδαιότερον στοιχεῖον τοῦ ὁρισμοῦ τούτου τυγχάνει ὁ συνδυασμὸς τῆς ἀφαιρέσεως τῆς κατοχῆς καὶ τῆς καταλήψεως, ἐνῷ κατὰ τὸ Σαφιιτικὸν δόγμα ἀρκεῖ μόνον ἡ κατοχὴ τοῦ πράγματος, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ ἀφαίρεσις κατοχῆς. Ὁ περιληπτικὸς καὶ περιεκτικὸς ὁρισμὸς τοῦ κώδικος περιλαμβάνει καὶ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς δικαίας κατοχῆς καὶ τὴν ἄδικον κατάληψιν διὰ τῶν λέξεων اخذ (ἄχιζ) λῆψις καὶ ضبط (ζ ἀπτ) κατάληψις. Ἀλλ' ἡ κατάληψις δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ᾖ πραγματική, διότι ἂν οὕτως εἶχε, τότε θὰ ἀπεκλείοντο πολλαὶ ἁρπαγαί, ὡς π. χ. ὁ σφετεριζόμενος πρᾶγμα, ὅπερ κατέχει δυνάμει προηγουμένης συμβάσεως, χρησιδανείου δηλονότι, παρακαταθήκης ἐνεχύρου κτλ., ἄρα ἡ κατάληψις

ΑΡΘΡΟΝ 883ον

«بِنَاءٌ (μεπ'νήγεν κηϊμέτ), ἀξία ᾠκοδομημένων, σημαίνει τὴν ἀξίαν τῶν οἰκοδομῶν ἐγηγερμένων».

ΑΡΘΡΟΝ 884ον

«مقلوعا قيمت (μεκλούἄν κηϊμέτ), ἀξία ἀπεσπασμένων, εἶναι ἡ ἀξία τοῦ ὑλικοῦ τῶν οἰκοδομῶν μετὰ τὴν κατεδάφισιν αὐτῶν καὶ τῶν ἐκριζωθέντων δένδρων».

ΑΡΘΡΟΝ 885ον

«مستحق القلع اولهرق قيمت (μουστέχακη-σύλ-κάλ᾽ ὁλαρὰκ κηϊμέτ), ἀξία ἀποσπαστέων, εἶναι ἡ ἀξία ἡ ἐναπολειπομένη μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ μισθοῦ ἀπὸ τῆς ἀξίας τῶν ἀπεσπασμένων».

σημαίνει μεταφορικῶς καὶ τὴν παράνομον κατακράτησιν. Ἡ ἀφαίρεσις δικαίας κατοχῆς καὶ ἀδίκου καταλήψεως ἔχει σχέσιν γένους πρὸς εἶδος, διότι πᾶσα ἄδικος κατάληψις περιλαμβάνει καὶ ἀφαίρεσιν δικαίας κατοχῆς, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ ἀντίθετον. Π. χ. ὁ τύπτων ἐκ προθέσεως τὴν χεῖρα τινὸς κρατοῦντος δακτύλιον ἐπὶ ἀτμοπλοίου καὶ τοιουτοτρόπως γενόμενος παραίτιος νὰ πέσῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἀπολεσθῇ τὸ δακτύλιον, ἀφαιρεῖ μὲν δικαίαν κατάληψιν, ἀλλὰ καὶ δὲν καταλαμβάνει ἀδίκως τὸ πρᾶγμα. Ἐπίσης ὁ σφετεριζόμενος τοὺς καρποὺς δένδρου καταλαμβάνει μὲν ἀδίκως αὐτούς, δὲν ἀφαιρεῖ ὅμως τὴν κατοχήν. Κατ' ἀκολουθίαν ἐν τῷ σφετερισμῷ ὁτὲ μὲν ὑπάρχουσιν ἀμφότερα τὰ στοιχεῖα, ὁτὲ δὲ τὸ ἕτερον τούτων. Ἀλλὰ κατὰ τὸν κώδικα δέον νὰ συνυπάρχῃ καὶ ἡ ἀφαίρεσις καὶ ἡ κατοχή. Ἂν π. χ. ἡ ἵππος γεννήσῃ ἐνῷ διατελῇ ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ ἅρπαγος, οὗτος ὀφείλει νὰ ἀποδώσῃ τὸ νεογνὸν μετὰ τῆς ἵππου, ἀλλ' ἂν τὸ νεογνὸν ἀπολεσθῇ δὲν ὀφείλει ἀποζημίωσιν, διότι δὲν ὑπάρχει ἀφαίρεσις κατοχῆς, ὑπαρχούσης μόνον κατοχῆς. Ἐν περιπτώσει ὅμως καταναλώσεως τοῦ πράγματος ὑπὸ τοῦ ἅρπαγος ὀφείλεται ἀποζημίωσις. Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ νομισθῇ ὅτι αἱ περὶ σφετερισμοῦ διατάξεις ἐφαρμόζονται μόνον ὅταν συνυπάρχωσιν ἀμφότερα τὰ στοιχεῖα· πρὸς συμβιβασμὸν τῶν ἀντιθέτων γνωμῶν διαιροῦσι τὸν σφετερισμὸν εἰς δύο: εἰς σφετερισμὸν συνεπαγόμενον ἀποζημίωσιν καὶ εἰς σφετερισμὸν προκαλοῦντα τὴν ἀπόδοσιν τοῦ ἁρπαγέντος· διὰ νὰ ὑπάρξῃ τὸ βάρος τῆς ἀποζημιώσεως δέον νὰ ὑπάρχῃ ἀφαίρεσις κατοχῆς, διὰ νὰ ἐπιβάλληται δὲ ἡ ἀπόδοσις δέον νὰ ὑπάρχῃ κατάληψις.

ΑΡΘΡΟΝ 886ον

«نقصان ارض (νοκσάνι ἔρζ), παραγωγικὴ μείωσις τοῦ ἀγροῦ, εἶναι ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ μισθώματος, ὅπερ ἀξίζει ἀγρός τις πρὸ τῆς σπορᾶς καὶ τοῦ μισθώματος αὐτοῦ μετὰ τὴν σποράν».

ΑΡΘΡΟΝ 887ον

«مباشرة اتلاف (μουπ·ασέρετεν ἰτλάφ), φθορὰ ἐξ' αὐτουργίας, εἶναι τὸ φθείρειν ἢ καταστρέφειν πρᾶγμά τι αὐτοπροσώπως. Ὁ προξενῶν τὴν φθορὰν καλεῖται مباشر اتلاف (φαΐλι μουπ·α-σ·ίρ), αὐτουργός».

ΑΡΘΡΟΝ 888ον

«تسبيب اتلاف (τεσεπ·π·ουπ·εν ἰτλάφ), φθορὰ ἐκ παραιτίας, εἶναι τὸ ἐκτελεῖν πρᾶξίν τινα ἐπὶ πράγματος συντελοῦσαν συνήθως εἰς τὴν φθοράν, τὴν καταστροφὴν ἄλλου πράγματος. Ὁ πράττων καλεῖται αἴτιος, παραίτιος».

«Οἷον, ἐπειδὴ ἡ ἐκκοπὴ τοῦ σχοινίου, ἀφ' οὗ κρέμαται λύχνος τις, εἶναι ἡ συντελοῦσα εἰς τὴν κατάπτωσιν καὶ θραῦσιν τῆς κανδύλας, ὁ κόπτων τὸ σχοινίον φθείρει τὸ σχοινίον ἐξ αὐτουργίας καὶ συντρίβει τὸν λύχνον ἐκ παραιτίας (ὡς παραίτιος)».

«Ἐπίσης, ἐάν τις διαρρήξῃ ἀσκὸν καὶ χυθῇ τὸ ἐν αὐτῷ ἔλαιον καὶ ἀπολεσθῇ, οὗτος καταστρέφει ὡς αὐτουργὸς τὸν ἀσκὸν καὶ ὡς παραίτιος τὸ ἔλαιον».

ΑΡΘΡΟΝ 889ον

«تقدم (τεκαδ·δ·ούμ), προάγγελμα, εἶναι τὸ νὰ προφωνῇ τις καὶ συνιστᾷ ἐκ τῶν προτέρων, ἵνα ἀποκρούσῃ καὶ προλάβῃ προεικαζομένην ζημίαν».

ΤΙΤΛΟΣ Α'

Περὶ σφετερισμοῦ.

(Περιέχει τρία κεφάλαια).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ σφετερισμοῦ.

غصبك احكامى بيانندر

(Γασπὶν ἀχκιαμὴ π·εγιανηντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 890ον

«Ἐὰν τὸ νοσφισθὲν πρᾶγμα ὑπάρχῃ αὐτούσιον δέον ἐν τῷ τόπῳ τοῦ σφετερισμοῦ ν' ἀποδοθῇ καὶ παραδοθῇ εἰς τὸν κύριον αὐτοῦ. Ἐὰν δὲ ὁ κύριος συναντήσῃ τὸν σφετεριστὴν εἰς ἄλλην πόλιν, ἔχοντα παρ' αὐτῷ τὸ σφετερισθέν, ἂν θέλῃ λαμβάνει ὀπίσω ἐκεῖ τὸ πρᾶγμά του, ἐὰν δὲ ζητήσῃ τὴν παράδοσιν αὐτοῦ ἐν τῷ τόπῳ τοῦ σφετερισμοῦ, τὰ βάρη τῆς ἐπιστροφῆς καὶ τὰ μετακόμιστρα ἐπιβαρύνουσι τὸν σφετεριστήν» (1).

---

(1) Ἐὰν τὸ πρᾶγμα καταναλωθῇ καὶ εἶναι ἐκ τῶν ἀντικαταστατῶν ἡ α' ἡ ἀξία τοῦ σφετερισθέντος πράγματος εἶναι ἡ αὐτὴ ἔν τε τῇ πόλει ἔνθα διεπράχθη ὁ σφετερισμὸς καὶ τῇ ἑτέρᾳ ὅπου συνηντήθησαν, ἢ β' μεγαλειτέρα, ἢ γ' μικροτέρα ἐν τῷ τόπῳ τῆς συναντήσεως. Ὁ σφετεριστὴς δικαιοῦται ἐν τῇ α' περιπτώσει νὰ ἀποδώσῃ ἐν τῷ τόπῳ τῆς συναντήσεως εἰς τὸν κύριον τοῦ πράγματος τὸ ὅμοιον αὐτοῦ καὶ οὕτω ἀπαλλαχθῇ τῆς εὐθύνης τῆς ἀποζημιώσεως, τοῦ κυρίου μὴ δυναμένου νὰ ἀρνηθῇ τὴν παραλαβὴν καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν ἀξίαν του. Ἐν τῇ β' περιπτώσει, ἂν δηλαδὴ ἡ ἀξία τοῦ πράγματος ἐν τῷ τόπῳ τῆς συναντήσεως εἶναι μεγαλειτέρα, ὁ σφετεριστὴς ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς ἢ ἀποδίδει ἐν τῷ τόπῳ τῆς συναντήσεως ὅμοιον τοῦ σφετερισθέντος πράγματος ἢ τὴν ἐν τῷ τόπῳ τοῦ σφετερισμοῦ ἀξίαν αὐτοῦ. Ἐν τῇ γ' περιπτώσει ὁ κύριος τοῦ πράγματος ἔχει τὴν ἐπιλογὴν ἢ λαμβάνει τὸ ὅμοιον τοῦ σφετερισθέντος πράγματος ἐν τῷ τόπῳ τῆς συναντήσεως ἢ τὴν ἐν τῷ τόπῳ τοῦ σφετερισμοῦ ἀξίαν αὐτοῦ. Ὁ σφετεριστὴς οὐδεμίαν ἔχει ἐπιλογήν.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1247).

ΑΡΘΡΟΝ 891ον

«Καθὼς ὅταν ὁ σφετεριστὴς καταναλώσῃ τὸ σφετερισθὲν πρᾶγμα ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν, οὕτω καὶ ὅταν, εἴτε τῇ ὑπαιτιότητι αὐτοῦ, εἴτε ἀνυπαιτίως καταστραφῇ καὶ ἀπολεσθῇ, ἀποζημιοῖ».

«Δηλαδὴ ἀπαιτεῖται νὰ δώσῃ, ἂν τὸ πρᾶγμα εἶναι ἐκ τῶν ἀναντικαταστάτων, τὴν κατὰ τὸν χρόνον καὶ τὸν τόπον τοῦ νοσφισμοῦ ἀξίαν αὐτοῦ, ἂν δὲ ἐκ τῶν ἀντικαταστατῶν, τὸ ὅμοιον αὐτῷ» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 892ον

«Ὅταν ὁ σφετεριστὴς ἀποδώσῃ καὶ παραδώσῃ αὐτὸ τὸ σφετερισθὲν πρᾶγμα εἰς τὸν κύριόν του ἐν τῷ τόπῳ τοῦ σφετερισμοῦ, ἀπαλλάσσεται τῆς ἀποζημιώσεως» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 893ον

«Ὅταν ὁ σφετεριστὴς θέσῃ ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου τὸ σφετερισθὲν πρᾶγμα εἰς τρόπον, ὥστε νὰ δύναται νὰ λάβῃ αὐτό, θεωρεῖται ὡς ἀποδοὺς τὸ σφετερισθέν, καὶ ἂν πράγματι δὲν γίνῃ ἡ παραλαβή».

«Ἀλλ' ἐὰν θέσῃ ἔμπροσθεν τοῦ κυρίου τὴν ἀξίαν τοῦ ἀπολεσθέντος πράγματος, δὲν ἀπαλλάσσεται τῆς ἀποζημιώσεως, ἂν μὴ πράγματι παραληφθῇ αὕτη» (3).

---

(1) Ἐάν, καίπερ ἐκ τῶν ἀντικαταστατῶν τυγχάνοντος τοῦ σφετερισθέντος πράγματος κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀποδόσεως, ἐκλείψῃ τὸ εἶδος αὐτοῦ, τότε θεωρεῖται τὸ πρᾶγμα ὡς ἀναντικατάστατον καὶ ἀποδίδεται ἡ ἀξία, ἣν εἶχε κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς δίκης.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1302).

(2) Δι' οἱουδήποτε τρόπου καὶ ἂν ἀποδώσῃ ὁ σφετεριστὴς τὸ σφετερισθὲν πρᾶγμα, ἀπαλλάσσεται τῆς εὐθύνης. Π. χ. ἂν ὁ σφετεριστὴς ὡρολογίου τινος πωλήσῃ κατόπιν αὐτὸ εἰς τὸν κύριόν του ἀγνοοῦντα τὴν ταὐτότητα τοῦ ὡρολογίου καὶ τὸ ὡρολόγιον τοῦτο κατόπιν καταστραφῇ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ ἀπαλλάσσεται μόνον τῆς ἀποζημιώσεως τῆς ὀφειλομένης ἐκ τοῦ σφετερισμοῦ.

(3) Κατὰ τοὺς μὲν ἐν τῷ σφετερισμῷ τὸ κυρίως ὀφειλόμενον εἶναι ἡ ἀξία τοῦ πράγματος, οὗτινος ἡ ἀπόδοσις θεωρεῖται ὡς διαδεχομένη τὴν

ΑΡΘΡΟΝ 894ον

«Ἐὰν ὁ σφετεριστὴς παραδώσῃ εἰς τὸν κύριον τὸ σφετερισθὲν πρᾶγμα ἔν τινι ἐπικινδύνῳ τόπῳ, δικαιοῦται ὁ κύριος νὰ μὴ δεχθῇ αὐτό, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ὁ σφετεριστὴς δὲν ἀπαλλάσσεται τῆς εὐθύνης».

ΑΡΘΡΟΝ 895ον

«Ἐὰν ὁ σφετεριστὴς φέρῃ εἰς τὸν κύριον τὴν ἀξίαν τοῦ σφετερισθέντος πράγματος, ὅπερ ἐφθάρη, καὶ ὁ κύριος δὲν δεχθῇ αὐτό, ἀναφερόμενος εἰς τὸν δικαστὴν προκαλεῖ τὴν παραδοχὴν αὐτῆς».

ΑΡΘΡΟΝ 896ον

«Ὅταν ὁ σφετεριστὴς ἀποδώσῃ τὸ σφετερισθὲν πρᾶγμα εἰς τὸν νοσφισθέντα ἀνήλικον ὄντα, ἡ ἀπόδοσις εἶναι ἔγκυρος ἂν ὁ ἀνήλικος ἔχῃ ἀνεπτυγμένην τὴν κρίσιν καὶ εἶναι ἱκανὸς νὰ φυλάξῃ τὸ πρᾶγμα, εἰ δὲ μή, δὲν εἶναι ἔγκυρος» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 897ον

«Ἐὰν τὸ σφετερισθὲν πρᾶγμα εἶναι καρπὸς καὶ μεταβληθῇ ἡ κατάστασις αὐτοῦ, οἷον ξηρανθῇ παρὰ τῷ σφετεριστῇ, ὁ

ἀξίαν, κατὰ τοὺς δὲ κυρίως ὀφείλεται ἡ ἀπόδοσις τοῦ πράγματος, ὅπερ ἀντικαθίστησιν ἡ καταβολὴ τῆς ἀξίας αὐτοῦ, ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ αὐτουσία ἀπόδοσις δὲν εἶναι δυνατή. Ἡ προτιμωμένη γνώμη εἶναι ἡ δευτέρα καὶ ἐπὶ ταύτης στηρίζεται ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου τούτου. Ἡ ἀπόδοσις τοῦ σφετερισθέντος πράγματος αἴρει τὸ διὰ τοῦ σφετεριστοῦ ἐπελθὸν κώλυμα τῆς κατοχῆς τοῦ πράγματος ὑπὸ τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ ἐπανέρχεται τὸ πρᾶγμα ὡς καὶ πρότερον εἰς τὴν κυριότητα τοῦ κυρίου. Ἀλλ' ὅταν ἀποδίδεται ἡ ἀξία τοῦ πράγματος λόγῳ ἀποζημιώσεως, γεννᾶται ἡ ἀνάγκη τῆς παραλαβῆς, διότι ἄνευ αὐτῆς ἡ ἀξία δὲν μεταβαίνει εἰς τὴν κυριότητα τοῦ κυρίου τοῦ πράγματος καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἂν ἡ ἀξία ἀπολεσθῇ πρὸ τῆς παραλαβῆς, ὁ σφετεριστὴς δὲν ἀπαλλάσσεται τῆς ἀποζημιώσεως. Ἐκτὸς τούτου ἐν ᾗ περιπτώσει ἀποδίδεται ἡ ἀξία τοῦ σφετερισθέντος πράγματος καὶ δὲν παραδοθῇ πραγματικῶς, δυνατὸν νὰ ἀναφυῇ διαφωνία περὶ τοῦ ἀποδοτέου ποσοῦ, ἐνῷ διὰ τῆς πραγματικῆς παραλαβῆς δὲν παρέχεται ἀφορμὴ τοιαύτης διαφωνίας.

(1) (Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1241).

κύριος αὐτοῦ ἔχει τὴν ἐπιλογήν, ἂν θέλῃ λαμβάνει ὀπίσω τὸ σφετερισθὲν αὐτουσίως, ἢ λαμβάνει ἀποζημίωσιν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 898ον

«Ἐὰν ὁ σφετεριστὴς μεταβάλῃ ἰδιότητάς τινας τοῦ σφετερισθέντος πράγματος διὰ προσθήκης τινὸς ἐξ ἰδίου αὐτοῦ πράγματος, ὁ νοσφισθεὶς ἔχει τὴν ἐπιλογήν· ἂν θέλῃ, λαμβάνει ἀποζημίωσιν διὰ τὸ σφετερισθὲν ἐκεῖνο πρᾶγμα, ἢ καταβάλλων τὴν ἀξίαν τῆς προσθήκης ἐκείνης, λαμβάνει ὀπίσω τὸ πρᾶγμα αὐτούσιον».

«Ἐὰν ὁ σφετεριστὴς βάψῃ τὸ σφετερισθὲν πανίον, ὁ κύριος αὐτοῦ ἔχει τὴν ἐπιλογήν, ἂν θέλῃ ἀποζημιοῦται διὰ τὸ πανίον, ἢ καταβάλλων τὴν τιμὴν τῆς βαφῆς, λαμβάνει ὀπίσω τὸ πανίον αὐτούσιον» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 899ον

«Ἐὰν ὁ σφετεριστὴς μεταποιήσῃ τὸ σφετερισθὲν εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀλλάξῃ ὄνομα, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν καὶ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο μένει παρ' αὐτῷ».

«Π. χ. ἐὰν τὸ σφετερισθὲν εἶναι σῖτος καὶ ὁ σφετεριστὴς μετατρέψῃ αὐτὸν εἰς ἄλευρον, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν, καὶ τὸ ἄλευρον καθίσταται κτῆμα αὐτοῦ».

«Ὡσαύτως, ἐάν τις ἁρπάσας ἀλλότριον σῖτον, σπείρῃ αὐτὸν

---

(1) Ἡ μεταβολὴ τοῦ πράγματος θεωρεῖται ὡς κατανάλωσις αὐτοῦ, ἀλλ' οὐχὶ ὡς ἀπώλεια τῆς κυριότητος, διότι τὸ μεταβαλλόμενον δὲν εἶναι ἡ οὐσία τοῦ πράγματος, ἀλλ' αἱ ἰδιότητες αὐτοῦ.

(2) Ἐκ τε τοῦ ἄρθρου τούτου καὶ ἐκ τοῦ συνόλου τῶν περὶ σφετερισμοῦ διατάξεων ἐξάγεται ὅτι ἐν τῷ ἰσλαμικῷ δικαίῳ ἐπικρατεῖ τὸ πνεῦμα τῆς ἐπιεικείας κατὰ τὴν ἐπιβολὴν τῆς ἀποζημιώσεως. Κατ' αὐτὸ σκοπεῖται μᾶλλον ἡ ἀληθὴς τοῦ πράγματος ἀξία, οὐχὶ δὲ ἡ σχετικὴ αὐτοῦ ἀξία πρὸς τὸν ζημιωθέντα, ἤτοι τὸ διαφέρον. Ὡς ἀποζημίωσις ἀποδίδεται ἡ πραγματικὴ ἀξία, οὐχὶ ἡ κατὰ φαντασίαν, ἣν ἀποδίδει τις ἀπὸ διαθέσεως εἰς τὰ πράγματα «Οὐκ ἀπὸ διαθέσεως, οὐδὲ τῆς χρησιμότητος τοῦ ζημιωθέντος γίνεται ἡ ἀποτίμησις, ἀλλ' ἀπὸ τῆς κοινῆς προλήψεως». Ἐπομένως δὲν ἐπιτρέπεται ἐξ οἱασδήποτε ἀφορμῆς ὁ κύριος τοῦ πράγματος νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῆς ἁρπαγῆς.

εἰς τὸν ἀγρόν του, ἀποζημιοῖ διὰ τὸν σῖτον, τὸ δὲ προϊὸν καθίσταται ἰδικόν του» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 900ον

«Ἐάν, μετὰ τὸν σφετερισμὸν ἐλαττωθῇ ἡ ἀξία τοῦ σφετερισθέντος πράγματος, ὁ κύριος αὐτοῦ δὲν δύναται μὲν λαμβάνων αὐτό, νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν κατὰ τὸν χρόνον τοῦ σφετερισμοῦ ἀξίαν αὐτοῦ».

«Ἀλλ' ἐὰν ἐλαττωθῇ ἡ ἀξία τοῦ πράγματος διὰ τῆς χρήσεως τοῦ σφετεριστοῦ, ὀφείλεται ἀποζημίωσις».

«Π. χ. ἐὰν ἐξασθενήσῃ τὸ ζῶον, ὅπερ ἐσφετερίσθη τις, ἀποδίδων αὐτὸ εἰς τὸν κύριόν του, ἐνέχεται καὶ διὰ τὴν ἐλάττωσιν τῆς ἀξίας αὐτοῦ».

«Ἐπίσης ὅταν, σχίζοντός τινος τὰ ἐνδύματα ἅπερ ἐσφετερίσθη, ἐλαττωθῇ ἡ ἀξία αὐτῶν, ὁ ἅρπαξ ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν αὐτῆς, ἂν ἡ ἐλάττωσις εἶναι μετρία, δηλαδὴ ἂν δὲν συμποσοῦται εἰς τὸ τέταρτον τοῦ νοσφισθέντος πράγματος· ἂν δὲ ἡ ἐλάττωσις εἶναι ὑπέρογκος, τουτέστιν ἂν εἶναι ἴση ἢ ἀνωτέρα τοῦ τετάρτου τῆς ἀξίας τοῦ σφετερισθέντος πράγματος, ὁ νοσφισθεὶς ἔχει τὴν ἐπιλογήν».

«Ἂν θέλῃ λαμβάνει ἀποζημίωσιν διὰ τὴν ἐλάττωσιν τῆς ἀξίας του, ἢ ἐγκαταλείπων τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο εἰς τὸν σφετεριστήν, λαμβάνει ὁλόκληρον τὴν ἀξίαν του» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 901ον

«Τὸ γεγονὸς δι' οὗ ἀφαιρεῖται κυριότης ἰσοδυναμεῖ πρὸς σφετερισμὸν καὶ θεωρεῖται κατὰ τὸ ἀποτέλεσμα ὡς τοιοῦτος. Οἷον ἐὰν ὁ θεματοφύλαξ ἀρνηθῇ τὴν παρακαταθήκην, θεωρεῖται ὡς σφετεριστής· ἂν δὲ κατόπιν τούτου ἀνυπαιτίως

---

(1) (Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 570 καὶ 571)

(2) Διότι ἡ ἀξία τοῦ πράγματος εἶναι ἰδιότης, προσὸν αὐτοῦ, διὰ δὲ τὰ προσόντα δὲν ἐπιτρέπεται ἀποζημίωσις· ἀλλ' ἡ ἐλάττωσις τῆς ἀξίας τοῦ πράγματος ἡ προερχομένη ἐκ τῆς χρήσεως αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ σφετεριστοῦ εἶναι ἀποζημιώσιμος, διότι ἐγένετο παραίτιος τῆς ἐλαττώσεως.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1245).

καταστραφῇ ἡ παρακαταθήκη ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 902ον

«Ἐὰν ἀπολέσῃ τις διά τινος τρόπου τὴν κυριότητα (πράγματός τινος) οὐχὶ ἐκ προθέσεως, οἷον τὸ νὰ κρημνισθῇ καὶ πέσῃ βουνόν τι μετὰ τοῦ ἐπ' αὐτοῦ κήπου ἐπὶ τοῦ κατωτέρω κειμένου ἑτέρου κήπου, τὸ κατὰ τὴν ἀξίαν ἔλασσον ὑπόκειται εἰς τὸ πλεῖον».

«Δηλαδὴ ὁ κύριος τοῦ ἔχοντος μείζονα ἀξίαν ἀποζημιοῖ τὸν τοῦ ἐλάσσονα ἀξίαν (ἔχοντος κήπου) καὶ ἀποκτᾷ τὴν κυριότητα τοῦ μέρους ἐκείνου».

«Π. χ. ἐάν, πρὶν ἢ κρημνισθῇ τὸ βουνόν, ἡ ἀξία τοῦ ὑπερθεν κειμένου κήπου εἶναι πεντακοσίων γροσίων καὶ τοῦ κατωτέρω κήπου χιλίων, ὁ κύριος τοῦ πρώτου δίδων εἰς τὸν τοῦ δευτέρου πεντακόσια γρόσια, καταλαμβάνει τὸ μέρος ἐκεῖνο».

«Ἐπίσης ἂν ὁ ἐν ταῖς χερσί τινος μαργαρίτης (ἀξίας) πεντήκοντα γροσίων πέσῃ καὶ καταπίῃ αὐτὸν ἀλλοτρία ὄρνις πέντε γροσίων, ὁ κύριος τοῦ μαργαρίτου δίδει πέντε γρόσια καὶ λαμβάνει τὴν ὄρνιθα» (2). (Ἴδε ἄρθρ. 27, 28 καὶ 29).

ΑΡΘΡΟΝ 903ον

«Τὰ προσαυξήματα τοῦ σφετερισθέντος πράγματος ἀνήκουσιν εἰς τὸν κύριόν του».

«Ἂν δὲ ὁ σφετεριστὴς καταναλώσῃ αὐτὰ ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν».

«Π. χ. Ἐπειδὴ τὸ γάλα καὶ τὸ νεογνὸν τὸ παραχθὲν ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ σφετεριστοῦ ἐκ σφετερισθέντος ζώου, καὶ ὁ παραχθεὶς

---

(1) Διότι ἡ ἄρνησις τῆς κυριότητος τοῦ πράγματος ὑπὸ τοῦ θεματοφύλακος θεωρεῖται αὐτόχρημα ὡς σφετερισμός. καθόσον, ὡς ἐρρήθη ἐν τοῖς σχολίοις τοῦ 881 ἄρθρου, ἡ ἄρνησις αὕτη σημαίνει μεταφορικῶς κατάληψιν ἢ αὐθαίρετον κατακράτησιν.

(2) Ἐὰν ἀμφότεροι οἱ κῆποι ἔχωσι τὴν αὐτὴν ἀξίαν, προτείνεται εἰς τοὺς ἰδιοκτήτας συμβιβασμός, οὗ μὴ ἐπιτυγχάνοντος, πωλεῖται δικαστικῶς ὁ ὑπάρχων κῆπος καὶ τὸ τίμημα διανέμεται αὐτοῖς ἐξ ἴσου (Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 559 καὶ 574).

καρπὸς ἐκ κήπου εὑρισκομένου ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ σφετεριστοῦ, εἰσὶ κτήματα τοῦ νοσφισθέντος, ἂν ὁ σφετεριστὴς καταναλώσῃ αὐτὰ ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν».

«Ἐπίσης ἐάν τις σφετερισθῇ τὴν κυψέλην τινὸς μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ μελισσῶν, ὁ κύριος αὐτῆς λαμβάνων ὀπίσω τὴν κυψέλην μετὰ τῶν μελισσῶν αὐτοῦ, συμπαραλαμβάνει ἐπίσης καὶ τὸ παραχθὲν μέλι ὑπὸ τῶν μελισσῶν, ὅτε ἦσαν παρὰ τῷ σφετεριστῇ» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 904ον

«Τὸ μέλι τῶν μελισσῶν τῶν ἐγκατεστημένων ἔν τινι κήπῳ, ἀνήκει εἰς τὸν κύριον τοῦ κήπου, ἂν δὲ ἄλλος τις λάβῃ καὶ καταναλώσῃ τὸ μέλι ἐκεῖνο, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν» (2).

---

(1) Τὸ προσαύξημα τοῦ σφετερισθέντος πράγματος εἴτε κεχωρισμένον εἶναι εἴτε ἡνωμένον ἀνήκει τῷ κυρίῳ τοῦ πράγματος. Ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει τὸ προσαύξημα καταστραφῇ ἄνευ ὑπαιτιότητος καὶ ῥαθυμίας τοῦ σφετεριστοῦ, οὗτος δὲν ὀφείλει ἀποζημίωσιν, διότι δὲν ὑπάρχει ἀφαίρεσις κατοχῆς, ἀλλὰ μόνον κατάληψις, καὶ διότι τὸ πρᾶγμα οὕτω κατεχόμενον θεωρεῖται ὡς πρᾶγμα ἐμπεπιστευμένον. Δὲν δυνάμεθα ἐνταῦθα νὰ ἀντιτάξωμεν τὴν Ζ' πρόσθετον ἀρχὴν (ἴδε σελ. 118), καθ' ἣν αἱ ὠφέλειαι αὐταὶ καθ' ἑαυτὰς δὲν εἶναι ἀποζημιώσιμοι, διότι τὰ τοιαῦτα προσαυξήματα δὲν εἶναι ὠφέλειαι (χρήσεις), ἀλλ' εἶναι συγκεκριμένα πράγματα, ἄρα ἀποζημιώσιμα. Τὸ μέλι, ὅπερ παράγουσιν αἱ μέλισσαι αἱ ἁρπαζόμεναι ἄνευ τῆς κυψέλης, δὲν εἶναι ἀποζημιώσιμον, διότι θεωρεῖται ὡς πρᾶγμα θεμιτὸν (μουπ'άχ).

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 549).

(2) Δὲν ἐπιτρέπεται αἱ μέλισσαι νὰ τρέφωνται ἐν ἀλλοτρίῳ κτήματι, διὰ τοῦτο δικαιοῦται ὁ κύριος τοῦ κήπου νὰ λάβῃ τὸ ἐν τῷ κήπῳ αὐτοῦ παρεχθὲν μέλι ὡς ἀντάλλαγμα τῆς τροφῆς ἣν παρέσχεν εἰς τὰς μελίσσας ὁ κῆπος αὐτοῦ. Τὸ ἐν τῷ κτήματί τινος παραγόμενον πρᾶγμα θεωρεῖται αὐτόχρημα ὡς αὐτὸ τὸ κτῆμα, διὰ τοῦτο ὁ λαμβάνων τὸ ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ κτήματι παραχθὲν μέλι θεωρεῖται ὡς σφετεριστής. Αἱ μέλισσαι κατ' ἀρχὴν δὲν θεωροῦνται ὡς πρᾶγμα, ἀλλὰ μόνον ὡς μέσον παραγωγῆς πράγματος.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 564).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Περί τινων ζητημάτων ἀναγομένων εἰς τὸν σφετερισμὸν ἀκινήτων κτημάτων.

غصب عقاره متعلق بعض مسائل يالنلدر

(Γάσπ·ι ἀκαρὰ μουτεαλὴκ π·άζη μεσαὴλ π·εγιανηντά δ·ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 905ον

«Ἐὰν τὸ σφετερισθὲν εἶναι ἀκίνητον κτῆμα, ὁ σφετεριστὴς ὀφείλει νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὸν κύριόν του χωρὶς νὰ ἀλλοιώσῃ ἢ ἐλαττώσῃ αὐτό».

«Ἐὰν δὲ ἐλαττωθῇ ἡ ἀξία τοῦ κτήματος ἐκείνου διὰ πράξεως ἢ ἐνεργείας τοῦ σφετεριστοῦ, ἀποζημιοῖ διὰ τὴν ἐλάττωσιν τῆς ἀξίας».

«Π. χ. Ἐάν τις κατεδαφίσῃ μέρος τῆς οἰκίας, ἣν ἐσφετερίσθη, ἢ ἐξ αἰτίας τῆς ἐνοικιήσεώς του φθαρῇ αὕτη καὶ ἐλαττωθῇ ἡ ἀξία της, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν διὰ τὸ ἐλαττωθὲν ποσόν».

«Ἐπίσης ἐὰν ἡ οἰκία πυρποληθῇ ἕνεκα τοῦ πυρός, ὅπερ ἤναψεν ὁ σφετεριστὴς ἐν τῇ νοσφισθείσῃ οἰκίᾳ, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν διὰ τὴν ἀξίαν τῆς οἰκίας ᾠκοδομημένης» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 906ον

«Ἐὰν τὸ σφετερισθὲν πρᾶγμα εἶναι γῆ, καὶ ὁ σφετεριστὴς οἰκοδομήσῃ ἐπ' αὐτῆς ἢ φυτεύσῃ δένδρα, διατάσσεται ὁ σφετεριστὴς νὰ ἀποσπάσῃ αὐτὰ καὶ ἀποδώσῃ τὴν γῆν».

---

(1) Κατὰ τὸν ὁρισμὸν τοῦ σφετερισμοῦ καὶ ἰδίᾳ τὸν τῶν πηγῶν, ὃν αὐτολεξεὶ παρεθέσαμεν, μόνον τὰ κινητὰ πράγματα εἶναι ἐπιδεκτικὰ σφετερισμοῦ, διότι εἰς αὐτὰ κυριολεκτικῶς ὑποτίθεται ἁφαίρεσις κατοχῆς, ἄρσις τῆς χειρὸς τοῦ κυρίου Μεταφορικῶς ὠνομάσθη غصب (γάσπ) σφετερισμός, ἁρπαγὴ καὶ ἡ παράνομος κατοχὴ καὶ κατάληψις ἀκινήτων κτημάτων.

Ἐπειδὴ διὰ τῆς ἐνοικιήσεως δὲν ἀφαιρεῖταί τι πραγματικῶς, μόνη ἡ ἐνοίκησις δὲν συνεπάγεται ἀποζημίωσιν, ἀλλ' ἡ διὰ τῆς ἐνοικιήσεως προξενουμένη ζημία εἶναι ἀποζημιώσιμος.

«Ἐὰν δὲ ἡ ἀφαίρεσις τῆς οἰκοδομῆς ἢ τῶν δένδρων εἶναι ἐπιζήμιος εἰς τὴν γῆν, δύναται ὁ ὑποστὰς τὸν σφετερισμὸν νὰ καταλάβῃ αὐτό, πληρώνων τὴν ἀξίαν αὐτῶν ὡς ἀποσπαστέων».

«Ἀλλ' ἂν ἡ ἀξία τῶν οἰκοδομῶν ἢ τῶν δένδρων εἶναι ἀνωτέρα τῆς ἀξίας τῆς γῆς καὶ ᾠκοδομήθησαν ἢ ἐφυτεύθησαν ἐπὶ τῇ ἀπατηλῇ ἰδέᾳ *νομίμου αἰτίας* (καλῇ τῇ πίστει), τότε ὁ κύριος τῶν οἰκοδομῶν ἢ τῶν δένδρων, γίνεται κύριος τῆς γῆς, καταβάλλων τὴν ἀξίαν αὐτῆς».

«Π. χ. Ἐάν, ἀφοῦ ἐγείρῃ τις οἰκοδομὴν ἐπὶ γηπέδου, ὅπερ ἐκληρονόμησεν ἀπὸ τοῦ πατρός του, δαπανῶν δι' αὐτὴν χρήματα περισσότερα τῆς ἀξίας τῆς γῆς ἐκείνης, ἐκκινηθῇ τὸ γήπεδον, καταλαμβάνει αὐτὸ καταβάλλων τὴν ἀξίαν του»(1).

ΑΡΘΡΟΝ 907ον

«Ἐὰν σφετερισθῇ τις ἀλλότριον ἀγρὸν καὶ σπείρῃ αὐτόν, ὁ κύριος λαμβάνει ὀπίσω αὐτὸν καὶ συνάμα ἀποζημίωσιν διὰ τὴν παραγωγικὴν μείωσιν τοῦ ἀγροῦ τὴν προξενηθεῖσαν διὰ τῆς σπορᾶς ἐκείνου».

«Ἐπίσης ἐάν τις σπείρῃ ὁλοκλήρως τὸν ἀγρόν, τοῦ ὁποίου εἶναι κύριος συνεταιρικῶς μεθ' ἑτέρου, ἄνευ ἀδείας, ὁ συνέταιρός του λαμβάνει τὸ ἀναλογοῦν μερίδιον τοῦ ἀγροῦ καὶ ἀποζη-

---

(1) Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου διεφώνουν οἱ νομοδιδάσκαλοι. Τινὲς τούτων στηριζόμενοι ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ὅτι ἡ μικροτέρα ἀξία δέον νὰ ὑπόκηται τῇ μείζονι, ἐφρόνουν ὅτι, ἂν τὰ δένδρα ἢ αἱ οἰκοδομαὶ ὦσι μείζονος ἀξίας, ἔδει ὁ σφετεριστὴς πληρώνων τὴν ἀξίαν τῆς γῆς νὰ γίνηται κύριος αὐτῆς· ἀλλ' ἐπειδὴ διὰ τοῦ μέσου τούτου θὰ ἠδύνατο πᾶς ὁ ἐποφθαλμιῶν ἀλλοτρίᾳ γῇ νὰ οἰκοδομῇ ἐπ' αὐτῆς κτίρια μεγαλειτέρας ἀξίας καὶ διὰ τῆς καταβολῆς τῆς ἀξίας τῆς γῆς νὰ καθίσταται κύριος αὐτῆς, ἁφαιρῶν τοιουτοτρόπως τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ ἄλλου παρὰ τὴν θέλησίν του, οἱ πλεῖστοι τῶν νομοδιδασκάλων ἐπέτρεψαν τὸ τοιοῦτον μόνον ὅταν ὁ προβὰς εἰς τὴν οἰκοδόμησιν καὶ φυτείαν ἔπραξε τοῦτο διανοίᾳ κυρίου سبب شرعی زعمیله (σεπ·έπ·ι σ·ερ̈ῆ ζουμήλε) τῇ ἀπατηλῇ ἰδέᾳ νομίμου αἰτίας), τοιουτοτρόπως δὲ ἤρθη ἡ διαφωνία.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 555).

μίωσιν διὰ τὴν ἀνάλογον παραγωγικὴν μείωσιν τοῦ ἀγροῦ, τὴν προξενηθεῖσαν διὰ τῆς σπορᾶς».

ΑΡΘΡΟΝ 908ον

«Ὅταν, ἀφοῦ τις σφετεριζόμενος ἀλλότριον ἀγρὸν ὀργώσῃ αὐτόν, ὁ κύριος τοῦ ἀγροῦ λαμβάνων αὐτόν, δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ μισθοὺς διὰ τὴν ἐργασίαν τῆς ὀργώσεως» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 909ον

«Ἐάν τις πληροῖ ἀλλότριον γήπεδον θέτων ἐπ' αὐτοῦ σαρώματα ἢ ἄλλα πράγματα, ἐκβιάζεται νὰ ἄρῃ ὅ,τι ἔθεσε καὶ νὰ ἐκκενώσῃ τὸ γήπεδον».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ ὑποσφετεριστοῦ.

غاصب الغاصب حكمى ياشدر

(Γάσηπ'-σύλ γ'ασὴπ χουκμοῦ π'εγιαντά' δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 910ον

«Ὁ ὑποσφετεριστὴς (σφετεριζόμενος ἀπὸ σφετεριστοῦ) θεωρεῖται αὐτόχρημα ὡς σφετεριστής».

«Ὅθεν ὅταν τὸ σφετερισθὲν πρᾶγμα σφετερισθῇ ἕτερος ἀπὸ τοῦ σφετεριστοῦ καὶ φθείρῃ αὐτὸ ἢ φθορὰ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, ὁ ὑποστὰς τὸν σφετερισμὸν λαμβάνει ἀποζημίωσιν ἀπὸ τοῦ πρώτου σφετεριστοῦ ἢ, ἂν θέλῃ, ἀπὸ τοῦ δευτέρου, ἢ μέρος μὲν τῆς ἀξίας τοῦ σφετερισθέντος πράγματος ἀπὸ τοῦ πρώτου, μέρος δὲ ἀπὸ τοῦ δευτέρου».

«Ὅταν δὲ λάβῃ ἀποζημίωσιν ἀπὸ τοῦ πρώτου σφετεριστοῦ, οὗτος ἐπίσης στρέφεται κατὰ τοῦ δευτέρου· ἀλλ' ἂν ἀποζη-

(1) Δὲν πληρώνεται ἡ ἀξία τῶν νεατῶν (نطس ναδ'άς), διότι δὲν εἶναι συγκεκριμένον πρᾶγμα προστεθὲν εἰς τὸ κτῆμα, ἀλλ' ἐργασία αὐθαιρέτως γενομένη ἐπὶ ξένου κτήματος.

μιωθῇ (ὁ κύριος) ἀπὸ τοῦ δευτέρου, οὗτος δὲν δύναται νὰ στραφῇ κατὰ τοῦ πρώτου» (1).

---

(1) Ἐπὶ τῶν βακουφικῶν κτημάτων ὁ κάτοχος καὶ νομεὺς αὐτῶν δὲν ἔχει ἀπόλυτον τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς, ἀλλ' ἀπαιτεῖ ἀπὸ τοῦ μᾶλλον εὐπορωτέρου.

Ἐὰν ὁ δεύτερος σφετεριστὴς λαβὼν ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ πρώτου σφετεριστοῦ τὸ πρᾶγμα βεβλαμμένον, βλάψῃ αὐτὸ ἔτι μᾶλλον εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ τὸ ἐπαναφέρῃ εἰς ἣν κατάστασιν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ πρώτου, ὁ κύριος τοῦ πράγματος δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς τοῦ νὰ ἐνάγῃ ὁντινα τῶν δύο βούλεται· π. χ. ἂν ὁ σφετεριστὴς Α χύσῃ ἐπὶ σωροῦ σίτου ὕδωρ καὶ βλάψῃ αὐτόν, κατόπιν ὁ Β χύσῃ ἐπὶ τοῦ ὕδατος περισσότερον ὕδωρ καὶ ὁ σῖτος βλαφθῇ ἔτι μᾶλλον, ὁ κύριος τοῦ σίτου δικαιοῦται νὰ ζητήσῃ ἀποζημίωσιν ἀπὸ τοῦ Β καὶ οὐχὶ ἀπὸ τοῦ Α.

Ἂν μετὰ τὴν ἐπιλογὴν ὁ ἐπιλεχθεὶς σφετεριστὴς συγκατατεθῇ εἰς τὴν πληρωμὴν τῆς ζημίας ἢ μὴ συναινέσας καταδικασθῇ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, ὁ κύριος τοῦ πράγματος δὲν δικαιοῦται νὰ στρέψῃ τὰς ἀπαιτήσεις του κατὰ τοῦ ἑτέρου σφετεριστοῦ· ἀλλ' ἂν ὁ ἐπιλεχθεὶς δὲν συγκατατεθῇ οὔτε καταδικασθῇ, διὰ μόνης τῆς ἐπιλογῆς ὁ κύριος δὲν ἀπόλλυσι τὸ δικαίωμα τῆς κατὰ τοῦ ἑτέρου ἀγωγῆς.

Ἡ κατανάλωσις καὶ καταστροφὴ τοῦ πράγματος ὑπὸ τοῦ δευτέρου σφετεριστοῦ γίνεται κατὰ διαφόρους τρόπους. Ἐὰν ὁ δεύτερος σφετεριστὴς ἠγόρασε τὸ πρᾶγμα ἀπὸ τοῦ πρώτου καὶ ὁ κύριος λάβῃ ἀποζημίωσιν ἀπὸ τοῦ πρώτου, ἡ γενομένη πώλησις λαμβάνει τὸ κῦρος ἐπιτρεπομένης πωλήσεως, τουτέστιν ἐπειδὴ ὁ πρῶτος σφετεριστὴς διὰ τῆς καταβολῆς τοῦ τιμήματος καθίσταται κύριος αὐτοῦ, δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ πράγματος ἀπὸ τοῦ δευτέρου, λόγῳ ὅτι ὅταν ἐπώλησε τὸ πρᾶγμα δὲν ἦτο κύριος αὐτοῦ. Ἂν ὅμως ὁ κύριος τοῦ πράγματος ἐναγάγῃ τὸν δεύτερον σφετεριστὴν καὶ λάβῃ ἀποζημίωσιν, τότε ἡ ὑπὸ τοῦ πρώτου σφετεριστοῦ γενομένη πώλησις εἶναι ἄκυρος καὶ ὁ δεύτερος σφετεριστὴς δικαιοῦται νὰ λάβῃ τὸ τίμημα, ὅπερ εἶχε καταβάλῃ, ἀπὸ τοῦ πρώτου.

Ἂν ὁ πρῶτος σφετεριστὴς δωρήσηται τὸ σφετερισθὲν πρᾶγμα εἰς τὸν δεύτερον, ἢ δώσῃ αὐτὸ ὡς ἐλεημοσύνην ἢ ὡς χρησιδάνειον καὶ τὸ πρᾶγμα καταστραφῇ ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ δωρεοδόχου ἢ τοῦ χρησαμένου,

ΑΡΘΡΟΝ 911ον

«Ὅταν ὁ ὑποσφετεριστὴς ἀποδώσῃ τὸ σφετερισθὲν πρᾶγμα εἰς τὸν πρῶτον σφετεριστήν, ἀπαλλάσσεται μόνος αὐτός, ὅταν δὲ ἀποδώσῃ αὐτὸ εἰς τὸν ὑποστάντα τὸν σφετερισμόν, ἀπαλλάσσονται ἀμφότεροι».

ΤΙΤΛΟΣ Β'

Περὶ φθορᾶς.

(Περιέχει τέσσαρα κεφάλαια).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Περὶ φθορᾶς ἐξ αὐτουργίας.

(Μουπ.ασ'έρετεν ιτλὰφ χακηντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 912ον

«Ἐάν τις φθείρῃ, εἴτε ἐκ προθέσεως εἴτε ἄνευ προθέσεως, ἀλλότριον πρᾶγμα εὑρισκόμενον παρ' αὐτῷ, ἢ ἐν ταῖς χερσὶν ἐμπίστου αὐτοῦ, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν».

«Ἀλλ' ἐὰν τρίτος τις φθείρῃ τὸ ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ σφετεριστοῦ σφετερισθὲν πρᾶγμα, ὁ ὑποστὰς τὸν σφετερισμὸν ἔχει τὴν ἐπιλογήν, ἂν θέλῃ, λαμβάνει ἀποζημίωσιν ἀπὸ τοῦ σφετερι-

---

ὁ κύριος δύναται νὰ ἐναγάγῃ τὸν δεύτερον σφετεριστήν, ἀλλ' οὗτος δὲν ἔχει δικαίωμα ἀγωγῆς κατὰ τοῦ πρώτου. Ἀλλ' ἂν ὁ πρῶτος εἶχεν ἐκμισθώσῃ ἢ ἐνεχυράσῃ τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν δεύτερον καὶ ὁ κύριος λάβῃ ἀποζημίωσιν ἀπὸ τοῦ μισθωτοῦ ἢ τοῦ ἐνεχυρούχου, ὁ οὕτω ἀποζημιώσας δικαιοῦται νὰ ἐναγάγῃ τὸν πρῶτον σφετεριστὴν καὶ ἀποζημιωθῇ, διότι ἐν μὲν τῇ ἐνεχυρασίᾳ καὶ τῇ μισθώσει ἡ παραλαβὴ τοῦ δευτέρου σφετεριστοῦ γίνεται ἐξ ὀνόματος καὶ πρὸς ὄφελος τοῦ πρώτου, ἐνῷ ἡ διὰ δωρεᾶς, ἐλεημοσύνης καὶ χρησιδανείου παραλαβὴ γίνεται πρὸς ὄφελος ἑαυτοῦ.

στοῦ, στρεφομένου ἐπίσης κατὰ τοῦ φθορέως, ἢ ἀπὸ τοῦ φθορέως, ὅστις ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν δύναται νὰ στραφῇ κατὰ τοῦ σφετεριστοῦ» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 913ον

«Ἐὰν ὀλισθήσῃ ὁ ποῦς τινὸς καὶ οὗτος πεσὼν φθείρῃ ἀλλότριον πρᾶγμα, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν».

ΑΡΘΡΟΝ 914ον

«Ἐάν τις νομίζων ἀλλότριον πρᾶγμα ὡς ἴδιον φθείρῃ αὐτό, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν».

ΑΡΘΡΟΝ 915ον

«Ἐάν τις σύρῃ τὸ ἔνδυμα τινὸς καὶ σχίσῃ αὐτό, ἀποζημιοῖ διὰ τὴν ὅλην ἀξίαν αὐτοῦ. Ἀλλ' ἂν κρατῇ αὐτὸ καὶ ὁ κύριός του σύρας τὸ σχίσῃ, ἀποζημιοῖ διὰ τὸ ἥμισυ τῆς ἀξίας».

«Ἐπίσης ἐάν τις καθήσῃ ἐπὶ τοῦ κρασπέδου τινὸς καὶ ὁ

---

(1) Τὸ ἄρθρον τοῦτο καὶ τὰ ἑπόμενα στηρίζεται ἐπὶ τῶν 20 καὶ 92 καὶ τῶν λοιπῶν περὶ ἀποζημιώσεων διαπραγματευομένων γενικῶν ἀρχῶν καὶ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς :

حقوق عباده خطا مرفوع دكلدر

(Χουκούκη ἠπ·αδ·δ·ὰ χατὰ μερφοῦ δ·εγίλδ·ιρ).

«Τὸ λάθος ἐν τοῖς δικαιώμασι τῶν ἀνθρώπων πρὸς τοὺς ὁμοίους των δὲν ἀπαλλάσσει τῆς εὐθύνης». Τουτέστι δὲν δύναταί τις νὰ ἀπαλλαγῇ τῆς εὐθύνης πράξεώς του προσβαλλούσης τὰ δικαιώματα τῶν ὁμοίων του λόγῳ ὅτι ἡ ζημία ἣν ἐπροξένησεν ἐγένετο κατὰ λάθος.

Πρὸς πλήρη κατανόησιν τῶν δικαιολογικῶν λόγων τοῦ δευτέρου τούτου τίτλου παραπέμπομεν τὸν ἀναγνώστην εἰς τὰ σχόλια τῶν περὶ ἀποζημιώσεως ἄρθρων καὶ ἰδίᾳ τὰ σχόλια τοῦ ἄρθρου 90, σελ. 106—109.

Ὁ ἄνευ προθέσεως προξενῶν ζημίαν ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν, διότι θεωρεῖται καὶ αὐτουργός, ἀνεύθυνοι δὲ αὐτουργοὶ θεωροῦνται μόνον τὰ ἄλογα ζῶα· ἄλλως ἂν ἐπιβάλληται ἀποζημίωσις εἰς μόνον τὸν ἐκ προθέσεως ἀδικοῦντα, ἐπειδὴ ἡ πρόθεσις δυσχερῶς ἀποδεικνύεται, ἤθελον μένῃ πολλαὶ ζημίαι ἀνεπανόρθωτοι.

(Παράβ. Γαλ, Κωδ. ἄρθρ. 1382).

κύριος ἀγνοῶν τοῦτο ἐγερθῇ, οὕτω δὲ σχισθῇ τὸ ἔνδυμα, ἀποζημιοῖ διὰ τὸ ἥμισυ τῆς ἀξίας» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 916ον

«Ἐὰν ἀνήλικός τις σχίσῃ ἀλλότριον πρᾶγμα ὀφείλεται ἀποζημίωσις ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ περιουσίας· ἂν δὲ δὲν ἔχῃ περιουσίαν, ἀναμένεται μέχρι τῆς εὐπορίας αὐτοῦ. Ἀπὸ τοῦ ἐπιτρόπου αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ἀποζημίωσις» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 917ον

«Ἐάν τις ἐλαττώσῃ τὴν ἀξίαν ἀλλοτρίου πράγματος, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν διὰ τὴν ἐλάττωσιν τῆς ἀξίας» (3).

ΑΡΘΡΟΝ 918ον

«Ἐάν τις ἀδίκως κατεδαφίσῃ τὸ ἀκίνητον κτῆμα τοῦ ἄλλου, οἷον οἰκίαν καὶ ἐργαστήριον, ὁ κύριος ἔχει τὴν ἐπιλογήν».

«Ἂν θέλῃ, ἐγκαταλείπει τὸ ὑλικὸν εἰς τὸν κατεδαφίσαντα, λαμβάνων ἀποζημίωσιν διὰ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ ᾠκοδομημένου (ἄρθρ. 883), ἢ ἐκπίπτων τὴν ἀξίαν τοῦ ὑλικοῦ ἀπὸ τῆς ἀξίας τοῦ κτήματος ᾠκοδομημένου, λαμβάνει ἀποζημίωσιν διὰ τὴν ὑπολειπομένην, κρατῶν συνάμα καὶ τὸ ὑλικόν».

---

(1) (Ἴδε σχόλια ἄρθρ. 92. σελ. 110, § 5). Ἐπιβαρύνονται δὲ ἐξ ἡμισείας, διότι αὕτη ἐπροξενήθη ὑπ' ἀμφοτέρων, ἀδιάφορον ἂν ἐν γνώσει ἢ ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν, καθόσον ἐν τῷ σφετερισμῷ, ὡς ἐρρήθη, ἡ γνῶσις ἢ ἡ πρόθεσις δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν. Ἀλλ' ἐν ᾗ περιπτώσει ἐκ τῶν δύο πράξεων ἡ μία εἶναι ἀναγκαστική, ἡ ζημία δὲν ἐπιβαρύνει ἀμφοτέρους. Π. χ. ἄν τις, δακνόμενος ὑπό τινος εἰς τὸν βραχίονα, ἀποσύρῃ αὐτὸν μετὰ τοιαύτης ὁρμῆς ὥστε νὰ θραύσῃ τοὺς ὀδόντας τοῦ δάκνοντος καὶ νὰ ἐξαρθωθῇ ὁ βραχίων αὐτοῦ, ἀποζημιοῖ μόνον ὁ δήξας διὰ τὸν βραχίονα.

(2) Διότι ὁ ἐπίτροπος δὲν δύναται κατ' οὐδένα τρόπον νὰ προΐδῃ καὶ προλάβῃ τὰς ζημίας τοῦ ἀνηλίκου.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1310 καὶ 1384).

(3) Ἐκ τοῦ ἄρθρου τούτου ἐξάγεται ὅτι ἐνῷ αἱ σφετεριζόμεναι ὠφέλειαι δὲν εἶναι ἀποζημιώσιμοι, αἱ ἰδιότητες καὶ τὰ προσόντα τῶν πραγμάτων ἀπ' ἐναντίας παραβλαπτόμενα συνεπάγονται ἀποζημίωσιν.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1382).

«Ἀλλ' ἂν ὁ σφετεριστὴς οἰκοδομήσηται αὐτὴν ὡς καὶ πρότερον, ἀπαλλάσσεται τῆς ἀποζημιώσεως» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 919ον

«Ὅταν, ἐκραγείσης πυρκαϊᾶς ἔν τινι συνοικίᾳ, κατεδαφίσῃ τις οἰκίαν ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ κυρίου αὐτῆς, καὶ ἀφ' οὗ σταματήσῃ ἡ πυρκαιά, δὲν ὀφείλεται ἀποζημίωσις, ἂν κατεδάφισαν αὐτὴν τῇ διαταγῇ τοῦ ἄρχοντος».

«Ἀλλ' ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν, ἐὰν κατεδάφισαν αὐτὴν αὐτοβούλως».

ΑΡΘΡΟΝ 920ον

«Ὅταν τις ἀδίκως κόψῃ τὰ ἐν ἀλλοτρίῳ κήπῳ δένδρα, ὁ κύριος αὐτῶν ἔχει τὴν ἐπιλογήν, ἂν θέλῃ, λαμβάνει τὴν ἀξίαν τῶν δένδρων ἐκείνων ἐγηγερμένων (πεφυτευμένων, ἄρθρ. 883) ἐγκαταλείπων τὰ κεκομμένα δένδρα εἰς τὸν κόψαντα αὐτά».

«Ἂν δὲ θέλῃ, ἐκπίπτων τὴν ἀξίαν τῶν δένδρων οὕτω κεκομμένων, κρατεῖ τὰ κεκομμένα δένδρα μετὰ τοῦ ὑπολειπομένου ποσοῦ».

«Π. χ. ἐὰν ἡ ἀξία τοῦ κήπου, ἔχοντος πεφυτευμένα τὰ δένδρα, εἶναι δέκα χιλιάδων γροσίων, ἄνευ δὲ τῶν δένδρων πέντε χιλιάδων, καὶ ἡ ἀξία τῶν κεκομμένων δένδρων δύο χιλιάδων, ὁ κύριος αὐτῶν ἔχει τὴν ἐπιλογήν».

«Ἂν θέλῃ ἐγκαταλείπων τὰ κεκομμένα δένδρα εἰς τὸν κόψαντα αὐτὰ λαμβάνει πέντε χιλιάδας γροσίων, ἢ κρατεῖ μετὰ τῶν τριῶν χιλιάδων καὶ τὰ κεκομμένα δένδρα».

ΑΡΘΡΟΝ 921ον

«Δὲν δικαιοῦταί τις νὰ ἀδικήσῃ τὸν ἄλλον, διότι ἠδικήθη».

«Π. χ. Καθώς, ἐάν τις φθείρῃ τὸ πρᾶγμα ἄλλου καὶ οὗτος ἀντεκδικούμενος φθείρῃ τὸ πρᾶγμα ἐκείνου, ἀμφότεροι ἐνέ-

---

(1) Τὴν ἐπιλογὴν ἔχει μόνον ὁ κύριος τοῦ κτήματος ὁ ὑφιστάμενος τὴν ζημίαν, οὐχὶ δὲ καὶ ὁ προξενῶν αὐτήν, διότι ἄλλως ὁ ἀδικῶν θὰ καθίστατο καὶ δικαστὴς ὁρίζων τὸ εἶδος τῆς ἀποζημιώσεως. Τὸ δικαίωμα τοῦτο τῆς ἐπιλογῆς δὲν ὑπάρχει εἰς τοὺς κυρίους τῶν κατεδαφιζομένων ἱερῶν ναῶν καὶ τεμενῶν, ἀλλ' ὁ κατεδαφίζων τοιαῦτα ἱερὰ καταστήματα διατάσσεται εἰς τὴν οἰκοδομὴν αὐτῶν.

χονται εἰς ἀποζημίωσιν, οὕτω ἐάν τις ἔκ τινος φυλῆς φθείρῃ τὸ πρᾶγμα ἄλλου ἐξ ἄλλης φυλῆς καὶ οὗτος φθείρῃ τὸ πρᾶγμα ἄλλου ἐκ τῆς φυλῆς ἐκείνης, ἀμφότεροι ἐνέχονται εἰς ἀποζημίωσιν διὰ τὸ ὑπ' αὐτῶν φθαρὲν πρᾶγμα. Ὡσαύτως ἐάν τις ἀπατώμενος λάβῃ ὑπὸ τρίτου κίβδηλον νόμισμα, δὲν δικαιοῦται νὰ δώσῃ αὐτὸ εἰς ἄλλον» (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

Περὶ φθορᾶς ἐκ παραιτίας.

تسبباً اتلاف بالتعدي.

(Τεσεπ'ουπ'εν ἰτλὰφ π'εγιανηντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 922ον

«Ἐάν τις φθείρῃ ἀλλότριον πρᾶγμα, ἢ ἐλαττώσῃ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ ὡς παραίτιος, δηλαδὴ ἐὰν ἡ πρᾶξις αὐτοῦ ἀποβῇ ἄμεσον αἴτιον τῆς φθορᾶς πράγματός τινος ἢ τῆς ἐλαττώσεως τῆς ἀξίας αὐτοῦ, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν».

«Π. χ. ἐάν τις προσκολληθῇ εἰς τὰ ἐνδύματα τοῦ ἄλλου καὶ κατὰ τὴν συμπλοκὴν πέσῃ ἐκ τοῦ ἄλλου πρᾶγμα καὶ φθαρῇ ἢ βλαφθῇ, ὁ προσκολληθεὶς ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν».

«Ἐπίσης ἐάν τις ἀδίκως παρεμποδίσῃ τὸ ὕδωρ ἀλλοτρίου ἀγροῦ ἢ κήπου καὶ ὡς ἐκ τούτου ξηρανθῶσι καὶ φθαρῶσι τὰ σπαρτὰ καὶ αἱ φυτεῖαι, ἢ ἂν τὸ ὕδωρ πλημμυρῆσαν καταπατήσῃ ἀλλότριον ἀγρὸν καὶ φθαρῶσι τὰ σπαρτά, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν».

«Ἐπίσης ἐάν τις ἀνοίξῃ τὴν θύραν ἀλλοτρίου σταύλου καὶ ὡς ἐκ τούτου δραπετεύσῃ τὸ ἐν αὐτῷ ζῶον καὶ ἀπολεσθῇ, ἢ

(1) Κατὰ τὸ ἄρθρον 19 δὲν ἐπιτρέπεται ἡ βλάβη καὶ ἡ διὰ τῆς βλάβης ἐπανόρθωσις. Πᾶσα ζημία εἶναι μὲν ἐπανορθωτέα, ἀλλὰ δὲν ἐπιτρέπεται ἡ αὐθαίρετος ἐπανόρθωσις αὐτῆς· πρὸς τοῦτο εἶναι μόνον ἁρμοδία ἡ δικαστικὴ ἀρχή.

ἂν ἀνοίξῃ τὴν θύραν κλωβίου καὶ πετάξῃ τὸ ἐν αὐτῷ πτηνόν, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 923ον

«Ἐὰν τὸ ζῶον τινὸς φοβηθῇ ἀπό τινος καὶ δραπετεῦσαν ἀπολεσθῇ, δὲν ὀφείλεται ἀποζημίωσις».

«Ἀλλ' ἂν ἐκεῖνος ἐκ προθέσεως ἐφόβησε τὸ ζῶον ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν».

«Ἐπίσης ἐὰν κυνηγὸς πυροβολήσῃ κατ' ἄγρας καὶ ἐκ τοῦ κρότου φοβηθῇ ἀλλότριον ζῶον καὶ ἐνῷ δραπετεύει πέσῃ καὶ τραυματίσῃ τὸν πόδα, δὲν ὀφείλεται ἀποζημίωσις· ἀλλ' ἂν ἐπυροβόλησεν ἐπὶ σκοπῷ νὰ φοβίσῃ τὸ ζῶον, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν» (2). (Ἴδε ἄρθρ. 93).

ΑΡΘΡΟΝ 924ον

«Διὰ νὰ καταστῇ κατὰ τὰ ἀνωτέρω ὁ παραίτιος ὑπεύθυνος πρὸς ἀποζημίωσιν, δέον νὰ ὑπάρχῃ ὑπέρβασις δικαιώματος».

«Δηλαδὴ διὰ νὰ ἐνέχηται ὁ παραίτιος εἰς ἀποζημίωσιν δέον ἡ πρᾶξις, ἥτις ἐπέφερε τὴν ζημίαν ἐκείνην νὰ ἐκτελεσθῇ ἀδίκως».

«Π. χ. Ἐάν τις, ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ ἄρχοντος ὀρύξῃ φρέαρ ἐν δημοσίᾳ ὁδῷ καὶ πέσῃ ἐν αὐτῷ ἀλλότριον ζῶον καὶ φονευθῇ, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν».

«Ἀλλ' ἂν τὸ ἀλλότριον ζῶον πέσῃ ἐν τῷ φρέατι, ὅπερ ὤρυξεν ἐν τῷ ἰδίῳ κτήματι καὶ φονευθῇ, δὲν ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν».

ΑΡΘΡΟΝ 925ον

«Ἐάν, ἐνῷ τις ἐκτελῇ πρᾶξιν, γινομένην αἰτίαν φθορᾶς πράγματός τινος καὶ ἐν τῷ μεταξὺ παρεμβληθῇ προαιρετικὴ πρᾶξις, δηλαδὴ ἂν ἄλλος τις φθείρῃ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο ὡς αὐ-

---

(1) Οἱ λόγοι τῶν διατάξεων καὶ τοῦ κεφαλαίου τούτου εὑρηνται ἐπίσης ἐν ἐκτάσει ἐν τοῖς σχολίοις τῶν ἄρθρων 90—93.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1382 καὶ 1383).

(2) Διὰ νὰ εἶναι ὑπεύθυνος ὁ παραίτιος ζημίας δέον νὰ διαπράξῃ αὐτὴν ἐκ προθέσεως, ἐνῷ ὁ αὐτουργὸς ὀφείλει ἀποζημίωσιν καὶ ἂν προξενήσῃ ζημίαν καὶ ἄνευ προθέσεως κατὰ λάθος, ὡς ἐρρήθη.

τουργός, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν ὁ αὐτουργὸς ὁ διαπράξας τὴν προαιρετικὴν ἐκείνην πρᾶξιν». (Ἴδε ἄρθρ. 90).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Περὶ πραγμάτων καινοτομουμένων ἐν τῇ δημοσίᾳ ὁδῷ.

طريق عامده احداث اولنان شيلره دائر در

(Ταρίχη ἀμὸ ἀ ἰχὸ᾽ας ὁλουνὰν σ᾽ηλερὲ ὸ᾽ἀήρ ὸ᾽ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 926ον

«Ἅπαντες ἔχουσι δικαίωμα διαβάσεως ἀπὸ τῆς δημοσίας ὁδοῦ».

«Ἀλλ᾽ ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἀσφαλείας».

«Δηλαδὴ περιορίζεται (τὸ δικαίωμα τοῦτο) διὰ τοῦ ὅρου τοῦ νὰ μὴ ζημιοῖ τὸν ἄλλον εἰς περιπτώσεις ἐπιδεκτικὰς ἀποφυγῆς».

«Ὅθεν ἐὰν ἐν τῇ δημοσίᾳ ὁδῷ πέσῃ ἀπὸ τῆς ράχεως ἀχθοφόρου φορτίον καὶ φθείρῃ ἀλλότριον πρᾶγμα, ὁ ἀχθοφόρος ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν».

«Ἐπίσης ἐάν, ἐνῷ ὁ σιδηρουργὸς σφυρηλατῇ σίδηρον, οἱ ἐκπεμπόμενοι σπινθῆρες καύσωσι τὰ ἐνδύματά τινος διερχομένου διὰ τῆς δημοσίας ὁδοῦ, ὁ σιδηρουργὸς ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 927ον

«Δὲν δύναταί τις ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ ἄρχοντος νὰ καθήσῃ ἐν δημοσίᾳ ὁδῷ πρὸς ἀγοραπωλησίαν, οὔτε νὰ θέσῃ καὶ ἱδρύσῃ πρᾶγμά τι ἄνευ ἀδείας».

---

(1) Ἡ δημοσία ὁδὸς θεωρεῖται ὡς κοινὸν ἁπάντων κτῆμα, ἑπομένως οἱ διαβάται ποιοῦνται χρῆσιν αὐτοῦ ἐξ ἰδίου δικαιώματος καὶ ἐκ τοῦ τῶν ἄλλων. Καὶ κατὰ μὲν τὰς περιπτώσεις τὰς μὴ ἐπιδεκτικὰς ἀποφυγῆς καὶ προφυλάξεως ἡ χρῆσις τῆς δημοσίας ὁδοῦ γίνεται ἐξ ἰδίου δικαιώματος, κατὰ δὲ τὰς ἐπιδεκτικὰς ἀποφυγῆς καὶ προφυλάξεως ἐκ δικαιώματος τῶν ἄλλων.

«Ἂν δὲ πράξῃ τοῦτο ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν διὰ τὴν ἐκ τούτου προελευσομένην ζημίαν καὶ βλάβην.

«Ὅθεν ἐὰν συσσωρεύσῃ τις ἐπὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ ξυλικὴν ἢ λίθους καὶ τὸ ζῶον ἑτέρου πατήσῃ ἐπ' αὐτῶν καὶ προσκόψαν φονευθῇ, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν».

«Ἐπίσης ἐάν τις χύσῃ ὀλισθηρόν τι πρᾶγμα, οἷον τὸ ἔλαιον καὶ ὀλισθῆσαν ἀλλότριον ζῶον φονευθῇ, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 928ον

«Ἐὰν καταρρεύσῃ ὁ τοῖχος τινὸς καὶ προξενήσῃ εἰς ἄλλον ζημίαν, δὲν ὀφείλεται ἀποζημίωσις».

«Ἀλλ' ἐὰν ἐκ τῶν προτέρων ὁ τοῖχος ἐκεῖνος ἦτο ἐτοιμόρροπος καὶ ἄλλος τις προαναγγείλῃ καὶ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν αὐτοῦ λέγων: κατεδάφισον τὸν τοῖχόν σου, ὀφείλεται ἀποζημίωσις, ἂν παρέλθῃ χρόνος, ὅσος ἀρκεῖ πρὸς κατεδάφισιν».

«Ἀλλ' ὁ προαναγγείλας δέον νὰ ᾖ ἐκ τῶν ἐχόντων δικαίωμα προφωνήσεως καὶ προειδοποιήσεως» (2).

«Οἷον ἂν ὁ τοῖχος ἐκεῖνος κατέρρευσεν ἐπὶ τῆς οἰκίας τοῦ γείτονος, ὁ προαναγγείλας δέον νὰ ᾖ ἐκ τῶν ἐνοίκων τῆς οἰκίας ἐκείνης· ἡ προφώνησις καὶ ἡ προειδοποίησις ἐξωτικοῦ δὲν ὠφελεῖ».

«Ἐὰν δὲ καταρρεύσῃ ἐπὶ ἰδιωτικῆς ὁδοῦ, ὁ προαναγγείλας δέον νὰ ᾖ ἐκ τῶν ἐχόντων δικαίωμα διαβάσεως δι' ἐκείνης τῆς ὁδοῦ».

---

(1) Διότι ὡς εἰς τὰ σχόλια τοῦ ἀνωτέρου ἄρθρου 926 ἐρρήθη, τῶν δημοσίων ὁδῶν ἡ κυριότης ἀνήκει μὲν εἰς πάντας, ἀλλ' αὗται κατέχονται ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος, ὅστις δικαιοῦται νὰ παραγωρήσῃ δικαιώματα εὐρυτέρας χρήσεως. Ἐξαιροῦνται ὅμως αἱ περιπτώσεις αἵτινες ἐπιτρέπονται κατ' ἔθος καὶ συνήθειαν, καθὼς π. χ. κατὰ τὸ ἄρθρον 1215 δικαιοῦταί τις ἐπισκευάζων τὴν οἰκίαν αὐτοῦ νὰ κάμῃ εὐρυτέραν χρῆσιν τῆς δημοσίας ὁδοῦ. Κατὰ τὰς πηγὰς δὲν ἐπιτρέπεται καὶ οἱ ἐπαῖται νὰ κάθηνται ἐν ταῖς ὁδοῖς, διότι ἡ ἐπαιτία εἶναι παρεμφερὴς τῇ ἀγοραπωλησίᾳ, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι πωλοῦσι ψυχικὴν σωτηρίαν λαμβάνοντες ὡς ἀντάλλαγμα ὑλικὸν τίμημα.

(2) Προάγγελμα εἶναι ἡ προφώνησις τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου.

«Καὶ ἐὰν καταρρεύσῃ ἐπὶ δημοσίας ὁδοῦ, ἅπαντες, οἱοιδήποτε καὶ ἂν ὦσιν, ἔχουσι δικαίωμα προαγγέλματος» (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄

Περὶ ἐγκλημάτων (βλάβης) ζώων.

جنايت حيوان حقنده در

(Δζιναγέτι χαηβὰν χακηντά ὸ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 929ον

«Διὰ τὴν ζημίαν ἣν ἐπροξένησε ζῶον τι (ἐνεργοῦν) ἀφ' ἑαυτοῦ, δὲν ἐνέχεται ὁ κύριος αὐτοῦ». (Ἴδε ἄρθρ. 94).

«Ἀλλ' ἂν, ἐνῷ ζῶον τι φθείρῃ ἀλλότριον πρᾶγμα, ὁ κύριος αὐτοῦ ἴδῃ καὶ δὲν παρεμποδίσῃ αὐτό, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν».

«Ἐπίσης ἐὰν ὑπάρχῃ ζῶον γνωστὸν ὡς ἐπιβλαβὲς οἷον κυρίσσων ταῦρος, τουτέστι κερατίζων βοῦς καὶ δηκτικὸς κύων, δηλαδὴ σκύλος δαγκάνων, καί τις ἐκ τῶν κατοίκων τῆς συνοικίας ἢ τοῦ χωρίου προαναγγείλῃ εἰς τὸν κύριον αὐτοῦ λέγων: περιόρισον τὸ ζῶόν σου, ὁ δὲ κύριος ἀφήσῃ αὐτὸ ἐλεύθερον καὶ φθείρῃ ἀλλότριον ζῶον ἢ πρᾶγμα, ὁ κύριος ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν» (2).

---

(1) Ὡς προφώνησις θεωρεῖται ἂν ὁ προάγγελος μεταχειρισθῇ τὴν προστακτικὴν ἔγκλισιν, λέγων «κατεδάφισον τὴν ἐτοιμόρροπον οἰκίαν σου», ἐνῷ ἂν εἴπῃ «πρέπει, εἶναι ἀνάγκη νὰ κατεδαφίσῃς τὴν οἰκίαν σου», δὲν θεωρεῖται ὡς τοιαύτη. Αὕτη δέον νὰ γίνηται πρὸς τὸν ἔχοντα τὸ δικαίωμα τῆς κατεδαφίσεως· ἡ πρὸς τὸν ἐνεχυροῦχον π. χ. προαναγγελία δὲν ἀρκεῖ. ἀλλὰ δέον νὰ γίνῃ πρὸς τὸν ἐνεχυραστὴν δυνάμενον νὰ προλάβῃ τὴν ζημίαν.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1386).

(2) Ἂν ἡ βάσις τῆς πρὸς ἀποζημίωσιν εὐθύνης ἦν ὁ δόλος ἢ τὸ πταῖσμα, τότε διὰ τὰ παρ' ἄλλων ἐν ἀγνοίᾳ ἡμῶν πραττόμενα οὐδεμίαν ἀπολύτως θὰ εἴχομεν εὐθύνην. Ἀλλ' ἕνεκεν ὡρισμένης σχέσεως πρὸς τὸν

ΑΡΘΡΟΝ 930ον

«Ἐὰν διὰ τοῦ προσθίου ποδὸς, ἢ τῆς κεφαλῆς, ἢ τῆς οὐρᾶς ζῶον τι, εἴτε ἐπιβαίνοντος τοῦ κυρίου αὐτοῦ εἴτε μή, κτυπήσῃ, ἢ διὰ τοῦ ὀπισθίου ποδὸς λακτίσῃ καὶ προξενήσῃ εἴς τινα ζημίαν ἐνῷ εὑρίσκεται ἐν τῷ ἰδίῳ κτήματι, ὁ κύριος δὲν ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν» (1).

ζημιώσαντα ὁ νόμος ἐπιβάλλει ἐνίοτε καὶ εἰς ἄλλον εὐθύνην κατ' ἐξαίρεσιν.

Οἱ ρωμαῖοι οἱ ὑποβιβάσαντες τὸν ἄνθρωπον εἴτε ὡς δοῦλον εἴτε ὡς ὑπεξούσιον εἰς τὴν τάξιν τῶν κτημάτων, εἶχον ἐξ ἐναντίας ἀναβιβάσῃ τὰ ζῶα εἰς τὴν βαθμίδα τοῦ νὰ ἀποδίδωται εἰς αὐτὰ καταλογισμός, ὁσάκις ἐπροξένουν βλάβην, διότι καὶ αὐτὰ ἦσαν ἔμψυχα κτήματα. Ἐφήρμοσαν τὴν περὶ βλάβης ἀγωγὴν (actio noxalis) καὶ εἰς τὰ τετράποδα, τὰ ὁποῖα προξενοῦσι βλάβην εἰς ἄλλον παρὰ φύσιν ἀγριούμενα. Δὲν ἀπέδιδον βεβαίως δολίαν προαίρεσιν καὶ εἰς τὰ ἄλογα ζῶα, ἀλλ' ἐν τούτοις ἡ ἰδέα τῆς αἰτίας, οὐχὶ τῆς ὑπαιτιότητος καὶ τοῦ καταλογισμοῦ, σαφῶς καταφαίνεται ἐν ταῖς περὶ τούτου διατάξεσι.

Κατὰ τὸν ἡμέτερον Κώδικα διά τε τοῦ σχολιαζομένου ἄρθρου καὶ τῆς 94 γενικῆς ἀρχῆς, ὡς ἐρρήθη ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ τῆς ἀρχῆς ταύτης, ἡ ὑπὸ τῶν ζώων, ἐνεργούντων κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν φύσιν (sui generis), προξενουμένη ζημία, ἄνευ ραθυμίας καὶ ὑπαιτιότητος τοῦ κυρίου αὐτῶν, δὲν βαρύνει τὸν κύριον τοῦ ζώου. Ἐν τοῖς ἑπομένοις ἄρθροις ὁρίζεται πότε εὐθύνεται ἢ οὐχὶ ὁ κύριος διὰ τῆς ὑπὸ τῶν ζώων γινομένης ζημίας. Ὁ ἄνθρωπος εὐθύνεται διὰ τὰς πράξεις αὐτοῦ ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ διὰ τὴν παράλειψιν ἐκτελέσεως καθήκοντος ἐπιβαλλομένου αὐτῷ ὑπὸ τοῦ νόμου. Ἐν τῇ ζημίᾳ τοῦ κτήνους, κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ φύσιν ἐνεργοῦντος, δὲν ὑπάρχει σχέσις ἀμέσου ἢ ἐμμέσου αἰτίου· ἀλλ' ὅταν ἡ ζημία διαπράττηται ὑπὸ τὰ βλέμματα τοῦ κυρίου τοῦ ζώου καὶ οὗτος δὲν παρακωλύει αὐτήν, ἐνῷ δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο, ὑπόκειται εἰς ἀποζημίωσιν, διότι ἡ παράλειψις αὕτη θεωρεῖται ὡς ἔμμεσον αἴτιον παρ' ὅγον ἄμεσον αἴτιον καὶ ἀποτέλεσμα, τουτέστιν ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ ἀποτέλεσμα ἀνάγεται εἰς τὸ ἔμμεσον αἴτιον.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1383 καὶ 1385).

(1) Ἀδιάφορον ἂν τὸ κτῆμα ἀνήκῃ ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν ἀναβάτην ἢ συνεταιρικῶς.

ΑΡΘΡΟΝ 931ον

«Ὅταν τις εἰσαγάγῃ εἰς ἀλλότριον κτῆμα τὸ ζῶόν του, ἐὰν εἰσήγαγεν αὐτὸ τῇ ἀδείᾳ τοῦ κυρίου θεωρεῖται ὅτι εὑρίσκεται ἐν τῷ ἰδίῳ κτήματι καὶ δὲν ὀφείλει ἀποζημίωσιν διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ζώου αὐτοῦ προξενηθεῖσαν ζημίαν κατὰ τὰς περιπτώσεις τὰς ἀναφερομένας ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ».

«Ἐὰν δὲ εἰσήγαγεν αὐτὸ ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ κυρίου, εἴτε ἐπιβαίνει αὐτοῦ, εἴτε ὁδηγεῖ αὐτὸ ἔμπροσθεν, εἴτε ἐλαύνει ὄπισθεν, εἴτε δὲν εὑρίσκεται πλησίον τοῦ ζώου, ἐν πάσῃ περιπτώσει ὀφείλει ἀποζημίωσιν διὰ τὴν ζημίαν τὴν προξενηθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ζώου ἐκείνου».

«Ἀλλ' ἂν τὸ ζῶον λυθὲν ἀφ' ἑαυτοῦ εἰσέλθῃ εἰς τὸ κτῆμα τινὸς καὶ προξενήσῃ ζημίαν, ὁ κύριος αὐτοῦ δὲν ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 932ον

«Ἕκαστος δικαιοῦται καὶ μετὰ τοῦ ζώου του νὰ διέρχηται τὴν δημοσίαν ὁδόν».

«Ὅθεν, ἐνῷ ἐπιβαίνων τις τοῦ ζώου αὐτοῦ διέρχεται διὰ τῆς δημοσίας ὁδοῦ, δὲν ἐνέχεται διὰ τὴν ζημίαν καὶ βλάβην τὴν ἀνεπίδεκτον ἀποφυγῆς».

«Π. χ. Ἐὰν διὰ τοῦ ποδὸς τοῦ ζώου διασκορπισθῇ κονιορτὸς ἢ πηλὸς καὶ κηλιδώσῃ ἀλλότριον ἔνδυμα, ἢ λακτίσῃ διὰ τοῦ ὀπισθίου ποδός, ἢ τύψῃ διὰ τῆς οὐρᾶς αὐτοῦ καὶ προξενήσῃ ζημίαν, δὲν ὀφείλεται ἀποζημίωσις».

«Ἀλλὰ διὰ τὴν ἐκ τῆς συγκρούσεως ἢ τοῦ κτυπήματος διὰ τοῦ ἐμπροσθίου ποδὸς ἢ τῆς κεφαλῆς γενομένην ζημίαν καὶ βλάβην, ὀφείλει ὁ ἀναβάτης ἀποζημίωσιν» (2).

---

(1) Ὁ εἰσερχόμενος μετὰ τοῦ ζώου αὐτοῦ ἐν ἀλλοτρίῳ κτήματι, ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ κυρίου, εὐθύνεται διὰ πᾶσαν ζημίαν προξενηθησομένην ὑπὸ τοῦ ζώου ὡς ἐκ τῆς ῥαθυμίας του· ἀλλ' ὅταν τὸ ζῶον εἰσέλθῃ ἀφ' ἑαυτοῦ εἰς τὸ κτῆμα καὶ προξενήσῃ ζημίαν δὲν εὐθύνεται ὁ κύριος αὐτοῦ, διότι δὲν ἠδύνατο προβλέπων αὐτὴν νὰ παρεμποδίσῃ τὸ ζῶόν του.

(2) Διὰ τοῦ κονιορτοῦ καὶ πηλοῦ ὁ νομοθέτης ἐννοεῖ μικρὰ σώματα, διότι οἱ ἐκτιναγμοὶ μεγάλων σωμάτων θεωροῦνται ἐκ τῶν περιπτώσεων τῶν ἐπιδεκτικῶν ἀποφυγῆς καὶ προφυλάξεως, διὰ τὰς ὁποίας εὐθύνεται ὁ κύριος τοῦ ζώου.

ΑΡΘΡΟΝ 933ον

«Ὁ ἐν τῇ δημοσίᾳ ὁδῷ ἔμπροσθεν ὁδηγῶν, ἢ ὄπισθεν ἐλαύνων (ζῶον), θεωρεῖται ἐπίσης ὡς ἀναβάτης».

«Δηλαδὴ καὶ οὗτος ἐπίσης ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν μόνον διὰ τὴν ζημίαν εἰς ἣν ἐνέχεται καὶ ὁ ἀναβάτης».

ΑΡΘΡΟΝ 934ον

«Οὐδεὶς δικαιοῦται νὰ σταματήσῃ ἢ δέσῃ τὸ ζῶον αὐτοῦ ἐν τῇ δημοσίᾳ ὁδῷ».

«Ὅθεν ἐάν τις σταματήσῃ ἢ δέσῃ τὸ ζῶον αὐτοῦ ἐν τῇ δημοσίᾳ ὁδῷ, εἴτε τοῦτο λακτίσῃ διὰ τοῦ ὀπισθίου ποδός, εἴτε δι' ἄλλου τινὸς τρόπου προξενήσῃ ζημίαν, ὀφείλει ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀποζημίωσιν διὰ τὴν βλάβην τοῦ ζώου ἐκείνου».

«Ἀλλ' ἐξαιροῦνται τὰ μέρη, ἅτινα παρεσκευάσθησαν καὶ ὡρίσθησαν διὰ νὰ ἵστανται τὰ ζῶα, οἷα ἡ ἀγορὰ ἵππων καὶ τὰ μέρη ἔνθα ἵστανται οἱ πρὸς μίσθωσιν ἵπποι».

ΑΡΘΡΟΝ 935ον

«Ἐάν τις ἀφήσῃ ἐλεύθερον τὸ ζῶον αὐτοῦ ἐν τῇ δημοσίᾳ ὁδῷ, ἐνέχεται διὰ τὴν ζημίαν, ἣν ἤθελε προξενήσῃ τὸ ζῶον ἐκεῖνο».

ΑΡΘΡΟΝ 936ον

«Ἐὰν τὸ ζῶον οὗτινος ἐπιβαίνει τις, διὰ τοῦ προσθίου ἢ ὀπισθίου ποδὸς ἐν τῷ ἰδίῳ κτήματι αὐτοῦ ἢ ἐν ἄλλῳ τινὶ μέρει πατήσῃ ἐπί τινος πράγματος καὶ φθείρῃ αὐτό, ὁ ἀναβάτης θεωρούμενος ὡς αὐτουργὸς τῆς φθορᾶς, ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 937ον

«Ἐὰν δυσήνιος ἵππος προξενήσῃ ζημίαν, μὴ δυναμένου τοῦ ἀναβάτου νὰ χαλιναγωγήσῃ αὐτόν, δὲν ὀφείλεται ἀποζημίωσις» (2).

---

(1). (Παρ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1383).

(2) Διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ αἴτιον εἶναι ἐκούσιον μὴ ἀναγόμενον εἰς τὸ ἔμμεσον αἴτιον, τουτέστι δὲν ἀνάγεται εἰς τὸν ἀναβάτην.

ΑΡΘΡΟΝ 938ον

«Ὅταν, ἐνῷ ἔχει τις προσδεδεμένον τὸ ζῶον αὐτοῦ ἐν τῷ ἰδίῳ κτήματι, ἄλλος τις ἐλθὼν δέσῃ τὸ ζῶόν του ἐκεῖ ἄνευ ἀφείας, δὲν ὀφείλεται ἀποζημίωσις, ἂν τὸ ζῶον τοῦ κυρίου τοῦ κτήματος λακτίσῃ καὶ φονεύσῃ αὐτόο.

«Ἂν ὅμως τὸ ζῶον ἐκεῖνο φονεύσῃ τὸ τοῦ κυρίου τοῦ κτήματος, ὁ κύριος αὐτοῦ ὀφείλει ἀποζημίωσιν».

ΑΡΘΡΟΝ 939ον

«Ὅταν δύο τινὲς δικαιούμενοι νὰ δέσωσιν ἔν τινι μέρει τὰ ζῶά των, δέσωσιν αὐτά, δὲν ὀφείλεται ἀποζημίωσις, ἂν τὸ ἓν ζῶον φονεύσῃ τὸ ἕτερον».

«Π. χ. Ἐὰν δύο τινὲς συνιδιοκτῆται οἰκίας τινὸς δέσωσι τὰ ζῶα αὐτῶν ἐν τῷ αὐτῷ μέρει καὶ τὸ τοῦ ἑνὸς φονεύσῃ τὸ τοῦ ἑτέρου, δὲν ὀφείλεται ἀποζημίωσις».

ΑΡΘΡΟΝ 940ον

«Ἐὰν δύο τινὲς δέσωσι τὰ ζῶα αὐτῶν εἰς μέρος ἔνθα δὲν δικαιοῦνται νὰ δέσωσιν αὐτὰ καὶ τὸ ζῶον τοῦ κατὰ πρῶτον δέσαντος φονεύσῃ τὸ τοῦ ἑτέρου, δὲν ὀφείλεται ἀποζημίωσις. Ἐὰν ὅμως τὸ ζῶον τοῦ μετὰ ταῦτα δέσαντος φονεύσῃ τὸ τοῦ πρώτου, ὀφείλεται ἀποζημίωσις».

Τῇ 23 Ρεπ'ηοὺλ ἀχὴρ 1289, ἤτοι 18 Ἰουνίου 1872.

Ἀχμὲτ Δ'ζεβδ'ὲτ.

Ὁμὲρ Χουλουσῆ.

Ἐσσεὴδ' Χαλήλ, ἐπίτροπος τῶν μαθημάτων.

Ἐσσεὴδ' Χαλήλ, φύλαξ τῶν ρητρῶν.

Σεὴφ οὔδ'-Δ'ήν, κριτὴς τῆς πόλεως τοῦ ὑψηλοῦ Χαλιφάτου (Κωνσταντινουπόλεως).

Ἀχμὲτ Χιλμή, μέλος τοῦ Ἀνω:άτου Δικαστηρίου.

Ἀχμὲτ Χαλίτ, διανομεὺς τῶν κληρονομιῶν.

Ἐστεὴδ' Γιουνοὺς Βεχπ'ή, διευθυντὴς τῆς Σχολῆς τῶν Ἱεροδικαστῶν.

Ἀπδ'-οὔλ-Λατὴφ Σουκρῆ, μέλος τῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Η' ΒΙΒΛΙΟΥ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ. Περί τινων νομικῶν ὅρων. Ἄρθρ. 881—889 Σελ. 513—516

Τίτλος Α'. Περὶ σφετερισμοῦ.

Κεφάλαιον Α'. Περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ σφετερισμοῦ. Ἄρθρ. 890—904 » 517—523

Κεφάλαιον Β'. Περί τινων ζητημάτων ἀναγομένων εἰς τὸν σφετερισμὸν ἀκινήτων κτημάτων. Ἄρθρ. 905—909 » 524—526

Κεφάλαιον Γ'. Περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ ὑποσφετεριστοῦ. Ἄρθρ. 910—911 » 526—528

Τίτλος Β'. Περὶ φθορᾶς.

Κεφάλαιον Α'. Περὶ φθορᾶς ἐξ αὐτουργίας. Ἄρθρ. 912—921 » 528—532

Κεφάλαιον Β'. Περὶ φθορᾶς ἐκ παραιτίας. Ἄρθρ. 922—925 » 532—534

Κεφάλαιον Γ'. Περὶ πραγμάτων καινοτομουμένων ἐν τῇ δημοσίᾳ ὁδῷ. Ἄρθρ. 926 - 928 » 534 - 536

Κεφάλαιον Δ'. Περὶ ἐγκλημάτων (βλάβης) ζώων. Ἄρθρ. 929—940 » 536—540

ΑΣΤΥΚΟΣ ΚΩΔΗΞ

ΒΙΒΛΙΟΝ Θ΄

كتاب الحجر والاكراه والشفعه

ΠΕΡΙ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕΩΣ, ΒΙΑΣ

ΚΑΙ

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΩΣ.

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗ ΚΥΡΩΣΙΣ
ΕΚΤΕΛΕΣΘΗΤΩ ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ Θ'.

ΠΕΡΙ

ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΕΩΣ, ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΠΡΟΤΙΜΗΣΕΩΣ

ΔΙΑΙΡΟΥΜΕΝΟΝ

εἰς ἕνα πρόλογον καὶ τρεῖς τίτλους.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Περὶ νομικῶν ὅρων, ἀναφερομένων εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν, τὴν βίαν καὶ τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως.

حجر واكراموشه متعلق اصطلاحاتدنيه بيانندر

(Χάδ'ζιρ βὲ ἰκρὰχ βὲ τουφαγὰ μουτεαλλὴκ ἰστιλαχάτι φικχηγὲ π'εγιανηντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 941ον

«حجر (χάδ'ζιρ), ἀπαγόρευσις εἶναι ἡ παρεμπόδισις ὡρισμένου προσώπου ἀπὸ τῆς διὰ τοῦ λόγου διαχειρίσεως (τῆς περιουσίας του). Μετὰ τὴν ἀπαγόρευσιν τὸ πρόσωπον ἐκεῖνο ὀνομάζεται محجور (μαχδ'ζούρ), ἀπηγορευμένος» (1).

---

(1) Ἀπαγόρευσίς ἐστιν ἡ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἀφαίρεσις τῆς ἐξουσίας τοῦ διοικεῖν καὶ διατιθέναι τὰ ἑαυτοῦ. Αἱ πηγαὶ ὁρίζουσιν αὐτὴν οὕτω :

منع نفاذ (يعنى لزوم) التصرف القولى لافعلى

(Παρακώλυσις τοῦ κύρους τῆς ἐκτελέσεως, (τουτέστι τοῦ ἀμετακλήτου) τῆς διὰ τοῦ λόγου ἐξουσίας, (οὐχὶ τῆς διὰ τοῦ ἔργου).

Διότι αἱ ῥήμασι συναλλαγαὶ δὲν παράγουσιν ἐξωτερικὰ ἀποτελέ-

ΑΡΘΡΟΝ 942ον

«اذن (ἴζιν), ἄδεια, χειραφέτησις, εἶναι ἡ ἄρσις τῆς ἀπαγορεύσεως, ἡ ἀπόσβεσις τοῦ δικαιώματος τῆς παρακωλύσεως. Τὸ πρόσωπον πρὸς ὃ δίδεται ἡ ἄδεια λέγεται مأذون (μεεζούν), χειράφετος» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 943ον

«صغير غير (σαγήρι γάηρι μουμεγίζ), ἀνήλικος μὴ ἔχων ἀνεπτυγμένην τὴν κρίσιν, εἶναι ὁ παῖς ὁ μὴ ἐννοῶν τὴν ἀγοραπωλησίαν, δηλαδὴ ὁ μὴ γινώσκων ὅτι ἡ πώλησις ἀφαιρεῖ τὴν ἰδιοκτησίαν καὶ ἡ ἀγορὰ παράγει αὐτήν, ὁ μὴ διακρίνων καὶ ἐννοῶν τὴν μικρὰν ἀπάτην ἀπὸ τῆς ἀπάτης

σματα, ἀλλ' ἐκτιμώμεναι ὑπὸ τοῦ νόμου γίνονται παραδεκταὶ ἢ ἀκυροῦνται, ὡς π. χ. ἡ ἀγοραπωλησία, ἐνῷ τὰ ἀποτελέσματα τῶν διὰ τῶν μελῶν τοῦ σώματος γενομένων πράξεων δὲν δύνανται νὰ θεωρῶνται ὡς μὴ γενόμενα, καθὼς ὁ φόνος, ἡ κατανάλωσις καὶ ἡ καταστροφὴ πράγματος. Ἡ ἀπαγόρευσις διατάσσεται ἕνεκα φρενοβλαβείας, παραφροσύνης, μανίας, βλακείας, ἀνηλικιότητος, ἀσωτίας κτλ., διότι ὡς ἐν τῇ ἀώρῳ ἡλικίᾳ, οὕτω καὶ ἐν τῇ παρακρούσει ἢ ἀτονίᾳ τῶν πνευματικῶν δυνάμεων, τὸ φῶς τοῦ λόγου εἶναι ἐσβεσμένον μὴ φωτίζον τὴν βούλησιν καὶ ἐν γένει τὴν ἱκανότητα τοῦ πράττειν. Ἡ ἱκανότης αὕτη εἶναι δύο εἰδῶν: α' ἡ ἱκανότης τοῦ ἔχειν δίκαια καὶ β' ἡ τοῦ ἐπιχειρεῖν νομικὰς πράξεις. Ἡ ἀτονία τοῦ πνεύματος ἐπιδρᾷ μόνον ἐπὶ τῆς β' ἱκανότητος.

Ρήμασι συναλλαγαὶ تصرف قولى (τεσσαρούφι καβλῆ) λέγονται αἱ λέξεις αἵτινες κατὰ τὴν σύστασιν τοῦ συναλλάγματος ὑποδεικνύουσι καὶ παράγουσι τὴν κυριότητα. Σημειωτέον ὅτι αἱ διὰ ἀντιδόσεως تعاطى (τεατῆ) γινόμεναι συναλλαγαὶ θεωροῦνται ὡς ρήμασι συναλλαγαί, ὡς ἡ بالتعاطى بيع (πὲή πιτεατῆ) πώλησις δι' ἀντιδόσεως, ἐνῷ αἱ διὰ τοῦ ἔργου συναλλαγαί εἰσι τὰ διὰ τῶν μελῶν τοῦ σώματος, ὡς ἀνωτέρω εἴπομεν, ἀποτελέσματα.

(1) Ὁ ἐπίτροπος καὶ ὁ δικαστὴς ἔχουσι δικαίωμα παρακωλύσεως τῆς ἐξασκήσεως τῶν δικαιωμάτων τῶν ἀπηγορευμένων, ἑπομένως ἡ ἄδεια σημαίνει τὴν ἀπόσβεσιν τοῦ δικαιώματος τούτου τοῦ ἐπιτρόπου καὶ τοῦ δικαστοῦ.

ἥτις εἶναι φανερὰ ὑπέρογκος βλάβη, οἷα τὸ ἀπατᾶσθαι κατὰ πέντε ἐπὶ τοῖς δέκα. Ὁ ταῦτα διακρίνων παῖς λέγεται مجنون (σαγήρι μουμεγήζ), ἀνήλικος ἔχων ἀνεπτυγμένην τὴν κρίσιν, (πρόσηβος)» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 944ον

«مجنون (μεδζνούν), παράφρων, εἶναι δύο εἰδῶν».

«Ὁ εἷς εἶναι مجنون مطبق (μεδζνούνι μουτπ·ίκ), διαρκῶς παράφρων, εἶναι ἐκεῖνος ὃν ἡ παραφροσύνη κατέχει διαρκῶς, ὁ ἕτερος مجنون غير مطبق (μεδζνούνι γάηρι μουτπ·ίκ) μὴ διαρκῶς παράφρων, ὅστις ὁτὲ μὲν παραφρονεῖ, ὁτὲ δὲ θεραπεύεται» (2).

---

(1) Ἀνηλικιότης εἶναι ἡ κατάστασις ἐν ᾗ ὁ ἄνθρωπος ἕνεκα τῆς ἡλικίας αὐτοῦ τυγχάνει ἀνίκανος νὰ διευθύνῃ ὁ ἴδιος τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ τὴν περιουσίαν του. Ἡ ἀνηλικιότης περιέχει κατὰ τοὺς ρωμαίους α' τὴν νηπιακὴν ἡλικίαν, ἐν ᾗ τοῦ ἀνθρώπου αἱ πράξεις οὐδεμίαν νομικὴν δύναμιν ἔχουσι (infantia, infans qui fari non potest), ἐν ᾗ «ὁ ἄνθρωπος οὔπω ἤρξατο φθέγγεσθαι ἢ μᾶλλον ἐννοεῖν τὰ ἐκφωνούμενα»· αὕτη ἐκτείνεται μέχρι τοῦ ἑβδόμου ἔτους συμπεπληρωμένου· ἐν αὐτῇ «ὁ ἄνθρωπος οὐ πολὺ τοῦ μεμηνότος ἀφέστηκε», β' τὴν ἀνηβότητα, ἐν ᾗ μόνον πράξεις τινὰς εἶναι ἱκανὸς νὰ ἐπιχειρήσῃ ὁ ἄνθρωπος καὶ γ' τὴν ἐφηβότητα, ἐν ᾗ πληρεστέρα γίνεται ἡ πρὸς τὸ πράττειν νομικὴ αὐτοῦ ἱκανότης.

(2) Γενικῶς τρία εἴδη διαταράξεως τοῦ ἐγκεφάλου ὑπάρχουσιν ἅτινα προκαλοῦσι τὰ ἀποτελέσματα τοῦ νόμου· α' βλακία (imbécilité), αὕτη εἶναι ἀδυναμία τοῦ πνεύματος ἢ τοῦ ἐγκεφάλου, ἥτις καθίστησι τὸν ἄνθρωπον σχεδὸν ἀνίκανον νὰ συλλάβῃ καὶ σχηματίσῃ ἰδέαν τινά, β' παραφροσύνη (demence), αὕτη συνίσταται εἰς τὴν διατάραξιν τοῦ ἐγκεφάλου ἢ τῶν διανοητικῶν δυνάμεων τοῦ ἀνθρώπου, οὗτινος αἱ ἰδέαι εἰσὶν ἀσυνάρτητοι καὶ ὅστις ἀπόλλυσι τὴν χρῆσιν τοῦ λογικοῦ· ἐνίοτε ἡ κατάστασις αὕτη δὲν εἶναι συνεχής, παρουσιάζουσα φωτεινὰ διαλείμματα ἐχεφροσύνης καὶ γ' μανία ἥτις εἶναι ὑπερβολικὴ παραφροσύνη· ὁ μανιώδης διαπράττει πράξεις ἐπικινδύνους καὶ δι' ἑαυτὸν καὶ διὰ τοὺς ἄλλους. Ἡ μανία δὲν εἶναι συνεχής, ἔχει καὶ στιγμὰς ἡσυχίας.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 489).

ΑΡΘΡΟΝ 945ον

«ܡܓܕܐ (μᾶτούχ), παλίμπαις, νηπιάζων, εἶναι ὁ τεταραγμένας ἔχων τὰς φρένας, οὗτινος ἡ ἀντίληψις εἶναι ὀλίγη, οἱ λόγοι ἀσυνάρτητοι, αἱ πράξεις πλημμελεῖς».

ΑΡΘΡΟΝ 946ον

«ܣܦܝܐ (σεφήχ), ἄσωτος, εἶναι ὁ δαπανῶν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ ἀνωφελῶς καὶ ἐν ταῖς δαπάναις αὐτοῦ διασκορπίζων, κατασπαταλῶν, φθείρων καὶ ἀπολλύων αὐτήν».

«Οἱ μὴ δυνάμενοι νὰ ἐννοήσωσι τὸν τρόπον τοῦ κέρδους καὶ τῆς ὠφελείας, καθὸ βλάκες καὶ εὐήθεις, καὶ ἐν ταῖς συναλλαγαῖς αὐτῶν συνεχῶς ἀπατώμενοι, θεωροῦνται ἐπίσης ὡς ἄσωτοι».

ΑΡΘΡΟΝ 947ον

«ܪܫܝܥ (ρεσ·ήτ), ὀρθοφρονῶν, εἶναι ὁ μεριμνῶν περὶ τῆς διαφυλάξεως τῆς περιουσίας αὐτοῦ καὶ ἀποφεύγων τὴν ἀσωτείαν καὶ σπατάλην».

ΑΡΘΡΟΝ 948ον

«ܥܟܪܐ (ἰκράχ), βία, εἶναι τὸ ἐκβιάζειν τινὰ ἀδίκως δι' ἀπειλῶν νὰ ἐκτελέσῃ πρᾶξίν τινα παρὰ τὴν συναίνεσίν του· ܡܥܟܪ (μουκρέχ), λέγεται ὁ ἐκβιαζόμενος, ܡܓܙܦܝܪ (μουδζπ·ὶρ) ὁ βιαστής, ܡܥܟܪܚܠܨ (μουκρέχουν ἀλέ·ηχ), ὁ βιασθείς, καὶ ܡܥܟܪܝ (μουκρέχουν π·ίχ) τὸ αἴτιον τοῦ φόβου» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 949ον

«Ἡ βία εἶναι δύο εἰδῶν».

«Πρῶτον εἶδος εἶναι ܥܟܪܐ ܡܓܙ (ἰκράχι μουλδζή), πιεστικὴ βία, εἶναι ἡ βία διὰ φόνου, ἢ τομὴ μέλους τοῦ σώματος (ἀκρωτηριασμός), καὶ σφοδρὸν κτύπημα ἐπιφέρον ἓν τῶν δύο τούτων».

Δεύτερον εἶδος εἶναι ܥܟܪܐ ܓܓ̈ܪ ܡܓܙ (ἰκράχι γάηρι μουλδζή), μὴ πιεστικὴ βία, ἡ γινομένη διὰ πράξεων λύπην μόνον καὶ πόνον προξενουσῶν, οἷος ὁ ραβδισμὸς καὶ ἡ φυλάκισις».

---

(1) (Ἴδε σχόλια ἄρθρου 89, σελ. 103, § 9).

ΑΡΘΡΟΝ 950ον

«صورة (σ·ουρά), δικαίωμα προτιμήσεως, εἶναι τὸ ἀποκτᾶν ἀγορασθέν τι κτῆμα διὰ τοῦ αὐτοῦ ποσοῦ ὅσον ἐστοίχισεν εἰς τὸν ἀγοραστήν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 951ον

«شفيع (σ·εφῆ), προτιμητέος, εἶναι ὁ ἔχων τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως».

ΑΡΘΡΟΝ 952ον

«مشفوع (μεσ·φοῦ), προτετιμημένον, εἶναι τὸ ἀκίνητον κτῆμα, εἰς ὃ ἐνάγεται τὸ δικαίωμα (τὸ ἀντικείμενον) τῆς προτιμήσεως».

ΑΡΘΡΟΝ 953ον

«مشفوع به (μεσφοῦουν π·ίχ), τὸ δι' οὗ ἡ προτίμησις, εἶναι τὸ κτῆμα διὰ τοῦ ὁποίου ὁ προτιμητέος κέκτηται τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως».

ΑΡΘΡΟΝ 954ον

«خليط (χαλήτ), κοινωνὸς δουλείας, λέγεται ὁ συνέταιρος εἰς δικαιώματα (δουλείας) ἐπὶ κτήματος, οἷα ἡ μερὶς ὑδρεύσεως καὶ διαβάσεως» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 955ον

«شرب خاص (σ·ούρπ·ι χάς), μερικὴ ὕδρευσις, εἶναι τὸ δικαίωμα ὑδρεύσεως ρέοντος ὕδατος, ἀνήκοντος εἰς ὡρισμένα πρόσωπα· ἀλλὰ τὸ ὑδρεύεσθαι ἐκ ποταμῶν ἀφ' ὧν ὠφελεῖται τὸ δημόσιον δὲν εἶναι μερικὴ ὕδρευσις».

ΑΡΘΡΟΝ 956ον

«طريق خاص (ταράκ·η χάς), ἰδιωτικὴ ὁδός, εἶναι ὁ ἀδιέξοδος δρόμος».

---

(1) Τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως ἐξασκεῖται μόνον ἐπὶ ἀκινήτου καθαρᾶς ἰδιοκτησίας (μούλκ). Ὁ ἔχων τὸ δικαίωμα τοῦτο μετὰ τοῦ τιμήματος καταβάλλει καὶ τὰς γενομένας δαπάνας.

(2) Χαλὴτ λέγεται ὁ ἐξ ἀδιανεμήτου κοινωνὸς δουλείας ἢ ἄλλου πραγματικοῦ δικαιώματος ἐκτὸς τῆς κυριότητος. Ὁ κοινωνὸς ὠφελειῶν δὲν λέγεται χαλήτ.

ΤΙΤΛΟΣ Α΄

Περὶ ζητημάτων ἀναγομένων εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν.

(Περιέχει τέσσαρα κεφάλαια).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄

Περὶ τάξεων καὶ διατάξεων τῶν ἀπηγορευμένων.

صنوف واحكام محجورين بيانندر

(Σουνοὺφ οὺ ἀχκιάμι μαχζουρὴν π·εγιανηντά διρ).

ΑΡΘΡΟΝ 957ον

«Ὁ ἀνήλικος, ὁ παράφρων καὶ ὁ νηπιάζων, αὐτοδικαίως εἰσὶν ἀπηγορευμένοι» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 958ον

«Ὁ ἄσωτος δύναται νὰ ἀπαγορευθῇ ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ»(2).

ΑΡΘΡΟΝ 959ον

«Καὶ ὁ ὀφειλέτης δύναται νὰ ἀπαγορευθῇ ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ, τῇ αἰτήσει τῶν δανειστῶν».

ΑΡΘΡΟΝ 960ον

«Αἱ ῥήμασι συναλλαγαὶ τῶν ἐν τοῖς ἀνωτέροις ἄρθροις ἀνα-

---

(1) Ἡ ἀπαγόρευσις ἐπιβάλλεται: 1ον εἰς τοὺς ἀνηλίκους, 2ον τοὺς παράφρονας, 3ον τοὺς παλίμπαιδας (οἱ τρεῖς οὗτοι θεωροῦνται αὐτοδικαίως ἀπηγορευμένοι), 4ον τοὺς ἀσώτους, 5ον τοὺς βλᾶκας, 6ον τοὺς πτωχεύοντας καὶ 7ον τοὺς ἀμαθεῖς ἰατρούς. Οἱ πτωχεύοντες ἀπαγορεύονται τῇ αἰτήσει τῶν δανειστῶν, ἡ δὲ ἀπαγόρευσις τῶν ἀμαθῶν ἰατρῶν συνίσταται μόνον εἰς τὴν παρεμπόδισιν τῆς ἐξασκήσεως τῆς ἰατρικῆς.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 489).

(2) Καὶ ἂν ἀκόμη ὁ ἄσωτος κατασπαταλᾷ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ εἰς ἀγαθοεργοὺς σκοποὺς ἀπαγορεύεται.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 513).

φερομένων ἀπηγορευμένων, οἷα ἡ ἀγοραπωλησία, δὲν εἶναι ἰσχυραί, ἐν τούτοις ἐνέχονται οὗτοι εἰς ἄμεσον ἀποζημίωσιν διὰ τὴν ζημίαν καὶ βλάβην τὴν προερχομένην ἐπὶ τῶν ἰδίων αὐτῶν πράξεων».

«Π. χ. ὅταν παῖς, καίπερ μὴ ἔχων ἀνεπτυγμένην τὴν κρίσιν, ῥᾳθύμῃ ἀλλότριον πρᾶγμα, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν».

ΑΡΘΡΟΝ 961ον

«Ἀπαγορευομένου ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ τοῦ ἀσώτου καὶ ὀφειλέτου, τὸ αἴτιον τῆς ἀπαγορεύσεως δηλοῦται καὶ δημοσιεύεται εἰς τὸ δημόσιον».

ΑΡΘΡΟΝ 962ον

«Δὲν ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία τοῦ προσώπου, ὅπερ ὁ δικαστὴς προτίθεται νὰ ἀπαγορεύσῃ· εἶναι ἔγκυρος καὶ ἡ ἐρήμην αὐτοῦ ἀπαγόρευσις».

«Ἀλλὰ δέον ἡ εἴδησις τῆς ἀπαγορεύσεως νὰ φθάσῃ εἰς αὐτόν».

«Ἐνόσῳ ἡ εἴδησις τῆς ἀπαγορεύσεως δὲν φθάσῃ εἰς αὐτόν, δὲν εἶναι ἀπηγορευμένος, καὶ αἱ μέχρι τοῦ χρόνου ἐκείνου γινόμεναι συμβάσεις καὶ ὁμολογίαι αὐτοῦ εἰσὶν ἰσχυραί».

ΑΡΘΡΟΝ 963ον

«Ὁ φαυλόβιος διὰ μόνον τὸν λόγον τῆς φαυλότητος αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ ἀπαγορευθῇ, ἐνόσῳ δὲν διασκορπίζῃ καὶ κατασπαταλᾷ τὴν περιουσίαν του».

ΑΡΘΡΟΝ 964ον

«Ἀπαγορεύονται ἐπίσης καί τινα ἄτομα ἐπιζήμια εἰς τὸ δημόσιον τυγχάνοντα, οἷος ὁ ἀμαθὴς ἰατρός».

«Ἀλλ' ἐνταῦθα ἀπαγόρευσις σημαίνει παρακώλυσιν ἀπὸ ἐκτελέσεως πράξεως, οὐχὶ δὲ καὶ παρεμπόδισιν ἀπὸ τῶν ῥήμασι συναλλαγῶν.

ΑΡΘΡΟΝ 965ον

«Τὸν ἔν τινι ἀγορᾷ ἐξασκοῦντα τέχνην ἢ ἐμπορίαν, δὲν δύνανται νὰ παρακωλύσωσιν ἀπὸ τοῦ νὰ ἐξασκήσῃ τὴν τέχνην

καὶ τ᾽ν ἐμπορίαν αὐτοῦ οἱ τεχνῖται καὶ ἔμποροι λέγοντες: παραβλάπτεται τὸ κέρδος καὶ ἡ ὠφέλεια ἡμῶν».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

Περὶ ζητημάτων ἀφορώντων εἰς τοὺς ἀνηλίκους, παράφρονας καὶ νηπιάζοντας.

صغير ومجنون ومعتوه متعلق بالمسائل

(Σαγὴρ βὲ μεβζνοὺν βὲ μὰτουχὲ μουτεαλὴκ μεσαὴλ π᾽εγιανηντά ὸ᾽ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 966ον

«Καὶ ἂν ὁ ἐπίτροπος τοῦ μὴ ἔχοντος ἀνεπτυγμένην τὴν κρίσιν ἀνηλίκου χορηγήσῃ ἄδειαν, οὐδόλως εἰσὶν ἔγκυροι αἱ ῥήμασι συναλλαγαὶ αὐτοῦ» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 967ον

«Ἡ τοῦ προσήβου συναλλαγὴ ἐξ ἧς πηγάζει μόνον ὠφέλεια, οἷα ἡ παραδοχὴ δωρεᾶς καὶ δώρου, εἶναι ἰσχυρὰ καὶ ἂν ἀκόμη δὲν χορηγηθῇ ἡ ἄδεια τοῦ ἐπιτρόπου».

«Ἡ δὲ συναλλαγὴ ἐξ ἧς πηγάζει μόνον ζημία, οἷα τὸ νὰ δωρήσῃ πρᾶγμά τι, δὲν εἶναι ἰσχυρὰ καὶ ἂν ἀκόμη χορηγηθῇ ἡ ἄδεια του επιτρόπου αὐτοῦ».

«Ἀλλ᾽ αἱ συμβάσεις αἱ ταλαντευόμεναι μεταξὺ ὠφελείας καὶ ζημίας συνομολογοῦνται ἐξαρτώμεναι ἀπὸ τῆς ἀδείας τοῦ ἐπιτρόπου αὐτοῦ».

«Ὁ δὲ ἐπίτροπος ἔχει τὴν ἐπιλογὴν νὰ δώσῃ ἢ μὴ τὴν ἄδειαν».

«Οἷον ἂν θεωρῇ (τὴν πρᾶξιν) ὡς ὠφέλιμον ὑπὲρ τοῦ ἀνηλίκου ἐπιτρέπει αὐτὴν, εἰ δὲ μὴ δὲν ἐπιτρέπει».

«Π. χ. Ἐὰν πρόσηβός τις ἀνήλικος πωλήσῃ πρᾶγμά τι ἄνευ ἀδείας, τὸ ἐκτελεστὸν τῆς πωλήσεως ἤρτηται ἐκ τῆς ἀδείας τοῦ ἐπιτρόπου αὐτοῦ καὶ ἂν πωλήσῃ αὐτὸ ἀντὶ τιμήματος μείζονος τῆς ἀξίας του».

(1) (Παράδ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1124).

«Διότι ἡ πώλησις οὐσιωδῶς εἶναι ἐκ τῶν συμβάσεων τῶν ταλαντευομένων μεταξὺ ὠφελείας καὶ ζημίας» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 968ον

«Εἰς τὸν πρόσηβον ἀνήλικον πρὸς δοκιμὴν δύναται νὰ παραδώσῃ ὁ ἐπίτροπος μέρος τῆς περιουσίας αὐτοῦ καὶ νὰ χορηγήσῃ τὴν ἄδειαν πρὸς ληψοδοσίαν».

«Καὶ ἂν ἀποδειχθῇ ἡ ὀρθοφροσύνη αὐτοῦ, παραδίδει αὐτῷ καὶ τὸ ὑπόλοιπον τῆς περιουσίας του» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 969ον

«Αἱ ἐπανειλημμέναι πράξεις αἱ ὑποδεικνύουσαι πρόθεσιν κέρδους θεωροῦνται ὡς ἄδεια πρὸς ληψοδοσίαν».

«Π. χ. τὸ νὰ εἴπῃ ὁ ἐπίτροπος εἴς τινα ἀνήλικον: συναλλάχθητι, ἢ λάβε καὶ πώλησον τοῦ δεῖνος εἴδους πρᾶγμα, σημαίνει ἄδειαν πρὸς ληψοδοσίαν».

«Ἀλλὰ τὸ νὰ διατάξῃ τὴν ἐκτέλεσιν μιᾶς μόνον πράξεως, οἷον τὸ νὰ εἴπῃ: μετάβηθι εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ λάβε τὸ δεῖνα πρᾶγμα, ἢ πώλησον τὸ δεῖνα πρᾶγμα, δὲν σημαίνει ἄδειαν

---

(1) Ἡ ὠφέλεια ἐνταῦθα σημαίνει κοσμικὴν ὠφέλειαν, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν μετὰ θάνατον, διὰ τοῦτο μολονότι ἡ δωρεά, τὸ δῶρον καὶ τὰ παρόμοια εὐπαρηγορητικὰ συναλλάγματα παρασκευάζουσι τὴν μετὰ θάνατον ἀνταπόδοσιν, ἐν τούτοις δὲν ἐπιτρέπεται νὰ γίνωνται ὑπὸ τῶν ἀνηλίκων, διότι ἐν αὐτοῖς ὑπάρχει κοσμικὴ ζημία.

Ὁ ἔχων ἀνεπτυγμένην τὴν κρίσιν πρόσηβος θεωρεῖται ὑπὸ τοῦ νομοθέτου καὶ ὡς ἐνήλικος καὶ ὡς ἀνήλικος, ἀλλ' ὡς ἐνήλικος θεωρεῖται μόνον καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὰ συναλλάγματα τὰ παρέχοντα βέβαιον ὄφελος. Μετὰ τὴν ἄδειαν τοῦ ἐπιτρόπου ὁ πρόσηβος θεωρεῖται ὡς ἐνήλικος καὶ διὰ τοῦτο ἡ πρᾶξις τοιούτου ἐνηλίκου εἶναι ἔγκυρος, μὴ χορηγουμένης δὲ τῆς ἀδείας ὁ πρόσηβος θεωρεῖται ὡς ἀνήλικος.

(2) Ἂν τὸ ποσὸν τῶν χρημάτων, ὅπερ δώσῃ ὁ ἐπίτροπος πρὸς δοκιμὴν εἰς τὸν πρόσηβον, κατασπαταλήσῃ οὗτος, ὁ ἐπίτροπος δὲν ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν, διότι κατὰ τὸν νόμον κέκτηται τὸ δικαίωμα τῆς δοκιμῆς ταύτης καὶ κατὰ τὸ ἄρθρον 91, πᾶσα πρᾶξις ἐπιτρεπομένη ὑπὸ τοῦ νόμου δὲν συνεπάγεται ἀποζημίωσιν.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 477).

πρὸς ληψοδοσίαν, ἀλλὰ θεωρεῖται ὅτι μεταχειρίζεται ἐπιτροπικῶς εἰς ἐργασίαν τὸν ἀνήλικον ἐκεῖνον κατὰ τὸ ἔθος καὶ τὴν συνήθειαν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 970ον

«Ἡ ἄδεια τοῦ ἐπιτρόπου δὲν περιορίζεται διὰ χρόνου, τόπου καὶ εἴδους τινὸς ληψοδοσίας».

«Π. χ. ἐὰν χορηγήσῃ ἄδειαν διὰ μίαν ἡμέραν, ἢ δι' ἕνα μῆνα, ὁ πρόσηβος ἀνήλικος ἔχει ἀπόλυτον ἄδειαν καὶ διατελεῖ χειράφετος διαρκῶς, ἐνόσῳ δὲν ἀπαγορεύσῃ αὐτὸν ὁ ἐπίτροπος αὐτοῦ».

«Ἐπίσης ἐὰν εἴπῃ ὁ ἐπίτροπος: συναλλάχθητι εἰς τὴν δεῖνα ἀγοράν, ἔχει τὴν ἄδειαν πρὸς ληψοδοσίαν πανταχοῦ. Ἐπίσης ἐὰν εἴπῃ: λάβε καὶ πώλησον τὸ δεῖνος εἴδους πρᾶγμα, δύναται νὰ λάβῃ καὶ πωλήσῃ παντὸς εἴδους πρᾶγμα» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 971ον

«Καθὼς ἡ ἄδεια δίδεται ῥητῶς, οὕτω δίδεται καὶ ὑπονοουμένως».

---

(1) Ἡ παραχώρησις ἀδείας εἰς πράξεις ἀφορώσας εἰς συναλλαγὰς ἰσοδυναμεῖ πρὸς παραχώρησιν ἀπολύτου ἀδείας, ὡς τοιαῦται δὲ πράξεις θεωροῦνται αἱ ἐπανειλημμέναι συναλλαγαὶ αἱ γινόμεναι ἐπὶ σκοπῷ κέρδους. Τὸ ἄρθρον τοῦτο δεικνύει τὴν διαφορὰν τῆς ἀδείας πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν ὑπηρεσίας· ἐὰν παρεκωλύετο νὰ μεταχειρίζηταί τις τοὺς ἀνηλίκους εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του ἐπιτροπικῶς, αἱ συνέπειαι θὰ ἦσαν λίαν ἐπιζήμιοι.

(2) Διότι ἡ ἄδεια συνίσταται εἰς τὴν ἀπόσβεσιν τοῦ δικαιώματος τῆς παρεμποδίσεως, αἱ δὲ ἀποσβέσεις δικαιωμάτων δὲν περιορίζονται δι' ὅρων· ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὸ ἄρθρον 51 τὸ πεσὸν δὲν ἐπανορθοῦται, ὁ ἐπίτροπος ἔδει νὰ μὴ ἔχῃ πλέον τὸ δικαίωμα τῆς παρεμποδίσεως, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ ἀπόσβεσις αὕτη εἶναι ἐξάλειψις δικαιώματος ἀρχῆθεν ὑπάρχοντος ἕνεκα λόγου τινος, τουτέστι τῆς ἀνικανότητος τοῦ ἀνηλίκου, εἶναι προσωρινὴ παῦσις τῆς ἐξασκήσεως τοῦ δικαιώματος τούτου, ὅπερ ἀναλαμβάνει τὴν προτέραν αὐτοῦ ἰσχὺν διὰ τῆς ἀνανεώσεως τῆς αἰτίας τῆς προκαλούσης τὴν ἀπαγόρευσιν, διότι ὁ ἐπίτροπος χορηγῶν τοιουτοτρόπως ἄδειαν εἰς τὸν ἀνήλικον δὲν ἀπόλλυσι τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιτροπείας· ἡ ἀπόσβεσις τοῦ δικαιώματος τῆς παρεμποδίσεως δὲν συνεπάγεται τὴν τοῦ δικαιώματος τῆς ἀπαγορεύσεως.

«Π. χ. ὅταν ὁ ἐπίτροπος προσήβου ἀνηλίκου ἴδῃ αὐτὸν συναλλαττόμενον καὶ σιωπήσας δὲν τὸν παρεμποδίσῃ, τοῦτο θεωρεῖται ὡς ὑπονοουμένη ἄδεια».

ΑΡΘΡΟΝ 972ον

«Χορηγουμένης ἀδείας ὑπὸ τοῦ ἐπιτρόπου, ὁ ἀνήλικος θεωρεῖται ὡς ἐνήλικος ἐν τοῖς ἀντικειμένοις τοῖς περιλαμβανομένοις ἐν τῇ ἀδείᾳ».

«Καὶ αἱ συμβάσεις αὐτοῦ, οἷαι ἡ πώλησις καὶ μίσθωσις εἶναι ἰσχυραί» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 973ον

«Ὁ ἐπίτροπος ὁ χορηγήσας εἰς ἀνήλικον ἄδειαν, δύναται κατόπιν, ἀπαγορεύων αὐτὸν, νὰ ἀναιρέσῃ τὴν ἄδειαν ἐκείνην».

«Ἀλλὰ ὀφείλει νὰ ἀπαγορεύσῃ αὐτὸν καθ' ὃν τρόπον ἐχορήγησε τὴν ἄδειαν».

«Π. χ. ὅταν, ἀφοῦ ὁ ἐπίτροπος δώσῃ εἰς ἀνήλικον ἄδειαν πρὸς ληψοδοσίαν καὶ γίνῃ τοῦτο γνωστὸν εἰς τοὺς ἐν τῇ ἀγορᾷ, πρόκηται νὰ τὸν ἀπαγορεύσῃ, δέον καὶ ἡ ἀπαγόρευσις αὐτοῦ νὰ γενικευθῇ καὶ καταστῇ γνωστὴ εἰς τοὺς πλείστους τοὺς ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐκείνῃ. Ἄλλως τὸ νὰ ἀπαγορεύσῃ αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, ἐνώπιον δύο τριῶν ἀτόμων, δὲν εἶναι ἔγκυρον».

ΑΡΘΡΟΝ 974ον

«Ὁ πρὸς τοῦτο ἐπίτροπος τοῦ ἀνηλίκου εἶναι α' ὁ πατήρ, β' ἀποθανόντος τοῦ πατρὸς ὁ ἐκλεκτὸς (ἐκ διαθήκης) κηδεμών, δηλαδὴ ὁ κηδεμὼν ὃν ὁ πατὴρ αὐτοῦ ζῶν ἐξελέξατο καὶ διώρισε, γ' ἀποθανόντος καὶ τοῦ ἐκλεκτοῦ κηδεμόνος, ὁ κηδεμὼν ὃν οὗτος διώρισε ζῶν, δ' ὁ ἐκ πατρὸς πάππος, τουτέστιν ὁ πατὴρ τοῦ πατρὸς τοῦ ἀνηλίκου ἢ πατὴρ τοῦ πάππου, ε' ὁ κηδεμὼν ὃν ὁ πάππος οὗτος ζῶν ἐξελέξατο καὶ διώρισεν, στ' ὁ κηδεμὼν ὃν διώρισεν ὁ κηδεμὼν οὗτος, ζ' ὁ δικαστὴς ἢ ὁ διω-

(1) Τὰ ἀμφοτεροβαρῆ συναλλάγματα οἷα ἡ πώλησις καὶ ἡ μίσθωσις εἶναι ἰσχυρά, τουτέστι τὰ συναλλάγματα ἐκ τῆς συγχροτήσεως τῶν ὁποίων ὄχι ἐλπίζεται βέβαιον κέρδος, ἀλλὰ πιθανὸν καὶ νὰ προξενήσωσι ζημίαν· ἐπομένως ἡ δωρεὰ καὶ τὰ παρόμοια εὐκτικὰ συναλλάγματα δὲν εἶναι ἰσχυρά.

ρισμένος (δοτὸς) κηδεμών, τουτέστιν ὁ κηδεμὼν ὃν διώρισεν ὁ δικαστής. Ἀλλ' ὁ ἀδελφὸς καὶ ὁ ἐκ πατρὸς θεῖος καὶ οἱ λοιποὶ συγγενεῖς δὲν ἐπιτρέπεται νὰ χορηγήσωσιν ἄδειαν, ἂν μὴ ὦσι κηδεμόνες» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 975ον

«Ὅταν ὁ δικαστὴς θεωρήσῃ ὡς ὠφελίμους τὰς συναλλαγὰς προσήβου ἀνηλίκου, δύναται νὰ χορηγήσῃ ἐπὶ τούτου ἄδειαν εἰς τὸν ἀνήλικον ἐκεῖνον, ἂν ἀρνηθῇ αὐτὴν ὁ πρὸ τούτου ἐπίτροπος, οὐδεὶς δὲ ἕτερος ἐπίτροπος δύναται νὰ ἀπαγορεύσῃ αὐτόν» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 976ον

«Ἀποθνήσκοντος τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ χορηγοῦντος τῷ ἀνηλίκῳ ἄδειαν, ἀκυροῦται ἡ χορηγηθεῖσα ἄδεια· ἀλλὰ δὲν ἀκυροῦται ἡ ἄδεια τοῦ δικαστοῦ διὰ τοῦ θανάτου ἢ τῆς παύσεως αὐτοῦ» (3).

ΑΡΘΡΟΝ 977ον

«Τὸν ἀνήλικον ὃν δικαστής τις ἐχειραφέτησε, δύναται ὁ αὐτὸς δικαστὴς ἢ ὁ διάδοχός του αὖθις νὰ ἀπαγορεύσῃ· ἄλλως ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἢ ἕτερος ἐπίτροπος δὲν δύναται νὰ ἀπαγορεύσῃ αὐτὸν κατόπιν τοῦ θανάτου ἢ τῆς παύσεως τοῦ δικαστοῦ».

ΑΡΘΡΟΝ 978ον

«Ὁ νηπιάζων θεωρεῖται ὡς πρόσηβος» (4).

ΑΡΘΡΟΝ 979ον

«Ὁ διαρκῶς παράφρων θεωρεῖται ὡς ἀνήλικος».

---

(1) جد صحيح (ζεδ·ι σαχὶχ) λέγεται ὁ ἐκ πατρὸς πάππος, ἐνῷ ὁ ἐκ μητρὸς λέγεται جد فاسد (ζεδ·ι φασίτ).

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 389, 397. 402 καὶ 405).

(2) Διότι ἡ ἐπιτροπεία τοῦ δικαστοῦ εἶναι γενική.

(3) Διότι ἡ ἄδεια τοῦ δικαστοῦ μὴ θεωρουμένη ὡς προσωπικὴ πρᾶξις, δίδοται δι' ἀποφάσεως, ἧς ἡ μεταρρύθμισις ἢ ἀκύρωσις γίνεται δι' ἑτέρου δικαστοῦ, ἐνῷ ὁ ἐπίτροπος δὲν δύναται νὰ ἀκυρώσῃ αὐτήν.

(4) (Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 489).

ΑΡΘΡΟΝ 980ον

«Αἱ συναλλαγαὶ τοῦ μὴ διαρκῶς παράφρονος κατὰ τὴν ὑγιᾶ αὐτοῦ κατάστασιν, θεωροῦνται ὡς συναλλαγαὶ ἐχέφρονος».

ΑΡΘΡΟΝ 981ον

«Ἐνηλικιωμένου τοῦ ἀνηλίκου, δέον νὰ μὴ ἐπισπεύδηται ἡ εἰς αὐτὸν παράδοσις τῆς περιουσίας του, ἀλλὰ νὰ δοκιμάζηται μετὰ βραδύτητος».

«Ἐὰν ἀποδειχθῇ ὅτι εἶναι ὀρθόφρων, τότε παραδίδεται αὐτῷ ἡ περιουσία του».

ΑΡΘΡΟΝ 982ον

«Ἐὰν παῖς τις ἐνηλικιωθῇ καὶ δὲν εἶναι ἐχέφρων, δὲν παραδίδεται αὐτῷ ἡ περιουσία του, ἐνόσῳ δὲν ἀποδειχθῇ ἡ ὀρθοφροσύνη αὐτοῦ, ἀλλὰ ὡς καὶ πρότερον παρεμποδίζεται ἡ συναλλαγή του».

ΑΡΘΡΟΝ 983ον

«Ἐάν, πρὶν ἡ ἀποδειχθῇ ἡ ὀρθοφροσύνη ἀνηλίκου τινός, παραδοθῇ αὐτῷ παρὰ τοῦ κηδεμόνος του ἡ περιουσία του, καὶ ἀπολεσθῇ αὕτη ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ, ἢ ὁ ἀνήλικος φθείρῃ αὐτήν, ὁ κηδεμὼν ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν».

ΑΡΘΡΟΝ 984ον

«Ἐὰν κατόπιν τῆς ἐνηλικιότητος ἀνηλίκου τινός, δοθῇ αὐτῷ ἡ περιουσία του καὶ μετὰ ταῦτα ἀποδειχθῇ ὅτι εἶναι ἄσωτος, ἀπαγορεύεται παρὰ τοῦ δικαστοῦ».

ΑΡΘΡΟΝ 985ον

«Ἡ ἐνηλικιότης ἀποδεικνύεται διὰ τῆς ἀποσπερματίσεως, τῆς ἱκανότητος τοῦ ὑπεμβρυοῦν, (δηλαδὴ τοῦ ἐγγαστρώνειν), καὶ τῶν ἐμμηνίων καὶ τῆς ἐγκυμονήσεως».

ΑΡΘΡΟΝ 986ον

«Ἀρχὴ μὲν τῆς ἐνηλικιότητος τῶν ἀρρένων εἶναι ἀκριβῶς ἡ ἡλικία δώδεκα ἐτῶν καὶ τῶν θηλέων ἀκριβῶς ἐννέα, τὸ δὲ τέρμα εἰς ἀμφοτέρους, ἡ ἡλικία ἀκριβῶς δέκα πέντε ἐτῶν».

«Τὸ ἄρρεν συμπληροῦν τὸ δωδέκατον ἔτος καὶ τὸ θῆλυ τὸ

ἔννατον ἔτος τῆς ἡλικίας καὶ μὴ ἐνηλικιούμενα, ὀνομάζονται ἐφήλικες».

ΑΡΘΡΟΝ 987ον

«Ὁ φθάσας μὲν εἰς τὸ τέρμα τῆς ἐνηλικιότητος ἀλλὰ μὴ δείξας φανερὰ αὐτῆς σημεῖα, θεωρεῖται νόμῳ ὡς ἐνήλικος».

ΑΡΘΡΟΝ 988ον

«Ὁ διϊσχυρισμὸς παιδός, μὴ φθάσαντος εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐνηλικιότητος, καὶ ἐνισταμένου ὅτι εἶναι ἐνήλικος, δὲν γίνεται παραδεκτός».

ΑΡΘΡΟΝ 989ον

«Ἑνὸς ἢ μιᾶς ἐφήλικος, ὁμολογούντων ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ ὅτι εἶναι ἐνήλικοι, ἡ ὁμολογία αὐτῶν αὐτὴ δὲν ἐπικυροῦται, ἂν, τοῦ σώματος αὐτῶν μὴ παριστῶντος ἐνηλικιότητα, ἡ ἐξωτερικὴ ὄψις των δὲν διαψεύδῃ αὐτούς. Ἀλλ' ἂν τὸ σῶμα αὐτῶν παριστᾷ ἐνηλικιότητα καὶ ἡ ἐξωτερικὴ ὄψις των δὲν διαψεύδῃ αὐτούς, ἐπικυροῦται (ἡ ὁμολογία των)».

«Καὶ αἱ συμβάσεις καὶ αἱ ὁμολογίαι των εἰσὶν ἐκτελεσταὶ καὶ ἰσχυραί».

«Ἀλλ' ἂν μετά τινα καιρὸν θελήσῃ (ὁ τοιοῦτος) νὰ ἀναιρέσῃ τὰς συναλλαγάς, ἃς ῥήμασι συνεκρότησε, λόγῳ ὅτι τότε, δηλαδὴ κατὰ τὴν ὁμολογίαν, δὲν ἦτο ἐνήλικος, τοῦτο δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, οὔτε ἰσχύει».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Περὶ ἀπηγορευμένου ἀσώτου.

سفيه محجور حقه در

(Σεφήχ μαχζούρ χακκητά ὅ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 990ον

«Ὁ ἀπηγορευμένος ἄσωτος ἐν ταῖς δικαιοπραξίαις θεωρεῖται ὡς πρόσηβος ἀνήλικος».

«Ἀλλ' ἐπίτροπος (ἀντιλήπτωρ) τοῦ ἀτώτου εἶναι μόνον ὁ δικαστής».

«Ἐπ' αὐτοῦ δὲν ἔχουσι δικαίωμα ἐπιτροπίας, ὁ πατὴρ, ὁ πάππος καὶ οἱ κηδεμόνες των» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 991ον

«Ἐν ταῖς δικαιοπραξίαις αἱ ῥήμασι συναλλαγαὶ τοῦ ἀσώτου μετὰ τὴν ἀπαγόρευσιν δὲν εἶναι ἔγκυροι, ἀλλ' αἱ πρὸ τῆς ἀπαγορεύσεως συναλλαγαί του θεωροῦνται ὡς αἱ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 992ον

«Ὅ τε ἀπηγορευμένος ἄσωτος καὶ ἐκεῖνοι ὧν ἡ διατροφὴ ὀφείλεται παρ' αὐτοῦ, τρέφονται ἐκ τῆς περιουσίας του».

ΑΡΘΡΟΝ 993ον

«Ἐὰν ὁ ἀπηγορευμένος ἄσωτος πωλήσῃ πρᾶγμά τι αὐτοῦ,

---

(1) ﻋﻤﻠﻴﺎﺕ (μουαμελὰτ) σημαίνει πράξεις, δικαιοπραξίας, ἐνοχὰς καὶ ἐν γένει ἁπάσας τὰς νομικὰς πράξεις, ἐξαιρουμένων τοῦ γάμου καὶ τῶν ποινῶν. Ἐπομένως ὁ μὲν ἀπηγορευμένος ἄσωτος δύναται νὰ συζευχθῇ, ἐνῷ ὁ πρόσηβος ἀνήλικος οὐχί. Ἐν ταῖς ποινικαῖς πράξεσιν ὁ ἄσωτος δύναται νὰ ὁμολογήσῃ πρᾶξιν ἐφ' ἧς ἐπιβάλλεται τὸ ἀντίποινον, ἐνῷ ὁ πρόσηβος οὐχί· ἀλλ' εἰς τὰς πράξεις τὰς ἀναγομένας εἰς τὴν λατρείαν θεωρεῖται ὡς πρόσηβος. Ὁ ἀνήλικος εἶναι καὶ θεωρεῖται ὡς ἀπηγορευμένος αὐτοδικαίως, ἐνῷ ὁ ἄσωτος ἀπαγορεύεται ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ, αἱ δὲ πρὸ τῆς ἀπαγορεύσεως συναλλαγαὶ τούτου εἰσὶν ἔγκυροι. Ἐπίτροπος τοῦ ἀνηλίκου εἶναι ὁ πατὴρ, ὁ πάππος καὶ οἱ λοιποί, ἐνῷ ὁ ἀντιλήπτωρ ἀσώτου εἶναι μόνον ὁ δικαστής.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 513).

(2) Περὶ τοῦ ζητήματος τούτου διαφωνοῦσιν οἱ νομολόγοι, ἀλλ' ἡ προτιμοτέρα γνώμη εἶναι ἡ καθιερωμένη διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου. Οἱ ἀντιφρονοῦντες λέγουσιν ὅτι καὶ αἱ πρὸ τῆς ἀπαγορεύσεως συναλλαγαὶ τοῦ ἀσώτου δέον νὰ μὴ θεωρῶνται ὡς ἔγκυροι, διότι καὶ πρὸ τῆς ἀπαγορεύσεως διαπράττει οὗτος ἀσωτίαν. Ὁ Ἰμάμης Γιουσοὺφ λέγει ὅτι αἱ πρὸ τῆς ἀπαγορεύσεως πράξεις τοῦ ἀσώτου εἰσὶν ἔγκυροι, αἱ δὲ τοῦ ἀνηλίκου ἄκυροι, διότι ἡ ἀνηλικιότης καὶ ἡ ἐκ ταύτης προερχομένη ἀνικανότης εἶναι κατάδηλος μὴ ἐπιτρέπουσα δισταγμόν τινα, ἐνῷ ἡ ἀσωτία πρὸ τῆς ἀπαγορεύσεως δὲν εἶναι ἀποδεδειγμένη, εἶναι ἀμφίβολος, καὶ καθίσταται νομικῶς βεβαία διὰ τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως.

(ἡ πώλησις) δὲν εἶναι ἐκτελεστή· ἀλλ' ἂν ὁ δικαστὴς διορᾷ ὠφέλειαν, ἐπιτρέπει αὐτήν».

ΑΡΘΡΟΝ 994ον

«Ἡ ὁμολογία χρέους τοῦ ἀπηγορευμένου ἀσώτου πρὸς ἕτερον ἀπολύτως δὲν εἶναι ἔγκυρος».

«Δηλαδὴ ἡ ὁμολογία του δὲν ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς περιουσίας αὐτοῦ, εἴτε τῆς ὑπαρχούσης κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀπαγορεύσεως, εἴτε τῆς μετὰ τὴν ἀπαγόρευσιν κτηθείσης» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 995ον

«Τὰ ἐπὶ τοῦ ἀπηγορευμένου ἀσώτου δικαιώματα τρίτων πληρώνονται ἐκ τῆς περιουσίας αὐτοῦ» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 996ον

«Ὅταν ὁ ἀπηγορευμένος ἄσωτος δανεισθῇ χρήματα καὶ δαπανήσῃ αὐτὰ πρὸς διατροφὴν αὐτοῦ, ἂν ἐδαπάνησε σύνηθες ποσόν, ὁ δικαστὴς πληρώνει τὰ χρήματα ἐκεῖνα ἐκ τῆς περιουσίας αὐτοῦ».

«Ἀλλ' ἂν ἐδαπάνησε περιπλέον, ὁ δικαστὴς πληρώνων τὸ ποσὸν τῆς διατροφῆς του, ἀκυροῖ τὸ πλεόνασμα.

ΑΡΘΡΟΝ 997ον

«Σωφρονιζομένου τοῦ ἀπηγορευμένου ἀσώτου, ὁ δικαστὴς αἴρει τὴν ἀπαγόρευσιν».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Περὶ ἀπαγορευμένου ὀφειλέτου.

مدیون محجون علیه

(Μεδγιούνι μαχζούρ χακκηντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 998ον

«Τυγχάνοντος φανεροῦ παρὰ τῷ δικαστῇ, ὅτι ὁ ὀφειλέτης

(1) Διότι ἄλλως ἡ ἀπαγόρευσις θὰ ἀπετύγχανε τοῦ σκοποῦ αὐτῆς.

(2) Αἱ ἐν ἄλλῃ τινὶ πόλει γενόμεναι συναλλαγαὶ τοῦ ἀσώτου θεωροῦνται ὡς ἔγκυροι, ἂν ἡ ἀπαγόρευσις εἶναι ἄγνωστος εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην.

καί περ δυνάμενος (νὰ πληρώσῃ), καθυστερεῖ τὴν πληρωμὴν τοῦ χρέους του, τῶν δὲ δανειστῶν αἰτούντων νὰ πωληθῇ ἡ περιουσία αὐτοῦ καὶ πληρωθῇ τὸ χρέος του, ὁ δικαστὴς ἀπαγορεύει αὐτόν».

«Ὅταν δὲ οὗτος ἀρνῆται ἐκποιῶν τὰ πράγματά του νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος του, ὁ δικαστὴς πωλεῖ αὐτὰ πληρώνων τὸ χρέος αὐτοῦ».

«Οὕτως ἀρχίζει ἀπὸ ἐκείνου οὗτινος ἡ πώλησις εἶναι ὠφελιμωτέρα εἰς τὸν ὀφειλέτην, καὶ προτιμῶν κατὰ τὴν τάξιν ταύτην τὸ ὠφελιμώτερον, ἄρχεται πρῶτον ἀπὸ τῶν μετρητῶν, τούτων δὲ μὴ ἐξαρκούντων, ἐκποιεῖ τὰ μετρησταθμώμενα (οὐρούζ), καὶ τούτων μὴ ἐξαρκούντων, τὰ ἀκίνητα κτήματα»(1).

ΑΡΘΡΟΝ 999ον

«Ὅταν ὁ ὀφειλέτης πτωχεύσῃ, δηλαδὴ τὰ χρέη αὐτοῦ ὦσιν ἴσα ἢ ἀνώτερα τῆς περιουσίας του, οἱ δὲ δανεισταί του φοβούμενοι μὴ ἀπολεσθῇ ἡ περιουσία του διὰ τῆς ἐμπορίας, ἢ ὑπεξαιρέσῃ αὐτήν, ἢ μεταβιβάσῃ εἰς τρίτον πρόσωπον, ἀνενεχθῶσιν εἰς τὸν δικαστὴν καὶ ζητήσωσι τὴν ἀπαγόρευσιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς διαχειρίσεως τῆς περιουσίας του καὶ τῆς ὁμολογίας χρέους εἰς τρίτους, ὁ δικαστὴς ἀπαγορεύει αὐτόν».

«Καὶ ἐκποιῶν τὴν περιουσίαν του διανέμει τὸ τίμημα εἰς τοὺς δανειστάς».

«Ἀλλ' ἀφίνει εἰς αὐτὸν δύο ἐνδυμασίας».

«Ἀλλ' ἂν ὁ ὀφειλέτης ἐκεῖνος ἔχῃ πολύτιμα ἐνδύματα καὶ εἶναι δυνατὸν νὰ ἀρκεσθῇ εἰς εὐθηνότερα, πωλοῦνται τὰ ἐνδύματα ἐκεῖνα καὶ ἐκ τοῦ τιμήματος αὐτῶν ἀγοράζεται δι' αὐτὸν μία εὐθηνὴ ἐνδυμασία, τὸ δὲ ὑπόλοιπον δίδεται εἰς τοὺς δανειστάς. Ἐπίσης ἂν ἔχῃ μεγάλην οἰκίαν καὶ ἀρκεῖ εἰς αὐτὸν μικροτέρα, πωλεῖται ἡ μεγάλη οἰκία καὶ ἐκ τοῦ τιμήματος αὐτῆς ἀγοράζεται οἰκία ἀναλόγως τῆς καταστάσεώς του, τὸ δὲ ὑπόλοιπον δίδεται εἰς τοὺς δανειστάς».

---

(1) Καὶ ἂν ἡ περιουσία τοῦ ὀφειλέτου εἶναι μεγαλειτέρα τοῦ χρέους του, οἱ δανεισταὶ δικαιοῦνται ἕνεκα καθυστερήσεως τῶν πληρωμῶν νὰ ζητήσωσι τὴν ἀπαγόρευσιν αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ δικαστὴς δὲν δικαιοῦται πρὸ τῆς προσκλήσεως καὶ ἀρνήσεως τοῦ ὀφειλέτου νὰ ἐκποιήσῃ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ.

ΑΡΘΡΟΝ 1000ον

«Κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀπαγορεύσεώς του, ὁ πτωχεύσας ὀφειλέτης καὶ ἐκεῖνοι, ὧν ὀφείλει τὴν διατροφήν, διατρέφονται ἐκ τῆς περιουσίας αὐτοῦ».

ΑΡΘΡΟΝ 1001ον

«Ἡ διὰ τὸ χρέος ἀπαγόρευσις ἐπιδρᾷ μόνον ἐπὶ τῆς περιουσίας αὐτοῦ τῆς ὑπαρχούσης κατὰ τὴν ἀπαγόρευσιν, οὐδόλως δὲ ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς περιουσίας τῆς περιερχομένης εἰς χεῖρας αὐτοῦ μετὰ τὴν ἀπαγόρευσιν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1002ον

«Ἡ ἀπαγόρευσις ἐπιδρᾷ ἐπὶ παντὸς ὅ,τι γίνεται παραίτιον τῆς ἀπωλείας τοῦ δικαιώματος τῶν δανειστῶν, οἷον ἡ δωρεά, ἡ ἐλεημοσύνη καὶ ἡ πώλησις πράγματος κατ' ἔλαττον τῆς κατ' ἐκτίμησιν ἀξίας του».

«Ὅθεν τὰ συναλλάγματα τοῦ πτωχεύσαντος ὀφειλέτου, τὰ παραβλάπτοντα τὰ δικαιώματα τῶν δανειστῶν, καὶ αἱ λοιπαὶ συναλλαγαὶ καὶ εὐποιΐαι, αἱ ἀφορῶσαι εἰς τὴν κατὰ τὴν ἀπαγόρευσιν ὑπάρχουσαν περιουσίαν του, δὲν ἰσχύουσιν».

«Ἀλλ' ἰσχύουσιν ἐπὶ τῆς περιουσίας ἣν ἐκτήσατο μετὰ τὴν ἀπαγόρευσιν».

«Καὶ ἐὰν ὁμολογήσῃ χρέος ὑπὲρ ἄλλου, (ἡ ὁμολογία αὕτη) δὲν ἰσχύει ἐπὶ τῆς περιουσίας αὐτοῦ τῆς ὑπαρχούσης κατὰ τὴν ἀπαγόρευσιν».

«Ἰσχύει ὅμως μετὰ τὴν ἄρσιν τῆς ἀπαγορεύσεως καὶ θεωρεῖ-

---

(1) Κατὰ τὸ 153ον ἄρθρον τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου ὁ ἔμπορος ὁ κηρυχθεὶς εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως δὲν δύναται νὰ διαχειρίζηται τὰ μετὰ τὴν πτώχευσιν εἰς τὴν κυριότητα αὐτοῦ περιερχόμενα πράγματα. Μεταξὺ δηλαδὴ τοῦ ἄρθρου τούτου τοῦ Ἀστυκοῦ Κώδικος καὶ τοῦ ρηθέντος ἄρθρου τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου ὑπάρχει ἡ ἑξῆς διαφορά: Κατ' ἀμφότερα μὲν τὰ ἄρθρα δικαιοῦνται οἱ δανεισταὶ νὰ λάβωσι τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῶν ἀπὸ τῶν μετὰ τὴν πτώχευσιν εἰς χεῖρας τοῦ πτωχεύσαντος περιερχομένων πραγμάτων, ἀλλὰ κατὰ μὲν τὸν Ἀστυκὸν Κώδικα ἐπιτρέπεται ἡ ὑπὸ τοῦ ἀπηγορευμένου διαχείρισις καὶ διάθεσις τῶν πραγμάτων τούτων, ἐνῷ κατὰ τὸν Ἐμπορικὸν Νόμον δὲν δύναται νὰ διαχειρίζηται αὐτά.

ται ὡς ὀφειλέτης διὰ νὰ πληρώσῃ τότε, (μετὰ τὴν ἄρσιν). Συνάμα ἡ ὁμολογία αὐτοῦ νὰ πληρώσῃ, ἂν εὐπορήσῃ, μετὰ τὴν ἀπαγόρευσιν, εἶναι ἐκτλεστή».

ΤΙΤΛΟΣ Β'

Περὶ ζητημάτων ἀναγομένων εἰς τὴν βίαν.

اكراهه متعلق مسائل بيانندر

(Ἰκραχὰ μουτεαλὶκ μεσαὶλ πεγιανηντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1003ον

«Ὁ βιαστὴς δέον νὰ ᾖ ἱκανὸς νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἀπειλήν του».

«Ὅθεν δὲν ἰσχύει ἡ βία τοῦ μὴ δυναμένου νὰ ἐκτελέσῃ καὶ πραγματοποιήσῃ τὴν ἀπειλήν του» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1004ον

«Ὁ βιαζόμενος πρέπει νὰ φοβῆται τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀπειλῆς, δηλαδὴ πρέπει νὰ σχηματίσῃ μεγάλην πιθανότητα ὅτι ὁ βιαστὴς θὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἀπειλήν του ἐν ᾗ περιπτώσει δὲν ἐκτελέσῃ οὗτος τὸ εἰς ὃ βιάζεται» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1005ον

«Ἡ βία θεωρεῖται ὡς ἔγκυρος ἐὰν ὁ βιασθεὶς ἐκτελέσῃ τὸ εἰς ὃ ἐκβιάζεται ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ βιαστοῦ ἢ τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ».

«Ἀλλ' ἐὰν ἐκτελέσῃ αὐτὸ ἀπόντος τοῦ βιαστοῦ ἢ τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ, ἡ βία αὕτη δὲν ἰσχύει, διότι ἐξετέλεσεν αὐτὴν ἑκουσίως μετὰ τὴν ἔκλειψιν τῆς βίας».

«Π. χ. Ἐάν τις ἐκβιάσῃ τινὰ νὰ πωλήσῃ τὸ κτῆμά του εἰς ἄλλον καὶ ὁ ἐκβιασθεὶς μεταβῇ καὶ πωλήσῃ αὐτὸ ἀπόντος τοῦ

---

(1) Ἅπασαι αἱ διατάξεις τοῦ κεφαλαίου τούτου ἐξηγοῦνται λεπτομερῶς ἐν τοῖς σχολίοις τοῦ 89ου ἄρθρου (ἴδε σελ. 103—105).

(2) (Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1112).

βιαστοῦ καὶ χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἄνθρωπος αὐτοῦ, ἡ μὲν βία δὲν ἰσχύει, ἡ δὲ πώλησις εἶναι ἔγκυρος καὶ ἰσχυρά» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1006ον

«Δὲν ἰσχύουσιν αἱ ὑπὸ τὸ κράτος ἐγκύρου βίας γενόμεναι ἀγοραπωλησίαι, μίσθωσις, δωρεά, μεταβίβασις, συμβιβασμὸς ἐπὶ πράγματος, ὁμολογία, ἐξόφλησις, παροχὴ προθεσμίας διὰ χρέος καὶ ἀπόσβεσις δικαιώματος προτιμήσεως, εἴτε ἡ βία εἶναι πιεστικὴ εἴτε μή».

«Ἀλλ' ἂν ὁ βιασθεὶς παραδεχθῇ αὐτὰ μετὰ τὴν παρέλευσιν τῆς βίας, τότε καθίστανται ἔγκυρα».

ΑΡΘΡΟΝ 1007ον

«Καθὼς ἡ πιεστικὴ βία ἰσχύει ἐν ταῖς ὡς ἀνωτέρω ῥήμασι συναλλαγαῖς, οὕτω ἰσχύει καὶ εἰς τὰς πράγματι συναλλαγάς».

«Ὅθεν ἐάν τις εἴπῃ εἰς ἄλλον: «κατάστρεψον τὸ πρᾶγμα τοῦ δεῖνος, ἄλλως σὲ φονεύω ἢ κόπτω μέλος σοῦ τι», ὁ δὲ βιασθεὶς καταστρέψῃ αὐτό, ἡ βία εἶναι ἔγκυρος καὶ μόνον ὁ βιαστὴς ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν».

«Ἀλλ' ἐὰν εἴπῃ: «φθεῖρον τὸ πρᾶγμα τοῦ δεῖνος, ἄλλως σὲ τύπτω ἢ σὲ φυλακίζω». ἐκεῖνος δὲ καταστρέψῃ αὐτό, ἡ βία δὲν ἰσχύει, ὀφείλοντος ἀποζημίωσιν μόνον τοῦ φθορέως».

ΤΙΤΛΟΣ Γ'

Περὶ τοῦ δικαιώματος τῆς προτιμήσεως.

(Περιέχει τέσσαρα κεφάλαια).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Περὶ τῶν βαθμῶν τοῦ δικαιώματος προτιμήσεως.

مراتب حقّ يافلدر

(Μερατίπ'ι σ'ουφὰ π'εγιανηντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1008ον

«Αἴτια τοῦ δικαιώματος τῆς προτιμήσεως εἰσὶ τρία».

(1) (Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1111).

«*Πρῶτον*. Τὸ νὰ εἶναί τις συνιδιοκτήτης τοῦ πωληθέντος πράγματος».

«Ὡς οἱ ἐξ ἀδιανεμήτου δύο συνιδιοκτῆται ἑνὸς ἀκινήτου κτήματος».

«*Δεύτερον*. Τὸ νὰ εἶναί τις κοινωνὸς τοῦ δικαιώματος (δουλείας) τοῦ πωληθέντος πράγματος».

«Ὡς ἡ συνιδιοκτησία ἐν τῷ δικαιώματι μερικῆς ὑδρεύσεως καὶ τῆς ἰδιωτικῆς ὁδοῦ».

«Π. χ. Ὅταν πωληθῇ εἷς ἐκ τῶν κήπων τῶν συμμετεχόντων τοῦ δικαιώματος τῆς μερικῆς ὑδρεύσεως, οἱ κύριοι τῶν ἄλλων κήπων ἔχουσι δικαίωμα προτιμήσεως, εἴτε εἶναι συναπτῶς γείτονες εἴτε μή».

«Ἐπίσης πωλουμένης οἰκίας ἧς ἡ θύρα ἀνοίγεται εἰς ἰδιωτικὴν ὁδόν, ἅπαντες οἱ κύριοι τῶν ἄλλων οἰκιῶν τῶν ἐχουσῶν θύραν εἰς τὴν ἰδιωτικὴν ὁδὸν εἰσὶ προτιμητέοι (σειρᾷ) εἴτε συναπτῶς γειτνιάζουσιν εἴτε μή».

«Ἀλλὰ πωλουμένης οἰκίας ὑδρευομένης ἀπὸ ρύακος, ἐξ οὗ πάντες ὠφελοῦνται ἢ τῆς ὁποίας ἡ θύρα ἀνοίγεται ἐπὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ, οἱ κύριοι τῶν ἄλλων οἰκιῶν τῶν ὑδρευομένων ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἐκείνου ἢ τῶν ὁποίων αἱ θύραι ἀνοίγονται εἰς τὴν δημοσίαν ἐκείνην ὁδόν, δὲν ἔχουσι δικαίωμα προτιμήσεως».

«*Τρίτον*. Τὸ νὰ εἶναί τις συναπτῶς γείτων» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1009ον

«Τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως ἀνήκει πρῶτον εἰς τὸν συνιδιοκτήτην τοῦ πωλουμένου, δεύτερον εἰς τὸν κοινωνὸν δουλείας καὶ τρίτον εἰς τὸν συναπτῶς γειτνιάζοντα».

«Ἀπαιτοῦντος τοῦ πρώτου δὲν ἔχει δικαίωμα προτιμήσεως ὁ δεύτερος, ἐπίσης ἀπαιτοῦντος τοῦ δευτέρου δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦτο ὁ τρίτος».

ΑΡΘΡΟΝ 1010ον

«Μὴ ὑπάρχοντος συνιδιοκτήτου τοῦ πωλουμένου κτήματος

(1) Τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως ἐπετράπη διὰ νὰ ἀπαλλάττωνται οἱ ἡσυχοι πολῖται κακοῦ γείτονος, στηρίζεται δὲ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς καθιερωμένης διὰ τοῦ 20 ἄρθρου «ἡ ζημία ἐξαλείφεται».

ἢ ὑπάρχοντος μὲν ἀλλὰ παραιτησαμένου τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως, τοῦτο μεταβαίνει εἰς τὸν ἔχοντα δικαίωμα δουλείας ἐπ' αὐτοῦ, ἂν ὑπάρχῃ τοιοῦτος».

«Μὴ ὑπάρχοντος δὲ κοινωνοῦ δουλείας, ἢ ὑπάρχοντος μὲν ἀλλὰ παραιτησαμένου αὐτό, ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως ὁ συναπτῶς γειτνιάζων».

«Π. χ. Ὅταν πωλήσῃ τις ἀκίνητον κτῆμα ἀνῆκον ἀποκλειστικῶς εἰς αὐτὸν ἢ τὴν ἀδιανέμητον μερίδα αὐτοῦ ἐπὶ κοινοῦ κτήματος, οὗτινος ὁ συνιδιοκτήτης παραιτηθῇ τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως, ἂν ὑπάρχῃ κοινωνὸς δουλείας ἐν τῷ δικαιώματι τῆς μερικῆς ὑδρεύσεως καὶ τῆς ἰδιωτικῆς ὁδοῦ τοῦ κτήματος ἐκείνου, τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως ἀνήκει εἰς ἐκεῖνον· ἂν δὲ δὲν ὑπάρχῃ, ἢ ὑπάρχει μὲν ἀλλὰ παραιτεῖται αὐτοῦ, τότε τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως ἀνήκει εἰς τὸν συναπτῶς γειτνιάζοντα».

ΑΡΘΡΟΝ 1011ον

«Ὅταν τὸ ἄνω πάτωμα κτιρίου τινὸς εἶναι κτῆμα ἑνὸς καὶ τὸ κάτω ἑτέρου, οὗτοι ἀμοιβαίως θεωροῦνται συναπτῶς γειτνιάζοντες».

ΑΡΘΡΟΝ 1012ον

«Ὁ συνιδιοκτήτης τοίχου οἰκίας τινὸς θεωρεῖται ὡς συνιδιοκτήτης τῆς οἰκίας ἐκείνης. Ὅταν ὅμως δὲν εἶναι συνιδιοκτήτης τοίχου, ἀλλὰ μόνον οἱ δοκοὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦ στηρίζωνται ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ γειτονός του, θεωρεῖται ὡς συναπτῶς γειτνιάζων. Δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ συνιδιοκτήτης καὶ κοινωνὸς δουλείας, διότι ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ θέσῃ μόνον τὰς ἄκρας τῶν δοκῶν ἐπὶ τοῦ τοίχου ἐκείνου».

ΑΡΘΡΟΝ 1013ον

«Ὑπαρχόντων πολλῶν ἐχόντων δικαίωμα προτιμήσεως, λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν».

«Δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν τὸ ποσὸν τῶν μεριδίων».

«Π. χ. Ὅταν ἡ ἡμίσεια μερὶς οἰκίας τινὸς ἀνήκῃ εἴς τινα καὶ ἡ τρίτη καὶ ἕκτη μερὶς εἰς δύο ἄλλους καὶ ὁ κύριος τῆς ἡμισείας μεριδος πωλήσῃ αὐτήν, οἱ δὲ ἄλλοι (συνιδιοκτῆται)

διὰ τοῦ δικαιώματος τῆς προτιμήσεως ἀπαιτήσωσιν αὐτήν, διανέμεται μεταξύ των ἐξ ἡμισειας».

«Δὲν δύναται δὲ ὁ κύριος τῆς μερίδος τοῦ τρίτου νὰ λάβῃ μεγαλείτερον μέρος τῆς ἀναλόγου μερίδος του» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1014ον

«Συνερχομένων δύο τάξεων κοινωνῶν δουλείας ἡ εἰδικωτέρα προτιμᾶται τῆς γενικωτέρας».

«Π. χ. Ὅταν πωληθῇ καὶ μετὰ τοῦ δικαιώματος ἀκόμη τῆς ὑδρεύσεως κῆπος, οὗτινος ἡ γῆ εἶναι τελείας ἰδιοκτησίας (μοῦλκ) καὶ ὅστις ἔχει δικαίωμα ὑδρεύσεως ἀπὸ διώρυχος ἀνοιχθείσης ἐκ ρύακος, οἱ ἔχοντες δικαίωμα ὑδρεύσεως ἀπὸ τῆς διώρυχος ἐκείνης προηγοῦνται καὶ προτιμῶνται ἐν τῷ δικαιώματι τῆς προτιμήσεως.

«Ἀλλ' ὅταν πωληθῇ μετὰ τοῦ δικαιώματος τῆς ὑδρεύσεως κῆπος, οὗτινος ἡ γῆ εἶναι τελείας ἰδιοκτησίας καὶ ὅστις ἔχει δικαίωμα ὑδρεύσεως ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἐκείνου, ἅπαντες, καὶ οἱ ἔχοντες δικαίωμα ὑδρεύσεως ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ καὶ οἱ ἀπὸ τῆς διώρυχος ἔχουσι δικαίωμα προτιμήσεως».

«Ἐπίσης ὅταν πωληθῇ οἰκία τις τελείας ἰδιοκτησίας, ἧς ἡ θύρα ἀνοίγεται ἐπὶ ἀδιεξόδου ὁδοῦ, οὔσης διακλαδώσεως ἑτέρας ἀδιεξόδου ὁδοῦ, ἔχουσι δικαίωμα προτιμήσεως μόνον οἱ κύριοι τῶν οἰκιῶν ἐκείνων, αἵτινες ἔχουσι θύραν ἐπὶ τῆς διακλαδώσεως ταύτης».

«Ἀλλ' ὅταν πωληθῇ οἰκία ἔχουσα θύραν ἐπὶ τῆς ἀδιεξόδου ἐκείνης ὁδοῦ, ἔχουσι δικαίωμα προτιμήσεως καὶ οἱ ἔχοντες δικαίωμα διόδου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης καὶ οἱ ἐπὶ τῆς διακλαδώσεως».

ΑΡΘΡΟΝ 1015ον

«Ἐὰν ὁ κύριος κήπου, ἔχοντος δουλείαν μερικῆς ὑδρεύσεως, μὴ ἐκποιῶν τὸ δικαίωμα τῆς ὑδρεύσεως, πωλῇ μόνον τὸν κῆπον

(1) Κατὰ τὸ Σαφηικὸν δόγμα λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν τὰ μερίδια καὶ οὐχὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐχόντων τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως. Κατὰ τοὺς Ἀαζαμίτας ὅμως, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦτο τῆς προτιμήσεως δὲν παράγεται ἐκ τοῦ ποσοῦ τῆς ἰδιοκτησίας, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς τῆς γειτνιάσεως, ὑπερισχύει ὁ ἀριθμὸς τῶν ἰδιοκτητῶν.

ἐκεῖνον, δὲν δύνανται νὰ ἔχωσι δικαίωμα προτιμήσεως οἱ κοινωνοὶ τοῦ δικαιώματος τῆς δουλείας».

«Καὶ ἐπὶ ἰδιωτικῆς ὁδοῦ ἐφαρμόζεται τὸ αὐτό».

ΑΡΘΡΟΝ 1016ον

«Τὸ δικαίωμα τῆς ὑδρεύσεως εἶναι ἐπικρατέστερον τοῦ τῆς διόδου».

«Ὅθεν ἐάν, πωλουμένου κήπου τινός, ὑπάρχῃ εἷς κοινωνὸς τοῦ δικαιώματος τῆς ὑδρεύσεως καὶ ἕτερος τοῦ τῆς διόδου, ὁ κύριος τοῦ δικαιώματος τῆς ὑδρεύσεως προτιμᾶται τοῦ κυρίου τοῦ τῆς διόδου» (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

Περὶ τῶν ὅρων τοῦ δικαιώματος τῆς προτιμήσεως.

شرائط مايتعلق

(Σεραΐτι σ'ουφὰ π'εγιανητά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1017ον

«Τὸ προτετιμημένον (τὸ ἐφ' οὗ τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως), δέον νὰ ᾖ ἀκίνητον κτῆμα τελείας ἰδιοκτησίας (μούλκ)».

«Ὅθεν δικαίωμα προτιμήσεως δὲν ἰσχύει ἐπὶ πλοίων καὶ ἄλλων κινητῶν, ἐπὶ βακουφικῶν κτημάτων καὶ δημοσίων γαιῶν».

ΑΡΘΡΟΝ 1018ον

«Τὸ δι' οὗ ἡ προτίμησις ἐπίσης δέον νὰ ᾖ ἀκίνητον τελείας ἰδιοκτησίας».

«Ὅθεν πωλουμένου ἀκινήτου κτήματος τελείας ἰδιοκτησίας, ὁ ἐπιστάτης (μουτεβελλὴ) τοῦ παρακειμένου βακουφικοῦ κτήματος ἢ ὁ κάτοχος αὐτοῦ (متصرف μουτεσαρίφ), δὲν δύναται νὰ ἔχῃ δικαίωμα προτιμήσεως».

ΑΡΘΡΟΝ 1019ον

«Τὰ τελείας ἰδιοκτησίας δένδρα καὶ κτίρια, τὰ κείμενα ἐπὶ βακουφικῶν ἢ δημοσίων γαιῶν, θεωροῦνται ὡς κινητὰ καὶ δὲν χωρεῖ ἐπ' αὐτῶν δικαίωμα προτιμήσεως».

(1) Διότι ἐν τῷ δικαιώματι τῆς ὑδρεύσεως ἡ ὠφέλεια ἢ ἡ ζημία εἶναι μεγαλειτέρα ἢ ἐν τῷ τῆς διόδου.

ΑΡΘΡΟΝ 1020ον

«Ὅταν πωληθῇ γήπεδον τελείας ἰδιοκτησίας μετὰ τῶν ἐπ' αὐτοῦ δένδρων καὶ κτιρίων, ἰσχύει τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως καὶ ἐπὶ τῶν δένδρων καὶ τῶν κτιρίων παρακολουθούντων τὴν γῆν».

«Ἀλλ' ὅταν πωληθῶσι μόνον τὰ δένδρα καὶ τὰ κτίρια, δὲν χωρεῖ τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως».

ΑΡΘΡΟΝ 1021ον

«Τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως παράγεται μόνον ἐκ τῆς συμβάσεως τῆς πωλήσεως» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1022ον

«Ἡ ὑπὸ ὅρον ἀντιδώρου δωρεὰ θεωρεῖται ὡς πώλησις».

«Ὅθεν ἐάν τις δωρήσῃ καὶ παραδώσῃ εἰς ἕτερον ὑπὸ τὸν ὅρον ἀντιδώρου τὴν τελείας ἰδιοκτησίας οἰκίαν του, ὁ συναπτῶς γειτνιάζων ἔχει δικαίωμα προτιμήσεως».

ΑΡΘΡΟΝ 1023ον

«Δὲν ἰσχύει τὸ δικαίωμα προτιμήσεως ἐπὶ κτημάτων, ὧν ἡ κυριότης μεταβιβάζεται εἰς ἄλλον ἄνευ ἀντιτίμου, οἷον διὰ δωρεᾶς ἄνευ ἀντιδώρου, κληρονομίας καὶ διαθήκης».

ΑΡΘΡΟΝ 1024ον

«Δέον νὰ μὴ ὑπάρχῃ ἡ συγκατάθεσις τοῦ ἔχοντος δικαίωμα προτιμήσεως ρητῶς ἢ σιωπηρῶς εἰς τὴν σύμβασιν τῆς πωλήσεως».

«Π. χ. Ἐάν, ἅμα ὡς ἀκούσῃ τὴν σύμβασιν τῆς πωλήσεως εἴπῃ: ἔχει καλῶς, ἀποσβέννυται τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεώς του, μεθ' ὃ δὲν δύναται νὰ ἐνασκήσῃ αὐτό.

«Ἐπίσης ἐάν, ἀφοῦ ἀκούσῃ ὅτι συνήφθη ἡ πώλησις, θελήσῃ ν' ἀγοράσῃ ἢ μισθώσῃ τὸ προτετιμημένον κτῆμα ἀπὸ τοῦ ἀγοραστοῦ, ἀπόλλυσι τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως».

---

(1) Ἐν ἄλλαις λέξεσι τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως ἐνασκεῖται μόνον κατόπιν πωλήσεως. Μόνον τὰ ἀμφτεροβαρῆ συναλλάγματα παράγουσι τὸ δικαίωμα τοῦτο τῆς προτιμήσεως, ἑπομένως συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 1023 αἱ ἄνευ ἀντιτίμου γενόμεναι μεταβιβάσεις κυριότητος δὲν παράγουσιν αὐτό, ἐκτὸς ἄν, κατὰ τὸ ἑπόμενον ἄρθρον 1022, δοθῇ ἀντίδωρον ἀπέναντι δωρεᾶς, θεωρουμένης ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὡς πωλήσεως.

«Ὡσαύτως δὲν δύναται νὰ ἔχῃ δικαίωμα προτιμήσεως ἐπὶ κτήματος, ὅπερ πωλεῖ τις ὡς πληρεξούσιος τοῦ πωλητοῦ»(1).

ΑΡΘΡΟΝ 1025ον

«Δέον τὸ ἀντίτιμον νὰ ᾖ πρᾶγμα γνωστῆς ποσότητος».

«Ὅθεν δὲν χωρεῖ τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως ἐπὶ κτημάτων ὧν ἡ κυριότης μεταβιβάζεται δι' ἀντιτίμου μὴ ὄντος πράγματος».

«Π. χ. δὲν χωρεῖ δικαίωμα προτιμήσεως ἐπὶ οἰκίας τελείας ἰδιοκτησίας διδομένης ἀντὶ μισθώματος μισθουμένου λουτρῶνος. Διότι ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὸ ἀντίτιμον τῆς οἰκίας δὲν εἶναι πρᾶγμα, ἀλλὰ μίσθωμα συνιστάμενον εἰς ὠφέλειαν (χρῆσιν)».

«Ἐπίσης δὲν ἰσχύει τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως ἐπὶ κτήματος τελείας ἰδιοκτησίας διδομένου ὡς ἀντίτιμον (μὲχρ) γαμικοῦ δώρου» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1026ον

«Δέον (διὰ νὰ ἐξασκηθῇ τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως) ὁ πωλητὴς νὰ μὴ ἔχῃ δικαίωμα κυριότητος ἐπὶ τοῦ πωληθέντος κτήματος».

«Ὅθεν δὲν ἰσχύει τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως ἐν τῇ πλημμελεῖ πωλήσει, ἐνόσῳ ὁ πωλητὴς δὲν ἀπολέσῃ τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ λάβῃ ὀπίσω τὸ κτῆμα».

«Καὶ ἐν τῇ πωλήσει μὲ τὴν ἐξ ὅρου ἐπιλογὴν τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως χωρεῖ, ἂν μόνον ὁ ἀγοραστὴς ἔχῃ τὴν ἐπιλογήν. Ὅταν δὲ ὁ πωλητὴς ἔχῃ τὴν ἐπιλογήν, δὲν ἰσχύει τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως, ἂν δὲν ἀποσβεσθῇ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς».

«Ἀλλ' αἱ ἐξ ἐλαττώματος καὶ ἐξ ὄψεως ἐπιλογαὶ δὲν παρεμποδίζουσι τὴν γέννησιν τοῦ δικαιώματος τῆς προτιμήσεως».

(1) (Ἴδε ἄρθρον 100).

(2) Ἡ ὠφέλεια δὲν θεωρεῖται ὡς πρᾶγμα. Εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι διὰ τὴν ἐνεκίασιν τοῦ ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ ἀναφερομένου παραδείγματος τοῦ λουτρῶνος ἡ διὰ τῆς μισθώσεως προσγινομένη ὠφέλεια ἐκτιμᾶται ὡς πρᾶγμα ἀνταλλασσόμενον διὰ τῆς οἰκίας, ἀλλὰ τοῦτο ἐπετράπη ἕνεκα τῆς ὑφισταμένης ἀνάγκης συμφώνως πρὸς τὴν γενικὴν ἀρχὴν τὴν καθιερουμένην διὰ τοῦ 22 ἄρθρου.

ΑΡΘΡΟΝ 1027ον

«Ἐν τῇ διανομῇ τῶν κτημάτων δὲν ἰσχύει τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως».

«Π. χ. διανεμομένου κοινοῦ κτήματος μεταξὺ τῶν συνιδιοκτητῶν, ὁ συναπτῶς γειτνιάζων δὲν δύναται νὰ ἔχῃ δικαίωμα προτιμήσεως».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Περὶ ἀπαιτήσεως τοῦ δικαιώματος προτιμήσεως.

طلب شفعه

(Ταλέπ'ι σ'ουφὲ π'εγιανηντά ὸ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1028ον

«Κατὰ τὴν ἐξάσκησιν τῆς προτιμήσεως δέον νὰ γίνωσι τρεῖς ἀπαιτήσεις: Ἀπαίτησις ἐπιθετική, ἀπαίτησις προκλήσεως μαρτύρων καὶ ἀπαίτησις δίκης καὶ κυριότητος».

ΑΡΘΡΟΝ 1029ον

«Ὁ ἔχων δικαίωμα προτιμήσεως ὀφείλει, ἅμα ὡς ἀκούσῃ τὴν σύμβασιν τῆς πωλήσεως, νὰ εἴπῃ εὐθὺς ἐν τῇ ὁμηγύρει λόγον τινὰ δηλοῦντα τὴν ἀπαίτησιν τοῦ δικαιώματος τῆς προτιμήσεως, οἷον ἐγὼ ἔχω δικαίωμα προτιμήσεως ἐπὶ τοῦ πωληθέντος ἢ ἀπαιτῶ τοῦτο δυνάμει τοῦ δικαιώματος τῆς προτιμήσεως».

«Αὕτη λέγεται ἐπιθετικὴ ἀπαίτησις, طلب موائبه (ταλέπ'ι μουβασεπ'έ)» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1030ον

«Μετὰ τὴν ἐπιθετικὴν ἀπαίτησιν δέον ὁ ἔχων δικαίωμα προτιμήσεως νὰ ἐξασκήσῃ τὴν ἀπαίτησιν τῆς μαρτυρίας».

«Δηλαδὴ δέον νὰ εἴπῃ ἐνώπιον δύο προσώπων πλησίον τοῦ πωληθέντος κτήματος: τὸ κτῆμα τοῦτο ἠγόρασεν ὁ δεῖνα,

---

(1) موائبه (μουβασεπ'έ). Ἡ λέξις παράγεται ἐκ τοῦ τριγραμμάτου وثب (βέσεπ'ε) καὶ σημαίνει κυριολεκτικῶς τὸ ἐφορμᾶν, τὸ ἐπιτίθεσθαι ἐπί τινος. Ἡ αἴτησις αὕτη εἶναι ἡ προεισαγωγικὴ οὕτως εἰπεῖν πρᾶξις, δι' ἧς ἄρχεται ἡ ἐξάσκησις τοῦ δικαιώματος τῆς προτιμήσεως.

ἢ παρὰ τῷ ἀγοραστῇ: σὺ ἠγόρασας τὸ δεῖνα κτῆμα, ἢ, ἂν εἰσέτι τὸ πωληθὲν εὑρίσκηται εἰς χεῖρας τοῦ πωλητοῦ, παρὰ τῷ πωλητῇ: σὺ τὸ δεῖνα κτῆμά σου ἐπώλησας, ἐγὼ δὲ διὰ τὸν δεῖνα λόγον ἔχω δικαίωμα προτιμήσεως ἐπ' αὐτοῦ, ἐξήσκησα τὴν ἐπιθετικὴν ἀπαίτησιν τοῦ δικαιώματος τούτου καὶ ἤδη ἀπαιτῶ αὐτό, ἐστὲ μάρτυρες».

«Ἐὰν δὲ ὁ ἔχων δικαίωμα προτιμήσεως εὑρίσκηται μακρὰν καὶ δὲν δύναται προσωπικῶς νὰ ἐξασκήσῃ οὕτω τὴν ἀπαίτησιν τῆς μαρτυρίας, διορίζει ἐπίτροπόν τινα».

«Ἂν δὲν εὑρῇ ἐπίτροπον ἀποστέλλει ἐπιστολήν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1031ον

«Μετὰ τὴν ἀπαίτησιν τῆς μαρτυρίας ὁ ἔχων δικαίωμα προτιμήσεως δέον νὰ ἀπαιτήσῃ τοῦτο ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ καὶ νὰ κινήσῃ ἀγωγήν».

«Τοῦτο καλεῖται طلب خصومت وطلب (ταλέπ·ι χουσουμὲτ βὲ τεμελλούκ) ἀπαίτησις δίκης καὶ κυριότητος».

ΑΡΘΡΟΝ 1032ον

«Ἂν ὁ ἔχων δικαίωμα προτιμήσεως ἀναβάλῃ τὴν ἐπιθετικὴν ἀπαίτησιν, π. χ. ἂν, ἅμα ὡς ἀκούσῃ τὴν σύμβασιν τῆς πωλήσεως, δὲν ἀπαιτήσῃ τὸ δικαίωμά του ἐν τῇ ὁμηγύρει ἐκείνῃ, ἢ δείξῃ διαθέσεις ὑποδεικνυούσας παραίτησιν αὐτοῦ, οἷον ἐνασχοληθῇ εἰς ἄλλην ἐργασίαν, ἢ κάμῃ λόγον περὶ ἄλλου ἀντικειμένου, ἢ πρὶν ἡ ἀπαιτήσῃ τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως ἀπέλθῃ τῆς ὁμηγύρεως, ἀπόλλυσι τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως».

ΑΡΘΡΟΝ 1033ον

«Ἐὰν ὁ ἔχων δικαίωμα προτιμήσεως ἀναβάλῃ τὴν ἀπαίτησιν προκλήσεως μαρτυρίας, ἔστω καὶ δι' ἐπιστολῆς ἀφήσας νὰ παρέλθῃ ὅσος χρόνος ἀπαιτεῖται πρὸς ἐνάσκησιν αὐτῆς, ἀπόλλυσι τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως» (2).

---

(1) Ὅταν ἡ αἴτησις αὕτη γίνηται παρὰ τῷ πωλητῇ ἢ ἀγοραστῇ, δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη τῆς παρουσίας μαρτύρων, οἵτινες, κατὰ τὴν ρητὴν τοῦ ἄρθρου τούτου διάταξιν, ἀπαιτοῦνται μόνον ὅταν ἡ αἴτησις γίνηται πλησίον τοῦ πωλουμένου κτήματος.

(2) Ἂν π. χ. λάβῃ γνῶσιν τῆς γενομένης πωλήσεως τὴν πρωΐαν καὶ γράψῃ ἐπιστολὴν τὴν ἑσπέραν ὁ ἔχων δικαίωμα προτιμήσεως ἀπόλλυσι τὸ δικαίωμά του.

ΑΡΘΡΟΝ 1034ον

«Μετὰ τὴν ἀπαίτησιν τῆς προκλήσεως μαρτύρων, ἐὰν ὁ ἔχων δικαίωμα προτιμήσεως ἀναβάλῃ ἐπὶ ἕνα μῆνα τὴν ἀπαίτησιν τῆς δίκης ἄνευ νομίμου λόγου, οἷον τὸ νὰ εὑρίσκηται ἐν ἄλλῃ πόλει, ἀπόλλυσι τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως».

ΑΡΘΡΟΝ 1035ον

«Τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως τῶν ἀπηγορευμένων ἐνασκεῖ ὁ ἐπίτροπος αὐτῶν».

«Ἐὰν δὲ ὁ ἐπίτροπος ἀνηλίκου τινὸς δὲν ἀπαιτήσῃ τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως αὐτοῦ, ὁ ἀνήλικος δὲν δικαιοῦται μετὰ τὴν ἐνηλικιότητά του νὰ ἀπαιτήσῃ τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως» (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄

Περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τοῦ δικαιώματος τῆς προτιμήσεως.

حكم ماهية حق الشفعة

(Χούκμι σ'ουφὲ πεγιανηντά ὶρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1036ον

«Διὰ τῆς προαιρετικῆς παραδόσεως τοῦ ἀγοραστοῦ, ἢ τῇ ἀποφάσει τοῦ δικαστοῦ, ὁ ἔχων δικαίωμα προτιμήσεως γίνεται κύριος τοῦ προτετιμημένου κτήματος».

ΑΡΘΡΟΝ 1037ον

«Ἡ ἀγορὰ κτήματος δυνάμει δικαιώματος προτιμήσεως ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἀρχικὴν ἀγοράν».

«Ὅθεν τὰ ἐκ τῆς ἀρχικῆς πωλήσεως παραγόμενα ἀποτελέσματα, οἷα ἡ ἀναστροφὴ (τοῦ πράγματος) δυνάμει τῆς ἐξ ὄψεως ἢ ἐξ ἐλαττώματος ἐπιλογῆς, παράγονται καὶ διὰ τῆς ἀγορᾶς δυνάμει δικαιώματος προτιμήσεως».

---

(1) Ἡ διὰ τῆς ἐξασκήσεως τοῦ δικαιώματος τούτου γινομένη ἀγορὰ θεωρεῖται ὡς ἐξάσκησις ἐμπορίας, διὰ τοῦτο ὁ ἐπίτροπος τῶν ἀνηλίκων καὶ ἐν γένει τῶν ἀπηγορευμένων κέκτηται τὸ δικαίωμα τοῦτο, διότι ἐκ τῆς ἀγορᾶς ταύτης δυνατὸν νὰ προκύψῃ ἢ ὠφέλεια ἢ κέρδος.

ΑΡΘΡΟΝ 1038ον

«Ἐὰν μετὰ τὴν ἐπιθετικὴν ἀπαίτησιν καὶ τὴν τῆς προκλήσεως μαρτυρίας ὁ ἔχων δικαίωμα προτιμήσεως ἀποθάνῃ πρὶν ἢ γίνῃ εἰσέτι κύριος τοῦ προτετιμημένου κτήματος διὰ τῆς αὐτοπροαιρέτου παραδόσεως τοῦ ἀγοραστοῦ, ἢ τῇ ἀποφάσει τοῦ δικαστοῦ, τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως δὲν μεταβαίνει εἰς τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1039ον

«Ἐὰν πρὶν ἢ ὁ ἔχων δικαίωμα προτιμήσεως μετὰ τὰς δύο ἀπαιτήσεις γίνῃ κύριος τοῦ προτετιμημένου κτήματος κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον, τὸ ἐφ' οὗ στηρίζεται ἡ προτίμησις κτῆμα πωληθῇ, ἀπόλλυται τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως».

ΑΡΘΡΟΝ 1040ον

«Ἐάν, πρὶν ἢ ὁ ἔχων δικαίωμα προτιμήσεως γίνῃ κύριος τοῦ προτετιμημένου κτήματος κατὰ τὸν προδιαγεγραμμένον τρόπον, πωληθῇ ἕτερον κτῆμα κείμενον πλησίον τοῦ προτετιμημένου, δὲν δύναται νὰ ἔχῃ δικαίωμα προτιμήσεως ἐπὶ τοῦ δευτέρου τούτου κτήματος».

ΑΡΘΡΟΝ 1041ον

«Τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως εἶναι ἀδιαίρετον».

«Ὅθεν ὁ ἔχων δικαίωμα προτιμήσεως δὲν δικαιοῦται νὰ ἀφήσῃ μέρος τοῦ προτετιμημένου κτήματος καὶ νὰ λάβῃ μέρος αὐτοῦ».

ΑΡΘΡΟΝ 1042ον

«Δὲν δύνανται νὰ δωρήσωσι τινὲς ἐκ τῶν ἐχόντων δικαίωμα προτιμήσεως τὴν μερίδα αὐτῶν εἰς τοὺς ἄλλους».

---

(1) Τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως δὲν μεταβιβάζεται εἰς τοὺς κληρονόμους. Ἀλλὰ μετὰ τὴν παράδοσιν τοῦ πράγματος ὑπὸ τοῦ ἀγοραστοῦ ὑποκύψαντος ἐκουσίως εἰς τὸ δικαίωμα τοῦτο ἢ δυνάμει δικαστικῆς ἀποφάσεως, τὸ κτῆμα μεταβιβάζεται εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ ἔχοντος τὸ δικαίωμα τοῦτο, διότι ἀνεγνωρίσθη διὰ τῆς συναινέσεως τοῦ ἀγοραστοῦ ἢ διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως. Ἂν ὅμως ἀποθάνῃ ὁ ἀγοραστής, τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως τοῦ γείτονος δὲν σβέννυται.

«Ἂν πράξωσι τοῦτο ἐκπίπτουσι τοῦ δικαιώματος τῆς προτιμήσεως».

ΑΡΘΡΟΝ 1043ον

«Ἐάν τις τῶν ἐχόντων δικαίωμα προτιμήσεως ἀπολέσῃ τὸ δικαίωμα πρὸ τῆς ἀποφάσεως τοῦ δικαστοῦ, ὁ ἕτερος δύναται νὰ λάβῃ ὁλόκληρον τὸ προτετιμημένον κτῆμα».

«Ἐὰν δέ τις ἐκ τῶν ἐχόντων δικαίωμα προτιμήσεως ἀπολέσῃ αὐτὸ μετὰ τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστοῦ, ὁ ἕτερος δὲν δύναται νὰ λάβῃ τὸ δικαίωμα ἐκείνου».

ΑΡΘΡΟΝ 1044ον

«Ἐὰν ὁ ἀγοραστὴς αὐξήσῃ κατά τι ἐξ ἰδίων του τὸ προτετιμημένον κτίριον, οἷον βάψῃ αὐτό, ὁ ἔχων τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως ἔχει τὴν ἐπιλογήν· ἂν θέλῃ ἀφίνει αὐτό, ἢ πληρώνων μετὰ τοῦ τιμήματος τοῦ κτιρίου καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ προσαυξήματος λαμβάνει αὐτό».

«Ἐὰν δὲ ὁ ἀγοραστὴς οἰκοδομήσῃ ἢ φυτεύσῃ δένδρα ἐπὶ τοῦ προτετιμημένου κτήματος, ὁ ἔχων τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως ἔχει τὴν ἐπιλογήν, ἂν θέλῃ ἀφίνει αὐτό, ἢ πληρώνων μετὰ τοῦ τιμήματος τὴν ἀξίαν τῶν οἰκοδομῶν ἢ τῶν δένδρων λαμβάνει τὸ προτετιμημένον κτῆμα· δὲν δύναται ὅμως νὰ ἐκβιάσῃ τὸν ἀγοραστὴν ἵνα κατεδαφίσῃ καὶ ἐκριζώσῃ τὰς οἰκοδομὰς καὶ τὰ δένδρα».

Ἀχμὲτ Δ·ζεβδ·ἐτ.

Ἐσσεὶδ· Χαλήλ, φύλαξ τῶν ρητρῶν.

Σεὶφ οὔδ·-Δήν, κριτὴς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἀχμὲτ Χουλουσῆ, μέλος τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου.

Ἀχμὲτ Χιλμῆ, » » » »

Ἀχμὲτ Χαλίδ·, μέλος τοῦ Ἱερονομικοῦ ἐλεγκτικοῦ συμβουλίου.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Θ΄ ΒΙΒΛΙΟΥ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ. Περὶ νομικῶν ὅρων ἀναφερομένων εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν, τὴν βίαν καὶ τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως. Ἄρθρ. 941—956 Σελ. 545—549

Τίτλος Α΄. Περὶ ζητημάτων ἀναγομένων εἰς τὴν ἀπαγόρευσιν.

Κεφάλαιον Α΄. Περὶ τάξεων καὶ διατάξεων τῶν ἀπηγορευμένων. Ἄρθρ. 957—965 » 550—552

Κεφάλαιον Β΄. Περὶ ζητημάτων ἀφορώντων εἰς τοὺς ἀνηλίκους, παράφρονας καὶ νηπιάζοντας. Ἄρθρ. 966—989 » 552—558

Κεφάλαιον Γ΄. Περὶ ἀπηγορευμένου ἀσώτου. Ἄρθρ. 990—997 » 558—560

Κεφάλαιον Δ΄. Περὶ ἀπηγορευμένου ὀφειλέτου. Ἄρθρ. 998—1002 » 560—563

Τίτλος Β΄. Περὶ ζητημάτων ἀναγομένων εἰς τὴν βίαν. Ἄρθρ. 1003—1007 » 563—564

Τίτλος Γ΄. Περὶ δικαιώματος προτιμήσεως.

Κεφάλαιον Α΄. Περὶ τῶν βαθμῶν τοῦ δικαιώματος προτιμήσεως. Ἄρθρ. 1008—1016 » 564—568

Κεφάλαιον Β΄. Περὶ τῶν ὅρων τοῦ δικαιώματος τῆς προτιμήσεως. Ἄρθρ. 1017—1027 » 568—571

Κεφάλαιον Γ΄. Περὶ ἀπαιτήσεως τοῦ δικαιώματος τῆς προτιμήσεως. Ἄρθρ. 1028—1035 » 571—573

Κεφάλαιον Δ΄. Περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τοῦ δικαιώματος τῆς προτιμήσεως. Ἄρθρ. 1036—1044 » 573—575

ΑΣΤΥΚΟΣ ΚΩΔΗΞ

ΒΙΒΛΙΟΝ Ι΄

کتاب شرکت

ΠΕΡΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗ ΚΥΡΩΣΙΣ
ΕΚΤΕΛΕΣΘΗΤΩ ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ Ι΄.

ΠΕΡΙ

ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΔΙΑΙΡΟΥΜΕΝΟΝ

εἰς ἕνα πρόλογον καὶ ὀκτὼ τίτλους.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Περί τινων νομικῶν ὅρων

بعض اصطلاحات فقهيه بيانندر

(Π·άζη ἰστιλαχάτι φικχηγὲ π·εγιανηντά δ·ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1045ον

«شركت (σ·ιρκέτ), κοινωνία, κοινοπραξία, ἑταιρία, εἶναι τὸ νὰ ἀνήκῃ ἀρχῆθεν πρᾶγμά τι εἰς πλείονα τοῦ ἑνὸς πρόσωπα ἅτινα διακρίνονται διὰ τοῦ πράγματος ἐκείνου».

«Ἀλλὰ καὶ ἡ σύμβασις, ἥτις εἶναι αἰτία τοιαύτης κτήσεως, κατ' ἔθος καὶ νομικῶς ὀνομάζεται κοινωνία, شركت (ἑταιρία).

«Ὅθεν ἡ κοινωνία ἐν γένει διαιρεῖται εἰς δύο κατηγορίας»:

α΄) شركت ملك (σ·ιρκέτι μούλκ), κοινωνία ἐκ κτήσεως, κοινοπραξία παραγομένη δι' ἑνὸς τῶν αἰτίων τῆς κυριότητος, οἷα ἡ ἀγορὰ καὶ ἡ ἀποδοχὴ δωρεᾶς».

β΄) شركت عقد (σ·ιρκέτι ἄκιδ·), κοινωνία ἐκ συμβάσεως, ἑταιρία, παραγομένη διὰ προτάσεως καὶ παραδοχῆς μεταξὺ τῶν συνεταίρων».

«Λεπτομέρειαι ἀμφοτέρων τούτων ἔπονται εἰς τοὺς εἰδικοὺς αὐτῶν τίτλους».

«Ἐκτὸς τούτων ὑπάρχει καὶ ἡ شركت (σ·ιρκέτι ἰπ·αχά), κοινωνία ἐπὶ τῶν φύσει κοινῶν πραγμάτων, καθ' ἣν ἅπαντες δικαιοῦνται νὰ καταλάβωσιν, ἀποκτήσωσι καὶ καταστήσωσιν ἰδιόκτητα τὰ πράγματα, ἅτινα ἀρχῆθεν οὐδενὸς εἰσὶ κτῆμα, τὰ φύσει κοινά, ὡς τὸ ὕδωρ» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1046ον

«قسمت (κησμέτ), σημαίνει διανομήν».

---

(1) Διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου δίδοται ὁ ὁρισμὸς καὶ τῆς ἑταιρίας (κοινωνίας) καὶ τῆς κοινοπραξίας συνάμα καὶ διὰ τοῦτο καθίσταται ὀλίγον δύσληπτον. Μολονότι ἐκ τῶν ἑπομένων ἄρθρων ἐξηγεῖται σαφῶς ἡ σημασία τοῦ ὅρου شركت (σ·ιρκέτ), ἐν τούτοις πρὸς εὐχερεστέραν ἀντίληψιν αὐτοῦ σημειοῦμεν ὅτι κατ' ἄλλας νομοθεσίας ἡ κυρίως λεγομένη ἑταιρία εἶναι σύμβασις συναινετικὴ συγκροτουμένη καὶ πράγματι καὶ ῥήματι καὶ δι' ἀγγέλου καὶ διὰ τοῦτο ὠνομάζετο ἐκουσία κοινωνία. Ἄνευ ἀνακοινώσεως περιουσίας ἑταιρία δὲν ὑπάρχει· ἀλλ' ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ἀνακοινώσεως ταύτης ἡ κοινωνία ὀνομάζεται ἑταιρία ἢ κοινοπραξία. Καὶ κοινοπραξία μὲν λέγεται ὅταν ἡ σχέσις πηγάζῃ ἀκουσίως ἐκ τοῦ πράγματος καὶ ἐκ τῆς εἰς τὸ αὐτὸ συμπτώσεως τῶν δικαιωμάτων, ἅτινα ἐξακολουθοῦσιν οὕτω κεχωρισμένα, ἐνῷ ἐν τῇ ἑταιρίᾳ ἡ σχέσις πηγάζει ἐξ ἀμοιβαίας συναινέσεως καὶ τὰ δικαιώματα καὶ συμφέροντα διατελοῦσιν ἡνωμένα καὶ συνταυτιζόμενα. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἡ κοινοπραξία δύναται νὰ ὑπάρξῃ κατὰ συναίνεσιν, ὡς ὅταν συναγοράζωσι πλείονες τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, ἀλλ' ἄνευ σκοποῦ κοινοῦ συμφέροντος, διὰ τοῦτο ἀκριβέστερον δίδοται ὁ ὁρισμὸς τῆς ἑταιρίας διὰ τοῦ ἀπαραιτήτου στοιχείου τῆς κοινῆς ὠφελείας (ad communem utilitatem). Διὰ τοὺς λόγους τούτους ὁρίζουσι συνήθως τὴν ἑταιρίαν οὕτω: «Ἑταιρία εἶναι σύμβασις δι' ἧς δύο ἢ πλείονες ἑνοῦνται, ἵνα διὰ κοινῆς συνεισφορᾶς πορισθῶσι κοινὴν ὠφέλειαν». Κατά τινας δὲ πηγὰς ὁρίζεται οὕτω:

الشركة عبارة عن عقد بين المشاركين فى اصل والربح

«Ἡ ἑταιρία συνίσταται εἰς τὴν σύμβασιν τῶν συνεταίρων ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου καὶ τοῦ κέρδους».

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1832),

«Ὁ ὁρισμὸς καὶ ἡ ἀνάπτυξις αὐτῶν γίνεται ἐν ἰδιαιτέρῳ τίτλῳ».

ΑΡΘΡΟΝ 1047ον

«حائط (χαήτ), φράκτης, σημαίνει τοῖχον καὶ ξύλινον περίφραγμα καὶ φραγμόν (haie)».

«Τὸ πληθυντικὸν κάμνει حيطان χαγετάν».

ΑΡΘΡΟΝ 1048ον

«مارّ (μαρρέ), διαβάται, οἱ διερχόμενοι δημοσίαν ὁδόν».

ΑΡΘΡΟΝ 1049ον

«قناة (κανάτ), εἶναι ὁ σωλὴν καὶ ὁ ὀχετὸς δι' ὧν ρέει τὸ ὕδωρ ὑπὸ τὴν γῆν».

«Ὁ πληθυντικὸς κάμνει قنوات (κανεβάτ)».

ΑΡΘΡΟΝ 1050ον

«مسنات (μουσεννὰτ) πλευρά, σημαίνει τὸ ἄκρον τῶν συνόρων, τῶν ὑδραγωγείων, τῶν αὐλάκων».

«Ὁ πληθυντικὸς κάμνει مسنيات (μουσεννηάτ)».

ΑΡΘΡΟΝ 1051ον

«احيا (ἰχγιὰ) ζωογονεῖν, σημαίνει عمار (ἰημὰρ) τὸ καλλιεργεῖν, ἤτοι τὸ καθιστᾶν τὰς γαίας ἐπιδεκτικὰς καλλιεργείας».

ΑΡΘΡΟΝ 1052ον

«تحجير (ταχδζὴρ) περιφράττειν, εἶναι τὸ θέτειν πέριξ τῶν γαιῶν πέτρας ἢ ἄλλα πράγματα διὰ νὰ μὴ θέσῃ ἐπ' αὐτῶν χεῖρα ἄλλος τις».

ΑΡΘΡΟΝ 1053ον

«انفاق (ἰνφὰκ) δαπανᾶν, σημαίνει τὴν δαπάνην καὶ κατανάλωσιν πράγματος».

ΑΡΘΡΟΝ 1054ον

«نفقة (ναφακὰ) διατροφή, εἶναι τὰ χρήματα τὰ δαπανώμενα διὰ τὰς ἀνάγκας καὶ τὴν διατροφὴν καὶ τὰ εἴδη τῶν τροφίμων».

ΑΡΘΡΟΝ 1055ον

«تقبل (τεκαπ·π·οὺλ) ἀναδέχεσθαι, εἶναι τὸ ἀναλαμβάνειν ἐργασίαν τινά».

ΑΡΘΡΟΝ 1056ον

«مفاوضين (μουφαβιζὴν) ἰσόμοιροι, εἶναι οἱ συνιστῶντες ἰσόμοιρον ἑταιρίαν».

ΑΡΘΡΟΝ 1057ον

«رأس المال (ρεὲσ-οὺλ-μὰλ) σημαίνει τὰ κεφάλαια».

ΑΡΘΡΟΝ 1058ον

«ربح (ρὶπ·χ) κέρδος, σημαίνει τὸ ὄφελος».

ΑΡΘΡΟΝ 1059ον

«ابضاع (ἰπ·δ·ὰ) εἶναι τὸ νὰ δώσῃ τις εἴς τινα κεφάλαια ὑπὸ τὸνὅρον τοῦ νὰἀνήκῃ τὸ κέρδος καθ'ὁλοκληρίαν εἰς αὐτόν·τὸκεφάλαιον τοῦτο λέγεται عليه (π·ιδ ἀὰ), ὁ παροχεὺς مبضع (μουπ·δ'ἢ) καὶ ὁ λαμβάνων مستبضع (μουστεπ·δ'ἢ).

ΤΙΤΛΟΣ Α'

Περὶ κοινωνίας ἐκ κτήσεως.

(Περιέχει τρία κεφάλαια).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Περὶ ὁρισμοῦ καὶ διαιρέσεως τῆς ἐκ κτήσεως κοινωνίας.

شركت ملكك تعريف وتقسيمى بيانندەدر .

(Σ·ιρκέτι μουλκοὺν τὰρὴφ βὲ τακσημὴ π·εγιανηντά δ·ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1060ον

«Κοινωνία ἐκ κτήσεως, κοινοπραξία εἶναι τὸ νὰ εἶναι πρᾶγμά τι κοινὸν μεταξὺ προσώπων πλειόνων τοῦ ἑνός, δ'ηλαδὴ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο νὰ ἀνήκῃ ἰδίως εἰς αὐτοὺς ἔκ τινος ἐκ τῶν

αἰτιῶν τῆς κυριότητος, οἷαι ἡ ἀγορά, ἡ ἀποδοχὴ δωρεᾶς, ἡ παραδοχὴ διαθήκης καὶ ἡ κληρονομία, ἢ δι' ἀναμίξεως πραγμάτων, τουτέστι τοῦ νὰ ἀναμίξῃ τις πράγματα εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ ἐπιδέχωνται χωρισμὸν καὶ διαστολήν, ἢ δι' ἀναμίξεως αὐτῶν τῶν πραγμάτων κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον».

«Π. χ. Ἐὰν δύο τινες ἀγοράσωσι πρᾶγμά τι, ἢ δωρήσῃ ἢ κληροδοτήσῃ τις εἰς αὐτοὺς καὶ οὗτοι παραδεχθῶσιν, ἢ ἂν πρᾶγμά τι περιέλθῃ ἐκ κληρονομίας εἰς δύο, τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο καθίστανται κοινὸν αὐτῶν κτῆμα· οὗτοι δὲ καθίστανται μέτοχοι καὶ συνιδιοκτῆται τοῦ πράγματος ἐκείνου, καὶ ἑκάτερος αὐτῶν ἐπὶ τοῦ πράγματος εἶναι συνιδιοκτήτης τοῦ ἄλλου».

«Ἐπίσης ἐὰν δύο τινὲς ἀναμίξωσι τὸ ἓν μετὰ τοῦ ἄλλου τὰ γεννήματά των, ἢ ἂν ἀναμιχθῶσι τὰ γεννήματα ἀμφοτέρων διά τινος τρόπου, οἷον διὰ διατρήσεως τῶν σάκκων, τὰ ἀναμεμιγμένα ταῦτα γεννήματα εἶναι κοινὸν κτῆμα ἀμφοτέρων».

ΑΡΘΡΟΝ 1061ον

«Ὅταν ἓν χρυσοῦν νόμισμά τινος ἀναμιχθῇ μετὰ δύο τοῦ αὐτοῦ εἴδους χρυσῶν νομισμάτων ἑτέρου, καὶ δὲν εἶναι δυνατὸς ὁ χωρισμὸς αὐτῶν, ἂν ἀπολεσθῶσι τὰ δύο νομίσματα, τὸ μένον νόμισμα εἶναι κοινὸν ἀμφοτέρων κατ' ἀναλογίαν 1]3 καὶ 2]3, καὶ τὰ μὲν δύο τρίτα ἀνήκουσιν εἰς τὸν κύριον τῶν δύο νομισμάτων, τὸ δὲ ἓν τρίτον εἰς τὸν τοῦ ἑνὸς νομίσματος».

ΑΡΘΡΟΝ 1062ον

«Ἡ κοινωνία ἐκ κτήσεως διαιρεῖται εἰς προαιρετικὴν καὶ καταναγκαστικήν».

ΑΡΘΡΟΝ 1063ον

«Προαιρετικὴ κοινωνία εἶναι ἡ κοινοπραξία ἡ διὰ τῆς πράξεως τῶν συνιδιοκτητῶν παραγομένη».

«Οἵα ἐστὶν ἡ κοινωνία ἡ καταρτιζομένη, ὡς ἀνωτέρω ἐρρήθη, δι' ἀγορᾶς, παραδοχῆς δωρεᾶς, ἀποδοχῆς κληροδοτήματος καὶ ἀναμίξεως πραγμάτων».

ΑΡΘΡΟΝ 1064ον

«Ἡ καταναγκαστικὴ κοινωνία εἶναι ἡ καταρτιζομένη οὐχὶ διὰ πράξεων τῶν κοινωνῶν, ἀλλὰ δι' ἄλλου τινὸς αἰτίου».

«Οἵα ἐστιν ἡ κοινωνία ἡ καταρτιζομένη διὰ κληρονομίας κα ἀναμίξεως δύο πραγμάτων».

ΑΡΘΡΟΝ 1065ον

«Ἡ κοινοπραξία πρὸς παραφυλακὴν παρακαταθήκης ὑπὸ πολλῶν θεματοφυλάκων ἀποτελεῖ προαιρετικὴν κοινωνίαν».

«Ἀλλ' ἂν ἄνεμος πνεύσας ρίψῃ τὸ ἱμάτιόν τινος εἰς ἐπίκοινον οἰκίαν, ἡ κοινοπραξία ἐπὶ τῆς παραφυλακῆς τοῦ ἱματίου ἐκείνου ὑπὸ τῶν συνδιοικητῶν τῆς οἰκίας ἐκείνης ἀποτελεῖ προαιρετικὴν ἑταιρίαν».

ΑΡΘΡΟΝ 1066ον

«Ἡ κοινωνία ἐκ κτήσεως διαιρεῖται εἰς κοινωνίαν συγκεκριμένων πραγμάτων καὶ κοινωνίαν χρεῶν».

ΑΡΘΡΟΝ 1067ον

«Κοινωνία συγκεκριμένων πραγμάτων εἶναι ἡ κοινοπραξία ἐπὶ πραγμάτων ὡρισμένων καὶ ὑπαρχόντων».

«Ὡς ἐστιν ἡ ἐξ ἀδιανεμήτου κοινωνία δύο τινων ἐπὶ ἑνὸς προβάτου ἢ ἐπὶ ποιμνίου προβάτων».

ΑΡΘΡΟΝ 1068ον

«Κοινωνία χρεῶν εἶναι ἡ ἐν ἀπαιτήσει κοινοπραξία».

«Οἵα ἐστιν ἡ κοινωνία δύο τινῶν ἐχόντων λαμβάνειν ὡρισμένον ποσὸν γροσίων ἀπό τινος».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Περὶ τῆς ἐξουσίας τῶν ἐπικοίνων πραγμάτων.

اعيان مشركه‌لك كيفيت تصرفى بيانندر

(Ἀαγιάνι μουσ'τερεκενὶν κεηφηγέτι τεσαρρουφοὺ π'εγιανὶτά ὀ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1069ον

«Καθὼς ὁ μόνος κύριος κτήματός τινος ἐξουσιάζει αὐτὸ ὡς βούλεται, οὕτω καὶ οἱ συγκύριοι ἐπικοίνου κτήματος ἐξουσιάζουσιν αὐτὸ ἐκ συμφώνου».

ΑΡΘΡΟΝ 1070ον

«Δύνανται νὰ συγκατοικήσωσιν οἱ συνιδιοκτῆται ἐν ἐπικοίνῳ οἰκίᾳ».

«Ἀλλ' ἂν ὁ εἷς εἰσαγάγῃ εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην ξένον ἄνθρωπον, δύναται ὁ ἕτερος νὰ τὸν ἐμποδίσῃ» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1071ον

«Ὁ εἷς τῶν συγκυρίων ἐπικοίνου κτήματος δύναται νὰ κατέχῃ αὐτὸ μόνος τῇ ἀδείᾳ τοῦ ἑτέρου».

«Ἀλλὰ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ κάμῃ χρῆσιν αὐτοῦ διὰ τρόπου ζημιοῦντος τὸν συνιδιοκτήτην ἐκεῖνον» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1072ον

«Δὲν δύναται ὁ εἷς τῶν συμμετόχων νὰ ἀναγκάσῃ τὸν ἕτερον νὰ πωλήσῃ εἰς αὐτὸν τὴν μερίδα του ἢ νὰ ἀγοράσῃ τὴν ἰδικήν του».

«Ἀλλ' ἂν μὲν τὸ ἐπίκοινον κτῆμα εἶναι ἐπιδεκτικὸν διαιρέσεως καὶ ὁ συνιδιοκτήτης δὲν εἶναι ἀπὼν δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν διανομήν, ἂν δὲ δὲν εἶναι διαιρετόν, τὴν διανομὴν τῆς χρήσεως».

«Λεπτομερεῖς περὶ τούτου διατάξεις διαγράφονται ἐν τῷ δευτέρῳ τίτλῳ».

ΑΡΘΡΟΝ 1073ον

«Αἱ πρόσοδοι τῶν διὰ κοινωνίας ἐκ κτήσεως ἐπικοίνων πραγμάτων διανέμονται μεταξὺ τῶν συγκυρίων ἀναλόγως τῶν μεριδίων αὐτῶν».

«Ὅθεν ἐὰν τεθῇ ὅρος τοῦ νὰ λάβῃ ὁ εἷς τῶν συγκυρίων πλέον τῆς μερίδος αὐτοῦ ἐκ τοῦ γάλακτος ἢ τῶν νεογνῶν ἐπικοίνου τινὸς ζώου, ὁ ὅρος οὗτος δὲν εἶναι ἔγκυρος».

---

(1) Εἰς ἐπίκοινον οἰκίαν ἀνήκουσαν εἰς ἀδελφὸν καὶ ἀδελφὴν δὲν δικαιοῦται ὁ εἷς τῶν συνιδιοκτητῶν ἐρχόμενος εἰς γάμου κοινωνίαν νὰ κατοικήσῃ μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ παρὰ τὴν συναίνεσιν τοῦ ἑτέρου.

(2) Ὁ κοινωνὸς θεωρεῖται ὡς ξένος ἐπὶ τῆς μερίδος τοῦ ἑτέρου καὶ διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖται ἄδεια, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀδείας ὑπαρχούσης δὲν ἐπιτρέπεται ἐπιβλαβὴς χρῆσις.

ΑΡΘΡΟΝ 1074ον

«Τὰ νεογνὰ ἀνήκουσιν εἰς τὸν κύριον τῶν μητέρων αὐτῶν».

«Π. χ. Ἐὰν ὁ ἵππος τινὸς βατεύσῃ τὴν φορβάδα ἑτέρου, τὸ νεογνὸν ἀνήκει εἰς τὸν κύριον τῆς φορβάδος».

«Ἐπίσης ἐὰν ὁ εἷς ἔχῃ ἄρρενα περιστερὰν καὶ ὁ ἕτερος θήλειαν, τὰ ἐκ τούτων γεννώμενα νεογνὰ ἀνήκουσιν εἰς τὸν κύριον τῆς θηλείας περιστερᾶς».

ΑΡΘΡΟΝ 1075ον

«Ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἐκ κτήσεως ἕκαστος τῶν συνιδιοκτητῶν τυγχάνει ξένος τῆς μερίδος τοῦ ἄλλου».

«Ὁ εἷς δὲν εἶναι ἐντολοδόχος τοῦ ἄλλου».

«Ὅθεν δὲν δύναται νὰ ἐξουσιάσῃ τὴν μερίδα τοῦ ἄλλου ἄνευ τῆς ἀδείας αὐτοῦ».

«Ἀλλ' ἡ ἐπίκοινος οἰκία ὡς πρὸς τὴν ἐνοίκησιν αὐτῆς καὶ τὰ παρεπόμενα τῆς ἐνοικήσεως, οἷα ἡ εἴσοδος καὶ ἔξοδος, θεωρεῖται ὡς ἀνήκουσα ὁλόκληρος εἰς ἕκαστον τῶν συνιδιοκτητῶν».

«Π. χ. Ἐάν τις τῶν συγκυρίων ἐπικοίνου ἵππου ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ ἄλλου παραχωρήσῃ αὐτὸν ὡς χρησιδάνειον ἢ ἐκμισθώσῃ καὶ ὁ ἵππος ἀπολεσθῇ ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ χρησαμένου ἢ τοῦ μισθωτοῦ, ὁ ἕτερος δύναται νὰ ζητήσῃ ἀπ' αὐτοῦ ἀποζημίωσιν διὰ τὴν μερίδα του».

«Ἐπίσης ἐὰν ὁ εἷς ἄνευ ἀδείας ἐπιβῇ ἐπικοίνου ἵππου ἢ φορτώσῃ αὐτὸν καὶ ὁ ἵππος ἀπολεσθῇ ἐνῷ βαδίζῃ, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν διὰ τὴν μερίδα τοῦ ἄλλου».

«Ὡσαύτως ἐὰν διὰ τῆς ἐπί τινα χρόνον χρήσεως ὁ ἵππος ἀδυνατίσῃ καὶ ἐλαττωθῇ ἡ ἀξία αὐτοῦ, (ὁ μεταχειρισθεὶς τὸν ἵππον) ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν διὰ τὴν ἐλάττωσιν τῆς ἀξίας τῆς μερίδος τοῦ ἄλλου».

«Ἀλλ' ἐὰν ὁ εἷς τῶν συνιδιοκτητῶν ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ ἑτέρου οἰκήσῃ ἐπί τινα χρόνον ἐν τῇ ἐπικοίνῳ οἰκίᾳ, θεωρεῖται ὡς οἰκήσας ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ κτήματι».

«Ὡς ἐκ τούτου δὲν ὀφείλεται ἡ καταβολὴ μισθώματος διὰ τὴν μερίδα τοῦ συνιδιοκτήτου αὐτοῦ».

«Καὶ ἂν τυχαίως ἡ οἰκία καῇ, δὲν ὀφείλεται ἐπίσης ἀποζημίωσις».

ΑΡΘΡΟΝ 1076ον

«Καλλιεργοῦντος ἑνὸς τῶν συνιδιοκτητῶν ἐπικοίνους γαίας, ὁ ἕτερος δὲν δικαιοῦται νὰ λάβῃ μερίδα τινά, οἷον τὸ τρίτον ἢ τὸ τέταρτον τῶν προϊόντων κατὰ τὴν τοπικὴν συνήθειαν».

«Ἀλλ' ἐὰν διὰ τῆς καλλιεργείας ἐλαττωθῇ ἡ ἀξία τῆς γῆς, δύναται (ὁ συνιδιοκτήτης) νὰ ζητήσῃ ἀποζημίωσιν διὰ τὴν ἐλάττωσιν τῆς ἀξίας τῆς μερίδος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ καλλιεργήσαντος συνιδιοκτήτου του» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1077ον

«Ὅταν εἷς τῶν συνιδιοκτητῶν ἐκμισθώνων ἐπίκοινον πρᾶγμα εἰς ἄλλον λάβῃ τὸ τίμημα, ἀποδίδει εἰς τὸν ἕτερον τὴν μερίδα του».

ΑΡΘΡΟΝ 1078ον

«Ὅταν ὁ εἷς τῶν συγκυρίων ἀπουσιάζῃ, ὁ παρὼν δύναται νὰ καρποῦται τὰς ὠφελείας τοῦ ἐπικοίνου κτήματος, ἀναλόγως τῆς μερίδος του, ἐάν, ὡς διὰ τῶν κατωτέρω ἄρθρων δηλωθήσεται, ὑπάρχῃ ὑπονοουμένη συγκατάθεσις (τοῦ ἀπόντος)».

ΑΡΘΡΟΝ 1079ον

«Θεωρεῖται ὡς ὑπάρχουσα ἡ συγκατάθεσις τοῦ ἀπόντος εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ παρόντος χρῆσιν τοῦ ἐπικοίνου κτήματος, ὅταν ἐκ τῆς χρήσεως ταύτης δὲν ζημιοῦται ὁ ἀπών».

ΑΡΘΡΟΝ 1080ον

«Δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἡ σιωπηρὰ συγκατάθεσις τοῦ ἀπόντος εἰς τὴν χρῆσιν τοῦ ἐπικοίνου κτήματος, ὅπερ ἀλλάσσει διὰ τῆς χρήσεως τῶν χρωμένων».

«Ὅθεν δὲν δύναται νὰ ἐνδυθῇ τὸ ἐπίκοινον ἔνδυμα ὁ εἷς τῶν συγκυρίων κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ ἄλλου».

«Ἐπίσης δὲν δύναται ὁ εἷς κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ ἄλλου νὰ ἱππεύσῃ τὸν ἐπίκοινον ἵππον».

«Ἀλλ' εἰς ἐργασίας αἵτινες δὲν ἀλλάσουσι διὰ τῆς ἀλλαγῆς

---

(1) Ἡ ἐλάττωσις τῆς ἀξίας θεωρεῖται ὡς παραγωγικὴ μείωσις τοῦ ἀγροῦ.

τῶν χρωμένων, οἷαι τὸ μεταφέρειν φορτία ἢ ἀροτριᾶν, δύναται νὰ κάμῃ χρῆσιν ἀναλόγως τῆς μερίδος του».

«Δύναται νὰ μεταχειρίζηται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ ἡμέραν παρ' ἡμέραν τὸν ὑπηρέτην, ὅστις εἶναι ἀπὸ κοινοῦ μισθωτὸς αὐτοῖς, ὁ ἕτερος τῶν ἀπὸ κοινοῦ μισθωσάντων, ὅταν ὁ εἷς αὐτῶν ἀπουσιάζῃ».

ΑΡΘΡΟΝ 1081ον

«Ἡ ἐν οἰκίᾳ οἴκησις δὲν εἶναι ἐξ ἐκείνων, ἅτινα ἀλλάσσουσι διὰ τῆς ἀλλαγῆς τῶν χρωμένων».

«Ὅθεν ἐὰν ἀπουσιάσῃ εἷς τῶν συνιδιοκτητῶν ἐπικοίνου οἰκίας ἐξ ἡμισείας, ὁ ἕτερος δύναται νὰ καρποῦται αὐτὴν διά τινος τρόπου, οἷον τὸ νὰ ἐνοικιᾷ ἐπὶ ἓξ μῆνας καὶ νὰ ἐγκαταλείπῃ αὐτὴν ἐπὶ ἓξ».

«Ἀλλ' ἂν οἱ περὶ αὐτὸν ὦσι πολυπληθεῖς, (ἡ ἐνοίκησις) καθίσταται ἐξ ἐκείνων, ἅτινα ἀλλάσσουσι διὰ τῆς ἀλλαγῆς τῶν χρωμένων καὶ δὲν ὑπάρχει ὑπονοουμένη συγκατάθεσις τοῦ ἀπόντος».

ΑΡΘΡΟΝ 1082ον

«Ἐὰν αἱ μερίδες τοῦ παρόντος καὶ ἀπόντος ἐπὶ ἐπικοίνου οἰκίας εἶναι κεχωρισμέναι, ὁ παρὼν δὲν δύναται νὰ κατοικήσῃ εἰς τὴν μερίδα τοῦ ἀπόντος».

«Ἀλλ' ἂν ὑπάρχῃ φόβος μή, μένουσα (ἡ οἰκία) κενή, καταστραφῇ, ὁ δικαστὴς ἐκμισθοῖ τὴν κεχωρισμένην ἐκείνην μερίδα καὶ φυλάττει τὸ μίσθωμα διὰ τὸν ἀπόντα» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1083ον

«Ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως ἰσχύει μόνον κατόπιν δίκης».

«Ὅθεν ὅταν ἐν ὅλῃ τινὶ ἐπικοίνῳ οἰκίᾳ, ὁ εἷς τῶν κυρίων ἐνοικήσῃ ἐπί τινα χρόνον χωρὶς νὰ πληρώσῃ μίσθωμα διὰ τὴν μερίδα τοῦ ἄλλου, οὗτος δὲν δύναται νὰ εἴπῃ: δός μοι τὸ μίσθωμα τῆς μερίδος μου διὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον, ἢ καὶ ἐγὼ θὰ κατοικήσω ἄλλον τόσον χρόνον· ἀλλ' ἂν θέλῃ, ζητῇ τὴν διανομὴν τῆς οἰκίας, ἐν ᾗ περιπτώσει εἶναι διαιρετή, ἢ ἀπαιτεῖ τὴν διανομὴν τῆς χρήσεως, ἰσχύουσαν μετὰ ταῦτα».

---

(1) Τὸ ἄρθρον τοῦτο ὁρίζει τὸν τρόπον τῆς ἐξουσίας πράγματος μὴ ἐπικοίνου.

«Ἀλλ' ἐὰν ὁ εἷς τῶν κυρίων ἐπικοίνου οἰκίας ἀπουσιάζῃ, καὶ ὁ ἕτερος, ὡς ἐδηλώθη ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ, κατοικήσῃ ἐν αὐτῇ, ὁ ἀπουσιάζων ἐπανερχόμενος δύναται ἐπίσης νὰ ἐνοικήσῃ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον».

ΑΡΘΡΟΝ 1084ον

«Ἐπιτρέπεται ὁ παρὼν κύριος ἐπικοίνου οἰκίας νὰ ἐκμισθώσῃ αὐτὴν καὶ ἐκ τοῦ μισθώματος νὰ λάβῃ τὸ μερίδιόν του καὶ νὰ φυλάξῃ καὶ κρατήσῃ τὴν μερίδα τοῦ ἀπόντος».

«Ὁ δὲ ἀπὼν ἐπανερχόμενος λαμβάνει ἀπὸ ἐκείνου τὴν μερίδα του».

ΑΡΘΡΟΝ 1085ον

«Ἀπόντος τοῦ ἑνὸς τῶν κυρίων ἐπικοίνων γαιῶν, δύναται ὁ παρὼν συνιδιοκτήτης νὰ καλλιεργήσῃ ὅλας τὰς γαίας ἐκείνας, ἐὰν εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ καλλιέργεια δὲν μειοῖ τὴν παραγωγικὴν δύναμιν τῆς γῆς καὶ εἶναι ὠφέλιμος εἰς τὴν γῆν».

«Ἐφ' ὅσον δὲ χρόνον καλλιεργήσῃ (ὁ παρών), ἐπὶ τοσοῦτον ὁ ἀπὼν ἐπανερχόμενος καλλιεργεῖ τὰς γαίας ἐκείνας».

«Ἐὰν δὲ εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ καλλιέργεια θὰ μειώσῃ τὴν παραγωγικὴν δύναμιν τῆς γῆς, ἡ δὲ ἐγκατάλειψις αὐτῆς θὰ εἶναι ὠφέλιμος καὶ θὰ συντελέσῃ εἰς τὸ νὰ βελτιωθῇ (δυναμώσῃ) ἡ γῆ, δὲν θεωρεῖται ὡς ὑπάρχουσα σιωπηρὰ ἄδεια τοῦ ἀπόντος πρὸς καλλιέργειαν αὐτῆς».

«Ὅθεν ὁ παρὼν συγκύριος καλλιεργεῖ μόνον τὴν ἑαυτοῦ μερίδα, π. χ. τὸ ἥμισυ αὐτῆς, ἐὰν εἶναι ἐπίκοινος ἐξ ἡμισείας».

«Ἐὰν δὲ κατὰ τὸ ἑπόμενον ἔτος πρόκηται νὰ καλλιεργήσῃ αὖθις αὐτάς, καλλιεργεῖ αὖθις τὸ αὐτὸ ἥμισυ· δὲν δύναται δὲ νὰ καλλιεργῇ κατὰ τὸ ἓν ἔτος τὸ ἓν μέρος καὶ τὸ ἄλλο ἔτος τὸ ἕτερον».

«Ἐὰν δὲ καλλιεργήσῃ τὸ ὅλον τῶν γαιῶν ἐκείνων, ὁ ἀπὼν ἐπανερχόμενος δύναται νὰ λάβῃ ἀποζημίωσιν διὰ τὴν εἰς τὴν μερίδα του ἀναλογοῦσαν παραγωγικὴν μείωσιν τῆς γῆς».

«Αἱ ἀνωτέρω λεπτομέρειαι ἀναφέρονται εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ὁ παρὼν δὲν ἀνενεχθῇ εἰς τὸν δικαστήν».

«Ἀλλ' ὅταν ἀνενεχθῇ εἰς τὸν δικαστήν, οὗτος ἐν πάσῃ περιπτώσει χορηγεῖ αὐτῷ τὴν ἄδειαν νὰ καλλιεργήσῃ ὅλας τὰς γαίας ἐκείνας, ἵνα μὴ ἀπολεσθῇ τὸ δέκατον ἢ ὁ ἔγγειος φόρος».

«Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ὁ ἀπὼν ἐπανερχόμενος, δὲν δύναται νὰ ἐγείρῃ ἀγωγὴν διὰ τὴν παραγωγικὴν μείωσιν τῆς γῆς» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1086ον

«Ἀπόντος ἑνὸς τῶν κυρίων ἐπικοίνου ἀμπέλου, ὁ ἕτερος ἀντικαθίστησιν αὐτὸν ἐπὶ τῆς ἀμπέλου καὶ λαμβάνει καὶ καταναλίσκει τὴν μερίδα αὐτοῦ ὅταν ὡριμάσῃ ὁ καρπός».

«Δύναται δὲ νὰ πωλήσῃ τὴν μερίδα τοῦ ἀπόντος καὶ νὰ κρατήσῃ τὸ τίμημα».

«Ἀλλ' ἐπανερχόμενος ὁ ἀπὼν ἔχει τὴν ἐπιλογήν, ἂν θέλῃ δὲν συγκατατίθεται καὶ ζητεῖ ἀποζημίωσιν διὰ τὴν μερίδα αὐτοῦ» (2).

---

(1) Καὶ διὰ τῆς καλλιεργείας τοῦ ἡμίσεος τῶν ἀδιανεμήτων ἀγρῶν, ὁ εἷς τῶν συνιδιοκτητῶν ποιεῖται χρῆσιν τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ ἄλλου, τοῦθ' ὅπερ δὲν ἐπιτρέπεται, ἀλλ' ἐν ᾗ περιπτώσει δὲν ἐπετρέπετο καὶ ἡ καλλιέργεια τοῦ ἡμίσεος, καὶ ὁ μὴ ἀπὼν συνιδιοκτήτης θὰ ἐστερεῖτο τοῦ δικαιώματος τῆς ἐξουσίας καὶ νομῆς τοῦ κτήματός του· διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐπετράπη ἡ καλλιέργεια τοῦ ἡμίσεος, θεωρουμένου τρόπον τινὰ τοῦ ἑτέρου ἡμίσεος ὡς ἀνήκοντος εἰς τὸν ἀπόντα.

Ἐνταῦθα δέον νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι αἱ περὶ γαιῶν διατάξεις τοῦ Ἀστυκοῦ Κώδικος ἀφορῶσι μόνον τὰς ἰδιοκτήτους γαίας, καθόσον ὁ ἀφορᾷ εἰς τὰς δημοσίας γαίας καὶ τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῶν γαιῶν, περὶ ὧν πραγματεύεται ὁ περὶ Δημοσίων γαιῶν εἰδικὸς νόμος, αὗται διέπονται ὑπὸ τῶν διατάξεων τοῦ νόμου ἐκείνου.

(2) Λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς διατάξεως καθ' ἣν ὁ παρὼν συνιδιοκτήτης δικαιοῦται νὰ πωλήσῃ τὸ εἰς τὸν ἀπόντα ἀνῆκον μερίδιον τοῦ προϊόντος τῆς ἀμπέλου, ἔδει ὁ ἀπὼν νὰ μὴ ἔχῃ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς, διότι κατὰ τὴν ἀρχὴν τὴν καθιερωμένην διὰ τοῦ ἄρθρου 91 οὐδεὶς ὀφείλει ἀποζημίωσιν διὰ τὴν ζημίαν, ἣν ἐπροξένησε κατὰ τὴν ἐνάσκησιν τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένου δικαιώματός του. Ἀλλ' ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου τούτου δὲν ἀντίκειται τῇ γενικῇ ταύτῃ ἀρχῇ, διότι ἡ διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου παραχωρουμένη ἄδεια πρὸς πώλησιν δὲν ἀφορᾷ εἰς τὸ ἀμετάκλητον τῆς πωλήσεως, ἀλλὰ μόνον εἰς αὐτὴν τὴν σύμβασιν, μετὰ τὴν ὁποίαν τὸ παραληφθὲν τίμημα τῆς πωλήσεως τῶν σταφυλῶν τοῦ συνεταίρου θεωρεῖται ὡς παρακαταθήκη εἰς χεῖρας τοῦ παρόντος καὶ

ΑΡΘΡΟΝ 1087ον

«Ἡ μερὶς ἑνὸς τῶν συνιδιοκτητῶν θεωρεῖται ὡς παρακαταθήκη ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ ἑτέρου».

«Ὅθεν ἐάν τις παρακαταθέσῃ εἰς ἄλλον αὐτοβούλως τὸ ἐπίκοινον πρᾶγμα καὶ ἀπολεσθῇ, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν διὰ τὴν μερίδα τοῦ συγκυρίου αὐτοῦ» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1088ον

«Ὁ εἷς τῶν συγκυρίων, ἂν θέλῃ, πωλεῖ τὴν μερίδα αὐτοῦ εἰς τὸν ἕτερον».

«Ἐὰν δὲ θέλῃ δύναται νὰ πωλήσῃ αὐτὴν εἰς τρίτον χωρὶς νὰ λάβῃ τὴν ἄδειαν τοῦ συνιδιοκτήτου αὐτοῦ (ἴδε ἄρθρ. 215)».

«Ἀλλ' ἐν ταῖς περιπτώσεσιν ἀναμίξεως πραγμάτων, ὡς διεγράφη ἐν τῷ πρώτῳ κεφαλαίῳ, ὁ εἷς δὲν δύναται νὰ πωλήσῃ εἰς τρίτον τὴν ἐπὶ ἀναμεμιγμένου ἐπικοίνου πράγματος μερίδα αὐτοῦ ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ συγκυρίου του» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1089ον

«Ἐάν τινες τῶν συγκληρονόμων σπείρωσι τὸν ἐπίκοινον σπόρον εἰς κληρονομηθείσας γαίας τῇ ἀδείᾳ τῶν λοιπῶν ἢ τοῦ

ἂν ἀπολεσθῇ ἄνευ ὑπαιτιότητος τοῦ παρόντος συγκυρίου δὲν ὀφείλεται ἀποζημίωσις.

(1) (Ἴδε ἄρθρ. 790).

(2) Π. χ. Ὅταν ποσότης τις σίτου περιέλθῃ εἰς τὴν κυριότητα δύο ἀδελφῶν κληρονομικῇ δικαιώματι, δύναται ὁ εἷς τῶν συγκληρονόμων νὰ πωλήσῃ τὴν μερίδα αὐτοῦ εἰς τρίτον, διότι πᾶν μόριον ἑκάστου κόκκου τοῦ σίτου ἀνήκει καὶ εἰς ἀμφοτέρους, ἐξ ὧν ὁ εἷς δικαιοῦται διὰ τῆς πωλήσεως νὰ ἀντικαταστήσῃ ἀντ' αὐτοῦ ἄλλον συνιδιοκτήτην καὶ διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ παράδοσις εἶναι δυνατή, ἐνῷ ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ κοινωνία προῆλθε δι' ἀναμίξεως τῶν σίτων εἴτε τῇ συναινέσει ἀμφοτέρων τῶν ἰδιοκτητῶν, εἴτε διότι ἐτρύπησαν τὰ σακκία, πᾶν μόριον τῶν κόκκων τοῦ σίτου δὲν ἀνήκει συνεταιρικῶς εἰς ἀμφοτέρους, ἀλλ' ἄλλοι μὲν κόκκοι ἀνήκουσιν εἰς τὸν ἕνα, ἄλλοι δὲ εἰς τὸν ἕτερον καὶ εἶναι ἀδύνατος ἡ παράδοσις τῆς μερίδος τοῦ ἑνός, διότι οἱ κόκκοι ἑκάστου δὲν εἶναι γνωστοὶ καὶ διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖται ἡ ἄδεια τοῦ ἑτέρου διὰ τὴν πώλησιν. Οὕτω δικαιολογοῦσιν οἱ νομοδιδάσκαλοι τὴν διάταξιν ταύτην.

κηδεμόνος αὐτῶν, ἂν ὦσιν ἀνήλικοι, τὸ προϊὸν καθίσταται ἐπίκοινον εἰς ὅλους.

«Ἐὰν δέ τις ἐξ αὐτῶν σπείρῃ ἴδιον αὐτοῦ σπόρον, τὸ προϊὸν ἀνήκει εἰς αὐτόν».

«Ἀλλ' ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν διὰ τὴν τῶν λοιπῶν συγκληρονόμων μερίδα ἐπὶ τῆς προσγινομένης ὡς ἐκ τῆς καλλιεργείας παραγωγικῆς μειώσεως τῆς γῆς (ἴδε ἄρθρ. 907)» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1090ον

«Ἐάν τις τῶν κληρονόμων λάβῃ καὶ μεταχειρισθῇ ποσόν τι χρημάτων ἀπὸ τῆς κληρονομίας πρὸ τῆς διανομῆς ἄνευ τῆς ἀδείας τῶν λοιπῶν, ἡ ζημία ἐπιβαρύνει αὐτόν, ἐπίσης καὶ ἐν περιπτώσει κέρδους οἱ λοιποὶ συγκληρονόμοι δὲν δύνανται νὰ λάβωσι μέρος ἐξ αὐτοῦ».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Περὶ κοινῶν ἀπαιτήσεων.

دیون مشترکه یانندر

(Δ'ουγιούνι μουσ'τερεκὲ π'εγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1091ον

«Ἐὰν ὅσα χρήματα δύο ἢ πλείονες ἔχουσι νὰ λαμβάνωσιν ἀπό τινος προέρχωνται ἀπὸ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς αἰτίας, ταῦτα ἀποτελοῦσι κοινὸν δάνειον τῶν δύο τούτων διὰ κοινωνίας ἐκ κτήσεως».

«Ἀλλ' ἐὰν ἡ αἰτία δὲν εἶναι μία καὶ ἡ αὐτὴ καὶ τὸ δάνειον ἐπίσης δὲν εἶναι κοινόν».

«Καθὼς σαφηνίζεται καὶ καθίσταται δῆλον διὰ τῶν ἑπομένων ἄρθρων».

---

(1) Δὲν ἀνήκει τὸ προϊὸν εἰς τοὺς κληρονόμους ἐν τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει, διότι αἱ ἐκ σφετερισμοῦ προερχόμεναι ὠφέλειαι δὲν εἶναι ἀποζημιώσιμοι. منافع غصبیه ضمون دکلدر (μεναφὶ γὰσ'π μαζμοὺν δ'εγιλδ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1092ον

«Καθὼς τὰ ἐγκαταλειπόμενα πράγματα τοῦ ἀποβιοῦντος εἰσὶ κοινὰ μεταξὺ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ ἀναλόγως τῆς μερίδος αὐτῶν, οὕτω καὶ αἱ ἀπὸ τρίτου ἀπαιτήσεις αὐτοῦ καθίστανται κοιναὶ ἀναλόγως τῆς μερίδος αὐτῶν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1093ον

«Τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον ὀφείλει πρὸς ἀποζημίωσιν ὁ φθείρων ἐπίκοινον πρᾶγμα καθίσταται κοινὸν τῶν συγκυρίων τοῦ πράγματος ἐκείνου» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1094ον

«Ἐὰν δύο τινὲς δανείσωσιν εἴς τινα ὡρισμένον ποσὸν κοινὸν εἰς αὐτούς, τὸ χρέος τοῦτο τοῦ δανειζομένου καθίσταται κοινὸν μεταξὺ τῶν δύο ἐκείνων».

«Ἀλλ' ἐὰν δύο τινὲς δανείσωσιν εἴς τινα ἰδιαιτέρως χρήματα, ἕκαστος τούτων καθίσταται ἰδιαιτέρως δανειστὴς καὶ τὰ χρέη ταῦτα τοῦ ὀφειλέτου δὲν γίνονται κοινὰ εἰς τοὺς δύο».

ΑΡΘΡΟΝ 1095ον

«Ἐὰν πωληθῇ κοινὸν πρᾶγμα συλλήβδην καὶ δὲν δηλωθῇ καὶ ὀνομασθῇ κατὰ τὴν πώλησιν ἡ μερὶς οὐδενὸς τῶν συγκυρίων, ἡ ἀπὸ τοῦ ἀγοραστοῦ ἀπαίτησις αὐτῶν καθίσταται κοινὸν δάνειον».

«Ἀλλ' ἐὰν κατὰ τὴν πώλησιν ὀνομασθῇ καὶ ὁρισθῇ τὸ ποσὸν ἢ τὸ εἶδος τῆς μερίδος ἑνὸς ἑκάστου ἐπὶ τοῦ τιμήματος τοῦ πωληθέντος πράγματος, π. χ. ἐὰν διασταλῶσι καὶ διαχωρισθῶσιν αἱ μερίδες αὐτῶν, π. χ. ἂν ἡ μερὶς τοῦ ἑνὸς σύγκηται ἐκ τόσων γροσίων καὶ ἡ τοῦ ἑτέρου ἐκ τόσων, ἢ τοῦ μὲν ἑνὸς ἡ μερὶς συνίσταται εἰς καθαρὰ νομίσματα καὶ τοῦ ἑτέρου εἰς

---

(1) عيان مزوكه (ἀγιάνι μετρουκὲ) σημαίνουσιν ἐνταῦθα ἅπασαν τὴν κληρονομίαν τὴν συγκειμένην ἐκ μετρητῶν πραγμάτων καὶ κτημάτων. Ἐκ τῶν χρημάτων ἅτινα εἷς τῶν κληρονόμων λάβῃ ἀπὸ τοῦ ὀφειλέτου δύνανται οἱ λοιποὶ κληρονόμοι νὰ λάβωσι τὸ ἀναλογοῦν αὐτοῖς μερίδιον.

(2) Καθὼς τὸ πρᾶγμα ἀνήκει εἰς τοὺς συνιδιοκτήτας, οὕτω καὶ τὸ χρέος τὸ ἀντικαθιστῶν τὸ πρᾶγμα καθίσταται ἐπίκοινον.

ἐπιμιγῇ, οἱ πωληταὶ δὲν εἶναι συνδανεισταὶ τοῦ τιμήματος τοῦ πωληθέντος πράγματος, ἀλλ' ἕκαστος καθίσταται ἰδιαίτερος δανειστής».

«Ἐπίσης ἐάν τις, ἀφοῦ πωλήσῃ εἷς τινα τὴν ἐξ ἀδιανεμήτου μερίδα του, καὶ ὁ ἕτερος πωλήσῃ εἰς τὸ αὐτὸ ἄτομον ἐπίσης ἰδιαιτέρως τὴν ἐξ ἀδιανεμήτου μερίδα του, δὲν καθίστανται συνέταιροι τοῦ τιμήματος τοῦ πωληθέντος πράγματος, ἀλλ' ἕκαστος καθίσταται ἰδιαίτερος δανειστής» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1096ον

«Ἐὰν δύο τινὲς πωλήσωσιν ἀνὰ ἓν πρᾶγμα αὐτῶν εἷς τινα συλλήβδην, π. χ. ἂν ὁ εἷς τούτων ἔχῃ ἕνα ἵππον καὶ ὁ ἕτερος μίαν φορβάδα, ἀμφότεροι δὲ ὁμοῦ πωλήσωσιν αὐτὰ ἀντὶ τόσων γροσίων, τὸ ποσὸν τοῦτο καθίσταται μία κοινὴ ἀπαίτησις τῶν πωλητῶν».

«Ἀλλ' ἐὰν ἑκάτερος τούτων ὁρίσῃ τὸ τίμημα τοῦ ζώου του ἀντὶ τόσων γροσίων, ἕκαστος καθίσταται ἰδιαιτέρως δανειστής, τὸ δὲ ὅλον τοῦ τιμήματος τῶν ζώων δὲν γίνεται κοινὸν δάνειον. Ἐπίσης ἐὰν δύο τινὲς πωλήσωσιν εἷς τινα ἰδιαιτέρως ἀνὰ ἓν πρᾶγμα, τὸ τίμημα τῶν πωληθέντων πραγμάτων δὲν καθίσταται κοινὸν δάνειον, ἀλλ' ἑκάτερος τούτων εἶναι ἰδιαίτερος δανειστής».

ΑΡΘΡΟΝ 1097ον

«Ὅταν δύο συνεπείᾳ ἐγγυήσεως των πληρώσωσι τὸ χρέος τινός, ἂν ἐπλήρωσαν ἐκ πράγματος ἐπικοίνου αὐτοῖς, τὸ ποσὸν ὅπερ ἔχουσι νὰ λάβωσιν ἀπὸ τοῦ ὑπὲρ οὗ ἐγγυήθησαν καθίσταται ἐπίκοινον δάνειον».

ΑΡΘΡΟΝ 1098ον

«Ὅταν τις διατάξῃ δύο ἵνα πληρώσωσι τὸ ἐκ τόσων γρο-

---

(1) Ἡ διαστολὴ τοῦ ποσοῦ καὶ τοῦ εἴδους τῶν μερίδων θεωρεῖται ὡς διαστολὴ τῆς ὁμάδος. Ἡ διαστολὴ τῆς ὁμάδος σημαίνει ἀνανέωσιν τῆς συμβάσεως· πᾶσα ἀνανέωσις συμβάσεως θεωρεῖται ὡς ἰδιαιτέρα αἰτία, τουτέστιν ἐν τῇ ἀνανεώσει δὲν ὑφίσταται ἑνότης αἰτίας καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν παράγεται κοινωνία κτήσεως, ἧς μὴ ὑπαρχούσης, δὲν ὑπάρχει καὶ κοινωνία δανείου.

σίων χρέος του, καὶ οὗτοι πληρώσωσιν αὐτό, ἐὰν ἐπλήρωσαν ἐκ κοινοῦ αὐτῶν πράγματος, τὸ ποσὸν ὅπερ ἔχουσι νὰ λάβωσιν ἀπ' αὐτοῦ καθίσταται κοινὸν δάνειον».

«Ἐὰν δὲ τὰ χρήματα ἅτινα ἔδωκαν δὲν ἦσαν κοινά, καὶ ἡ μερὶς ἑκάστου πράγματος ἦν διακεκριμένη, διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι ἐπλήρωσαν ὁμοῦ τὸ ποσόν, ὅπερ ἔχουσι νὰ λάβωσιν ἀπ' αὐτοῦ, δὲν καθίσταται κοινὸν δάνειον».

ΑΡΘΡΟΝ 1099ον

«Ἐὰν τὸ δάνειον δὲν εἶναι κοινόν, ἕκαστος τῶν δανειστῶν ἀπαιτεῖ καὶ λαμβάνει ἀπὸ τοῦ ὀφειλέτου ἰδιαιτέρως ὅ,τι ἔχει νὰ λαμβάνῃ».

«Ὅ,τι δὲ παραλάβῃ ἕκαστος, καταλογίζει ἀπέναντι τοῦ δανείου του».

«Ὁ ἕτερος δανειστὴς δὲν δύναται νὰ λάβῃ μερίδα ἐξ αὐτοῦ».

ΑΡΘΡΟΝ 1100ον

Ἐὰν τὸ δάνειον εἶναι κοινόν, ἕκαστος τῶν δανειστῶν δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ τὸ μερίδιον αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὀφειλέτου».

«Ὅταν δὲ ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ ἑνός, ὁ ἕτερος δανειστὴς ἀναφερόμενος εἰς τὸν δικαστήν, ζητήσῃ ἀπὸ τοῦ ὀφειλέτου τὴν μερίδα αὐτοῦ, ὁ δικαστὴς διατάσσει τὴν πληρωμήν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1101ον

«Ὅ,τι ὁ εἷς τῶν δανειστῶν λάβῃ ἀπέναντι ἐπικοίνου δανείου, θεωρεῖται ὡς κοινὸν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἑτέρου, λαμβάνοντος ἐξ αὐτοῦ τὴν μερίδα του».

«Ὁ λαβὼν δὲν δύναται νὰ καταλογίσῃ αὐτὸ μόνον ἀπέναντι τῆς ἑαυτοῦ μερίδος» (2).

---

(1) Ὅ,τι λάβῃ ὁ παρὼν δανειστής, ἔστω καὶ δυνάμει δικαστικῆς ἀποφάσεως, θεωρεῖται ὡς ληφθὲν διὰ λογαριασμὸν καὶ τοῦ ἀπόντος, πρὸς ὃν ὀφείλει νὰ καταβάλῃ τὴν ἀνάλογον μερίδα. Ὁ παρὼν δανειστὴς ἐν περιπτώσει ἀπωλείας τῶν ληφθέντων χρημάτων καὶ ἄνευ ὑπαιτιότητος αὐτοῦ ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν.

(2) Διότι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἤθελε πρὸ τῆς παραλαβῆς διαιρεθῇ τὸ δάνειον, τοῦθ' ὅπερ δὲν ἐπιτρέπεται. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου δύναται νὰ

ΑΡΘΡΟΝ 1102ον

«Ἐὰν εἷς τῶν συνδανειστῶν λάβῃ καὶ καταναλώσῃ τὴν ἐπὶ κοινοῦ δανείου μερίδα αὐτοῦ, ὁ ἕτερος δύναται νὰ ζητήσῃ ἀποζημίωσιν διὰ τὴν μερίδα του».

«Π. χ. Ἐὰν ἐκ δανείου χιλίων γροσίων, ἀνήκοντος εἰς δύο ἐξ ἡμισείας, ὁ εἷς τῶν συνδανειστῶν λάβῃ καὶ καταναλώσῃ τὴν ἐκ πεντακοσίων γροσίων μερίδα του, ὁ ἕτερος συνδανειστὴς δύναται νὰ ζητήσῃ πρὸς ἀποζημίωσιν τὰ διακόσια πεντήκοντα γρόσια».

«Καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὰ ὑπὸ τοῦ ὀφειλέτου ὀφειλόμενα λοιπὰ πεντακόσια γρόσια θεωροῦνται ὡς κοινὸν δάνειον τῶν δύο».

ΑΡΘΡΟΝ 1103ον

«Ἐὰν εἷς ἐκ δύο συνδανειστῶν δὲν λάβῃ τι ἐκ τοῦ κοινοῦ δανείου, ἀλλ' ἀγοράσῃ ἀπὸ τοῦ ὀφειλέτου ἐμπόρευμά τι ἀπέναντι τῆς μερίδος αὐτοῦ, ὁ ἕτερος συνδανειστὴς δὲν θεωρεῖται κοινωνὸς εἰς τὸ ἐμπόρευμα ἐκεῖνο».

«Ἀλλὰ δύναται νὰ ζητήσῃ ἀποζημίωσιν διὰ τὴν μερίδα του».

«Ἐὰν ὅμως συμφωνήσωσιν (οἱ συνδανεισταὶ) νὰ λάβωσιν ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἐμπόρευμα, τοῦτο θεωρεῖται ὡς κοινὸν μεταξὺ αὐτῶν» (1).

γίνῃ καταστρατήγησις τοῦ νόμου, νὰ ἐμφιλοχωρήσῃ δηλαδὴ حيلة شرعية (χιλέ σεριγὲ) νομικὴ καταδολίευσις, δύναται π. χ. ὁ ὀφειλέτης νὰ δωρήσῃ εἷς τινα τῶν συνδανειστῶν ἴσον ποσὸν τῆς μερίδος του καὶ ὁ δανειστὴς νὰ ἀπαλλάξῃ τοῦ πρὸς αὐτὸν χρέους δι' ἐξοφλήσεως τὸν ὀφειλέτην· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ ἕτερος συνδανειστὴς δὲν δικαιοῦται νὰ ζητήσῃ μερίδιον ἐκ τοῦ δωρηθέντος ποσοῦ.

(1) Τὸ ἄρθρον τοῦτο καὶ τὰ ἑπόμενα εἰσὶ συνέπεια τοῦ 1101 ἄρθρου, καθὸ πᾶν ποσὸν λαμβανόμενον ἀπέναντι τοῦ χρέους ὑπό τινος τῶν συνδανειστῶν θεωρεῖται ὡς ἀνῆκον εἰς ἅπαντας τοὺς δανειστάς, διότι, ὡς προερρήθη, δὲν ἐπιτρέπεται διανομὴ δανείου πρὸ τῆς παραλαβῆς, καθόσον τὸ μὲν χρέος, ὡς ὁρίζεται ἐν τῷ 158 ἄρθρῳ, εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς ὑποχρεώσεως, ἑπομένως ἰδιότης, προσόν, ἐνῷ ἡ διανομὴ εἶναι πρᾶξις ἥτις δὲν δύναται νὰ ἐνεργηθῇ ἐπὶ ἰδιοτήτων, οἷα τὸ χρέος, καὶ διὰ τὸν

ΑΡΘΡΟΝ 1104ον

«Ἐὰν ὁ εἷς τῶν συνδανειστῶν συμβιβασθῇ μετὰ τοῦ ὀφειλέτου διὰ τὸ ἐπὶ τοῦ ἐπικοίνου δανείου δικαίωμά του, ἀπέναντι π. χ. ὡρισμένων τεμαχίων ὑφάσματος καὶ παραλάβῃ αὐτά, ἔχει τὴν ἐπιλογήν».

«Ἂν θέλῃ παραδίδει εἰς τὸν συνδανειστὴν αὐτοῦ τὸ εἰς αὐτὸν ἀναλογοῦν μερίδιον ἐκ τῶν ὑφασμάτων τὰ ὁποῖα ἔλαβε».

«Καὶ ἂν θέλῃ δίδει εἰς τὸν συνδανειστήν του τὸ εἰς τὴν μερίδα αὐτοῦ ἀναλογοῦν ποσὸν ἐκ τοῦ δικαίου ὅπερ παρητήθη» (1).

λόγον τοῦτον καθιερώθη ὑπὸ τῶν νομοδιδασκάλων ὅτι πρὸ τῆς παραλαβῆς δὲν διανέμεται τὸ χρέος.

Τὸ ἀγορασθὲν πρᾶγμα δὲν γίνεται ἐπίκοινον, διότι τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι τοῦ αὐτοῦ εἴδους μὲ τὸ δικαίωμα τοῦ δανειστοῦ, ἐνῷ τὸ ποσὸν τοῦ χρέους τοῦ ὀφειλέτου μετὰ τὴν πώλησιν τοῦ πράγματος ἀφομοιοῦται πρὸς τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ ἀγοραστοῦ ὀφείλοντος τὸ τίμημα, ὅπερ ἐπίσης θεωρεῖται χρέος, ἐπομένως μετὰ τὴν ἀφομοίωσιν ταύτην ἐνεργεῖται ὁ συμψηφισμὸς μεταξὺ δύο ὁμοίων ἰδιοτήτων. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ὁ ἕτερος τῶν συνδανειστῶν δὲν θεωρεῖται ὡς συνιδιοκτήτης τοῦ πωληθέντος πράγματος, ἐκτὸς ἂν ἐπέλθῃ τοιαύτη συμφωνία μεταξὺ τῶν συνδανειστῶν. Τὸ πρᾶγμα ὅπερ λαμβάνει ὁ εἷς τῶν συνδανειστῶν ὑπὸ μίαν μὲν ἔποψιν θεωρεῖται ὡς αὐτὸ τὸ χρέος, διότι εἶναι ἀντίτιμον τοῦ δικαιώματός του, ὑπὸ ἑτέραν δὲ ἔποψιν ὅλως ἄλλοτον, διότι τὸ χρέος εἶναι ἰδιότης. Καὶ κατὰ μὲν τὴν πρώτην ἔποψιν ὑπάρχει κοινωνία ἀμφοτέρων τῶν δανειστῶν, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν δὲν ὑπάρχει πραγματικὴ κοινωνία, ἀλλὰ μόνον δικαίωμα πρὸς κοινωνίαν, πρὸ τῆς πραγματοποιήσεως τῆς ὁποίας ὁ παραλαβὼν τὸ πρᾶγμα δικαιοῦται νὰ διαθέτῃ αὐτό.

(1) Μεταξὺ τοῦ ἄρθρου τούτου καὶ τοῦ προηγουμένου ὑπάρχει ἡ ἑξῆς διαφορά: Κατὰ μὲν τὸ ἄρθρον 1103 ὁ ἀγοράζων πρᾶγμά τι ἀπέναντι τῆς ἀπαιτήσεώς του παρὰ τοῦ ὀφειλέτου ἐκβιάζεται ὑπὸ τοῦ ἑτέρου συνδανειστοῦ πρὸς ἀποζημίωσιν, τουτέστιν ὁ ἀγοράσας τὸ πρᾶγμα δὲν ἔχει δικαίωμα ἐπιλογῆς, ἐνῷ διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου ὁ συμβιβασθεὶς δανειστὴς δὲν ἐκβιάζεται ὑπὸ τοῦ ἑτέρου συνδανειστοῦ διὰ τὴν καταβολὴν τῆς μερίδος του. Ὁ συμβιβασθεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς, ἂν θέλῃ δίδει τὸ ἥμισυ τοῦ πράγματος, ὅπερ κατόπιν συμβιβασμοῦ

ΑΡΘΡΟΝ 1105ον

«Ἐὰν ὁ εἷς τῶν δανειστῶν παραλάβῃ κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον ἐκ τοῦ κοινοῦ δανείου μέρος τι ἢ τὸ ὅλον, ἡ ἀγοράσῃ πρᾶγμα ἀπέναντι τῆς μερίδος αὐτοῦ, ἢ συμβιβασθῇ μετὰ τοῦ ὀφειλέτου ἀπέναντι πράγματός τινος ἢ ἀντὶ τὴν ἀπαίτησίν του, ὁ ἕτερος δανειστὴς ἐν πάσῃ περιπτώσει ἔχει τὴν ἐπιλογήν».

«Ἂν θέλῃ παραδέχεται τὴν πρᾶξιν ταύτην τοῦ συνδανειστοῦ καὶ λαμβάνει, ὡς διαγράφεται ἐν τοῖς ἀνωτέροις ἄρθροις, ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἀνάλογόν του».

«Καὶ ἂν θέλῃ, παραδεχόμενος αὐτὴν ἀπαιτεῖ τὴν μερίδα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὀφειλέτου».

«Ἐὰν δὲ ἡ ἀπὸ τοῦ ὀφειλέτου ἀπαίτησίς του ἀπολεσθῇ, (ὁ ὀφειλέτης καταστῇ ἀναξιόχρεως), ἀπευθύνεται πρὸς τὸν παραλαβόντα συνδανειστήν».

«Τὸ προηγούμενον γεγονὸς τῆς μὴ παραδοχῆς δὲν κωλύει τὴν ἀναγωγήν».

ΑΡΘΡΟΝ 1106ον

«Ἐὰν ὁ εἷς τῶν δανειστῶν λάβῃ ἀπὸ τοῦ ὀφειλέτου τὴν μερίδα αὐτοῦ ἐκ τοῦ κοινοῦ χρέους καὶ τυχαίως ἀπολεσθῇ, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν διὰ τὴν ἐκ τοῦ παραληφθέντος ποσοῦ μερίδα τοῦ συνδανειστοῦ αὐτοῦ».

«Ἀλλὰ θεωρεῖται ὅτι ἔλαβε τὴν μερίδα αὐτοῦ».

«Τὸ δὲ ὑπόλοιπον τῆς ἀπὸ τοῦ ὀφειλέτου ἀπαιτήσεως ἀνήκει εἰς τὸν συνδανειστήν του».

ΑΡΘΡΟΝ 1107ον

«Ἐὰν ὁ εἷς τῶν συνδανειστῶν ἀπέναντι τῆς μερίδος αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ κοινοῦ δανείου μεταχειρισθῇ ἐπὶ μισθῷ τὸν ὀφειλέτην εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του, ὁ ἕτερος δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ παρ' αὐτοῦ τὸ εἰς τὴν μερίδα αὐτοῦ ἀναλογοῦν ποσόν».

ἔλαβεν, ἢ τὸ ἀνάλογον ποσὸν τοῦ χρέους εἰς χρήματα, διότι ἄλλως ὁ συμβιβασθεὶς θὰ ἐζημιοῦτο. Διὰ τῆς ἀγοραπωλησίας τὸ πωληθὲν πρᾶγμα ἀφομοιοῦται πρὸς τὸ χρέος, διότι τὰ μετρητὰ εἶναι ὅμοια τοῦ χρέους, ἐνῷ διὰ τοῦ συμβιβασμοῦ τὸ χρέος ἀφομοιοῦται πρὸς τὸ ἀντίτιμον τοῦ συμβιβασμοῦ.

ΑΡΘΡΟΝ 1108ον

«Ἐὰν ὁ εἷς τῶν συνδανειστῶν λάβῃ ἀπὸ τοῦ ὀφειλέτου ἐνέχυρον διὰ τὴν μερίδα του καὶ ἀπολεσθῇ εἰς χεῖρας αὐτοῦ, ὁ ἕτερος δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ παρ' αὐτοῦ τὸ εἰς τὴν μερίδα του ἀναλογοῦν ποσόν».

«Π. χ. Ἐὰν τὸ ποσὸν τοῦ ἐξ ἡμισείας κοινοῦ χρέους συμποσοῦται εἰς χίλια γρόσια, καὶ ὁ εἷς τῶν συνδανειστῶν λάβῃ ἐνέχυρον ἀξίας πεντακοσίων γροσίων διὰ τὴν μερίδα αὐτοῦ, τὸ δὲ ἐνέχυρον τοῦτο ἀπολεσθῇ εἰς χεῖράς του, ἐπειδὴ τὸ ἥμισυ τοῦ κοινοῦ δανείου θὰ ἀποσβεσθῇ, ὁ ἕτερος συνδανειστὴς δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ τὰ διακόσια πεντήκοντα γρόσια τὰ ἀναλογοῦντα εἰς τὴν μερίδα αὐτοῦ».

ΑΡΘΡΟΝ 1109ον

«Ὅταν ὁ εἷς τῶν δανειστῶν λάβῃ ἀπὸ τοῦ ὀφειλέτου ἐγγυητὴν διὰ τὴν ἐπὶ τοῦ κοινοῦ δανείου μερίδα αὐτοῦ, ἡ ἐκχώρήσῃ τὴν μερίδα του εἰς τρίτον, ὁ ἕτερος δανειστὴς καθίσταται κοινωνὸς ἐκείνου ἐπὶ τοῦ ποσοῦ, ὅπερ ἔλαβε καὶ παρέλαβεν ἀπὸ τοῦ ἐγγυητοῦ ἢ τοῦ ἐκδοχέως» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1110ον

«Ἐὰν ὁ εἷς τῶν δανειστῶν δωρήσῃ τὴν ἐπὶ κοινοῦ δανείου μερίδα αὐτοῦ εἰς τὸν ὀφειλέτην ἢ ἀπαλλάξῃ αὐτὸν δι' ἐξορλήσεως, ἡ τε δωρεὰ καὶ ἡ ἐξόρλησις εἶναι ἔγκυροι».

«Ὡς ἐκ τούτου δὲ δὲν ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν διὰ τὴν μερίδα τοῦ συνδανειστοῦ αὐτοῦ» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1111ον

«Ἐὰν ὁ εἷς τῶν συνδανειστῶν φθείρῃ πρᾶγμά τι τοῦ ὀφειλέτου καὶ συμψηφισθῇ ἡ ζημία μετὰ τῆς ἀπαιτήσεώς του, ὁ ἕτερος συνδανειστὴς δύναται νὰ λάβῃ παρ' αὐτοῦ τὴν μερίδα του».

«Ἀλλ' ἐὰν ἕνεκεν αἰτίας τινὸς προγενεστέρας τῆς συνομο-

---

(1) Διότι ὑπάρχει παραλαβή, μεθ' ἣν καὶ ὁ ἕτερος τῶν συνδανειστῶν καθίσταται κοινωνὸς τοῦ λῃφθέντος ποσοῦ.

(2) Διότι δὲν ὑπάρχει παραλαβή, ἀλλὰ μόνον ἀπόσβεσις δικαιώματος.

λογήσεως τοῦ κοινοῦ δανείου, ὁ εἷς τῶν συνδανειστῶν ὀφείλων εἰς τὸν ὀφειλέτην συμψηφίσῃ τὸ χρέος του μὲ τὴν ἐπὶ τοῦ κοινοῦ δανείου μερίδα του, ὁ ἕτερος συνδανειστὴς δὲν δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ ἀποζημίωσιν διὰ τὴν μερίδα του» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1112ον

«Δὲν δύναται ὁ εἷς τῶν συνδανειστῶν ἄνευ ἀδείας τοῦ ἑτέρου νὰ παραχωρήσῃ προθεσμίαν διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ κοινοῦ δανείου, ἢ ἀναβάλῃ αὐτήν» (2).

ΠΡΟΣΘΗΚΗ

ΑΡΘΡΟΝ 1113ον

«Ἐάν τις πωλήσῃ εἰς δύο πρᾶγμά τι, ἀπαιτεῖ ἰδιαιτέρως παρ' ἑκατέρου τὴν μερίδα του».

«Δὲν δύναται δὲ ν' ἀπαιτήσῃ τὸ χρέος τοῦ ἑνὸς ἀπὸ τοῦ ἄλλου, ἂν δὲν ὦσιν ἀλληλέγγυοι» (3).

---

(1) Διότι ὑπάρχει ἐν τῷ ἱερῷ δικαίῳ ὁ ἑξῆς κανών: Ὅταν συνέλθωσι δύο χρεῖ καὶ συμψηφιστῶσι, τὸ μὲν πρῶτον χρέος θεωρεῖται ὡς πληρωνόμενον διὰ τοῦ δευτέρου, τὸ δὲ δεύτερον ὡς πληρῶνον τὸ πρῶτον.

Κατὰ τὸν κανόνα τοῦτον τὸ πρῶτον ἐπίκοινον δάνειον τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὸ πρῶτον ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου πληρώνεται διὰ τῆς κατόπιν ὀφειλομένης ἀποζημιώσεως· ἐπειδὴ δὲ τοῦτο σημαίνει καὶ παραλαβήν, ὁ ἕτερος τῶν δανειστῶν θεωρεῖται ὡς κοινωνὸς καὶ διὰ τοῦτο λαμβάνει τὸ μερίδιον αὐτοῦ. Τὸ ἐν τῷ δευτέρῳ ἐδαφίῳ δεύτερον χρέος, ὅπερ εἶναι ἐπίκοινον, πληρώνει τὸ πρῶτον δάνειον, ἐπειδὴ δ' ἐν αὐτῷ δὲν ὑπάρχει παραλαβή, δὲν ὑπάρχει καὶ κοινωνία καὶ διὰ τοῦτο ὁ ἕτερος κοινωνὸς δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ ἀποζημίωσιν.

(2) Διότι ἡ παραχώρησις προθεσμίας διὰ τὴν πληρωμὴν καὶ ἡ ἀναβολὴ αὐτῆς θεωρεῖται ὡς εἶδος διανομῆς, ἥτις πρὸ τῆς παραλαβῆς δὲν ἐπιτρέπεται. Ἐπίσης ἡ παραχώρησις προθεσμίας διὰ τὴν πληρωμὴν μόνον μέρους τοῦ δανείου ἀντιστοιχεῖ πρὸς διαίρεσιν καὶ διανομήν, τοῦθ' ὅπερ δὲν ἐπιτρέπεται.

(3) Διότι διὰ τῆς ἀγορᾶς ταύτης, καθὼς καὶ ἐν τῇ ἀνισομοίρῳ ἑταιρίᾳ (شيركت عنان), κατὰ τὸ ἄρθρον 1335 ἑκάτερος τῶν συναγοραστῶν θεωρεῖται ὡς πληρεξούσιος τοῦ ἑτέρου, οὐχὶ δὲ καὶ ὡς ἐγγυητής.

ΤΙΤΛΟΣ Β'

Περὶ διανομῆς.

(Περιέχει ἑννέα κεφάλαια).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Περὶ ὁρισμοῦ καὶ διαιρέσεως τῆς διανομῆς.

قسم ثالث تعريف وتقسيم حقدار

(Κησμετὶν τὰρὴφ βὲ τακσημὴ χακκηντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1114ον

«Διανομὴ εἶναι ὁ προσδιορισμὸς ἀδιανεμήτου μερίδος».

«Δηλαδὴ εἶναι ἡ διαστολὴ καὶ ὁ χωρισμὸς ἀπ' ἀλλήλων τῶν μερίδων διά τινος μέτρου, οἷον τοῦ κοιλοῦ, τῆς στάθμης καὶ τοῦ πήχεως» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1115ον

«Ἡ διανομὴ γίνεται κατὰ δύο τρόπους».

«Ἡ ἐπίκοινα συγκεκριμένα πράγματα, τουτέστι πολλὰ καὶ ἐπίκοινα πράγματα καὶ αἱ ἐπὶ παντὸς μορίου ὑπάρχουσαι μερίδες συναθροίζονται εἰς ἕκαστον μέρος».

«Καθὼς ἡ ἀνὰ δέκα διαίρεσις τριάκοντα προβάτων ἀνηκόντων συνεταιρικῶς εἰς τρεῖς».

«Αὕτη λέγεται διανομὴ διὰ προσθέσεως (συναθροίσεως)».

«Ἡ διαιρεῖται ἐπίκοινον πρᾶγμα καὶ αἱ ἐπὶ παντὸς μορίου ὑπάρχουσαι μερίδες προσδιορίζονται εἰς ἕκαστον μέρος».

«Καθὼς ἡ εἰς δύο διαίρεσις ἑνὸς γηπέδου».

«Αὕτη καλεῖται διανομὴ διὰ χωρισμοῦ (διαιρέσεως) καὶ διανομὴ ἀτόμων» (2).

---

(1) Ἐπειδὴ ἡ διανομὴ ὑποθέτει προϋπάρχουσαν κοινωνίαν, διὰ τοῦτο ὁ νομοθέτης πραγματεύεται περὶ αὐτῆς ἐν τῷ περὶ κοινωνίας βιβλίῳ.

(2) Διὰ νὰ ἐννοήσῃ τις τὸν ὁρισμὸν τοῦτον τῆς διανομῆς δέον νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὅ,τι πολλάκις ἐρρήθη ἐν τοῖς σχολίοις ἡμῶν, ὅτι πᾶν μόριον

ΑΡΘΡΟΝ 1116ον

«Ἡ διανομὴ ὑπὸ μίαν μὲν ἔποψιν εἶναι χωρισμὸς καὶ ὑπὸ ἄλλην ἀνταλλαγή».

«Π. χ. ἐνῷ εἰς πάντα κόκκον σίτου ἑνὸς κοιλοῦ, ἀνήκοντος ἐξ ἡμισείας εἰς δύο πρόσωπα, ὑπάρχῃ ἡ ἡμίσεια μερὶς ἑκάστου αὐτῶν, ὅταν τὸ ὅλον διαιρεθῇ εἰς δύο διὰ τῆς διανομῆς διὰ προσθέτεως καὶ τὸ μὲν ἓν μέρος δοθῇ εἰς τὸν ἕνα καὶ τὸ ἕτερον εἰς τὸν ἄλλον, ἑκάτερος τούτων θεωρεῖται ὅτι χωρίζει τὴν ἡμίσειαν μερίδα του καὶ τὴν ἑτέραν ἡμίσειαν ἀνταλλάσσει μετὰ τῆς ἡμισείας μερίδος τοῦ ἄλλου».

«Ἐπίσης ἐνῷ εἰς πᾶν μόριον γηπέδου τινός, ἀνήκοντος ἐξ ἡμισείας εἰς δύο πρόσωπα, ὑπάρχῃ ἡ ἡμίσεια μερὶς ἑκάστου αὐτῶν, ὅταν διὰ τῆς διανομῆς διὰ χωρισμοῦ διαιρεθῇ εἰς δύο καὶ δοθῇ εἰς ἑκάστην αὐτῶν ἀνὰ ἓν μέρος, ἑκάτερος τούτων θεωρεῖται ὅτι χωρίζει τὴν ἡμίσειαν μερίδα του καὶ τὴν ἑτέραν ἡμίσειαν ἀνταλλάσσει μετὰ τῆς τοῦ ἑτέρου» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1117ον

«Ἐν τοῖς ἀντικαταστατοῖς εἶναι προτιμητέος ὁ χωρισμός».

«Ὅθεν ἐκ τῶν ἐπικοίνων ἀντικαταστατῶν ἕκαστος τῶν συγκυρίων δύναται νὰ λάβῃ τὴν μερίδα αὐτοῦ ἐν ἀπουσίᾳ καὶ ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ ἄλλου».

«Ἀλλ' ἐνόσῳ δὲν παραδοθῇ ἡ μερὶς τοῦ ἀπόντος εἰς αὐτόν, ἡ διανομὴ δὲν θεωρεῖται ὡς πλήρης».

«Καὶ ἐὰν πρὸ τῆς παραδόσεως ἡ μερὶς τοῦ ἀπόντος ἀπολεσθῇ, ἡ μερὶς ἣν παρέλαβεν ὁ συγκύριος αὐτοῦ εἶναι κοινὴ ἀμφοτέρων» (2).

τῶν ἐπικοίνων πραγμάτων θεωρεῖται ὡς ἀνῆκον ἀδιανεμήτως εἰς τοὺς συνιδιοκτήτας καὶ ὅτι, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἑπομένου ἄρθρου, διὰ τῆς διανομῆς ἀνταλλάσσονται τὰ μόρια ταῦτα καὶ χωρίζονται οὕτω αἱ μερίδες.

(1) Ἐπειδὴ τὸ ἥμισυ τοῦ χωρισθέντος μέρους ἀνήκει δικαιωματικῶς εἰς ἑκάτερον τῶν συγκυρίων, διὰ τοῦτο διὰ τῆς διανομῆς διενεργεῖται χωρισμός· ἐπειδὴ δὲ τὸ ἕτερον ἥμισυ εἶναι ἀντίτιμον αὐτοῦ τοῦ δικαιώματος καὶ καθίσταται κτῆμα δι' ἀνταλλαγῆς μεταξὺ τῶν συγκυρίων, σημαίνει ἀνταλλαγήν.

(2) Διότι αἱ μερίδες ἑκάστου συγκυρίου ὁμοιάζουσι μεταξύ των, ἐπο-

ΑΡΘΡΟΝ 1118ον

«Ἐν τοῖς ἀναντικαταστάτοις εἶναι προτιμητέα ἡ ἀνταλλαγή».

«Ἀλλ' ἡ ἀνταλλαγὴ δύναται νὰ γίνῃ τῇ ἀμοιβαίᾳ συναινέσει ἢ δι' ἀποφάσεως τοῦ δικαστοῦ».

«Ὅθεν ὁ εἷς τῶν συγκυρίων ἐπικοίνων πραγμάτων μὴ ἀντικαταστατῶν δὲν δύναται νὰ λάβῃ τὴν μερίδα αὐτοῦ ἐν τῇ ἀπουσίᾳ καὶ ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ ἑτέρου» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1119ον

«Ἅπαντα τὰ μετρούμενα διὰ τοῦ κοιλοῦ καὶ τὰ σταθμώμενα, καθὼς καὶ τὰ παρεμφερῆ ἀριθμητά, οἷα τὰ κάρυα καὶ ὠά, εἶναι ἀντικαταστατά».

«Ἀλλὰ τὰ σταθμώμενα, ἅτινα ἕνεκεν τῆς διαφορᾶς τῆς τέχνης διαφέρουσιν ἀλλήλων, οἷα τὰ διὰ τῶν χειρῶν κατασκευαζόμενα σκεύη, εἶναι ἀναντικατάστατα».

«Ἐπίσης τὰ ἀντικαταστατά, τὰ ὁποῖα ἑτεροειδῆ τυγχάνοντά εἰσιν ἀναμεμιγμένα εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ εἶναι δυνατὸν νὰ χωρισθῶσι καὶ διασταλῶσι τὸ ἓν ἀπὸ τοῦ ἄλλου, καθὼς ὁ σῖτος ὁ ἀναμεμιγμένος μετὰ κριθῆς, εἶναι ἐκ τῶν ἀναντικαταστάτων».

«Τὰ διὰ τοῦ πήχεως μετρούμενα εἶναι ἀναντικατάστατα».

«Ἀλλὰ τὰ διὰ τοῦ πήχεως μετρούμενα, ἅτινα πωλοῦνται ἀντὶ τόσων γροσίων κατὰ πῆχυν, καὶ μεταξὺ τῶν ὁποίων δὲν ὑπάρχει διαφορά, καθὼς τὰ ὁμοειδῆ ἐριοῦχα καὶ τὰ ὑφάσματα ἐργοστασίου, εἶναι ἀντικαταστατά».

«Τὰ διαφέροντα ἀριθμητὰ μεταξὺ τῶν ὁποίων ὑπάρχει δια-

μένως μολονότι ἡ μερὶς τοῦ ἑνὸς δὲν ἀντικαθίστησιν αὐτὸ τὸ δικαίωμα αὐτοῦ, ἐν τούτοις ὡς ἐκ τῆς ὁμοιότητος ἀμφοτέρων τῶν μερίδων θεωρεῖται αὐτόχρημα αὐτὸ τὸ δικαίωμα καὶ διὰ τοῦτο ὁ χωρισμὸς θεωρεῖται ὡς δικαίωμά του καὶ κατὰ συνέπειαν εἰς τὰ ἀντικαταστατὰ εἶναι προτιμητέος ὁ χωρισμός, ἐνῷ εἰς τὰ ἀναντικατάστατα δὲν εἶναι προτιμητέος ὁ χωρισμός, καθόσον δὲν ὑπάρχει ὁμοιότης.

(1) Ἐν τοῖς ἄρθροις τούτοις γίνεται χρῆσις τῆς λέξεως مبادلة (μουπαδελέ), ἀνταλλαγῆς καὶ οὐχὶ πωλήσεως, διότι αὕτη περιλαμβάνει καὶ τὴν διανομὴν τῶν ὠφελειῶν, ἐνῷ ἐν τῇ πωλήσει δὲν συμπεριλαμβάνεται ἡ ἀνταλλαγὴ τῶν ὠφελειῶν.

φορὰ ἀξίας, οἷον τὰ ζῶα, οἱ πέπονες καὶ οἱ ὑδροπέπονες, εἶναι ἀναντικατάστατα».

«Τὰ χειρόγραφα βιβλία εἰσὶν ἀναντικατάστατα καὶ τὰ ἔντυπα ἀντικαταστατά» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1120ον

«Ἡ τε διανομὴ διὰ προσθέσεως καὶ ἡ διανομὴ διὰ χωρισμοῦ διαιροῦνται εἰς δύο εἴδη».

«Πρῶτον εἶδος διανομὴ προαιρετική, καὶ δεύτερον εἶδος διανομὴ δικαστική».

ΑΡΘΡΟΝ 1121ον

«Διανομὴ προαιρετικὴ εἶναι ἡ γινομένη τῇ συναινέσει τῶν διανεμομένων, τουτέστι τῶν κυρίων ἐπικοίνου κτήματος, ὅπερ διανέμονται μεταξύ των τῇ ἀμοιβαίᾳ συναινέσει, ἢ διανέμει αὐτὸ ὁ δικαστὴς τῇ συναινέσει ἁπάντων».

ΑΡΘΡΟΝ 1122ον

«Δικαστικὴ διανομὴ εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ ἀναγκαστικῶς καὶ δυνάμει ἀποφάσεως γινομένη ἐπὶ τῇ αἰτήσει τινῶν ἐκ τῶν διανεμομένων, τουτέστι τῶν κυρίων ἐπικοίνου κτήματος».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

Περὶ τῶν ὅρων τῆς διανομῆς.

شرائط قسمت بيانندەدر

(Σ'εραήτι κησμὲτ π'εγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1123ον

«Τὸ ἀντικείμενον τῆς διανομῆς πρέπει νὰ εἶναι συγκεκριμένον πρᾶγμα».

«Ὅθεν ἡ διανομὴ ἐπικοίνου δανείου πρὸ τῆς παραλαβῆς δὲν εἶναι ἔγκυρος».

«Π. χ. Ἐὰν ὁ ἀποβιώσας ἔχῃ νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ πολλῶν

(1) (Ἴδε ἄρθρα τοῦ Κώδικος 147 καὶ 148).

προσώπων καὶ διανεμηθῶσι τὰ δάνεια ταῦτα ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ λάβῃ ὁ δεῖνα κληρονόμος τὴν δεῖνα ἀπαίτησιν, καὶ ὁ δεῖνα κληρονόμος τὴν δεῖνα, ἡ διανομὴ αὕτη δὲν εἶναι ἔγκυρος».

«Ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ὅ,τι εἰσπράξει ὁ εἷς τῶν συγκληρονόμων, ὁ ἕτερος τῶν κληρονόμων θεωρεῖται εἰς τοῦτο ὡς συγκύριος» (1). (Ἴδε Κεφ. Γ′ πρώτου τίτλου).

ΑΡΘΡΟΝ 1124ον

«Ἐνόσῳ δὲν διασταλῶσι καὶ χωρισθῶσιν αἱ μερίδες, ἡ διανομὴ δὲν εἶναι ἔγκυρος».

«Π. χ. Ἐὰν ὁ εἷς τῶν συγκυρίων ἐπικοίνου σωροῦ σίτου εἴπῃ εἰς τὸν ἕτερον: σὺ λάβε ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ σωροῦ, τὸ μέρος δὲ τοῦτο ἂς εἶναι ἰδικόν μου, δὲν θεωρεῖται ὡς γενομένη ἡ διανομή» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1125ον

«Τὸ διανεμόμενον δέον νὰ ᾖ κατὰ τὴν διανομὴν κτῆμα τῶν συγκοινωνῶν».

«Ὅθεν ἐὰν μετὰ τὴν διανομὴν παρουσιασθῇ ἐκνικητής τις τοῦ ὅλου διανεμηθέντος πράγματος, ἡ διανομὴ εἶναι ἄκυρος».

«Ἐπίσης ἐὰν ἐκνικηθῇ μία ἰδανικὴ μερὶς, οἷον τὸ ἥμισυ ἢ τὸ τρίτον τοῦ διανεμηθέντος, ἡ διανομὴ εἶναι ἄκυρος, καὶ ἀπαιτεῖται νὰ γίνῃ ἐκ νέου».

«Ὡσαύτως ἐὰν ἐκνικήσῃ τις τὸ ὅλον μεριδός τινός, ἡ διανομὴ εἶναι ἄκυρος, ἡ δὲ ὑπολειπομένη μερὶς θεωρεῖται ὡς κοινὴ μεταξὺ τῶν μετόχων».

«Ἀλλ' ἐὰν ἐκνικήσῃ τις ὡρισμένον μέρος τῆς μιᾶς μεριδος ἢ ἀδιανέμητόν τινα μερίδα, ὁ κύριος τῆς μερίδος ἐκείνης ἔχει τὴν ἐπιλογήν».

«Ἂν θέλῃ ἀκυροῖ τὴν διανομήν».

«Καὶ ἂν θέλῃ, μὴ ἀκυρῶν αὐτήν, ἀπαιτεῖ ἀπὸ τοῦ ἄλλου συνιδιοκτήτου τὸ ἐλλεῖπον ποσόν».

---

(1) Τὸ ἀντικείμενον τῆς διανομῆς δέον νὰ ᾖ συγκεκριμένον πρᾶγμα, διότι ἡ διανομὴ γίνεται ἐπὶ συγκεκριμένων πραγμάτων, ἐνῷ τὸ δάνειον εἶναι ἰδιότης ὑποχρεώσεως μὴ ἐπιδεχομένης διαίρεσιν.

(2) Ἡ διανομὴ θεωρεῖται ἔγκυρος μόνον ὅταν ἐνεργηθῇ πραγματικῶς, διότι βάσις τῆς διανομῆς εἶναι ἡ πρᾶξις.

«Π. χ. Ἐάν, ἀροῦ γήπεδόν τι 160 πήχεων διανεμηθῇ ἐξ ἡμισείας εἰς δύο, ἐκδικήσῃ τις τὸ ἥμισυ τῆς μιᾶς μερίδος, ὁ κύριος τῆς μερίδος ἐκείνης ἂν θέλῃ ἀκυροῖ τὴν διανομήν, ἢ ἀπαιτεῖ ἀπὸ τοῦ συγκοινωνοῦ αὐτοῦ τὸ τέταρτον τῆς μερίδος, δηλαδὴ λαμβάνει ἀπὸ τῆς μερίδος ἐκείνου μέρος εἴκοσι πήχεων. Ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει ἐκνικηθῶσιν ὡρισμένα μέρη ἀπὸ πάσης μερίδος, ἡ διανομὴ δὲν ἀκυροῦται, ἐὰν τὰ ἐκνικηθέντα μέρη εἶναι ἴσα».

«Ἐὰν δὲ τοῦ μὲν ἑνὸς εἶναι πολὺ τοῦ δὲ ἄλλου ὀλίγον, (ἐὰν ὑπάρχῃ διαφορὰ ποσότητος), λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν μόνον τὸ μεγαλείτερον μέρος καὶ θεωρεῖται ὅτι ἐξενικήθη μόνον ὡρισμένον μέρος τῆς μιᾶς μερίδος».

«Ἔχει δὲ κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον τὴν ἐπιλογὴν ἐκεῖνος, εἰς τὴν μερίδα τοῦ ὁποίου ἀνελόγησε τὸ μεγαλείτερον μέρος, καὶ ἂν θέλῃ ἀκυροῖ τὴν διανομὴν ἢ ἀπαιτεῖ παρὰ τοῦ συγκυρίου του τὸ λοιπὸν μέρος» (1).

---

(1) Ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ πρώτου ἐδαφίου τοῦ παρόντος ἄρθρου ἡ διανομὴ θεωρεῖται ὡς ἄκυρος, διότι ἀποδεικνύεται ὅτι τὸ διανεμηθὲν δὲν ἦτο κτῆμα αὐτῶν. Ἡ διανομὴ ἡ γενομένη ἐπὶ πράγματος, οὗ μέρος κατόπιν ἐκνικηθῇ, ἐπίσης θεωρεῖται ἄκυρος, διότι ἄλλως ὁ ἐκνικητὴς ὤφειλε νὰ λαμβάνῃ τὸ ἀναλογοῦν αὐτῷ μερίδιον ἀφ' ἑκάστης τῆς μερίδος τῶν συνεταίρων, τοῦθ' ὅπερ ἤθελεν εἶσθαι ἐπιζήμιον αὐτῷ. Καὶ κατὰ τὴν περίπτωσιν τοῦ τρίτου ἐδαφίου ἡ διανομὴ εἶναι ἄκυρος, διότι ἄλλως ὁ εἷς τῶν συγκυρίων θὰ ἔμενεν ἄνευ μερίδος καὶ διὰ τοῦτο γίνεται συγκύριος τῶν μερίδων, τὰς ὁποίας εἶχον παραλάβῃ οἱ λοιποὶ συνιδιοκτῆται. Ἐὰν δὲ ὁ παραλαβὼν ἐπώλησε τὴν μερίδα αὐτοῦ, τότε ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν. Ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ τετάρτου ἐδαφίου ὁ κύριος τοῦ μέρους ἐκ τῆς ἐκνικηθείσης μερίδος ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς, διότι ἡ μερίς του διὰ τῆς ἐλαττώσεως ταύτης θεωρεῖται ὡς προσκτήσασα ἐλάττωμα· ἐὰν δὲ θέλῃ, ἀπαιτεῖ τὸ ὑπόλοιπον ἀπὸ τῶν συνιδιοκτητῶν του, διότι τὸ μέρος ὅπερ ἔλαβεν ὁ ἐκνικητὴς ἔδει νὰ λάβῃ ἐκ τῆς μερίδος ἁπάντων τῶν συγκυρίων καὶ θεωρεῖται τόσα τοιουτοτρόπως ἔλαβεν αὐτό, καθόσον, ὡς προεῤῥήθη, ἐν τῇ διανομῇ ὑπάρχει ἀνταλλαγὴ καὶ τὸ ἀποδοθὲν μέρος ἀνῆκεν εἰς ἀμφοτέρους τοὺς συγκυρίους· ἐπειδὴ δὲ τὸ ἐκνικηθὲν ἐλήφθη ἐκ τῆς μερίδος τοῦ ἑνός, δικαιοῦται νὰ ἀποταθῇ πρὸς τὸν ἕτερον καὶ ζητήσῃ τὸ ἀναλογοῦν αὐτῷ. Καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὸ ὡρισμένον μέρος τὸ

ΑΡΘΡΟΝ 1126ον

«Ἡ αὐθαίρετος διανομὴ ἐξήρτηται ἐκ τῆς διὰ λόγου ἢ δι' ἔργου ἀδείας (τῶν συγκυρίων)».

«Π. χ. Ἐάν τις αὐτοβούλως διανείμῃ ἐπίκοινον πρᾶγμα, τοῦτο δὲν ἐπιτρέπεται καὶ ἡ διανομὴ δὲν εἶναι ἐκτελεστή».

«Ἀλλ' ἐὰν οἱ κύριοι τοῦ πράγματος παραδεχθῶσιν αὐτὴν διὰ λόγου λέγοντες: ἔχει καλῶς, ἢ ἐὰν διαθέσωσι τὴν διανεμηθεῖσαν αὐτῶν μερίδα διά τινος τρόπου ἐκ τῶν παρεπομένων τῇ κυριότητι, οἷον διὰ πωλήσεως ἢ ἐκμισθώσεως, ἡ διανομὴ καθίσταται ἔγκυρος καὶ ἐκτελεστή».

ΑΡΘΡΟΝ 1127ον

«Ἡ διανομὴ δέον νὰ ᾖ δικαία· δηλ. αἱ μερίδες δέον νὰ ὦσιν ἀνάλογοι πρὸς τὰ δικαιώματα τῶν συγκυρίων, καὶ νὰ μὴ ὑπάρχῃ μηδεμία ὑπέρογκος διαφορὰ εἴς τινα τῶν μεριδῶν».

«Ὅθεν ἐν τῇ διανομῇ γίνεται παραδεκτὴ ἡ ἀγωγὴ περὶ ὑπερόγκου βλάβης».

«Ἀλλ' ἐὰν μετὰ τὴν ὁμολογίαν τῶν διανεμηθέντων ὅτι ἕκαστος ἔλαβε τὸ δίκαιον αὐτοῦ, ἐγείρωσιν ἀγωγὴν περὶ ὑπερόγκου βλάβης, αὕτη δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν» (1).

ἀναφερόμενον ἐν τῷ τετάρτῳ ἐδαφίῳ τοῦ ἄρθρου τούτου οἱ Ἰμάμαι ὁμοφωνοῦσιν, ἀλλὰ διαφωνοῦσιν εἰς τὸ ζήτημα καθ' ὃ ἐκνικηθῇ ἀδιανέμητον μέρος μερίδος τινός. Ὁ Ἰμάμης Γιουσοὺφ ἀποφαίνεται ὅτι τὸ νὰ ἐκνικηθῇ ὠανικόν τι μέρος μερίδος τινὸς σημαίνει ὅτι εἰς τὸ πρᾶγμα προσετέθη καὶ ἕτερος συνέταιρος. ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ὀφείλου δὲν εἶναι ἔγκυρος ἡ διανομὴ καὶ κατὰ συνέπειαν ὁ κύριος τῆς οὕτω ἐκνικηθείσης μερίδος δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς. Εἰς τὸ τέλος τοῦ πρώτου παραδείγματος τοῦ ἄρθρου τούτου διαγράφεται ὅτι ἡ διανομὴ δὲν ἀκυροῦται, ἐὰν τὰ ἐκνικηθέντα μέρη εἶναι ἴσα, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οὐδεμία ζημία γίνεται οὔτε εἰς τὸν ἐκνικητὴν οὔτε εἰς τοὺς συγκυρίους.

(1) Ἐν ταῖς ἄλλαις συμβάσεσιν ἡ ἀγωγὴ περὶ ὑπερόγκου βλάβης δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἂν μὴ συνυπάρχῃ καὶ ἀπάτη, ἀλλ' ἐν τῇ διανομῇ, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἄρθρου τούτου, μόνον ἡ ἀπόδειξις τῆς ὑπερόγκου βλάβης ἀκυροῖ αὐτήν, διότι ἡ διανομὴ ὀφείλει πάντοτε νὰ γίνηται δικαίως, δίκαιον δὲ καὶ ὑπέρογκος βλάβη δὲν συνέρχονται· ἐν περιπτώσει ὑπάρξεως ὑπερόγκου βλάβης ἀκυροῦται οὐ μόνον ἡ προαιρε-

ΑΡΘΡΟΝ 1128ον

«Ἐν τῇ προαιρετικῇ διανομῇ δέον νὰ ὑπάρχῃ ἡ συγκατάθεσις πάντων τῶν ἐχόντων δικαίωμα μερίδος».

«Ὅθεν ἐάν τις τούτων εἶναι ἀπών, ἡ προαιρετικὴ διανομὴ δὲν εἶναι ἔγκυρος».

«Ἐὰν δὲ εἷς αὐτῶν ὑπάρχῃ καὶ ἀνήλικος, ὁ ἐπίτροπος ἢ ὁ κηδεμὼν αὐτοῦ ἐπέχει τὴν θέσιν του».

«Ἐὰν δὲ δὲν ἔχῃ ἐπίτροπον ἢ κηδεμόνα, τὸ πρᾶγμα ἐξήρτηται ἐκ τῆς διαταγῆς τοῦ δικαστοῦ».

«Ὁ δὲ δικαστὴς διορίζει κηδεμόνα, δι' οὗ ἐνεργεῖται ἡ διανομή».

ΑΡΘΡΟΝ 1129ον

«Διὰ τὴν δικαστικὴν διανομὴν ἀπαιτεῖται αἴτησις».

«Ἐνόσῳ δὲν ζητηθῇ ὑπό τινος τῶν συγκυρίων, ἡ ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ διὰ τῆς βίας γινομένη δὲν εἶναι ἔγκυρος».

ΑΡΘΡΟΝ 1130ον

Ὅταν ἄλλοι μὲν τῶν συγκυρίων θέλωσι τὴν διανομήν, ἄλλοι δὲ ἀνθίστανται εἰς αὐτήν, ὁ δικαστὴς προβαίνει εἰς τὴν διὰ τῆς βίας διανομήν, ἐὰν τὸ ἐπίκοινον πρᾶγμα εἶναι ἐπιδεκτικὸν διαιρέσεως, ὡς ρηθήσεται ἐν τῷ Γ' καὶ Δ' κεφαλαίῳ».

«Ἐὰν ὅμως δὲν εἶναι ἐπιδεκτικὸν διαιρέσεως, δὲν προβαίνει εἰς τὴν διανομήν» (1).

τικὴ διανομή, ἀλλὰ καὶ ἡ δικαστική, διότι πᾶσα δικαστικὴ ἀπόφασις ἀφορῶσα εἰς τὴν διανομὴν βεβαίως δέον νὰ ᾖ σύμφωνος τῇ ὀ καιοσύνῃ.

Κατὰ τὸ τελευταῖον ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου τούτου μετὰ τὴν ὁμολογίαν ὅτι ἕκαστος ἔλαβε τὸ δίκαιον αὐτοῦ πᾶσα περὶ ὑπερόγκου βλάβης ἀγωγὴ ἀπορρίπτεται, διότι ὑπάρχει ἀντίφασις, ἡ δὲ ὁμολογία δὲν ἀπαιτεῖται νὰ γίνηται συμφώνως πρὸς τὸ δίκαιον καὶ τὴν πραγματικότητα· μετὰ τὴν ὁμολογίαν ὅμως ἐπιτρέπεται ἡ περὶ σφετερισμοῦ ἀγωγή· ἄν τις π.χ. ἐκ τῶν ὁμολογησάντων ἐναγάγῃ τὸν ἕτερον λόγῳ ὅτι ἐσφετερίσθη ποσόν τι ἐκ τοῦ διανεμηθέντος πράγματος, ἡ ἀγωγὴ αὐτοῦ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, ἡ δὲ ὁμολογία δὲν παρακωλύει αὐτήν.

(1) Ἐὰν τὸ ἐπίκοινον πρᾶγμα δὲν εἶναι ἐπιδεκτικὸν διανομῆς, ὁ δικαστὴς διανέμει τὰς ὠφελείας αὐτοῦ ὡς κατωτέρω ρηθήσεται.

ΑΡΘΡΟΝ 1131ον

«Ἐπιδεκτικὸν διανομῆς εἶναι τὸ ἐπίκοινον πρᾶγμα, ὅπερ εἶναι ἐπιτήδειον πρὸς διαίρεσιν (διαιρετόν)».

«Οὕτως ὥστε ἡ ὠφέλεια ἡ ἐλπιζομένη ἀπὸ τοῦ πράγματος ἐκείνου νὰ μὴ ἐκλείψῃ διὰ τῆς διανομῆς».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Περὶ τῆς διὰ προσθέσεως διανομῆς.

قسمت جمع بیانلمدر

(Κησμέτι ὀζὲμ' π'εγιανιντά ὀιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1132ον

«Εἰς τὰ ὁμοειδῆ ἐπίκοινα πράγματα χωρεῖ ἡ δικαστικὴ διανομή».

«Δηλαδὴ ὁ δικαστὴς τῇ αἰτήσει τινῶν μόνον ἐκ τῶν συγκυρίων διανέμει ἀναγκαστικῶς τά τε ἀντικαταστατὰ καὶ τὰ ἀναντικατάστατα».

ΑΡΘΡΟΝ 1133ον

«Ἐπειδὴ μεταξὺ τῶν μονάδων τῶν ὁμοειδῶν ἀντικαταστατῶν δὲν ὑπάρχει διαφορά, ἡ διανομὴ αὐτῶν εἰς οὐδένα ἐκ τῶν συγκυρίων εἶναι ἐπιζήμιος· ἕκαστος τούτων λαμβάνει τὸ δίκαιον αὐτοῦ καὶ οὕτω ἐπιτυγχάνεται ἡ ἀκεραιότης τῆς κυριότητος ἑκάστου».

«Οἷον ὅταν ποσόν τι σίτου, ἀνήκοντος εἰς δύο συγκυρίους, διαιρεθῇ ἀναλόγως τῶν μερίδων αὐτῶν, ἑκάτερος αὐτῶν λαμβάνει τὸ δίκαιόν του καὶ γίνεται ἀποκλειστικῶς κύριος τοῦ εἰς τὴν μερίδα αὐτοῦ ἀναλογήσαντος σίτου».

«Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ἀνάγεται ἡ διανομὴ ὡρισμένης ποσότητος χρυσοῦ, ἢ ἀργύρου, ἢ χαλκοῦ, ἢ πλακῶν σιδήρου, ἢ τεμαχίων ἐριούχου καὶ ὑφασμάτων καὶ ὡρισμένου ἀριθμοῦ ὠῶν».

ΑΡΘΡΟΝ 1134ον

«Ἐπειδὴ ἡ μεταξὺ τῶν μονάδων τῶν ὁμοειδῶν ἀναντικα-

ταστάτων ὑπάρχουσα διαφορά εἶναι πολὺ μικρὰ καὶ θεωρεῖται ὡς μὴ ὑπάρχουσα, καὶ ταῦτα ἐθεώρηταν ὡς ἀνωτέρω διαιρετά».

«Π. χ. ὅταν πεντακόσια πρόβατα, ἀνήκοντα εἰς δύο συγκυρίους, διαιρεθῶσιν εἰς δύο κατὰ τὰς μερίδας αὐτῶν, ἑκάτερος θεωρεῖται ὡς λαβὼν ἀκριβῶς τὸ δίκαιόν του».

«Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ἀνάγεται καὶ ἡ διανομὴ τόσων ἑκατοντάδων καμήλων καὶ βοῶν».

ΑΡΘΡΟΝ 1135ον

«Εἰς τὰ ἑτεροειδῆ ἐπίκοινα πράγματα, τουτέστιν εἰς τὰ πράγματα διαφόρου εἴδους, δὲν ἐφαρμόζεται ἡ δικαστικὴ διανομή».

«Εἴτε εἶναι ἀντικαταστατά, εἴτε ἀναντικατάστατα».

«Δηλαδὴ ὁ δικαστὴς ἐπὶ τῇ αἰτήσει μόνον ἑνὸς τῶν συγκυρίων δὲν δύναται νὰ διανείμῃ αὐτὰ ἀναγκαστικῶς διὰ τῆς διανομῆς διὰ προσθέσεως».

«Π. χ. Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ δικαστικὴ διανομή, διδομένων εἰς μὲν τὸν ἕνα τῶν συγκυρίων τόσων κοιλῶν σίτου, εἰς δὲ τὸν ἕτερον ἀπέναντι αὐτοῦ τόσων κοιλῶν κριθῆς, ἢ εἰς ἕνα τόσων προβάτων καὶ εἰς τὸν ἕτερον ἀπέναντι τούτων, τόσων καμήλων ἢ βοῶν, εἰς τὸν ἕνα ἑνὸς ξίφους καὶ εἰς τὸν ἕτερον ἑνὸς ἐφιππίου, εἰς τὸν ἕνα μιᾶς οἰκίας καὶ εἰς τὸν ἕτερον ἑνὸς ἐργαστηρίου ἢ ἀγροκτήματος (τσιφτλίκι)».

«Συναινούντων ὅμως τῶν συγκυρίων, ἐπιτρέπεται κατὰ τὸν διαγεγραμμένον τρόπον ἡ προαιρετικὴ διανομή».

ΑΡΘΡΟΝ 1136ον

«Τὰ σκεύη τὰ διαφέροντα μεταξύ των διὰ τῆς διαφορᾶς τῆς τέχνης θεωροῦνται ὡς ἑτεροειδῆ, καὶ ἂν ἀκόμη ὦσι κατεσκευασμένα ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ εἴδους μετάλλου».

ΑΡΘΡΟΝ 1137ον

«Τὰ κοσμήματα, οἱ μεγάλοι μαργαρῖται καὶ αἱ πολύτιμοι λίθοι, θεωροῦνται ὡς πράγματα ἑτεροειδῆ».

«Ἀλλ' οἱ μικροὶ μαργαρῖται, μεταξὺ τῶν μονάδων τῶν ὁποίων δὲν ὑπάρχει διαφορὰ ἀξίας, καὶ αἱ μικροὶ λίθοι, οἷαι

οἱ μικκύλοι ἀδάμαντες, οἱ ὀνομαζόμενοι صابی طاشی (σὰ ταση), μετρούμεναι λίθοι, θεωροῦνται ὡς ὁμοειδεῖς».

ΑΡΘΡΟΝ 1138ον

«Αἱ πολλαὶ οἰκίαι, τὰ ἐργαστήρια καὶ τὰ ἀγροκτήματα, θεωροῦνται ὡς ἑτεροειδῆ καὶ δὲν διανέμονται διὰ προσθέσεως».

«Π. χ. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ δοθῇ διὰ δικαστικῆς διανομῆς ἐκ πολλῶν οἰκιῶν μία εἰς τὸν ἕνα τῶν συγκυρίων καὶ ἑτέρα εἰς τὸν ἄλλον ἑκάστη τῶν οἰκιῶν τούτων κατὰ τὸν κατωτέρω τρόπον δύναται νὰ διανεμηθῇ διὰ χωρισμοῦ».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Περὶ τῆς διὰ χωρισμοῦ διανομῆς.

قسمت تفریق یاپلمسی

(Κησμὲτι τεφρὶκ πεγιανιντά ὸιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1139ον

«Ἐὰν ὁ χωρισμὸς ἐπικοίνου πράγματος εἰς οὐδένα τῶν συγκυρίων εἶναι ἐπιζήμιος, τοῦτο εἶναι διαιρετόν».

«Π. χ. διανεμομένου γηπέδου τινός, οἰκοδομοῦνται ἐπὶ ἑκάστης μερίδος κτίρια, φυτεύονται δένδρα καὶ ὀρύσσονται φρέατα, οὕτω δὲ ἡ διὰ τοῦ γηπέδου σκοπουμένη ὠφέλεια παραμένει».

«Ἐπίσης ὅταν οἰκίας τινὸς ὁ ἀνδρωνίτης καὶ ὁ γυναικωνίτης διαχωρισθῶσιν εἰς δύο ἰδιαίτερα οἰκήματα, ἡ διὰ τῆς οἰκίας σκοπουμένη ὠφέλεια τῆς ἐνοικήσεως δὲν παραβλάπτεται, ἕκαστος δὲ τῶν συγκυρίων καθίσταται ἀπόλυτος κύριος ἑνὸς οἰκήματος».

«Δηλαδὴ τοῦ μὲν ἑνὸς τῶν συγκυρίων αἰτοῦντος διανομήν, τοῦ δὲ ἑτέρου ἀρνουμένου αὐτήν, ὁ δικαστὴς διανέμει αὐτὸ κατὰ ἀνάγκην» (1).

(1) Διότι σκοπὸς τῆς διανομῆς εἶναι ἡ ἀπόλαυσις τῆς ὠφελείας, ἐπομένως πᾶν πρᾶγμα, οὗτινος ἡ χρῆσις (ἡ ὠφέλεια) δὲν παραβλάπτεται διὰ τῆς διανομῆς, εἶναι διαιρετόν.

ΑΡΘΡΟΝ 1140ον

«Ἐὰν ὁ χωρισμὸς ἐπικοίνου πράγματος εἰς μὲν τὸν ἕνα τῶν συγκυρίων εἶναι ὠφέλιμος, εἰς δὲ τὸν ἕτερον ἐπιζήμιος, ἀφαιρῇ δηλαδὴ τὴν σκοπουμένην ὠφέλειαν, ὁ δικαστὴς προβαίνει ἐπίσης εἰς τὴν διανομὴν καταναγκαστικῶς, ἂν ζητήσῃ τοῦτο ὁ ἔχων συμφέρον».

«Π. χ. Ὅταν ἡ μερὶς τοῦ ἑνὸς τῶν συγκυρίων μιᾶς ἐπικοίνου οἰκίας εἶναι μικρά, καὶ μετὰ τὴν διαίρεσιν δὲν θὰ δύναται νὰ ὠφελῆται ἐξ αὐτῆς δι' ἐνοικιάσεως, ὁ δικαστὴς διανέμει αὐτὴν ἀναγκαστικῶς, ἂν ζητήσῃ τοῦτο ὁ ἔχων μεγαλειτέραν μερίδα συγκύριος».

ΑΡΘΡΟΝ 1141ον

«Ἐν ἐπικοίνῳ πράγματι, τοῦ ὁποίου ὁ χωρισμὸς βλάπτει πάντας τοὺς συγκυρίους, δὲν χωρεῖ ἡ δικαστικὴ διανομή».

«Π. χ. Ἐὰν διανεμηθῇ μύλος, δὲν δύναται πλέον νὰ γίνῃ χρῆσις αὐτοῦ ὡς μύλου».

«Τοιουτοτρόπως δὲ ἡ σκοπουμένη ὠφέλεια ἐκλείπει· ἑπομένως τῇ αἰτήσει μόνον ἑνὸς τῶν συγκυρίων ὁ δικαστὴς δὲν δύναται νὰ διανείμῃ αὐτόν, ἀλλὰ διανέμεται τῇ συγκαταθέσει ἁπάντων».

«Εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ὑπάγονται ὁ λουτρών, τὸ φρέαρ, ὁ ὀχετός, ὁ μικρὸς θάλαμος καὶ ὁ μεταξὺ δύο οἰκιῶν φραγμός».

«Ἐπίσης εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ὑπάγονται καὶ τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα δέον νὰ σχισθῶσιν ἢ θραυσθῶσιν, οἷα τὸ ζῶον, ἡ ἅμαξα, τὸ ἐφίππιον, ὁ ἐπενδύτης καὶ ἡ λίθος δακτυλιδίου».

ΑΡΘΡΟΝ 1142ον

«Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ διανομὴ τῶν φύλλων ἐπικοίνου βιβλίου, οὔτε ἡ κατὰ τόμους διανομὴ βιβλίου διῃρημένου εἰς πολλοὺς τόμους».

ΑΡΘΡΟΝ 1143ον

«Ἐὰν ὁ εἷς ἐκ τῶν δύο ἢ πλειόνων συγκυρίων ὁδοῦ, εἰς ἣν οὐδεὶς ἄλλος δικαιοῦται νὰ εἰσέρχηται, ζητήσῃ τὴν διανομὴν καὶ ὁ ἕτερος δὲν συγκατατίθηται, παρατηρεῖται τὸ ἑξῆς:»

«Ἐὰν μετὰ τὴν διανομὴν μένῃ εἰς ἕκαστον τούτων ὁδός, διανέμεται».

«Εἰ δὲ μή, δὲν διανέμεται καταναγκαστικῶς».

«Ἐκτὸς ἂν ἕκαστος τούτων ἔχῃ ἰδιαιτέραν ὁδὸν καὶ δίοδον».

«Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει διανέμεται».

ΑΡΘΡΟΝ 1144ον

«Οἱ κοινοὶ ὀχετοὶ (مسيل μεσῆλ) ὁμοιάζουσι μὲ τὰς ἐπικοίνους ὁδούς· ὅταν ὁ εἷς τῶν συγκυρίων ζητήσῃ τὴν διανομὴν καὶ ὁ ἕτερος ἀντιτείνῃ, ἂν μετὰ τὴν διανομὴν μένῃ εἰς ἕκαστον αὐτῶν μέρος πρὸς διοχέτευσιν τοῦ ὕδατος αὐτοῦ, ἢ ἂν ἔχῃ ἄλλο μέρος πρὸς κατασκευὴν ὀχετοῦ, διανέμεται, εἰ δὲ μὴ δὲν διανέμεται».

ΑΡΘΡΟΝ 1144ον

«Καθὼς δύναταί τις νὰ πωλήσῃ τὴν ἰδιόκτητον αὐτοῦ ὁδὸν ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ μένῃ αὐτῷ τὸ δικαίωμα τῆς διαβάσεως, οὕτω ἐπιτρέπεται κατὰ τὴν διανομὴν ἀκινήτου κτήματος, ἀνήκοντος εἰς δύο, νὰ μένῃ ἡ κυριότης τῆς ἐπικοίνου ὁδοῦ εἰς τὸν ἕνα καὶ ὁ ἕτερος νὰ ἔχῃ μόνον τὸ δικαίωμα τῆς διαβάσεως».

ΑΡΘΡΟΝ 1146ον

«Καθὼς ἐπιτρέπεται κατὰ τὴν διανομὴν οἰκίας νὰ μείνῃ ἐπίκοινος ὁ μεταξὺ τῶν δύο μεριδίων τοῖχος, οὕτω ἐπιτρέπεται ἡ διανομὴ (τῆς οἰκίας) ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ παραχωρηθῇ ἡ κυριότης τοῦ τοίχου εἰς τὸν ἕνα μόνον».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

Περὶ τοῦ τρόπου τῆς διανομῆς.

كيفيت قسمت بيانندر

(Κεϊφιγέτι κησμὲτ π·εγιανιντά δ·ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1147ον

«Ἐὰν τὸ ἐπίκοινον πρᾶγμα εἶναι ἐκ τῶν διὰ κοιλοῦ μετρουμένων, διανέμεται διὰ κοιλοῦ, ἂν ἐκ τῶν σταθμωμένων, διὰ ζυγίου, ἂν ἐκ τῶν ἀριθμουμένων, δι' ἀριθμήσεως καὶ διὰ πήχεως διανέμονται τὰ διὰ πήχεως μετρούμενα».

ΑΡΘΡΟΝ 1148ον

«Τὰ οἰκόπεδα καὶ οἱ ἀγροὶ ὄντες ἐκ τῶν μετρουμένων διὰ πήχεως, διανέμονται διὰ πήχεως».

«Ἀλλὰ τὰ ἐπ' αὐτῶν δένδρα καὶ κτίρια διανέμονται δι' ἐκτιμήσεως τῆς ἀξίας αὐτῶν».

ΑΡΘΡΟΝ 1149ον

«Ὅταν κατὰ τὴν διανομὴν οἰκίας ἡ οἰκοδομὴ τῆς μιᾶς μερίδος σχετικῶς πρὸς τὴν οἰκοδομὴν τῆς ἑτέρας μερίδος ἔχῃ μεγαλειτέραν ἀξίαν, δίδοται, εἰ δυνατόν, εἰς τὴν ἑτέραν μερίδα τόσον περισσότερον μέρος γῆς, ὅσον ἐξισοῦται κατὰ τὴν ἀξίαν πρὸς τὴν μεγαλειτέραν μερίδα, ἂν δὲ τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν, ἀπέναντι τοῦ πλεονάσματος προστίθενται χρήματα».

ΑΡΘΡΟΝ 1150ον

«Προκειμένου νὰ διανεμηθῇ οἰκία ἀνήκουσα εἰς δύο συγκυρίους ὑπὸ τὸν ὅρον τὸ ἄνω πάτωμα νὰ δοθῇ εἰς τὸν ἕνα καὶ τὸ κάτω εἰς τὸν ἕτερον, διανέμεται αὕτη, ἐκτιμωμένων ἀμφοτέρων τῶν πατωμάτων».

ΑΡΘΡΟΝ 1151ον

«Προκειμένου νὰ διανεμηθῇ οἰκία, ὁ τὴν διανομὴν ἐπιφορτισμένος δέον κατὰ πρῶτον νὰ ἰχνογραφῇ ἐπὶ τοῦ χάρτου αὐτήν, καταμετρῇ διὰ τοῦ πήχεως τὸ γήπεδον, ἐκτιμᾷ τὴν οἰκοδομήν, ἐξισοῖ αὐτὴν κατὰ τὰς μερίδας τῶν συγκυρίων αὐτῆς, χωρίζῃ, εἰ δυνατόν, τὰ δικαιώματα τῆς διόδου, τῆς ὑδρεύσεως καὶ τοῦ ὑγιεινοῦ εἰς τρόπον ὥστε πᾶσα μερὶς νὰ μὴ ἔχῃ σχέσιν μετὰ τῶν ἄλλων καὶ νὰ κατατάσσῃ ἑκάστην μερίδα εἰς πρώτην, δευτέραν, τρίτην καὶ ἀκολούθως νὰ γίνηται ἡ κλήρωσις».

«Οὕτω ἡ πρώτη μερὶς ἀνήκει εἰς ἐκεῖνον, οὗτινος τὸ ὄνομα ἐξέλθῃ κατὰ πρῶτον, ἡ δευτέρα εἰς ἐκεῖνον τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα ἐξέλθῃ δεύτερον καὶ ἡ τρίτη εἰς τὸν τρίτον».

«Ἐὰν ὑπάρχωσι πλείονες μερίδες ἡ διανομὴ γίνεται κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον».

ΑΡΘΡΟΝ 1152ον

«Ἐὰν οἱ δημόσιοι φόροι ἀφορῶσιν εἰς τὴν διαφύλαξιν τῆς

ζωῆς τῶν ἀτόμων, διανέμονται κατὰ κεφαλάς, μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν γυναικῶν καὶ ἀνηλίκων ἐν τῷ καταλόγῳ τῆς διανομῆς».

«Ἐὰν δὲ ἀφορῶσιν εἰς τὴν διαφύλαξιν τῶν κτημάτων, διανέμονται ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ αὐτῶν».

«Διότι, ὡς ἐρρήθη ἐν τῷ 87 ἄρθρῳ, ἡ ζημία λογίζεται ἀπέναντι τῆς ὠφελείας».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΞΓ'

Περὶ ἐπιλογῶν.

خيارات بيانندر

(Χηγιαρὰτ πεγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1153ον

«Ὡς ἐν τῇ πωλήσει οὕτω καὶ ἐν τῇ διανομῇ ἑτεροειδῶν πραγμάτων, ὑπάρχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐξ ὅρου, ἐξ ὕψεως καὶ ἐξ ἐλαττώματος ἐπιλογῆς».

«Π. χ. Ὅταν διανεμηθῇ τῇ ἀμοιβαίᾳ συναινέσει ἐπίκοινον πρᾶγμα, ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ λάβῃ ὁ μὲν εἷς τῶν συγκυρίων τόσα κοιλὰ σίτου, ὁ δὲ ἕτερος ἀντὶ τούτου εἴκοσι περίπου κοιλὰ κριθῆς, ἢ ὁ μὲν εἷς τόσα πρόβατα, ὁ δὲ ἕτερος ἀπέναντι τούτων εἴκοσι περίπου βοῦς, ἐὰν ὁ εἷς τούτων ἔθεσεν ὡς ὅρον νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς ἐπὶ ὡρισμένον ἀριθμὸν ἡμερῶν, δικαιοῦται, ἂν θέλῃ, ἐντὸς τῆς προθεσμίας ταύτης νὰ παραδεχθῇ τὴν διανομήν, ἢ ἂν θέλῃ ἀκυροῖ αὐτήν. Ἐὰν δὲ εἷς τούτων δὲν εἶδεν εἰσέτι τὸ διανεμηθὲν πρᾶγμα, ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς ὅταν ἴδῃ αὐτό. Ἐὰν δὲ ἡ μερὶς τοῦ ἑνὸς τῶν συγκυρίων εὑρεθῇ μὲ ἐλάττωμα, ἐὰν θέλῃ παραδέχεται αὐτὴν ἢ ἀπορρίπτει» (1).

(1) Εἰς τὴν διανομὴν ὑπάρχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς, διότι ἡ διανομή, ὡς προερρήθη, θεωρεῖται ὡς ἀνταλλαγή, ἡ δὲ ἀνταλλαγή, ὡς γνωστόν, εἶναι πώλησις.

ΑΡΘΡΟΝ 1154ον

«Καὶ κατὰ τὴν διανομὴν ὁμοειδῶν ἀναντικαταστάτων πραγμάτων, ἰσχύει ἐπίσης ἡ ἐξ ὅρου, ἐξ ὄψεως καὶ ἐξ ἐλαττώματος ἐπιλογή».

«Π. χ. Διανεμηθέντων ἑκατὸν ἐπικοίνων προβάτων μεταξὺ τῶν συγκυρίων αὐτῶν ἀναλόγως τῶν μεριδων των, ἐὰν εἷς τούτων ἔθεσεν ὡς ὅρον τὸ νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς ἐπὶ τόσας ἡμέρας, ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ παραδεχθῇ ἢ μὴ ἐντὸς τῆς προθεσμίας ἐκείνης τὴν διανομήν».

«Ἐὰν δὲ δὲν εἶδεν εἰσέτι τὰ πρόβατα, ἐπίσης ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς, ὅταν ἴδῃ αὐτά».

Καὶ ἐὰν ἀνακαλυφθῇ ἀρχαῖον ἐλάττωμα εἰς τὰ πρόβατα τὰ ἀναλογήσαντα εἰς τὴν μερίδα αὐτοῦ, ἐπίσης ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς· ἐὰν θέλῃ, παραδέχεται ἢ ἀπορρίπτει αὐτά».

ΑΡΘΡΟΝ 1155ον

«Ἐν τῇ διανομῇ ὁμοειδῶν ἀντικαταστατῶν πραγμάτων δὲν ἰσχύει ἡ ἐξ ὅρου καὶ ὄψεως ἐπιλογή, ἰσχύει ὅμως ἡ ἐξ ἐλαττώματος».

«Π. χ. Διανεμομένου σωροῦ σίτου ἀνήκοντος εἰς δύο, ὁ ὅρος τοῦ νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς (εἷς τούτων) δὲν ἰσχύει».

«Καὶ ἐὰν ὁ εἷς τούτων δὲν εἶδε τὸν σῖτον, δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς, ὅταν ἴδῃ αὐτόν».

«Ἀλλ' ἐὰν εἷς μὲν τὸν ἕνα ἐδόθη ἐκ τοῦ ἄνω μέρους τοῦ σωροῦ, εἷς δὲ τὸν ἕτερον ἐκ τοῦ κάτω, καὶ τὸ κάτω εὑρεθῇ βεβλαμμένον, ὁ λαβὼν αὐτὸ ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς· ἂν θέλῃ, παραδέχεται ἢ ἀπορρίπτει αὐτό».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄

Περὶ ἀκυρώσεως καὶ διαρρήξεως τῆς διανομῆς.

قسمتك فسخ واقاله سی بیانندر

(Κησμετὶν φὲσχ οὺ ἰκαλεσὴ π'εγιακιντά δ'ιρ)

ΑΡΘΡΟΝ 1156ον

«Ἡ διανομὴ θεωρεῖται τετελεσμένη, ὅταν ἐξαχθῶσιν ἅπαντες οἱ κλῆροι» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1157ον

«Τελεσθείσης τῆς διανομῆς, οὐδεὶς δύναται πλέον νὰ διαρρήξῃ αὐτήν».

ΑΡΘΡΟΝ 1158ον

«Ὅταν ἐν τῷ μεταξὺ τῆς διανομῆς, π. χ. ὅταν τὸ πλεῖστον τῶν κλήρων ἐξήχθη καὶ ἔμεινεν εἷς μόνον κλῆρος, ὁ εἷς τῶν συγκυρίων θελήσῃ νὰ διαρρήξῃ αὐτήν, παρατηροῦνται τὰ ἑξῆς :»

«Ἐὰν ἡ διανομὴ εἶναι προαιρετικὴ δύναται νὰ διαρρήξῃ αὐτήν».

«Ἐὰν δὲ ἡ διανομὴ εἶναι δικαστικὴ δὲν δύναται νὰ διαρρήξῃ αὐτήν».

ΑΡΘΡΟΝ 1159ον

«Μετὰ τὴν διανομὴν οἱ συγκύριοι δύνανται νὰ ἀκυρώσωσι καὶ διαρρήξωσι τῇ ἀμοιβαίᾳ αὐτῶν συναινέσει τὴν διανομὴν καὶ νὰ καταστήσωσι τὸ διανεμηθὲν ὡς καὶ πρότερον ἐπίκοινον μεταξύ των».

ΑΡΘΡΟΝ 1160ον

«Ἐὰν ἐν τῇ διανομῇ ἀποδειχθῇ ὅτι ὑπάρχει ὑπέρογκος βλάβη, αὕτη ἀκυροῦται καὶ διανέμεται (τὸ πρᾶγμα) αὖθις διὰ δικαίας διανομῆς».

---

(1) Τουτέστι διὰ τῆς ἐνάρξεως τῆς κληρώσεως ἡ διανομὴ δὲν θεωρεῖται τετελεσμένη καὶ ἔγκυρος, ἀλλὰ μόνον μετὰ τὴν κλήρωσιν ἁπασῶν τῶν μερίδων.

ΑΡΘΡΟΝ 1161ον

«Ἐὰν μετὰ τὴν διανομὴν τῆς κληρονομίας ἀνακαλυφθῇ χρέος τοῦ ἀποθανόντος ἡ διανομὴ ἀκυροῦται».

«Ἐκτὸς ἂν οἱ κληρονόμοι πληρώσωσι τὸ χρέος, ἢ οἱ δανεισταὶ παραιτηθῶσι τὰς ἀπαιτήσεις των, ἡ ὑπάρχῃ ἐκτὸς τῶν διανεμηθέντων πραγμάτων καὶ ἄλλη περιουσία τοῦ ἀποθανόντος, δι' ἧς πληρώνεται τὸ χρέος· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ διανομὴ δὲν ἀκυροῦται» (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄

Περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς διανομῆς.

احكام قسمت بيانندر

(Ἀχκιάμι κησμὲτ πεγιανντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1162ον

«Ἕκαστος τῶν συγκυρίων μετὰ τὴν διανομὴν καθίσταται ἀπολύτως κύριος τῆς μερίδος αὐτοῦ, οὐδεμία δὲ σχέσις μένει τοῦ ἑνὸς πρὸς τὴν μερίδα τοῦ ἄλλου».

«Ὡς δὲ ρηθήσεται ἐν τῷ γ΄ τίτλῳ ἕκαστος ἐξουσιάζει τὴν μερίδα αὐτοῦ ὡς βούλεται».

«Καὶ μάλιστα ὅταν διανεμηθῇ ἐπίκοινός τις οἰκία μεταξὺ δύο καὶ ὁ μὲν εἷς τούτων λάβῃ εἰς τὴν μερίδα του τὴν οἰκοδομὴν καὶ ὁ ἕτερος κενὸν γήπεδον, ὁ κύριος τοῦ γηπέδου δικαιοῦται νὰ ὀρύξῃ ἐπ' αὐτοῦ φρέαρ ἢ ὑπόνομον, νὰ οἰκοδομήσῃ κτίριον καὶ ὑψώσῃ αὐτὸ ὅσον βούλεται, εἰς τρόπον ὥστε νὰ παρεμποδίσῃ τὸν ἀέρα τῆς οἰκοδομῆς ἢ αὕτη νὰ στερῆται ἡλίου,

(1) Δὲν ἀκυροῦται ἡ διανομὴ ὅταν ἐκτὸς τῆς διανεμηθείσης ὑπάρχῃ καὶ ἄλλη περιουσία τοῦ ἀποβιώσαντος, διότι τὸ δικαίωμα τῶν δανειστῶν δὲν περιορίζεται ἐπὶ ὡρισμένου πράγματος τῆς ἐγκαταλειφθείσης περιουσίας, ἑπομένως τὰ χρέη τοῦ ἀποβιώσαντος πληρώνονται διὰ τῆς ἀξίας τῶν μήπω διανεμηθέντων πραγμάτων.

δὲν ἔχει δὲ τὸ δικαίωμα νὰ παρακωλύσῃ τοῦτο ὁ ἕτερος» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1163ον

«Ἐν τῇ διανομῇ γαιῶν συμπεριλαμβάνονται ἄνευ ἰδιαιτέρας μνείας τὰ δένδρα καὶ ἐν τῇ διανομῇ ἀγροκτήματος τὰ δένδρα καὶ αἱ οἰκοδομαί».

«Δηλαδὴ τὰ δένδρα καὶ αἱ οἰκοδομαὶ γίνονται κτῆμα ἐκείνου, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν μερίδα εὑρίσκονται».

«Δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη κατὰ τὴν διανομὴν νὰ γίνῃ μνεία καὶ διασάφησις αὐτῶν, ἢ νὰ ῥηθῇ γενική τις ἔκφρασις, οἷα: *μεθ' ὅλων τῶν δικαιωμάτων ἢ παρακολουθημάτων αὐτῆς*».

ΑΡΘΡΟΝ 1164ον

«Ἐν τῇ διανομῇ γαιῶν ἢ ἀγροκτήματος δὲν συμπεριλαμβάνονται τὰ σπαρτὰ καὶ οἱ καρποί, ἂν δὲν γίνῃ περὶ αὐτῶν ἰδιαιτέρα μνεία, ταῦτα μένουσιν, ὡς καὶ πρότερον, ἐπίκοινα».

«Καὶ ἂν ἀκόμη ῥηθῇ γενική τις ἔκφρασις, οἷα: *μεθ' ὅλων τῶν δικαιωμάτων αὐτῆς, ἢ μή*».

ΑΡΘΡΟΝ 1165ον

«Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐν τῇ διανομῇ συμπεριλαμβάνονται τὰ δικαιώματα τῆς διαβάσεως καὶ τῆς ἐκροῆς ὑδάτων (δουλεῖαι), ἅπερ τὸ διανεμηθὲν πρᾶγμα ἔχει ἐπὶ τῶν παρακειμένων γαιῶν».

«Δηλαδὴ αἱ δουλεῖαι αὗται ἀνήκουσιν ἐκείνῳ, εἰς οὗ τὴν μερίδα ἀναλογήσωσιν».

«Εἴτε κατὰ τὴν διανομὴν ῥηθῇ: *μεθ' ὅλων τῶν δικαιωμάτων*, εἴτε *μή*».

ΑΡΘΡΟΝ 1166ον

«Ἐὰν κατὰ τὴν διανομὴν τεθῇ ὡς ὅρος, ἡ μία μερὶς νὰ ἔχῃ δουλείαν διαβάσεως ἢ ἐκροῆς ὑδάτων ἐπὶ τῆς ἑτέρας, ὁ ὅρος ἐκεῖνος εἶναι τηρητέος».

---

(1) Καὶ ἂν παραβλάπτηται ὁ ἀερισμὸς τῆς οἰκίας ἢ στερῆται αὕτη ἡλίου, δὲν δύναται νὰ παρεμποδίσῃ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ γηπέδου ὁ κύριος τῆς οἰκίας, διότι τὸ γήπεδον δὲν εἶναι ἕτερον κτῆμα, ἀλλ' ἀπετέλει ἓν μέρος μετὰ τῆς οἰκίας, ἀφοῦ μάλιστα καὶ διὰ τὰ ἰδιαίτερα κτήματα κατὰ τὸ ἄρθρον 1201 ἡ στέρησις τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ ἀέρος δὲν θεωρεῖται ὑπέρογκος βλάβη.

ΑΡΘΡΟΝ 1167ον

«Ἐάν, τῆς μιᾶς μερίδος ἐχούσης δικαίωμα διαβάσεως ἐπὶ τῆς ἑτέρας, κατὰ τὴν διανομὴν δὲν τεθῇ ὅρος τῆς διατηρήσεως αὐτῶν, ἡ διάβασις αὕτη μετατίθεται εἰς ἄλλο μέρος, ἐὰν εἶναι δυνατὴ ἡ μετάθεσις».

«Εἴτε κατὰ τὴν διανομὴν ἐρρήθη *μεθ' ὅλων τῶν δικαιωμάτων*, εἴτε μή».

«Ἀλλ' ἂν δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ μετάθεσις τοῦ δρόμου εἰς ἄλλο μέρος, παρατηροῦνται τὰ ἑξῆς» :

«Ἐὰν κατὰ τὴν διανομὴν ἐρρήθη *μεθ' ὅλων τῶν δικαιωμάτων*, ἡ δουλεία τῆς διόδου περιλαμβάνεται ἐν τῇ διανομῇ καὶ διατηρεῖται ἐν ᾗ εὑρέθη καταστάσει».

«Ἐὰν δὲ δὲν προσετέθη γενικὴ τις ἔκφρασις, οἵα *μεθ' ὅλων τῶν δικαιωμάτων*, ἡ διανομὴ ἀκυροῦται».

«Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ δουλεία τῆς ἐκροῆς θεωρεῖται ὡς ἀπαράλλακτος τῆς διόδου» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1168ον

«Ὅταν οἱ δύο συγκύριοι ἐπικοίνου οἰκίας, ἐν ᾗ τρίτος τις ἔχει δουλείαν διαβάσεως, πρόκηται νὰ διανείμωσιν αὐτήν, ὁ ἔχων τὴν δουλείαν δὲν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν διανομήν».

«Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνοι κατὰ τὴν διανομὴν τῆς οἰκίας ἀφίνουσι τὴν ὁδὸν ἐν ᾗ εὕρηται καταστάσει».

«Ὅταν καὶ οἱ τρεῖς ἐκ συμφώνου πωλήσωσι τήν τε οἰκίαν καὶ τὴν ὁδόν, τὸ τίμημα διανέμεται καὶ εἰς τοὺς τρεῖς, ἂν ἡ ὁδὸς ἦτο κοινὴ καὶ τῶν τριῶν».

«Ἐὰν δὲ ἡ κυριότης τῆς ὁδοῦ ἀνῆκεν εἰς τοὺς κυρίους τῆς οἰκίας, καὶ ὁ τρίτος εἶχε μόνον δικαίωμα διαβάσεως, ἕκαστος αὐτῶν λαμβάνει τὸ δίκαιόν του (κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον)».

---

(1) Δηλαδὴ ἐὰν ἡ δουλεία τῆς διόδου πρὸ τῆς διανομῆς ἀνήκῃ μόνον εἰς ἕνα τῶν συγκυρίων καὶ μετὰ τὴν διανομὴν αὕτη δὲν περιελθῇ εἰς τὴν μερίδα τοῦ κυρίου τῆς δουλείας. Ἀκυροῦται δὲ ἡ διανομὴ ἐν ᾗ περιπτώσει δὲν συμπεριληφθῇ καὶ ἡ δουλεία, διότι ὁ νόμος ἀπαιτεῖ μετὰ τὴν διανομὴν νὰ γίνηται πλήρης χρῆσις τοῦ κτήματος, ἐνῷ ὁ σκοπὸς οὗτος τοῦ νομοθέτου, ἐλλείποντος τοῦ δικαιώματος τῆς διαβάσεως, δὲν ἐπιτυγχάνεται.

«Ἐκτιμᾶται πρῶτον τὸ γήπεδον μετὰ τοῦ δικαιώματος τῆς διαβάσεως καὶ δεύτερον ἄνευ τοῦ δικαιώματος τούτου, καὶ ἡ μεταξὺ τῶν δύο τιμῶν διαφορὰ ἀνήκει εἰς τὸν ἔχοντα τὸ δικαίωμα διαβάσεως».

«Καὶ τὸ ὑπόλοιπον ἀνήκει εἰς τοὺς κυρίους τῆς οἰκίας».

«Καὶ εἰς τὴν ἐκροὴν ὑδάτων αἱ αὐταὶ ἐφαρμόζονται διατάξεις».

«Δηλαδὴ ἐὰν τρίτος τις ἔχῃ δικαίωμα ἐκροῆς ὑδάτων εἰς ἐπίκοινον οἰκίαν, οἱ κυριοι αὐτῆς διανέμοντες αὐτὴν ἀφίνουσι τὸν ὀχετόν, ἐν ᾗ εὑρήται καταστάσει».

ΑΡΘΡΟΝ 1169ον

«Ὅταν ἐν τῇ αὐλῇ οἰκίας τινὸς ὑπάρχῃ οἴκημα τρίτου διαβαίνοντος διὰ τῆς αὐλῆς ἐκείνης, καὶ οἱ κύριοι τῆς οἰκίας πρόκηται νὰ διανείμωσιν αὐτήν, ὁ κύριος τοῦ οἰκήματος δὲν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ (τὴν διανομήν)».

«Ἀλλ' ὅταν οὗτοι διανείμωσι τὴν οἰκίαν, ἀφίνουσι δρόμον ἔχοντα τὸ πλάτος τῆς θύρας τοῦ οἰκήματος».

ΑΡΘΡΟΝ 1170ον

«Ἐὰν μεταξὺ τῶν δύο μερίδων οἰκίας, διαιρεθείσης εἰς δύο, ὑπάρχῃ τοῖχος καὶ αἱ ἄκραι τῶν ἐπὶ τῶν ἄλλων τοίχων δοκῶν τῆς μιᾶς μερίδος εὑρίσκωνται ἐπὶ τοῦ ἐπικοίνου τοίχου, αἴρονται, ἂν κατὰ τὴν διανομὴν συνεφωνήθη ἡ ἄρσις τῶν δοκῶν ἐκείνων».

«Ἄλλως δὲν αἴρονται».

«Ἡ αὐτὴ διάταξις ἐφαρμόζεται καὶ ὅταν ἡ διανομὴ γίνῃ ὑπὸ τὸν ὅρον, ὁ μὲν μεταξὺ τῶν δύο μερίδων τοῖχος νὰ ἀνήκῃ εἰς τὸν ἕνα, οἱ δὲ δοκοί, ὧν αἱ ἄκραι στηρίζονται ἐπὶ τοῦ τοίχου ἐκείνου, εἰς τὸν ἕτερον τῶν συγκυρίων».

ΑΡΘΡΟΝ 1171ον

«Οἱ κλῶνες τῶν ἐν τῇ μιᾷ μερίδι εὑρισκομένων δένδρων ἐκτεινόμενοι ἐπὶ τῆς ἑτέρας μερίδος δὲν δύνανται νὰ ἀποκοπῶσιν, ἐὰν κατὰ τὴν διανομὴν δὲν συνεφωνήθη ἡ ἀποκοπὴ αὐτῶν» (1).

---

(1) Διότι ἡ κατὰ τὴν διανομὴν τῆς οἰκίας σιωπὴ τοῦ ἔχοντος συμφέρον νὰ ἀποκοπῶσιν οἱ κλῶνες σημαίνει παραδοχήν.

ΑΡΘΡΟΝ 1172ον

«Διανεμομένης ἐπικοίνου οἰκίας, ἐχούσης δικαίωμα διαβάσεως ἐπὶ ἰδιωτικῆς ὁδοῦ, ἕκαστος τῶν συγκυρίων δύναται ν' ἀνοίξῃ θύραν καὶ παράθυρον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἐκείνης».

«Οἱ λοιποὶ συγκύριοι τῆς ὁδοῦ δὲν δύνανται νὰ παρακωλύσωσι τοῦτο».

ΑΡΘΡΟΝ 1173ον

«Ὅταν ἐπὶ ἐπικοίνου διαιρετοῦ κτήματος ὁ εἷς τῶν συγκυρίων ἐγείρῃ οἰκοδομὴν δι' ἑαυτόν, ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ ἑτέρου, ζητοῦντος τὴν διανομὴν (τοῦ κτήματος), αὕτη γίνεται ὡς ἑξῆς»:

«Ἐὰν ἡ οἰκοδομὴ ἐκείνη λάχῃ εἰς τὴν μερίδα τοῦ οἰκοδομησαμένου αὐτήν, ἔχει καλῶς».

«Ἀλλ' ἐὰν λάχῃ εἰς τὴν μερίδα τοῦ ἑτέρου συγκυρίου, οὗτος δύναται νὰ κατεδαφίσῃ καὶ ἄρῃ τὴν οἰκοδομήν» (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'

Περὶ διανομῆς ὠφελείας (χρήσεως).

مهايئة بالتراضي

(Μουχαγιὲ πεγιανιντά δίρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1174ον

«Μουχαγιὲ συνίσταται εἰς τὴν διανομὴν ὠφελειῶν (χρήσεως)» (2).

---

(1) Ἡ ἄδεια ζητεῖται ἀπὸ τοῦ συγκυρίου ἵνα ἡ οἰκοδομὴ ᾖ ἐπίκοινος, ἂν δὲ δοθῇ ἡ ἄδεια πρὸς οἰκοδομὴν διὰ λογαριασμὸν μόνον τοῦ ἐγείροντος αὐτήν, αὕτη θεωρεῖται ὡς χρησιδάνειον· ἐπειδὴ δὲ ὁ χρήστης δικαιοῦται ὅταν θέλῃ νὰ ἀνακαλέσῃ τὸ χρησιδάνειον, ἕπεται ὅτι ὁ συγκύριος δύναται νὰ κατεδαφίσῃ τὴν οἰκοδομήν. Ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει ὁ εἷς τῶν συγκυρίων ἐγείρῃ οἰκοδομὴν ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ ἑτέρου, θεωρεῖται ὡς σφετεριστὴς ὑποχρεούμενος νὰ κατεδαφίσῃ τὴν οἰκοδομήν.

(2) مهايئة (μουχαγεὲ) εἶναι τοῦ τύπου مفاعلة (μουφααλὲ) τοῦ τριγραμμάτου ه ل م, σημαίνοντος παρασκευάζεσθαι, ἐξ οὗ παράγεται καὶ τὸ

ΑΡΘΡΟΝ 1175ον

«Ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως δὲν χωρεῖ ἐπὶ τῶν ἀντικαταστατῶν πραγμάτων».

«Ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως χωρεῖ ἐπὶ ἐκείνων τῶν ἀναντικαταστάτων πραγμάτων, ἀπὸ τῶν ὁποίων δύναταί τις νὰ ὠφελῆται, διατηρουμένης τῆς οὐσίας αὐτῶν (ἄνευ καταναλώσεως)» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1176ον

«Ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως εἶναι δύο εἰδῶν».

«Πρῶτον εἶδος εἶναι ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως χρονικῶς».

«Καθὼς ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως ἐπικοίνων γαιῶν ἀνηκουσῶν εἰς δύο, ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ καλλιεργῇ αὐτὰς τὸ ἓν ἔτος ὁ εἷς καὶ τὸ ἄλλο ὁ ἕτερος, καὶ ἐπικοίνου οἰκίας ἐν ᾗ οἱ συνιδιοκτῆται νὰ κατοικῶσιν ἀμοιβαδὸν ἀνὰ ἓν ἔτος».

«Δεύτερον εἶδος εἶναι ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως τοπικῶς».

«Καθὼς ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως ἐπικοίνων γαιῶν ἀνηκουσῶν εἰς δύο, ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ καλλιεργῇ ὁ εἷς τὸ ἥμισυ αὐτῶν καὶ ὁ ἄλλος τὸ ἕτερον ἥμισυ καὶ ἡ τῆς ἐπικοίνου οἰκίας, εἰς τὸ ἓν μέρος τῆς ὁποίας νὰ κατοικῇ ὁ εἷς καὶ ὁ ἕτερος εἰς τὸ ἄλλο, ἢ ὁ μὲν εἷς εἰς τὸ ἄνω πάτωμα καὶ ὁ ἕτερος εἰς τὸ ἄλλο, ἢ δύο οἰκιῶν, εἰς τὴν μίαν τῆς ὁποίας νὰ κατοικῇ ὁ εἷς καὶ εἰς τὴν ἄλλην ὁ ἕτερος» (2).

(τεχνηὲ) παρασκευάζειν καὶ σημαίνει κυριολεκτικῶς ἐπίσης παρασκευάζεσθαι, νομικῶς δὲ τὴν συμφωνίαν τῆς διανομῆς τῆς χρήσεως, ἀνταλλαγὴν ὠφελείας ἀντὶ ὠφελείας.

Ἡ διανομὴ αὕτη τῆς χρήσεως ἐπετράπη παρὰ τὴν ἀναλογίαν ἐξαιρετικῶς (ἰστιχσάνεν), καθὼς καὶ ἐν τῇ μισθώσει ἡ ἀνταλλαγὴ ὠφελείας ἀντὶ πράγματος ἐπετράπη ἐξαιρετικῶς παρὰ τὴν ἀναλογίαν, διότι αἱ ὠφέλειαι κατ' ἀναλογίαν δὲν εἶναι ἐπιδεκτικαὶ κυριότητος, οὔτε μεταβιβάσιμοι. Ἂν δὲν ἐπετρέπετο ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως, τὰ μὴ διαιρετὰ πράγματα ἤθελον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μένῃ ἄχρηστα.

(1) Δὲν ἐφαρμόζεται ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως ἐπὶ τῶν ἀντικαταστατῶν πραγμάτων, διότι ἡ χρῆσις αὐτῶν ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς καταναλώσεως αὐτῶν, ἐνῷ ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως ἐπιτρέπεται μόνον, ὅταν δὲν καταναλίσκηται τὸ πρᾶγμα διὰ τῆς χρήσεως.

(2) Ἂν κτῆμά τι εἶναι ἐπιδεκτικὸν διανομῆς καὶ διανομῆς τῆς χρή-

ΑΡΘΡΟΝ 1177ον

«Ἐπιτρέπεται ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως ἐπικοίνου ζώου ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ χρῶνται αὐτῷ ἀμοιβαδὸν οἱ συγκύριοι αὐτοῦ· ἐπίσης καὶ ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως δύο ἐπικοίνων ζώων ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ μεταχειρίζηται ὁ μὲν εἷς τῶν συγκυρίων τὸ ἕν καὶ ὁ ἕτερος τὸ ἄλλο» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1178ον

«Ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως χρονικῶς εἶναι εἶδος ἀνταλλαγῆς».

«Οὕτως ἡ μερὶς τῆς ὠφελείας τοῦ ἑνὸς τῶν συγκυρίων (ἧς ἀπολαύει οὗτος) κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς σειρᾶς αὐτοῦ, θεωρεῖται ὡς ἀνταλλασσομένη διὰ τῆς μερίδος τῆς ὠφελείας τοῦ ἑτέρου, διαρκούσης τῆς σειρᾶς αὐτοῦ».

«Ὡς ἐκ τούτου δὲ ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως χρονικῶς θεωρεῖται ὡς μίσθωσις».

«Ὅθεν ἐν τῇ διανομῇ τῆς χρήσεως χρονικῶς δέον νὰ ὁρίζωνται προθεσμίαι, οἷον τόσων ἡμερῶν ἢ τόσων μηνῶν» (2).

σεως, προτιμᾶται κατὰ τὸ ἄρθρον 1182 ἡ διανομὴ τοῦ κτήματος, διότι ἡ διανομὴ τοῦ πράγματος εἶναι ἰσχυροτέρα τῆς διανομῆς τῆς χρήσεως, καθόσον, ὡς προερρήθη, ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως ἐπετράπη ἐξαιρετικῶς παρὰ τὴν ἀναλογίαν.

(1) Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ὑπάρχει διαφωνία, διότι ὁ Ἰμάμης Γιουσοὺφ λόγῳ ὅτι ἐν τῇ διανομῇ δέον νὰ ὑπάρχῃ ἰσότης καὶ ὅτι τὸ ζῶον μετὰ ἑξάμηνον π. χ. χρῆσιν δὲν εὑρίσκεται εἰς ἣν κατάστασιν ἦτο πρὸ τῆς χρήσεως καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν ὑπάρχει ἰσότης τῶν μερίδων, δὲν ἐπέτρεψε τὴν διανομὴν τῆς χρήσεως τῶν ζώων· ἀλλ' οἱ δύο Ἰμάμαι λόγῳ ὅτι τοιαύτη διαφορὰ καὶ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ὑπάρχει πάντοτε καὶ εἰς αὐτὰς τὰς οἰκίας φθειρομένας διὰ τῆς χρήσεως, καὶ ὅτι ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως καθιερώθη διὰ τὴν διευκόλυνσιν τῆς ὑποθέσεως, ἐπέτρεψαν τὴν τοιαύτην χρῆσιν.

(2) Ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως χρονικῶς εἶναι ἄκυρος ἂν δὲν ὁρισθῇ προθεσμία. Ἐὰν τὸ πρᾶγμα μετὰ τὴν χρῆσιν αὐτοῦ ὑφ' ἑνὸς μόνον τῶν συγκυρίων καταστραφῇ καθ'ὁλοκληρίαν, ἢ βλαφθῇ ἐν μέρει, ὁ μὴ ἀπολαύσας τῆς χρήσεως δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ τὸ ἀνάλογον τοῦ ἀντιτίμου τῆς χρήσεως, διότι, ὡς προερρήθη, ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως θεωρεῖται

ΑΡΘΡΟΝ 1179ον

«Ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως τοπικῶς εἶναι εἶδος χωρισμοῦ».

«Οὕτως ἐνῷ τὸ δικαίωμα τῆς χρήσεως δύο συγκυρίων μιᾶς π. χ. ἐπικοίνου οἰκίας, ἐκτείνεται εἰς ἅπαντα τὰ μέρη τῆς οἰκίας ἐκείνης, διὰ τῆς διανομῆς τῆς χρήσεως συνενοῦται τὸ δικαίωμα τῆς χρήσεως τοῦ ἑνὸς τῶν συγκυρίων εἰς τὸ ἓν μέρος τῆς οἰκίας, καὶ τὸ τοῦ ἑτέρου εἰς τὸ ἕτερον».

«Ὅθεν ἐν τῇ διανομῇ τῆς χρήσεως τοπικῶς, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ δηλωθῇ καὶ ὁρισθῇ προθεσμία» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1180ον

«Καθὼς διὰ τοῦ κλήρου ὁρίζεται ἐν τῇ διανομῇ τῆς χρήσεως χρονικῶς τίς τῶν συγκυρίων θὰ ἀρχίσῃ πρῶτος τὴν χρῆσιν, οὕτω καὶ ἐν τῇ διανομῇ τῆς χρήσεως τοπικῶς δέον νὰ ὁρίζηται τὸ μέρος».

ΑΡΘΡΟΝ 1181ον

«Ὅταν ὁ εἷς τῶν συγκυρίων πολλῶν ἐπικοίνων πραγμάτων ἀπαιτῇ τὴν διανομὴν τῆς χρήσεως καὶ ὁ ἕτερος δὲν συναινῇ, ἡ διανομὴ αὕτη ἐπιβάλλεται ἀναγκαστικῶς, ἐὰν τὰ ἐπίκοινα πράγματα παρέχωσι τὴν αὐτὴν ὠφέλειαν (εἶναι τῆς αὐτῆς χρήσεως), ἐὰν δὲ εἶναι διαφόρου χρήσεως, δὲν γίνεται χρῆσις καταναγκασμοῦ».

«Π. χ. ἐὰν ὁ εἷς τῶν συγκυρίων δύο ἐπικοίνων οἰκιῶν ζητῇ τὴν διανομὴν τῆς χρήσεως, ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ κατοικήσῃ ὁ εἷς εἰς τὴν μίαν οἰκίαν καὶ ὁ ἕτερος εἰς τὴν ἄλλην, ἢ νὰ μεταχειρίζωνται ἐκ δύο ἐπικοίνων ζώων ὁ εἷς τὸ ἓν καὶ ὁ ἕτερος τὸ ἄλλο, ὁ δὲ ἕτερος τῶν συγκυρίων δὲν συγκατατίθηται εἰς τοῦτο, ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως ἐπιβάλλεται διὰ τῆς βίας».

ὡς ἀνταλλαγή, μετὰ δὲ τὴν συνομολόγησιν τῆς διανομῆς τῆς χρήσεως θεωρεῖται ὅτι κατ' ἀνταλλαγὴν παρέλαβε τὸ μέρος τῆς ὠφελείας αὐτοῦ.

(1) Μολονότι ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως τοπικῶς εἶναι, ὡς προερρήθη, ἀνταλλαγή, ἐν τούτοις θεωρεῖται καὶ ὡς χωρισμὸς ἐπὶ τὸ πραγματικώτερον. Δύναται δὲ καὶ νὰ ὁρισθῇ προθεσμία τῆς τοιαύτης χρήσεως, ὅτε δὲν δύνανται οἱ συνιδιοκτῆται νὰ διαρρήξωσι τὴν συμφωνίαν πρὸ τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας, ἐνῷ, μὴ ὁριζομένης προθεσμίας, δύνανται οὗτοι νὰ ἀκυρώσωσι τὴν συμφωνίαν των ὅταν βούλωνται.

«Ἀλλὰ καίτοι τῇ ἀμοιβαίᾳ συναινέσει ἐπιτρέπεται τὸ νὰ κατοικήσῃ ὁ εἷς τῶν συγκυρίων ἐν οἰκίᾳ καὶ ὁ ἕτερος νὰ ἐκμισθώσῃ λουτρῶνα, ἢ ὁ εἷς νὰ κατοικήσῃ ἐν οἰκίᾳ καὶ ὁ ἕτερος νὰ καλλιεργήσῃ γαίας, ἐν τούτοις ἂν ὁ εἷς ἀρνηθῇ τοῦτο, ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως δὲν ἐπιβάλλεται διὰ τῆς βίας» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1182ον

«Ἐὰν ὁ μὲν εἷς τῶν συγκυρίων ἐπικοίνου πράγματος ἐπιδεκτικοῦ διαιρέσεως ἀπαιτῇ τὴν διανομὴν αὐτοῦ, ὁ δὲ ἕτερος τὴν διανομὴν τῆς χρήσεως, γίνεται παραδεκτὴ ἡ περὶ διανομῆς τοῦ πράγματος αἴτησις».

«Ὅταν δὲ οὐδεὶς τούτων ἀπαιτῇ τὴν διανομὴν (τοῦ πράγματος), ἀλλ' ὁ μὲν εἷς ζητῇ τὴν διανομὴν τῆς χρήσεως, ὁ δὲ ἕτερος δὲν συγκατατίθηται εἰς τοῦτο, ἐπιβάλλεται αὕτη καταναγκαστικῶς» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1183ον

«Ἐὰν ὁ εἷς τῶν συγκυρίων ἐπικοίνου πράγματος ἀνεπιδεκτικοῦ διαιρέσεως ἀπαιτῇ τὴν διανομὴν τῆς χρήσεως καὶ ὁ ἕτερος δὲν συγκατατίθεται, ἡ διανομὴ ἐπιβάλλεται καταναγκαστικῶς».

---

(1) Ἐπειδὴ ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως χρονικῶς ἐπιτρέπεται καὶ εἰς πράγματα διαφόρου χρήσεως, ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ ἀορίστως ἀναφερομένη διανομὴ τῆς χρήσεως ἀφορᾷ μόνον εἰς τὴν διανομὴν τῆς χρήσεως χρονικῶς.

(2) Ἐν ᾗ περιπτώσει ὁ μὲν εἷς τῶν συγκυρίων ἐπιμένῃ εἰς τὴν διανομὴν τῆς χρήσεως ἐπικοίνου πράγματος χρονικῶς, ὁ δ' ἕτερος τοπικῶς, τὸ δικαστήριον προτρέπει τοὺς διαφωνοῦντας νὰ συμβιβάσωσι τὸ πρᾶγμα, μὴ δυνάμενον νὰ προτιμήσῃ τὴν μίαν ἐκ τῶν δύο χρήσεων· διότι ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως τοπικῶς εἶναι πληρεστέρα, καθόσον ἀμφότεροι οἱ συνιδιοκτῆται ποιοῦνται χρῆσιν τοῦ πράγματος ταὐτοχρόνως· ἀλλ' ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως χρονικῶς εἶναι δικαιοτέρα, διότι ἀμφότεροι οἱ συνιδιοκτῆται ἀπολαύουσι πλήρους τῆς ὠφελείας τοῦ πράγματος· ἐπομένως ἐπειδὴ διὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ αἴτησις ἀμφοτέρων τῶν συνιδιοκτητῶν κατ' οὐσίαν δὲν διαφέρει, τὸ δικαστήριον οὐδενὸς τὴν αἴτησιν ἀπορρίπτει.

ΑΡΘΡΟΝ 1184ον

«Τὰ ἐπίκοινα κτήματα, ὧν ποιοῦνται χρῆσιν οἱ πάντες διὰ μισθώματος, οἷον πλοῖα, μυλῶνες, καφφενεῖα, πανδοχεῖα καὶ λουτρῶνες, ἐκμισθοῦνται εἰς κατάλληλον πρόσωπον, τὸ δὲ μίσθωμα διανέμονται μεταξὺ αὐτῶν οἱ συνιδιοκτῆται ἀναλόγως τῶν μεριδίων των».

«Ἐὰν δὲ εἷς τῶν συγκυρίων ἀρνῆται νὰ ἐκμισθώσῃ τὴν μερίδα του, ἐπιβάλλεται καταναγκαστικῶς ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως».

«Ἀλλ' ἐὰν τὸ μίσθωμα κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς σειρᾶς τοῦ ἑνὸς εἶναι περισσότερον τοῦ τῶν ἄλλων, διανέμονται τὸ πλεόνασμα τοῦτο μεταξύ των οἱ συγκύριοι».

ΑΡΘΡΟΝ 1185ον

«Ἕκαστος τῶν συγκυρίων δικαιοῦται μετὰ τὴν διανομὴν τῆς χρήσεως χρονικῶς οὐ μόνον νὰ ποιῆται προσωπικῶς χρῆσιν τοῦ ἐπικοίνου πράγματος κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς σειρᾶς αὐτοῦ καὶ μετὰ τὴν διανομὴν τῆς χρήσεως τοπικῶς νὰ μεταχειρίζηται τὸ λαχὸν εἰς τὴν μερίδα αὐτοῦ τμῆμα, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐκμισθοῖ αὐτὸ καὶ νὰ λαμβάνῃ τὸ μίσθωμα».

ΑΡΘΡΟΝ 1186ον

«Ἐάν, ἀφοῦ κατ' ἀρχὰς γίνῃ ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως, οἱ συνιδιοκτῆται ἐκμισθώσωσι τὴν σειρὰν αὐτῶν καὶ ἡ πρόσοδος (τὸ μίσθωμα) τοῦ ἑνὸς κατὰ τὴν σειρὰν αὐτοῦ εἶναι περισσοτέρα, ὁ ἕτερος συνιδιοκτήτης δὲν λαμβάνει μερίδιον ἐκ τοῦ πλεονάσματος».

«Ἀλλ' ἐὰν κατ' ἀρχὰς διανείμωσι τὴν χρῆσιν ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ ἐκμισθώσωσι τὸ πρᾶγμα, τοῦ νὰ λαμβάνῃ π. χ. τὸ μίσθωμα ἐπικοίνου οἰκίας τοῦ μὲν ἑνὸς μηνὸς ὁ εἷς συγκύριος, τοῦ δὲ ἄλλου μηνὸς ὁ ἕτερος, τὸ πλεόνασμα ἀνήκει εἰς ἀμφοτέρους».

«Ἀλλ' ὅταν διανείμωσι τὴν χρῆσιν δύο οἰκιῶν ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ λαμβάνῃ τὴν πρόσοδον τῆς μιᾶς οἰκίας ὁ εἷς συγκύριος καὶ τῆς ἑτέρας ὁ ἄλλος καὶ ἡ πρόσοδος τῆς μιᾶς οἰκίας εἶναι περισσοτέρα, ὁ ἕτερος συγκύριος δὲν λαμβάνει τι ἐκ τοῦ πλεονάσματος» (1).

(1) Διὰ τῆς κατὰ πρῶτον συναφθείσης συμφωνίας ἐπὶ τῆς διανομῆς

ΑΡΘΡΟΝ 1187ον

«Ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως δὲν χωρεῖ ἐπὶ τῶν συγκεκριμένων πραγμάτων (جزئی عینی)».

«Π. χ. Τῶν καρπῶν τῶν ἐπικοίνων δένδρων καὶ τοῦ γάλακτος καὶ μαλλίου ἐπικοίνου ζώου ὄντων συγκεκριμένων πραγμάτων, δὲν εἶναι ἔγκυρος ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως αὐτῶν ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ συλλέγῃ ἐκ τῶν ἐπικοίνων δένδρων μέρος μὲν τῶν καρπῶν αὐτῶν ὁ εἷς συγκύριος, μέρος δὲ ὁ ἕτερος καὶ νὰ λαμβάνῃ ἐκ τῶν ἐπικοίνων προβάτων τὸ μὲν γάλα καὶ μαλλίον τοῦ ἑνὸς ποιμνίου ὁ εἷς καὶ ὁ ἕτερος τὸ τοῦ ἑτέρου ποιμνίου» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1188ον

«Ὅταν οἱ συγκύριοι διανείμωσι τὴν χρῆσιν τῇ ἀμοιβαίᾳ συναινέσει, δύναται κατόπιν μόνον ὁ εἷς νὰ διαρρήξῃ τὴν συμφωνίαν, ἐν τούτοις ἐὰν ὁ εἷς ἐκμισθώσῃ τὴν σειρὰν αὐτοῦ εἰς τὸν ἄλλον, δὲν δύναται ὁ ἕτερος νὰ διαρρήξῃ τὴν συμφωνίαν τῆς διανομῆς τῆς χρήσεως, ἐνόσῳ δὲν λήξῃ ἡ προθεσμία τῆς μισθώσεως» (2).

τῆς χρήσεως ἐπῆλθε τῇ ἀμοιβαίᾳ συναινέσει ἡ ἰσότης τῆς ὠφελείας, ἥτις οὐδόλως ἐπηρεάζεται διὰ τοῦ κατόπιν ἀναφανέντος πλεονάσματος τοῦ μισθώματος· ἀλλ' ἐὰν κατὰ πρῶτον συμφωνηθῇ μεταξὺ τῶν συνιδιοκτητῶν ἡ ἐκμίσθωσις τοῦ ἐπικοίνου πράγματος καὶ ἡ διανομὴ τοῦ ἐνοικίου κατὰ μῆνας, τότε τὸ γινόμενον τῶν δύο μισθωμάτων ἀνήκει ἐξ ἡμισείας εἰς ἀμφοτέρους τοὺς συνιδιοκτήτας, καθὼς καὶ κατὰ τὸ ἄρθρον 1184 κατὰ πρῶτον γίνεται ἡ διανομὴ τῆς προσόδου καὶ ἐν περιπτώσει μὴ συναινέσεως ἑνὸς τῶν συνιδιοκτητῶν διανέμεται ἡ χρῆσις. Ἐν ἐνὶ λόγῳ αἱ πρόσοδοι δὲν εἶναι μὲν ἐπίκοινοι, ἐὰν κατ' ἀρχὰς ἐγένετο ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως, ἀλλ' ἐὰν ἡ διανομὴ ἐγένετο ἐπὶ προσόδου, αὕτη ἀνήκει εἰς ἀμφοτέρους μετὰ τοῦ πλεονάσματος. Διαφέρει ὅμως ἡ διανομὴ τῆς προσόδου δύο οἰκιῶν, διότι ἡ τοιαύτη σημαίνει διανομὴν χρήσεως τοπικῶς, ἐν ᾗ, ὡς ἐρρήθη, ὑπάρχει χωρισμός.

(1) Συγκεκριμένα πράγματα διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου ἐννοοῦνται τὰ πράγματα ἐκεῖνα, ἅτινα καταναλίσκονται διὰ τῆς χρήσεως. Ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως χωρεῖ μόνον ἐπὶ πραγμάτων, ὧν ἡ χρῆσις εἶναι δυνατὴ ἄνευ καταναλώσεως αὐτῶν.

(2) Ἡ διάρρηξις αὕτη τῆς συμφωνίας ἐπιτρέπεται ἐν τῇ διανομῇ τῆς

ΑΡΘΡΟΝ 1189ον.

«Τὴν διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως γινομένην διανομὴν τῆς χρήσεως δὲν δύναται νὰ ἀκυρώσῃ μονομερῶς ὁ εἷς τῶν συγκυρίων, οὐχ ἧττον ἅπαντες ἀκυροῦσιν αὐτὴν τῇ ἀμοιβαίᾳ συναινέσει».

ΑΡΘΡΟΝ 1190ον

«Ὅταν ὁ εἷς τῶν συγκυρίων προτίθηται νὰ πωλήσῃ ἢ διανείμῃ τὴν μερίδα αὐτοῦ, δύναται νὰ ἀκυρώσῃ τὴν διανομὴν τῆς χρήσεως».

«Ἀλλ' ἐὰν ζητῇ τὴν ἀκύρωσιν ἄνευ αἰτίας, εἰμὴ μόνον ἵνα ἐπαναγάγῃ τὸ ἐπίκοινον πρᾶγμα εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ κατάστασιν, ὁ δικαστὴς δὲν συγχωρεῖ τὸ τοιοῦτον» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1191ον

«Διὰ τοῦ θανάτου ἑνὸς ἢ ἁπάντων τῶν συγκυρίων δὲν ἀκυροῦται ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως» (2).

ΤΙΤΛΟΣ Γ'

Περὶ ζητημάτων ἀναγομένων εἰς τοὺς φράκτας καὶ τοὺς γείτονας.

(Περιέχει τέσσαρα κεφάλαια).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Περὶ τινων κανόνων, σχετικῶν πρὸς τὰς κτηματικὰς διατάξεις.

احكام املاكه دائر بعض قواعد يانلمدر

('Αχκιάμι ἐμλακιὰ δ'ὰὴρ π'ἄζη καβαῆδ π'εγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1192ον

«Ἕκαστος ἐξουσιάζει τὸ κτῆμα αὐτοῦ ὡς βούλεται».

χρήσεως τοπικῶς, ἐνῷ ἐν τῇ διανομῇ τῆς χρήσεως χρονικῶς δὲν ἐπιτρέπεται, ἐὰν ὁ εἷς κάμῃ χρῆσιν τοῦ πράγματος καὶ δὲν λήξῃ καὶ ἡ σειρὰ τοῦ ἑτέρου.

(1) Ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως εἶναι ἀσθενεστέρα τῆς διανομῆς τοῦ πράγματις καὶ διὰ τοῦτο διὰ τῆς πωλήσεως καὶ διανομῆς τοῦ πράγματος ἀκυροῦται ἡ διανομὴ τῆς χρήσεως.

(2) Διότι διὰ τῆς ἀκυρώσεως δὲν προσγίνεται ὄφελος.

«Ἀλλ' ἐὰν ἕτερός τις ἀποκτήσῃ δικαίωμα (ἐπ' αὐτοῦ), οὗτος κωλύει τὸν κύριον τῆς ἀπολύτου ἐξουσίας τοῦ κτήματος αὐτοῦ».

«Π. χ. ἐν τῇ οἰκίᾳ ἧς τὸ ἄνω πάτωμα εἶναι κτῆμα ἑνὸς καὶ τὸ κάτω ἑτέρου, ἐπειδὴ ὁ μὲν κύριος τοῦ ἄνω πατώματος ἔχει δικαίωμα στηρίγματος ἐπὶ τοῦ κάτω, ὁ δὲ κύριος τοῦ κάτω πατώματος ἔχει δικαίωμα στεγάσεως, δηλαδὴ προφυλάξεως ἀπὸ τοῦ ἡλίου καὶ τῆς βροχῆς, δὲν δύναται ὁ εἷς ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ ἑτέρου νὰ προβῇ εἰς ἔργα ζημιοῦντα τὸν ἄλλον καὶ νὰ κατεδαφίσῃ τὴν οἰκοδομὴν αὐτοῦ» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1193ον

«Ὅταν τοῦ τε ἄνω πατώματος καὶ τοῦ κάτω ἡ θύρα τῆς ἐξόδου (εἰς τὴν ὁδὸν) εἶναι μία καὶ ἡ αὐτή, οἱ κύριοι ἀμφοτέρων τῶν πατωμάτων χρῶνται τῇ θύρᾳ ἐκείνῃ ἀπὸ κοινοῦ».

«Οὐδεὶς τούτων δύναται νὰ παρακωλύσῃ τὴν εἴσοδον ἢ ἔξοδον τοῦ ἑτέρου».

ΑΡΘΡΟΝ 1194ον

«Ὁ κύριος γῆς εἶναι ἐπίσης κύριος καὶ τῶν ἐπ' αὐτῆς καὶ τῶν ὑπ' αὐτήν».

«Δηλαδὴ ὁ κύριος γηπέδου δύναται νὰ οἰκοδομήσῃ οἱανδήποτε οἰκοδομὴν θέλῃ, νὰ ὑψώσῃ αὐτὴν ὅσον θέλῃ, νὰ σκάψῃ τὴν γῆν καὶ κατασκευάσῃ ὑπόγειον, καὶ νὰ ὀρύξῃ φρέαρ ὅσον θέλῃ βαθύ» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1195ον

«Οὐδεὶς δύναται νὰ προεκτείνῃ τὸ προστέγιον τοῦ δωματίου τῆς οἰκίας αὐτοῦ ἐπὶ τῆς οἰκίας τοῦ γείτονός του».

«Ἐὰν προεκτείνῃ αὐτὸ ἀποκόπτεται τὸ ἐπὶ τῆς γειτονικῆς οἰκίας προεκτεινόμενον μέρος».

---

(1) Τὸ ἄρθρον τοῦτο στηρίζεται ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τῶν καθιερωμένων διὰ τῶν ἄρθρων 30 καὶ 46. Ἡ κυριότης περιορίζεται διὰ τῶν νομίμων δικαιωμάτων, ὧν κτᾶται τρίτος ἐπὶ τοῦ κτήματος.

(2) Τὸ ἄρθρον τοῦτο περιορίζεται διὰ τῶν εἰδικῶν περὶ μεταλλείων καὶ κεκρυμμένων θησαυρῶν διατάξεων.

ΑΡΘΡΟΝ 1196ον

«Ἐὰν οἱ κλῶνες τῶν ἐν τῷ κήπῳ τινὸς ὑπαρχόντων δένδρων προεκτείνωνται ἐπὶ τῆς οἰκίας ἢ τοῦ κήπου τοῦ γείτονός του, οὗτος δικαιοῦται δένων τοὺς κλῶνας ἐκείνους νὰ σύρῃ ὀπίσω ἢ κόψῃ αὐτοὺς ἵνα ἀφήσῃ ἐλευθέραν τὴν κυκλοφορίαν τοῦ ἀέρος ἐν τῇ οἰκίᾳ του».

«Ἀλλὰ δὲν κόπτεται δένδρον λόγῳ ὅτι ἡ σκιὰ αὐτοῦ βλάπτει τὰ ἐν τῷ κήπῳ τοῦ γείτονός του σπαρτά».

ΑΡΘΡΟΝ 1197ον

«Οὐδεὶς κωλύεται τῆς ἐνασκήσεως τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ κτήματός του».

«Ἐκτὸς ἂν ἐκ τῆς ἐνασκήσεως ταύτης πηγάζῃ ὑπέρογκος βλάβη εἰς ἄλλον».

«Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δύναται νὰ ἐμποδισθῇ».

«Ὡς ἀναπτυχθήσεται ἐν τῷ δευτέρῳ κεφαλαίῳ».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

Περὶ γειτονικῶν πράξεων.

معاملات جواريه حقنده

(Μουαμελάτι ὂζιβαριγὲ χακκηντά ὂιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1198ον

«Ἕκαστος δύναται νὰ ὑψώσῃ τὸν ἀδιανέμητον αὐτοῦ τοῖχον ὅσον θέλει ὑψηλὰ καὶ νὰ κτίσῃ ἐπ' αὐτοῦ ὅ,τι θέλει, μὴ δυναμένου τοῦ γείτονος αὐτοῦ νὰ ἐμποδίσῃ αὐτόν, ἐνόσῳ δὲν ὑπάρχῃ ὑπέρογκος ζημία».

ΑΡΘΡΟΝ 1199ον

«Ὡς ὑπέρογκος ζημία θεωρεῖται πᾶν ὅ,τι βλάπτει τὴν οἰκοδομήν, δηλαδὴ ὅ,τι ἐξασθενεῖ τὸ κτίριον καὶ καθίστατκι αἴτιον τῆς καταρρεύσεως αὐτοῦ, ἢ τὰ πράγματα τὰ παρακωλύοντα τὰς οὐσιώδεις ἀνάγκας, δηλαδὴ τὴν ἀρχικὴν χρῆσιν τὴν σκοπουμένην διὰ τοῦ κτιρίου, οἷα ἡ ἐνοίκησις».

ΑΡΘΡΟΝ 1200ον

«Ἡ ὑπέρογκος ζημία ἐξαλείφεται διὰ παντὸς τρόπου».

«Π. χ. τὸ νὰ κατασκευασθῇ παραπλεύρως οἰκίας τινὸς σιδηρουργεῖον ἢ μύλος καὶ ἐκ τῆς τύψεως τοῦ σιδήρου ἢ τῆς περιστροφῆς τοῦ μύλου ἐξασθενῇ ἡ οἰκοδομὴ τῆς οἰκίας ἐκείνης, ἢ τὸ νὰ κατασκευασθῇ κλίβανος ἢ ἐργοστάσιον λινελαίου καὶ ὡς ἐκ τοῦ πολλοῦ καπνοῦ καὶ τῆς δυσωδίας αὐτοῦ ἐνοχλῆται ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἐκείνης, εἰς βαθμὸν τοῦ νὰ μὴ δύναται νὰ ἐνοικήσῃ, ταῦτα θεωροῦνται ὡς ὑπέρογκοι ζημίαι, αἵτινες ἐξαλείφονται διὰ παντὸς τρόπου».

«Ἐπίσης ἐάν τις ἐν τῷ γηπέδῳ αὐτοῦ,κειμένῳ παραπλεύρως ἀλλοτρίας οἰκίας, ἀνοίξῃ αὔλακα πρὸς διοχέτευσιν ὕδατος εἰς τὸν μύλον αὐτοῦ καὶ ἐξασθενῇ οὕτω τὸν τοῖχον τῆς οἰκίας, ἢ ρίπτῃ εἰς τὴν βάσιν τοῦ γειτονικοῦ τοίχου σαρώματα καθιστῶν αὐτὴν τόπον ἀκαθαρσιῶν καὶ ὁ τοῖχος φθείρηται, ὁ κύριος τοῦ τοίχου παρακωλύει τὴν ζημίαν ταύτην».

«Ἐπίσης ἐὰν ἡ κόνις τοῦ ἁλωνίου, ὅπερ καινοτομεῖ τις πλησίον οἰκίας τινός, ἐνοχλῇ τὸν κύριον τῆς οἰκίας εἰς βαθμὸν τοῦ νὰ μὴ δύναται νὰ ἐνοικήσῃ ἐν αὐτῇ, ἡ ζημία αὕτη ἐξαλείφεται».

«Ὡσαύτως τὸ νὰ ἐγείρῃ τις ὑψηλὴν οἰκοδομὴν πλησίον τῆς ἁλωνός τινος καὶ οὕτω παρεμποδίζηται ὁ ἄνεμος, θεωρεῖται ὡς ὑπέρογκος ζημία ἐξαλειπτέα».

«Ἐπίσης ἐάν τις ἱδρύσῃ μαγειρεῖον ἐν τῇ ἀγορᾷ τῶν ὀφασματοπωλῶν, καὶ ὁ καπνὸς βλάπτῃ ὑπερόγκως τὰ ἐμπορεύματα τοῦ γειτονός του, ἡ βλάβη αὕτη ἐξαλείφεται».

«Παρομοίως ἐὰν διαρρηχθῇ ὁ ὀχετὸς οἰκίας τινὸς καὶ ῥέῃ εἰς τὴν γειτονικὴν οἰκίαν, συνεπείᾳ ἀγωγῆς τοῦ γείτονος ὁ ὀχετὸς ἐκεῖνος δέον νὰ ἐπισκευασθῇ καὶ διορθωθῇ» (1).

---

(1) Τὸ προξενοῦν ζημίαν πρᾶγμα δέον νὰ ᾖ μεταγενέστερον τοῦ παραβλαπτομένου, προϋπάρχοντος δηλονότι ἐλαιοτριβείου δὲν δικαιοῦται ὁ κατόπιν οἰκοδομήσας οἰκίαν νὰ κλείσῃ αὐτό,λόγῳ ὅτι ὁ καπνὸς αὐτοῦ εἶναι ἐπιβλαβὴς εἰς τὴν ὑγίειαν τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ οἰκούντων. Ἐπίσης μόνον ὁ κύριος τῆς παραπλεύρως καὶ συναπτῶς κειμένης οἰκίας δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἄρσιν τῆς ζημίας, ἣν προξενεῖ τὸ σιδηρουργεῖον ἢ ὁ μύλος,

ΑΡΘΡΟΝ 1201ον

«Δὲν θεωρεῖται ὡς ὑπέρογκος ζημία ἡ παρακώλυσις τῆς χρήσεως, ἥτις δὲν εἶναι ἐκ τῶν οὐσιωδῶν ἀναγκῶν, οἷα ἡ παρεμπόδισις τοῦ ἀέρος, τῆς θέας οἰκίας τινὸς ἢ τῆς εἰσόδου τοῦ ἡλίου».

«Ἀλλ' ἡ καθ' ὁλοκληρίαν παρεμπόδισις τοῦ φωτὸς θεωρεῖται ὡς ὑπέρογκος ζημία».

«Ὅθεν τὸ νὰ οἰκοδομήσῃ τις νεωστὶ κτίριον, κλείων τὸ παράθυρον τοῦ γειτονικοῦ δωματίου, εἰς τρόπον ὥστε ὡς ἐκ τοῦ σκότους νὰ μὴ εἶναι δυνατὴ ἡ ἀνάγνωσις, θεωρεῖται ὑπέρογκος ζημία ἐξαλειπτέα».

«Δὲν δύναται νὰ ἀντιταχθῇ ὅτι τὸ δωμάτιον δέον νὰ φωτίζηται διὰ τῆς θύρας, διότι ἡ θύρα αὕτη εἶναι ἀνάγκη νὰ κλείηται ἕνεκα τοῦ ψύχους ἢ ἄλλων αἰτίων».

«Ἐὰν δὲ τὸ δωμάτιον ἔχῃ δύο παράθυρα, καὶ κλεισθῇ ὡς ἀνωτέρω διὰ τῆς νεωστὶ ἐγειρομένης οἰκοδομῆς τὸ ἓν τούτων, τοῦτο δὲν θεωρεῖται ὡς ὑπέρογκος ζημία».

ΑΡΘΡΟΝ 1202ον

«Θεωρεῖται ὡς ὑπέρογκος ζημία τὸ νὰ ὦσιν ἐκτεθειμένα εἰς τὰ βλέμματα τὰ μέρη, ἔνθα μένουσιν αἱ γυναῖκες, οἷον τὸ μαγειρεῖον, τὸ στόμιον τοῦ φρέατος καὶ ἡ αὐλὴ τῆς οἰκίας».

«Ὅθεν ἐὰν ἐκ τοῦ παραθύρου ὅπερ νεωστὶ κατασκευάζει τις ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, ἢ ἐκ τοῦ παραθύρου τῆς οἰκίας ἣν νεωστὶ οἰκοδομεῖ, φαίνηται τὸ μέρος ἔνθα μένουσιν αἱ γυναῖκες τῆς οἰκίας τοῦ συναπτῶς γείτονος, ἢ τῆς κειμένης εἰς τὴν ἀπέναντι ὁδόν, διατάσσεται ἡ ἐξάλειψις τῆς ζημίας ταύτης».

«Ὀφείλει δὲ ἐκεῖνος νὰ ἐξαλείψῃ τὴν ζημίαν ἐκείνην, κτίζων τοῖχον ἢ κατασκευάζων σανιδωτὸν παραπέτασμα, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ βλέπωνται αἱ γυναῖκες».

«Ἀλλὰ δὲν ἀναγκάζεται ἐξ ἅπαντος νὰ κλείσῃ τὸ παράθυρον αὐτοῦ».

«Ἐπίσης ἐὰν ἐκ τοῦ ῥήγματος ξυλίνου φράκτου φαίνηται

οὐχὶ δὲ ὁ γείτων, μεταξὺ τῆς οἰκίας τοῦ ὁποίου καὶ τοῦ σιδηρουργείου ἢ τοῦ μυλῶνος ὑπάρχει ἄλλη οἰκία, διότι ἡ ζημία δέον νὰ ᾖ ἄμεσος καὶ πραγματική.

τὸ μέρος τοῦ γείτονος, ἔνθα μένουσιν αἱ γυναῖκες, διατάσσεται ὁ κύριος τοῦ φράκτου ἐκείνου νὰ κλείσῃ τὰ ρήγματα ἐκεῖνα, ἀλλὰ δὲν ἐξαναγκάζεται νὰ κτίσῃ τοῖχον»(1). (Ἴδε ἄρθρ. 22).

ΑΡΘΡΟΝ 1203ον

«Δὲν δύναται ὁ γείτων νὰ ζητήσῃ τὸ κλείσιμον παραθύρου κειμένου εἰς ὕψος ἀνώτερον ἀνθρωπίνου ἀναστήματος, λόγῳ ὅτι πιθανὸν ὁ κύριος τοῦ παραθύρου νὰ θέτῃ κλίμακα καὶ νὰ βλέπῃ τὸ μέρος τοῦ γείτονος ἔνθα μένουσιν αἱ γυναῖκες» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1204ον

«Ὁ κῆπος δὲν θεωρεῖται ὡς μέρος ἔνθα μένουσιν αἱ γυναῖκες».

«Ὅθεν ὅταν ἀπὸ τῆς οἰκίας τινὸς δὲν φαίνεται τὸ μέρος τοῦ γείτονος, ἔνθα μένουσιν αἱ γυναῖκες, ἀλλὰ μόνον ὁ κῆπος, ὁ γείτων δὲν δύναται νὰ εἴπῃ: κόψον τὴν εἰς τὸν κῆπον θέαν τῆς οἰκίας σου, διότι φαίνονται αἱ γυναῖκες, ὅταν ἐνίοτε ἐξέρχωνται εἰς τὸν κῆπον».

ΑΡΘΡΟΝ 1205ον

«Ἐάν τις, ὅταν ἀναβῇ ἐπὶ τοῦ ἐν τῷ κήπῳ του καρποφόρου δένδρου, βλέπῃ τὸ μέρος τοῦ γείτονος, ἔνθα μένουσιν αἱ γυναῖκες, ὀφείλει οὗτος, ὅταν πρόκηται νὰ ἀναβῇ ἐπὶ τοῦ δένδρου, νὰ προαναγγέλλῃ τοῦτο διὰ νὰ καλύπτωνται αἱ γυναῖκες».

«Ἐὰν δὲ δὲν προαναγγέλλῃ τοῦτο, ὁ δικαστὴς παρεμποδίζει αὐτὸν νὰ ἀναβαίνῃ εἰς τὸ δένδρον ἄνευ προαναγγελίας».

---

(1) Αἱ διατάξεις αὗται τοῦ ἄρθρου τούτου ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὰς χριστιανικὰς οἰκίας, καίτοι αἱ γυναῖκες δὲν καλύπτονται, διότι αἱ περὶ δικαιοπραξιῶν διατάξεις τοῦ ἱεροῦ νόμου ἐφαρμόζονται ἐν γένει ἄνευ διακρίσεως θρησκεύματος εἰς ἅπαντας τοὺς ὑπηκόους.

Ὁ κῆπος δὲν θεωρεῖται μέρος ἔνθα μένουσιν αἱ γυναῖκες, ἀλλ' ἐὰν ὑπάρχῃ φρέαρ μόνον ἐν τῷ κήπῳ εἰς οὐδὲν δὲ ἄλλο μέρος τῆς οἰκίας, τότε ἐξαναγκάζεται ὁ γείτων, ὅστις βλέπει τὸ μέρος ἐκεῖνο, κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο νὰ ἐνεργήσῃ πᾶν ὅ,τι συντελεῖ εἰς τὸ νὰ παρεμποδίζῃ τὴν θέαν.

(2) (Ἴδε ἄρθρον 74).

ΑΡΘΡΟΝ 1206ον

«Ὅταν δύο συγκύριοι ἐπικοίνου οἰκίας διανείμωσιν αὐτήν, καὶ ἀπὸ τοῦ μέρους τοῦ λαχόντος εἰς τὴν μερίδα τοῦ ἑνὸς φαίνηται τὸ μέρος τοῦ ἑτέρου, ἔνθα μένουσιν αἱ γυναῖκες, διατάσσεται νὰ ἐγείρωσιν ἀπὸ κοινοῦ ἓν παραπέτασμα».

ΑΡΘΡΟΝ 1207ον

«Ἐνῷ τις νομίμως ἐξουσιάζει τὸ κτῆμα αὐτοῦ, ἐὰν τρίτος τις οἰκοδομήσῃ νεωστὶ παρ' αὐτῷ κτίριον καὶ οὕτω προξενῇ ζημίαν, ὀφείλει θῦτος νὰ ἐξαλείψῃ μόνος τὴν ζημίαν ταύτην».

«Π. χ. ἐὰν ἀπὸ τῶν ἀρχῆθεν ὑπαρχόντων παραθύρων οἰκίας τινος φαίνηται τὸ μέρος τῆς ὑπὸ ἄλλου νεωστὶ ἐγερθείσης οἰκίας, ἔνθα μένουσιν αἱ γυναῖκες, ὀφείλει ὁ κύριος τῆς νέας οἰκίας νὰ ἐξαλείψῃ τὴν ζημίαν ταύτην, μὴ δικαιούμενος νὰ ἐγείρῃ ἀπαιτήσεις κατὰ τοῦ κυρίου τῆς ἀρχαιοτέρας οἰκίας».

«Ἐπίσης ἐάν τις οἰκοδομήσῃ νεωστὶ οἰκίαν ἐπὶ τοῦ οἰκοπέδου αὐτοῦ, τοῦ κειμένου παρὰ σιδηρουργείῳ, δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ νὰ μὴ ἐργάζηται τὸ σιδηρουργεῖον, λόγῳ ὅτι ἐκ τοῦ κτύπου τοῦ σιδήρου προσγίνεται ὑπέρογκος ζημία εἰς τὴν οἰκίαν του».

«Ὑπίσης ὅταν τις οἰκοδομήσῃ νεωστὶ οἰκίαν πλησίον μέρους ὅπερ ἀρχῆθεν ἦτον ἀλωνότοπος, δὲν δύναται νὰ εἴπῃ εἰς τὸν κύριον τῆς ἅλωνος νὰ μὴ ἀλωνίζῃ ἐκεῖ, λόγῳ ὅτι ἡ κόνις τῶν ἀλωνίων εἰσέρχεται εἰς τὴν οἰκίαν του».

ΑΡΘΡΟΝ 1208ον

«Ὅταν καῇ οἰκημά τι, ἀπὸ τῶν ἀρχαίων παραθύρων τοῦ ὁποίου ἐφαίνετο τὸ κενὸν γήπεδον τοῦ γείτονος, καὶ κατὰ πρῶτον ὁ κύριος τοῦ γηπέδου οἰκοδομήσῃ ἐπ' αὐτοῦ οἰκίαν, κατόπιν δὲ ὁ κύριος τοῦ οἰκήματος ἀνεγείρῃ αὐτὸ κατὰ τὸ παλαιόν του σχέδιον, καὶ ἀπὸ τῶν παραθύρων, τὰ ὁποῖα ἤνοιξε, φαίνεται τὸ μέρος τῆς μεταγενεστέρας οἰκίας, ἔνθα μένουσιν αἱ γυναῖκες, τὴν ζημίαν ταύτην ὀφείλει νὰ ἐξαλείψῃ αὐτὸς ὁ κύριος τῆς οἰκίας, μὴ δυνάμενος νὰ ἐξαναγκάσῃ τὸν κύριον τοῦ οἰκήματος νὰ κόψῃ τὴν θέαν αὐτοῦ» (1).

---

(1) Διότι διὰ τῆς πυρκαϊᾶς δὲν ἀποσβέννυται τὸ δικαίωμα, τὸ ὁποῖον εἶχεν ὁ κύριος τοῦ ἀρχαιοτέρου οἰκήματος.

ΑΡΘΡΟΝ 1209ον

«Ἐάν, ὑπάρχοντος ὑψηλοῦ δωματίου τοῦ γείτονος μεταξὺ τῶν παραθύρων, τὰ ὁποῖα νεωστὶ κατεσκεύασέ τις ἐν τῇ οἰκίᾳ του καὶ τοῦ γειτονικοῦ μέρους, ἔνθα μένουσιν αἱ γυναῖκες, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐκ τῶν παραθύρων δὲν φαίνεται τὸ μέρος τοῦτο τῶν γυναικῶν, ὁ γείτων κατεδαφίσῃ τὸ δωμάτιον ἐκεῖνο καὶ οὕτω φαίνηται τὸ μέρος τοῦ γείτονος, ἔνθα μένουσιν αἱ γυναῖκες, ὁ γείτων δὲν δύναται νὰ εἴπῃ αὐτῷ: ἐμπόδισον τὴν θέαν τῶν παραθύρων, διότι ταῦτα κατεσκευάσθησαν μεταγενεστέρως, ἢ κλεῖσον τὰ παράθυρά σου, ἀλλὰ τὴν ζημίαν ταύτην δέον νὰ ἐξαλείψῃ ὁ ἴδιος» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1210ον

«Δὲν δύναται ὁ εἷς τῶν κυρίων ἐπικοίνου τοίχου νὰ ὑψώσῃ αὐτὸν ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ ἄλλου».

«Καὶ νὰ οἰκοδομήσῃ ἐπ' αὐτοῦ περίπτερον ἢ ἄλλο τι».

«Ἀλλ' ἐὰν ὁ εἷς θελήσῃ νὰ θέσῃ δοκοὺς, κτίζων δωμάτιον ἐπὶ ἰδίου οἰκοπέδου, τουτέστι θελήσῃ νὰ στηρίξῃ τὰς ἄκρας τῶν δοκῶν ἐπὶ τοῦ τοίχου ἐκείνου, ὁ συγκύριος δὲν δύναται νὰ τὸν ἐμποδίσῃ».

«Ἐπειδὴ ὅμως καὶ ὁ συγκύριος δικαιοῦται νὰ θέσῃ ἐπὶ τοῦ τοίχου ὅσας δοκοὺς στηρίζῃ ὁ ἕτερος, δύναται νὰ θέσῃ τὸ

Ὅταν τις χωρὶς νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα λάβῃ τὴν ἄδειαν τοῦ γείτονός του νὰ φαίνηται ἐκ τῶν παραθύρων αὐτοῦ τὸ μέρος, ἔνθα μένουσιν αἱ γυναῖκες καὶ κάμῃ χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τούτου ἐπὶ ἓξ ἢ δέκα ἔτη, δικαιοῦται ὁ παραχωρήσας τὴν ἄδειαν ταύτην νὰ παρεμποδίσῃ τὴν θέαν, διότι κατὰ τὸ ἄρθρον 7 ἡ ἀρχαιότης δὲν δύναται νὰ καθιερώσῃ ἐπιβλαβῆ κατάστασιν καὶ διότι ἡ ἄδεια αὕτη θεωρεῖται ὡς χρησιδάνειον, καθ' ὃ ὁ χρήστης δικαιοῦται νὰ ἀνακαλέσῃ αὐτό.

(1) Διότι μετὰ τὴν κατεδάφισιν τοῦ ὑψηλοῦ δωματίου τῇ βουλήσει τοῦ κυρίου αὐτοῦ, τὰ παράθυρα θεωροῦνται ὡς ἀρχαιότερα καὶ ὡς ἐκ τούτου τὴν ζημίαν ἣν ὁ ἴδιος ἰδίαις χερσὶ διέπραξεν ὀφείλει αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ ἐξαλείψῃ· ἀλλ' ἐν ᾗ περιπτώσει τὸ ὑψηλὸν δωμάτιον καταρρεύσῃ μόνον του, τότε ἐφαρμόζεται ἡ διάταξις τοῦ 1206 ἄρθρου, διότι δὲν μετεβλήθη ἡ ἀρχαιοτέρα κατάστασις διὰ χειρῶν τοῦ κυρίου τοῦ ὑψηλοῦ δωματίου.

ἥμισυ τῶν δοκῶν ὅσας δύναται νὰ ἀντισηκώσῃ ὁ τοῖχος, οὐχὶ δὲ καὶ περισσοτέρας».

«Ἀλλ' ὅταν ἐπὶ τοῦ τοίχου ἐκείνου στηρίζωνται δοκοὶ ἴσαι τὸν ἀριθμὸν ἐξ ἑκατέρου μέρους, ὁ εἷς τῶν συγκυρίων δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὸν ἕτερον προτιθέμενον νὰ αὐξήσῃ τὰς δοκούς του».

ΑΡΘΡΟΝ 1211ον

«Οὐδέτερος τῶν κυρίων ἐπικοίνου τοίχου δύναται νὰ μεταθέσῃ τὰς ἐπὶ τοῦ τοίχου ἐκείνου δοκούς, δεξιᾷ, ἀριστερᾷ καὶ ἐκ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω».

«Ἀλλὰ δύναται νὰ μεταθέσῃ τὰς δοκούς, ὧν τὰ ἄκρα στηρίζονται εἰς ὑψηλὸν μέρος τοῦ τοίχου, εἰς χαμηλότερον μέρος»(1).

ΑΡΘΡΟΝ 1212ον

«Ἐὰν ὁ γείτων κατασκευάσῃ ἀπόπατον ἢ ὑπόνομον παρὰ τῷ φρεατί τινος, καὶ οὕτω μολυνθῇ τὸ ὕδωρ τοῦ φρέατος ἐκείνου, ἡ ζημία αὕτη ἐξαλείφεται».

«Ἐὰν δὲ δι' οὐδενὸς τρόπου δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ ἐξάλειψις τῆς ζημίας, ὁ ἀπόπατος ἐκεῖνος ἢ ὑπόνομος κλείεται».

«Ἐπίσης ἐὰν αἱ ἀκαθαρσίαι τῆς ὑπονόμου τὴν ὁποίαν κατασκευάσῃ τις παρά τινι ὑδραγωγείῳ, φθάνωσιν εἰς τὸ ὕδωρ, προξενοῦσαι ὑπέρογκον ζημίαν, καὶ δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ ἐξάλειψις αὐτῆς δι' ἄλλου τρόπου, παρὰ μόνον διὰ τῆς κλείσεως αὐτῆς, ἡ ὑπόνομος αὕτη κλείεται».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Περὶ ὁδῶν.

طريق عمومى

(Ταρηκλὰρ χαμμηντά ὁ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1213ον

«Ἐὰν ὁ ἔχων οἰκίας καὶ εἰς τὰ δύο μέρη τῆς αὐτῆς ὁδοῦ κατασκευάσῃ γέφυραν, ἐμποδίζεται».

(1) Διότι ἡ μετάθεσις τῶν δοκῶν ἐκ δεξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερὰ καὶ

«Ἀλλ' ἐὰν μετὰ τὴν κατασκευὴν δὲν βλάπτῃ τοὺς διαβάτας δὲν κατεδαφίζεται».

«Αἱ τοιαῦται ὅμως γέφυραι, αἱ κατασκευαζόμεναι ἐπὶ δημοσίας ὁδοῦ, καὶ οἱ ἐξῶσται, δὲν ἀποκτῶσι τὸ δικαίωμα τῆς διατηρήσεως (διὰ τῆς παραγραφῆς)».

«Ὅθεν ἐάν, ἀφοῦ καταρρεύσῃ ἡ κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον ἐπὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ κατασκευασθεῖσα γέφυρα, ὁ κύριος αὐτῆς θελήσῃ νὰ κατασκευάσῃ αὖθις αὐτήν, ἐμποδίζεται».

ΑΡΘΡΟΝ 1214ον

«Τὰ προξενοῦντα εἰς τοὺς διαβάτας ὑπέρογκον ζημίαν, οἷον οἱ ἐπὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ χαμηλοὶ ἐξῶσται καὶ ἐξοχαί, ἀποκόπτονται καὶ ἂν ὦσιν ἀρχαῖοι» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1215ον

«Ὁ θέλων νὰ ἐπισκευάσῃ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, δύναται νὰ κατασκευάσῃ εἴς τι μέρος τῆς ὁδοῦ ταχέως πηλόν, καὶ μεταχειρισθῇ αὐτὸν εἰς τὴν οἰκοδομήν του, ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ μὴ ἐνοχλῇ τοὺς διαβάτας».

ΑΡΘΡΟΝ 1216ον

«Ἐν ἀνάγκῃ δύναται διὰ Σουλτανικῆς διαταγῆς νὰ ληφθῇ τὸ κτῆμα τινὸς ἀντὶ τῆς ἀξίας αὐτοῦ καὶ προστεθῇ εἰς τὴν ὁδόν».

«Ἀλλ' ἐνόσῳ δὲν καταβληθῇ τὸ τίμημα, δὲν ἀφαιρεῖται τὸ κτῆμα τῶν χειρῶν αὐτοῦ» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1217ον

«Δύνατάί τις νὰ ἀγοράσῃ ἀπὸ τοῦ δημοσίου ἀντὶ τοῦ κατ' ἐκτίμησιν τιμήματος τὸ περισσεῦον μέρος τῆς ὁδοῦ, καὶ νὰ προσθέσῃ αὐτὸ εἰς τὴν οἰκίαν του, ἐὰν δὲν προξενῆται βλάβη εἰς τοὺς διαβάτας».

τἀνάπαλιν καὶ ἀπὸ τῶν κάτω πρὸς τὰ ἄνω βλάπτει τὸν τοῖχον, ἐνῷ ἡ μετάθεσις ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω οὐ μόνον δὲν βλάπτει τὸν τοῖχον, ἀλλὰ μᾶλλον ὠφελεῖ αὐτόν.

(1) (Ἴδε ἄρθρ. 7).

(2) (Ἴδε ἄρθρ. 251 καὶ 262).

ΑΡΘΡΟΝ 1218ον

«Ἅπαντες δύνανται νὰ ἀνοίξωσιν ἐκ νέου θύραν ἐπὶ τῆς δημοσίας ὁδοῦ».

ΑΡΘΡΟΝ 1219ον

«Ὁ μὴ ἔχων δικαίωμα διαβάσεως ἐπὶ ἰδιωτικῆς ὁδοῦ, δὲν δύναται νὰ ἀνοίξῃ ἐκ νέου θύραν».

ΑΡΘΡΟΝ 1220ον

«Ἡ ἰδιωτικὴ ὁδὸς θεωρεῖται ὡς ἐπίκοινον κτῆμα τῶν ἐπ' αὐτῆς ἐχόντων δικαίωμα διαβάσεως».

«Ὅθεν οὐδεὶς τῶν συγκυρίων ἰδιωτικῆς ὁδοῦ δύναται, ἄνευ τῆς ἀδείας τῶν λοιπῶν, νὰ κατασκευάσῃ νέον τι πρᾶγμα ἐπ' αὐτῆς, εἴτε ἐπιβλαβὲς εἴτε μή» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1221ον

«Οὐδεὶς τῶν κυρίων ἰδιωτικῆς ὁδοῦ δύναται, ἄνευ τῆς ἀδείας τῶν λοιπῶν, νὰ ἀφήσῃ νὰ πίπτωσιν ἐπ' αὐτῆς αἱ σταγόνες τῆς οἰκίας τὴν ὁποίαν θὰ κτίσῃ».

ΑΡΘΡΟΝ 1222ον

«Ὁ κλείων τὴν ἐπὶ τῆς ἰδιωτικῆς ὁδοῦ θύραν του, δὲν ἀπόλλυσι τὸ δικαίωμα τῆς διαβάσεως».

«Ὅθεν δύναται καὶ αὐτὸς καὶ ὁ ἀγοραστὴς τῆς οἰκίας, ἂν πωλήσῃ αὐτήν, ν' ἀνοίξωσιν αὖθις τὴν θύραν».

ΑΡΘΡΟΝ 1223ον

«Οἱ διαβαίνοντες τὴν δημοσίαν ὁδὸν δικαιοῦνται ὡς ἐκ τῆς συρροῆς τοῦ πλήθους, νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν ἰδιωτικὴν ὁδόν».

«Ὅθεν οἱ κύριοι ἰδιωτικῆς ὁδοῦ δὲν δύνανται, συμφωνοῦντες, νὰ πωλήσωσιν αὐτήν».

---

(1) Ἡ ἰδιωτικὴ ὁδὸς θεωρεῖται μὲν ὡς ἐπίκοινον κτῆμα, ἀλλὰ δὲν εἶναι αὐτόχρημα ἐπίκοινον κτῆμα, διότι οἱ μὲν συνιδιοκτῆται ἐπικοίνου κτήματος δύνανται ὁμοφώνως νὰ διαθέτωσιν αὐτὸ ὡς βούλονται, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐπὶ τῆς ἰδιωτικῆς ὁδοῦ ἔχει δικαίωμα εἰσόδου καὶ τὸ δημόσιον, οἱ ἰδιοκτῆται αὐτῆς δὲν δικαιοῦνται νὰ κλείσωσιν αὐτὴν καὶ ἐκ συμφώνου, οὔτε νὰ πωλήσωσιν, οὔτε νὰ διανεμηθῶσιν αὐτήν.

«Οὔτε δύνανται νὰ διανεμηθῶσιν αὐτήν».
«Οὔτε νὰ κλείσωσι τὴν εἴσοδον αὐτῆς» (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Περὶ δικαιώματος διαβάσεως, ὑδραγωγείου καὶ ἐκροῆς.

حق مرور ومجرى ومسيل يانلدمدر

(Χάκκη μουροὺρ βὲ μεδ'ζρὰ βὲ μεσὶλ π'εγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1224ον

«Ἐν τοῖς δικαιώμασι διαβάσεως, ὑδραγωγείου καὶ ἐκροῆς ἰσχύει ἡ ἀρχαιότης, τουτέστι τὰ δικαιώματα ταῦτα ἀφίνονται καὶ διατηροῦνται ἐν ᾗ καταστάσει ἀρχῆθεν εὑρέθησαν».

«Διότι κατὰ τὸ 6 ἄρθρον τὸ ἀρχαῖον μένει ἐν ᾗ εὑρηται καταστάσει».

«Δὲν μεταβάλλεται δὲ ἐνόσῳ δὲν ὑπάρχει ἀπόδειξις τοῦ ἐναντίου».

«Ἀλλὰ δὲν ἰσχύει τὸ παρὰ τὸν νόμον ὑπάρχον».

«Δηλαδὴ καὶ ἂν εἶναι ἀρχαῖον τὸ πρᾶγμα, ὅπερ ἀρχῆθεν παρανόμως ἐγένετο, δὲν ἰσχύει, ἐξαλειφομένης τῆς ἐξ αὐτοῦ προερχομένης, τυχόν, βλάβης (ἴδε ἄρθρ. 27)».

«Π. χ. ἐὰν αἱ ἀκαθαρσίαι οἰκίας τινὸς χύνωνται ἀνέκαθεν εἰς τὴν δημοσίαν ὁδὸν βλάπτουσαι τοὺς διαβάτας, ἡ βλάβη αὕτη ἐξαλείφεται, μὴ λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἀρχαιότητος» (2).

---

(1) Οἱ διαβάται δικαιοῦνται νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν ἰδιωτικὴν ὁδὸν μόνον ἐν περιπτώσει συνωστισμοῦ τοῦ πλήθους· ἄνευ τοιαύτης ἀνάγκης δὲν δύνανται νὰ εἰσέλθωσιν.

(2) Τὸ ἀρχαῖον, τουτέστι τὸ ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων καθιερωθέν, στηρίζεται ἐπὶ τοῦ σεβασμοῦ ὃν δέον νὰ ἔχωσιν οἱ μεταγενέστεροι πρὸς τὰς πράξεις τῶν προγενεστέρων, αἱ ἀνέκαθεν δηλονότι κεκτημέναι δουλεῖαι διόδου, ἐκροῆς καὶ ὑδραγωγείου ὑποτίθεται ὅτι στηρίζονται ἐπὶ σκοποῦ ἀποκτήσεως ὠφελείας. Τοιαύτη πρόληψις ὑπάρχει ἐν τῇ συνει-

ΑΡΘΡΟΝ 1225ον

«Δὲν δύναται ὁ κύριος οἰκοπέδου νὰ ἐμποδίσῃ τὴν διάβασιν τοῦ ἔχοντος τοιοῦτον δικαίωμα ἐπ' αὐτοῦ».

ΑΡΘΡΟΝ 1226ον

Ὁ δίδων ἄδειαν εἰς ἕτερον νὰ ποιῆται χρῆσιν ἰδίου πράγματος δικαιοῦται νὰ ἀνακαλέσῃ αὐτήν».

«Ἡ ζημία δὲν καθίσταται ἀμετάκλητος διὰ τῆς ἀδείας καὶ συγκαταθέσεως».

«Ὅθεν ἀφοῦ τις, χωρὶς νὰ ἔχῃ δικαίωμα διαβάσεως ἀπὸ γηπέδου τινός, διαβῇ ἐπί τινα χρόνον μόνον τῇ ἀδείᾳ τοῦ κυρίου αὐτοῦ, ὁ κύριος τοῦ γηπέδου, ἂν θέλῃ, δύναται νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν διάβασιν».

ΑΡΘΡΟΝ 1227ον

«Ἐὰν τῇ ἀδείᾳ τοῦ ἔχοντος δικαίωμα διαβάσεως ἀπὸ ὡρισμένου μέρους γηπέδου τινὸς ὁ κύριος τοῦ γηπέδου ἐγείρῃ οἰκοδομὴν ἐπὶ τοῦ μέρους ἐκείνου, οὗτος ἀπόλλυσι τὸ δικαίωμα τῆς διαβάσεως, μὴ δικαιούμενος νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ κυρίου τοῦ γηπέδου (ἴδε ἄρθρ. 51)» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1228ον

«Ὁ κύριος γηπέδου, διὰ τοῦ ὁποίου ρέει δικαιωματικῶς ἡ αὔλαξ ἢ τὸ ὑδραγωγεῖον τινός, δὲν δύναται νὰ εἴπῃ εἰς τὸν

δήσει ἁπάντων· ἀποδεικνυομένου ὅμως ὅτι ἡ ἀρχαία κατάστασις ὑπάρχει παρὰ τὰς διατάξεις τοῦ νόμου, τότε δὲν διατηρεῖ τὴν ἰσχὺν αὐτῆς, διότι ἡ παρὰ τὸν νόμον διατήρησις αὐτῆς θεωρεῖται ὡς ἀπόδειξις τοῦ ἐναντίου.

(1) Μετὰ τὴν παροχὴν τῆς ἀδείας τοῦ νὰ οἰκοδομήσῃ ὁ κύριος τοῦ γηπέδου ἐπὶ τοῦ μέρους ἐφ' οὗ κέκτηται τὴν δουλείαν τῆς διαβάσεως, δὲν δικαιοῦται νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν ἄδειαν ὁ δοὺς αὐτήν, διότι κατὰ τὸ 51 ἄρθρον τὸ πεσὸν δὲν ἐκανίσταται. Διαφέρει ἡ περίπτωσις τοῦ ἄρθρου τούτου ἀπὸ τῆς τοῦ προηγουμένου, διότι ὁ δίδων ἄδειαν εἴς τινα νὰ ποιῆται χρῆσιν πράγματός τινος, χωρὶς νὰ ἔχῃ δικαίωμα ὁ ποιήσων τὴν χρῆσιν, δὲν ἀπόλλυσι τὰ ἐπὶ τοῦ πράγματος ἐκείνου δικαιώματά του, ἀλλὰ θεωρεῖται ὡς προσωρινῶς παραχωρῶν τὴν χρῆσιν τοῦ πράγματος, ἣν δικαιοῦται ἐν πάσῃ περιπτώσει ν' ἀνακαλέσῃ.

ἔχοντα τὸ δικαίωμα τῆς δουλείας: δὲν ἀφίνω εἰς τὸ ἑξῆς νὰ ρέῃ τὸ ὕδωρ».

«Ὅταν δὲ ταῦτα χρήζωσι κατασκευῆς καὶ ἐπισκευῆς ὁ κύριος αὐτῶν εἰσέρχεται εἰς τὸ ὑδραγωγεῖον. ἂν εἶναι δυνατόν, καὶ κατασκευάζει καὶ ἐπισκευάζει αὐτά».

«Ἀλλ' ἐν ᾗ περιπτώσει δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ κατασκευὴ αὐτῶν, χωρὶς νὰ εἰσέλθῃ τις εἰς τὸ γήπεδον καὶ ὁ κύριος τοῦ γηπέδου δὲν δίδῃ ἄδειαν πρὸς εἴσοδον, ὁ δικαστὴς ὑποχρεοῖ αὐτὸν ἢ νὰ δώσῃ τὴν ἄδειαν νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ γήπεδον αὐτοῦ, ἢ νὰ κατασκευάσῃ ὁ ἴδιος (τὸ ὑδραγωγεῖον ἢ τὴν αὔλακα)» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1229ον

«Ὅταν τὰ ὄμβρια ὕδατα οἰκίας τινὸς στάζωσιν ἀνέκαθεν ἐπὶ τῆς οἰκίας τοῦ γείτονος, οὗτος δὲν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ροὴν αὐτῶν λέγων: εἰς τὸ ἑξῆς δὲν ἀφίνω νὰ στάζωσιν».

ΑΡΘΡΟΝ 1230ον

«Ἐνῷ αἱ σταγόνες τῶν ἔν τινι ὁδῷ κειμένων οἰκιῶν ἐξακολουθῶσι νὰ χύνωνται ἀνέκαθεν ἐπὶ τοῦ δρόμου ἐκείνου καὶ ἐκεῖθεν νὰ ῥέωσι διὰ τοῦ κάτωθι κειμένου γηπέδου, ὁ κύριος τοῦ γηπέδου δὲν δύναται νὰ κλείσῃ τὸν ἐν τῷ γηπέδῳ ὀχετόν».

«Ἂν κλείσῃ αὐτόν, ὁ δικαστὴς τὸν ἀνοίγει καὶ ἐπαναφέρει εἰς τὴν ἀρχαίαν του κατάστασιν».

ΑΡΘΡΟΝ 1231ον

«Οὐδεὶς δύναται νὰ ἀφήσῃ νὰ στάζωσιν αἱ σταγόνες τοῦ νεωστὶ οἰκοδομηθέντος δωματίου ἐπὶ ἀλλοτρίας οἰκίας».

ΑΡΘΡΟΝ 1232ον

«Οὔτε ὁ κύριος οἰκίας τινός, οὔτε ὁ ἀγοραστὴς αὐτῆς, ἐὰν πωληθῇ αὕτη, δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τοῦ νὰ ῥέῃ ὡς καὶ πρότερον ἡ ὑπόνομος ἡ ἔχουσα δικαίωμα δουλείας ἐπὶ τῆς οἰκίας».

---

(1) Ἐπειδὴ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὑπάρχει ζημία ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, προτιμᾶται ἡ μὴ χείρων κατὰ τὸ ἄρθρον 29.

ΑΡΘΡΟΝ 1233ον

«Ἐὰν ἡ ὑπόνομος, ἥτις κατὰ δουλείαν διέρχεται διά τινος οἰκίας, πληρωθῇ ἢ διαρρηχθῇ καὶ οὕτω προξενῆται ὑπέρογκος βλάβη εἰς τὸν κύριον τῆς οἰκίας, ὁ κύριος τῆς ὑπονόμου ὑποχρεοῦται νὰ ἐξαλείψῃ τὴν βλάβην ταύτην».

ΤΙΤΛΟΣ Δ'

Περὶ κοινωνίας κοινῶν πραγμάτων.

(Περιέχει ἑπτὰ κεφάλαια).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Περὶ πραγμάτων κοινῶν ἢ μὴ τοῖς πᾶσι.

مباح اولوب اولیان شیلر یاندسدر

(Μουπ'ὰχ ὀλσὺπ ὄλμαγιαν σ'εηλὲρ π'εγιανιντά ὸ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1234ον

«Τὸ ὕδωρ, τὸ χόρτον καὶ τὸ πῦρ εἶναι κοινὰ τοῖς πᾶσι».

«Πάντες οἱ ἄνθρωποι εἰσὶ συγκύριοι τῶν τριῶν τούτων πραγμάτων» (1).

---

(1) Διὰ νὰ ἐννοηθῇ καλῶς ἡ ἔννοια τῆς λέξεως مباح (μουπ'άχ), ἥτις κυρίως σημαίνει θεμιτὸν πρᾶγμα, θεωροῦμεν ἀναγκαῖον νὰ εἴπωμεν ὅτι οἱ ὑπὸ τοῦ Ἱεροῦ Νόμου τιθέμενοι κανόνες ὡς πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν ἐξάσκησιν τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων εἰσὶ διαφόρου φύσεως, ἤτοι فرض (φάρζ), واجب (βαδζίπ), سنت (σουννέτ), مندوب (μανδ'ούπ), حرام (χαράμ), مكروه (μακρούχ), مباح (μουπ'άχ) κτλ. Φάρζ, ἀπαράβατον καθῆκον, λέγεται τὸ καθῆκον ὅπερ ἐπιβάλλεται ἐξ ἀναμφισβητήτου πηγῆς, δι' ἧς ἀπαγορεύεται ἡ παράλειψις αὐτοῦ, ἂν δὲ ἡ πηγὴ δὲν εἶναι ὁριστικωτάτη, ὀνομάζεται βαδζίπ· ἐὰν δὲν ἀπαγορεύηται μὲν ἡ παράλειψις, ἀλλ' ἡ ἐξάσκησις αὐτοῦ εἶναι προτιμοτέρα καὶ συνήθως κατὰ παράδοσιν ἐξασκεῖται, καθὸ παράγγελμα συνιστώμενον, λέγεται

ΑΡΘΡΟΝ 1235ον

«Τὰ ὑπὸ τὴν γῆν ρέοντα ὕδατα οὐδενὸς κτῆμά εἰσιν».

ΑΡΘΡΟΝ 1236ον

«Τὰ ῥρέατα ἅτινα δὲν ὠρύχθησαν διὰ τῆς προσπαθείας καὶ ἐργασίας ὡρισμένου προσώπου καὶ ἐκ τῶν ὁποίων ἐξακολουθεῖ νὰ ὑδρεύηται τὸ δημόσιον, εἰσὶν ἐκ τῶν κοινῶν τοῖς πᾶσι πραγμάτων».

ΑΡΘΡΟΝ 1237ον

«Αἱ θάλασσαι καὶ αἱ μεγάλαι λίμναι εἰσὶ κοιναὶ πράγματα» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1238ον

«Μὴ ἰδιόκτητοι κοινοὶ ποταμοὶ εἰσὶν οἱ μὴ διανεμόμενοι, τουτέστιν οἱ μὴ εἰσερχόμενοι εἰς κοίτας ἀνηκούσας εἰς τὴν κυριότητα κοινότητός τινος».

«Οἱ ποταμοὶ οὗτοι εἰσὶ κοινοὶ τοῖς πᾶσι».

«Καθὼς ὁ Νεῖλος, ὁ Εὐφράτης, ὁ Δούναβις, ὁ Τάξος».

συννὲτ δυνητικόν, ὅταν ὅμως δὲν ἐξασκῆται συνήθως κατὰ παράδοσιν, τὸ παράγγελμα καλεῖται μενδ·οὺπ ἢ νὲφλ ἢ μουστεχὰπ ἀρεστόν. Χαρὰμ λέγεται τὸ αὐστηρῶς ἀπηγορευμένον, μεκρούχ, μεμπτὸν εἶναι ἡ ἀξιόμεμπτος μὲν πρᾶξις, ἀλλ' ἀνεκτὴ καθὸ μὴ ἀπηγορευμένη καὶ τέλος μουπ·ὰχ θεμιτὸν εἶναι ἡ πρᾶξις ἥτις οὔτε ἐπιβάλλεται, οὔτε ἀπαγορεύεται, ἑπομένως ἡ ἐκτέλεσις αὐτῆς ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς βουλήσεως τοῦ δράστου καὶ μὴ συνεπάγουσα μήτε ἐλπίδα ἀμοιβῆς, μήτε φόβον ψυχικῆς βλάβης, ἐν ἐνὶ λόγῳ μουπ·ὰχ λέγεται ἡ πρᾶξις, ἡ ἐκτέλεσις ἢ ἡ παράλειψις τῆς ὁποίας δὲν συνεπάγεται οὔτε ἀμοιβὴν οὔτε ποινήν. Ἑπομένως μουπ·ὰχ νομικῶς σημαίνει τὸ μὴ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπηγορευμένον, ὅπερ πάντες ἐξ ἴσου δύνανται νὰ ἐκτελέσωσιν, ἑπομένως τὸ κοινὸν τοῖς πᾶσι, τὸ ἀδέσποτον, ὅπερ δικαιοῦνται οἱ πάντες νὰ καταλάβωσιν, ἄρα τὰ κοινὰ πράγματα.

(1) Ἐκ τῆς θαλάσσης δύναται πᾶς τις νὰ ὠφελῆται παντοιοτρόπως, ἀλλ' ἡ χρῆσις τῶν λιμνῶν καὶ τῶν ποταμῶν περιορίζεται ἐπὶ τῷ ὅρῳ τοῦ νὰ μὴ προξενηθῇ ζημία εἰς ἄλλον. Δὲν δύναταί τις π. χ. ν' ἀνοίξῃ αὔλακα ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ, ἥτις προξενεῖ βλάβην εἰς τὸν ἄλλον.

ΑΡΘΡΟΝ 1239ον

«Οἱ ἰδιόκτητοι ποταμοί, τουτέστιν οἱ κατὰ τὸν διαγραφέντα τρόπον διανεμόμενοι ποταμοὶ εἰσὶ δύο εἰδῶν».

«Πρῶτον εἶδος εἶναι ἐκεῖνοι οἱ ποταμοί, ὧν τὸ ὕδωρ διαχωρίζεται καὶ διανέμεται μεταξὺ τῶν κοινωνῶν».

«Ἀλλὰ δὲν ἐξαφανίζεται ὁλοσχερῶς ἐντὸς τῶν γαιῶν αὐτῶν, τὸ δὲ περισσεῦον ῥέει εἰς κοινὰ μέρη, δηλαδὴ εἰς ἀδεσπότους γαίας».

«Ἐπειδὴ οἱ τοῦ εἴδους τούτου ποταμοὶ εἰσὶν ὑπό τινα ἔποψιν κοινοί, ὀνομάζονται καὶ οὗτοι κοινοὶ ποταμοί».

«Καὶ εἰς αὐτοὺς δὲν χωρεῖ τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως».

«Δεύτερον εἶδος εἶναι οἱ ἰδιωτικοὶ ποταμοί, ὧν τὸ ὕδωρ διαχωρίζεται καὶ διανέμεται εἰς τὰς γαίας ὡρισμένων προσώπων».

«Ἐξαφανίζεται δὲ ἐντὸς τῶν γαιῶν αὐτῶν, μὴ ἐξερχόμενον εἰς ἀδέσποτον μέρος».

«Τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως χωρεῖ μόνον ἐπὶ τοῦ εἴδους τούτου τῶν ποταμῶν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1240ον

«Ὁ πηλὸς ὃν φέρει ὁ ποταμὸς εἰς τὰς γαίας τινὸς καθίσταται κτῆμα αὐτοῦ».

«Οὐδεὶς ἕτερος δύναται νὰ ἔχῃ ἀξιώσεις ἐπ' αὐτοῦ» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1241ον

«Τὰ εἰς ἀδέσποτον μέρος αὐτοφυῆ χόρτα εἰσὶ κοινά, καθὼς καὶ τὰ ἐν τῷ κτήματί τινος φυσικῶς ἄνευ τῆς ἐργασίας αὐτοῦ φυόμενα».

---

(1) Διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου ὁρίζονται οἱ ἰδιωτικοὶ ποταμοί. Οἱ ποταμοὶ συνίστανται ἐκ κοίτης καὶ ὕδατος, ἐπειδὴ δὲ τὸ ὕδωρ εἶναι κοινὸν τοῖς πᾶσι, μόνον δὲ ἡ κοίτη δύναται νὰ ἀνήκῃ εἰς ὡρισμένα πρόσωπα, διὰ τοῦτο οἱ ἰδιωτικοὶ ποταμοὶ ὁρίζονται διὰ τῆς κοίτης ἢ τῆς διανομῆς τοῦ ὕδατος.

(2) Ἐνταῦθα πρόκειται περὶ τοῦ δικαιώματος τῆς προσχώσεως (alluvion). Οἱ ποταμοὶ εἶναι μὲν κοινοὶ καὶ ἅπαντες ἀνεξαιρέτως ἔχουσι τὸ δικαίωμα τῆς ὑδρεύσεως κτλ., ἀλλ' ὁ πηλὸς ὃν συμπαρασύρει τὸ ρεῦμα αὐτῶν δὲν θεωρεῖται ὡς κοινός, καθώς, ὡς προεῤῥήθη, οὐδὲ τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ θεωρεῖται ὡς κοινόν.

«Ἀλλ' ἐὰν εἰς τὴν παραγωγὴν αὐτῶν συνετέλεσεν ὁ κύριος ἐκεῖνος τοῦ κτήματος, ἤτοι ἐὰν παρεσκεύασεν ὁπωσδήποτε τὴν γῆν πρὸς παραγωγὴν χόρτου, ποτίσας π. χ. τὰς γαίας αὐτοῦ, ἢ ὤρυξε χάνδακας πέριξ αὐτῶν, τὰ ἐν ταῖς γαίαις ἐκείναις παραχθέντα χόρτα εἶναι κτῆμα αὐτοῦ».

«Οὐδεὶς ἕτερος δύναται νὰ λάβῃ ἐξ αὐτῶν».

«Ἐὰν δὲ λάβῃ καὶ καταναλώσῃ ὀφείλει ἀποζημίωσιν».

ΑΡΘΡΟΝ 1242ον

«Χόρτα εἶναι τὰ μὴ ἔχοντα στέλεχος φυτά, ἐν οἷς δὲν συμπεριλαμβάνονται τὰ δένδρα».

«Καὶ οἱ ἀμανῖται θεωροῦνται ὡς χόρτα».

ΑΡΘΡΟΝ 1243ον

«Τὰ ἐπὶ τῶν κοινῶν ὀρέων, δηλαδὴ τῶν μὴ περιελθόντων εἰς τὴν κυριότητά τινος, αὐτοφυῆ δένδρα εἶναι κοινά».

ΑΡΘΡΟΝ 1244ον

«Τὰ ἐν τῷ κτήματί τινος αὐτοφυῶς παραγόμενα δένδρα εἰσὶ κτῆμα τοῦ κυρίου αὐτοῦ».

«Ἄνευ τῆς ἀδείας αὐτοῦ οὐδεὶς ἕτερος δύναται νὰ ξυλευθῇ».

«Ἐὰν δὲ ξυλευθῇ, ὀφείλει ἀποζημίωσιν».

ΑΡΘΡΟΝ 1245ον

«Ἐάν τις ἐγκεντρίσῃ δένδρον, ὁ ἐκ τοῦ ἐγκεντρίσματος φυόμενος βλαστὸς εἶναι κτῆμα αὐτοῦ, καθὼς καὶ οἱ ἐκ τούτου παραγόμενοι καρποί».

ΑΡΘΡΟΝ 1246ον

«Τὰ προϊόντα τοῦ σπόρου, ὃν σπείρει τις δι' ἑαυτόν, εἰσὶ κτῆμα αὐτοῦ. Οὐδεὶς ἄλλος δύναται νὰ ἔχῃ ἐπ' αὐτῶν ἀξιώσεις».

ΑΡΘΡΟΝ 1247ον

«Ἡ ἄγρα εἶναι τοῖς πᾶσι κοινή» (1).

---

(1) Ἐν ἰδιοκτήτῳ ὅμως κτήματι δὲν δύναταί τις νὰ θηρεύσῃ ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ κυρίου αὐτοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἀποκτᾶται ἡ κυριότης τῶν κοινῶν πραγμάτων.

مباح اولان شيلرك كيفيت استملاكى بيانندر

(Μουπ·ὰχ ὸλὰν σ·ειηλερὶν κεϊφιγέτι ἰστιμλακὴ π·εγιανιντά ὸ·ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1248ον

«Οἱ τρόποι τῆς ἀποκτήσεως κυριότητός εἰσι τρεῖς».

«α'. Ἡ μεταβίβασις τῆς κυριότητος ἀπὸ ἑνὸς κυρίου εἰς ἕτερον, καθὼς ἡ πώλησις καὶ ἡ δωρεά».

«β'. Τὸ νὰ διαδεχθῇ τις ἕτερον, ὡς ἐν τῇ κληρονομίᾳ».

«γ'. Ἡ κατάληψις κοινοῦ πράγματος μὴ ἔχοντος κύριον (ἀδεσπότου)».

«Ἡ κατάληψις αὕτη εἶναι ἡ πραγματικὴ (ἄμεσος), ὡς τὸ νὰ θέσῃ τις χεῖρα ἐπὶ τοῦ πράγματος ἐκείνου, ἡ ἔμμεσος, ἥτις γίνεται διὰ τῆς παρασκευῆς τοῦ τρόπου τῆς κτήσεως, ὡς τὸ νὰ θέσῃ τις δοχεῖον πρὸς συνάθροισιν ὀμβρίου ὕδατος καὶ νὰ στήσῃ παγίδα πρὸς ἄγραν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1249ον

«Πᾶς ὁ καταλαμβάνων κοινὸν πρᾶγμα καθίσταται ἀπόλυτος κύριος αὐτοῦ».

«Π. χ. ἐπειδὴ τὸ ὕδωρ, ὅπερ ἀντλεῖ τις ἀπὸ ποταμοῦ διά τινος δοχείου, οἷον ὑδρίας ἢ βαρελίου, καταλαμβάνεται καὶ διαφυλάττεται ἐντὸς τοῦ δοχείου ἐκείνου, καθίσταται κτῆμα ἐκείνου».

«Οὐδεὶς ἄλλος δικαιοῦται νὰ ὠφεληθῇ ἐξ αὐτοῦ».

«Ἐὰν δὲ ἄλλος τις λάβῃ καὶ καταναλώσῃ αὐτὸ ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ κυρίου αὐτοῦ, ὀφείλει ἀποζημίωσιν» (2).

---

(1) Διὰ τῆς κληρονομίας δὲν μεταβιβάζεται ἡ κυριότης τῆς περιουσίας ἀπὸ προσώπου εἰς πρόσωπον, ἀλλὰ μόνον ὁ κληρονόμος ἀντικαθίστησι τὸν ἀποβιώσαντα.

(2) Διὰ τῆς καταλήψεως τοῦ κοινοῦ πράγματος ἡ γενικὴ ἁπάντων

ΑΡΘΡΟΝ 1250ον

«Ἡ κατάληψις δέον νὰ γίνηται σκοπίμως».

«Ὅθεν ὅταν τις θέσῃ εἴς τι μέρος δοχεῖον ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ συνάξῃ ὄμβριον ὕδωρ, τὸ ἐν τῷ δοχείῳ ἐκείνῳ συναχθὲν ὄμβριον ὕδωρ καθίσταται κτῆμα αὐτοῦ».

«Ἐπίσης τὸ ἐν τῇ δεξαμενῇ, τῇ κατασκευασθείσῃ πρὸς συλλογὴν ὑδάτων, συρρεῦσαν ὕδωρ εἶναι κτῆμα τοῦ κυρίου αὐτῆς».

«Ἀλλὰ τὸ ὄμβριον ὕδωρ τὸ συρρεῦσαν ἐντὸς δοχείου, ὅπερ θέσῃ τις ἀσκόπως εἴς τι μέρος, δὲν γίνεται κτῆμα αὐτοῦ».

«Δύναται ἄλλος τις νὰ λάβῃ καὶ ἰδιοποιηθῇ αὐτό» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1251ον

«Ἐν τῇ καταλήψει τοῦ ὕδατος δέον νὰ διακόπτηται ἡ ροὴ αὐτοῦ».

«Ὅθεν τὸ ἔν τινι φρέατι ὕδωρ, ἐν τῷ ὁποίῳ ἀναβρύει ὕδωρ, δὲν εἶναι κατειλημμένον».

«Ἐὰν ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ κυρίου λάβῃ τις καὶ καταναλώσῃ τὸ ἐν τῷ τοιούτῳ φρέατι ἀναβρύον καὶ συρρέον ὕδωρ, δὲν ὀφείλει ἀποζημίωσιν».

«Ἐπίσης δὲν εἶναι κατειλημμένον τὸ ἀκαταπαύστως ρέον ὕδωρ, τουτέστι τὸ ἐν ταῖς δεξαμεναῖς εἰσρέον ὕδωρ, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξέρχεται ἀφ' ἑνὸς τόσον ὕδωρ, ὅσον εἰσέρχεται ἀφ' ἑτέρου».

ΑΡΘΡΟΝ 1252ον

«Τὰ αὐτοφυῆ χόρτα θεωροῦνται ὡς κατειλημμένα (ἰδιόκτητα), ὅταν συλλεχθῶσι καὶ θερισθῶσι καὶ δεθῶσιν εἰς δεμάτια».

ΑΡΘΡΟΝ 1253ον

«Πᾶς τις δύναται νὰ ξυλεύηται ἐκ τῶν αὐτοφυῶν δένδρων τῶν πεφυτευμένων ἐπὶ κοινῶν ὀρέων».

κοινωνία καταργεῖται, μεταβιβαζομένης τῆς κυριότητος τοῦ πράγματος εἰς τὸν πρῶτον καταλαβόντα μὲ τὴν πρόθεσιν ἰδιοποιήσεως.

(1) (Ἴδε ἄρθρ. 2).

«Μόνον δὲ διὰ τῆς ξυλεύσεως, δηλαδὴ διὰ τῆς συλλογῆς τῶν ξύλων, γίνεται κύριος αὐτῶν».

«Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ δέσῃ αὐτά».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Περὶ τῶν γενικῶν διατάξεων τῶν κοινῶν πραγμάτων.

مباح اولان شيلرك احكام عموميسى بيانندهدر

(Μουπ·ὰχ ὀλὰν σ·ειηλερὶν ἀχκιάμι οὐμουμηγεσὴ π·εγιανιντά δ·ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1254ον

«Ἕκαστος δύναται νὰ ἀπολαύῃ τῶν ὠφελειῶν τῶν κοινῶν πραγμάτων».

«Ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ μὴ προξενῇ ζημίαν εἰς ἄλλον».

ΑΡΘΡΟΝ 1255ον

«Οὐδεὶς δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὸν ἄλλον ἀπὸ τοῦ νὰ λάβῃ καὶ καταλάβῃ τὸ κοινὸν πρᾶγμα».

ΑΡΘΡΟΝ 1256ον

«Ἕκαστος δύναται νὰ ἀφήσῃ τὰ ζῶά του νὰ φάγωσι τὰ ἐπὶ ἀδεσπότων μερῶν αὐτοφυῆ χόρτα καὶ νὰ λάβῃ καὶ καταλάβῃ ἐξ αὐτῶν ὅσα θέλει».

ΑΡΘΡΟΝ 1257ον

«Καίτοι τὰ ἐπὶ τοῦ κτήματός τινος αὐτοφυῆ παραγόμενα χόρτα, χωρὶς οὗτος νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν παραγωγήν, εἶναι κοινά, ἐν τούτοις ὁ κύριος δύναται νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν εἰς τὸ κτῆμα αὐτοῦ εἴσοδον τοῦ ἄλλου».

ΑΡΘΡΟΝ 1258ον

«Ἐάν τις λάβῃ τὰ ξύλα, τὰ ὁποῖα ἕτερος συνάξας ἐκ τῶν κοινῶν ὀρέων ἀφῆκεν ἐκεῖ, δύναται ὁ συνάξας αὐτὰ νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν ἀπόδοσιν αὐτῶν».

ΑΡΘΡΟΝ 1259ον

«Ἕκαστος δύναται νὰ συλλέξῃ τοὺς καρποὺς τῶν ἀδεσπότων δένδρων τῶν πεφυτευμένων ἐπὶ τῶν κοινῶν ὁρέων, τῶν λειμόνων καὶ τῶν νομῶν».

ΑΡΘΡΟΝ 1260ον

«Ἐάν τις μισθώσῃ ἕτερον ἵνα συνάξῃ ξύλα, ἢ θηρεύσῃ εἰς τὸ ὄρος, τὰ ξύλα τὰ ὁποῖα θὰ συνάξῃ ὁ μισθωτὸς ἐκεῖνος ἢ ἡ ἄγρα, ἣν θὰ συλλάβῃ, ἀνήκουσιν εἰς τὸν μισθωσάμενον».

ΑΡΘΡΟΝ 1261ον

«Ἐάν τις ἀνάψῃ πῦρ ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ κτήματι, δύναται νὰ ἀπαγορεύσῃ τοῖς ἄλλοις νὰ εἰσέλθωσι καὶ ὠφεληθῶσιν ἐκ τοῦ πυρός».

«Ἀλλ' ἐὰν ἀνάψῃ τις πῦρ εἰς τὴν μὴ ἰδιόκτητόν του ἐξοχήν, ἕκαστος δύναται νὰ ὠφεληθῇ ἐξ αὐτοῦ».

«Δηλαδὴ δύναται νὰ θερμανθῇ εἰς αὐτό».

«Νὰ ῥάψῃ εἰς τὸ φῶς αὐτοῦ».

«Ν' ἀνάψῃ ἐξ αὐτοῦ τὴν λυχνίαν του».

«Ὁ κύριος τοῦ πυρὸς δὲν δύναται νὰ τὸν ἐμποδίσῃ».

«Ἄνευ ὅμως τῆς ἀδείας τοῦ κυρίου τοῦ πυρὸς οὐδεὶς δύναται νὰ λάβῃ ἐξ αὐτοῦ ἄνθρακα».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Περὶ δικαιώματος ὑδρεύσεως καὶ πόσεως.

حق شرب وسقاية

(Χάκκη σ'ούρπ βὲ σ'ιφὰ π'εγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1262ον

«Ὑδρευσις εἶναι ἡ σειρὰ ἣν ἔχει τις διὰ νὰ μεταχειρίζηται τὸ ὕδωρ ἵνα ποτίζῃ γεννήματα καὶ ζῶα».

ΑΡΘΡΟΝ 1263ον

«Δικαίωμα πόσεως λέγεται τὸ δικαίωμα τοῦ πίνειν ὕδωρ».

ΑΡΘΡΟΝ 1264ον

«Ἕκαστος δύναται νὰ ἀπολαύῃ τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ φωτός, καθὼς καὶ νὰ ὠφελῆται ἐκ τῶν θαλασσῶν καὶ τῶν μεγάλων λιμνῶν».

ΑΡΘΡΟΝ 1265ον

«Ἕκαστος δύναται νὰ ἀρδεύῃ τὰς γαίας αὐτοῦ ἐκ τῶν ἀδεσπότων ποταμῶν».

«Καὶ νὰ ἀνοίξῃ αὔλακα, ἵνα ἀρδεύῃ τὰς γαίας του καὶ νὰ κατασκευάσῃ μῦλον».

«Ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ μὴ βλάπτῃ ἄλλον».

«Ὅθεν ἐὰν μεταφέρων τὸ ὕδωρ ζημιοῖ τὸ κοινόν, ἢ κοπῇ καθ' ὁλοκληρίαν τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ, ἢ παρεμποδίζῃ τὸν πλοῦν τῶν πλοιαρίων, ἐμποδίζεται».

ΑΡΘΡΟΝ 1266ον

«Ἅπαντες οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῶα ἔχουσι δικαίωμα πόσεως ἐκ τοῦ μὴ κατειλημμένου ὕδατος».

ΑΡΘΡΟΝ 1267ον

«Τὸ δικαίωμα τῆς ὑδρεύσεως ἐκ τῶν ἰδιοκτήτων ποταμῶν, τουτέστι τῶν εἰσρεόντων εἰς ἰδιοκτήτους κοίτας, ἀνήκει εἰς τοὺς κυρίους αὐτῶν».

«Οἱ λοιποὶ ἔχουσιν ἐπ' αὐτῶν μόνον δικαίωμα πόσεως».

«Ὅθεν οὐδεὶς δύναται ἄνευ ἀδείας νὰ ἀρδεύσῃ τὰς γαίας αὐτοῦ ἐκ ποταμοῦ ἀνήκοντος εἰς ὡρισμένην κοινότητα, ἢ ἐκ τῆς αὔλακος, τοῦ ὀχετοῦ, ἢ τοῦ φρέατός τινος».

«Ἀλλὰ δύναται ἕκαστος νὰ πίῃ ὕδωρ, καθὸ ἔχων δικαίωμα πόσεως».

«Ἐὰν δὲ δὲν ὑπάρχῃ φόβος μή, ὡς ἐκ τοῦ πλήθους τῶν ζώων, κρημνισθῇ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ, ἢ τῆς αὔλακος, ἢ τοῦ ὀχετοῦ, δύναται νὰ φέρῃ καὶ ποτίσῃ καὶ τὰ ζῶα αὐτοῦ».

«Δύναται ἐπίσης νὰ λαμβάνῃ ὕδωρ δι' ὑδρίας καὶ βαρελίου καὶ μεταφέρῃ αὐτὸ εἰς τὴν οἰκίαν ἢ τὸν κῆπον αὐτοῦ».

ΑΡΘΡΟΝ 1268ον

«Ὁ κύριος κτήματος, ἐν τῷ ὁποίῳ ὑπάρχει δεξαμενὴ ἢ φρέαρ ἢ ποταμός, ὧν τὸ ὕδωρ συνεχῶς ἀναβρύει καὶ ῥέει, δύ-

ναται νὰ ἐμποδίσῃ τὸν θέλοντα νὰ πίῃ ὕδωρ ἀπὸ τοῦ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ κτῆμά του».

«Ἀλλ' ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἐκεῖ πλησίον κοινὸν ὕδωρ πρὸς πόσιν, ὁ κύριος τοῦ κτήματος ὑποχρεοῦται ἢ νὰ δώσῃ ὕδωρ εἰς τὸν ζητοῦντα, ἢ νὰ χορηγήσῃ τὴν ἄδειαν τοῦ νὰ εἰσέλθῃ καὶ λάβῃ ὕδωρ».

«Ἐὰν δὲ ὁ κύριος δὲν δώσῃ ὕδωρ, δικαιοῦται ἐκεῖνος νὰ εἰσέλθῃ καὶ λάβῃ ὕδωρ».

«Ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἀσφαλείας».

«Δηλαδὴ ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ μὴ προξενήσῃ ζημίαν, οἷον τοῦ νὰ μὴ βλάψῃ τὸ χεῖλος τῆς δεξαμενῆς, τοῦ φρέατος ἢ τοῦ ποταμοῦ».

ΑΡΘΡΟΝ 1269ον

«Ὁ εἷς τῶν συγκυρίων ἐπικοίνου ποταμοῦ δὲν δύναται ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ ἑτέρου νὰ ἀνοίξῃ ἐξ αὐτοῦ ἄλλο ποτάμιον, ἢ ρύακα, ἢ αὔλακα».

«Δὲν δύναται νὰ μεταβάλῃ τὴν ἀρχαίαν σειράν του».

«Δὲν δύναται νὰ παραχωρήσῃ τὸ ἀναλογοῦν εἰς τὴν σειρὰν αὐτοῦ ὕδωρ εἰς γαίας ἄλλου, μὴ ἔχοντος δικαίωμα ὑδρεύσεως ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἐκείνου».

«Καὶ ἂν συγκατατεθῶσιν εἰς ταῦτα οἱ λοιποὶ συγκύριοι, δύνανται κατόπιν αὐτοί τε καὶ οἱ κληρονόμοι των νὰ ἀνακαλέσωσιν αὐτά» (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

Περὶ καλλιεργείας τῶν νεκρῶν γαιῶν.

احياء موات حقندر

(Ἰχγιάϊ μεβὰτ χακκηντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1270ον

«Νεκραὶ γαῖαι εἰσὶ τὰ μέρη τὰ ὁποῖα οὐδενός εἰσι κτῆμα,

(1) Δὲν δύναταί τις νὰ παραχωρήσῃ τὸ εἰς τὴν μερίδα αὐτοῦ ἀναλογοῦν ὕδωρ, ἵνα ἕτερός τις ἀρδεύσῃ τὰς γαίας αὐτοῦ, διότι μετ' ἐπα-

οὔτε νομὴ ἢ δάσος πρὸς ξύλευσιν κωμοπόλεως ἢ χωρίου καὶ κεῖνται μακρὰν τῶν κατῳκημένων τόπων».

«Δηλαδὴ κεῖνται εἰς τοιαύτην ἀπόστασιν, ὥστε νὰ μὴ ἀκούηται ἡ φωνὴ μεγαλοφώνου ἀνθρώπου» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1271ον

«Αἱ πλησίον κατῳκημένων τόπων κείμεναι γαῖαι ἀφίνονται εἰς τοὺς κατοίκους ὡς νομαί, ἁλωνότοποι καὶ πρὸς ξύλευσιν».

«Αἱ δὲ τοιαῦται γαῖαι λέγονται ἐγκαταλελειμμέναι» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1272ον

«Ὁ Σουλτανικῇ ἀδείᾳ ἐκχερσῶν καὶ καλλιεργῶν μέρος τι ἐκ τῶν νεκρῶν γαιῶν, γίνεται κύριος αὐτοῦ».

«Ἐὰν δὲ ὁ Σουλτάνος ἢ ὁ ἀντιπρόσωπος Αὐτοῦ χορηγήσῃ ἄδειαν εἴς τινα νὰ καλλιεργήσῃ μέρος τι, ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ μὴ γίνῃ κύριος αὐτοῦ, νέμεται αὐτὸ ἐντὸς τῆς χορηγηθείσης αὐτῷ ἀδείας».

«Δὲν γινεται δὲ κύριος τοῦ μέρους ἐκείνου» (3).

νειλημμένην τοιαύτην χρῆσιν τοῦ ὕδατος δυνατὸν νὰ παραχθῇ διὰ τῆς κτητικῆς παραγραφῆς δικαίωμα δουλείας ἐπὶ τῆς ὑδρεύσεως τοῦ ποταμοῦ ἐκείνου. Ἐπετράπη δὲ ἡ ἀνάκλησις τῆς προσωρινῆς παραχωρήσεως, διότι αὕτη θεωρεῖται ὡς χρησιδάνειον, ὁ δὲ χρήστης ἐν πάσῃ περιπτώσει δικαιοῦται ν' ἀνακαλέσῃ αὐτό.

(1) Νεκραὶ ὠνομάσθησαν μεταφορικῶς αἱ τοιαῦται γαῖαι καθὸ μὴ παράγουσαι ὠφελείας. Διὰ νὰ ὀνομασθῇ γῆ τις νεκρά, δέον νὰ μὴ εἶναι κτῆμα τινὸς οὔτε νὰ ἔχῃ τις ἐν αὐτῇ δικαίωμα δουλείας. Κατὰ τὸν Ἰμάμην Γιουσούφ, αἱ νεκραὶ γαῖαι δέον νὰ κῆνται εἰς ἀπόστασιν ἔνθα νὰ μὴ ἀκούηται ἡ φωνὴ ἀνθρώπου, διότι ἄλλως αἱ γαῖαι θεωροῦνται ἐγκαταλελειμμέναι, ὧν δύνανται νὰ καρπῶνται οἱ κάτοικοι τοῦ παρακειμένου χωρίου. Κατὰ τὸν Ἰμάμην Μεχμὲτ ὡς νεκραὶ γαῖαι θεωροῦνται αἱ μὴ παράγουσαι ὠφέλειαν ἀδιαφόρως τῆς ἀποστάσεως αὐτῶν. Ὁ Κώδηξ παρεδέχθη τὴν γνώμην τοῦ Ἰμάμη Γιουσούφ.

(2) Δὲν θεωροῦνται ὡς νεκραὶ γαῖαι, διότι οἱ κάτοικοι τοῦ παρακειμένου χωρίου, ὑπὲρ ὧν ἐγκαταλείπονται πρὸς κοινὴν αὐτῶν χρῆσιν, κέκτηνται τὰ διαγραφόμενα ἐν τῷ ἄρθρῳ δικαιώματα.

(3) Κατ' ἀντιδιαστολὴν ἄνευ Σουλτανικῆς ἀδείας ἡ ἐκχέρσωσις καὶ

ΑΡΘΡΟΝ 1273ον

«Ὁ καλλιεργῶν μέρος γαιῶν καὶ ἀφίνων ἀκαλλιέργητον τὸ λοιπόν, καθίσταται κύριος τοῦ μέρους τὸ ὁποῖον ἐκαλλιέργησεν, οὐχὶ δὲ καὶ τοῦ ὑπολοίπου».

«Ἀλλ' ἐὰν ἐν τῷ μέσῳ τῶν γαιῶν, τὰς ὁποίας ἐκαλλιέργησε, μείνῃ μέρος τι χέρσον, καὶ τοῦτο ἀνήκει εἰς αὐτόν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1274ον

«Ἐάν, ἀφοῦ ἐκχερσώσῃ τις μέρος ἐκ τῶν νεκρῶν γαιῶν, ἐλθόντες ἕτεροι ἐκχερσώσωσι τὰ πέριξ αὐτοῦ τέσσαρα μέρη, ἡ ὁδὸς τοῦ πρώτου ἐκχερσώσαντος ὁρίζεται ἐπὶ τῶν γαιῶν τοῦ τελευταῖον ἐκχερσώσαντος» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1275ον

«Καθὼς ἡ γῆ καλλιεργεῖται διὰ τῆς σπορᾶς καὶ φυτεύσεως φυτῶν, οὕτω καλλιεργεῖται καὶ διὰ τῶν νεατῶν, (ὀργώσεως), τῆς ἀρδεύσεως ἢ τῆς ὀρύξεως αὔλακος, ἢ ὀχετοῦ πρὸς ἄρδευσιν».

ΑΡΘΡΟΝ 1276ον

«Ἐάν τις περιτειχίσῃ μέρος νεκρῶν γαιῶν ἢ ὑψώσῃ τὰ πέριξ αὐτῶν, διὰ νὰ τὰς προφυλάξῃ ἀπὸ τὴν ροὴν τῶν ὑδάτων, κατασκευάζων χάνδακας, θεωρεῖται ὡς καλλιεργήσας τὸ μέρος ἐκεῖνο».

καλλιέργεια νεκρᾶς γῆς εἶναι παράνομος καὶ τοῦτο κατὰ τὸν Ἰμάμην Ἀαζάμ. Ἐν τῷ ζητήματι τῆς ἀδείας ταύτης διαφωνοῦσιν οἱ νομοδιδάσκαλοι. Κατὰ τοὺς δύο Ἰμάμας δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη Σουλτανικῆς ἀδείας διὰ τὴν νομὴν καὶ τὴν χρῆσιν τῶν νεκρῶν γαιῶν, ἀλλὰ διὰ νὰ γίνῃ τις κύριος αὐτῶν ἀπαιτεῖται ἡ ἄδεια αὕτη. Κατὰ τὸν Ἰμάμην Ἀαζὰμ ἄνευ ἀδείας δὲν ἐπιτρέπεται καὶ ἡ νομὴ καὶ ἡ χρῆσις τῶν τοιούτων γαιῶν. Ὡς ἀντιπρόσωπος δὲ τοῦ Σουλτάνου ἐνταῦθα θεωρεῖται ὁ ἐπὶ τῶν γαιῶν ὑπάλληλος.

(1) Ἡ διάταξις αὕτη ἐθεσπίσθη συμφώνως πρὸς τὴν γνώμην τοῦ Ἰμάμη Μεχμέτ, ἐνῷ κατὰ τὸν Ἰμάμην Γιουσοὺφ ὁ καλλιεργῶν πλέον τοῦ ἡμίσεος μέρους τινὸς καθίσταται κύριος τοῦ ὅλου.

(2) Ἐὰν δὲ οἱ κατόπιν τούτου ἐκχερσώσαντες πράξωσι τοῦτο συγχρόνως ἅπαντες, ὁ πρῶτος ἐκχερσώσας δικαιοῦται νὰ ἀνοίξῃ δρόμον ἐπὶ τῶν γαιῶν οὐτινοσδήποτε βούλεται.

ΑΡΘΡΟΝ 1277ον

«Ὁ περιορίζων γαίας ἀπὸ τῶν τεσσάρων μερῶν, θέτων πέτρας ἢ ἀκάνθας, ἢ κλῶνας ξηροῦ δένδρου, ἢ ὁ καθαρίζων τὰς γαίας, ἐξάγων τὰ ἄγρια φυτά, ἢ ὁ κλίων τὰς ἐν αὐταῖς ἀκάνθας, ἢ ὁ ὀρύσσων φρέαρ, δὲν θεωρεῖται ὡς καλλιεργῶν τὰς γαίας ἐκείνας, ἀλλ' ὡς περιφράττων αὐτάς» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1278ον

«Ἐάν τις θερίσῃ τὰ ἐν νεκραῖς γαίαις χόρτα καὶ ἀκάνθας, θέτων αὐτὰ πέριξ τῶν γαιῶν τούτων, καὶ ἐπ' αὐτῶν ρίψῃ χῶμα, χωρὶς ὅμως νὰ κατασκευάσῃ χάνδακας, εἰς τρόπον ὥστε νὰ παρεμποδίσῃ τὴν εἴσροὴν τῶν ὑδάτων, δὲν θεωρεῖται ὡς καλλιεργήσας τὰς γαίας ἐκείνας, ἀλλ' ὡς περιφράξας αὐτάς».

ΑΡΘΡΟΝ 1279ον

«Ἐάν τις περιφράξῃ μέρος τι ἐκ τῶν νεκρῶν γαιῶν, ἔχει δικαίωμα προτιμήσεως ἐπὶ τῆς κυριότητος αὐτοῦ ἐπὶ τρία ἔτη».

«Ἀπόλλυσι δὲ τὸ δικαίωμα τοῦτο ἐὰν δὲν καλλιεργήσῃ αὐτὰς ἐντὸς τριῶν ἐτῶν».

«Δύναται νὰ δοθῇ τὸ μέρος τοῦτο εἰς ἄλλον πρὸς καλλιέργειαν» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1280ον

«Τὸ φρέαρ, ὅπερ ὀρύσσει τις ἐπὶ νεκρῶν γαιῶν τῇ Σουλτανικῇ ἀδείᾳ, γίνεται κτῆμα αὐτοῦ».

---

(1) Αἱ πράξεις αὗται αἱ διαγραφόμεναι ὑπὸ τοῦ ἄρθρου τούτου δὲν ἀποτελοῦσι πλήρη κατάληψιν, οὔτε δηλοῦσι τοιαύτην πρόθεσιν, διὰ τοῦτο δὲν θεωροῦνται ὡς καλλιέργεια, διὰ τῆς ὁποίας δικαιοῦταί τις νὰ ἰδιοποιηθῇ τὰς τοιαύτας γαίας.

(2) Ἅπαντα τὰ ἄρθρα τοῦ περὶ δημοσίων γαιῶν νόμου τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸ δικαίωμα τῆς ἀποκτήσεως ταπίων στηρίζονται ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου. Τὸ διὰ τῆς περιφράξεως ἀποκτώμενον δικαίωμα δὲν μεταβαίνει εἰς τοὺς κληρονόμους, καθὸ μὴ ὑπαρχούσης κεκτημένης κυριότητος, ἀλλ' αἱ πέτραι τοῦ τείχου, αἱ ἄκανθαι κτλ. ἀνήκουσιν εἰς τοὺς κληρονόμους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'

Περὶ περιοχῆς τῶν Σουλτανικῇ ἀδείᾳ ἐπὶ νεκρῶν γαιῶν ὀρυσσομένων φρεάτων, τῶν διοχετευομένων ὑδάτων καὶ φυτευομένων δένδρων.

اراضیٔ موانده اذن سلطانی ایله حفر اولنان قویولرك واجرا اولنان صولرك وغرس اولنان اغاجلرك غرمی یانندهدر

(Ἐραζήϊ μεβαττὰ ἴζνι σουλτανὴ ἴλε χὰφρ ὀλουνὰν κουγιουλαρὶν βὲ ἰδζρὰ ὀλουνὰν σουλαρὶν βὲ γὰρς ὀλουνὰν ἀγατολαρὶν χαρτμὴ π'εγιανιντά ὀ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1281ον

«Ἡ περιοχὴ τοῦ φρέατος, τουτέστι τὸ δικαίωμα τῆς αὐλῆς αὐτοῦ, εἶναι πανταχόθεν τεσσαράκοντα πήχεων» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1282ον

«Ἡ περιοχὴ τῶν πηγῶν τῶν ὑδάτων, τουτέστι τῶν μερῶν ἐξ ὧν ἀναβρύει ὕδωρ ῥέον ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, εἶναι πεντακοσίων πήχεων πανταχόθεν».

ΑΡΘΡΟΝ 1283ον

«Ἡ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ὀχθῶν μεγάλου ποταμοῦ, μὴ ἔχοντος ἀνάγκην συνεχοῦς καθαρισμοῦ, περιοχὴ εἶναι ἴση πρὸς τὸ ἥμισυ τοῦ πλάτους τοῦ ποταμοῦ, εἰς τρόπον ὥστε αἱ ἀμφοτέρων τῶν ὀχθῶν περιοχαὶ νὰ ἦναι ἴσαι πρὸς τὸ πλάτος τοῦ ποταμοῦ»(2).

---

(1) Τὴν λέξιν حريم (χαρὴμ) μετεφράσαμεν διὰ τῆς λέξεως «περιοχή». Κυριολεκτικῶς ἡ λέξις αὕτη εἶναι συνώνυμος τοῦ χαρὰμ καὶ σημαίνει τὸ ἀπηγορευμένον, νομικῶς δὲ σημαίνει ἐν γένει τὸ δικαίωμα τῆς ὠφελείας, τῆς χρήσεως, ἐπειδὴ δὲ ἀπαγορεύεται νὰ κάμῃ χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τούτου τρίτος, ὠνομάσθη ἡ περιοχὴ τοῦ φρέατος χαρίμ, ὅπερ ἐπετράπη πρὸς εὐχερῆ χρῆσιν τῶν φρεάτων.

Διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου ὁρίζεται ἡ περιοχὴ ἢ ἡ αὐλὴ τοῦ φρέατος, ὅπερ θεωρεῖται ὡς κέντρον κύκλου ἔχοντος ἀκτῖνα τεσσαράκοντα πήχεων.

(2) Οἱ ποταμοί, ὡς γνωστόν, εἰσὶν ἰδιόκτητοι καὶ μή. Τὸ ἄρθρον

ΑΡΘΡΟΝ 1284ον

«Ἡ περιοχὴ μικρῶν ποταμῶν ἐχόντων ἀνάγκην συνεχοῦς καθαρισμοῦ, τουτέστιν αὐλάκων, ὑδραγωγείων καὶ ὑπογείων ὀχετῶν, εἶναι τόσος τόπος, ὅσος ἀρκεῖ πρὸς ἐναπόθεσιν τοῦ πηλοῦ καὶ τῶν πετρῶν τῶν ἐξαγομένων κατὰ τὸν καθαρισμὸν αὐτῶν».

ΑΡΘΡΟΝ 1285ον

«Ἡ περιοχὴ τῶν ὀχετῶν, τῶν ὁποίων τὸ ὕδωρ διαρρέει ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, εἶναι ἴση πρὸς τὴν τῶν πηγῶν, τουτέστι πεντακοσίων πήχεων πανταχόθεν».

ΑΡΘΡΟΝ 1286ον

«Ἡ περιοχὴ τῶν φρεάτων εἶναι κτῆμα τῶν κυρίων αὐτῶν».

«Οὐδεὶς ἕτερος κατ' οὐδένα τρόπον ἐξουσιάζει αὐτήν».

«Ἐὰν δέ τις ἀνοίξῃ φρέαρ ἐν τῇ περιοχῇ ἑτέρου, τοῦτο κλείεται».

«Αἱ αὐταὶ διατάξεις διέπουσιν ἐπίσης τὰς περιοχὰς τῶν ποταμῶν, τῶν αὐλάκων καὶ τῶν ὀχετῶν».

ΑΡΘΡΟΝ 1287ον

«Ἐάν τις, τῇ Σουλτανικῇ διαταγῇ, ἀνοίξῃ πλησίον τῆς περιοχῆς φρεάτός τινος ἕτερον φρέαρ, ἡ περιοχὴ ἐπίσης τοῦ φρέατος τούτου πρὸς τὰ λοιπὰ μέρη εἶναι ἀνὰ πεντήκοντα πήχεις».

«Ἀλλὰ πρὸς τὸ μέρος τοῦ προϋπάρχοντος φρέατος δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὴν περιοχὴν τούτου».

ΑΡΘΡΟΝ 1288ον

«Ἐάν τις ὀρύξῃ φρέαρ ἐκτὸς τῆς περιοχῆς ἑτέρου φρέατος, καὶ οὕτω τὸ ὕδωρ τοῦ προγενεστέρου φρέατος ῥέῃ εἰς τὸ δεύτερον, οὐδόλως ἐστὶν ὑπεύθυνος».

«Καθὼς ἐάν τις ἀνοίξῃ ἐργαστήριον πλησίον ἑτέρου ἐργα-

τοῦτο πραγματεύεται περὶ μεγάλων ποταμῶν διαρρεόντων διὰ μέσου νεκρῶν γαιῶν· ἀλλ' ὅταν διαρρέωσι μεταξὺ ἰδιοκτήτων γαιῶν, οὗτοι δὲν ἔχουσι περιοχήν.

στηρίου, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐλαττωθῇ τὸ ἐμπόριον τοῦ προϋπάρχοντος, δὲν κλείεται τὸ δεύτερον ἐργαστήριον» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1289ον

«Ἡ περιοχὴ τοῦ δένδρου τοῦ φυτευομένου ἐπὶ νεκρῶν γαιῶν Σουλτανικῇ διαταγῇ, εἶναι ἀνὰ πέντε πήχεις πανταχόθεν».

«Ἐν τῇ περιφερείᾳ ταύτῃ οὐδεὶς ἄλλος δύναται νὰ φυτεύσῃ δένδρον».

ΑΡΘΡΟΝ 1290ον

«Τὰ χείλη τῆς αὔλακος, τῆς διερχομένης δι' ἀλλοτρίου γηπέδου, ἀνήκουσιν εἰς τὸν κύριον τῆς αὔλακος μέχρι τοῦ σημείου ἀμφοτέρων τῶν χειλέων, ἅτινα δύνανται νὰ περιλάβωσι τὸ ὕδωρ».

«Ἐὰν ἀμφότερα τὰ χείλη ὦσιν ὑψηλά, ἐπίσης τὰ ὑψηλὰ ταῦτα μέρη ἀνήκουσιν εἰς τὸν κύριον τῆς αὔλακος».

«Ἐὰν δὲ τὰ χείλη δὲν ὦσιν ὑψηλά, καὶ δὲν ὑπάρχῃ τεκμήριον ἀποδεικνύον τίς ὁ κάτοχος αὐτῶν, οἷον ἡ ὕπαρξις πεφυτευμένων δένδρων, εἴτε τοῦ κυρίου τοῦ γηπέδου, εἴτε τοῦ τῆς αὔλακος, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὰ μέρη ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τὸν κύριον τοῦ γηπέδου».

«Ἀλλ' ὁ κύριος τῆς αὔλακος δικαιοῦται νὰ ῥίπτῃ τὸν πηλὸν ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, ὅταν καθαρίζῃ τὴν αὔλακά του» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1291ον

«Τὸ φρέαρ, ὅπερ ἀνοίγει τις ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ κτήματι, δὲν ἔχει περιοχήν».

«Καὶ ὁ γείτων δύναται νὰ ἀνοίξῃ φρέαρ ἐν τῷ ἰδίῳ κτήματι πλησίον ἐκείνου».

---

(1) Διότι τὸ ὑπὸ τὴν γῆν ὕδωρ οὐδενός ἐστι κτῆμα, καθόσον τὸ ὕδωρ ὂν κοινὸν τοῖς πᾶσι μόνον διὰ τῆς καταλήψεως καθίσταται ἰδιοκτησία τοῦ ἐκ προθέσεως καταλαμβάνοντος αὐτό.

(2) Ὁ χῶρος τῆς αὔλακος ὁ περιλαμβάνων τὸ ῥέον ὕδωρ θεωρεῖται πάντοτε κτῆμα τοῦ κυρίου τῆς αὔλακος. Τὸ περιπλέον ἀνήκει κατὰ νόμιμον τεκμήριον εἰς τὸν κύριον τοῦ γηπέδου, ἐκτὸς ἂν εἶναι ὑψηλὸς καὶ ὑπάρχωσι δένδρα ἀνήκοντα εἰς τὸν κύριον τῆς αὔλακος.

«Δὲν δύναται δὲ ὁ κύριος τοῦ πρώτου φρέατος νὰ παρακωλύσῃ τὴν ὄρυξιν τοῦ δευτέρου, λόγῳ ὅτι θὰ ἀφαιρέσῃ τὸ ὕδωρ τοῦ φρέατός του».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄

Περὶ ζητημάτων σχετικῶν πρὸς τὰς διατάξεις τῆς ἄγρας.

احكام صيد دائر اولان مسائل بيانندر

(Ἀχκάμι σαηδὲ δ᾽αὴρ ὀλὰν μεσαὴλ π᾽εγιανιντά δ᾽ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1292ον

«Ἐπιτρέπεται ἡ σύλληψις ἄγρας εἴτε διὰ φονικοῦ ὀργάνου, οἷον ἡ λόγχη καὶ τὸ πυροβόλον, εἴτε διὰ πραγμάτων οἷα τὰ δίκτυα καὶ αἱ παγίδες, εἴτε διὰ ἀκρατήτων ζώων οἷος ὁ κυνηγετικὸς κύων, εἴτε διὰ σαρκοβόρων πτηνῶν οἷος ὁ γεγυμνασμένος ἱέραξ» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1293ον

«Ἄγρα, δηλαδὴ κυνήγιον, εἶναι τὸ ἄγριον ζῶον τὸ ἀποφεῦγον τὸν ἄνθρωπον» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1294ον

«Καθὼς δὲν ἀγρεύονται τὰ ἥμερα ζῶα, οὕτω καὶ τὰ προσοικειωθέντα τῷ ἀνθρώπῳ ἄγρια (τιθασσευθέντα)».

«Ὅθεν ἐὰν συλληφθῇ περιστερὰ παρέχουσα ἐνδείξεις ὅτι δὲν εἶναι ἀγρία, ἢ ἱέραξ ἔχων ἐν τῷ ποδὶ κρῖκον, ἢ ἔλαφος φέρουσα κλοιὸν εἰς τὸν λαιμόν, θεωροῦνται ὡς ἔρμαιον, ὀφείλοντος

(1) Διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου ὁρίζονται τὰ μέσα, δι᾽ ὧν δύναταί τις νὰ ἁλιεύσῃ καὶ θηρεύσῃ. Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἄγρα δι᾽ ἄλλου μέσου μὴ ὁριζομένου ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ, οἷον δὲν ἐπιτρέπεται ἡ σύλληψις ζώου τυπτομένου κατὰ κεφαλῆς διὰ ροπάλου κτλ.

(2) Τουτέστι πᾶν ζῶον, ὅπερ φύσει ἀποστρέφεται τὸν ἄνθρωπον καὶ φεύγει μακρὰν αὐτοῦ ἢ ἀποπειρώμενον νὰ συλλάβῃ αὐτόν, ἀδιάφορον ἂν αἱ σάρκες αὐτοῦ τρώγωνται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ἢ μή.

τοῦ συλλαβόντος αὐτὰ νὰ κοινοποιήσῃ ὅτι θέλει ἀποδώσῃ αὐτὰ εἰς τὸν κύριόν των ἅμα ὡς παρουσιασθῇ οὗτος» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1295ον

«Ἡ ἄγρα δέον νὰ ᾖ εἰς κατάστασιν νὰ ἀποφεύγῃ τὸν ἄνθρωπον, δηλαδὴ νὰ δύναται διὰ τῶν ποδῶν ἢ τῶν πτερῶν νὰ φεύγῃ καὶ σώζηται».

«Ἐὰν περιέλθῃ εἰς θέσιν τοῦ νὰ μὴ δύναται νὰ φύγῃ καὶ σωθῇ, π. χ. ἐὰν ἔλαφος πέσῃ ἐντὸς φρέατος, θεωρεῖται ἐκτὸς καταστάσεως ἀγρεύσεως» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1296ον

«Ὁ θέτων ζῶον τι ἐκτὸς καταστάσεως ἀγρεύσεως, θεωρεῖται ὡς συλλαβὼν αὐτό».

ΑΡΘΡΟΝ 1297ον

«Ἡ ἄγρα ἀνήκει εἰς τὸν συλλαβόντα αὐτήν».

«Π. χ. ἐάν τις ρίψῃ κατ' ἄγρας, καὶ αὕτη πληγωθῇ εἰς βαθμὸν τοῦ νὰ μὴ δύναται νὰ φύγῃ καὶ σωθῇ, καθίσταται κύριος αὐτῆς».

«Ἀλλ' ἂν πληγώσῃ αὐτὴν ἐλαφρῶς, τουτέστιν εἰς βαθμὸν τοῦ νὰ δύναται νὰ φύγῃ καὶ σωθῇ, δὲν γίνεται κύριος αὐτῆς, ἐὰν δὲ ἕτερος κτυπήσῃ αὐτὴν ἢ συλλάβῃ δι' ἄλλου τινὸς τρόπου, καθίσταται κύριος αὐτῆς».

«Ἐπίσης, ἀφοῦ τις κτυπήσῃ ἄγραν καὶ αὕτη πεσοῦσα ἐγερθῇ αὖθις καὶ φύγῃ, δύναται ἕτερος νὰ συλλάβῃ αὐτὴν καὶ καταστήσῃ κτῆμά του» (3).

---

(1) Ἡ ἄγρα ἐπιτρέπεται μόνον εἰς τὰ ἄγρια ζῶα, ἐπομένως πᾶν σημεῖον ἐξημερώσεως αὐτῶν κωλύει αὐτήν.

(2) Τὸ ἄγριον ζῶον διὰ νὰ θεωρῆται ὡς ἀγρευτὸν δέον νὰ εὑρίσκηται εἰς τὴν φυσικὴν αὐτοῦ κατάστασιν, δυνάμενον νὰ φεύγῃ μακρὰν τοῦ ἀνθρώπου. Ἐὰν ὅμως ζῶόν τι καταδιωκόμενον ὑπὸ θηρευτοῦ πέσῃ ἐντὸς φρέατος, θεωρεῖται ὡς ἀνῆκον εἰς τὸν θηρευτήν, διότι οὗτος κατέστησεν αὐτὸ ἐπιδεκτικὸν συλλήψεως.

(3) Τὸ ἄρθρον τοῦτο στηρίζεται ἐπὶ τῆς Προφητικῆς ῥήτρας الصيد لمن اخذه «Ἡ ἄγρα τῷ συλλαβόντι».

ΑΡΘΡΟΝ 1298ον

«Ἐὰν αἱ σφαῖραι δύο κυνηγῶν προσβάλωσι συγχρόνως μίαν ἄγραν, αὕτη ἀνήκει ἐξ ἡμισείας εἰς ἀμφοτέρους».

ΑΡΘΡΟΝ 1299ον

«Ἐὰν δύο ἀφήσωσι τοὺς κυνηγετικοὺς κύνας αὐτῶν καὶ οἱ δύο κύνες συλλάβωσιν ἄγραν, αὕτη ἐπίσης καθίσταται κοινὴ ἀμφοτέρων τῶν κυρίων (τῶν κυνῶν)».

«Ἐὰν δὲ ἕκαστος κύων συλλάβῃ ἀνὰ μίαν ἄγραν, ὁ κύριος ἑκάστου κυνὸς γίνεται κύριος τῆς ἄγρας τῆς συλληφθείσης ὑπὸ τοῦ κυνὸς αὐτοῦ».

«Ἐπίσης ὅταν δύο ἀφήσωσι τοὺς κυνηγετικοὺς αὐτῶν κύνας καὶ ὁ εἷς τούτων καταβάλῃ τὸ ζῷον καὶ ὁ ἄλλος φονεύσῃ αὐτό, ἂν ὁ κύων τοῦ πρώτου ἔφερε τὸ ζῷον εἰς κατάστασιν νὰ μὴ δύναται νὰ φύγῃ καὶ σωθῇ, τὸ ζῷον ἀνήκει εἰς ἐκεῖνον».

ΑΡΘΡΟΝ 1300ον

«Τοὺς ἰχθῦς τοὺς εὑρισκομένους ἐν τῇ αὔλακι ἢ τῇ διώρυχί τινος καὶ μὴ δυναμένους νὰ συλληφθῶσιν ἄνευ ἁλιεύσεως, δύναται τρίτος νὰ ἀγρεύσῃ καὶ καταστήσῃ κτῆμά του» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1301ον

«Ἐάν τις εἰς τὴν ὄχθην τῶν ὑδάτων παρασκευάσῃ μέρος πρὸς ἁλιείαν ἰχθύων καὶ ἀφοῦ εἰσέλθωσιν ἐκεῖ πολλοὶ ἰχθῦς, ἐλαττωθῇ τὸ ὕδωρ εἰς βαθμὸν ὥστε νὰ δύνανται νὰ συλληφθῶσιν ἄνευ ἁλιεύσεως, οἱ ἰχθῦς ἐκεῖνοι ἀνήκουσιν εἰς αὐτόν».

«Ἀλλ' ἐὰν ἕνεκα τῆς πληθύος τῶν ὑδάτων ἡ σύλληψις τῶν ἰχθύων ἀπαιτῇ ἁλίευσιν, οἱ ἰχθῦς δὲν ἀνήκουσιν εἰς αὐτόν, δύναται δὲ ἕτερος νὰ ἁλιεύσῃ αὐτοὺς καὶ καταστήσῃ κτῆμά του».

ΑΡΘΡΟΝ 1302ον

«Ἐὰν ἀγρευτόν τι ζῷον εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν τινὸς καὶ

(1) Αἰτία τῆς κυριότητος εἶναι ἡ ἄγρευσις. Οἱ ἐν ἰδιοκτήτῳ αὔλακι ὑπάρχοντες ἰχθῦς οἱ συλλαμβανόμενοι δι' ἁλιεύσεως θεωροῦνται ὡς κοινὰ πράγματα· ὁ κύριος ὅμως τῆς αὔλακος δικαιοῦται νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν εἰς αὐτὴν εἴσοδον.

οὗτος κλείσῃ τὴν θύραν ἵνα συλλάβῃ αὐτό, καθίσταται κύριος αὐτοῦ».

«Ἀλλὰ πρὶν ἢ κλείσῃ τὴν θύραν του καὶ συλλάβῃ αὐτό, δὲν καθίσταται κύριος αὐτοῦ, ἐὰν δὲ ἕτερος συλλάβῃ τὸ ζῶον ἐκεῖνο, καθίσταται κύριος αὐτοῦ» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1303ον

«Ἐὰν συλληφθῇ ζῶόν τι εἰς μέρος ἔνθα ἔθηκέ τις πρᾶγμά τι ἐπὶ σκοπῷ ἀγρεύσεως, οἷον δίκτυον καὶ παγίδα, τοῦτο καθίσταται κτῆμα ἐκείνου».

«Ἀλλ' ἐάν τις ἁπλώσῃ τὸ δίκτυον αὐτοῦ εἴς τι μέρος διὰ νὰ ξηρανθῇ καὶ συλληφθῇ τι, τοῦτο δὲν γίνεται κτῆμα ἐκείνου».

«Καθὼς δύναταί τις νὰ γίνῃ κύριος ζώου πεσόντος εἰς λάκκον κείμενον ἐντὸς τῶν γαιῶν ἑτέρου, συλλαμβάνων αὐτό».

«Ἀλλ' ἐὰν ὁ κύριος τῶν γαιῶν ἐκείνων ὤρυξε τὸν λάκκον ἐπὶ σκοπῷ ἀγρεύσεως, τότε ἔχει ἐπικρατέστερον τῶν λοιπῶν δικαίωμα ἐπὶ τοῦ ζώου ἐκείνου» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1304ον

«Τὸ ἄγριον ζῶον, κτίζον τὴν φωλεὰν αὐτοῦ ἐντὸς τοῦ κήπου τινὸς ἢ τίκτον ὠὰ ἐν αὐτῷ, δὲν καθίσταται κτῆμα τοῦ κυρίου τοῦ κήπου».

«Ὁ κύριος τοῦ κήπου δὲν δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν ἀπόδοσιν ἀπὸ τοῦ λαμβάνοντος τὰ ὠὰ ἢ τοὺς νεοσσούς».

«Ἀλλ' ἂν ὁ κύριος τοῦ κήπου παρεσκεύασεν αὐτὸν ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ ἔλθωσι τὰ ἄγρια ζῶα ἵνα τέξωσιν ὠὰ ἢ νεογνά, τότε τὰ ὠὰ καὶ τὰ νεογνὰ τῶν τεκόντων ζώων ἀνήκουσιν εἰς αὐτόν» (3).

---

(1) Ἐπειδὴ ἡ θύρα τῆς οἰκίας ἀρχῆθεν τοποθετεῖται διὰ νὰ κλείῃ, διὰ νὰ καταστῇ ὁ κύριος τῆς οἰκίας κύριος τῆς ἄγρας, δέον νὰ κλείσῃ αὐτὴν ἐπὶ τῇ προθέσει τῆς συλλήψεως τοῦ ζώου. Ὅθεν ἐὰν ἡ θύρα κλεισθῇ κατὰ σύμπτωσιν, ἢ κατόπιν πνοῆς ἀνέμου, ὁ κύριος τῆς οἰκίας δὲν καθίσταται κύριος τῆς ἄγρας.

(2) (Ἴδε ἄρθρον 1250).

(3) Τό τε ἄρθρον τοῦτο καί τινα τῶν προηγουμένων στηρίζονται ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς καθιερωμένης διὰ τοῦ 2 ἄρθρου, καθ' ὃ πᾶσα πρᾶξις κρίνεται

ΑΡΘΡΟΝ 1305ον

«Τὸ μέλι τὸ παραγόμενον ὑπὸ μελισσῶν ἀποκαθισταμένων ἐν τῷ κήπῳ τινός, θεωρούμενον ὡς μία τῶν ὠφελειῶν τοῦ κήπου, εἶναι κτῆμα τοῦ κυρίου τοῦ κήπου».

«Οὐδεὶς δύναται νὰ διαφιλονεικήσῃ αὐτό».

«Ὀφείλεται μόνον ἡ καταβολὴ τοῦ δεκάτου εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1306ον

«Αἱ ἐν τῇ κυψέλῃ τινὸς συσσωρευόμεναι μέλισσαι, θεωροῦνται ὡς κατειλημμένον πρᾶγμα».

«Καὶ τὸ μέλι αὐτῶν εἶναι κτῆμα ἐκείνου».

ΑΡΘΡΟΝ 1307ον

«Ἀπὸ τοῦ κυρίου τῆς οἰκίας, ἐν ᾗ ἐγκατασταθῶσι γόνοι μελισσῶν, ἐὰν ἐξλέθωσιν ἐκ τῆς κυψέλης τινός, δύναται ὁ κύριος τῆς κυψέλης ν' ἀπαιτήσῃ τὴν ἀπόδοσιν αὐτῶν».

ΤΙΤΛΟΣ Ε'

Περὶ ἐπικοίνων δαπανῶν.

(Περιέχει δύο κεφάλαια).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Περὶ ἐπισκευῶν ἐπικοίνων πραγμάτων καὶ τινων ἄλλων δαπανῶν.

نفقات مشتركة تعميراتى وديكر بعض مصارفاتى بيانندر

(Ναφακάτι μουσ'τερεκενὶν τἀμηρατὴ
βὲ δήγκερ πᾶζι μεσαριφατὴ π'εγιανιντά ὸ ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1308ον

«Τὸ ἐπίκοινον κτῆμα χρῄζον ἐπισκευῆς, ἐπισκευάζουσιν οἱ

κατὰ τὸν σκοπὸν αὐτῆς· ἐπομένως ἐν μὲν τῇ περιπτώσει τῆς πρώτης παραγράφου τοῦ ἄρθρου τούτου τὰ ὠὰ καὶ τὰ νεογνὰ δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὸν κύριον τοῦ κήπου, διότι δὲν ὑπάρχει πρόθεσις καταλήψεως καὶ ἰδιοποιήσεως, ἐνῷ ἐν τῇ περιπτώσει τῆς τρίτης παραγράφου ὑπάρχει ἡ πρόθεσις τῆς καταλήψεως καὶ ἰδιοποιήσεως.

(1) Ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθρου τούτου, μολονότι δὲν ὑπάρχει πρό-

κύριοι αὐτοῦ ἀπὸ κοινοῦ, ἀναλόγως τῶν μεριδων των» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1309ον

«Ὁ συγκύριος, ὁ τῇ ἀδείᾳ τοῦ ἑτέρου δαπανῶν ἐκ τῶν ἰδίων αὐτοῦ χρημάτων τὸ ἀναγκαιοῦν ποσὸν καὶ ἐπισκευάζων ἐπίκοινον κτῆμα, δικαιοῦται ν' ἀπαιτήσῃ τὸ ἀνάλογον ποσὸν ἀπὸ τοῦ ἑτέρου συγκυρίου».

«Δηλαδὴ λαμβάνει ἀπὸ τοῦ ἑτέρου συγκυρίου τὸ εἰς αὐτὸν ἀναλογοῦν ποσὸν τῶν δαπανῶν» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1310ον

«Ἀπόντος ἑνὸς τῶν συγκυρίων ἐπικοίνου κτήματος χρήζοντος ἐπισκευῆς, ὁ ἕτερος θέλων νὰ ἐπισκευάσῃ αὐτό, λαμβάνει ἄδειαν παρὰ τοῦ δικαστοῦ».

«Ἡ ἄδεια τοῦ δικαστοῦ ἀντικαθίστησι τὴν τοῦ ἀπόντος συνιδιοκτήτου».

«Δηλαδὴ ὅταν ὁ παρὼν συνιδιοκτήτης ἐπισκευάσῃ τὸ ἐπί-

θεσις καὶ προπαρασκευὴ πρὸς κατάληψιν καὶ ἰδιοποίησιν, ἐν τούτοις τὸ μέλι θεωρεῖται ὡς κτῆμα τοῦ κυρίου τοῦ κήπου, διότι κατ' ἀρχὴν τὸ μέλι δὲν θεωρεῖται ὡς ἄγρα. (Ἴδε ἄρθρον 904 καὶ σχόλια αὐτοῦ).

(1) Διότι κατὰ τὸ ἄρθρον 88 τὰ βάρη εἰσὶν ἀνάλογα πρὸς τὰς ὠφελείας.

(2) Ἀρκεῖ ὁ συνιδιοκτήτης νὰ δώσῃ μόνον τὴν ἄδειαν διὰ τὴν ἐπισκευήν, δὲν ἀπαιτεῖται νὰ εἴπῃ ρητῶς καὶ σαφῶς ἵνα δαπανήσῃ τὸ ἀναγκαιοῦν ποσὸν καὶ ὑποσχεθῇ ὅτι θὰ πληρώσῃ τὸ εἰς αὐτὸν ἀναλογοῦν. Πράγματι μόνον ἡ διαταγὴ καὶ ἄδεια συνήθως δὲν συνεπάγεται τὸ δικαίωμα τῆς ἀποζημιώσεως, ἀλλ' ἐν τῇ προκειμένῃ ἀδείᾳ περιλαμβάνεται καὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἀναγωγῆς τοῦ δαπανήσαντος συνιδιοκτήτου. Κατὰ τὴν ρητὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου τούτου ἀπαιτεῖται ἡ ἄδεια τοῦ συνιδιοκτήτου διὰ τὴν δαπάνην καὶ ἐπισκευήν, διότι ἑκάτερος τῶν συγκυρίων θεωρεῖται ὡς ξένος ἐπὶ τῆς μερίδος τοῦ ἑτέρου, ἐπομένως ἡ ἄνευ ἀδείας τοῦ συγκυρίου γινομένη ἐπισκευὴ δὲν ἐπιτρέπεται συμφώνως πρὸς τὰ ἄρθρα 95 καὶ 96, καθ' ἃ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐνασκήσῃ τις δικαίωμα ἐπ' ἀλλοτρίου κτήματος ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ κυρίου. Ὁ καταβάλλων τὰς δαπάνας τῆς ἐπισκευῆς ὀφείλει νὰ περιορίσῃ αὐτὰς εἰς τὸ ποσόν, διὰ τὴν δαπάνην τοῦ ὁποίου ἔλαβε τὴν ἄδειαν παρὰ τοῦ συνιδιοκτήτου, μὴ δικαιούμενος ν' ἀπαιτήσῃ τὴν καταβολὴν μεγαλειτέρας δαπάνης.

κοινον ἐκεῖνο κτῆμα τῇ ἀδείᾳ τοῦ δικαστοῦ, θεωρεῖται ὡς λαβὼν ἄδειαν ἀπὸ τοῦ συνιδιοκτήτου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου δικαιοῦται νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν ἀναλογοῦσαν αὐτῷ μερίδα» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1311ον

«Ὁ ἐπισκευάζων αὐτοβούλως ἐπίκοινον κτῆμα, χωρὶς νὰ λάβῃ τὴν ἄδειαν τοῦ συνιδιοκτήτου αὐτοῦ ἢ τοῦ δικαστοῦ, θεωρεῖται ὡς δωρητής».

«Δηλαδὴ δὲν δύναται νὰ λάβῃ ἀπὸ τοῦ συνιδιοκτήτου τὸ εἰς τὴν μερίδα αὐτοῦ ἀναλογοῦν ποσόν, εἴτε τὸ ἐπίκοινον ἐκεῖνο κτῆμα εἶναι διαιρέσιμον, εἴτε μή».

ΑΡΘΡΟΝ 1312ον

«Ἐάν τις θέλῃ νὰ ἐπισκευάσῃ τὸ ἐπιδεκτικὸν διαιρέσεως ἐπίκοινον κτῆμα αὐτοῦ, ὁ δὲ συνιδιοκτήτης ἀρνῆται τοῦτο καὶ προβῇ αὐτοβούλως εἰς τὴν ἐπισκευήν, θεωρεῖται ὡς δωρητής».

«Δηλαδὴ δὲν δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ ἀπὸ τοῦ συνιδιοκτήτου αὐτοῦ τὰ ἀναλογοῦντα εἰς τὴν μερίδα αὐτοῦ ἔξοδα».

«Καὶ ἂν ἐκεῖνος κατόπιν τῆς τοιαύτης ἀρνήσεως τοῦ συνιδιοκτήτου του ἀποταθῇ εἰς τὸν δικαστήν, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 25 δὲν ἐπιβάλλεται βία διὰ τὴν ἐπισκευήν».

«Ἀλλὰ δύναται νὰ ἐπιβληθῇ καταναγκαστικῶς ἡ διανομή».

«Μετὰ δὲ τὴν διανομὴν δύναται ἐκεῖνος νὰ πράξῃ ὅ,τι βούλεται ἐπὶ τοῦ μεριδίου του».

---

(1) Ὁ δικαστὴς διατάσσει τὴν ἐπισκευὴν καὶ ἂν τὸ κτῆμα εἶναι ἐπιδεκτικὸν διανομῆς. Λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς διατάξεως τοῦ ἑπομένου 1312 ἄρθρου, καθ' ἣν δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐπισκευὴ κτήματος ἐπιδεκτικοῦ διαιρέσεως παρὰ τὴν συγκατάθεσιν τοῦ ἑτέρου τῶν συνιδιοκτητῶν, ἔδει ὁ δικαστής, ἀγνοῶν τὴν θέλησιν τοῦ ἀπόντος, νὰ μὴ χορηγῇ ἄδειαν πρὸς ἐπισκευήν, διότι πιθανὸν ὁ ἀπὼν ἰδιοκτήτης νὰ ἐζήτει τὴν διανομὴν τοῦ κτήματος, διαιρεσίμου τυγχάνοντος, λόγῳ ὅτι δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ὑποστῇ τὰς δαπάνας τῆς ἐπισκευῆς Πιθανῆς ὅμως οὔσης ἐξίσου τῆς συναινέσεως ἢ τῆς ἀρνήσεως τοῦ ἀπόντος συνιδιοκτήτου, τὸ σημεῖον εἰς ὃ δέον νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν αὐτοῦ ὁ δικαστὴς εἶναι ἡ πρόληψις τῆς ζημίας τοῦ ἀπόντος, οὗτινος τὰ συμφέροντα διὰ τῆς ἐπισκευῆς δὲν παραβλάπτονται, διότι ἡ ἐπισκευὴ δὲν θεωρεῖται ὡς ἐπιζήμιος.

ΑΡΘΡΟΝ 1313ον

«Ἐὰν ὁ εἷς τῶν συγκυρίων ἐπικοίνου κτήματος, μὴ ἐπιδεκτικοῦ διαιρέσεως, καὶ ἔχοντος ἀνάγκην ἐπισκευῆς, οἷον μύλου καὶ λουτρῶνος, θέλῃ νὰ ἐπισκευάσῃ αὐτό, καὶ ὁ συνιδιοκτήτης ἀρνῆται τοῦτο, ἐπισκευάζει αὐτὸ τῇ ἀδείᾳ τοῦ δικαστοῦ, δαπανῶν ἐξ ἰδίων του σύνηθες ποσὸν χρημάτων».

«Καὶ ἔχει νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ τοῦ συνιδιοκτήτου ἐκ τῶν ἐξόδων τῆς ἐπισκευῆς τὸ ἀναλογοῦν εἰς τὴν μερίδα αὐτοῦ ποσὸν τῶν χρημάτων».

«Δύναται δὲ ἐκμισθώνων τὸ ἐπίκοινον κτῆμα νὰ λάβῃ ἀπὸ τοῦ ἐνοικίου τὴν ἀπαίτησίν του ταύτην».

«Ἀλλ' ἐὰν προέβῃ εἰς τὴν ἐπισκευὴν χωρὶς νὰ λάβῃ τὴν ἄδειαν τοῦ δικαστοῦ, δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν τὸ δαπανηθὲν ποσόν, δύναται ὅμως νὰ λάβῃ κατὰ τὸν διαγεγραμμένον τρόπον τὸ εἰς τὴν μερίδα τοῦ συνιδιοκτήτου ἀναλογοῦν ποσὸν ἐκ τῆς κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐπισκευῆς ἀξίας τοῦ κτιρίου» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1314ον

«Ἐὰν τὸ τοιοῦτον ἐπίκοινον κτῆμα, ὅπερ δὲν εἶναι ἐπιδεκτικὸν διαιρέσεως, οἷος ὁ μύλος καὶ ὁ λουτρών, καταρρεύσῃ καθ' ὁλοκληρίαν καὶ μείνῃ μόνον τὸ γήπεδον, ὁ δὲ εἷς τῶν συγκυρίων θέλῃ νὰ οἰκοδομήσῃ ἐπ' αὐτοῦ, ἀρνουμένου τοῦ ἑτέ-

---

(1) Ὁ λόγος, διὰ τὸν ὁποῖον ὁ ἐπισκευάζων ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ δικαστοῦ ἐπίκοινον κτῆμα μὴ ἐπιδεκτικὸν διαιρέσεως λαμβάνει ἀνάλογον ποσὸν κατὰ τὸ τελευταῖον ἐδάφιον, εἶναι ὅτι τῇ αἰτήσει τοῦ θέλοντος τὴν ἐπισκευὴν ὁ δικαστὴς θὰ ἐχορήγει ἄδειαν πρὸς τοῦτο ἕνεκα τῆς ὑφισταμένης ἀνάγκης· ἐπειδὴ δὲ ἡ ἀνάγκη αὕτη ὑπάρχει καὶ πρὸ τῆς ἀδείας τοῦ δικαστοῦ, ὁ προβαίνων αὐτοβούλως εἰς τὴν ἐπισκευὴν δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς δωρητής. Διὰ νὰ ὁρισθῇ τὸ ἀνάλογον ποσὸν τῆς δαπάνης, ἣν πρόκειται νὰ πληρώσῃ ὁ συνιδιοκτήτης, ἐκτιμᾶται κατὰ πρῶτον ἡ ἀξία τοῦ λουτρῶνος π. χ., πρὸ τῆς ἐπισκευῆς, ἀκολούθως ἐκτιμᾶται ἐπίσης ὁ λουτρὼν μετὰ τὴν ἐπισκευήν, ἡ διαφορὰ δὲ τῶν δύο τούτων ἀξιῶν ἀποτελεῖ τὸ ποσόν, ἐκ τοῦ ὁποίου λαμβάνεται τὸ ἀναλογοῦν μέρος τοῦ ἀρνηθέντος τὴν ἐπισκευήν.

ρου, δὲν ἐπιβάλλεται καταναγκαστικῶς ἡ οἰκοδομή, ἀλλὰ τὸ γήπεδον διανέμεται» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1315ον

«Ἐὰν κατεδαφισθῇ ἢ πυρποληθῇ τὸ κτίριον, τοῦ ὁποίου τὸ μὲν ἄνω πάτωμα εἶναι κτῆμα ἑνὸς καὶ τὸ κάτω ἑτέρου, ἕκαστος τούτων ἀνεγείρει ὡς καὶ πρότερον τὸ κτίριον».

«Ὁ εἷς δὲν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὸν ἄλλον».

«Ἐὰν δὲ ὁ κύριος τοῦ ἄνω πατώματος εἴπῃ εἰς τὸν τοῦ κάτω: οἰκοδόμησον σὺ τὸ κτίριόν σου ἵνα καὶ ἐγὼ κτίσω ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ὁ κύριος τοῦ κάτω πατώματος ἀρνηθῇ τοῦτο, ὁ κύριος τοῦ ἄνω ὅταν, λαμβάνων τὴν ἄδειαν τοῦ δικαστοῦ, ἀνεγείρῃ τό τε κάτω καὶ ἄνω πάτωμα, ἀπαγορεύει εἰς τὸν κύριον τοῦ κάτω νὰ ἐξουσιάζῃ αὐτό, ἄχρις οὗ καταβάλῃ τὴν ἀνάλογον δαπάνην».

ΑΡΘΡΟΝ 1316ον

«Ὅταν καταρρεύσῃ ἐπίκοινον μεσότοιχον ἀνῆκον εἰς δύο γείτονας, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὑπάρχουσι βάρη, οἷα περίπτερον καὶ ἄκραι δοκῶν ἀμφοτέρων, καὶ ὁ εἷς τούτων κατόπιν τῆς ἀρνήσεως τοῦ ἑτέρου ἀνεγείρῃ αὐτό, παρακωλύει νὰ θέσῃ ἐπὶ τοῦ μεσοτοίχου ἐκείνου ὁ συνιδιοκτήτης βάρος, ἄχρις οὗ πληρώσῃ τὸ ἥμισυ τῆς δαπάνης» (2).

---

(1) Διότι δὲν ὑφίσταται ἀνάγκη τῆς οἰκοδομῆς, καθόσον διὰ τῆς ὁλοσχεροῦς καταρρεύσεως τοῦ κτιρίου ἡ ἀνάγκη τῆς ἐπισκευῆς ἐξέλειψεν.

(2) Ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθρου τούτου δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη τῆς λήψεως ἀδείας παρὰ τοῦ δικαστοῦ, ὡς καὶ ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθρου 1313. Ἀλλὰ μεταξὺ τῶν διατάξεων τῶν δύο τούτων ἄρθρων ὑπάρχει ἡ ἑξῆς διαφορά: Κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο ὁ προβὰς εἰς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ κτιρίου ἀπαιτεῖ ἀπὸ τοῦ ἑτέρου τὸ ἥμισυ τῆς δαπάνης, ἐνῷ κατὰ τὸ ἄρθρον 1313 πληρώνεται τὸ ἀνάλογον ποσὸν τῆς δαπάνης κατ' ἐκτίμησιν, διότι ἡ κατασκευὴ μεσοτοίχου δὲν ἀπαιτεῖ μεγάλην δαπάνην, ἐνῷ διὰ τῆς ἀνεγέρσεως λουτρῶνος ἢ μύλου ἀπαιτοῦνται μεγάλα ἔξοδα, ἐξ αἰτίας τῶν ὁποίων δύναται νὰ ὑποστῇ ζημίας ὁ ἕτερος τῶν συγκυρίων.

ΑΡΘΡΟΝ 1317ον

«Ἐάν, ὅταν καταρρεύσῃ ὁ μεταξὺ δύο οἰκιῶν τοῖχος καὶ ἀπὸ τῆς μιᾶς οἰκίας φαίνηται τὸ μέρος τῆς ἄλλης, ἔνθα μένουσιν αἱ γυναῖκες, ὁ μὲν εἷς τῶν κυρίων ζητῇ νὰ κτίσῃ τὸν τοῖχον ἀπὸ κοινοῦ, ὁ δὲ ἕτερος ἀρνῆται τοῦτο, δὲν ἐπιβάλλεται καταναγκαστικῶς ἡ ἀνέγερσις».

«Ἀλλ' ὁ δικαστὴς ἐπιβάλλει καταναγκαστικῶς τὴν ἀπὸ κοινοῦ κατασκευὴν παραπετάσματος μεταξὺ τῶν οἰκιῶν ἐκ σανίδων ἢ ἄλλου ὑλικοῦ» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1318ον

«Ἐάν, ὑπάρχοντος φόβου μὴ καταρρεύσῃ ἐπίκοινος τοῖχος, ἀνήκων εἰς δύο γείτονας, ὁ εἷς θέλῃ τὴν κατεδάφισιν αὐτοῦ, ὁ δὲ ἕτερος ἀρνῆται τοῦτο, ἐπιβάλλεται εἰς ἀμφοτέρους καταναγκαστικῶς ἡ ἀπὸ κοινοῦ κατεδάφισις».

ΑΡΘΡΟΝ 1319ον

«Ὅταν κτῆμά τι ἀνῆκον ἀπὸ κοινοῦ εἰς δύο ἀνηλίκους, ἢ δύο βακούφια, χρῄζῃ ἐπισκευῆς, καὶ ἡ διατήρησις αὐτῶν ἐν ᾗ εὑρηται καταστάσει εἶναι ἐπιβλαβής, ἐπιβάλλεται καταναγκαστικῶς ἡ ἐπισκευὴ αὐτοῦ, ἐὰν ὁ ἐκ τῶν δύο κηδεμόνων ἢ τῶν δύο διαχειριστῶν (μουτεβελῆ) ὁ εἷς ἀρνῆται τοῦτο».

«Π. χ. ὅταν ὑπάρχῃ φόβος καταρρεύσεως ἐπικοίνου τοίχου, ὑπάρχοντος μεταξὺ τῶν οἰκιῶν δύο ἀνηλίκων καὶ ὁ μὲν κηδεμὼν τοῦ ἑνὸς ἀνηλίκου θέλῃ νὰ ἐπισκευάσῃ αὐτὸν καὶ ὁ ἕτερος κηδεμὼν ἀρνῆται, ἀποστέλλεται ἀπὸ μέρους τοῦ δικαστοῦ ἀξιόπιστος ἄνθρωπος καὶ παρατηρεῖται, ἂν πραγματικῶς γίνῃ γνωστόν, ὅτι ἐν ᾗ περιπτώσει ἀφεθῇ ὁ τοῖχος ἐν ᾗ εὑρηται καταστάσει, εἶναι ἐπιζήμιον εἰς ἀνηλίκους, ἐπιβάλλεται καταναγκαστικῶς εἰς τὸν ἀντιτείνοντα κηδεμόνα νὰ ἐπισκευάσῃ

---

(1) Διότι κατὰ τὸ ἄρθρον 22 αἱ ἀνάγκαι ἐκπληροῦνται ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ αὐτῶν. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὑφίσταται ἡ ἀνάγκη τῆς παρεμποδίσεως τοῦ νὰ βλέπῃ ὁ γείτων τὰς ἐν τῇ παρακειμένῃ οἰκίᾳ ἐνοικούσας γυναῖκας, τοῦθ' ὅπερ ἐπιτυγχάνεται καὶ δι' ἁπλοῦ ξυλίνου παραπετάσματος, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἀνάγκη μεγάλης δαπάνης πρὸς ἀνέγερσιν τοίχου πολυδαπάνου.

τὸν τοῖχον ἐκεῖνον ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ ἑτέρου κηδεμόνος ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ ἀνηλίκου».

«Ἐπίσης ὅταν ἐπίκοινος οἰκία ἀνήκουσα εἰς δύο βακούφια χρήζῃ ἐπισκευῆς καὶ ὁ μὲν εἷς τῶν διαχειριστῶν θέλῃ νὰ ἐπισκευάσῃ αὐτήν, ὁ δὲ ἕτερος ἀρνῆται, ὁ δικαστὴς ἐπιβάλλει καταναγκαστικῶς τὴν διὰ τῆς βακουφικῆς περιουσίας ἐπισκευήν».

ΑΡΘΡΟΝ 1320ον

«Ὅταν ὁ εἷς τῶν δύο συγκυρίων ἐπικοίνου ζώου ἀρνῆται νὰ διατρέφῃ αὐτὸ καὶ ὁ ἕτερος ἀποταθῇ εἰς τὸν δικαστήν, οὗτος διατάσσει τὸν ἀρνούμενον ἢ νὰ πωλήσῃ τὴν μερίδα αὐτοῦ, ἢ νὰ διατρέφῃ ἀπὸ κοινοῦ τὸ ζῶον» (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Περὶ σκαφῆς καὶ καθαρισμοῦ τῶν ποταμῶν καὶ ὑδραγωγείων.

نهر ومجرالرك كرى واصلاحى حقنده

(Νὲχρ οὺ μεὸζραλαρὶν κερὴ βὲ ἰσλαχὴ χακκηντά ὸ·ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1321ον

«Ἡ σκαφὴ καὶ ἡ βελτίωσις, δηλαδὴ ὁ καθαρισμός, ἀδεσπότου ποταμοῦ εἶναι εἰς βάρος τοῦ δημοσίου ταμείου».

«Ἐὰν δὲ τὸ δημόσιον ταμεῖον δὲν εὐπορῇ, ὁ καθαρισμὸς αὐτοῦ ἐπιβάλλεται καταναγκαστικῶς εἰς τοὺς πολίτας».

ΑΡΘΡΟΝ 1322ον

«Ὁ καθαρισμὸς ἐπικοίνου ἰδιοκτήτου ποταμοῦ εἶναι εἰς βάρος τῶν κυρίων αὐτοῦ, τουτέστι τῶν ἐχόντων δικαίωμα ὑδρεύσεως ἐξ αὐτοῦ».

«Οἱ ἔχοντες δικαίωμα πόσεως δὲν δύνανται νὰ ὑποχρεωθῶσι νὰ συμμετάσχωσι τοῦ βάρους τῆς σκαφῆς καὶ τοῦ καθαρισμοῦ».

---

(1) Τὰ ἄρθρα 1318—1320 καὶ τὸ ἑπόμενον κεφάλαιον στηρίζονται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ τῶν ἄρθρων 87 καὶ 88.

ΑΡΘΡΟΝ 1323ον

«Ἐάν τινες μὲν τῶν ἐχόντων δικαίωμα ὑδρεύσεως θέλωσι νὰ καθαρίσωσι τὸν ἐπίκοινον ποταμόν, τινὲς δὲ ἀρνοῦνται, παρατηρεῖται :»

«Ἐὰν ὁ ποταμὸς εἶναι κοινός, καταναγκάζεται ὁ ἀρνούμενος νὰ καθαρίσῃ αὐτὸν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν ἄλλων» (Ἴδε ἄρθρ. 26).

«Ἐὰν δὲ ὁ ποταμὸς εἶναι ἰδιωτικός, οἱ θέλοντες νὰ καθαρίσωσιν αὐτόν, τῇ ἀδείᾳ τοῦ δικαστοῦ καθαρίζουσι τὸν ποταμὸν καὶ ἐμποδίζουσι τὸν ἀρνούμενον ἀπὸ τοῦ νὰ ὠφελῆται ἐκ τοῦ ποταμοῦ, ἄχρις οὗ καταβάλῃ τὸ εἰς τὴν μερίδα αὐτοῦ ἀναλογοῦν ποσὸν τῆς δαπάνης».

ΑΡΘΡΟΝ 1324ον

«Ὅταν πάντες οἱ ἔχοντες δικαίωμα ὑδρεύσεως ἀρνοῦνται νὰ καθαρίσωσι τὸν ἐπίκοινον ποταμόν, ἐπίσης καταναγκάζονται νὰ καθαρίσωσιν αὐτόν, ἂν εἶναι κοινός, ἀλλ' ἂν εἶναι ἰδιωτικὸς δὲν ἐκβιάζονται».

ΑΡΘΡΟΝ 1325ον

«Ὅταν ἐπὶ τῆς ὄχθης κοινοῦ ποταμοῦ, εἴτε ἀδεσπότου εἴτε ἰδιοκτήτου, κέκτηταί τις μέρος τι, καὶ δὲν ὑπάρχῃ ἄλλη ὁδὸς διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ κοινοῦ, οἷαι ἡ πόσις ὕδατος καὶ ὁ καθαρισμὸς τοῦ ποταμοῦ, τὸ κοινὸν δύναται νὰ διέρχηται ἀπὸ τοῦ μέρους ἐκείνου».

«Ὁ κύριος τοῦ μέρους δὲν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ (τὴν πάροδον)».

ΑΡΘΡΟΝ 1326ον

«Ἡ ἐκτέλεσις τῶν βαρῶν τῆς σκαφῆς καὶ καθαρισμοῦ ἐπικοίνου ποταμοῦ ἄρχεται ἀπὸ τοῦ ὑψηλοτέρου μέρους. Καὶ κατ' ἀρχὰς ἅπαντες οἱ συγκύριοι συμμετέχουσιν εἰς τὰ βάρη ταῦτα».

«Ὅταν ἀποσυρθῶσι τῶν γαιῶν τοῦ κυρίου τοῦ ὑψηλοτέρου μέρους, οὗτος ἀπαλλάσσεται καὶ οὕτω καθεξῆς, ἄχρις οὗ καταβῶσιν εἰς τὸ χαμηλότερον μέρος».

«Διότι ἡ ζημία λογίζεται ἀπέναντι τῆς ὠφελείας» (Ἴδε ἄρθρ. 87).

«Π. χ. ὅταν πρόκηται νὰ καθαρισθῇ ἐπίκοινος ποταμὸς ἀνήκων εἰς δέκα ἄτομα, τὰ ἔξοδα τοῦ τμήματος τὰ γινόμενα ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου σημείου μέχρι τῆς ἄκρας τῶν γαιῶν τοῦ ἐπάνω κυρίου, εἶναι εἰς βάρος πάντων τῶν συγκυρίων, μετὰ ταῦτα εἰς βάρος τῶν ἐννέα, καὶ ἀφοῦ ἀποσυρθῶσι τῶν γαιῶν τοῦ δευτέρου, ἡ δαπάνη διανέμεται ἐπὶ τῶν ὀκτώ».

«Καὶ κατὰ τὴν τάξιν ταύτην προβαίνουσιν, ὁ δὲ κύριος τοῦ χαμηλοτέρου μέρους συμμετέχει τῆς δαπάνης ἁπάντων, δαπανῶν μόνος του τελευταίως· οὕτω δὲ ἡ μὲν δαπάνη τοῦ κυρίου τοῦ ὑψηλοτέρου μέρους εἶναι ἡ μικροτέρα πάντων, ἡ δὲ τοῦ κυρίου τοῦ χαμηλοτέρου ἡ μεγαλειτέρα».

ΑΡΘΡΟΝ 1327ον

«Τὰ βάρη τοῦ καθαρισμοῦ τῆς ἐπικοίνου ὑπονόμου ἄρχονται κάτωθεν».

«Οὕτως πάντες οἱ συγκύριοι συμμετέχουσι τῶν ἐξόδων τῆς μερίδος τῆς ὑπονόμου, ἥτις κεῖται ἐν τῷ γηπέδῳ τοῦ κυρίου τοῦ κατωτέρου μέρους, ὅταν δὲ ἀναβῶσιν ἀνωτέρω τοῦ μέρους ἐκείνου, οὗτος ἀπαλλάσσεται (τῆς περαιτέρω δαπάνης). Τοιουτοτρόπως δὲ ἀπαλλάσσονται κατὰ σειρὰν καὶ οἱ λοιποί, καὶ ὁ κύριος τοῦ ἀνωτέρω μέρους καθαρίζει μόνος του τὴν μερίδα του, ἑπομένως ἡ μὲν δαπάνη τοῦ κυρίου τοῦ κατωτέρω μέρους εἶναι μικροτέρα πάντων, ἡ δὲ τοῦ κυρίου τοῦ ἀνωτέρου μέρους μεγαλειτέρα».

ΑΡΘΡΟΝ 1328ον

«Καὶ ἡ ἐπισκευὴ ἰδιωτικῆς ὁδοῦ ἄρχεται ὡς καὶ ἡ τῆς ὑπονόμου κάτωθεν».

«Καὶ ὡς εἴσοδος μὲν θεωρεῖται τὸ κάτω, ὡς πέρας δὲ τὸ ἄνω μέρος τῆς ὁδοῦ».

«Ὁ μὲν εἰς τὴν εἴσοδον κείμενος κύριος, συμμετέχει τῶν δαπανῶν τῆς ἐπισκευῆς τῆς ἀνηκούσης εἰς τὴν μερίδα αὐτοῦ, ὁ δὲ εἰς τὸ πέρας, ἀφοῦ συμμετάσχῃ τῶν δαπανῶν τῶν μερίδων ἁπάντων τῶν κυρίων, ἐπισκευάζει μόνος του τὴν ἑαυτοῦ μερίδα».

ΤΙΤΛΟΣ ΣΤ'

Περὶ ἑταιρίας ἐκ συμβάσεως.

(Περιέχει ἓξ κεφάλαια).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Περὶ ὁρισμοῦ καὶ διαιρέσεως τῆς ἐκ συμβάσεως ἑταιρίας.

شركت عقدك تعريف وتقسيمى بيانندر

(Σ'ιρκέτι ἀκτὶν τὰρὴφ οὺ τακσημὴ π'εγιανιντά ὸ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1329ον

«Ἑταιρία ἐκ συμβάσεως συνίσταται εἰς τὴν σύστασιν ἑταιρίας μεταξὺ δύο ἢ πλειόνων προσώπων ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ ὦσι τό τε κεφάλαιον καὶ τὸ κέρδος κοινά».

ΑΡΘΡΟΝ 1330ον

«Τὸ συστατικὸν στοιχεῖον τῆς ἐκ συμβάσεως ἑταιρίας εἶναι ἡ πρότασις καὶ παραδοχή, ἐκδηλουμένη διὰ λόγου ἢ σιωπηρῶς».

«Π. χ. ἐάν τις εἴπῃ εἰς ἕτερον: ἐγενόμην συνέταιρός σου ἵνα διὰ κεφαλαίου τόσων γροσίων ἐμπορευθῶμεν, καὶ ὁ ἕτερος εἴπῃ: ἐδέχθην, συνίσταται ἑταιρία διὰ προτάσεως καὶ παραδοχῆς ἐκδηλουμένης διὰ λόγου».

«Ἐὰν δὲ ὁ εἷς δώσῃ τῷ ἑτέρῳ χίλια γρόσια λέγων εἰς αὐτόν: κατάθες καὶ σὺ χίλια γρόσια καὶ ἀγόρασον ἐμπορεύματα καὶ ὁ ἕτερος πράξῃ ὡς εἶπεν ὁ πρῶτος, συνίσταται ἑταιρία, διότι ἡ παραδοχὴ ἐγένετο σιωπηρῶς».

ΑΡΘΡΟΝ 1331ον

«Ἡ ἐκ συμβάσεως ἑταιρία διαιρεῖται εἰς δύο εἴδη».

«Οὕτως ἂν οἱ συνέταιροι συστήσαντες ἑταιρίαν εἰσενέγκωσιν εἰς αὐτὴν τὴν περιουσίαν των, τὴν δυναμένην νὰ ἀποτελέσῃ κεφάλαιον ἑταιρίας ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ ὑπάρχῃ μεταξύ των πλήρης ἰσότης, ἡ οὕτω συστᾶσα ἑταιρία καθίσταται *ἰσόμοιρος* (مفاوضة μουφαβεζά), ἐὰν τό τε ποσὸν τῶν κεφαλαίων των καὶ αἱ ἐπὶ τοῦ κέρδους μερίδες ὦσιν ἴσαι».

«Καθὼς ὅταν ἀποθάνῃ τις, οἱ υἱοὶ αὐτοῦ δύνανται νὰ συστήσωσιν ἰσόμοιρον ἑταιρίαν, ἐπὶ τῷ ἔρῳ τοῦ νὰ καταβάλωσιν ὡς κεφάλαιον ἅπασαν τὴν ἀπὸ τοῦ πατρός των μείνασαν περιουσίαν, νὰ ἀγοράζωσι καὶ πωλῶσι παντὸς εἴδους πράγματα καὶ νὰ διανέμωνται μεταξύ των τὸ κέρδος κατ' ἴσην μοίραν· ἀλλ' ἡ ὕπαρξις τοιαύτης πλήρους ἰσότητος ἑταιρίας εἶναι σπανία».

«Ἐὰν δὲ συστήσωσιν ἑταιρίαν ἄνευ τοῦ ὅρου τῆς πλήρους ἰσότητος, συνίσταται ἑταιρία *ἀνισόμοιρος* (مليه ىنأ)» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1332ον

«Ἡ ἰσόμοιρος εἴτε ἡ ἀνισόμοιρος ἑταιρία εἶναι ἡ χρηματικὴ (σιρκέτι ἐμβάλ), ἡ ἐργολαβικὴ (σιρκέτι ἀμάλ), ἡ πιστωτικὴ (σιρκέτι βουδζούχ)».

«Οὕτως ἐὰν οἱ συνέταιροι καταθέσωσιν εἰς τὴν ἑταιρίαν ὡς κεφάλαιον ποσόν τι πραγμάτων καὶ συστήσωσιν ἑταιρίαν ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ ἐμπορεύωνται ὁμοῦ, ἢ ἰδίᾳ ἕκαστος, ἢ ἀπροσδιορίστως καὶ νὰ διανέμωνται μεταξύ των τὸ προκύπτον κέρδος, ἡ ἑταιρία αὕτη ἀποτελεῖ χρηματικὴν ἑταιρίαν».

«Ἐὰν δὲ θεωρήσωσιν ὡς κεφάλαιον τὴν ἐργασίαν αὐτῶν καὶ συστήσωσιν ἑταιρίαν ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ ἀναδέχωνται, δηλαδὴ νὰ ἀναλαμβάνωσιν ἐργασίας παρὰ τρίτων, καὶ τὸ προκύπτον κέρδος, τουτέστι τὸν μισθόν, νὰ διανέμωνται μεταξὺ αὐτῶν, συνίσταται ἐργολαβικὴ ἑταιρία, ἥτις ὀνομάζεται ἐπίσης καὶ σωματικὴ ἑταιρία (شركت املاك σιρκέτι ἐπδὰν) καὶ ἑταιρία τεχνῶν (شركت صنايع σιρκέτι σαναγὴ) καὶ ἑταιρία ἀναδοχῆς (شركت تقبل σιρκέτι τεκαπούλ)».

«Καθὼς τὸ νὰ συνεταιρισθῶσι δύο ράπται, ἢ εἷς ράπτης καὶ εἷς βαφεύς».

---

(1) مفاوضه (μουφαβεζὰ) κυριολεκτικῶς σημαίνει ἰσότητα, νομικῶς δὲ πλήρη ἰσότητα ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις. Ὁ νομοθέτης μετεχειρίσθη τὴν φράσιν «περιουσίαν τὴν δυναμένην νὰ ἀποτελέσῃ κεφάλαιον ἑταιρ[ί]ας»· ἀποκλείων δι' αὐτῆς πᾶν κοινὸν τοῖς πᾶσι πρᾶγμα, οἷον ἡ ξύλευσις ἀπὸ κοινοῦ δάσους ἢ ἄγρα κτλ., καθόσον ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τὸν καταλαμβάνοντα καὶ συλλέγοντα αὐτά.

«Ἐὰν δὲ μὴ ἔχοντες κεφάλαια συστήσωσιν ἑταιρίαν ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ ἀγοράζωσιν ἐπὶ πιστώσει διὰ τῆς ὑπολήψεώς των ἐμπορεύματα καὶ πωλῶσιν αὐτά, τὸ δὲ προκύπτον κέρδος διανέμωνται μεταξύ των, συνίσταται πιστωτικὴ ἑταιρία» (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Περὶ γενικῶν ὅρων τῆς ἐκ συμβάσεως ἑταιρίας.

شرکت عقدك شرائط عمومیه سیاندر.

(Σιρκέτι ἀκὸ·ἶν σ·ερᾶήτι οὐμουμηγεσὴ π·εγιανιντά δ·ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1333ον

«Πᾶν εἶδος τῆς ἐκ συμβάσεως ἑταιρίας περιέχει καὶ ἐντολήν».

«Τουτέστι πᾶς ἑταῖρος ἐν τῇ διαχειρίσει, δηλαδὴ ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ πωλήσει καὶ ἐν τῇ ἀναδοχῇ ἐργασίας ἀπ' ἄλλου ἐπ' ἀμοιβῇ, εἶναι ἐντολοδόχος τοῦ ἄλλου ἑταίρου».

«Ὅθεν καθὼς ἐν τῇ ἐντολῇ ἀπαιτεῖται ὁ ἐντολοδόχος νὰ ἔχῃ φρόνησιν καὶ κρίσιν, οὕτω καὶ ἐν τῇ ἑταιρίᾳ ἐν γένει δέον οἱ ἑταῖροι νὰ ὦσιν ἐχέφρονες καὶ νὰ ἔχωσιν ἀνεπτυγμένην τὴν κρίσιν» (2).

---

(1) Ἐν τῇ ἐργολαβικῇ ἑταιρίᾳ δὲν ἀπαιτεῖται ταὐτότης ἐργασίας, δηλαδὴ συνίσταται τοιαύτη ἑταιρία δύο διαφόρων τεχνητῶν· ἡ διαφορὰ τῆς τέχνης δὲν ἐμποδίζει τὸ κῦρος τῆς ἑταιρίας.

(2) Ἐπειδὴ ἐν τῇ ἐντολῇ ἀπαιτεῖται νὰ ᾖ γνωστὸν τὸ δι' ὃ χορηγεῖται ἡ ἐντολή, ἐν τῇ ἑταιρίᾳ ἔδει νὰ μὴ ᾖ ἔγκυρος ἡ ἐντολή, καθὸ ἀναφερομένη ἐπὶ ἀγνώστου ἀντικειμένου. Κατ' ἐξαίρεσιν ὅμως οἱ συνέταιροι θεωροῦνται ἀμοιβαίως ἐντολεῖς καὶ ἐντολοδόχοι, διότι ἀρχῆθεν γενικῶς ὑπονοοῦνται αἱ ἐργασίαι καὶ ἐπιχειρήσεις, ἃς θὰ ἀναλάβωσι καὶ ἐκτελέσωσιν οἱ συνέταιροι, δυνάμει δὲ τοῦ ἄρθρου 54, καθ' ὃ τὸ αὐτοτελῶς, δηλαδὴ τὸ ἀμέσως μὴ ἐπιτρεπόμενον, δύναται νὰ ἐπιτραπῇ καθ' ὑποταγήν, ἤτοι ἐμμέσως, ἐνομιμοποιήθη ἡ τοιαύτη ἐντολὴ ἐν τῇ ἑταιρίᾳ, διότι ἄλλως αἱ διὰ τῆς ἑταιρίας σκοπούμεναι ἐπιχειρήσεις θὰ προσέκοπτον εἰς ἀνυπέρβλητα προσκόμματα.

ΑΡΘΡΟΝ 1334ον

«Ἡ ἰσόμοιρος ἑταιρία περιλαμβάνει καὶ ἐγγύησιν».

«Ὅθεν οἱ ἰσόμοιροι ἑταῖροι δέον νὰ ἔχωσι τὴν διὰ τὴν ἐγγύησιν ἀπαιτουμένην ἱκανότητα» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1335ον

«Ἡ ἀνισόμοιρος ἑταιρία περιλαμβάνει μόνον ἐντολήν, οὐχὶ δὲ καὶ ἐγγύησιν».

«Ὅθεν ὅταν κατὰ τὴν σύστασιν αὐτῆς δὲν ἐγένετο λόγος περὶ ἐγγυήσεως, οἱ συνέταιροι δὲν εἶναι ἀλληλέγγυοι».

«Οὕτως ὁ χειράφετος ἀνήλικος δύναται νὰ συστήσῃ ἀνισόμοιρον ἑταιρίαν».

«Ἀλλ' ὅταν κατὰ τὴν σύστασιν ἀνισομοίρου ἑταιρίας γίνῃ λόγος περὶ ἐγγυήσεως, οἱ συνέταιροι εἶναι ἀλληλέγγυοι» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1336ον

«Δέον νὰ ὁρίζηται ὁ τρόπος τῆς διανομῆς τοῦ κέρδους μεταξὺ τῶν συνεταίρων».

«Ἐὰν ὁ τρόπος οὗτος εἶναι ἀόριστος καὶ ἄγνωστος, ἡ ἑταιρία εἶναι πλημμελής» (3).

ΑΡΘΡΟΝ 1337ον

«Αἱ μερίδες τοῦ μεταξὺ τῶν συνεταίρων διανεμηθησομένου κέρδους δέον νὰ ὦσιν ἰδανικαί, οἷον τὸ ἥμισυ, τὸ τρίτον, τὸ τέταρτον κτλ».

«Ἐὰν δὲ συμφωνηθῇ ἵνα δοθῇ κατ' ἀποκοπὴν εἴς τινα

---

(1) Ἐν τῇ ἰσομοίρῳ ἑταιρίᾳ ὑπάρχει, ὡς ἐρρήθη, πλήρης ἰσότης τῶν συνεταίρων, ἄρα ἡ ἀλληλεγγύη τῶν ἑταίρων εἶναι συνέπεια τῆς ἰσότητος ταύτης, διὰ τοῦτο ἐν τῇ ἀνισομοίρῳ ἑταιρίᾳ κατὰ τὸ ἑπόμενον ἄρθρον ἡ ἀλληλεγγύη αὕτη δὲν ὑφίσταται.

(2) Ὁ χειράφετος ἀνήλικος δὲν δύναται νὰ συμμετάσχῃ ἰσομοίρου ἑταιρίας καὶ ἀνισομοίρου συνισταμένης ἐπὶ τῷ ὅρῳ ἀλληλεγγύης τῶν ἑταίρων, διότι κατὰ τὸ ἄρθρον 628 ὁ ἐγγυητὴς δέον νὰ ᾖ ἐχέφρων καὶ ἐνήλικος.

(3) Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ πλημμελῶς συνισταμένη ἑταιρία δὲν θεωρεῖται ὡς ἄκυρος, ἀλλ' ὡς ἑταιρία ἐκ κτήσεως, ἧς τὰ κέρδη διανέμονται μεταξὺ τῶν ἑταίρων ἀναλόγως τῶν μερίδων των.

τῶν συνεταίρων ὡρισμένον ποσὸν γροσίων, ἡ ἑταιρία εἶναι ἄκυρος» (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Περὶ εἰδικῶν ὅρων τῆς χρηματικῆς ἑταιρίας.

شركت اموالك شرائط مخصوصه‌سى بيانندەدر

(Σ'ιρκέτι ἐμβαλὶν σ'εραήτι μαχσουσασὴ π'εγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1338ον

«Τὸ κεφάλαιον δέον νὰ ἀποτελῆται ἀπὸ εἴδους τινὸς χρημάτων» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1339ον

«Τὰ κυκλοφοροῦντα χαλκονομίσματα κατ' ἔθος θεωροῦνται ὡς χρήματα».

ΑΡΘΡΟΝ 1340ον

«Ἐὰν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ὑπάρχῃ ἔθος καὶ συνήθεια νὰ συναλλάσσωνται διὰ μὴ νομισματοποιημένου χρυσοῦ καὶ ἀργύρου, καὶ ταῦτα θεωροῦνται ὡς χρήματα».

«Ἐὰν δὲ δὲν ὑπάρχῃ τοιοῦτον ἔθιμον, θεωροῦνται ὡς μὴ μετροσταθμώμενα πράγματα, (عروض οὐρούζ)» (3).

---

(1) Εἶναι ἡ ἑταιρία ἄκυρος, διότι ἡ τοιαύτη συμφωνία ἀντίκειται εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ συνεταιρισμοῦ, καθ' ὃν ἅπαντες δέον νὰ συμμετάσχωσι τῶν κερδῶν κατὰ δίκαιον τρόπον. Ἀγνώστου ὄντος τοῦ κέρδους, πολὺ πιθανὸν τὸ διά τινα τῶν συνεταίρων ἐκ τῶν προτέρων ὁριζόμενον ποσὸν νὰ καλύψῃ ἅπαν τὸ κέρδος.

(2) Ἐὰν τὸ κεφάλαιον δὲν ἀποτελῆται ἐκ χρημάτων ἡ ἑταιρία εἶναι πλημμελής. Ἐὰν οἱ συνέταιροι κατέθεσαν ὡς κεφάλαιον ἐμπορεύματα ἢ κτήματα, ἡ ἑταιρία θεωρεῖται ὡς ἑταιρία ἐκ κτήσεως καὶ διὰ νὰ θεωρηθῇ ὡς νόμιμος χρηματικὴ ἑταιρία, δέον προηγουμένως νὰ ἐκτιμηθῶσι τὰ πράγματα καὶ κτήματα καὶ νὰ γνωσθῇ τοιουτοτρόπως τὸ κεφάλαιον ἑκάστου τῶν συνεταίρων, ἢ νὰ ἐφαρμοσθῶσιν αἱ διατάξεις τοῦ 1342 ἄρθρου.

(3) (Ἴδε ἄρθρ. 131).

ΑΡΘΡΟΝ 1341ον

«Τὸ κεφάλαιον δέον νὰ ᾖ συγκεκριμένον πρᾶγμα».

«Τὸ δάνειον, δηλαδὴ αἱ ἀπὸ τρίτων ἀπαιτήσεις, δὲν δύνανται νὰ ἀποτελέσωσιν ἑταιρικὸν κεφάλαιον».

«Π. χ. δύο ἄτομα δὲν δύνανται νὰ θεωρήσωσιν ὡς κεφάλαιον ὅ,τι ἔχουσι νὰ λαμβάνωσιν ἀπὸ τρίτου προσώπου, καὶ διὰ τούτου νὰ συστήσωσιν ἑταιρίαν».

«Ἐπίσης ἡ ἑταιρία δὲν εἶναι ἔγκυρος, ἐὰν τὸ κεφάλαιον τοῦ ἑνὸς εἶναι συγκεκριμένον πρᾶγμα, καὶ τὸ τοῦ ἑτέρου δάνειον» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1342ον

«Ἡ σύστασις ἑταιρίας διὰ πραγμάτων μὴ θεωρουμένων ὡς χρήματα, οἷα τὰ μετροσταθμώμενα καὶ τὰ ἀκίνητα κτήματα, δὲν εἶναι ἔγκυρος».

«Δηλαδὴ ταῦτα δὲν δύνανται νὰ ἀποτελέσωσιν ἑταιρικὸν κεφάλαιον».

«Ὅταν δὲ δύο τινὲς θελήσωσι νὰ συνεισφέρωσιν εἰς τὴν ἑταιρίαν ὡς κεφάλαιον πράγματά τινα μὴ θεωρούμενα ὡς χρήματα, δύνανται, ἀφοῦ ἕκαστος τούτων πωλήσῃ τὸ ἥμισυ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ πράγματος εἰς τὸν ἕτερον καὶ οὕτω καταστῶσι ταῦτα ἐπίκοινα, νὰ συστήσωσιν ἑταιρίαν».

«Καθὼς δύο τινές, ἀφοῦ συμμίξωσιν ἓν εἶδος ἀντικαταστατῶν πραγμάτων των, οἷον ποσότητά τινα σίτου, καὶ συστήσωσι κοινωνίαν ἐκ κτήσεως, δύνανται νὰ συστήσωσιν ἑταιρίαν καταθέτοντες ὡς κεφάλαιον τὸν μεμιγμένον τοῦτον σῖτον».

---

(1) Ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐρρήθη, ἡ διὰ ἐμπορευμάτων καὶ κτημάτων καταρτιζομένη ἑταιρία ἐκ συμβάσεως θεωρεῖται προηγουμένως ὡς ἑταιρία ἐκ κτήσεως, διότι διὰ τῆς ἐκ κτήσεως ἑταιρίας δὲν ὑπάρχει τι τὸ κωλύον, ἵνα ὁ συνέταιρος ἀποκτήσῃ δικαίωμα ἐπὶ κέρδους πράγματος, οὗτινος δὲν εἶναι κύριος καὶ διὰ τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ὑπεύθυνος, καθόσον διὰ τῆς ἑταιρίας ταύτης ἕκαστος συγκύριος θεωρεῖται ὡς συνέταιρος παντὸς μορίου τῶν κεφαλαίων, ἐνῷ διὰ τῆς ἑταιρίας ἐκ συμβάσεως ἕκαστος τῶν συνεταίρων θεωρεῖται ὡς ἐντολοδόχος τοῦ ἄλλου, δυνάμενος νὰ διαχειρίζηται κατ' ἐντολὴν τὰ κεφάλαια, τοῦθ' ὅπερ δὲν ἐπιτρέπεται ἐν τῇ ἑταιρίᾳ ἐκ κτήσεως, καθ' ἣν ἕκαστος συγκύριος θεωρεῖται ὡς ξένος ἐπὶ τῆς μερίδος τοῦ ἄλλου.

ΑΡΘΡΟΝ 1343ον

«Ἐὰν δύο τινές, ἐξ ὧν ὁ εἷς ἔχει ἵππον καὶ ὁ ἕτερος ἱπποσκευήν, συνεταιρισθῶσιν ἵνα ἐκμισθώνωσιν αὐτὰ καὶ διανέμωνται μεταξύ των τὸ μίσθωμα, ἡ ἑταιρία εἶναι πλημμελὴς καὶ τὸ μίσθωμα ἀνήκει εἰς τὸν κύριον τοῦ ἵππου».

«Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἱπποσκευὴ εἶναι παρακολούθημα ὑποκείμενον εἰς τὸν ἵππον, ὁ κύριος αὐτῆς δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς συνέταιρος, ἀλλὰ λαμβάνει μίσθωμα κατ' ἐκτίμησιν (διὰ τὴν χρῆσιν) τῆς ἱπποσκευῆς του» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1344ον

«Ἐὰν δύο τινὲς συνεταιρισθῶσιν ἐπὶ συμφωνίᾳ τοῦ νὰ φορτώσῃ ὁ εἷς τὰ ἐμπορεύματα αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ζώου τοῦ ἄλλου, πωλήσῃ αὐτά, καὶ (τὸ ἐκ τῆς πωλήσεως προκύψαν) κέρδος διανεμηθῇ μεταξύ των, ἡ ἑταιρία εἶναι πλημμελὴς καὶ τὸ προκύπτον κέρδος ἀνήκει εἰς τὸν κύριον τῶν ἐμπορευμάτων».

«Ὁ δὲ κύριος τοῦ ζώου λαμβάνει τὸ κατ' ἐκτίμησιν μίσθωμα τοῦ ζώου του».

«Καὶ ἐπὶ τοῦ ἐργαστηρίου ἰσχύει τὸ αὐτό, θεωρουμένης τῆς ἑταιρίας ὡς πλημμελοῦς, καθὼς ἐὰν δύο συνεταιρισθῶσιν ἐπὶ συμφωνίᾳ τοῦ νὰ πωλήσῃ τις τὰ ἐμπορεύματά του ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ τοῦ ἄλλου καὶ νὰ διανεμηθῶσι τὸ κέρδος, ὅπερ ἀνήκει εἰς τὸν κύριον τῶν ἐμπορευμάτων».

«Ὁ δὲ κύριος τοῦ ἐργαστηρίου λαμβάνει τὸ κατ' ἐκτίμησιν μίσθωμα τοῦ ἐργαστηρίου αὐτοῦ» (2).

---

(1) Ὁ κύριος τῆς ἱπποσκευῆς δὲν δύναται νὰ λογισθῇ ὡς συνέταιρος καὶ λάβῃ μέρος τοῦ κέρδους, διότι κατὰ τὸ ἄρθρον 48 ἐπὶ ὑποκειμένου πράγματος δὲν δίδεται ἰδιαιτέρα ἀπόφασις, λαμβάνει δὲ μόνον ἀπὸ τοῦ κυρίου τοῦ ἵππου τὸ κατ' ἐκτίμησιν μίσθωμα λόγῳ τῆς χρήσεως τῆς ἱπποσκευῆς, ἧς ὁ κύριος δὲν δικαιοῦται νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τοῦ μισθώσαντος τὸν ἵππον.

(2) Αἱ τοιαῦται ἑταιρίαι αἱ ἀναφερόμεναι ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ λογίζονται πλημμελεῖς, διότι ὁ μὲν εἷς καταβάλλει ἐμπορεύματα, ὁ δὲ ἕτερος χρῆσιν, ὠφέλειαν πράγματος, τοῦ κέρδους ἀνήκοντος εἰς τὸν κύριον τοῦ συγκεκριμένου πράγματος, τουτέστιν εἰς τὸν τῶν ἐμπορευμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄

Περὶ γενικῶν τινων διατάξεων
σχετικῶν πρὸς τὴν ἐκ συμβάσεως ἑταιρίαν.

شركت عقده متعلق بعض ضوابط حقنده در

(Σ·ιρκέτι ἀκτὰ μουτεαλλὴκ π·αζι ζαβαπ·ὶτ χακκηντά ὸ·ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1345ον

«Ἡ ἀξία τῆς ἐργασίας ὁρίζεται δι' ἐκτιμήσεως».

«Δηλαδὴ ἡ ἐργασία ἔχει τὴν ἀξίαν εἰς ἣν ἐξετιμήθη».

«Ἑνὸς δὲ προσώπου ἐργασία σχετικῶς πρὸς τὴν ἐργασίαν ἑτέρου προσώπου δύναται νὰ ἔχῃ μεγαλειτέραν ἀξίαν».

«Π. χ. ἐνῷ τὰ κεφάλαια δύο τινων συστησάντων ἀνισόμοιρον ἑταιρίαν συμφωνηθῇ νὰ ὦσιν ἴσα καὶ ἀμφότεροι νὰ ἐργάζωνται, ἐπιτρέπεται νὰ συμφωνήσωσιν ἵνα δίδωται ἐκ τοῦ κέρδους εἰς τὸν ἕνα μεγαλείτερον μερίδιον».

«Διότι δύναται ὁ εἷς νὰ ᾖ ἐμπειρότερος εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ ἐργασία του περισσοτέρα καὶ ὠφελιμωτέρα» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1346ον

«Ἡ εὐθύνη τῆς ἐργασίας εἶναι εἶδος ἐργασίας».

«Ὅθεν ἐάν τις παραλαμβάνων εἰς τὸ ἐργαστήριόν του τεχνίτην τινὰ συστήσῃ μετ' αὐτοῦ ἑταιρίαν τεχνῶν, ἐπὶ συμφωνίᾳ τοῦ νὰ ἐκτελῇ δι' αὐτοῦ τὰς ἐργασίας, τὰς ὁποίας θὰ ἀναδέχηται καὶ ἀναλαμβάνῃ καὶ τὸ προκύπτον κέρδος, τουτέστιν

(1) Κατ' ἀναλογίαν ἔδει νὰ μὴ ἐπιτρέπηται ὁ εἷς τῶν συνεταίρων ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθρου τούτου νὰ λαμβάνῃ μεγαλείτερον κέρδος, ἀλλὰ τοῦτο ἐπετράπη ἐξαιρετικῶς (ἰστιχσάνεν), διότι τὸ κέρδος, διὰ νὰ λογίζηται ὡς τοιοῦτον, δέον νὰ ᾖ τοῦ αὐτοῦ εἴδους μετὰ τοῦ κεφαλαίου, τουτέστιν ἐπειδὴ ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὸ κεφάλαιον συνίσταται καὶ εἰς ἐργασίαν, τὸ κέρδος δὲν θεωρεῖται ὡς τοιοῦτον, ἀλλ' ὡς μισθὸς τῆς καταβληθείσης ἐργασίας. Καὶ ἐκ τοῦ γράμματος καὶ ἐκ τοῦ πνεύματος τοῦ ἄρθρου τούτου ἐξάγεται ὅτι δύναται ὁ εἷς τῶν συνεταίρων νὰ λαμβάνῃ μεγαλείτερον μέρος τοῦ κέρδους καὶ ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ ἐργασία αὐτοῦ δὲν εἶναι μεγαλειτέρα καὶ ὠφελιμωτέρα.

ὁ μισθός, νὰ διανέμηται μεταξύ των ἐξ ἡμισείας, ἡ ἑταιρία αὕτη ἐπιτρέπεται».

«Τὸ δικαίωμα τοῦ κυρίου τοῦ ἐργαστηρίου ἐπὶ τῆς ἡμισείας μεριδος προέρχεται ἐκ τῆς εὐθύνης καὶ ἀναδοχῆς τῆς ἐργασίας· οὕτω δὲ ἐμμέσως ἀπολαύει καὶ τῆς ὠρελείας τοῦ ἐργαστηρίου του» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1347ον

«Τὸ δικαίωμα ἐπὶ τοῦ κέρδους ἀποκτᾶται ὁτὲ μὲν διὰ τοῦ κεφαλαίου ἢ τῆς ἐργασίας, ὁτὲ δὲ κατὰ τὸ ἄρθρον 85 καὶ διὰ τῆς εὐθύνης πρὸς ἀποζημίωσιν».

«Καθὼς ἐν τῇ περιαγωγικῇ ἑταιρίᾳ ὁ μὲν κεφαλαιοῦχος ἀποκτᾷ δικαίωμα ἐπὶ τοῦ κέρδους διὰ τοῦ κεφαλαίου, ὁ δὲ περιαγωγεὺς διὰ τῆς ἐργασίας».

«Ἐπιτρέπεται τεχνίτης τις νὰ παραλάβῃ μαθητὴν καὶ ἐκτελῇ ἐργασίας, τὰς ὁποίας ἀναδέχεται καὶ ἀναλαμβάνει ἀντὶ τοῦ ἡμίσεος τοῦ μισθοῦ· οὕτως ὁ μὲν μαθητὴς ἀποκτᾷ δικαίωμα ἐπὶ τοῦ ἡμίσεος τοῦ κέρδους, τουτέστι τοῦ μισθοῦ τοῦ λαμβανομένου ἐκ τοῦ ἐργοδότου, ὁ δὲ τεχνίτης ἐπὶ τοῦ ἑτέρου ἡμίσεος, διότι ἀναλαμβάνει ὑπ' εὐθύνην του τὴν ἐργασίαν».

ΑΡΘΡΟΝ 1348ον

«Ἐν ᾗ περιπτώσει δὲν ὑπάρχῃ καταβολὴ ἑνὸς ἐκ τῶν προρρηθέντων τριῶν ἀντικειμένων, τουτέστι κεφαλαίου, ἐργασίας καὶ εὐθύνης, δὲν ἀποκτᾶται δικαίωμα ἐπὶ τοῦ κέρδους».

«Π. χ. ἐάν τις εἴπῃ εἰς ἄλλον: σὺ ἐμπορεύθητι διὰ τῶν κεφαλαίων σου καὶ τὸ κέρδος ἂς εἶναι ἐπίκοινον μεταξὺ ἡμῶν, δὲν συνίσταται οὕτω ἑταιρία».

«Καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν δύναται νὰ λάβῃ μερίδιον ἐκ τοῦ προκύπτοντος κέρδους».

---

(1) Τουτέστιν ἡ ὑποχρέωσις, ἣν ἀναλαμβάνει τις καθ στάμενος ὑπεύθυνος διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας, θεωρεῖται ὡς ἐργασία καὶ δύναται νὰ λογισθῇ ὡς κεφάλαιον ἐν ἑταιρίᾳ ἴσον πρὸς τὴν ἐργασίαν. Ἐκ τοῦ κέρδους δύναται νὰ λαμβάνῃ ὁ εἷς μεγαλείτερον μέρος, διότι τοῦ κεφαλαίου συνισταμένου εἰς ὑποχρέωσιν πρὸς ἐκτέλεσιν ἐργασίας, τὸ κέρδος εἶναι καὶ θεωρεῖται μισθός.

ΑΡΘΡΟΝ 1349ον

«Τὸ ἐπὶ τοῦ κέρδους ἀποκτώμενον δικαίωμα κανονίζεται μόνον κατὰ τοὺς ὅρους τοὺς τιθεμένους ἐν τῇ συστάσει τῆς ἑταιρίας».

«Οὐχὶ δὲ κατὰ τὴν ἐκτελουμένην ἐργασίαν».

«Ὅθεν καὶ ἂν ὁ συνέταιρος, ὅστις συνεφώνησε νὰ ἐργάζηται, δὲν ἐργασθῇ, θεωρεῖται ὡς ἐργασθείς».

«Π. χ. ἐάν, ἐνῷ δύο συνεταιρίσθησαν δι' ἐγκύρου ἑταιρίας ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ ἐργάζωνται ἀμφότεροι, ἐργασθῇ μόνον ὁ εἷς, ὁ δὲ ἕτερος καὶ ἂν δὲν ἐργασθῇ εἴτε ἕνεκα δεδικαιολογημένης αἰτίας, εἴτε μή, ἐπειδὴ θεωροῦνται ἀμοιβαίως ὡς ἐντολοδόχοι, ἡ ὑπὸ τοῦ συνεταίρου του γενομένη ἐργασία θεωρεῖται καὶ ὡς ὑπ' αὐτοῦ γενομένη καὶ τὸ κέρδος διανέμεται μεταξὺ αὐτῶν κατὰ τὴν συμφωνίαν των» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1350ον

«Οἱ συνέταιροι θεωροῦνται ὡς ἔμπιστοι μεταξύ των».

«Ἡ περιουσία τῆς ἑταιρίας θεωρεῖται ὡς παρακαταθήκη εἰς χεῖρας αὐτῶν».

«Ἐὰν δὲ ἀνυπαιτίως καὶ ἄνευ ἀμελείας φθαρῇ εἰς χεῖρας τοῦ ἑνός, δὲν ὀφείλει οὗτος ἀποζημίωσιν διὰ τὴν μερίδα τοῦ συνεταίρου αὐτοῦ» (2).

---

(1) Ἐπειδὴ οἱ συνέταιροι εἶναι ἀμοιβαίως ἐντολοδόχοι, ἡ ὑπὸ τοῦ ἐργασθέντος καταβληθεῖσα ἐργασία θεωρεῖται ὡς γινομένη ὑπ' ἀμφοτέρων αὐτοπροσώπως καὶ ἐπιτροπικῶς. Ἐπειδὴ ἡ τοιαύτη ἑταιρία συνίσταται ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ ἐργάζωνται ἀμφότεροι, δὲν ἕπεται ἐκ τούτου ὅτι ἡ ἀποχὴ ἀπὸ τῆς ἐργασίας ἑνὸς τῶν συνεταίρων παρέχει τὸ δικαίωμα εἰς τὸν ἕτερον νὰ λάβῃ ὁλόκληρον τὸ κέρδος, λόγῳ ὅτι δὲν εἰργάσθη ὁ ἄλλος ἢ διότι ἠσθένει, ἢ ἦν ἀπών, ἢ ἄνευ δεδικαιολογημένης προφάσεως· ἂν ὁ ἐργαζόμενος ἐκ τῶν συνεταίρων βλέπῃ ὅτι ὁ ἕτερος ἀρνεῖται νὰ ἐργασθῇ δικαιοῦται νὰ ζητήσῃ τὴν διάλυσιν τῆς ἑταιρίας κατὰ τὸ ἄρθρον 1353, δὲν δύναται ὅμως νὰ οἰκειοποιηθῇ τὸ κέρδος τῆς ἐργασίας, ἣν ἐξετέλεσεν ὡς ἐντολοδόχος τοῦ ἄλλου ἐν ἐπιγνώσει τῆς ἐντολῆς, διότι κατὰ τὸ ἄρθρον 83 δέον κατὰ τὸ δυνατὸν νὰ τηρῆται ὁ ὅρος.

(2) Διότι πᾶσα παραλαβὴ πράγματος ὑπό τινος τῶν συνεταίρων θεωρεῖται ὡς γινομένη τῇ ἀδείᾳ τοῦ ἑτέρου.

ΑΡΘΡΟΝ 1351ον

«Ἐν τῇ χρηματικῇ ἑταιρίᾳ τὸ κεφάλαιον ἀνήκει κατ' ἴσην ἢ κατ' ἄνισον μοίραν εἰς τοὺς συνεταίρους».

«Ἀλλ' ἐν ᾗ περιπτώσει ὁ μὲν εἷς αὐτῶν καταθέσῃ τὸ κεφάλαιον, ὁ δὲ ἕτερος τὴν ἐργασίαν, τότε συνίσταται περιαγωγικὴ ἑταιρία (μουδ·αρεπέ), ἐὰν συμφωνηθῇ τὸ κέρδος νὰ ἀνήκῃ ἀπὸ κοινοῦ εἰς αὐτούς, ὡς γενήσεται λόγος ἐν ἰδιαιτέρῳ τίτλῳ».

«Ἐὰν δὲ ὁλόκληρον τὸ κέρδος ἀνήκῃ εἰς τὸν καταβάλλοντα τὴν ἐργασίαν, συνομολογεῖται δάνειον».

«Καὶ ἐὰν τεθῇ ὅρος νὰ ἀνήκῃ ὁλόκληρον τὸ κέρδος εἰς τὸν κεφαλαιοῦχον, τὸ κεφάλαιον ἐκεῖνο θεωρεῖται ὡς κατάθημα (دلیعة πιδ·αά) εἰς τὰς χεῖρας τοῦ καταβάλλοντος τὴν ἐργασίαν, θεωρουμένου ὡς مستبضع (μουστεπ·δή)».

«Ἐπειδὴ δὲ ὁ μουστεπ·δὴ εἶναι ἄμισθος ἐντολοδόχος, τὸ κέρδος καὶ ἡ ζημία καθ' ὁλοκληρίαν ἀνήκει εἰς τὸν κεφαλαιοῦχον» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1352ον

«Ἐὰν ἀποθάνῃ ἢ προσβληθῇ ὑπὸ διαρκοῦς παραφροσύνης εἷς τῶν συνεταίρων, ἡ ἑταιρία διαλύεται».

«Ἀλλ' ὅταν οἱ συνέταιροι ὦσι τρεῖς ἢ περισσότεροι, ἡ ἑταιρία διαλύεται μόνον ὡς πρὸς τὸν ἀποθανόντα ἢ τὸν παραφρονήσαντα, ὡς πρὸς δὲ τοὺς λοιποὺς θεωρεῖται ὡς ὑφισταμένη» (2).

---

(1) Περὶ τοῦ ὅρου πιδ·αὰ καὶ μουστεπ·δ·ὴ ἴδε ἄρθρον 1059. Ἡ σύμβασις αὕτη θεωρεῖται ὡς δωρεὰ ὑπηρεσίας γενομένη εἰς ἑταιρίαν.

(2) Ὁ θάνατος ἢ ἡ παραφροσύνη τοῦ ἑταίρου δὲν ἀπαιτεῖται νὰ γίνῃ γνωστὴ εἰς τοὺς λοιποὺς διὰ νὰ παύσῃ οὗτος θεωρούμενος ὡς μέτοχος τῶν κερδῶν ἢ ζημιῶν. Ὅθεν πᾶν κέρδος ἢ πᾶσα ζημία γινομένη μετὰ τὸν θάνατον ἢ τὴν παραφροσύνην ἑταίρου, πρὶν ἢ περιέλθῃ εἰς γνῶσιν τῶν λοιπῶν, ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς αὐτούς, τῶν κληρονόμων τοῦ ἀποθανόντος μὴ δικαιουμένων νὰ συμμετάσχωσι τῶν κερδῶν, μήτε ἐπιβαρυνομένων διὰ τῆς ζημίας, διότι τὸ πάθημα θεωρεῖται ὡς νόμιμος παῦσις, καθόσον οἱ μέτοχοι τῆς ἑταιρίας θεωροῦνται ἀμοιβαίως ὡς ἐντολοδόχοι καὶ δυνάμει τοῦ ἄρθρου 1527, καθ' ὃ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἐντολέως ὁ ἐντολοδόχος παύεται.

ΑΡΘΡΟΝ 1353ον

«Η ἑταιρία διαλύεται διὰ τῆς μονομεροῦς διαλύσεως ἑνὸς τῶν συνεταίρων».

«Αλλ' ἡ διάλυσις αὕτη ἀπαιτεῖται νὰ γίνῃ γνωστὴ εἰς τὸν ἕτερον».

«Ἐνόσῳ δ' ἡ παρὰ τοῦ ἑνὸς γενομένη διάλυσις δὲν γίνῃ γνωστὴ εἰς τὸν ἕτερον, ἡ ἑταιρία δὲν διαλύεται» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1354ον

«Ἐὰν οἱ συνέταιροι διαλύοντες τὴν ἑταιρίαν διανείμωσι τὴν περιουσίαν αὐτῆς, ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ λάβῃ ὁ μὲν εἷς τὰ ὑπάρχοντα μετρητά, ὁ δὲ ἕτερος τὰς πιστώσεις, ἡ διανομὴ δὲν εἶναι ἔγκυρος».

«Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἰς ὅ,τι ἐκ τῶν ὑπαρχόντων μετρητῶν λάβῃ ὁ εἷς, θεωρεῖται ὁ ἕτερος ὡς συνέταιρος, καὶ αἱ πιστώσεις ἐπίσης μένουσι συνεταιρικαὶ εἰς τοὺς δύο» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1355ον

«Ἐὰν εἷς τῶν συνεταίρων λάβῃ ποσόν τι ἐκ τῆς ἑταιρικῆς περιουσίας, καὶ ἐνῷ μεταχειρίζηται αὐτό, ἀποθάνῃ χωρὶς νὰ δηλώσῃ τι περὶ αὐτοῦ, λαμβάνεται ἐκ τῆς ἐγκαταλειφθείσης περιουσίας τοῦ ἀποβιώσαντος ἡ μερὶς τοῦ συνεταίρου του» (3).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

Περὶ ἰσομοίρου ἑταιρίας.

شركت مفاوضه يانندر

(Σ·ιρκέτι μουφαβεζὰ π·εγιανιντά δ·ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1356ον

«Καθὼς ἐρρήθη ἐν τῷ δευτέρῳ κεφαλαίῳ, οἱ ἰσόμοιροι συνέταιροί εἰσιν ἀλληλέγγυοι».

(1) Ἀπαιτεῖται ἡ γνῶσις τοῦ ἑτέρου συνεταίρου, διότι ἡ διάλυσις αὕτη θεωρεῖται ὡς ἐκουσία παραίτησις καὶ οὐχὶ ὡς νόμιμος παῦσις, καθόσον κατὰ τὸ ἄρθρον 1523 ἡ ἐντολὴ διαρκεῖ ἄχρις οὗ ὁ ἐντολοδόχος λάβῃ γνῶσιν τῆς παύσεώς του.

(2) (Ἴδε ἄρθρ. 1123).

(3) (Ἴδε ἄρθρ. 801, παραγ. 4).

«Ὅθεν ἡ ὁμολογία τοῦ ἑνὸς εἶναι ἐκτελεστὴ κατὰ τοῦ συνεταίρου του, ὅσον καὶ καθ' ἑαυτοῦ».

«Ὁμολογοῦντος δὲ τοῦ ἑνὸς χρέους, ὁ ὑπὲρ οὗ ἡ ὁμολογία δικαιοῦται νὰ ἐγείρῃ τὰς ἀπαιτήσεις αὐτοῦ καθ' οὑτινος τῶν συνεταίρων βούλεται».

«Οἱονδήποτε δὲ χρέος ἐπιβαρύνει τὸν ἕνα ἐκ τῶν ἰσομοίρων συνεταίρων, καὶ προέρχεται ἐκ πράξεων ἐφ' ὧν χωρεῖ ἑταιρία, οἷα ἡ ἀγοραπωλησία καὶ μίσθωσις, βαρύνει καὶ τὸν ἕτερον».

«Ἐπίσης καθὼς δύναται νὰ ἀναστραφῇ λόγῳ ἐλαττώματος τὸ πρᾶγμα, ὅπερ ἐπώλησεν ὁ εἷς εἰς τὸν ἕτερον, οὕτω καὶ τὸ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον ἠγόρασεν ὁ εἷς, δύναται νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ ἕτερος λόγῳ ἐλαττώματος» (1).

---

(1) Ὡς ἐξάγεται ἐκ τῶν προηγουμένων ἄρθρων ἡ ἐκ συμβάσεως κοινωνία, τουτέστιν ἡ κυρίως λεγομένη ἑταιρία, εἶναι τριῶν εἰδῶν: χρηματική, ἐργολαβικὴ καὶ πιστωτικὴ (ἴδε ἄρθρον 1332). Πᾶν εἶδος δὲ τῶν ἑταιριῶν τούτων ὑπάγεται εἰς δύο κατηγορίας ἢ εἰς τὴν ἰσόμοιρον ἢ τὴν ἀνισόμοιρον ἑταιρίαν, ἑπομένως αἱ περὶ ἰσομοίρου καὶ ἀνισομοίρου ἑταιρίας διατάξεις ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὰ τρία εἴδη τῶν ἑταιριῶν κατὰ τὴν κατηγορίαν εἰς ἣν ἀνήκουσιν. Ἡ μὲν ἰσόμοιρος ἑταιρία ἀναλογεῖ ἐν μέρει πρὸς τὴν καθολικὴν τοῦ ρωμαϊκοῦ δικαίου (societas omnium bonorum καὶ κατὰ τοὺς νεωτέρους universalis), ἡ δὲ ἀνισόμοιρος πρὸς τὴν κοινωνίαν ἐπὶ τῷ πόρῳ (societas lucri), ἥτις εἶναι γενικὴ καὶ μερική.

Αἱ ἐμπορικαὶ ἑταιρίαι, περὶ ὧν πραγματεύεται ὁ ἐμπορικὸς νόμος, διέπονται κατά τε τὴν κατάρτισιν, τὴν ἀπόδειξιν καὶ τὰ ἀποτελέσματα ὑπὸ τοῦ νόμου ἐκείνου, ἀλλ' αἱ διατάξεις τοῦ Ἀστυκοῦ Κώδικος περὶ ἑταιριῶν ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὰς ἐμπορικὰς ἑταιρίας, καθόσον δὲν ἀντίκεινται εἰς τὸν ἐμπορικὸν νόμον καὶ τὰ ἐμπορικὰ ἔθιμα.

Ἡ ἰσόμοιρος ἑταιρία, ἐν ᾗ οἱ μέτοχοι θεωροῦνται ὡς ἀλληλέγγυοι, ὁμοιάζει ὡς πρὸς τοῦτο πρὸς τὴν ὁμόρρυθμον ἐμπορικὴν ἑταιρίαν, ἐν ᾗ κατὰ τὸ 13 ἄρθρον τοῦ ἐμπορικοῦ νόμου οἱ συνέταιροί εἰσιν ἀλληλέγγυοι.

Ἐάν τις στηριζόμενος εἰς τὰς ὁμολογίας ἑνὸς τῶν ἰσομοίρων συνεταίρων κινήσῃ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ἑτέρου συνεταίρου καὶ δὲν δύναται νὰ ἀποδείξῃ διὰ μαρτύρων ἢ δι' ἐγγράφου τὴν ὁμολογίαν ταύτην, δικαιοῦται νὰ ἐπιβάλῃ ὅρκον εἰς τὸν ἐναγόμενον συνέταιρον περὶ τῆς ἀληθείας τῆς ὁμολογίας.

ΑΡΘΡΟΝ 1357ον

«Τὰ τρόφιμα, ἐνδύματα καὶ λοιπὰ τῆς πρώτης ἀνάγκης πράγματα, τὰ ὁποῖα ἀγοράζει τις ἐκ τῶν ἰσομοίρων συνεταίρων δι' ἑαυτὸν ἢ τὴν οἰκογένειάν του, ἀνήκουσιν εἰς αὐτόν».

«Ὁ συνέταιρός του οὐδὲν δικαίωμα ἔχει ἐπ' αὐτῶν».

«Ἀλλ' ὁ πωλητὴς δυνάμει τοῦ ἀλληλεγγύου δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν ἀξίαν αὐτῶν ἀπὸ τοῦ συνεταίρου του» (1).

Ἀμφισβητεῖται τὸ κῦρος τῆς ὁμολογίας τοῦ συνεταίρου ὑπὲρ τῶν ἀνιόντων καὶ κατιόντων συγγενῶν του καὶ ἂν συνεπείᾳ τῆς ὁμολογίας ταύτης οἱ λοιποὶ συνέταιροι ὑποχρεοῦνται νὰ πληρώσωσι δυνάμει τῆς ὁμολογίας ταύτης τὸ ὁμολογηθὲν χρέος. Κατὰ τὸν Ἰμάμη Ἀαζάμ, ἡ ὁμολογία αὕτη δὲν εἶναι ἔγκυρος, ἀλλὰ κατὰ τοὺς δύο Ἰμάμας εἶναι ἔγκυρος. Ἐπειδὴ ἐν τῷ Κώδικι γενικῶς γίνεται λόγος περὶ τῆς ἰσχύος τῆς ὁμολογίας, τὸ κῦρος τῆς τοιαύτης ὁμολογίας μένει εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστηρίου, ἐξετάζοντος τὴν πραγματικότητα ἢ μὴ τῆς ὁμολογίας.

Διὰ τῆς ὁμολογίας ἑνὸς τῶν ἰσομοίρων συνεταίρων ἀναγομένης εἰς τὰς ἐμπορικὰς τῆς ἑταιρίας πράξεις ὑποχρεοῦνται ἅπαντες οἱ συνέταιροι· π. χ. ἐὰν εἷς τῶν συνεταίρων μισθώσῃ οἰκίαν πρὸς ἰδίαν αὐτοῦ χρῆσιν, ὑποχρεοῦνται ἅπαντες εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ μισθώματος, διότι ἐν τῇ ἑταιρίᾳ ταύτῃ καὶ ἡ τοιαύτη μίσθωσις θεωρεῖται ἑταιρική. Ἀλλ' ἡ ὁμολογία ἡ ἀναγομένη εἰς ἀντικείμενα, ἐφ' ὧν δὲν χωρεῖ ἑταιρία, οἷα ἡ ὁμολογία περὶ διατροφῆς, δὲν ὑποχρεοῖ τοὺς λοιποὺς συνεταίρους λόγῳ τῆς ἀλληλεγγύης· ἐπίσης δὲν ὑποχρεοῦνται οἱ συνέταιροι διὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ ἑνὸς περὶ εὐποιΐας.

(1) Κατ' ἀναλογίαν ἔδει ἵνα ἐπὶ τῶν πραγμάτων τῆς πρώτης ἀνάγκης, τὰ ὁποῖα ἀγοράζει ὁ εἷς τῶν συνεταίρων, ἔχῃ δικαίωμα καὶ ὁ ἄλλος συνέταιρος, ἀλλ' ἐξαιρετικῶς (ἰστιχσάνεν) διετάχθη τὸ ἐναντίον, διότι θεωρεῖται ὡς γνωστὸν καὶ συμπεφωνημένον τὸ ὑπὸ τῶν πραγμάτων ὑποδεικνυόμενον, δηλαδὴ θεωρεῖται ὡς συμφωνηθὲν κατὰ τὴν σύστασιν τῆς ἑταιρίας ὑπὸ τῶν συνεταίρων. Τὸ δικαίωμα ὅμως τοῦ νὰ ἀπαιτῇ τὸ τίμημα ἀπὸ τῶν λοιπῶν συνεταίρων ὁ πωλητὴς δὲν ἀρύεται ἐκ τῆς ἑταιρίας, ἀλλ' ἐκ τῆς ἀλληλεγγύης τῆς ἐμπεριλαμβανομένης ἐν αὐτῇ. Ἐὰν ὁ συνέταιρος πληρώσῃ τοιοῦτον χρέος ἐξ ἰδίων του, ἀπαιτεῖ τὸ ὅλον ἀπὸ τῆς ἑταιρίας, ἀλλ' ἐὰν ἐπλήρωσεν ἐκ τῆς ἑταιρικῆς περιουσίας, ἀπαιτεῖ τὸ ἀνάλογον ἀπὸ τοῦ ἑταίρου, δι' ὃν ἐπλήρωσεν ὡς ἐγγυητής.

ΑΡΘΡΟΝ 1358ον

«Ἐν τῇ χρηματικῇ ἑταιρίᾳ ἀπαιτεῖται τὸ ποσὸν τῶν κεφαλαίων τῶν ἰσομοίρων ἑταίρων, καὶ τὸ ἐπὶ τοῦ κέρδους μερίδιον αὐτῶν νὰ ᾖ ἴσον· ἐπίσης ἀπαιτεῖται οὐδεὶς τῶν συνεταίρων νὰ μὴ ἔχῃ ἐκτὸς τοῦ ἑταιρικοῦ κεφαλαίου περιουσίαν, δηλαδὴ χρήματα καὶ πράγματα θεωρούμενα ὡς χρήματα, ἅτινα δύνανται νὰ γίνωσι κεφάλαια ἑταιρίας. Ἀλλ' ἂν ἔχῃ εἷς τούτων ἐκτὸς τοῦ ἑταιρικοῦ κεφαλαίου πρᾶγμα μὴ δυνάμενον νὰ γίνῃ κεφάλαιον ἑταιρίας, ὡς τὰ μετροσταθμώμενα (οὐρούζ), ἢ ἀκίνητα κτήματα, ἢ ἀπαιτήσεις παρὰ τρίτων, τοῦτο δὲν βλάπτει τὸν ἰσόμοιρον ἑταῖρον» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1359ον

«Ἐν τῇ ἐργολαβικῇ ἑταιρίᾳ ἐὰν οἱ συνέταιροι συστήσωσιν ἑταιρίαν, ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ δύναται ἕκαστος αὐτῶν νὰ ἀναδέχηται καὶ ἀναλαμβάνῃ παντὸς εἴδους ἐργασίαν, νὰ ὦσιν ἐξ ἴσου ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἐργασίαν, τὸ κέρδος καὶ ἡ ζημία νὰ ἀνήκῃ ἐξίσου αὐτοῖς καὶ νὰ ὦσιν ἀλληλέγγυοι δι' ὅ,τι ὀφείλει ἕκαστος ὡς ἐκ τῆς ἑταιρίας, ἡ ἑταιρία αὕτη εἶναι ἰσόμοιρος».

«Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ μισθὸς τοῦ μισθωτοῦ καὶ τὸ ἐνοίκιον τοῦ ἐργαστηρίου, δύναται νὰ ἀπαιτηθῇ ἀπὸ παντὸς συνεταίρου· ὅταν δὲ τρίτος τις ἐγείρῃ ἀγωγὴν ζητῶν πρᾶγμά τι καὶ ὁ εἷς τῶν ἑταίρων ὁμολογήσῃ αὐτό, ἡ ὁμολογία αὕτη εἶναι ἐκτελεστὴ καὶ ἂν ὁ ἕτερος ἀρνηθῇ» (2).

---

(1) Ἐν ᾗ περιπτώσει διὰ δωρεᾶς ἢ ἐκ κληρονομίας περιέλθωσιν εἰς τὴν κυριότητα ἑνὸς τῶν ἰσομοίρων ἑταίρων χρήματα ἢ ἄλλα πράγματα, τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ ὦσι κεφάλαιον τῆς ἑταιρίας, ἡ ἰσόμοιρος ἑταιρία μετατρέπεται εἰς ἀνισόμοιρον (ἴδε ἄρθρον 1362).

Ἡ ἐγγύησις ἡ παρομαρτοῦσα τῇ ἰσομοίρῳ ἑταιρίᾳ περιλαμβάνει καὶ τὰ ἀκίνητα κτήματα καὶ ἐμπορεύματα, ἅτινα δὲν δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς κεφάλαια ἑταιρίας, ἑπομένως ὁ ἑταῖρος ὑποχρεοῦται νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος τῆς ἑταιρίας δι' ἐκποιήσεως καὶ τῶν ἀκινήτων κτημάτων καὶ τῶν τοιούτων πραγμάτων του. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ἡ ἰσόμοιρος ἑταιρία δὲν διαφέρει τῆς ἐμπορικῆς ὁμορρύθμου ἑταιρίας.

(2) Ἐν μὲν τῇ ἀνισομοίρῳ ἑταιρίᾳ μὴ συνεπαγομένῃ τὸ ἀλληλέγγυον τῶν ἑταίρων ἡ ὁμολογία τοῦ ἑνὸς αὐτῶν δὲν ἐπιβαρύνει τὸν ἕτερον, καθὸ

ΑΡΘΡΟΝ 1360ον

«Ἐὰν δύο συστήσωσιν ἑταιρίαν ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ ἀγοράζωσι καὶ πωλῶσι πράγματα ἐπὶ πιστώσει, τὰ ἀγοραζόμενα πράγματα, τὸ τίμημα καὶ τὸ κέρδος νὰ ἀνήκῃ αὐτοῖς συνεταιρικῶς ἐξ ἡμισείας καὶ νὰ ὦσιν ἀλληλέγγυοι ὑπεύθυνοι, ἡ ἑταιρία αὕτη εἶναι πιστωτικὴ ἰσόμοιρος».

ΑΡΘΡΟΝ 1361ον

Κατὰ τὴν σύστασιν τῆς ἰσομοίρου ἑταιρίας ἀπαιτεῖται νὰ ρηθῇ ἡ λέξις ἰσόμοιρος, ἢ νὰ μνημονευθῶσιν ἅπαντες οἱ ὅροι τῆς ἰσομοίρου ἑταιρίας».

«Ἐὰν ἀπολύτως συστηθῇ ἑταιρία, αὕτη εἶναι ἀνισόμοιρος» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1362ον

«Κατὰ τὰ ἀνωτέρω, ἐὰν δὲν εὑρίσκηται εἷς ἐκ τῶν ὅρων τῶν διαγεγραμμένων ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ, ἡ ἰσόμοιρος ἑταιρία μεταβάλλεται εἰς ἀνισόμοιρον».

«Π. χ. ἐν τῇ χρηματικῇ ἑταιρίᾳ, ὅταν εἰς χεῖρας ἑνὸς τῶν ἰσομοίρων ἑταίρων περιέλθῃ κληρονομικῶς ἢ διὰ δωρεᾶς πρᾶγμά τι, ἡ ἰσόμοιρος ἑταιρία μετατρέπεται εἰς ἀνισόμοιρον, ἐὰν τὸ πρᾶγμα εἶναι ἐκ τῶν δυναμένων νὰ γίνῃ ἑταιρικὸν κεφάλαιον, οἷα τὰ χρήματα».

«Ἀλλ' ἂν εἶναι πρᾶγμα μὴ δυνάμενον νὰ γίνῃ ἑταιρικὸν κεφάλαιον, οἷα τὰ μετροταθμώμενα (οὐρουζ) καὶ τὰ ἀκίνητα κτήματα, δὲν ἐπηρεάζεται ἡ ἰσόμοιρος ἑταιρία».

ΑΡΘΡΟΝ 1363ον

«Πᾶς ὅρος ἀπαιτούμενος διὰ τὸ ἔγκυρον τῆς ἀνισομοίρου

θεωρουμένη ὡς ὁμολογία κατὰ τρίτου, ἀλλ' ἐν τῇ ἰσομοίρῳ ἑταιρίᾳ, ἐπειδὴ οἱ ἑταῖροι ἕνεκα τοῦ ἀλληλεγγύου θεωροῦνται ὡς ἓν πρόσωπον, ἡ ὁμολογία τοῦ ἑνὸς ἐπιβαρύνει καὶ τὸν ἕτερον, τοῦ ὁποίου ἡ ἄρνησις δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν θεωρουμένη ὡς ἀντίφασις.

(1) Καὶ ἐν ᾗ περιπτώσει οἱ συνέταιροι εἴπωσι τὴν λέξιν ἰσόμοιρον ἀγνοοῦντες τὴν σημασίαν αὐτῆς, συνίσταται ἰσόμοιρος ἑταιρία· ὅταν δὲν γίνῃ λόγος περὶ τῆς κατηγορίας τῆς ἑταιρίας, συνίσταται ἀνισόμοιρος ἑταιρία, διότι αὕτη συνεπάγεται ἐλάσσονας ὑποχρεώσεις.

ἑταιρίας, ἀπαιτεῖται ἐπίσης καὶ διὰ τὸ ἔγκυρον τῆς ἰσομοίρου» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1364ον

«Ὅ,τι δύνανται νὰ πράξωσιν εἰς τὴν διαχείρισιν οἱ ἀνισόμοιροι ἑταῖροι, δύνανται καὶ οἱ ἰσόμοιροι».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΞΤ'

Περὶ ἀνισομοίρου ἑταιρίας.

(Περιέχον τρία μέρη).

ΜΕΡΟΣ Α'.

Περὶ ζητημάτων σχετικῶν πρὸς τὴν χρηματικὴν ἑταιρίαν.

شركت اموالة دائر اولان مسائل بيانندر

(Σ'ιρκέτι ἐμβαλὰ δ'αὴρ ὁλὰν μεσαὴλ π'εγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1365ον

«Τὰ κεφάλαια τῶν ἀνισομοίρων ἑταίρων δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ὦσιν ἴσα».

«Δύναται τὸ κεφάλαιον τοῦ ἑνὸς νὰ ᾖ μεγαλείτερον τοῦ ἑτέρου».

«Ἕκαστος δὲ δὲν ὑποχρεοῦται νὰ εἰσενέγκῃ ὡς κεφάλαιον ἅπαντα τὰ χρήματά του, ἀλλὰ συνιστῶσι τὴν ἑταιρίαν διὰ τοῦ ὅλου ἢ καὶ τοῦ μέρους τῆς περιουσίας αὐτῶν».

«Οὕτω δύνανται ἐκτὸς τῶν κεφαλαίων των νὰ ἔχωσι περιουσίαν δυναμένην νὰ γίνῃ κεφάλαιον τῆς ἑταιρίας, ὡς π. χ. χρήματα».

ΑΡΘΡΟΝ 1366ον

«Καθὼς ἐπιτρέπεται νὰ συστηθῇ ἑταιρία διὰ πᾶν εἶδος

(1) Ἀλλ' ἀντιθέτως ὅ,τι δύνανται νὰ πράξωσιν οἱ ἰσόμοιροι ἑταῖροι δὲν δύνανται νὰ ἐκτελέσωσιν οἱ ἀνισόμοιροι, διότι εἶναι μᾶλλον περιωρισμένη καὶ μερικωτέρα ἡ ἀνισόμοιρος ἑταιρία.

ἐμπορίου, οὕτω καὶ δι' ἓν ἰδίως εἶδος, π. χ. τὸ ἐμπόριον τῶν γεννημάτων» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1367ον

«Ἐν τῇ ἐγκύρῳ ἑταιρίᾳ ἡ διανομὴ τῶν κερδῶν γίνεται, τηρουμένου ἐν πάσῃ περιπτώσει τοῦ (ἀρχῆθεν) τεθέντος ὅρου»(2).

ΑΡΘΡΟΝ 1368ον

«Ἐν τῇ πλημμελεῖ ἑταιρίᾳ τὸ κέρδος καὶ ἡ ὠφέλεια διανέμεται ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ τῶν κεφαλαίων».

«Ἐὰν τεθῇ ὅρος νὰ δίδωται μεγαλείτερον μερίδιον, ὁ ὅρος οὗτος δὲν ἰσχύει» (3).

ΑΡΘΡΟΝ 1369ον

«Ἡ ἀνυπαιτίως καὶ ἄνευ ἀμελείας προερχομένη ζημία ἐν πάσῃ περιπτώσει διανέμεται ἀναλόγως τῶν κεφαλαίων».

«Πᾶσα ἄλλη συμφωνία εἶναι ἀνίσχυρος» (4).

---

(1) Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου τούτου ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὴν ἰσόμοιρον ἑταιρίαν. Ἐπιτρέπεται τὸ γενικὸν ἢ μερικὸν ἐμπόριον, διότι ἐν ταῖς ἑταιρίαις ταύταις οἱ συνέταιροι θεωροῦνται ὡς ἐντολοδόχοι ἀλλήλων, ἡ δὲ ἐντολὴ δύναται νὰ εἶναι γενικὴ καὶ μερική.

(2) Καὶ μάλιστα ἐὰν ὁ εἷς τῶν ἑταίρων ἕνεκεν ἀσθενείας, ἢ ἄλλης τινὸς αἰτίας δὲν ἐργασθῇ ἐν τῇ ἑταιρίᾳ, τὸ κέρδος τὸ παραχθὲν μόνον διὰ τῆς ἐργασίας τοῦ ἑνὸς διανέμεται μεταξὺ τῶν συνεταίρων κατὰ τὴν προϋπάρξασαν συμφωνίαν, διότι ἐν τῇ ἐγκύρῳ ἑταιρίᾳ τὸ δικαίωμα ἐπὶ τοῦ κέρδους ἀποκτᾶται δυνάμει τῆς συμφωνίας, οὐχὶ τῆς ἐργασίας (ἴδε ἄρθρον 1349).

(3) Ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, ἐν μὲν τῇ ἐγκύρῳ ἑταιρίᾳ τὸ κέρδος διανέμεται κατὰ τὴν γενομένην συμφωνίαν, ἐνῷ ἐν τῇ πλημμελεῖ ἑταιρίᾳ ἀναλόγως τῶν κεφαλαίων, διότι τὸ πλημμελὲς τῆς συμβάσεως συνεπάγεται καὶ τὸ τοῦ ὅρου. Τὸ δικαίωμα ἐπὶ τοῦ κέρδους ἀποκτᾶται διὰ δύο τρόπων· 1ον ἐὰν τεθῇ ὅρος νὰ διανέμηται τὸ κέρδος ἀναλόγως τῶν κεφαλαίων, ἡ διανομὴ γίνεται κατὰ τὴν συμφωνίαν ταύτην, 2ον ἐὰν δὲν τεθῇ τοιοῦτος ὅρος ἐπίσης τὸ κέρδος διανέμεται κατὰ τὰ κεφάλαια. Ὅθεν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀτονῶν ὁ ὅρος ἕνεκα τοῦ πλημμελοῦς τῆς συμβάσεως, θεωρεῖται ὡς μὴ ὑπάρχων καὶ κατὰ συνέπειαν τὰ κέρδη διανέμονται ἀναλόγως τῶν κεφαλαίων.

(4) Μεταξὺ τῆς διανομῆς τῆς ζημίας καὶ τῆς τοῦ κέρδους ὑπάρχει ἡ

ΑΡΘΡΟΝ 1370ον

«Ἐὰν οἱ συνέταιροι, ὧν τὰ κεφάλαια εἶναι εἴτε ἴσα, εἴτε ἄνισα, συμφωνήσωσι νὰ διανέμωνται τὰ κέρδη μεταξύ των ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ τῶν κεφαλαίων των, ἡ συμφωνία αὕτη εἶναι ἔγκυρος».

«Καὶ τὸ κέρδος διανέμεται παρὰ τὴν γενομένην συμφωνίαν ἀναλόγως τῶν κεφαλαίων αὐτῶν, εἴτε συμφωνηθῇ νὰ ἐργάζωνται ἀμφότεροι εἴτε μόνος ὁ εἷς».

«Ἀλλὰ ἐν ᾗ περιπτώσει συμφωνηθῇ νὰ ἐργάζηται μόνον ὁ εἷς, τότε τὸ κεφάλαιον τοῦ ἑτέρου θεωρεῖται εἰς χεῖρας αὐτοῦ ὡς κατάθημα (dation en dépôt)» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1371ον

«Ἐὰν συμφωνηθῇ νὰ δίδωται εἴς τινα τῶν συνεταίρων περισσότερον κέρδος, τὰ δύο τρίτα π. χ., ἐνῷ τὰ κεφάλαια αὐ-

---

ἑξῆς διαφορά: Ἔν τε τῇ ἐγκύρῳ καὶ πλημμελεῖ ἑταιρίᾳ ἡ μὲν ζημία ἡ προελθοῦσα ἄνευ ὑπαιτιότητος καὶ ῥαθυμίας ἐν πάσῃ περιπτώσει βαρύνει τοὺς ἑταίρους ἀναλόγως τῶν κεφαλαίων αὐτῶν, μὴ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ ἐναντίου ὅρου, τὸ δὲ κέρδος ἐν τῇ πλημμελεῖ ἑταιρίᾳ διανέμεται κατὰ τὰ κεφάλαια, ἐνῷ ἐν τῇ ἐγκύρῳ κατὰ τὰ συμπεφωνημένα. Ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ἡ ζημία ἐπιβαρύνει τοὺς ἑταίρους ἀναλόγως τῶν κεφαλαίων αὐτῶν εἶναι ὁ ἑξῆς: Κατὰ τὸ ἄρθρον 1350 οἱ ἑταῖροι θεωροῦνται μεταξύ των ὡς ἔμπιστοι, πᾶς δὲ ὅρος περὶ εὐθύνης ἐμπίστου εἶναι ἄκυρος. Π. χ. ἐὰν συμφωνήσωσιν ἡ ζημία νὰ ἐπιβαρύνῃ ἐξίσου τοὺς ἑταίρους, ὁ καταθέτων ὀλίγα κεφάλαια εἰς τὴν ἑταιρίαν, τηρουμένου τοῦ ὅρου τούτου, θὰ ὑφίσταται μεγάλην ζημίαν. Δὲν δύναται νὰ ἀντιταχθῇ ὅτι ἀτονοῦντος τοῦ ὅρου, δέον καὶ ἡ ἑταιρία νὰ θεωρηθῇ ὡς πλημμελής, διότι τὸ πλημμελὲς καὶ ἡ ἀκυρότης τῶν ὅρων τῶν ἐπιδρώντων ἐπὶ τῆς συμβάσεως συνεπάγεται μὲν τὴν ἀκύρωσιν καὶ τὸ πλημμελὲς τῆς συμβάσεως, ἀλλ' ἡ ἀκυρότης καὶ τὸ πλημμελὲς τῶν ὅρων τῶν ἐπιδρώντων ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τοῦ συναλλάγματος δὲν συνεπάγεται καὶ τὴν ἀκύρωσιν ἢ τὸ πλημμελὲς τῆς συμβάσεως· ἐπειδὴ δὲ ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος ὅρος δὲν ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς συμβάσεως ἡ ἑταιρία δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς πλημμελής.

(1) Δηλαδὴ τὸ κέρδος ἀνήκει εἰς τὸν κεφαλαιοῦχον, ὁ δὲ ἕτερος συνέταιρος θεωρεῖται ὡς ἄμισθος ἐντολοδόχος (ὅρα ἄρθρον 1351).

τοῦ εἶναι ἴσα, ἡ ἑταιρία εἶναι ἔγκυρος, καὶ ἡ συμφωνία ἰσχυρά, ἐὰν συμφωνήσωσι νὰ ἐργάζωνται ἀμφότεροι». (Ἴδε ἄρθρ. 1345).

«Ἀλλ' ἐὰν συμφωνηθῇ νὰ ἐργάζηται μόνον ὁ εἷς, τότε παρατηροῦνται τὰ ἑξῆς:»

«Ἐὰν συνεφωνήθη ἡ ἐργασία νὰ καταβάλληται ὑπὸ τοῦ λαμβάνοντος μεγαλείτερον μερίδιον ἐκ τοῦ κέρδους, ἐπίσης ἡ ἑταιρία εἶναι ἔγκυρος καὶ ἡ συμφωνία ἰσχυρά».

«Ὁ δὲ ἑταῖρος ἐκεῖνος ἀποκτᾷ δικαίωμα διὰ τῆς περιουσίας του ἐπὶ τοῦ κέρδους τοῦ κεφαλαίου του, καὶ διὰ τῆς ἐργασίας του ἐπὶ τοῦ πλεονάσματος. Ἀλλὰ τὸ κεφάλαιον τοῦ συνεταίρου του θεωρεῖται εἰς χεῖρας αὐτοῦ ὡς περιουσία περιαγωγικῆς ἑταιρίας, καὶ ἡ ἑταιρία εἶναι παρεμφερὴς πρὸς τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ἑταιρίας».

«Ἐὰν δὲ ἡ ἐργασία συνεφωνήθη νὰ καταβάλληται ὑπὸ τοῦ λαμβάνοντος ἔλαττον μερίδιον, ἡ συμφωνία αὕτη δὲν ἐπιτρέπεται, διανεμομένου τοῦ κέρδους μεταξὺ αὐτῶν ἀναλόγως τῶν κεφαλαίων».

«Διότι ἐὰν τὸ κέρδος διανεμηθῇ ὡς συνεφώνησαν, τὸ πλεόνασμα ὅπερ θὰ λάβῃ ὁ μὴ ἐργαζόμενος ἑταῖρος δὲν λογίζεται ὡς διδόμενον ἀπέναντι κεφαλαίου, ἢ ἐργασίας καὶ εὐθύνης πρὸς ἀποζημίωσιν· ἐνῷ τὸ ἐπὶ τοῦ κέρδους δικαίωμα ἀποκτᾶται διὰ τῶν τριῶν τούτων» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1372ον

«Ἐὰν συμφωνηθῇ νὰ διανέμηται τὸ κέρδος κατ' ἴσην μοίραν, ἐνῷ τὰ κεφάλαια τῶν ἑταίρων εἶναι ἄνισα, π. χ. ἐνῷ ὁ εἷς κατέθηκεν ὡς κεφάλαιον ἑκατὸν χιλιάδας γρόσια καὶ ὁ ἕτερος ἑκατὸν πεντήκοντα χιλιάδας, ἐπειδὴ ἡ συμφωνία αὕτη σημαίνει ὅτι ὁ καταθεὶς ὀλιγώτερα κεφάλαια θὰ λαμβάνῃ σχετικῶς πρὸς τὰ κεφάλαιά του περισσότερον κέρδος, τὸ τοιοῦτον θεωρεῖται ὡς συμφωνία, καθ' ἣν παραχωρεῖται μεῖζον κέρδος εἰς τὸν ἕνα, ἐνῷ τὰ κεφάλαια τῶν συνεταίρων εἶναι ἴσα».

«Ὅθεν ἐὰν συνεφωνήθη νὰ ἐργάζωνται ἀμφότεροι, ἢ μόνον ὁ λαμβάνων μεῖζον μερίδιον κέρδους, δηλαδὴ ὁ καταβαλὼν

(1) (Ἴδε ἄρθρα 1347 καὶ 1348).

ὀλιγώτερα κεφάλαια ἑταῖρος, ἡ ἑταιρία εἶναι ἔγκυρος καὶ ἡ συμφωνία ἰσχυρά».

«Ἀλλ' ἐὰν συνεφωνήθη νὰ ἐργάζηται μόνον ὁ λαμβάνων ὀλιγώτερον μερίδιον κέρδους, δηλαδὴ ὁ ἔχων μεγαλείτερα κεφάλαια ἑταῖρος, τοῦτο δὲν ἐπιτρέπεται, τὸ δὲ κέρδος διανέμεται μεταξὺ των ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ τῶν κεφαλαίων αὐτῶν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1373ον

«Ἕκαστος τῶν συνεταίρων δύναται νὰ πωλήσῃ τὸ πρᾶγμα τῆς ἑταιρίας, εἴτε τοῖς μετρητοῖς εἴτε ἐπὶ πιστώσει, εἰς μικρὰν ἢ μεγάλην τιμήν».

ΑΡΘΡΟΝ 1374ον

«Οἱοσδήποτε τῶν συνεταίρων ἔχων εἰς χεῖρας κεφάλαια τῆς ἑταιρίας, δύναται νὰ ἀγοράσῃ πράγματα τοῖς μετρητοῖς καὶ ἐπὶ πιστώσει».

«Ἀλλ' ἐὰν ἀγοράσῃ πρᾶγμά τι ἐπὶ ὑπερόγκῳ βλάβῃ, τὸ οὕτω ἀγορασθὲν πρᾶγμα ἀνήκει εἰς αὐτόν, οὐχὶ εἰς τὴν ἑταιρίαν».

ΑΡΘΡΟΝ 1375ον

«Ὁ συνέταιρος ὁ μὴ ἔχων εἰς χεῖρας αὐτοῦ κεφάλαια τῆς ἑταιρίας, δὲν δύναται νὰ ἀγοράσῃ πρᾶγμα διὰ λογαριασμὸν αὐτῆς».

«Ἂν ἀγοράσῃ, τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο ἀνήκει εἰς αὐτόν».

ΑΡΘΡΟΝ 1376ον

«Ὅταν τις τῶν συνεταίρων ἀγοράσῃ δι' ἰδίων χρημάτων πρᾶγμά τι, οὐχὶ ἐκ τοῦ εἴδους τοῦ ἐμπορίου αὐτῶν, τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο ἀνήκει εἰς αὐτόν, ὁ δὲ συνέταιρος δὲν δύναται νὰ ἔχῃ μερίδα ἐπ' αὐτοῦ».

«Ἀλλ' ἂν τις τούτων ἔχων εἰς χεῖρας αὐτοῦ κεφάλαια τῆς ἑταιρίας, ἀγοράσῃ πρᾶγμά τι ἐκ τοῦ εἴδους τοῦ ἐμπορίου αὐτῶν, τοῦτο ἀνήκει εἰς τὴν ἑταιρίαν, καὶ ἂν ἠγόρασεν αὐτὸ δι' ἰδίων χρημάτων».

---

(1) Αἱ αὐταὶ διατάξεις ἐφαρμόζονται καὶ ἐν περιπτώσει καθ' ἣν τὰ κεφάλαια τῶν ἑταίρων εἶναι ἄνισα καὶ τὸ κέρδος ἴσον, τουτέστιν ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 1371.

«Π. χ. ἐάν τις ἐκ δύο, οἵτινες συνέστησαν ἑταιρίαν ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ ἐξασκῶσι τὸ ἐμπόριον τῶν ὑφασμάτων, ἀγοράσῃ δι' ἰδίων χρημάτων ἵππον, οὗτος ἀνήκει εἰς αὐτόν, ὁ δὲ συνέταιρός του δὲν ἔχῃ μερίδα ἐπὶ τοῦ ἵππου».

«Ἐὰν ὅμως ἀγοράσῃ ὕφασμα, τοῦτο ἀνήκει εἰς τὴν ἑταιρίαν, δὲν ὠφελεῖ δὲ αὐτὸν καὶ ἂν ἀκόμη ἀγοράζων αὐτὸ διακηρύξῃ ἐνώπιον μαρτύρων ὅτι τὸ ὕφασμα τοῦτο λαμβάνει δι' ἑαυτόν, καὶ ὅτι ὁ συνέταιρός του δὲν ἔχει μερίδα ἐπ' αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸ ὕφασμα θεωρεῖται ἐπίκοινον ἀμφοτέρων» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1377ον

«Τὰ ἐκ τῆς συμβάσεως πηγάζοντα δικαιώματα ἀνήκουσι μόνον εἰς τὸν συναλλαττόμενον».

«Ὅθεν μόνον ὁ ἀγοράζων πρᾶγμά τι ἑταῖρος ὀφείλει νὰ παραλάβῃ αὐτὸ καὶ νὰ πληρώσῃ τὸ τίμημα. Κατ' ἀκολουθίαν τὸ τίμημα τοῦ πράγματος, ὅπερ θὰ ἀγοράσῃ ὁ εἷς συνέταιρος, μόνον ἀπὸ αὐτοῦ δύναται ν' ἀπαιτηθῇ, οὐχὶ δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ἑτέρου».

«Ἐπίσης τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ παραλάβῃ τὸ τίμημα τοῦ πράγματος, ὅπερ ἐπώλησεν ὁ εἷς τῶν συνεταίρων, ἀνήκει μόνον εἰς αὐτήν· ἑπομένως ἐὰν ὁ ἀγοραστὴς πληρώσῃ τὸ τίμημα εἰς τὸν ἕτερον, ἀπαλλάσσεται μόνον τῆς μερίδος τοῦ παραλαβόντος τὸ τίμημα ἑταίρου, οὐχὶ δὲ καὶ τῆς μερίδος τοῦ ἑταίρου μεθ' οὗ συνηλλάχθη».

«Ἐπίσης δὲ ἐὰν ὁ συναλλαχθεὶς ἑταῖρος δώσῃ ἐντολὴν εἰς τρίτον ἵνα παραλάβῃ τὸ τίμημα τοῦ πράγματος, ὅπερ ἐπώλησεν, ὁ συνέταιρός του δὲν δύναται νὰ παύσῃ αὐτόν».

«Ἀλλὰ τὸν ἐντολοδόχον ὃν ὁ εἷς τῶν συνεταίρων διώρισε πρὸς ἀγοράν, πώλησιν καὶ μίσθωσιν, ὁ ἕτερος δύναται νὰ παύσῃ» (2).

---

(1) Αἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου τούτου εἰσὶ συνέπεια τῆς ἐντολῆς ἣν συνεπάγεται ἡ ἑταιρία· ὁ ἑταῖρος θεωρεῖται ὡς διαπράτης.

(2) Ἡ παραλαβὴ τοῦ τιμήματος πωληθέντος καὶ ἡ πληρωμὴ τοῦ τιμήματος ἀγορασθέντος πράγματος θεωροῦνται ἐκ τῶν δικαιωμάτων τῶν πηγαζόντων ἐκ τῆς συμβάσεως, ἅτινα μόνον ὁ συναλλαττόμενος δικαιοῦται νὰ ἐνασκήσῃ, μολονότι οἱ συνέταιροι θεωροῦνται καὶ ἐντολο-

ΑΡΘΡΟΝ 1378ον

«Ἐπειδὴ καὶ ἡ ἀναστροφὴ (πωληθέντος πράγματος) λόγῳ ἐλαττώματος εἶναι ἐκ τῶν δικαιωμάτων τῶν πηγαζόντων ἐκ τῆς συμβάσεως, τὸ πρᾶγμα ὅπερ ἀγοράσῃ ὁ εἷς τῶν ἑταίρων δὲν δύναται ὁ ἕτερος νὰ ἐπιστρέψῃ ἕνεκα ἐλαττώματος».

«Καὶ τὸ πρᾶγμα τὸ ὁποῖον πωλεῖ ὁ εἷς δὲν δύναται νὰ ἐπιστραφῇ εἰς τὸν ἕτερον λόγῳ ἐλαττώματος».

δόχοι ἀλλήλων. Λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἐντολῆς ταύτης, ἔδει καὶ ὁ ἕτερος τῶν συνεταίρων νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα τῆς παραλαβῆς τοῦ ἀγορασθέντος πράγματος καὶ τοῦ τιμήματος τοῦ πωληθέντος, ἀλλ' οἱ ἐντολοδόχοι λογίζονται ἐνασκοῦντες τὰ ἐκ τοῦ συναλλάγματος πηγάζοντα δικαιώματα ἐν ἰδίῳ ὀνόματι, διότι τὰ τοιαῦτα δικαιώματα θεωροῦνται πράξεις ἀναπόσπαστοι τῆς συμβάσεως, ὡσανεὶ ἐκδηλοῦσιν αὐτὴν τὴν σύμβασιν· ἐπειδὴ δὲ ἡ σύμβασις ἀνάγεται εἰς αὐτὸν τὸν συναλλαχθέντα, ἡ παραλαβὴ τοῦ πράγματος καὶ τοῦ τιμήματος εἶναι δικαίωμα αὐτοῦ, καθὼς καὶ ὁ πωλητὴς δὲν δικαιοῦται νὰ ζητήσῃ τὸ τίμημα ἀπὸ τοῦ ἑτέρου συνεταίρου, διότι ἐν τῇ ἀνισομοίρῳ ἑταιρίᾳ οἱ ἑταῖροι εἶναι μὲν ἐντολοδόχοι ἀλλήλων, οὐχὶ ὅμως ἀλληλέγγυοι. Ἐὰν ὁ ἀγοραστὴς καταβάλῃ ὅλον τὸ τίμημα τοῦ πράγματος, ὅπερ ἐπώλησεν αὐτῷ ὁ εἷς τῶν ἑταίρων, εἰς τὸν ἕτερον, ὁ πωλητὴς δικαιοῦται νὰ λάβῃ τὴν μερίδα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἀγοραστοῦ, ὅστις ἐπίσης δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀπόδοσιν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ παραλαβόντος ἑταίρου. Κατὰ τὴν ἀνάλογον ἐφαρμογὴν ὁ ἀγοραστὴς δὲν πρέπει νὰ ἀπαλλάσσηται τοῦ χρέους, ἂν μὴ πληρώσῃ ὁλόκληρον τὸ τίμημα τοῦ πωληθέντος πράγματος εἰς τὸν πωλήσαντα ἑταῖρον, ἀλλ' ἀπαλλάσσεται τῆς εὐθύνης ἐπὶ τῆς μερίδος τοῦ παραλαβόντος τὸ τίμημα ἑταίρου παρὰ τὴν ἀνάλογον ἐφαρμογὴν ἐξαιρετικῶς (ἰστιχσάνεν). Ἡ ἐξαιρετικὴ αὕτη διάταξις ὑπηγορεύθη α' διότι δὲν πρέπει νὰ πιέζηται ἡ ἑταιρία, τουτέστι διὰ νὰ μὴ παρακωλύωνται αἱ ἐργασίαι τῆς ἑταιρίας, β' διότι ἐὰν ἐπετρέπετο ὁ πωλήσας τὸ πρᾶγμα συνέταιρος νὰ ἀπαιτῇ τὸ ὅλον τίμημα ἀπὸ τοῦ ἀγοραστοῦ, ὅστις κατέβαλεν αὐτὸ εἰς τὸν ἕτερον συνέταιρον, οὐδεμία θὰ προέκυπτεν ὠφέλεια, καθόσον ὁ ἀγοραστὴς θὰ ἐδικαιοῦτο ν' ἀποταθῇ εἰς τὸν παραλαβόντα τὸ τίμημα ἑταῖρον· ἐπίσης ἐν ᾗ περιπτώσει ὁ πωλήσας τὸ πρᾶγμα ἑταῖρος λάβῃ τὴν μερίδα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἀγοραστοῦ τοῦ πληρώσαντος τὸ ὅλον τίμημα εἰς τὸν ἕτερον συνέταιρον, οὗτος θὰ ἐδικαιοῦτο νὰ ἀπαιτήσῃ αὐτὴν ἀπὸ τοῦ

ΑΡΘΡΟΝ 1379ον

«Ἕκαστος τῶν συνεταίρων δύναται νὰ δώσῃ ὡς παρακαταθήκην καὶ νὰ καταθέσῃ ὡς ἀεισυδᾶ (π·ιδαᾶ) τὸ ἑταιρικὸν πρᾶγμα».

«Καὶ δύναται νὰ τὸ καταθέσῃ εἰς περιαγωγικὴν ἑταιρίαν».

«Καὶ δύναται νὰ συνομολογήσῃ μίσθωσιν, π. χ. δύναται νὰ μισθώσῃ ἐργαστήριόν καὶ μισθωτὸν πρὸς διαφύλαξιν τῆς ἑταιρικῆς περιουσίας».

«Ἀλλ' ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ συνεταίρου του δὲν δύναται τὴν ἑταιρικὴν περιουσίαν νὰ συμμίξῃ μετὰ τῆς ἰδικῆς του καὶ νὰ συστήσῃ ἑταιρίαν μετὰ τρίτου».

«Ἐὰν πράξῃ τοῦτο καὶ ἀπολεσθῇ ἑταιρικὴ περιουσία, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν διὰ τὴν μερίδα τοῦ συνεταίρου του» (1).

παραλαβόντος ἑταίρου, διότι κατὰ γενικὸν κανόνα ὁ ἀδίκως λαμβάνων τι ὀφείλει τὴν ἀπόδοσιν αὐτοῦ.

Δὲν δικαιοῦται ὁ ἕτερος συνέταιρος νὰ παύσῃ τὸν πληρεξούσιον, ὃν διώρισεν ὁ συναλλαχθεὶς ἑταῖρος, διότι, ὡς προερρήθη, τὰ ἐκ τῆς συμβάσεως πηγάζοντα δικαιώματα ἀνήκουσιν εἰς τὸν συναλλαχθέντα, ἐπειδὴ δὲ ὁ ἕτερος τῶν συνεταίρων δὲν δικαιοῦται νὰ παραλάβῃ τὸ τίμημα, ἕπεται ὅτι δὲν δύναται νὰ ἔχῃ δικαίωμα ἐπεμβάσεως εἰς τὴν ἐντολήν, ἣν ὁ συναλλαχθεὶς ἑταῖρος ἐχορήγησεν, ἄρα δὲν δύναται νὰ παύσῃ πληρεξούσιον, ὃν δὲν διώρισε καὶ ἐπὶ τῆς πληρεξουσιότητος τοῦ ὁποίου οὐδὲν ἔχει δικαίωμα. Ἀλλὰ δικαιοῦται ὁ εἷς τῶν συνεταίρων νὰ παύσῃ τὸν πληρεξούσιον τὸν διορισθέντα ὑπὸ τοῦ ἑτέρου πρὸς πώλησιν, ἀγορὰν καὶ μίσθωσιν, διότι διὰ μόνου τοῦ διορισμοῦ τοιούτου πληρεξουσίου δὲν συνήφθη ἐμπορική τις σύμβασις ὡς τετελεσμένη θεωρουμένη καὶ ἀναγομένη εἰς τὸν συναλλαχθέντα κατὰ τὰ ἀνωτέρω εἰρημένα καὶ διότι αἱ πράξεις τοῦ πληρεξουσίου θὰ θεωρῶνται ὡς γινόμεναι καὶ κατ' ἐντολὴν αὐτοῦ, καθόσον ὁ διορίσας τὸν πληρεξούσιον εἶναι καὶ θεωρεῖται ὡς ἐντολοδόχος καὶ ἑπομένως ὡς τοιοῦτος δύναται νὰ παύσῃ αὐτόν.

(1) Δικαιοῦται ἕκαστος τῶν συνεταίρων νὰ ἐνεργῇ τὰς ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ διαγραφομένας δικαιοπραξίας, ἐν ᾗ περιπτώσει δὲν ἀπαγορευθῶσιν αὗται ὑπὸ τοῦ ἑτέρου, διότι θεωροῦνται ὡς πράξεις ἀναγόμεναι εἰς τὴν ἑταιρίαν. Ὀφείλει ἀποζημίωσιν ὁ συμμίξας ἑταιρικὸν πρᾶγμα, ὅπερ κατόπιν ἀπολεσθῇ, διότι ἡ σύμμιξις θεωρεῖται ὡς ὑπαιτιότης· μολονότι τὸ ἑταιρικὸν πρᾶγμα θεωρεῖται εἰς χεῖρας τῶν ἑταίρων ὡς ἐμπεπιστευ-

ΑΡΘΡΟΝ 1380ον

«Δὲν δύναται τῶν ἑταίρων τις ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ ἑτέρου νὰ δανείσῃ εἰς τρίτον ἐκ τῆς ἑταιρικῆς περιουσίας. Δύναται ὅμως νὰ δανεισθῇ διὰ λογαριασμὸν τῆς ἑταιρίας».

«Τὸ ποσὸν τοῦ χρήματος, ὅπερ ὁ εἷς δανείζεται, θεωρεῖται ὡς χρέος καὶ τοῦ συνεταίρου του ἀπὸ κοινοῦ» (1)

ΑΡΘΡΟΝ 1381ον

«Ὁ ἑταῖρος ὁ μεταβαίνων εἰς ἄλλην χώραν δι' ἑταιρικὰς ὑποθέσεις, λαμβάνει τὰ ἔξοδά του ἀπὸ τῆς περιουσίας τῆς ἑταιρίας» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1382ον

«Ἐὰν ὁ εἷς τῶν συνεταίρων εἴπῃ τῷ ἑτέρῳ: ἐνέργησον κατὰ τὴν γνώμην σου, ἢ πρᾶξον ὅ,τι βούλεσαι, οὕτω δὲ τὰς ἑταιρικὰς ὑποθέσεις ἀναθέσωσιν ἀλλήλοις οἱ ἑταῖροι, ἕκαστος τούτων δύναται νὰ ἐκτελέσῃ τὰς ἀναγομένας εἰς τὸ ἐμπόριον πράξεις».

«Ὅθεν δύναται ἕκαστος νὰ ἐνεχυράζῃ τὴν ἑταιρικὴν περιουσίαν καὶ νὰ δέχηται ἐνέχυρον διὰ τὴν ἑταιρίαν, νὰ ταξειδεύῃ δαπάνῃ τῆς ἑταιρικῆς περιουσίας, νὰ ἀναμιγνύῃ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ περιουσίαν μετὰ τῆς ἑταιρικῆς καὶ νὰ συνιστᾷ ἑταιρίαν».

«Ἀλλὰ δὲν δύναται ἄνευ ρητῆς ἀδείας τοῦ συνεταίρου του νὰ φθείρῃ τὴν ἑταιρικὴν περιουσίαν καὶ νὰ μεταβιβάζῃ τὴν κυριότητα αὐτῆς ἄνευ ἀντιτίμου».

«Π. χ. ἄνευ τῆς ρητῆς ἀδείας τοῦ συνεταίρου αὐτοῦ εἰς οὐδένα δύναται νὰ δανείσῃ, ἢ δωρήσῃ τι ἐκ τῆς ἑταιρικῆς περιουσίας».

μένον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ἐμπεπιστευμένον πρᾶγμα ὀφείλεται ἀποζημίωσις, ὅταν ἀπολεσθῇ τῇ ὑπαιτιότητι τοῦ ἐμπίστου.

(1) Δύναται ὁ ἑταῖρος νὰ δανεισθῇ, οὐχὶ δὲ καὶ νὰ δανείσῃ, διότι ἡ ἑταιρία δανειζομένη ὠφελεῖται, δανείζουσα δὲ κινδυνεύει νὰ ὑποστῇ ζημίαν.

(2) Τὰ ἔξοδα δέον νὰ περιορίζωνται εἰς τὰ συνήθως γινόμενα, αἱ δὲ ὑπὲρ τὸ δέον δαπάναι δὲν δύνανται νὰ ληφθῶσιν ἀπὸ τῆς ἑταιρικῆς περιουσίας.

ΑΡΘΡΟΝ 1383ον

«Ἐὰν ὁ εἷς τῶν συνεταίρων εἴπῃ τῷ ἑτέρῳ: μὴ μεταβῇς εἰς ἄλλην χώραν δαπάνῃ τῆς ἑταιρίας, ἢ μὴ πωλῇς ἐπὶ πιστώσει πρᾶγμα, καὶ ὁ ἕτερος παρὰ τὴν ἀπαγόρευσιν ταύτην μεταβῇ εἰς ἄλλην χώραν, ἢ πωλήσῃ ἐπὶ πιστώσει ἑταιρικὸν πρᾶγμα, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν διὰ τὴν μερίδα τοῦ συνεταίρου του ἐκ τῆς γενομένης ζημίας».

ΑΡΘΡΟΝ 1384ον

«Ἡ ὁμολογία χρέους ἑνὸς τῶν ἑταίρων εἰς πράξεις ἀνισομοίρου ἑταιρίας δὲν ἐπιβαρύνει τὸν ἕτερον».

«Ὅθεν ἐὰν ὡμολόγησεν ὅτι τὸ χρέος ἐκεῖνο περιῆλθεν ἐξ ἰδίας συναλλαγῆς καὶ πράξεως, ὀφείλει νὰ πληρώσῃ τὸ ὅλον τοῦ χρέους ὁ ἴδιος».

«Ἐὰν δὲ ὡμολόγησεν ὅτι τὸ χρέος προέρχεται ἐκ πράξεως, ἣν ἐνήργησεν ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ συνεταίρου του, ὀφείλει νὰ πληρώσῃ τὸ ἥμισυ».

«Ἀλλ' ἐὰν ὡμολόγησεν ὅτι τὸ χρέος πηγάζει ἐκ πράξεως, ἣν ἐνήργησεν ὁ συνέταιρος αὐτοῦ, οὐδόλως ἐνέχεται».

ΜΕΡΟΣ Β΄.

Περὶ ζητημάτων σχετικῶν πρὸς τὴν ἐργολαβικὴν ἑταιρίαν.

شركت اعماله دائر اولان مسائل بيانندر.

(Σ·ιρκέτι ἀαμαλὰ δ·αὴρ ὁλὰν μεσαὴλ π·εγιανιντά δ·ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1385ον

«Ἡ ἐργολαβικὴ ἑταιρία συνίσταται εἰς τὴν σύστασιν ἑταιρίας ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ ἀναδέχωνται ἐργασίαν».

«Οὕτω οἱ κοινοὶ μισθωτοὶ συνιστῶσιν ἑταιρίαν ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ ἀναδέχωνται, δηλαδὴ νὰ ἀναλαμβάνωσι τὴν ἐκτέλεσιν ἐργασίας, αἰτουμένης καὶ προτεινομένης ὑπὸ μισθωσαμένων».

«Εἴτε ἡ εὐθύνη (τῆς ἐκτελέσεως) τῆς ἐργασίας εἶναι ἴση, εἴτε ἄνισος».

«Δηλαδὴ εἴτε συστήσωσιν ἑταιρίαν ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ὦσιν ἐξίσου ὑπεύθυνοι, εἴτε π. χ. ὁ εἷς εὐθύνεται διὰ τὸ τρίτον καὶ ὁ ἕτερος διὰ τὰ δύο τρίτα» (1).

(1) Ἐκ τοῦ γράμματος τοῦ ἄρθρου τούτου ἐξάγεται ὅτι διὰ νὰ θεω-

ΑΡΘΡΟΝ 1386ον

«Ἕκαστος τῶν συνεταίρων δύναται νὰ ἀναδέχηται καὶ νὰ ἀναλαμβάνῃ ἐργασίαν».

«Ἐπιτρέπεται ἐπίσης ὁ εἷς νὰ ἀναδέχηται καὶ ὁ ἕτερος νὰ ἐκτελῇ τὴν ἐργασίαν».

«Ἐπίσης ἐπιτρέπεται ἐκ δύο ραπτῶν συστησάντων ἑταιρίαν τεχνῶν, ὁ εἷς νὰ δεχθῇ καὶ κόψῃ τὸ ὕφασμα καὶ ὁ ἕτερος νὰ ράψῃ αὐτό» (1).

ρηθῇ ὡς συστᾶσα ἡ τοιαύτη ἐργολαβικὴ ἑταιρία δέον ρητῶς οἱ συνέταιροι νὰ συμφωνήσωσι περὶ τῆς συστάσεως αὐτῆς. Ἀλλ' ἂν ἁπλῶς ἄνευ τοιαύτης ρητῆς συμφωνίας ἀναλάβωσιν ἀπὸ κοινοῦ τὴν ἐκτέλεσιν ἐργασίας τινός, δὲν συνίσταται ἑταιρία, ἀλλ' οἱ συνεργασθέντες πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου ἐκείνου ἀποκτῶσι τὸ δικαίωμα νὰ λάβωσιν ἐκ τοῦ μισθώματος μερίδιον ἀναλόγως τῆς ἐργασίας των, οἱ δὲ μὴ ἐργασθέντες οὐδὲν δικαίωμα ἔχουσιν ἐπὶ τοῦ μισθοῦ. Π. χ. ἐὰν τρεῖς ἀναλάβωσι καὶ ἐκτελέσωσιν ἐργασίαν τινὰ καὶ ἐξ αὐτῶν ἐργασθῇ μόνον ὁ εἷς, οἱ δὲ λοιποὶ δύο οὐδόλως ἐργασθῶσιν, ὁ ἐργασθεὶς λαμβάνει τὸ ἓν τρίτον τῆς συμφωνηθείσης ἀμοιβῆς, οἱ δὲ ἕτεροι οὐδέν, διότι δὲν ὑφίσταται ἑταιρία· ὁ δὲ τρίτος λαμβάνει μόνον τὸ ἓν τρίτον τῆς ἀμοιβῆς, διότι ἀρχῆθεν ἀνέλαβε τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἑνὸς τρίτου τῆς ἐργασίας. Ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει ὁ εἷς καὶ μόνος ἐκτελέσῃ τὸ ὅλον τῆς ἐργασίας, δὲν δικαιοῦται νὰ ἀπαιτήσῃ τὸ ὅλον τοῦ τιμήματος, ἀλλὰ θεωρεῖται ὡς ἐκτελέσας τὴν ἐργασίαν δωρεάν.

(1) Ἐν ᾗ περιπτώσει συστηθῇ ἑταιρία ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ ἐργάζηται ὁ εἷς τῶν συνεταίρων, ἐὰν ὁ ἕτερος ἀπαγορεύσῃ ρητῶς εἰς τοῦτον τοῦ νὰ ἀναλαμβάνῃ ἐργασίαν, τότε ἐκεῖνος δὲν δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο. Ἐὰν ὅμως δὲν ἀπαγορευθῇ τοῦτο ρητῶς, κατὰ δὲ τὴν σύστασιν τῆς ἑταιρίας συμφωνήσωσιν, ἵνα ὁ εἷς ἀναλαμβάνῃ ἐργασίας καὶ ὁ ἕτερος νὰ ἐργάζηται καὶ ὁ ἐργασθησόμενος δικαιοῦται νὰ ἀναλαμβάνῃ ἐργασίας. Ἐν ἐνὶ λόγῳ οἱ συνέταιροι δύνανται κατὰ τρεῖς τρόπους νὰ ἀναλαμβάνωσιν ἐργασίας εἴτε συνεφωνήθη ἡ ἐργασία νὰ εἶναι ἴση εἴτε ἄνισος· α' πᾶς συνέταιρος δύναται νὰ ἀναλαμβάνῃ ἐργασίαν, ἐὰν τοῦτο ρητῶς δὲν ἀπηγορεύθη, ἐὰν δὲ ὑπάρχῃ ὅρος νὰ μὴ ἀναλαμβάνῃ ἐργασίαν, τότε δὲν συνίσταται ἑταιρία, διότι κατὰ τὸ ἄρθρον 1387 καὶ ἐν τῇ ἑταιρίᾳ ταύτῃ οἱ συνέταιροι θεωροῦνται ὡς ἐντολοδόχοι ἀλλήλων, τοιοῦτος δὲ ὅρος εἶναι ἐναντίος τῆς βάσεως τῆς ἑταιρίας ταύτης· β' ὁ εἷς μὲν νὰ

ΑΡΘΡΟΝ 1387ον

«Ἐν τῇ ἀναδοχῇ ἐργασίας οἱ συνέταιροι θεωροῦνται ὡς ἐντολοδόχοι ἀλλήλων».

«Ὡς ἐκ τούτου ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἐργασίας, ἣν ἀναδέχεται ὁ εἷς, δέον νὰ γίνηται καὶ ὑπὸ τοῦ ἀναδεχθέντος καὶ ὑπὸ τοῦ συνεταίρου του».

«Ὅθεν ἐν τῇ εὐθύνῃ τῆς ἐργασίας, ἡ ἀνισόμοιρος ἐργολαβικὴ ἑταιρία θεωρεῖται ὡς ἰσόμοιρος, ἑπομένως τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας, ἣν ἀνεδέχθη ὁ εἷς τῶν συνεταίρων, ὁ μισθωσάμενος ἀπαιτεῖ ἀφ' οὗτινος βούλεται, ἕκαστος δὲ τῶν συνεταίρων ὑποχρεοῦται νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐργασίαν ἐκείνην. Δὲν δύναται νὰ εἴπῃ εἰς τοῦτον: τὴν ἐργασίαν ταύτην ἀνεδέχθη ὁ συνέταιρός μου, ἐγὼ δὲν ἀναμιγνύομαι» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1388ον

«Ἐν τῇ ἀπαιτήσει τοῦ ἀντιτίμου ἐπίσης ἡ ἀνισόμοιρος ἐργολαβικὴ ἑταιρία θεωρεῖται ὡς ἰσόμοιρος».

«Δηλαδὴ ἕκαστος τῶν συνεταίρων δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ τὸν μισθὸν ἀπὸ τοῦ μισθωσαμένου (ἐργοδότου), οὗτος δὲ ἀπαλλάττεται εἰς οἱονδήποτε καὶ ἂν καταβάλῃ τὸν μισθόν» (2).

ἀναλαμβάνῃ ἐργασίας καὶ ὁ ἕτερος νὰ ἐκτελῇ αὐτάς· γ' ὁ εἷς νὰ ἀναλαμβάνῃ καὶ συνάμα νὰ λαμβάνῃ μέρος τι εἰς τὴν ἐργασίαν, ὁ δὲ ἕτερος μόνον νὰ ἐκτελῇ τὴν ἐργασίαν. Κατὰ τοὺς τρεῖς τούτους τρόπους ἡ ἐργασία αὕτη ἐπιτρέπεται.

(1) Διότι τὸ μὲν ἥμισυ ἀναδέχεται δι' ἑαυτόν, τὸ δὲ ἕτερον ἥμισυ ὡς ἐντολοδόχος τοῦ ἑτέρου. Ἡ διὰ τὴν ἐργασίαν παραδεκτὴ γενομένη ἐντολὴ συνεπάγεται καὶ ἐγγύησιν, διὰ τοῦτο ὡς πρὸς τὴν εὐθύνην τῆς ἐκπελέσεως τῆς ἐργασίας ἡ ἀνισόμοιρος ἑταιρία θεωρεῖται ὡς ἰσόμοιρος· ἡ διάταξις αὕτη ἐπετράπη παρὰ τὴν ἀνάλογον ἐφαρμογὴν ἐξαιρετικῶς (ἰστιχσάνεν) ἕνεκα τῆς ὑφισταμένης ἀνάγκης, διότι μόνον ἐν τῇ ἰσομοίρῳ ἑταιρίᾳ ὑφίσταται τὸ ἀλληλέγγυον. Ἐπετράπη δὲ κατ' ἐξαίρεσιν, διότι ἀμφότεροι οἱ συνέταιροι μετὰ τὴν ἀναδοχὴν τῆς ἐργασίας ὑπὸ τῆς ἑταιρίας φυσικῷ τῷ λόγῳ ὑποχρεοῦνται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς, ἡ δὲ ὑποχρέωσις αὕτη συνεπάγεται καὶ ἐγγύησιν.

(2) Ἐπειδὴ κατὰ τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον ἅπαντες οἱ ἑταῖροι θεωροῦνται ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας ἀλληλέγγυοι καὶ ἐπειδὴ κατὰ τὸ

ΑΡΘΡΟΝ 1389ον

«Ὁ ἑταῖρος ὁ ἀναδεχόμενος ἐργασίαν τινὰ δὲν ὑποχρεοῦται νὰ ἐκτελέσῃ αὐτὴν ἰδιοχείρως».

«Ἐὰν θέλῃ ἐκτελεῖ ὁ ἴδιος, ἢ ἀναθέτει αὐτὴν εἰς τὸν συνέταιρον αὐτοῦ, ἢ εἰς τρίτον».

«Ἀλλ' ἐὰν ὁ ἐργοδότης θέσῃ ὡς ὅρον νὰ ἐκτελέσῃ αὐτὴν ὁ ἴδιος, τότε ὀφείλει νὰ ἐκτελέσῃ αὐτὴν ὁ ἴδιος» (1). (Ἴδε ἄρθρ. 571).

ΑΡΘΡΟΝ 1390ον

«Οἱ συνέταιροι διανέμονται μεταξύ των τὸ κέρδος, κατὰ τοὺς τεθειμένους ὅρους».

«Δηλαδὴ ἐὰν συνεφώνησαν νὰ διανέμωνται αὐτὸ κατ' ἴσην μοίραν, διανέμονται αὐτὸ ἐξ ἴσου».

«Ἐὰν δὲ συμφωνήσωσι νὰ διανέμωνται αὐτὸ κατ' ἄνισον μοίραν, π. χ. ὁ εἷς νὰ λαμβάνῃ τὸ τρίτον καὶ ὁ ἕτερος τὰ δύο τρίτα, ἡ διανομὴ ἐκτελεῖται οὕτως».

ΑΡΘΡΟΝ 1391ον

«Ἐπιτρέπεται νὰ συμφωνηθῇ ἰσότης ἐργασίας καὶ ἀνισότης κέρδους».

«Π. χ. ἐπιτρέπεται νὰ συμφωνήσωσιν οἱ συνέταιροι νὰ ἐργάζωνται ἐξ ἴσου, καὶ νὰ διανέμωνται τὸ κέρδος ἀνὰ δύο καὶ ἓν τρίτα».

«Διότι δύναται ὁ εἷς νὰ ᾖ ἐπιτηδειότερος τεχνίτης καὶ ἡ ἐργασία αὐτοῦ καλλιτέρα» (2).

ἄρθρον 85 ἡ ὠφέλεια πράγματός τινος θεωρεῖται ὡς ἀντίκρυσμα τῆς ζημίας, ἐπίσης δικαιοῦνται νὰ ἀπαιτήσωσι καὶ τὴν ἀμοιβήν.

(1) Διότι ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει τοῦ ἄρθρου τούτου ἡ ὑποχρέωσις συνίσταται εἰς τὴν ἀπόλυτον ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας, οὐχὶ δὲ εἰς τὴν διὰ τῶν χειρῶν τοῦ ἀναδεχθέντος αὐτὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς· ἐνῷ ἐν τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει τὸ ἀντικείμενον τῆς συμφωνίας συνίσταται εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἀναδεχθέντος τὴν ἐργασίαν ἐκτέλεσιν αὐτῆς, καὶ ἐν ᾗ περιπτώσει ἀκόμη ὁ ἀναδεχθεὶς τὴν ἐργασίαν τυγχάνῃ ἧττον τεχνικώτερος τοῦ ἑτέρου, πρὸς ὃν πρόκειται ν' ἀναθέσῃ αὐτήν, ὀφείλει κατὰ τὴν ρητὴν συμφωνίαν νὰ ἐκτελέσῃ αὐτὴν ἰδιοχείρως.

(2) Θὰ ἐνόμιζέ τις ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἐπιτραπῇ ἡ ἀνισότης

ΑΡΘΡΟΝ 1392ον

«Οἱ ἑταῖροι ἀποκτῶσι δικαίωμα ἐπὶ τοῦ μισθώματος διὰ τῆς εὐθύνης τῆς ἐργασίας».

«Ὅθεν ἐάν τις τῶν ἑταίρων δὲν ἐργασθῇ ἕνεκα λόγου τινός, οἷον διότι ἀσθενεῖ, ἢ μετέβη εἴς τι μέρος, ἢ καὶ διότι ἁπλῶς δὲν εἰργάσθη, καὶ ἐκτελέσῃ τὴν ἐργασίαν μόνον ὁ ἕτερος, τὸ προκύψον κέρδος καὶ μίσθωμα διανέμεται μεταξύ των κατὰ τὰ συμπεφωνημένα» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1393ον

«Ἐὰν διὰ πράξεως ἑταίρου τινὸς φθαρῇ ἢ βλαφθῇ τὸ ἐφ' οὗ ἡ ἐργοδοσία πρᾶγμα, ὀφείλεται ἀποζημίωσις ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ ἑτέρου συνεταίρου».

«Ὁ ἐργοδότης (μισθωσάμενος), ἀπαιτεῖ ἀποζημίωσιν ἀφ' οὑτινος βούλεται».

«Ἡ δὲ ζημία αὕτη διανέμεται μεταξὺ τῶν συνεταίρων ἀναλόγως τῆς εὐθύνης ἑκάστου».

«Π. χ. ἐὰν συνεστήθη ἡ ἑταιρία ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἀναδεχθῶσι καὶ ἀναλάβωσι τὴν ἐργασίαν ἐξ ἡμισείας, ἡ ζημία ἐπίσης διανέμεται ἐξ ἡμισείας».

«Ἐὰν δὲ συνεστήθη ἡ ἑταιρία ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἀναδέχωνται ἐργασίας, κατὰ τὴν ἀναλογίαν ἑνὸς τρίτου καὶ δύο τρίτων,

---

αὕτη τῆς διανομῆς τοῦ κέρδους, ἀλλά, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρήθη, τὸ κέρδος τοῦτο δὲν εἶναι κυρίως κέρδος, ἀλλὰ μισθὸς ἐργασίας μεταφορικῶς οὕτω καλούμενον, ἢ μᾶλλον ὁ ὅρος οὗτος τοῦ νόμου σημαίνει μεταφορικῶς τὸν μισθόν, ἀλλὰ καὶ τοῦτο κατὰ τὸ ἄρθρον 13 δὲν ἐπιτρέπεται, ἐπειδὴ ὅμως δυνάμει τοῦ 61 ἄρθρου πράγματι τὸ κέρδος δὲν εἶναι ὅμοιον πρὸς τὸ κεφάλαιον, τουτέστι τὸ κεφάλαιον συνίσταται εἰς ἐργασίαν καὶ τὸ κέρδος εἰς χρῆμα, ἡ μεταφορικὴ σημασία προτιμᾶται τῆς κυριολεκτικῆς καὶ ἑπομένως μὴ ὑπαρχούσης ὁμοιότητος τοῦ κεφαλαίου καὶ τοῦ κέρδους ἐπιτρέπεται ἡ ἄνισος διανομή.

(1) Διότι ἡ συμφωνία συνίσταται εἰς τὴν ἐργασίαν, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς τὴν ὑπὸ τῶν ἑταίρων ὑποχρέωσιν τοῦ νὰ ἐργάζωνται ἀμφότεροι ἐν πάσῃ περιπτώσει· ἄλλως τὸ δικαίωμα ἐπὶ τοῦ κέρδους ἀποκτᾶται καὶ διὰ μόνης τῆς ὑπαρχούσης εὐθύνης διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐργασίας.

ἡ ζημία ἐπίσης διανέμεται κατὰ τὴν ἀναλογίαν ταύτην» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1394ον

«Ἔγκυρος εἶναι ἡ ἑταιρία, ἡ συνισταμένη ὑπὸ ἀχθοφόρων, συνεταιριζομένων πρὸς ἀναδοχὴν ἐργασίας καὶ πρὸς ἐκτέλεσιν κοινῆς ἐργασίας» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1395ον

«Ἔγκυρος εἶναι ἡ ἑταιρία ἡ συνισταμένη ὑπὸ δύο τινῶν, ἐπὶ τῷ ὅρῳ τοῦ νὰ προσφέρῃ ὁ εἷς τὸ ἐργαστήριον καὶ ὁ ἕτερος τὰ ἐργαλεῖα, καὶ νὰ ἀναδέχωνται ἐργασίας» (3).

ΑΡΘΡΟΝ 1396ον

«Ἔγκυρος εἶναι ἡ ἑταιρία τέχνης, ἣν συνιστῶσι δύο τινές, ὑπὸ τὸν ὅρον ὁ μὲν εἷς νὰ προσφέρῃ τὸ ἐργαστήριον, καὶ ὁ ἕτερος νὰ καταβάλλῃ τὴν ἐργασίαν».

«Ἴδε ἄρθρον 1346».

ΑΡΘΡΟΝ 1397ον

«Ἐὰν δύο τινες, ἐξ ὧν ὁ εἷς ἔχει ἡμίονον, ὁ δὲ ἕτερος κάμηλον, συστήσωσιν ἐργολαβικὴν ἑταιρίαν, ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ ἀναδέχωνται καὶ ἀναλαμβάνωσι δι' αὐτῶν τὴν ἐξίσου μετακόμισιν φορτίων, ἡ ἑταιρία αὕτη εἶναι ἔγκυρος».

---

(1) Κατ' ἀρχὴν ἡ ζημία εἶναι ἀνάλογος τῶν κεφαλαίων, ἐπειδὴ δὲ ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὸ κεφάλαιον συνίσταται εἰς τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν εὐθύνην, ἡ ζημία ἐπίσης εἶναι ἀνάλογος.

(2) Ἐν τοιούτῳ συνεταιρισμῷ ἡ ἐργασία δέον νὰ ᾖ ἴση καὶ ὁμοία. Π. χ. ἐὰν ἀχθοφόροι τινὲς συστήσωσιν ἑταιρίαν ὑπὸ τὸν ὅρον, ἄλλος μὲν νὰ θέτῃ τὰ ἐμπορεύματα ἐν τοῖς κιβωτίοις, ἄλλος δὲ νὰ καρφώνῃ αὐτά, ἄλλος νὰ ἐπιστατῇ καὶ ἕτερος νὰ φορτώνηται, ἡ ἑταιρία αὕτη εἶναι πλημμελής, διότι ἡ ἐργασία δὲν εἶναι ὁμοία.

(3) Συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 1343 καὶ 1344 καὶ ἡ ἑταιρία αὕτη ἔδει νὰ ᾖ πλημμελής, ἀλλ' ἐπὶ τῆς προκειμένης ἑταιρίας ὑπάρχει ἡ εὐθύνη τῆς ἐργασίας, ἥτις βαρύνει ἀμφοτέρους καὶ οὕτω νομιμοποιεῖ τὴν ἑταιρίαν, ἐνῷ ἐν τῇ ἑταιρίᾳ τοῦ 1343 ἄρθρου ἡ ἱπποσκευὴ εἶναι ἐξάρτημα τοῦ ἵππου, ἐν δὲ τῇ τοῦ 1344 ἄρθρου δὲν ὑφίσταται εὐθύνη τῆς ἐργασίας.

«Τὸ δὲ προκύπτον κέρδος καὶ μίσθωμα διανέμεται μεταξύ των ἐξ ἡμισείας».

«Δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ φορτίον τῆς καμήλου εἶναι μεγαλείτερον, διότι ἐν τῇ ἐργολαβικῇ ἑταιρίᾳ οἱ ἑταῖροι ἀποκτῶσι δικαίωμα ἐπὶ τοῦ μισθώματος διὰ τῆς εὐθύνης τῆς ἐργασίας».

«Ἐὰν ὅμως δὲν συνέστησαν ἑταιρίαν ἀναδοχῆς ἐργασίας, ἀλλὰ συνεταιρισθῶσιν ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἐκμισθώνωσιν ἁπλῶς τὸν ἡμίονον καὶ τὴν κάμηλον, καὶ νὰ διανέμωνται μεταξύ των τὸ λαμβανόμενον μίσθωμα, ἡ ἑταιρία αὕτη εἶναι πλημμελὴς καὶ τὸ μίσθωμα ἀνήκει εἰς τὸν κύριον τοῦ ζώου ἐκείνου, ὅπερ ἐκμισθωθῇ· ἀλλ' ἂν καὶ ὁ ἕτερος ἐβοήθησεν εἰς τὴν φόρτωσιν καὶ μεταφοράν, λαμβάνει μισθὸν κατ' ἐκτίμησιν».

ΑΡΘΡΟΝ 1398ον

«Ἐάν τις ἐξασκῇ τέχνην μετὰ τοῦ ἐν τῇ οἰκογενείᾳ του εὑρισκομένου υἱοῦ του, τὸ ὅλον κέρδος ἀνήκει εἰς αὐτόν, ὁ δὲ υἱός του θεωρεῖται ὡς βοηθός».

«Ἐπίσης ἐὰν ὁ ἐν τῇ οἰκογενείᾳ τινὸς εὑρισκόμενος υἱός του, βοηθήσῃ αὐτὸν εἰς τὴν φύτευσιν δένδρου, τοῦτο ἀνήκει εἰς ἐκεῖνον, ὁ δὲ υἱός του δὲν θεωρεῖται ὡς συγκύριος» (1).

ΜΕΡΟΣ Γ'.

Περὶ ζητημάτων ἀναγομένων εἰς τὴν πιστωτικὴν ἑταιρίαν.

شركت وجوهه دائر اولان مسائل بيانندهدر

(Σ'ιρκέτι βηδζουχὰ δ'αὴρ ὁλὰν μεσαὴλ π'εγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1399ον

«Δὲν εἶναι ὅρος ἀπαραίτητος, αἱ μερίδες τῶν συνεταίρων ἐπὶ τοῦ ἀγορασθέντος πράγματος νὰ ὦσιν ἴσαι».

«Π. χ. καθὼς ἐπιτρέπεται τὸ πρᾶγμα ὅπερ ἀγοράζουσι νὰ

(1) Ἐν τῇ οἰκογενείᾳ εὑρισκόμενος υἱὸς λογίζεται ὁ κατοικῶν καὶ διατρεφόμενος ἐν τῇ πατρικῇ οἰκίᾳ, ἑπομένως ἡ διάταξις αὕτη δὲν ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τοὺς ἐκτὸς τῆς πατρικῆς οἰκίας διαμένοντας καὶ διατρεφομένους υἱούς.

ἀνήκῃ αὐτοῖς ἐξ ἡμισείας, οὕτω καὶ κατὰ τὴν ἀναλογίαν δύο τρίτα πρὸς ἓν τρίτον».

ΑΡΘΡΟΝ 1400ον

«Ἐν τῇ ἐργολαβικῇ ἑταιρίᾳ τὸ δικαίωμα συμμετοχῆς εἰς τὸ κέρδος ἀποκτᾶται μόνον διὰ τῆς εὐθύνης» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1401ον

«Ἡ εὐθύνη (τῆς πληρωμῆς) τοῦ τιμήματος τοῦ ἀγορασθέντος πράγματος, εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὴν ἐπὶ τοῦ πράγματος τούτου μερίδα (τῶν ἑταίρων)».

ΑΡΘΡΟΝ 1402ον

«Ἡ ἐπὶ τοῦ κέρδους μερὶς ἑκάστου ἑταίρου εἶναι ἴση πρὸς τὴν μερίδα, ἣν ἔχει ἐπὶ τοῦ ἀγοραζομένου πράγματος».

«Ἐὰν δὲ τεθῇ ὅρος νὰ δίδωται εἰς τὸν ἕνα περισσότερον ἀπὸ τῆς ἐπὶ τοῦ ἀγοραζομένου πράγματος μερίδος αὐτοῦ, ὁ ὅρος οὗτος ἀτονεῖ, καὶ τὸ κέρδος διανέμεται μεταξὺ των ἀναλόγως τῆς ἐπὶ τοῦ πράγματος μερίδος των».

«Π. χ. ἐὰν συμφωνήσωσι νὰ ἀνήκωσιν αὐτοῖς ἐξ ἡμισείας τὰ πράγματα ἅτινα ἀγοράζουσι, τὸ κέρδος ἐπίσης ἀνήκει αὐτοῖς ἐξ ἡμισείας».

«Ἀλλ' ἐάν, ἐνῷ συνεφωνήθη τὸ ἀγοραζόμενον πρᾶγμα νὰ ἀνήκῃ αὐτοῖς ἐξ ἡμισείας, θέσωσιν ὅρον νὰ διανέμωνται τὸ κέρδος κατὰ τὴν ἀναλογίαν ἑνὸς τρίτου καὶ δύο τρίτων, ὁ ὅρος οὗτος δὲν τηρεῖται, διανεμομένου τοῦ κέρδους ἐξ ἡμισείας» (2).

---

(1) Δηλαδὴ ἡ εὐθύνη τῆς καταβολῆς τῆς ἀξίας τοῦ πράγματος, ὅπερ ἀγοράζεται ὑπὸ τῆς ἑταιρίας ἐπὶ πιστώσει.

(2) Τὸ κέρδος θεωρεῖται ὡς παρακολούθημα καὶ καρπὸς τοῦ κτήματος. Ἀφοῦ ὁ ὅρος εἶναι πλημμελὴς ἔδει καὶ ἡ σύμβασις νὰ ᾖ πλημμελής. Ἀλλ' ὁ ὅρος οὗτος εἶναι πλημμελὴς (فاسد φασίτ), οὐχὶ δὲ καὶ مفسد (μουφσίτ), τουτέστι συνεπαγόμενος τὸ πλημμελὲς τῆς συμβάσεως, διότι ἀφορᾷ τὸ ἀντικείμενον τῆς συμβάσεως, οὐχὶ αὐτὴν τὴν σύμβασιν, τὸ δὲ πλημμελὲς παντὸς ὅρου ἀφορῶντος εἰς τὸ ἀντικείμενον τῶν συναλλαγμάτων δὲν συνεπάγεται τὸ πλημμελὲς τῆς συναλλάγματος.

ΑΡΘΡΟΝ 1403ον

«Ἡ ζημία ἐν πάσῃ περιπτώσει διανέμεται ἀναλόγως τῶν ἐπὶ τοῦ ἀγορασθέντος πράγματος μερίδων τῶν ἑταίρων».

«Εἴτε ὁμοῦ προέβησαν εἰς τὴν ἀγοράν, εἴτε ὁ εἷς μόνος».

«Π. χ. ὅταν δύο συνεταιρισθέντες διὰ πιστωτικῆς ἑταιρίας ζημιωθῶσιν εἰς τὰς ἐμπορικὰς πράξεις των, ἐὰν συνέστησαν τὴν ἑταιρίαν ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἀνήκωσι τὰ ἀγοραζόμενα πράγματα αὐτοῖς ἐξ ἡμισείας, ἡ ζημία ἐπίσης διανέμεται μεταξύ των ἐξ ἴσου. Ἀλλ' ἐὰν συνέστησαν τὴν ἑταιρίαν ὑπὸ τὸν ὅρον ν' ἀνήκῃ τὸ πρᾶγμα αὐτοῖς κατὰ τὴν ἀναλογίαν ἓν τρίτον καὶ δύο τρίτα, καὶ ἡ ζημία ἐπίσης διανέμεται κατὰ τὴν ἀναλογίαν ταύτην».

«Εἴτε ἠγοράσθη τὸ πρᾶγμα ὑπὸ ἀμφοτέρων ὁμοῦ, εἴτε ὑπὸ μόνου τοῦ ἑνός».

ΒΙΒΛΟΣ Ζ'

Περὶ περιαγωγικῆς ἑταιρίας.

(Περιέχει τρία κεφάλαια).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Περὶ ὁρισμοῦ καὶ διαιρέσεως τῆς περιαγωγικῆς ἑταιρίας.

مضاربه‌نك تعريف وتقسيمى بيانندر

(Μουδ'αρεπ'ενὶν τ'ἀρὴφ βὲ τακσημὴ π'εγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1404ον

«Ἡ περιαγωγικὴ ἑταιρία, εἶναι εἶδος ἑταιρίας, καθ' ἣν ὁ μὲν εἷς (τῶν ἑταίρων) καταβάλλει τὰ κεφάλαια καὶ ὁ ἕτερος τὴν ἐργασίαν καὶ τὸν κόπον».

«Ὁ καταβάλλων τὰ κεφάλαια λέγεται κεφαλαιοῦχος, (σαχήπ'ι μάλ), καὶ ὁ τὴν ἐργασίαν περιαγωγεύς, (μουδ'αρίπ)» (1).

(1) Περὶ τῆς ὀνομασίας τῆς ἑταιρίας ταύτης ἴδε τὰ σχόλια τοῦ 9ου ἄρθρου, σημείωσιν δευτέραν. Ἡ ἑταιρία αὕτη ἐπετράπη διὰ νὰ μὴ μένω-

ΑΡΘΡΟΝ 1405ον

«Συστατικὰ στοιχεῖα τῆς περιαγωγικῆς ἑταιρίας εἶναι ἡ πρότασις καὶ ἡ παραδοχή».

«Π. χ. ἐὰν ὁ κεφαλαιοῦχος εἴπῃ εἰς τὸν περιαγωγέα: λάβε τὸ κεφάλαιον τοῦτο, προσπάθησον καὶ ἐργάσου περιαγωγικῶς, ὑπὸ τὸν ὅρον τὸ κέρδος νὰ διανεμηθῇ μεταξὺ ἡμῶν ἐξ ἡμισείας ἢ κατὰ ἀναλογίαν δύο τρίτα πρὸς ἓν τρίτον, ἢ εἴπῃ λόγον τινὰ σημαίνοντα περιαγωγικὸν συνεταιρισμόν, οἷον τὸ νὰ εἴπῃ: λάβε τὰ χρήματα ταῦτα καὶ σχημάτισον δι' αὐτῶν κεφάλαιον, τὸ δὲ κέρδος ἂς ἀνήκῃ συνεταιρικῶς εἰς ἡμᾶς κατὰ τὴν δεῖνα ἀναλογίαν, ὁ δὲ περιαγωγεὺς ἐπίσης ἐὰν δεχθῇ τοῦτο, συνιστᾶται περιαγωγικὴ ἑταιρία».

ΑΡΘΡΟΝ 1406ον

«Ἡ περιαγωγικὴ ἑταιρία εἶναι δύο εἰδῶν».

«Ἡ μία εἶναι ἀπόλυτος καὶ ἡ ἄλλη περιωρισμένη».

ΑΡΘΡΟΝ 1407ον

«Ἡ ἀπόλυτος περιαγωγικὴ ἑταιρία εἶναι ἡ ἑταιρία ἐκείνη, ἥτις δὲν περιορίζεται διὰ χρόνου καὶ τόπου καὶ δι' εἴδος τινὸς ἐμπορίου, καὶ διὰ προσδιορισμοῦ τοῦ πωλητοῦ καὶ ἀγοραστοῦ».

«Ἐὰν δὲ περιορίζηται δι' ἑνὸς τῶν ὅρων τούτων, ἡ ἑταιρία αὕτη εἶναι περιωρισμένη».

«Π. χ. ἐὰν εἴπῃ (ὁ κεφαλαιοῦχος): ἐμπορεύσου κατὰ τὸν δεῖνα χρόνον ἢ εἰς τὸν δεῖνα τόπον, ἢ λάβε τὸ δεῖνα εἶδος ἐμπορευμάτων καὶ πώλησον, ἢ μετὰ τοῦ δεῖνος προσώπου ἢ μετὰ τῶν κατοίκων τῆς δεῖνος πόλεως, ἡ ἑταιρία εἶναι περιωρισμένη».

σιν ἀργὰ τὰ κεφάλαια, ἅτινα εὑρίσκονται εἰς χεῖρας ἀνθρώπου μὴ ἔχοντος ἐμπορικὰς γνώσεις καὶ μὴ δυναμένου νὰ ἐμπορεύηται, ἐπίσης διὰ νὰ μὴ μένῃ ἄεργος ὁ ἔχων μὲν ἐμπορικὰς γνώσεις καὶ πεῖραν, ἀλλ' ἕνεκεν ἐλλείψεως κεφαλαίων μὴ δυνάμενος νὰ ἐξασκῇ τὸ ἐμπόριον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

Περὶ τῶν ὅρων τῆς περιαγωγικῆς ἑταιρίας.

مضاربهٔ شروطی بیانندر

(Μουδ'αρεπ'εσὶν σ'ουρουτοὺ π'εγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1408ον

«Ὁ κεφαλαιοδόχος δέον νὰ ἔχῃ ἱκανότητα νὰ δίδῃ, καὶ ὁ περιαγωγεὺς νὰ ἀναδέχηται ἐντολήν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1409ον

«Τὸ κεφάλαιον δέον νὰ ᾖ πρᾶγμα, δυνάμενον νὰ καταστῇ κεφάλαιον ἑταιρίας».

«Ἴδε Κεφάλαιον τρίτον τοῦ Τίτλου περὶ ἑταιρίας ἐκ συμβάσεως».

«Ὅθεν δὲν δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς κεφάλαια ἐν τῇ περιαγωγικῇ ἑταιρίᾳ, τὰ μετροσταθμώμενα (οὐρούζ), τὰ ἀκίνητα κτήματα καὶ αἱ ἀπαιτήσεις ἀπὸ τρίτων».

«Ἀλλ' ἐὰν ὁ κεφαλαιοῦχος δίδων πρᾶγμά τι ἐκ τῶν μετροσταθμωμένων εἴπῃ: πώλησον τοῦτο καὶ διὰ τοῦ τιμήματος αὐτοῦ ἐμπορεύου περιαγωγικῶς, ὁ δὲ περιαγωγεὺς ἐπίσης παραδεχόμενος καὶ παραλαμβάνων πωλήσῃ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο καὶ τὸ εἰς μετρητὰ ἀντίτιμον καταστήσῃ κεφάλαιον καὶ ἐμπορευθῇ δι' αὐτοῦ, ἡ ἑταιρία εἶναι ἔγκυρος».

«Ἐπίσης ἐὰν εἴπῃ (ὁ κεφαλαιοῦχος): παράλαβε τόσα γρόσια, ἅτινα ἔχω νὰ λάβω παρὰ τοῦ δεῖνος, καὶ μεταχειρίσθητι αὐτὰ περιαγωγικῶς καὶ ἐκεῖνος (ὁ περιαγωγεὺς) παραδεχθῇ τοῦτο, ἡ ἑταιρία εἶναι ἔγκυρος» (2).

---

(1) Ἐπειδὴ ἡ ἑταιρία αὕτη εἶναι ἐκ τῶν διὰ συμβάσεως καταρτιζομένων ἑταιριῶν, εἰς πᾶσαν δὲ τοιαύτην ἑταιρίαν συμπαρομαρτεῖ καὶ ἡ ἐντολή, διὰ τοῦτο ἀνάγκη οἱ συνεταιριζόμενοι νὰ ἔχωσι τὰ προσόντα τῆς ἐντολῆς.

(2) Ἐπίσης συνίσταται περιαγωγικὴ ἑταιρία, ἐὰν ὁ κεφαλαιοῦχος χορηγήσῃ πληρεξουσιότητα εἰς τὸν περιαγωγέα νὰ πωλήσῃ ἀκίνητον κτῆμα καὶ τὸ τίμημα μεταχειρισθῇ ὡς κεφάλαιον εἰς τὴν ἑταιρίαν.

ΑΡΘΡΟΝ 1410ον

«Δέον τὸ κεφάλαιον νὰ παραδοθῇ εἰς τὸν περιαγωγέα» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1411ον

«Καθὼς ἐν τῇ ἑταιρίᾳ ἐκ συμβάσεως, οὕτω καὶ ἐν τῇ περιαγωγικῇ δέον τὸ κεφάλαιον νὰ ᾖ γνωστὸν καὶ αἱ ἐπὶ τοῦ κέρδους μερίδες νὰ ὁρίζωνται εἰς ἰδανικὰ μέρη, οἷον εἰς ἡμίση καὶ τρίτα».

«Ἀλλ' ἐὰν ὀνομασθῇ ἀπολύτως ἡ ἑταιρία, ἂν π. χ. λεχθῇ : τὸ κέρδος ἔστω μεταξὺ ἡμῶν ἐπίκοινον, ἡ ἑταιρία θεωρεῖται ὡς συστηθεῖσα ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἰσότητος καὶ τὸ κέρδος διανέμεται μεταξὺ τοῦ κεφαλαιούχου καὶ τοῦ περιαγωγέως ἐξ ἡμισείας» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1412ον

«Ἐὰν ἐλλείπῃ εἷς ἐκ τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων ὅρων, π. χ. ἐὰν αἱ μερίδες τῶν συμβαλλομένων δὲν ὁρισθῶσι δι' ἰδανικῶν μερῶν, ἀλλὰ προσδιορισθῇ τὸ ποσὸν τῶν γροσίων, ὅπερ ἐκ τοῦ κέρδους θὰ δίδωται εἰς τὸν ἕνα κατ' ἀποκοπήν, ἡ περιαγωγικὴ ἑταιρία εἶναι πλημμελής».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς περιαγωγικῆς ἑταιρίας.

مضاربه‌نك احكامى بيانندر

(Μουδ'αρεπ'ενὶν ἀχκιαμὴ π'εγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1413ον

«Ὁ περιαγωγεὺς εἶναι ἔμπιστος».

«Τὰ κεφάλαια εἰς χεῖρας αὐτοῦ θεωροῦνται ὡς παρακατα-

(1) Διότι ἄνευ τῆς παραδόσεως ὁ περιαγωγεὺς δὲν λαμβάνει τὴν ἰδιότητα τοῦ ἐμπίστου, καθὼς δὲ πᾶσα πρᾶξις ἐμπιστοσύνης συμπληροῦται διὰ τῆς παραδόσεως, οὕτω καὶ ἡ ἑταιρία αὕτη θεωρουμένη ὡς τοιαύτη συνίσταται διὰ τῆς παραδόσεως.

(2) Διότι ἡ κατ' ἴσην μοῖραν διανομὴ θεωρεῖται ὡς μᾶλλον ἐπιεικεστέρα.

θήκη, ἐπειδὴ δὲ διαχειρίζεται τὰ κεφάλαια, εἶναι ἐντολοδόχος τοῦ κεφαλαίου, ἐὰν δὲ προκύψῃ κέρδος μετέχει αὐτοῦ» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1414ον

«Ἐν τῇ ἀπολύτῳ περιαγωγικῇ ἑταιρίᾳ ὁ περιαγωγεὺς διὰ μόνης τῆς συνομολογήσεως τοῦ συναλλάγματος τῆς ἑταιρίας ἔχει τὴν ἄδειαν νὰ ἐνεργῇ τὰς πράξεις τὰς ἀπορρεούσας ἐκ τοῦ συναλλάγματος τῆς περιαγωγικῆς ἑταιρίας».

«Οἷον α' δύναται νὰ ἀγοράσῃ πράγματα ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ πωλήσῃ αὐτὰ καὶ προκύψῃ κέρδος».

«Ἀλλ' ἐὰν ἀγοράσῃ πράγματα μὲ ὑπέρογκον βλάβην, θεωρεῖται ὅτι ἠγόρασεν αὐτὰ δι' ἴδιόν του λογαριασμόν».

«Δὲν περιλαμβάνονται ταῦτα εἰς τὸν λογαριασμὸν τῆς ἑταιρίας».

---

(1) Ὡς ἐρρήθη ὁ περιαγωγεὺς θεωρεῖται ἔμμισθος, διότι παραλαμβάνει τὰ κεφάλαια ἄνευ ἐξασφαλίσεως καὶ οὐχὶ ὡς ἀντίτιμον πράγματός τινος, τὰ δὲ κεφάλαια θεωροῦνται ὡς παρακαταθήκη, διότι περιέρχονται εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ τῇ ἀδείᾳ τοῦ κυρίου. Ὑπάρχει ὅμως καὶ τρόπος ἢ μᾶλλον νομικὴ δολιότης (χηλεῖ σ' ερῆγιέ), ἡ ἑξῆς: κατὰ πρῶτον τὸ ποσόν, ὅπερ πρόκειται νὰ δοθῇ ὡς κεφάλαιον τῆς ἑταιρίας, δίδει ὡς δάνειον ὁ κεφαλαιοῦχος εἰς τὸν περιαγωγέα, ὅστις οὕτω καθίσταται κύριος τοῦ δανείου, ἀλλὰ καὶ ὑπεύθυνος πρὸς πληρωμὴν αὐτοῦ, ἀκολούθως συνισταμένης ἑταιρίας ὁ κεφαλαιοῦχος γίνεται περιαγωγεὺς λαμβάνων τὰ κεφάλαια ὑπὸ τὴν ἰδιότητά του ὡς περιαγωγέως τῆς ἑταιρίας, κατόπιν ἐπειδὴ δικαιοῦνται οἱ περιαγωγεῖς νὰ παραλαμβάνωσι βοηθούς, οὗτος τὰ κεφάλαια παραδίδει εἰς τὸν δανεισθέντα συνέταιρον διὰ νὰ τὸν βοηθήσῃ εἰς τὸ ἐμπόριον· οὕτω δὲ ἐὰν τὸ κεφάλαιον ἀπολεσθῇ ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ τὴν ἰδιότητα βοηθοῦ περιαγωγέως ἔχοντος συνεταίρου, ὁ πρῶτος περιαγωγεύς, τουτέστιν ὁ δανειστής, δικαιοῦται νὰ ζητήσῃ τὴν ἀπόδοσιν τοῦ δανείου του. Ἐν τῇ οὕτω καταρτιζομένῃ ἑταιρίᾳ τὸ κέρδος διανέμεται κατὰ τὰ συμπεφωνημένα. Ἐν τῇ ἑταιρίᾳ ταύτῃ ὁ περιαγωγεὺς θεωρεῖται ὡς ἔμπιστος, διότι παραλαμβάνει τὰ κεφάλαια, ὡς ἐντολοδόχος δέ, διότι διαχειρίζεται αὐτὰ καὶ ὡς συνέταιρος διότι μετέχει τῶν κερδῶν. Ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ ἑταιρία εἶναι πλημμελής, ὁ περιαγωγεὺς θεωρεῖται ὡς μισθωτής, τουτέστιν ἡ ἑταιρία μετατρέπεται εἰς συνάλλαγμα μισθώσεως.

«β΄. Δύναται νὰ πωλήσῃ πρᾶγμα εἰς μεγάλην ἢ μικρὰν τιμήν, εἴτε τοῖς μετρητοῖς, εἴτε ἐπὶ πιστώσει».

«Ἀλλὰ δύναται νὰ χορηγήσῃ προθεσμίαν, ἥτις εἴθισται παρὰ τοῖς ἐμπόροις».

«Δὲν δύναται δὲ νὰ πωλήσῃ πρᾶγμα ἐπὶ προθεσμίᾳ μὴ εἰθιζομένῃ παρὰ τοῖς ἐμπόροις».

«γ΄. Διὰ τὸ τίμημα τοῦ πράγματος, τὸ ὁποῖον πωλεῖ, δύναται νὰ παραδεχθῇ μετάθεσιν χρέους».

«δ΄. Δύναται νὰ διορίσῃ ἐντολοδόχον πρὸς διάπρασιν καὶ ἀγοράν».

«ε΄. Δύναται τὸ κεφάλαιον τῆς ἑταιρίας νὰ δώσῃ ὡς παρακαταθήκην, π·ιδ·αᾶ (κατάθημα) καὶ ἐνέχυρον, νὰ δεχθῇ (ἀπέναντι δανείου) ἐνέχυρον, νὰ ἐκμισθώσῃ καὶ μισθώσῃ (πρᾶγμα)».

«ς΄. Δύναται νὰ μεταβῇ εἰς ἄλλην πόλιν διὰ νὰ ἐμπορευθῇ» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1415ον

«Ἐν τῇ ἀπολύτῳ περιαγωγικῇ ἑταιρίᾳ ὁ περιαγωγεὺς δὲν δικαιοῦται μόνον διὰ τῆς συστάσεως τῆς ἑταιρίας νὰ συμμίξῃ τὰ ἑταιρικὰ κεφάλαια μετὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ περιουσίας καὶ νὰ καταθέσῃ αὐτὰ ὡς κεφάλαια περιαγωγικῆς ἑταιρίας».

«Ἀλλ' ἐὰν εὑρίσκηται εἰς πόλιν, ἔνθα ὑπάρχει συνήθεια οἱ περιαγωγεῖς νὰ συμμιγνύωσι τὴν ἑταιρικὴν περιουσίαν μετὰ τῆς ἰδίας αὐτῶν, ἐπιτρέπεται τοῦτο ἐν τῇ ἀπολύτῳ ἑταιρίᾳ».

---

(1) (Ἴδε ἄρθρον 141). Ἡ ὑπέρογκος βλάβη ἐπιβαρύνει μόνον τὸν περιαγωγέα, διότι αὕτη θεωρεῖται ὡς δωρεὰ γινομένη ὑπὸ τοῦ ἀγοραστοῦ πρὸς τὸν πωλητήν, ἡ δὲ ἑταιρία συνίσταται ἐπὶ σκοπῷ κέρδους, οὐχὶ δὲ εὐποιΐας, μὴ δικαιουμένου τοῦ περιαγωγέως νὰ δωρήσῃ τι ἐκ τῶν κεφαλαίων τῆς ἑταιρίας. Ἐπίσης δὲν δύναται νὰ πωλήσῃ τι εἰς ἐκείνους, ὧν ἡ ὑπὲρ αὐτοῦ μαρτυρία εἶναι ἀπαράδεκτος, ἐκτὸς ἂν πωλήσῃ τὸ πρᾶγμα ὑπὲρ τὴν ἀξίαν του (ἴδε ἄρθρ. 1497). Ἐξαιρετικῶς δικαιοῦται νὰ ἀντικαθιστᾷ ἐντολοδόχον πρὸς διάπρασιν ἢ ἀγορὰν παρὰ τὴν διάταξιν τοῦ 1466. Δικαιοῦται καὶ εἰς τὸν κεφαλαιοῦχον νὰ δίδῃ ὡς π·ιδ·αᾶ (κατάθημα) μέρος τοῦ κεφαλαίου.

ΑΡΘΡΟΝ 1416ον

«Ἐὰν ἐν τῇ ἀπολύτῳ περιαγωγικῇ ἑταιρίᾳ ὁ κεφαλαιοῦχος λέγων τῷ περιαγωγεῖ: ἐνέργησον κατὰ τὴν γνώμην σου, ἀναθέσῃ τὰς ὑποθέσεις τῆς ἑταιρίας εἰς τὴν γνώμην του, οὗτος ἔχει τὴν ἄδειαν νὰ συμμίξῃ ἐν πάσῃ περιπτώσει τὴν ἑταιρικὴν περιουσίαν μετὰ τῆς ἰδίας καὶ νὰ καταθέσῃ αὐτὴν ὡς κεφάλαια εἰς περιαγωγικὴν ἑταιρίαν».

«Ἀλλὰ τοιουτοτρόπως δὲν ἔχει τὴν ἄδειαν νὰ δωρήσῃ τι ἐκ τῆς ἑταιρικῆς περιουσίας, νὰ δανείσῃ καὶ νὰ δανεισθῇ ποσὸν ἀνώτερον τῶν κεφαλαίων· ἡ ἐκτέλεσις τούτων ἐξήρτηται ἐκ τῆς ρητῆς ἀδείας τοῦ κεφαλαιούχου».

ΑΡΘΡΟΝ 1417ον

«Ἐν ᾗ περιπτώσει ὁ περιαγωγεὺς συμμίξῃ τὴν ἰδίαν περιουσίαν μετὰ τῆς ἑταιρικῆς, τὸ προκύπτον κέρδος διανέμεται ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ τῶν κεφαλαίων».

«Δηλαδὴ τὸ κέρδος τῶν ἰδίων κεφαλαίων λαμβάνει ὁ ἴδιος, τὸ δὲ τῆς ἑταιρίας διανέμεται μετὰ τοῦ κεφαλαιούχου κατὰ τὰ συμπεφωνημένα» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1418ον

«Τὸ πρᾶγμα ὅπερ τῇ ἀδείᾳ τοῦ κεφαλαιούχου ὁ περιαγωγεὺς ἀγοράζει ἐπὶ πιστώσει ὑπὲρ τὰ κεφάλαια τῆς ἑταιρίας, ἀνήκει ἀπὸ κοινοῦ εἰς ἀμφοτέρους ὡς διὰ πιστωτικῆς ἑταιρίας» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1419ον

«Ἐὰν ὁ περιαγωγεὺς ἀπὸ τῆς πόλεως, ἐν ᾗ ἐμπορεύεται, μεταβῇ εἰς ἄλλην, λαμβάνει τὰ συνήθη ἔξοδα ἀπὸ τῆς ἑταιρικῆς περιουσίας».

---

(1) Ἐν ᾗ περιπτώσει συμμίξῃ τὴν ἰδίαν περιουσίαν μετὰ τῆς ἑταιρικῆς ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ κεφαλαιούχου, θεωρεῖται ὡς ὑπαίτιος πάσης ζημίας προελθούσης ἐκ τῆς πράξεώς του ταύτης.

(2) Δηλαδὴ ἐνῷ ἡ ζημία ἡ προκύπτουσα ἐκ τῆς περιαγωγικῆς ἑταιρίας δὲν ἐπιβαρύνει τὸν περιαγωγέα, ἐν τούτοις τῆς ζημίας τῆς προελευσομένης ἐκ τῆς συναλλαγῆς τῆς ἐνεργουμένης ὑπὲρ τὰ κεφάλαια τῆς ἑταιρίας συμμετέχει καὶ ὁ περιαγωγεὺς κατὰ τὰς διατάξεις τῆς πιστωτικῆς ἑταιρίας.

ΑΡΘΡΟΝ 1420ον

«Ὁ περιαγωγεὺς ἐν τῇ περιωρισμένῃ ἑταιρίᾳ ὀφείλει νὰ τηρῇ τοὺς ὅρους καὶ περιορισμοὺς τοῦ κεφαλαιούχου» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1421ον

«Ἐὰν ὁ περιαγωγεὺς παραβῇ τὴν ἐντολήν του καὶ ἐνεργήσῃ παρὰ τοὺς τεθέντας αὐτῷ ὅρους, θεωρεῖται ὡς σφετεριστής, πᾶν δὲ κέρδος καὶ ζημία προερχομένη ἐκ τοιαύτης ἐπιχειρήσεως ἀνήκει εἰς αὐτόν, εὐθυνόμενον εἰς ἀποζημίωσιν διὰ τὴν ἀπώλειαν ἑταιρικῆς περιουσίας» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1422ον

«Ἐὰν ὁ περιαγωγεύς, ἐνῷ ὁ κεφαλαιοῦχος ἀπαγορεύσῃ αὐτῷ νὰ μεταβῇ εἰς ὡρισμένον τόπον φέρων μεθ' ἑαυτοῦ ἑταιρικὴν

---

(1) (Ἴδε ἄρθρον 83 καὶ δευτέραν παράγραφον τοῦ 64). Ὁ περιαγωγεὺς θεωρούμενος ὡς ἐντολοδόχος τοῦ κεφαλαιούχου ὀφείλει κατὰ τὰς περὶ ἐντολῆς διατάξεις νὰ ἐνεργῇ κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ ἐντολέως του.

(2) Ἐὰν ὁ περιαγωγεὺς ἀγοράσῃ ἐμπόρευμά τι παρὰ τὴν ἄδειαν τοῦ κεφαλαιούχου, οὗτος δὲ προβλέπων κέρδος μετὰ τὴν ἀγορὰν παραδεχθῇ αὐτήν, ἡ μεταγενεστέρα αὕτη παραδοχὴ τοῦ κεφαλαιούχου δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, τὸ δὲ κέρδος ἢ ἡ ζημία ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν περιαγωγέα· διότι ὁ περιαγωγεὺς κατέστη ὑπεύθυνος πρὸς ἀποζημίωσιν διὰ τῆς παραβάσεως τῶν τεθέντων ὅρων, διὰ δὲ τῆς εὐθύνης ταύτης τὸ παρὰ τὴν ἄδειαν ἀγορασθὲν ἐμπόρευμα περιῆλθεν εἰς τὴν κυριότητα αὐτοῦ, ἡ ἐπὶ τοῦ ἀλλοτρίου δὲ πράγματος παρὰ τοῦ κεφαλαιούχου χορηγουμένη ἄδεια εἶναι ὅλως ἀνίσχυρος καὶ ἀνωφελής. Ὁ ὑπὸ τοῦ κεφαλαιούχου γινόμενος περιορισμὸς εἶναι δύο εἰδῶν ἢ 1ον εἶναι γενικὸς καὶ ἀπαιτεῖ ρητὴν ἀπαγόρευσιν, ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει ὁ παρὰ τὴν ἀπαγόρευσιν ἐνεργῶν περιαγωγεὺς θεωρεῖται ὡς σφετεριστής, ἢ 2ον εἶναι μερικὸς καὶ τότε ἀπαιτεῖται ρητὴ ἀπαγόρευσις, διὰ τῆς παραβάσεως τῆς ὁποίας ὁ περιαγωγεὺς δὲν θεωρεῖται ὡς σφετεριστής. Π.χ. ἂν ὁ κεφαλαιοῦχος ἀπαγορεύσῃ τὴν ἀγορὰν ἄλλου ἐμπορεύματος ἐκτὸς τοῦ σίτου, ὁ περιαγωγεὺς θεωρεῖται ὡς σφετεριστὴς ἂν ἀγοράσῃ καὶ ἄλλο εἶδος, ἀλλ' ἂν εἴπῃ: ἀγόρασον ἀπὸ τοῦ καταστήματος τοῦ δεῖνος ἐμπόρου, χωρὶς νὰ προσθέσῃ τὸν ρητὸν ὅρον τοῦ νὰ μὴ ἀγοράσῃ ἀπὸ ἄλλου καταστήματος, ὁ περιαγωγεὺς δὲν θεωρεῖται ὡς σφετεριστής.

περιουσίαν, ἢ νὰ πωλήσῃ ἐπὶ πιστώσει πρᾶγμα, παραβαίνων τοῦτο μεταβῇ εἰς ἄλλον τόπον φέρων μεθ' ἑαυτοῦ ἑταιρικὴν περιουσίαν καὶ αὕτη ἀπολεσθῇ, ἢ πωλήσῃ πρᾶγμα ἐπὶ πιστώσει, καὶ τὸ τίμημα ἀπολεσθῇ, ὁ περιαγωγεὺς ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν».

ΑΡΘΡΟΝ 1423ον

«Ὅταν ὁ κεφαλαιοῦχος ὁρίσῃ τὸν χρόνον τῆς ἑταιρίας, αὕτη διαλύεται ἅμα τῇ λήξει τοῦ χρόνου ἐκείνου».

ΑΡΘΡΟΝ 1424ον

«Ὁ κεφαλαιοῦχος παύων τὸν περιαγωγέα, ὀφείλει νὰ γνωστοποιήσῃ αὐτῷ τὴν παῦσίν του».

«Αἱ διαχειρίσεις τοῦ περιαγωγέως, αἱ γινόμεναι μέχρις οὗ οὗτος λάβῃ γνῶσιν τῆς παύσεώς του, εἶναι ἰσχυραί».

«Ἀλλ' ἀφοῦ μάθῃ τὴν παῦσιν του, δὲν δύναται νὰ διαχειρίζηται τὰ εἰς χεῖρας αὐτοῦ εὑρισκόμενα χρήματα· δύναται ὅμως ἐκτὸς τῶν χρημάτων νὰ πωλήσῃ πᾶν ἄλλο πρᾶγμα καὶ μετατρέψῃ αὐτὸ εἰς χρήματα».

ΑΡΘΡΟΝ 1425ον

«Ὁ περιαγωγεὺς ἀποκτᾷ δικαίωμα ἐπὶ τοῦ κέρδους μόνον διὰ τῆς ἐργασίας του».

«Ἡ δὲ ἐργασία προσκτᾶται ἀξίαν μόνον διὰ τῆς συμβάσεως».

«Ὅθεν ἐν τῇ συνομολογήσει τῆς ἑταιρίας ὁ περιαγωγεὺς μετέχει τοῦ κέρδους ἀναλόγως τῆς μερίδος, ἥτις ὡρίσθη δι' αὐτόν».

ΑΡΘΡΟΝ 1426ον

«Ὁ κεφαλαιοῦχος ἀποκτᾷ δικαίωμα ἐπὶ τοῦ κέρδους διὰ τῶν κεφαλαίων του».

«Ὅθεν ἐν τῇ πλημμελεῖ περιαγωγικῇ ἑταιρίᾳ, τὸ ὅλον τοῦ κέρδους ἀνήκει εἰς αὐτόν».

«Ὁ δὲ περιαγωγεὺς θεωρούμενος ὡς μισθωτὸς αὐτοῦ, λαμβάνει μισθὸν κατ' ἐκτίμησιν».

«Ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ ὅ,τι συνεφωνήθη κατὰ τὴν σύμβασιν».

«Ἐὰν δὲ δὲν ὑπάρχῃ κέρδος δὲν ἔχῃ δικαίωμα μισθοῦ κατ' ἐκτίμησιν» (1).

(1) Δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὸ συμφωνηθὲν ποσόν, διότι καὶ ἐν τῇ

ΑΡΘΡΟΝ 1427ον

«Ἐὰν ἀπολεσθῇ μέρος τῆς ἑταιρικῆς περιουσίας, τοῦτο κατὰ πρῶτον καταλογίζεται ἀπέναντι τοῦ κέρδους, καὶ δὲν δύναται νὰ ἀφαιρεθῇ ἀπὸ τοῦ κεφαλαίου».

«Ἐὰν δὲ (ἡ ζημία) ὑπερβαίνῃ τὸ κέρδος καὶ καταλογίζηται εἰς τὸ κεφάλαιον, ὁ περιαγωγεὺς δὲν ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν».

«Εἴτε ἡ ἑταιρία εἶναι ἔγκυρος, εἴτε πλημμελής» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1428ον

«Ἡ ζημία ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀνήκει εἰς τὸν κεφαλαιοῦχον».

«Ἐὰν δὲ συμφωνηθῇ νὰ εἶναι εἰς βάρος συνεταιρικῶς καὶ τοῦ περιαγωγέως, ἡ συμφωνία αὕτη δὲν εἶναι ἰσχυρά».

ΑΡΘΡΟΝ 1429ον

«Ὁ θάνατος ἢ ἡ διαρκὴς παραφροσύνη τοῦ κεφαλαιούχου ἢ τοῦ περιαγωγέως, συνεπάγεται τὴν διάλυσιν τῆς ἑταιρίας» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1430ον

«Ἐὰν ὁ περιαγωγεὺς ἀποθάνῃ χωρὶς νὰ εἴπῃ τι περὶ τῶν κεφαλαίων, ἡ ἀποζημίωσις διὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν κεφαλαίων πληρώνεται ἐκ τῆς ἐγκαταλειφθείσης περιουσίας του».

«Ἴδε ἄρθρ. 891—1335».

ἐγκύρῳ μισθώσει τὸ αὐτὸ ποσὸν δύναται νὰ λάβῃ καὶ διότι κατὰ γενικὸν κανόνα ἐν πάσῃ πλημμελεῖ πράξει ὁρίζεται ὁ κατώτερος ὅρος, καθόσον μάλιστα ἂν ἐδίδετο πλέον τοῦ συμφωνηθέντος ποσοῦ, ἡ πλημμέλεια τῆς πράξεως, ἥτις θεωρεῖται ἐλάττωμα αὐτῆς, θὰ μετεβάλλετο εἰς πλεονέκτημα καὶ θὰ ὡρίζετο παρὰ τὸν γενικὸν κανόνα τὸ ἀνώτερον ποσόν.

(1) Διὰ τὴν ζημίαν, ἥτις ὑπερβαίνει τὰ κέρδη καὶ ἑπομένως ἐλαττώνει τὰ κεφάλαια, δὲν ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν, διότι ὁ περιαγωγεὺς θεωρεῖται ἔμπιστος.

(2) Οἱ κληρονόμοι τῶν συνεταίρων δὲν δύνανται νὰ ἀντικαταστήσωσιν αὐτούς, διότι βάσις τῆς ἑταιρίας εἶναι ἡ μεταξὺ τῶν συνεταίρων ἐμπιστοσύνη.

ΤΙΤΛΟΣ Η'

Περὶ ἀγροληψίας καὶ δενδροκομίας.

(Περιέχει δύο κεφάλαια).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Περὶ ἀγροληψίας.

مزارعه يانلدر

(Μουζαράὰ π·εγιανιντά δ·ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1431ον

«Ἀγροληψία εἶναι εἶδος ἑταιρίας, καθ' ἣν ὁ εἷς καταβάλλει τοὺς ἀγροὺς καὶ ὁ ἕτερος τὴν ἐργασίαν, δηλαδὴ εἶναι εἶδος ἑταιρίας ἵνα καλλιεργῆται ἡ γῆ, καὶ διανέμωνται μεταξύ των τὰ προϊόντα» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1432ον

«Συστατικὰ στοιχεῖα τῆς ἀγροληψίας εἶναι ἡ πρότασις καὶ παραδοχή».

«Οἷον ἐὰν ὁ ἀγροδεσπότης εἴπῃ εἰς τὸν ἀγρολήπτην, δηλ. εἰς τὸν γεωργόν: τὸν ἀγρὸν τοῦτον σοὶ ἔδωκα ἀγροληπτικῶς ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ λαμβάνω ἐκ τῶν προϊόντων τόσην μερίδα, ὁ δὲ γεωργὸς ἐπίσης εἴπῃ: ἐδέχθην ἢ συγκατετέθην, ἡ εἴπῃ λόγον τινὰ δηλοῦντα τὴν εἰς τοῦτο συναίνεσίν του, ἢ ἐὰν ὁ γεωργὸς εἴπῃ εἰς τὸν ἀγροδεσπότην: δέχομαι νὰ καλλιεργήσω τὸν ἀγρόν σου ἀγροληπτικῶς, καὶ ἐκεῖνος συγκατατεθῇ εἰς τοῦτο, συνίσταται σύμβασις ἀγροληψίας».

---

(1) Μουζαραὰ κυριολεκτικῶς σημαίνει τὴν σπορὰν γεννημάτων καὶ ἐν γένει φυτῶν, νομικῶς δὲ τὴν ἑταιρίαν τὴν ἀφορῶσαν εἰς τὴν γεωργίαν τὴν ἐνεργουμένην δι' ἐπιμόρτου καλλιεργείας. Κατὰ τὴν ἀνάλογον ἐφαρμογὴν ἐπειδὴ ἀντικείμενον τῆς ἑταιρίας εἶναι τὰ παραχθησόμενα προϊόντα, τουτέστιν ἄγνωστον καὶ ἀόριστον πρᾶγμα, ἡ τοιαύτη ἑταιρία ἔδει νὰ θεωρῆται ὡς πλημμελής, καὶ διὰ τοῦτο κατὰ τὸν Μέγαν Ἰμάμην τοιαύτη ἑταιρία δὲν ἐπιτρέπεται, ἀλλ' ἐπετράπη ὑπὸ τῶν δύο Ἰμαμῶν διὰ τὴν διευκόλυνσιν τῆς παραγωγῆς ἐξαιρετικῶς.

ΑΡΘΡΟΝ 1433ον

«Ἐν τῇ ἀγροληψίᾳ δέον οἱ συμβαλλόμενοι νὰ ὦσιν ἐχέφρονες».

«Δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ὦσιν ἐνήλικοι».

«Κατ' ἀκολουθίαν καὶ ὁ χειράφετος ἀνήλικος δύναται νὰ συνάψῃ σύμβασιν ἀγροληψίας».

ΑΡΘΡΟΝ 1434ον

«Ἡ σπορά, τουτέστι τὸ εἶδος τοῦ σπόρου, δέον νὰ ὁρίζηται, ἢ νὰ συμφωνῆται ὅτι ὁ γεωργὸς δύναται ἐν γένει νὰ σπείρῃ ὅ,τι βούλεται» (1).

---

(1) Ἐὰν ὁ σπόρος εἶναι τοῦ ἀγροδεσπότου, τότε ὁ ἀγρολήπτης θεωρεῖται μισθωτός, ὁ δὲ ἀγροδεσπότης μισθωσάμενος. Ἐὰν δὲ ὁ σπόρος εἶναι τοῦ ἀγρολήπτου, τότε ὁ ἀγρολήπτης θεωρεῖται ὅτι ἐμίσθωσε τὸν ἀγρόν, διὰ τοῦτο τὸ προϊὸν ὁτὲ μὲν θεωρεῖται ἀμοιβὴ τῆς ἐργασίας, ὁτὲ δὲ μίσθωμα τῆς γῆς. Ὅθεν καθὼς ἐν τῇ ἐκμισθώσει δέον νὰ εἶναι γνωστὸν τὸ μίσθωμα, οὕτω καὶ ἐν τῇ ἀγροληψίᾳ, διὰ νὰ ᾖ αὕτη ἀπηλλαγμένη πλημμελείας, πρέπει ἡ μερὶς νὰ εἶναι γνωστή.

Ἐὰν ὁ ἀγρολήπτης γινώσκῃ τὴν ἔκτασιν τῶν ἀγρῶν, δὲν βλάπτει ἂν δὲν ὡρίσθη τὸ ποσόν, ὅπερ πρέπει νὰ σπείρηται, ἀλλ' ἐν ᾗ περιπτώσει ὁ ἀγρολήπτης ἀγνοεῖ τοῦτο, δέον νὰ ὁρίζηται τὸ ποσὸν τοῦ σπόρου. Ὅταν ὁ σπόρος δίδωται ὑπὸ τοῦ ἀγροδεσπότου, δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ προσδιορίζηται ἡ σπορά, ἢ νὰ γίνηται περὶ τούτου γενικὴ συμφωνία· ἀλλ' ἐν ᾗ περιπτώσει ὁ σπόρος δίδωται ὑπὸ τοῦ ἀγρολήπτου, τότε δέον νὰ ὁρίζηται ἡ σπορά, ἢ νὰ συνάπτηται γενικὴ συμφωνία, ἄλλως ἡ σύμβασις εἶναι πλημμελής.

Ὅταν ὁ σπόρος δίδωται ὑπὸ τοῦ ἀγροδεσπότου, ἡ σύμβασις δὲν εἶναι ἐκτελεστή, δηλαδὴ ὁ ἀγροδεσπότης δύναται, ὅταν βούληται, νὰ ἀναχωρήσῃ τοῦ συναλλάγματος, ἀλλὰ μετὰ τὴν σποράν θεωροῦνται οἱ σπόροι ὡς προσδιορισθέντες. Διὰ τὸν ἀγρολήπτην ὅμως τὸ συνάλλαγμα εἶναι ἐκτελεστὸν καὶ δὲν δύναται οὗτος νὰ ἀναχωρήσῃ τούτου. Ἐὰν ὁ σπόρος δίδωται ὑπὸ τοῦ ἀγρολήπτου, δέον ἡ ποσότης αὐτοῦ νὰ ᾖ γνωστή· ἀλλ' ἐν ᾗ περιπτώσει δίδωται ὑπὸ τοῦ ἀγροδεσπότου, ἡ ποσότης τοῦ σπόρου δὲν ἀπαιτεῖται νὰ εἶναι γνωστή, διότι ἡ σύμβασις δὲν εἶναι ἐκτελεστὴ ὡς πρὸς αὐτόν. Ἐν γένει ἡ σύμβασις δὲν εἶναι ἐκτελεστὴ δι' ἐκεῖνον, ὅστις δίδει τὸν σπόρον, τουτέστιν ἡ σύμβασις δὲν ἐπιβάλλεται εἰς αὐτόν, καθόσον

ΑΡΘΡΟΝ 1435ον

«Κατὰ τὴν σύμβασιν δέον νὰ προσδιορίζηται ἡ ἰδανικὴ μερίς, ἣν θὰ λάβῃ ἐκ τῶν προϊόντων ὁ ἀγρολήπτης, οἷον τὸ ἥμισυ, τὸ τρίτον».

«Ἀλλ' ἐν ᾗ περιπτώσει δὲν προσδιορίζηται ἡ μερὶς αὐτοῦ, ἢ συμφωνηθῇ νὰ λαμβάνῃ ἄλλο πρᾶγμα ἐκτὸς τῶν προϊόντων, ἢ ἐκ τῶν προϊόντων ὡρισμένα κοιλὰ κατ' ἀποκοπήν, ἡ ἀγρολημψία δὲν εἶναι ἔγκυρος».

ΑΡΘΡΟΝ 1436ον

«Ὁ ἀγρὸς δέον νὰ ᾖ ἐπιδεκτικὸς καλλιεργείας καὶ νὰ παραδοθῇ εἰς τὸν γεωργόν» (1)

ΑΡΘΡΟΝ 1437ον

«Ἡ ἀγρολημψία εἶναι πλημμελής, ἐὰν ἐλλείπῃ εἷς ἐκ τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων ὅρων».

ΑΡΘΡΟΝ 1438ον

«Ἐν τῇ ἐγκύρῳ ἀγρολημψίᾳ τὰ προϊόντα διανέμονται μεταξὺ τῶν συμβαλλομένων, καθ' οὓς θέτουσιν ὅρους» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1439ον

«Ἐν τῇ πλημμελεῖ ἀγρολημψίᾳ τὰ προϊόντα ἀνήκουσι καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὸν κύριον τοῦ σπόρου».

«Ὁ δὲ ἄλλος, ἂν ᾖ ὁ ἀγροδεσπότης, λαμβάνει τὸ μίσθωμα τοῦ ἀγροῦ του».

«Ἂν ᾖ ὁ γεωργός, λαμβάνει μισθὸν κατ' ἐκτίμησιν» (3).

ἡ παροχὴ τῆς σπορᾶς θεωρεῖται ὡς κατανάλωσις συγκεκριμένου πράγματος, ἥτις δὲν ἐπιβάλλεται καταναγκαστικῶς.

(1) Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἕνεκεν ἀφορίας δὲν παραχθῶσι προϊόντα, ὁ ἀγρολήπτης δὲν δικαιοῦται νὰ ζητήσῃ τι παρὰ τοῦ ἀγροδεσπότου ἐν τῇ ἐγκύρῳ ἑταιρίᾳ, διότι οὐδὲν τοιοῦτον δικαίωμα κέκτηται, καθόσον ἡ ἑταιρία συνίσταται ἐπὶ σκοπῷ διανομῆς τῶν παραχθησομένων προϊόντων.

(2) Ἡ ἐκτάκτως γινομένη πλημμύρα δὲν συνεπάγεται τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἀγρολημψίας, διότι ἡ θεομηνία αὕτη δὲν εἶναι διαρκής.

(3) Δηλαδὴ ἐν τῇ πλημμελεῖ ἀγρολημψίᾳ ὀφείλεται μίσθωμα ἢ μισθός, ἐν ᾗ περιπτώσει ὁ δίδων τὸν σπόρον λαμβάνει τὸ ὅλον τῶν προϊόντων,

ΑΡΘΡΟΝ 1440ον

«Ἐὰν ὁ ἀγροδεσπότης ἀποθάνῃ, ἐνόσῳ εἰσέτι τὰ σπαρτὰ εἶναι πράσινα (ἄωρα), ὁ γεωργὸς ἐξακολουθεῖ τὴν ἐργασίαν του, μέχρις οὗ ὡριμάσωσιν αὐτά».

«Οἱ κληρονόμοι τοῦ ἀποθανόντος δὲν δύνανται νὰ τὸν ἐμποδίσωσιν».

«Ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ γεωργός, οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ ὑποκαθίστανται εἰς τὴν θέσιν του καί, ἂν θέλωσιν, ἐξακολουθοῦσι τὴν ἐργασίαν τῆς καλλιεργείας μέχρι τῆς ὡριμάνσεως τῶν σπαρτῶν».

«Ὁ ἀγροδεσπότης δὲν δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τοῦτο» (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

Περὶ δενδροκομίας.

مساقات يانلدر

(Μουσακὰτ πεγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1441ον

«Ἡ δενδροκομία εἶναι εἶδος ἑταιρίας, καθ' ἣν ὁ μὲν εἷς παραχωρεῖ τὰ δένδρα καὶ ὁ ἕτερος τὴν καλλιέργειαν ὑπὸ τὸν

καὶ ἐὰν μὲν ὁ λαβὼν τὸ προϊὸν εἶναι ὁ ἀγρολήπτης, ὀφείλει νὰ πληρώσῃ εἰς τὸν ἀγροδεσπότην τὸ ἐνοίκιον τοῦ ἀγροῦ, ἐὰν δὲ ὁ ἀγροδεσπότης, ἐπίσης ὀφείλει νὰ πληρώσῃ μισθὸν κατ' ἐκτίμησιν εἰς τὸν ἀγρολήπτην, μολονότι τὸ ἐνοίκιον ἢ ὁ μισθὸς δὲν εἶναι μέρος τοῦ προϊόντος καὶ ὡς τοιοῦτον δὲν ἔπρεπε νὰ ἐπιτρέπηται. Ἐν μὲν τῇ ἐγκύρῳ ἀγροληψίᾳ τὸ δικαίωμα ἀνάγεται εἰς τὸ προϊόν, οὗτινος μὴ ὑπάρχοντος ἀποσβέννυται καὶ τὸ δικαίωμα, ἀλλ' ἐν τῇ πλημμελεῖ ἀγροληψίᾳ τὸ δικαίωμα τοῦτο ἀνάγεται εἰς τὴν ὑποχρέωσιν, οὐχὶ δὲ εἰς τὸ προϊόν.

(1) Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀγροδεσπότου τὸ συνάλλαγμα τῆς ἀγροληψίας ἐξακολουθεῖ ἰσχύον, διότι ἄλλως θὰ ἠδικεῖτο ὁ γεωργός· ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀγρολήπτου οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ ἔχουσι τὴν ἐπιλογὴν δικαιούμενοι νὰ παραιτηθῶσι τὸ δικαίωμα αὐτῶν. Ὁ ἀγροδεσπότης ἀρνούμενος νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸ δικαίωμα τοῦτο τῶν κληρονόμων, ὀφείλει νὰ πληρώσῃ μισθὸν διὰ τὴν γενομένην ἐργασίαν.

ὅρον τοῦ νὰ διανέμωνται μεταξύ των τοὺς παραγομένους καρπούς» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1442ον

«Συστατικὸν στοιχεῖον τῆς δενδροκομίας εἶναι ἡ πρότασις καὶ ἡ παραδοχή».

«Οἷον ἐὰν ὁ κύριος τῶν δένδρων εἴπῃ : σοὶ ἔδωκα τὰ δένδρα ταῦτα διὰ συναλλάγματος δενδροκομίας ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ λαμβάνω ἐκ τῶν καρπῶν αὐτῶν τόσον μέρος, ὁ δὲ δενδροκόμος, τουτέστιν ὁ καλλιεργήσων τὰ δένδρα ἐκεῖνα, παραδεχθῇ τοῦτο, συνίσταται σύμβασις δενδροκομίας».

ΑΡΘΡΟΝ 1443ον

«Οἱ συμβαλλόμενοι δέον νὰ ὦσιν ἐχέφρονες».

«Δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ὦσιν ἐνήλικοι».

ΑΡΘΡΟΝ 1444ον

«Καθὼς ἐν τῇ ἀγρολῃψίᾳ οὕτω καὶ ἐν τῇ συμβάσει τῆς δενδροκομίας αἱ ἰδανικαὶ μερίδες τῶν συναλλαττομένων δέον νὰ ὁρίζωνται, οἷον τὸ ἥμισυ, τὸ τρίτον».

ΑΡΘΡΟΝ 1445ον

«Τὰ δένδρα δέον νὰ παραδίδωνται εἰς τὸν δενδροκόμον».

ΑΡΘΡΟΝ 1446ον

«Ἐν τῇ ἐγκύρῳ δενδροκομίᾳ οἱ συναλλαττόμενοι διανέμονται τοὺς καρποὺς κατὰ τὰ μεταξύ των συμπεφωνημένα».

ΑΡΘΡΟΝ 1447ον

«Ἐν τῇ πλημμελεῖ δενδροκομίᾳ οἱ παραγόμενοι καρποὶ ἀνήκουσι καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὸν κύριον τῶν δένδρων».

---

(1) Ἡ δενδροκομία εἶναι συνάλλαγμα καθὼς καὶ ἡ δενδροληψία. Κατὰ μὲν τὸν Μέγαν Ἰμάμην τὸ συνάλλαγμα τοῦτο θεωρεῖται ἄκυρον, διότι συγκροτεῖται ἐπὶ ἀγνώστου πράγματος, τουτέστιν ἐπὶ ἀγνώστου καρποῦ. Ἀλλὰ κατὰ τοὺς δύο Ἰμάμας ἐπετράπη πρὸς διευκόλυνσιν τῆς καλλιεργείας τῶν δένδρων καὶ παραγωγῆς καρποῦ, τὰ ὁποῖα δὲν δύνανται πάντοτε οἱ ἰδιοκτῆται νὰ καλλιεργῶσιν αὐτοπροσώπως. Ὁ νομοθέτης τοῦ Ἀστυκοῦ Κώδικος παρεδέχθη τὴν γνώμην τῶν δύο Ἰμαμῶν.

«Ὁ δὲ δενδροκόμος λαμβάνει μισθὸν κατ' ἐκτίμησιν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1448ον

«Ἐὰν ὁ κύριος τῶν δένδρων ἀποθάνῃ, ἐνῷ οἱ καρποὶ εἶναι εἰσέτι ἄωροι, ὁ δενδροκόμος ἐξακολουθεῖ τὴν ἐργασίαν του, ἄχρις οὗ ὡριμάσωσιν».

«Οἱ κληρονόμοι τοῦ ἀποθανόντος δὲν δύνανται νὰ τὸν ἐμποδίσωσιν».

«Ἀλλ' ἐὰν ἀποθάνῃ ὁ δενδροκόμος, ὁ κληρονόμος αὐτοῦ ἀποκαθίσταται εἰς τὴν θέσιν του καί, ἐὰν θέλῃ, ἐξακολουθεῖ τὸ ἔργον του».

«Ὁ κύριος τῶν δένδρων δὲν δύναται νὰ τὸν ἐμποδίσῃ».

---

(1) Ὁ καρπὸς ἀνήκει εἰς τὸν κύριον τῶν δένδρων, διότι παράγεται ἐκ τῶν δένδρων τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν του, ὁ δὲ δενδροκόμος λαμβάνει μισθὸν κατ' ἐκτίμησιν, διότι κατέβαλε τὴν ἐργασίαν αὐτοῦ ἐπὶ σκοπῷ ὠφελείας.

Τῇ 13 Δζεμάζηλ-ἐσσὲλ 1291.

Ἀχμὲτ Δζεβδὲτ, ὑπουργὸς τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως.
Ἐσσεὶδ Χαλήλ, φύλαξ τῶν ρητρῶν.
Σεὶφ οὔδ-Δ'ήν, πρώην κριτὴς Κωνσταντινουπόλεως.
Ἀχμὲτ Χουλουσῆ, μουφτῆς τοῦ στρατιωτικοῦ συμβουλίου.
Ἀχμὲτ Χιλμῆ, μέλος τοῦ ἀνωτάτου δικαστηρίου.
Ἀχμὲτ Χαλίδ', μέλος τοῦ ἱερονομικοῦ ἐλεγκτικοῦ συμβουλίου.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Ι' ΒΙΒΛΙΟΥ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ. Περί τινων νομικῶν ὅρων. Ἀρ. 1045 – 1059 Σελ. 579 – 582

Τίτλος Α'. Περὶ κοινωνίας ἐκ κτήσεως.

Κεφάλαιον Α'. Περὶ ὁρισμοῦ καὶ διαιρέσεως τῆς ἐκ κτήσεως κοινωνίας. Ἄρθρ. 1060 – 1068 » 582 – 584

Κεφάλαιον Β'. Περὶ τῆς ἐξουσίας τῶν ἐπικοίνων πραγμάτων. Ἄρθρ. 1069 – 1090 » 584 – 592

Κεφάλαιον Γ'. Περὶ κοινῶν ἀπαιτήσεων. Ἀρ. 1091 – 1113 » 592 – 600

Τίτλος Β'. Περὶ διανομῆς.

Κεφάλαιον Α'. Περὶ ὁρισμοῦ καὶ διαιρέσεως τῆς διανομῆς. Ἄρθρ. 1114 – 1122 » 601 – 604

Κεφάλαιον Β'. Περὶ τῶν ὅρων τῆς διανομῆς. Ἄρθρ. 1123 – 1131 » 604 – 609

Κεφάλαιον Γ'. Περὶ τῆς διὰ προσθέσεως διανομῆς. Ἄρθρ. 1132 – 1138 » 609 – 611

Κεφάλαιον Δ'. Περὶ τῆς διὰ χωρισμοῦ διανομῆς. Ἄρθρ. 1139 – 1146 » 611 – 613

Κεφάλαιον Ε'. Περὶ τοῦ τρόπου τῆς διανομῆς. Ἄρθρ. 1147 – 1152 » 613 – 615

Κεφάλαιον ΣΤ'. Περὶ ἐπιλογῶν. Ἄρθρ. 1153 – 1155 » 615 – 616

Κεφάλαιον Ζ'. Περὶ ἀκυρώσεως καὶ διαρρήξεως τῆς διανομῆς. Ἄρθρ. 1156 – 1161 » 617 – 618

Κεφάλαιον Η'. Περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς διανομῆς. Ἄρθρ. 1162 – 1173 » 618 – 622

Κεφάλαιον Θ'. Περὶ διανομῆς ὠφελείας. Ἀρ. 1174 – 1191 » 622 – 629

Τίτλος Γ'. Περὶ ζητημάτων ἀναγομένων εἰς τοὺς φράκτας καὶ γείτονας.

Κεφάλαιον Α'. Περί τινων κανόνων σχετικῶν πρὸς τὰς κτηματικὰς διατάξεις. Ἄρθρ. 1192 – 1197 » 629 – 631

Κεφάλαιον Β'. Περὶ γειτονικῶν πράξεων. Ἀρ. 1198 – 1212 » 631 – 637

Κεφάλαιον Γ'. Περὶ ὁδῶν. Ἄρθρ. 1213 – 1223 » 637 – 640

Κεφάλαιον Δ'. Περὶ δικαιώματος διαβάσεως, ὑδρεύσεως καὶ ἐκροῆς. Ἄρθρ. 1224 – 1233 » 640 – 643

Τίτλος Δ'. Περὶ κοινωνίας κοινῶν πραγμάτων.

Κεφάλαιον Α'. Περὶ πραγμάτων κοινῶν ἢ μὴ τοῖς πᾶσιν. Ἄρθρ. 1234 – 1247 » 643 – 646

Κεφάλαιον Β'. Περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἀποκτᾶται ἡ κυριότης τῶν κοινῶν πραγμάτων. Ἄρθρ. 1248 – 1253 » 647 – 649

Κεφάλαιον Γ'. Περὶ τῶν γενικῶν διατάξεων τῶν κοινῶν πραγμάτων. Ἄρθρ. 1254 – 1261 » 649 – 650

Κεφάλαιον Δ'. Περὶ δικαιώματος ὑδρεύσεως καὶ πόσεως. Σελ. Ἄρθρ. 1262 1269 » 650 – 652
Κεφάλαιον Ε'. Περὶ καλλιεργείας τῶν νεκρῶν γαιῶν. Ἄρθρ. 1270—1280 » 652—655
Κεφάλαιον ΣΤ'. Περὶ περιοχῆς τῶν Σουλτανικῆ ἀδείᾳ ἐπὶ νεκρῶν γαιῶν ὀρυσσομένων φρεάτων, τῶν διοχετευομένων ὑδάτων καὶ φυτευομένων δένδρων. Ἄρθρ. 1281 – 1291. » 656—659
Κεφάλαιον Ζ'. Περὶ ζητημάτων σχετικῶν πρὸς τὰς διατάξεις τῆς ἄγρας. Ἄρθρ. 1292 – 1307 » 659—663
Τίτλος Ε'. Περὶ ἐπικοίνων δαπανῶν.
Κεφάλαιον Α'. Περὶ ἐπισκευῆς ἐπικοίνων πραγμάτων καί τινων ἄλλων δαπανῶν. Ἄρ. 1308 – 1320 » 663—669
Κεφάλαιον Β'. Περὶ σκαφῆς καὶ καθαρισμοῦ τῶν ποταμῶν καὶ ὑδραγωγείων. Ἄρθρ. 1321—1328 » 669—671
Τίτλος ΣΤ'. Περὶ ἑταιρίας ἐκ συμβάσεως.
Κεφάλαιον Α'. Περὶ ὁρισμοῦ καὶ διαιρέσεως τῆς ἐκ συμβάσεως ἑταιρίας. Ἄρθρ. 1329—1332 » 672—674
Κεφάλαιον Β'. Περὶ γενικῶν ὅρων τῆς ἐκ συμβάσεως ἑταιρίας. Ἄρθρ. 1333 – 1337 » 674 – 676
Κεφάλαιον Γ'. Περὶ εἰδικῶν ὅρων τῆς χρηματικῆς ἑταιρίας. Ἄρθρ. 1338 – 1344 » 676 – 678
Κεφάλαιον Δ'. Περὶ γενικῶν τινων διατάξεων σχετικῶν πρὸς τὴν ἐκ συμβάσεως ἑταιρίαν. Ἄρθρ. 1345—1355 » 679—683
Κεφάλαιον Ε'. Περὶ ἰσομοίρου ἑταιρίας. Ἄρ. 1356 – 1364 » 683 – 688
Κεφάλαιον ΣΤ'. Περὶ ἀνισομοίρου ἑταιρίας.
Μέρος Α'. Περὶ ζητημάτων σχετικῶν πρὸς τὴν χρηματικὴν ἑταιρίαν. Ἄρθρ. 1365 – 1384 » 688—697
Μέρος Β'. Περὶ ζητημάτων σχετικῶν πρὸς τὴν ἐργολαβικὴν ἑταιρίαν. Ἄρθρ. 1385 – 1398 » 697—703
Μέρος Γ'. Περὶ ζητημάτων ἀναγομένων εἰς τὴν πιστωτικὴν ἑταιρίαν. Ἄρθρ. 1399 – 1403 » 703 – 705
Τίτλος Ζ'. Περὶ περιαγωγικῆς ἑταιρίας.
Κεφάλαιον Α'. Περὶ ὁρισμοῦ καὶ διαιρέσεως τῆς περιαγωγικῆς ἑταιρίας. Ἄρθρ. 1404 – 1407 » 705 – 706
Κεφάλαιον Β'. Περὶ τῶν ὅρων τῆς περιαγωγικῆς ἑταιρίας. Ἄρθρ. 1408—1412 » 707—708
Κεφάλαιον Γ'. Περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς περιαγωγικῆς ἑταιρίας. Ἄρθρ. 1413—1430 » 708—714
Τίτλος Η'. Περὶ ἀγρολημψίας καὶ δενδροκομίας.
Κεφάλαιον Α'. Περὶ ἀγρολημψίας. Ἄρθρ. 1431—1440 » 715 – 718
Κεφάλαιον Β'. Περὶ δενδροκομίας. Ἄρθρ. 1441—1448 » 718—720

ΑΣΤΥΚΟΣ ΚΩΔΗΞ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΙΑ΄

كتاب الوكاله

ΠΕΡΙ ΕΝΤΟΛΗΣ

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗ ΚΥΡΩΣΙΣ
ΕΚΤΕΛΕΣΘΗΤΩ ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΙΑ'.

ΠΕΡΙ ΕΝΤΟΛΗΣ.

ΔΙΑΙΡΟΥΜΕΝΟΝ

εἰς ἕνα πρόλογον καὶ τρεῖς τίτλους.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Περί τινων νομικῶν ὅρων.

بعض اصطلاحات بيانندە در

(Π·άζι ἰστιλαχὰτ π·εγιανιντά δ·ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1449ον

«وكيل (βεκιαλέτ), ἐντολή, εἶναι τὸ νὰ ἀναθέτῃ τις τὴν ὑπόθεσίν του εἰς ἕτερον, ὅστις νὰ τὸν ἀποκαθιστᾷ ἐν αὐτῇ».

«Ὁ ἀναθέτων λέγεται موكل (μουβεκκίλ), ἐντολεύς, τὸ πρόσωπον ὅπερ διορίζει ἀνθ' αὐτοῦ وكيل (βεκήλ), ἐντολοδόχος, καὶ ἡ ἀνατεθειμένη ὑπόθεσις موكل به (μουβέκκελουν π·ίχ), ἡ εἰς ὃ ἡ ἐντολή, τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐντολῆς» (1).

---

(1) Βεκιαλὲτ σημαίνει κυριολεκτικῶς τὸ φυλάττειν, νομικῶς δὲ τὸ νὰ ἀναθέσῃ τις γνωστὴν ὑπόθεσίν του εἰς ἄλλον. Ἡ σύμβασις τῆς ἐντολῆς θεωρεῖται ὡς εὐποιητικὸν συνάλλαγμα, ἐπομένως ἑτεροβαρές. Τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐντολῆς δέον νὰ ᾖ γνωστόν, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς λέξεως τοῦ νόμου «*ὑπόθεσίν του*» καὶ ἄλλων διατάξεων ἐν τοῖς ἑπομένοις ἄρθροις.

ΑΡΘΡΟΝ 1450ον

«رسالت (ρεσαλέτ), διαγγελία, εἶναι ἡ εἰς ἕτερον ἀνακοίνωσις τοῦ λόγου τινός, ἄνευ δικαιώματος πρὸς ἐνάσκησιν ἐξουσίας».

«Ὁ δι' οὗ ἡ διαγγελία λέγεται رسول (ρεσουλ), ἄγγελος, διάγγελος, (ἀπεσταλμένος), ὁ διαμηνύων, مرسل (μουρσίλ), διαγγέλλων, καὶ ὁ πρὸς ὃν ἡ διαγγελία مرسل اليه (μουσέρλουν ἰλέηχ)».

ΤΙΤΛΟΣ Α'

Περὶ συστατικῶν στοιχείων καὶ διαιρέσεως τῆς ἐντολῆς.

وكانك ركن و تقسيمى بيانندر

(Βεκιαλετὶν ροὺκν οὗ τακσιμὴ πεγιανιντά ὀ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1451ον

«Τὰ συστατικὰ στοιχεῖα τῆς ἐντολῆς εἶναι ἡ πρότασις καὶ ἡ παραδοχή».

«Οἷον ἂν ὁ ἐντολεὺς εἴπῃ: σὲ κατέστησα ἐντολοδόχον ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ὁ δὲ ἐντολοδόχος παραδεχθῇ, ἢ εἴπῃ λόγον τινὰ δηλοῦντα παραδοχήν, συνομολογεῖται ἐντολή».

«Ἐπίσης ἐὰν ὁ ἐντολοδόχος μηδὲν εἰπὼν ἐπιληφθῇ τῆς ἐκτελέσεως τῆς ὑποθέσεως ἐκείνης, θεωρεῖται ὡς παραδεχθεὶς σιωπηρῶς τὴν ἐντολήν, καὶ ἡ ἐνάσκησις τῆς ἐξουσίας του ἔγκυρος».

«Ἀλλ' ἐὰν μετὰ τὴν πρότασιν ὁ ἐντολοδόχος ἀποποιηθῇ, ἡ πρότασις δὲν ἔχει κῦρος».

«Ὅθεν ἐάν, ἀφοῦ ὁ ἐντολεὺς εἴπῃ: σὲ ἀποκατέστησα ἐντο-

Ἐν ταῖς πηγαῖς ἀναφέρεται ὅτι ἐν ᾗ περιπτώσει τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐντολῆς δὲν εἶναι γνωστόν, αὕτη ἀναφέρεται εἰς ἁπλουστέραν πρᾶξιν, τουτέστιν εἰς τὴν κυριολεκτικὴν σημασίαν τῆς λέξεως, ἁπλῶς εἰς τὴν διαφύλαξιν. Ἡ ἐντολὴ διαφέρει τῆς παρακαταθήκης, ὡς συνισταμένη εἰς ἐνεργητικὴν ὑπηρεσίαν.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1984).

λοδόχον εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ὁ δὲ διορισθησόμενος ἐντολοδόχος ἀποποιηθῇ τοῦτο λέγων: δὲν παραδέχομαι, ἐπιληφθῇ τῆς ἐκτελέσεως τῆς ἀνατεθείσης αὐτῷ ἐντολῆς, ἡ ἐνάσκησις τῆς ἐξουσίας του δὲν εἶναι ἔγκυρος» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1452ον

«Ἡ ἄδεια εἶναι ἐντολή».

ΑΡΘΡΟΝ 1453ον

«Ἡ ἐπιγιγνομένη ἔγκρισις θεωρεῖται ὡς προγενεστέρα ἐντολή».

«Π. χ. ἐάν, ἀφοῦ τις πωλήσῃ αὐθαιρέτως ἀλλότριον πρᾶγμα, ἀναγγείλῃ τοῦτο εἰς τὸν κύριον τοῦ πράγματος, καὶ οὗτος ἀποδεχθῇ, θεωρεῖται ὅτι εἶχε διορίσῃ αὐτὸν ὡς ἐντολοδόχον» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1454ον

«Ἡ διαγγελία δὲν θεωρεῖται ὡς ἐντολή».

«Π.χ. ἐὰν πρόκηται τραπεζίτης τις νὰ δανείσῃ τινὶ χρήματα, καὶ οὗτος ἀποστείλῃ τὸν ὑπηρέτην του διὰ νὰ φέρῃ αὐτῷ τὰ

---

(1) Ἐξαιρετικῶς (ἰστιχσάνεν) παρὰ τὴν ἀνάλογον ἐφαρμογὴν τὸ κῦρος τῆς ἐντολῆς δὲν ἐξήρτηται ἐκ τῆς ρητῆς παραδοχῆς, διὰ τῆς ρητῆς ὅμως ἀπορρίψεως τῆς προτάσεως τὸ συνάλλαγμα τῆς ἐντολῆς θεωρεῖται ὡς μὴ συνομολογηθὲν καὶ ἡ ἐπὶ τούτου γινομένη πρότασις ἀναιρεῖται, ἑπομένως μετὰ τὴν ρητὴν ἀπόρριψιν τῆς προτάσεως πᾶσα πρᾶξις τοῦ ἐντολοδόχου δὲν εἶναι ἰσχυρά, θεωρουμένη ὡς αὐθαίρετος.

Ἡ ἐντολὴ εἶναι ἐκ τῶν συναινέσει συγκροτουμένων συμβάσεων καὶ κατὰ τοὺς Ρωμαίους, μὴ ὑποκειμένη εἰς διατύπωσιν, διὸ συνάπτεται καὶ σιωπηρῶς καὶ δι' ἀγγέλου καὶ δι' ἐπιστολῆς. Καίτοι ἐκ τοῦ γράμματος τοῦ ἄρθρου τούτου δὲν ἐξάγεται ὅτι ἡ σιωπηρὰ παραδοχὴ τοῦ ἐντολέως καταρτίζει τὸ συνάλλαγμα, ἐν τούτοις καὶ οὗτος ἐάν, ἐν γνώσει διατελῶν, δὲν ἀντιτείνῃ εἰς τὰς ὑπὲρ τῶν συμφερόντων αὐτοῦ γενομένας πράξεις, τὸ συνάλλαγμα καταρτίζεται σιωπηρῶς.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1984 καὶ 1985).

(2) Ὡς ἐρρήθη ἐν τῇ δευτέρᾳ παραγράφῳ τῶν σχολίων τοῦ 1451 ἄρθρου, ἡ ἐντολὴ εἶναι ἀδιατύπωτος σύμβασις, διὰ τοῦτο καὶ ἡ μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ αὐθαιρέτου τελεσθεῖσαν πρᾶξιν γενομένη ἔγκρισις, καίπερ πρωθύστερος συναίνεσις, συμπληροῖ τὸ ἐλλειπὲς τῆς ἐντολῆς.

χρήματα, ὁ ὑπηρέτης εἶναι ἄγγελος ἐκείνου, οὐχὶ δὲ ἐντολοδόχος πρὸς σύναψιν δανείου».

«Ἐπίσης ὅταν τὸ πρόσωπον, ὅπερ στέλλει τις εἰς ἱπποπράτην ἵνα ἀγοράσῃ ἵππον, εἴπῃ εἰς αὐτόν: ὁ δεῖνα θέλει νὰ ἀγοράσῃ ἀπὸ σοῦ τὸν δεῖνα ἵππον, ὁ δὲ ἱπποπράτης λέγων: ἐπώλησα εἰς ἐκεῖνον ἀντὶ τόσων γροσίων τὸν ἵππον τοῦτον, μετάβηθι, εἰπὲ αὐτῷ τοῦτο καὶ παράδος τὸν ἵππον, δώσῃ τὸν ἵππον εἰς αὐτόν, οὗτος δὲ κατὰ τὸν διαγεγραμμένον τρόπον παραδώσῃ τὸν ἵππον εἰς τὸν ἀποστείλαντα αὐτόν, ἀποδεχόμενον εὐθὺς τὸν ἵππον, συνομολογεῖται πώλησις μεταξὺ τοῦ ἱπποπράτου καὶ τοῦ ἀποστείλαντος, τὸ δὲ πρόσωπον ἐκεῖνο χρησιμεύει μεταξὺ αὐτῶν ὡς ἄγγελος καὶ μεσάζων, δὲν θεωρεῖται δὲ ὡς ἐντολοδόχος».

«Ἐπίσης ἐάν τις εἴπῃ τῷ κρεωπώλῃ: δίδε εἰς τὸν μεταβαίνοντα εἰς τὴν ἀγορὰν δεῖνα ὑπηρέτην μου τόσας ὀκάδας κρέατος δι' ἐμὲ καθ' ἑκάστην, οὗτος δὲ τοιουτοτρόπως δίδῃ, ὁ ὑπηρέτης ἐκεῖνος εἶναι ἄγγελος τοῦ κυρίου αὐτοῦ, οὐχὶ δὲ ἐντολοδόχος» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1455ον

«Ἡ διαταγὴ ὁτὲ μὲν θεωρεῖται ὡς ἐντολή, ὁτὲ δὲ ὡς διαγγελία».

«Π. χ. ὅταν τῇ διαταγῇ τινος, ὁ ὑπηρέτης ἀγοράσῃ πρᾶγμα

---

(1) Ἐντολῇ μὲν πρὸς σύναψιν δανείου εἶναι ἄκυρος, διαγγελία ὅμως ἔγκυρος, διότι ἡ κυριότης συνιστᾶται διὰ συμβάσεως, τουτέστι μετὰ τὴν σύστασιν τοῦ συναλλάγματος ἀποκτᾶται ἡ κυριότης, δυνάμει τῆς ὁποίας ὁ κύριος δικαιοῦται νὰ διορίσῃ ἐντολοδόχον πρὸς ἐνάσκησιν ἐξουσίας ἐπὶ τοῦ διὰ κυριότητος κεκτημένου πράγματος· ἐπὶ τοῦ δανείου ὅμως ἡ ἐπὶ τῶν χρημάτων κυριότης δὲν ἀποκτᾶται διὰ τῆς συμβάσεως, ἀλλὰ διὰ τῆς παραλαβῆς, πρὸ τῆς ὁποίας δὲν μεταβιβάζεται ἡ κυριότης· μὴ ὑπαρχούσης δὲ κυριότητος δὲν ὑπάρχει καὶ δικαίωμα ἐνασκήσεως ἐξουσίας ἐπὶ τοῦ δανείου, ὅθεν διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἡ ἐντολὴ πρὸς σύναψιν δανείου δὲν εἶναι ἔγκυρος. Ἀλλὰ τὸ οὕτω κατ' ἐντολὴν συναπτόμενον δάνειον ἀφορᾷ εἰς τὸν συμβληθέντα, οὐχὶ δὲ εἰς τὸν ἐντολέα. Ἂν ἡ πρὸς σύναψιν δανείου ἐντολὴ ἦτο ἰσχυρά, θὰ ἐχορηγεῖτο τοιαύτη ὑπὸ τοῦ μὴ κυρίου, τοῦθ' ὅπερ παράνομον.

ἀπὸ ἐμπόρου, θεωρεῖται ὡς ἐντολοδόχος αὐτοῦ πρὸς ἀγοράν».

«Ἀλλ' ἐὰν ὁ κύριος, συμφωνήσας μετά τινος ἐμπόρου, ἀποστείλῃ τὸν ὑπηρέτην αὐτοῦ ἵνα λάβῃ καὶ φέρῃ τὸ πρᾶγμα, ὁ ὑπηρέτης εἶναι ἄγγελος τοῦ κυρίου του, οὐχὶ δὲ ἐντολοδόχος» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1456ον

«Τὸ συστατικὸν στοιχεῖον τῆς ἐντολῆς ἐνίοτε εἶναι ἀπόλυτον».

«Δηλαδὴ δὲν ἤρτηται ἐξ αἱρέσεως, ἢ δὲν ἀναφέρεται εἰς χρόνον τινα, ἢ δὲν περιορίζεται ὑπὸ ὅρου τινός».

«Ἐνίοτε δὲ ἤρτηται ἐξ αἱρέσεως».

«Π. χ. ἐὰν εἴπῃ (ὁ ἐντολεύς): ἂν ὁ δεῖνα ἔμπορος ἔλθῃ ἐνταῦθα, σοὶ δίδω τὴν ἐντολὴν νὰ πωλήσῃς τὸν ἵππον μου τοῦτον, καὶ (ὁ ἐντολοδόχος) δεχθῇ, ἡ ἐντολὴ συνομολογεῖται ἠρτημένη ἐκ τῆς ἐλεύσεως τοῦ ἐμπόρου ἐκείνου».

«Καὶ ἐὰν ἔλθῃ ὁ ἔμπορος ἐκεῖνος, ὁ ἐντολοδόχος δύναται νὰ πωλήσῃ τὸ πρᾶγμα, εἰ δὲ μὴ δὲν δύναται».

«Ἐνίοτε ἀναφέρεται (ἡ ἐντολὴ) εἰς μέλλοντα χρόνον».

«Π. χ. ἐὰν ὁ ἐντολεὺς εἴπῃ: σοὶ ἔδωκα ἐντολὴν νὰ πωλήσῃς τὰ ζῶα μου κατὰ τὸν μῆνα Ἀπρίλιον, ὁ δὲ ἐντολοδόχος δεχθῇ, θεωρεῖται ὡς ἐντολοδόχος ἅμα τῇ ἐλεύσει τοῦ Ἀπριλίου, δυνάμενος νὰ πωλήσῃ τὰ ζῶα ἐκεῖνα κατ' ἐντολήν, πρὸ τοῦ Ἀπριλίου ὅμως δὲν δύναται νὰ πωλήσῃ αὐτά».

«Ἐνίοτε δὲ (ἡ ἐντολὴ) περιορίζεται διά τινος ὅρου».

«Π. χ. ἐὰν ὁ ἐντολεὺς εἴπῃ: σοὶ ἔδωκα ἐντολὴν νὰ πωλήσῃς τὸ ὡρολόγιόν μου τοῦτο ἀντὶ χιλίων γροσίων, ἡ ἐντολὴ περιορίζεται ὑπὸ τοῦ ὅρου νὰ μὴ πωλήσῃ αὐτὸ ὀλιγώτερον τῶν χιλίων γροσίων».

---

(1) Ὁ ἄγγελος ἐνταῦθα θεωρεῖται ὡς ἐντεταλμένος τὴν παραλαβὴν τοῦ μεταξὺ τοῦ κυρίου του καὶ τοῦ ἐμπόρου συνομολογηθέντος δανείου.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1987).

ΤΙΤΛΟΣ Β'

Περὶ τῶν ὅρων τῆς ἐντολῆς.

مبحث وكالت بيانندر

(Σ'ουρούτι βεκιαλὲτ π'εγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1457ον

«Ὁ ἐντολεὺς δέον νὰ εἶναι ἱκανὸς νὰ ἐκτελῇ τὴν πρᾶξιν ἣν ἐντέλλεται».

«Ὅθεν ἡ ἐντολὴ ἀνηλίκου μὴ ἔχοντος ἀνεπτυγμένην τὴν κρίσιν καὶ παράφρονος δὲν εἶναι ἔγκυρος».

«Ὁ πρόσηβος ἀνήλικος δὲν δύναται νὰ δώσῃ ἐντολήν, καὶ ἂν ἀκόμη δώσῃ ἄδειαν ὁ ἐπίτροπός του, ἐπὶ πράξεων καθαρῶς ἐπιζημίων αὐτῷ, οἷα ἡ δωρεὰ καὶ ἐλεημοσύνη».

«Εἰς πράξεις δὲ καθαρῶς ὠφελίμους αὐτῷ, οἷα ἡ ἀποδοχὴ δωρεᾶς καὶ ἐλεημοσύνης, δύναται νὰ δώσῃ ἐντολήν, καὶ ἂν δὲν χορηγήσῃ ἄδειαν ὁ ἐπίτροπος αὐτοῦ».

«Ἀλλ' ἐν συναλλάγμασι, περὶ ὧν ἀμφιβάλλεται ἂν ὦσιν ὠφέλιμα ἢ ἐπιζήμια, οἷα ἡ πώλησις καὶ ἡ ἀγορά, δύναται νὰ δώσῃ ἐντολήν, ἂν εἶναι χειράφετος ἔχων τὴν ἱκανότητα τοῦ ἐμπορεύεσθαι».

«Ἀπ' ἐναντίας ἡ ἐντολὴ συνομολογεῖται ἠρτημένη ἐκ τῆς ἀδείας τοῦ ἐπιτρόπου αὐτοῦ» (1).

---

(1) Ὁ ἐντολοδόχος ὑποχρεοῦται νὰ τηρήσῃ τὸν ἐπιβαλλόμενον περιοριστικὸν ὅρον, ἐὰν ᾖ ὑπὲρ πᾶσαν ἔφεσιν ὠφέλιμος τῷ ἐντολεῖ, ἄλλως, ἂν οὐδόλως εἶναι ὠφέλιμος, παραβαίνει αὐτόν. Ἀλλ' ἐὰν ὁ ὅρος ὁτὲ μὲν ἀποβαίνῃ ὠφέλιμος τῷ ἐντολεῖ, ὁτὲ δὲ ἀνωφελής, ὁ ἐντολοδόχος ὑποχρεοῦται νὰ τηρήσῃ αὐτόν, ἐν ᾗ περιπτώσει ἀπαγορεύσῃ ρητῶς τὴν παρὰ τὸν ὅρον τοῦτον ἐνέργειαν· ἐὰν ὅμως ἁπλῶς θέσῃ τὸν ὅρον χωρὶς νὰ ἀπαγορεύσῃ τὴν παρ' αὐτὸν ἐνέργειαν, ὁ ἐντολοδόχος δὲν ὑποχρεοῦται νὰ συμμορφωθῇ. Π. χ. ἐὰν ὁ ἐντολεὺς εἴπῃ τῷ ἐντολοδόχῳ νὰ πωλήσῃ τὸ ἐμπόρευμα αὐτοῦ ἐν ὡρισμένῃ ἀγορᾷ, χωρὶς νὰ ἀπαγορεύσῃ ρητῶς τὴν εἰς ἄλλην ἀγορὰν πώλησιν αὐτοῦ, οὗτος δύναται νὰ πωλήσῃ τὸ ἐμπόρευμα καὶ εἰς ἄλλην ὁμοίαν ἀγορὰν τῆς πόλεως· ἀλλ' ἂν ρητῶς

ΑΡΘΡΟΝ 1458ον

«Ὁ ἐντολοδόχος δέον νὰ ᾖ ἐχέφρων καὶ νὰ ἔχῃ ἀνεπτυγμένην τὴν κρίσιν».

ἀπαγορεύσῃ νὰ πωλήσῃ τὸ ἐμπόρευμα εἰς ἄλλην ἀγοράν, ὁ ἐντολοδόχος δὲν δύναται νὰ ἐνεργήσῃ παρὰ τὴν ρητὴν ἀπαγόρευσιν πωλῶν τὸ ἐμπόρευμα εἰς ἄλλην ὁμοίαν ἀγοράν.

Ἡ ἔκτασις τῆς ἐντολῆς ἤρτηται ἐκ τῶν ὁρίων αὐτῆς. Κατὰ τὰ ὅρια αὐτῆς διαστέλλεται εἰς εἰδικὴν (ἢ μερικὴν) καὶ γενικὴν ἢ καθολικήν, وكالت خاصه (βεκιαλέτι χασσὰ) καὶ وكالت عامه (βεκιαλέτι ἀάμμέ), (mandatum speciale; generale). Εἰδικὴ εἶναι ἡ ἐντολὴ δι' ἧς ἐπιτρέπεται ἡ διεξαγωγὴ μιᾶς μόνον ὑποθέσεως· ὅταν ὅμως ὁ ἐντολεὺς χορηγήσῃ τὴν ἐξουσίαν εἰς τὸν ἐντολοδόχον νὰ διεξαγάγῃ ἁπάσας τὰς ὑποθέσεις αὐτοῦ, ἡ ἐντολὴ εἶναι γενικὴ ἢ καθολικὴ (generale ἢ totorum bonorum). Ὑπάρχουσιν ὅμως ἐξαιρετικαὶ πράξεις, δι' ὧν πάντοτε ἀπαιτεῖται εἰδικὴ ἐντολή, ὥστε καὶ αὐτὴ ἡ γενικὴ ἢ καθολικὴ ἐντολὴ δὲν ἀρκεῖ, οἷον ἐκποίησις, συμβιβασμός, παραχώρησις ἐνεχύρου ἢ ὑποθήκης, παραλαβὴ χρημάτων κτλ.

Ἐπειδὴ ἡ ἐντολὴ εἶναι ἀδιατύπωτος, ὡς ἐρρήθη, σύμβασις, δὲν χωρεῖ εἰς αὐτὴν ἡ ὑπὸ ὅρον ἐπιλογή, δηλαδὴ ἂν ὁ ἐντολεὺς εἴπῃ εἰς τὸν ἐντολοδόχον ὅτι ἀποκαθίστησιν αὐτὸν τοιοῦτον, ἵνα πωλήσῃ τὸ δεῖνα πρᾶγμά του ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ ἔχῃ τὴν ἐπιλογὴν νὰ παραδέχηται ἢ μὴ τὴν πώλησιν ἐντὸς τριῶν π. χ. ἡμερῶν, ὁ ὅρος οὗτος τῆς ἐπιλογῆς εἶναι ἄκυρος.

Ἐπιζήμιοι πράξεις εἰσὶ τὰ ἑτεροβαρῆ συναλλάγματα, ἅτινα ἐλαττοῦσι τὴν περιουσίαν τῶν ἀνηλίκων, ὠφέλιμοι δὲ τὰ τὴν περιουσίαν αὐτῶν αὐξάνοντα. Τὰ ἀμφιβόλου ἀποτελέσματος συναλλάγματα εἰσὶ τὰ ἀμφοτεροβαρῆ.

Ἡ ἄδεια τοῦ φυσικοῦ ἐπιτρόπου ἢ τοῦ κηδεμόνος τοῦ ἀνηλίκου δὲν ἔχει ἰσχύν, ἐν ᾗ περιπτώσει διὰ τοῦ συναλλάγματος παραβλάπτονται τὰ συμφέροντα τοῦ ἀνηλίκου, διότι ἡ ἐξουσία αὐτῶν ἐνασκεῖται μόνον ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῶν ἀνηλίκων, παύονται δὲ οἱ κηδεμόνες καὶ ἐπίτροποι ἅμα ὡς φωραθῶσιν ἐνεργοῦντες κατὰ τῶν συμφερόντων τῶν ἀνηλίκων.

Ἐπὶ κοινῶν τοῖς πᾶσι πραγμάτων مشاحات (μουπ'αχάτ) ἐντολὴ δὲν χωρεῖ, οἷον ἡ ἐντολὴ ἡ διδομένη πρὸς ξύλευσιν ἐκ κοινοῦ δάσους ἢ πρὸς σύναξιν χόρτων εἶναι ἄκυρος, διότι ὁ ἐντολοδόχος δικαιοῦται νὰ συνάξῃ ἀφ' ἑαυτοῦ ἄνευ ἐντολῆς αὐτά, ὡς ἀνήκοντα εἰς αὐτόν.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1990).

«Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ᾖ ἐνήλικος».

«Ὅθεν ὁ πρόσηβος ἀνήλικος δύναται νὰ γίνῃ ἐντολοδόχος, καὶ ἂν δὲν εἶναι χειράφετος».

«Τὰ ἐκ τῆς συμβάσεως ὅμως πηγάζοντα δικαιώματα δὲν ἀναφέρονται εἰς αὐτόν, ἀλλ' εἰς τὸν ἐντολέα αὐτοῦ» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1459ον

«Δύναταί τις νὰ χορηγήσῃ ἐντολὴν εἰς ἕτερον πρὸς ἀπόκτησιν καὶ μεταβίβασιν παντὸς δικαιώματος ἐπὶ ὑποθέσεων καὶ πράξεων, ἃς δύναται νὰ ἐνεργήσῃ ἀτομικῶς ὁ ἴδιος».

«Π. χ. ἐπιτρέπεται νὰ χορηγήσῃ εἰς ἄλλον ἐντολήν, πρὸς πώλησιν, ἀγοράν, ἐκμίσθωσιν, μίσθωσιν, ἐνεχυρασίαν, παραδοχὴν ἐνεχύρου, παρακατάθεσιν, παραδοχὴν παρακαταθήκης, δωρεάν, ἀποδοχὴν δωρεᾶς, συμβιβασμόν, ἄφεσιν χρέους, ὁμολογίαν, ἔγερσιν ἀγωγῆς, ἐξάσκησιν δικαιώματος προτιμήσεως, διανομήν, πληρωμὴν καὶ λῆψιν χρεῶν, καὶ παραλαβὴν πράγματος».

«Ἀλλὰ τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐντολῆς δέον νὰ ᾖ γνωστόν» (2).

---

(1) Ἡ ὑπὸ τοῦ ἐχέφρονος ἀνηλίκου δυνάμει τῆς ἐντολῆς ἐνεργουμένη πρᾶξις ἀναφέρεται εἰς τὸν ἐντολέα, διότι ὁ νόμος προβλέπει ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῶν μὴ ἐντελῶς ἐνηλίκων.

(2) Τοῦ δευτέρου τούτου τίτλου τὸ πρῶτον ἄρθρον, τουτέστι τὸ 1457, πραγματεύεται περὶ τοῦ ἐντολέως, τὸ δεύτερον (1458) περὶ τοῦ ἐντολοδόχου καὶ τὸ τρίτον (1459) περὶ αὐτῆς τῆς συμβάσεως τῆς ἐντολῆς. Τὰ δύο πρῶτα πραγματεύονται περὶ τῆς ἱκανότητος τῶν συμβαλλομένων, τὸ σχολιαζόμενον ἄρθρον περὶ τῶν ἀντικειμένων, ἐφ' ὧν ἐπιτρέπεται ἐντολή. Διὰ τοῦ ὅρου «*ὑποθέσεων καὶ πράξεων*» ἀποκλείονται τὰ θρησκευτικὰ ἀντικείμενα καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἀντιποίνου. Μολονότι τῆς γενικῆς ἐντολῆς τὸ ἀντικείμενον θεωρεῖται ὡς γνωστὸν καὶ ὡρισμένον, ἐν τούτοις καὶ ἡ γενικότης αὕτη δέον νὰ ὁρίζηται, διὰ νὰ ᾖ ἔγκυρος ἡ ἐντολή· δὲν εἶναι π. χ. ἔγκυρος ἡ ἐντολή, ἂν ὁ ἐντολεὺς εἴπῃ ὅτι διορίζει ἐντολοδόχον, ἵνα διεξαγάγῃ ἅπασας τὰς ὑποθέσεις του, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ δύναται νὰ διαλύῃ καὶ τὸν γάμον, τοῦθ' ὅπερ δὲν ἐπιτρέπεται.

ΒΙΒΛΟΣ Γ'

Περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐντολῆς.

(Περιέχει ἓξ κεφάλαια).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Περὶ τῶν γενικῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐντολῆς.

وكيك احكام عمومیه یانلدر

(Βεκηαλετὶν ἀχκιάμι οὐμουμηγεσὶ π'εγιανιντά δὶρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1460ον

«Ἐν τῇ δωρεᾷ, τῷ χρησιδανείῳ, τῇ ἐνεχυρασίᾳ, τῇ παρακαταθήκῃ, τῇ παροχῇ δανείου, τῇ ἑταιρίᾳ, τῇ περιαγωγικῇ ἑταιρίᾳ καὶ τῷ συμβιβασμῷ, ἐπὶ ἀπαιτήσεως μὴ ἀναγνωριζομένης, δέον ἡ σύμβασις ἡ γενομένη ὑπὸ τοῦ ἐντολοδόχου νὰ συνομολογῆται ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἐντολέως».

«Δὲν εἶναι ἔγκυρος ἡ σύμβασις, ἐὰν δὲν συνομολογήσῃ αὐτὴν ὁ ἐντολοδόχος ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἐντολέως του» (1).

---

(1) Δηλαδὴ ἐν τοῖς συναλλάγμασι τοῖς διαγραφομένοις ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ ὁ ἐντολοδόχος ὀφείλει, διὰ νὰ ᾖ ἔγκυρος ἡ πρᾶξις ἣν ἐνεργεῖ, νὰ ἐνεργῇ οὐχὶ ἐν ἰδίῳ ὀνόματι, ἀλλ' ἐξ ὀνόματος τοῦ ἐντολέως του, διότι διὰ τῶν συμβάσεων τούτων, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἑτεροβαρῶν καὶ εὐποιητικῶν, ἀποσβέννυται δικαίωμά τι τοῦ ἐντολέως, ἐπὶ τοιούτων δὲ συμβάσεων δὲν δύναται νὰ χωρισθῇ τὸ ἀποτέλεσμα ἀπὸ τοῦ αἰτίου· π.χ. ὅταν ὁ ἐντολοδόχος δωρήσῃ πρᾶγμά τι ἀνῆκον εἰς τὸν ἐντολέα αὐτοῦ, δέον νὰ γινώσκῃ ὁ δωρεοδόχος ὅτι τὸ δωρούμενον πρᾶγμα εἶναι τοῦ ἐντολέως. Καὶ κατὰ τὴν σύστασιν ἑταιρίας ἀνάγκη ὁ πρὸς τοῦτο ἐντολοδόχος νὰ συνιστᾷ αὐτὴν ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἐντολέως του, διότι καὶ ἡ ἱκανότης τοῦ προσώπου ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν καὶ αἱ πρὸς τὴν ἑταιρίαν ὑποχρεώσεις ἀπαιτοῦσι τοῦτο καὶ διότι ἡ ἑταιρία συνάπτεται ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀμοιβαίας τῶν ἑταίρων ἐμπιστοσύνης.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1908).

ΑΡΘΡΟΝ 1461ον

«Ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ πωλήσει, μισθώσει, συμβιβασμῷ ἐξ ὁμολογίας, τὸ συνάλλαγμα τοῦ ἐντολοδόχου δὲν ἀπαιτεῖται νὰ συνομολογῆται ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἐντολέως του».

«Ἀλλ' εἶναι ἔγκυρον καὶ ἂν συνομολογῇ αὐτὸ (ὁ ἐντολοδόχος) οὐχὶ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἐντολέως, ἀλλ' ἐπ' ἰδίῳ ὀνόματι».

«Ἐν ἀμφοτέραις ταῖς περιπτώσεσιν ἡ κυριότης ἀνήκει μόνον εἰς τὸν ἐντολέα».

«Ἀλλ' ἐὰν τὸ συνάλλαγμα δὲν συνομολογηθῇ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἐντολέως, τὰ ἐξ αὐτοῦ πηγάζοντα δικαιώματα (καὶ ὑποχρεώσεις) ἀνήκουσιν εἰς τὸν συναλλαχθέντα ἐντολοδόχον».

«Ἐὰν δὲ συνομολογηθῇ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἐντολέως, τὰ δικαιώματα καὶ (τὰ καθήκοντα) τὰ πηγάζοντα ἐκ τοῦ συναλλάγματος ἀνήκουσιν εἰς τὸν ἐντολέα, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ ἐντολοδόχος θεωρεῖται ὡς ἄγγελος».

«Π. χ. ὅταν ὁ πρὸς διάπρασιν ἐντολοδόχος μὴ συνομολογήσῃ τὸ συνάλλαγμα ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἐντολέως του, ἀλλ' ἐπ' ἰδίῳ ὀνόματι πωλήσῃ τὸ πρᾶγμα τοῦ ἐντολέως του, ὑποχρεοῦται νὰ παραδώσῃ τὸ πωληθὲν πρᾶγμα εἰς τὸν ἀγοραστήν· δύναται δὲ νὰ ζητήσῃ καὶ παραλάβῃ τὸ τίμημα ἀπὸ τοῦ ἀγοραστοῦ, καὶ ἂν παρουσιασθῇ ἐκνικητὴς καὶ μετὰ τὴν ἀπόφασιν καταλάβῃ τὸ ἀγορασθὲν πρᾶγμα, ὁ ἀγοραστὴς στρέφεται πρὸς τὸν διαπράτην, δηλαδὴ λαμβάνει ἀπ' αὐτοῦ τὸ καταβληθὲν τίμημα».

«Καὶ ἐὰν ὁ πρὸς ἀγορὰν ἐντολοδόχος συνομολογήσῃ οὕτω τὸ συνάλλαγμα, οὐχὶ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἐντολέως του, καὶ παραλάβῃ τὸ πρᾶγμα, ὅπερ ἠγόρασεν, ὑποχρεοῦται νὰ πληρώσῃ τὸ τίμημα τοῦ ἀγορασθέντος πράγματος ἐξ ἰδίων του, καὶ ἂν δὲν λάβῃ τὸ τίμημα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἐντολέως του».

«Ἐὰν δὲ ἀναφανῇ ἐπὶ τοῦ ἀγορασθέντος πράγματος ἀρχαῖον ἐλάττωμα, ὁ ἐντολοδόχος δικαιοῦται νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν ἐπὶ ἐπιστροφῇ αὐτοῦ» (1).

---

(1) Αἱ συμβάσεις αὗται εἰσὶν ἀμφοτεροβαρεῖς καὶ διὰ τοῦτο ἐπιτρέπεται ὁ ἐντολοδόχος νὰ ἐνεργῇ αὐτὰς ἐν ἰδίῳ ὀνόματι. Τὸ ζήτημα τοῦτο πραγματεύονται αἱ πηγαὶ ἐν ἐκτάσει. Ἡ κυριότης κατὰ πρῶτον ἀποκτᾶται ὑπὸ τοῦ ἐντολοδόχου, ὅστις θεωρεῖται διάδοχος τοῦ ἐντολέως ἐν

«Ἀλλ' ἐὰν ὁ ἐντολοδόχος εἶχε συνομολογήσῃ τὸ συνάλλαγμα ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἐντολέως του, π. χ. ἐὰν συνομολογήσῃ τὸ συνάλλαγμα τῆς πωλήσεως λέγων: ἐπώλησα κατ' ἐντολὴν ἀπὸ μέρους τοῦ δεῖνος, ἢ ἠγόρασα διὰ τὸν δεῖνα, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὅπαντα τὰ ἀνωτέρω εἰρημένα δικαιώματα (καὶ αἱ ὑποχρεώσεις) τοῦ συναλλάγματος ἀνήκουσιν εἰς τὸν ἐντολέα».

«Καὶ οὕτω ὁ ἐντολοδόχος θεωρεῖται ὡς ἄγγελος».

ΑΡΘΡΟΝ 1462ον

«Ἐν τῇ διαγγελίᾳ τὰ ἐκ τῆς συμβάσεως πηγάζοντα δικαιώματα (καὶ ὑποχρεώσεις) ἀνήκουσιν εἰς τὸν ἀποστέλλοντα».

«Οὐδόλως ἀνάγονται εἰς τὸν ἄγγελον».

ΑΡΘΡΟΝ 1463ον

«Ὁ πρὸς διάπρασιν ἢ ἀγοράν, καταβολὴν ἢ παραλαβὴν χρέους καὶ παραλαβὴν πράγματος ἐντολοδόχος, κατέχει τὸ πρᾶγμα, ὅπερ κατ' ἐντολὴν παρέλαβεν εἰς χεῖρας αὐτοῦ, ὡς παρακαταθήκην».

τῇ ἐνασκήσει τῆς νομίμου ἐξουσίας ἐπὶ τοῦ πράγματος, ὁ δὲ ἐντολεὺς ἐπίσης θεωρεῖται ὡς διάδοχος τοῦ ἐντολοδόχου ἐπὶ τῆς κυριότητος, ἑπομένως τὸ κτῆμα κατὰ πρῶτον ἀνήκει εἰς τὸν ἐντολοδόχον, ἀλλὰ δὲν παραμένει εἰς αὐτόν· δηλαδὴ ὅταν ἡ ἀγορὰ συνομολογηθῇ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἐντολοδόχου, ἡ κυριότης τοῦ πράγματος διέρχεται διὰ τοῦ ἐντολοδόχου παραμένουσα ὁριστικῶς εἰς τὸν ἐντολέα, οὕτω δὲ ἐνεργεῖται μεταξὺ τοῦ ἐντολέως καὶ ἐντολοδόχου ἀναγκαία τις ἀνταλλαγή. Ἐὰν ὁ πρὸς ἀγορὰν ἐντολοδόχος πρὶν ἢ παραδώσῃ τὸ τίμημα, ὅπερ παρέλαβεν ἀντὶ τοῦ πωληθέντος πράγματος, ἀπολέσῃ αὐτὸ κατὰ σύμπτωσιν, δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ἐντολέως του, ἀλλ' ὑφίσταται οὗτος τὴν ζημίαν, διότι τὸ τίμημα ἐλήφθη ὑπὸ τοῦ ἐντολοδόχου ἀπέναντι τῆς κυριότητος τοῦ πωληθέντος πράγματος, ἥτις κατὰ πρῶτον μετεβιβάσθη αὐτῷ καὶ πρὶν ἢ διαδεχθῇ αὐτὸν ὁ ἐντολεὺς ἐν τῇ κυριότητι ἀπωλέσθη τὸ τίμημα ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ ὡς κυρίου τοῦ πράγματος· ἐνῷ, ἐν ᾗ περιπτώσει τὸ τίμημα τοῦ πράγματος, ὅπερ ἠγοράσθη ἀπ' ἀρχῆς ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἐντολέως, ἀπολεσθῇ ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ ἐντολοδόχου, τοῦτο θεωρεῖται ὡς ἐμπεπιστευμένον πρᾶγμα εἰς χεῖράς του καὶ ἑπομένως μὴ ἀποζημιώσιμον, διότι ἡ κυριότης ἀπ' εὐθείας μεταβαίνει εἰς τὸν ἐντολέα.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1997).

«Ἐὰν τὸ πρᾶγμα ἀπολεσθῇ ἄνευ ὑπαιτιότητος καὶ ῥᾳθυμίας, δὲν ἐνέχεται (ὁ ἐντολοδόχος) εἰς ἀποζημίωσιν».

«Καὶ τὸ εἰς χεῖρας τοῦ ἀγγέλου ἕνεκα διαγγελίας εὑρισκόμενον πρᾶγμα ἐπίσης θεωρεῖται ὡς παρακαταθήκη» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1464ον

«Ὅταν ὁ ὀφειλέτης στείλῃ τὸ χρέος αὐτοῦ εἰς τὸν δανειστήν του, καὶ ἀπολεσθῇ πρὶν ἢ φθάσῃ εἰς χεῖρας τοῦ δανειστοῦ, ἡ ἀπώλεια βαρύνει τὴν περιουσίαν τοῦ ὀφειλέτου, ἂν ὁ ἄγγελος ἦτο ἰδικός του· ἀλλ' ἂν ὁ ἄγγελος ἦτο τοῦ δανειστοῦ, ἡ ἀπώλεια βαρύνει τὴν περιουσίαν τοῦ δανειστοῦ, ἀπαλλατομένου τοῦ ὀφειλέτου τοῦ χρέους».

ΑΡΘΡΟΝ 1465ον

«Ἐάν τις διορίσῃ δύο ἐντολοδόχους, δὲν δύναται μόνον ὁ εἷς αὐτῶν νὰ διεξαγάγῃ τὴν ὑπόθεσιν δι' ἣν ἐδόθη ἡ ἐντολή, δηλαδὴ δὲν δύναται νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐντολήν».

«Ἀλλ' ἐὰν ὦσι δικαστικοὶ πληρεξούσιοι ἢ ἐντολοδόχοι πρὸς ἀπόδοσιν παρακαταθήκης, ἢ καταβολὴν χρέους, δύναται μόνον ὁ εἷς νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐντολήν».

«Ἀλλ' ἐάν, ἀφοῦ (ὁ ἐντολεὺς) διορίσῃ τινὰ ἐντολοδόχον διὰ μίαν ὑπόθεσιν, διορίσῃ καὶ ἕτερον ἀνεξαρτήτως τοῦ πρώτου ἐπὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως, ἐπιτρέπεται νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐντολὴν ἑκάτερος αὐτῶν» (2).

---

(1) (Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1992).

(2) Δύναται ὁ εἷς τῶν δικαστικῶν πληρεξουσίων καὶ τῶν ἐντεταλμένων τὴν ἀπόδοσιν παρακαταθήκης καὶ τὴν πληρωμὴν χρέους νὰ ἐκπληρώσῃ μονομερῶς τὴν ἐντολήν, διότι ἡ παραδοχὴ καὶ ἐκτέλεσις ἐντολῆς θεωρεῖται ὡς εὐποιητικὸν συνάλλαγμα, διὰ τὸ ὁποῖον δὲν δικαιοῦται ὁ ἐντολεὺς νὰ ἐπιβάλῃ τοῖς ἐντολοδόχοις βαρεῖς ὅρους εἰς περιπτώσεις, καθ' ἃς δὲν ἀπαιτεῖται ἡ γνώμη ἀμφοτέρων τῶν ἐντολοδόχων.

Ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως τοῦ ἑπομένου ἄρθρου ἡ παραφροσύνη ἢ ὁ θάνατος ἑνὸς τῶν δύο ἐντολοδόχων συνεπάγεται τὴν παῦσιν τοῦ ἑτέρου.

Ἐν ᾗ περιπτώσει οἱ δικαστικοὶ πληρεξούσιοι εἶναι ἔμμισθοι ἢ ἐτέθη ρητὸς ὅρος νὰ διεξαγάγωσι τὴν δίκην οἱ δύο ὁμοῦ, δὲν δύναται νὰ διεξαγάγῃ τὴν δίκην ἰδίᾳ ἕκαστος.

(Παράβ Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1995).

ΑΡΘΡΟΝ 1466ον

«Δὲν δύναται ὁ ἐντολοδόχος νὰ διορίσῃ ἄλλον ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως, δι' ἣν ἐδόθη αὐτῷ ἐντολή».

«Ἐκτὸς ἂν ὁ ἐντολεὺς ἔδωκε τοιαύτην ἐντολήν, ἢ εἶπεν αὐτῷ: ἐνέργησον κατὰ τὴν γνώμην σου».

«Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ ἐντολοδόχος δύναται νὰ διορίσῃ ἄλλον».

«Οὕτω δὲ ὁ ἐντολοδόχος ὁ διορισθεὶς ὑπὸ τοῦ (ἀρχικοῦ) ἐντολοδόχου, καθίσταται ἐντολοδόχος τοῦ ἐντολέως, οὐχὶ δὲ τοῦ διορίσαντος αὐτὸν ἐντολοδόχου».

«Καὶ μάλιστα διὰ τῆς παύσεως ἢ τοῦ θανάτου τοῦ πρώτου ἐντολοδότου, ὁ δεύτερος δὲν παύεται» (1).

---

(1) Κατὰ τὸ ρωμαϊκὸν δίκαιον ὁ ἐντολοδόχος δύναται νὰ ἀναθέσῃ εἰς ἄλλον τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἐντολῆς, διότι ὄῆθεν τοῦτο ὑπαγορεύει τὸ καλῶς ἐννοούμενον συμφέρον τοῦ ἐντολέως, καθόσον ἡ ἐντολὴ στηρίζεται ἐπὶ τῆς φιλίας καὶ ἀφοσιώσεως καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ ἐντολέως εἶναι νὰ περατωθῇ αἰσίως καὶ δεόντως ἡ ὑπόθεσις, ἧς ἡ ἀναστολὴ δυνατὸν νὰ ἐπιφέρῃ ζημίας, ἐν ᾗ περιπτώσει δὲν δύναται ὁ ἐντολεὺς νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτῷ ἐντολήν. Ἀλλ' ὁ λόγος τῆς φιλίας καὶ ἀφοσιώσεως, πρόσθες δὲ ἡ πίστις καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη εἰς τὴν τιμιότητα καὶ δεξιότητα τοῦ ἐντολοδόχου, συνηγοροῦσιν ὑπὲρ τῆς γνώμης τοῦ ἄρθρου τούτου τοῦ Κώδικος, καθόσον μάλιστα ὁ ἐντολοδόχος ὁ μὴ δυνάμενος νὰ ἐκπληρώσῃ τὸ ἐνταλθὲν ὀφείλει νὰ ἀναγγείλῃ τοῦτο παραχρῆμα τῷ ἐντειλαμένῳ. Ἄλλως καὶ ἡ ὀρθότης καὶ ἡ ὕπαρξις τῆς διατάξεως ταύτης τοῦ ρωμαϊκοῦ δικαίου ἀμφισβητεῖται. Ἄμεσον συμφέρον πρὸς ταχεῖαν καὶ αἰσίαν διεκπεραίωσιν τῆς δι' ἐντολῆς ἀνατεθείσης ὑποθέσεως ἔχει ὁ ἐντολεύς, ὅστις φυσικῷ τῷ λόγῳ εἶναι ὁ μόνος κατάλληλος πρὸς ἐκλογὴν ἀντικαταστάτου. Ὁ λόγος, ὅτι εὐθύνεται ὁ ἀντικαταστάτην διορίζων ἐντολοδόχος διὰ πᾶσαν ζημίαν προελευσομένην ἐκ τοῦ διορισμοῦ τούτου, δὲν εἶναι πειστικός, τοῦτο μὲν διότι πολὺ πιθανὸν ὁ πρῶτος ἐντολοδόχος νὰ μὴ ᾖ ἱκανὸς νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὸ βάρος τῆς εὐθύνης καὶ ἀποζημιώσεως, τοῦτο δὲ διότι ἤθελε προκαλέσῃ νέας δίκας μεταξὺ μάλιστα φίλων, τοῦθ' ὅπερ προλαμβάνει πάντοτε τὸ ἱερὸν δίκαιον.

Δὲν παύεται δὲ ὁ δεύτερος ἐντολοδόχος διὰ τῆς παύσεως ἢ τοῦ θανάτου τοῦ πρώτου, διότι ἡ ἱκανότης τοῦ πρώτου ἐντολοδόχου ἀπορρέει ἐκ τῆς βουλήσεως τοῦ ἐντολέως, οὗτινος καὶ θεωρεῖται ἄμεσος ἐντολοδόχος.

ΑΡΘΡΟΝ 1467ον

«Ἐὰν συμφωνηθῇ μισθὸς ἐν τῇ ἐντολῇ καὶ ὁ ἐντολοδόχος ἐκπληρώσῃ αὐτήν, ἀποκτᾷ δικαίωμα ἐπὶ τοῦ μισθοῦ».

«Ἐὰν δὲ δὲν τεθῇ τοιοῦτος ὅρος καὶ ὁ ἐντολοδόχος δὲν εἶναι ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ὑπηρετοῦσιν ἐπὶ μισθῷ, δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ μισθόν, θεωρούμενος ὡς δωρητής» (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

Περὶ ἐντολῆς πρὸς ἀγοράν.

شرايه وكالت يلنمسى

(Σ'εραγιὰ βεκιαλὲτ π'εγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1468ον

«Κατὰ τὸ τελευταῖον ἐδάφιον τοῦ 1459 ἄρθρου, δέον τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐντολῆς νὰ ᾖ γνωστὸν οὕτως, ὥστε νὰ ᾖ δυνατὴ ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἐντολῆς».

«Ὅθεν ὁ ἐντολεὺς δέον νὰ δηλοῖ τὸ γένος τοῦ πράγματος, ὅπερ θέλει ν' ἀγοράσῃ (διὰ τοῦ ἐντολοδόχου). Ἐὰν δὲ ὑπάρχωσι διάφορα ὑπάλληλα εἴδη τοῦ γένους, δὲν ἀρκεῖ μόνη ἡ δήλωσις τοῦ γένους, ἀλλὰ δέον νὰ δηλωθῇ καὶ τὸ εἶδος, ἢ ἡ ἀξία αὐτοῦ».

«Ἐὰν δὲ δὲν δηλωθῇ τὸ γένος τοῦ ἀγορασθησομένου πράγματος, ἢ δηλωθῇ μὲν τὸ γένος, ἐνῷ ὑπάρχουσι διάφορα ὑπάλληλα εἴδη αὐτοῦ, δὲν ὁρισθῇ δὲ τὸ εἶδος ἢ ἡ ἀξία αὐτοῦ, ἡ ἐντολὴ δὲν εἶναι ἔγκυρος, ἐκτὸς ἂν ᾖ γενική».

«Π. χ. ἐάν τις διορίσῃ ἕτερον ἐντολοδόχον λέγων αὐτῷ: ἀγό-

Ὁ πρῶτος πληρεξούσιος ὁ διορίσας καὶ ἕτερον δύναται νὰ παύσῃ αὐτόν, ἐν ᾗ περιπτώσει διώρισεν αὐτὸν δυνάμει τῆς ἀπολύτου ἐξουσίας, ἣν ἔλαβε παρὰ τοῦ ἐντολέως, ἀλλ' ἂν ὁ ἐντολεὺς ὑπέδειξε καὶ ἐπέβαλε τὸν δεύτερον ἐντολοδόχον, ὁ πρῶτος δὲν δικαιοῦται νὰ παύσῃ αὐτόν.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1994).

(1) (Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1986).

ρασον δι' ἐμὲ ἵππον τινά, ἡ ἐντολὴ εἶναι ἔγκυρος· ἀλλ' ὅταν τις δίδων ἑτέρῳ ἐντολὴν ὅπως ἀγοράσῃ ὕφασμα δι' ἐνδύματα, δηλώσῃ τὸ γένος, δηλαδὴ ὅτι θέλει νὰ ἀγοράσῃ *τσεταρί*, ἢ ἄλλο γένος ὑφάσματος, δέον συνάμα νὰ δηλώσῃ καὶ τὸ εἶδος· ὕφασμα π. χ. τῆς Δαμασκοῦ, ἢ τῶν Ἰνδιῶν, ἢ τὴν ἀξίαν ἑκάστου δέματος εἰς γρόσια».

«Ἐὰν μὴ δηλῶν τὸ γένος εἴπῃ μόνον: ἀγόρασόν μοι ὕφασμα δι' ἐμὲ ἓν ζῶον, ἢ ὕφασμα, ἢ π.χ. *τσεταρί*, καὶ δὲν δηλώσῃ καὶ τὸ εἶδος ἢ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ, ἡ ἐντολὴ δὲν εἶναι ἔγκυρος».

«Ἀλλ' ἐὰν εἴπῃ: ἀγόρασόν μοι ὕφασμα διὰ μίαν ἐνδυμασίαν, ἢ *τσεταρί*, τὸ δὲ γένος καὶ εἶδος ἀφίνω εἰς τὴν κρίσιν σου, ἡ ἐντολὴ εἶναι ἀπόλυτος, καὶ ὁ ἐντολοδόχος δύναται νὰ ἀγοράσῃ οἱονδήποτε εἶδος καὶ γένος βούλεται» (1).

---

(1) Ἡ ἐντολὴ θεωρεῖται ὡς διαταγή, διὰ τοῦτο δέον νὰ ᾖ ἀρκούντως γνωστὴ καὶ ὡρισμένη ἵνα ὁ ἐντολοδόχος ἐννοήσῃ καλῶς τὴν ἀνατεθειμένην αὐτῷ ἐντολὴν καὶ συμμορφωθῇ πρὸς αὐτήν, ὁριζομένου τοῦ γένους καὶ τοῦ εἴδους τοῦ ἀγορασθησομένου πράγματος. Τὸ εἶδος περὶ οὗ πρόκειται εἶναι πραγματικόν, γενικώτερον τοῦ κατ' ἐκτίμησιν τῆς ἀξίας αὐτοῦ ὁριζομένου, π. χ. ὅταν λέγηται πᾶν ὕφασμα, τὸ εἶδος εἶναι πραγματικόν, διὰ τοῦ προσδιορισμοῦ δὲ τῆς ἀξίας αὐτοῦ τὸ εἶδος ὁρίζεται κατ' ἐκτίμησιν. Τὸ γένος περὶ οὗ πρόκειται ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ δὲν εἶναι τὸ γένος, ὅπερ ὁρίζεται ἐν τῇ λογικῇ. Τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐντολῆς δέον νὰ ᾖ γνωστὸν εἰς τὰς ἐκ προθέσεως καὶ ρητῶς διδομένας ἐντολάς, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς σιωπηράς. Ἡ γνῶσις τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἐντολῆς ἐν ταῖς ἑταιρίαις ἐκ συμβάσεως δὲν εἶναι ὅρος ἀπαραίτητος, διότι ἐν ταῖς ρηταῖς ἐντολαῖς ἡ σύμβασις συνομολογεῖται ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ τῆς ἐντολῆς, πρὸς ἣν ὀφείλεται ὑπακοή, ἐν ταῖς σιωπηραῖς ὅμως ἐντολαῖς ὁ κύριος σκοπὸς τοῦ συναλλάγματος δὲν ἔγκειται ἐν τῇ ἐντολῇ, ἀλλ' αὗται ἐπετράπησαν πρὸς μόνον τὸν σκοπὸν τῆς ἐπιτεύξεως τῶν πράξεων, ἃς ἀπαιτεῖ ἡ σύμβασις, οὐχὶ δὲ ἰδίᾳ διὰ νὰ ἐφαρμόζηται ἀκριβῶς ἡ διὰ τῆς ἐντολῆς διδομένη διαταγή. Ἐὰν ἐν ταῖς ἑταιρίαις ἔδει τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐντολῆς νὰ ᾖ γνωστόν, δὲν θὰ ἦτο δυνατὴ ἡ σύστασις ἑταιρίας, διὰ τὸν λόγον δὲ τοῦτον ἐν ταῖς σιωπηραῖς ἐντολαῖς ἐπετράπη νὰ ᾖ ἄγνωστον τὸ ἀντικείμενον αὐτῶν.

Τὰ αἴτια τὰ καταρτίζοντα τὴν ἐντολὴν ἔγκυρόν εἰσι τέσσαρα· α' ἡ πρέπει νὰ ᾖ γενική, ἢ β' τὸ ἀντικείμενον αὐτῆς νὰ ᾖ ἀρχῇθεν γνωστὸν παρά

ΑΡΘΡΟΝ 1469ον

«Ἡ διαφορὰ τῆς ὕλης, ἢ τοῦ σκοποῦ, ἢ τῆς τέχνης, συνεπάγεται ἐπίσης τὴν διαφορὰν τοῦ γένους».

«Π. χ. ἕνεκα τῆς διαφορᾶς τῆς ὕλης τοῦ βαμβακίνου καὶ τοῦ λινοῦ ὑφάσματος, τὸ γένος διαφέρει· ἕνεκα τῆς διαφορᾶς τοῦ σκοποῦ, τῆς ὑφισταμένης μεταξὺ τοῦ μαλλίου τοῦ προβάτου καὶ τοῦ δέρματος, ταῦτα εἰσὶ διάφορα τὸ γένος».

«Διότι ὁ προορισμὸς τοῦ δέρματος εἶναι ἡ κατασκευὴ ἀσκῶν, ὁ δὲ σκοπός, δι' ὃν ἀγοράζεται τὸ ἔριον, συνίστανται εἰς ἄλλα πράγματα, οἷον τὴν κατασκευὴν κλωστῆς καὶ ὕφανσιν τάπητος».

«Ἐνῷ δὲ ὅ τε τάπης (κετσὲς) τοῦ Σάρκιοϊ, καὶ ὁ τοῦ Οὐσακίου, κατασκευάζονται ἐκ μαλλίου, εἶναι διαφόρου γένους ἕνεκα τῆς διαφορᾶς τῆς τέχνης».

ΑΡΘΡΟΝ 1470ον

«Ἐὰν ὁ ἐντολοδόχος παραβῇ τὸ περὶ γένους ὅριον, δηλαδὴ ἐὰν ἀγοράσῃ πρᾶγμα ἄλλου γένους, διαφόρου τοῦ ὑπὸ τοῦ ἐντολέως προσδιορισθέντος, καὶ ἂν τὸ πρᾶγμα, ὅπερ ἠγόρασεν εἶναι ὠφελιμώτερον, (ἡ ἀγορὰ) δὲν εἶναι ἐκτελεστὴ ὡς πρὸς τὸν ἐντολέα, δηλαδὴ τὸ ὑπὸ τοῦ ἐντολοδόχου ἀγορασθὲν πρᾶγμα μένει εἰς αὐτόν, καὶ δὲν θεωρεῖται ὡς ἀγορασθὲν διὰ τὸν ἐντολέα» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1471ον

«Ἐὰν ὁ ἐντολεὺς εἴπῃ: ἀγόρασον κριόν, ὁ δὲ ἐντολοδόχος

τε τῷ ἐντολεῖ καὶ τῷ ἐντολοδόχῳ, ἢ γ' νὰ ὑπάρχῃ μικρὰ ἄγνοια (جهالت يسيره ὀζεχαλέτι γεσηρέ), ὡς π. χ. δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ εἶναι τὰ προσόντα τῆς ἐντολῆς γνωστὰ (ἴδε ἄρθρ. 1478), ἢ δ' νὰ ὁρίζηται τὸ γένος καὶ τὸ εἶδος. Ἐν ταῖς τέταρσι ταύταις περιπτώσεσιν ἡ ἐντολὴ εἶναι ἔγκυρος, ἀλλ' ἡ μεγάλη ἄγνοια (جهالت فاحشه ὀζεχαλέτι φαχ'ησ'ὲ) καθίστησιν ἄκυρον τὴν ἐντολήν.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1988).

(1) Ἐὰν ὁ ἐντολοδόχος κατὰ παράβασιν τῆς ἐντολῆς ἀγοράσῃ πρᾶγμα διαφέρον κατὰ τὰ προσόντα, ἅπερ ὥρισεν ὁ ἐντολεύς, δὲν θεωρεῖται ὡς παραβὰς τὴν ἐντολήν, ἂν ἡ παράβασις αὕτη ὠφελῇ τὸν ἐντολέα, ἑπομένως τὸ ἀγορασθὲν πρᾶγμα λογίζεται ὡς ἀγορασθὲν διὰ τὸν ἐντολέα.

ἀγοράσῃ θῆλυ πρόβατον, (ἡ ἀγορὰ) δὲν εἶναι ἐκτελεστὴ ὡς πρὸς τὸν ἐντολέα, τὸ δὲ ἀγορασθὲν πρόβατον καθίσταται κτῆμα τοῦ ἐντολοδόχου».

ΑΡΘΡΟΝ 1472ον

«Ἐὰν ὁ ἐντολεὺς εἴπῃ: ἀγόρασόν μοι τὸ δεῖνα οἰκόπεδον, μετὰ τὴν ἀνέγερσιν κτιρίου ἐπὶ τοῦ οἰκοπέδου ἐκείνου, ὁ ἐντολοδόχος δὲν δύναται νὰ τὸ ἀγοράσῃ κατ' ἐντολήν».

«Ἀλλ' ἐὰν εἴπῃ: ἀγόρασον τὴν δεῖνα οἰκίαν, καὶ ἡ οἰκία ἐκείνη κονιαθῇ, ἢ προστεθῇ εἰς αὐτὴν τοῖχος, τότε ὁ ἐντολοδόχος δύναται νὰ ἀγοράσῃ αὐτὴν κατ' ἐντολήν».

ΑΡΘΡΟΝ 1473ον

«Ἐὰν ὁ ἐντολεὺς εἴπῃ: ἀγόρασον γάλα, καὶ δὲν ὁρίσῃ ὁποιόν τι γάλα, ἐννοεῖται τὸ ἐν τῇ πόλει συνειθιζόμενον» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1474ον

«Ἐὰν ὁ ἐντολεὺς εἴπῃ: ἀγόρασον ὀρύζιον, ὁ ἐντολοδόχος δύναται νὰ ἀγοράσῃ ἀπὸ παντὸς εἴδους πωλουμένου ἐν τῇ ἀγορᾷ».

ΑΡΘΡΟΝ 1475ον

«Ὅταν τις δώσῃ ἐντολὴν εἰς ἄλλον ἵνα ἀγοράσῃ οἰκίαν, πρέπει νὰ ὁρίσῃ τὴν συνοικίαν καὶ τὴν ἀξίαν της».

«Ἐὰν δὲν ὁρίσῃ ταῦτα ἡ ἐντολὴ δὲν εἶναι ἔγκυρος».

ΑΡΘΡΟΝ 1476ον

«Ὅταν δώσῃ τις ἐντολὴν εἴς τινα ἵνα ἀγοράσῃ μαργαρίτην ἢ ἐρυθρὸν ὑάκινθον, δέον νὰ ὁρίσῃ τὸ ποσὸν τῆς ἀξίας αὐτοῦ».

«Ἂν δὲν πράξῃ τοῦτο, ἡ ἐντολὴ δὲν εἶναι ἔγκυρος».

ΑΡΘΡΟΝ 1477ον

«Ἐν τοῖς διὰ τῆς ποσότητος ὁριζομένοις πράγμασι, δέον νὰ δηλοῦται τὸ ποσὸν τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἐντολῆς».

«Π. χ. ὅταν (ὁ ἐντολεὺς) δώσῃ τινὶ ἐντολὴν ἵνα ἀγοράσῃ

(1) Διότι τὸ ἔθος καὶ ἡ συνήθεια θεωρεῖται ὡς τρόπος, δι' οὗ καθίσταται γνωστὸν τὸ ἄγνωστον.

σῖτον, δέον νὰ εἴπῃ τὸ ποσὸν τῶν κοιλῶν, ἢ νὰ ὁρίσῃ τὸ ποσὸν τῆς ἀξίας, λέγων: τόσων γροσίων σῖτον».

«Ἐὰν δὲν ὁρίσῃ αὐτόν, ἡ ἐντολὴ δὲν εἶναι ἔγκυρος» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1478ον

«Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ὁρίζηται τὸ ποσὸν (ἡ ποιότης) τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἐντολῆς».

«Π. χ. δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ὁρίζηται ἡ πρώτη, ἡ μέση, ἡ κατωτέρα ποιότης».

«Ἀλλ' ἡ ποιότης τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἐντολῆς δέον νὰ ᾖ σύμφωνος πρὸς τὴν κατάστασιν τοῦ ἐντολέως».

«Π. χ. ὅταν ἀγωγιάτης τις δώσῃ εἰς τινα ἐντολὴν ἵνα τῷ ἀγοράσῃ ἵππον, ὁ ἐντολοδόχος δὲν δύναται νὰ ἀγοράσῃ ἀραβικὸν ἵππον ἀξίας εἴκοσι χιλιάδων γροσίων· ἂν τοῦτο πράξῃ, ἡ ἀγορά του αὕτη δὲν εἶναι ἐκτελεστὴ ὡς πρὸς τὸν ἐντολέα, δηλαδὴ ὁ ἵππος ἐκεῖνος δὲν θεωρεῖται ὅτι ἠγοράσθη διὰ τὸν ἐντολέα, ἀλλὰ μένει εἰς τὸν ἐντολοδόχον».

ΑΡΘΡΟΝ 1479ον

«Ὁ ἐντολοδόχος δὲν δύναται νὰ παραβῇ τὸ ὅριον, ὅπερ περιορίζει τὴν ἐντολήν».

«Ἂν πράξῃ τοῦτο, ἡ ἀγορὰ δὲν εἶναι ἐκτελεστὴ ὡς πρὸς τὸν ἐντολέα, καὶ τὸ ἀγορασθὲν πρᾶγμα μένει εἰς τὸν ἐντολοδόχον».

«Ἀλλ' ἐὰν ἡ παράβασις γίνῃ διὰ τρόπου ὠφελιμωτέρου εἰς τὸν ἐντολέα, δὲν θεωρεῖται ὡς τοιαύτη».

«Π. χ. ὅταν τις εἴπῃ τινί: ἀγόρασον τὴν δεῖνα οἰκίαν δι' ἐμὲ ἀντὶ δέκα χιλιάδων γροσίων, ἡ ἀγορὰ δὲν θεωρεῖται ἐκτελεστὴ ὡς πρὸς τὸν ἐντολέα, ἂν ἀγοράσῃ αὐτὴν εἰς ἀνωτέραν τιμήν, καὶ ἡ οἰκία μένει εἰς τὸν ἐντολοδόχον. Ἀλλ' ἐὰν ἀγοράσῃ αὐτὴν εἰς κατωτέραν τῶν δέκα χιλιάδων γροσίων τιμήν, αὕτη θεωρεῖται ὡς ἀγορασθεῖσα διὰ τὸν ἐντολέα».

«Ἐπίσης ἐὰν ὁ ἐντολεὺς εἴπῃ: ἀγόρασον ἐπὶ πιστώσει, ὁ δὲ ἐντολοδόχος ἀγοράσῃ τοῖς μετρητοῖς, τὸ ἀγορασθὲν πρᾶγμα μένει εἰς τὸν ἐντολοδόχον. Ἀλλ' ἐὰν εἴπῃ: ἀγόρασον τοῖς

(1) (Ἴδε ἄρθρον 132).

μετρητοῖς, ὁ δὲ ἐντολοδόχος ἀγοράσῃ ἐπὶ πιστώσει, τὸ πρᾶγμα θεωρεῖται ὡς ἀγορασθὲν διὰ τὸν ἐντολέα» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1480ον

«Ὅταν ὁ ἐντεταλμένος τὴν ἀγορὰν πράγματός τινος ἀγοράσῃ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ, ἡ ἀγορὰ αὕτη δὲν εἶναι ἐκτελεστὴ ὡς πρὸς τὸν ἐντολέα, ἂν ἐκ τῆς διαιρέσεως τοῦ πράγματος ἐκείνου προκύπτῃ ζημία, εἰ δὲ μὴ εἶναι ἐκτελεστή».

«Π. χ. ἐὰν (ὁ ἐντολεὺς) εἴπῃ: ἀγόρασον ἓν ὁλόκληρον τεμάχιον ὑφάσματος, ὁ δὲ ἐντολοδόχος ἀγοράσῃ ἥμισυ, (ἡ ἀγορὰ) δὲν εἶναι ἐκτελεστὴ ὡς πρὸς τὸν ἐντολέα, καὶ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο μένει εἰς τὸν ἐντολοδόχον. Ἀλλ' ἂν δοθῇ ἐντολὴ διὰ τὴν ἀγορὰν ἓξ κοιλῶν σίτου, καὶ ὁ ἐντολοδόχος ἀγοράσῃ τρία κοιλά, θεωρεῖται (ὁ σῖτος) ὡς ἀγορασθεὶς διὰ τὸν ἐντολέα» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1481ον

«Ἐὰν ὁ ἐντολεὺς δώσῃ ἐντολὴν πρὸς ἀγορὰν ἐριούχου δι' ἕνα ἐπενδύτην (δζουπέ), τὸ δὲ ἐριοῦχον, ὅπερ ἠγόρασεν ὁ ἐντο-

---

(1) Ἡ φράσις, ἡ ἀγορὰ δὲν εἶναι ἐκτελεστὴ ὡς πρὸς τὸν ἐντολέα, σημαίνει ὅτι ἡ παραδοχὴ ἢ μὴ τοῦ ἀγορασθέντος πράγματος ἤρτηται ἐκ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ ἐντολέως, τουτέστιν ἡ ἀγορὰ εἶναι موقوف (μεβκοὺφ) ἐξαρτωμένη, εἰς ἣν ἀνάγεται τὸ δικαίωμα τοῦ ἐντολέως (ἴδε ἄρθρ. 111).

Ἐνῷ κατὰ τὸ ἄρθρον 1470, ὅταν ὑπάρχῃ διαφορὰ γένους μεταξὺ τῆς ἐντολῆς καὶ τοῦ ἀγορασθέντος πράγματος, ὁ ἐντολεὺς δὲν ὑπογρεοῦται νὰ παραδεχθῇ τὸ ἀγορασθὲν πρᾶγμα καὶ ἂν ἀκόμη ἡ ἀγορὰ εἶναι ἐπωφελεστέρα διὰ τὸν ἐντολέα, ἐν τούτοις ἡ διαφορὰ τῆς ἰδιότητος δὲν θεωρεῖται ὡς παράβασις τῆς ἐντολῆς, διότι δὲν εἶναι οὐσιώδης παράβασις αὐτῆς. Ἡ ὑπὸ τοῦ ἐντολοδόχου οὐσιώδης παράβασις τῆς ἐντολῆς συνεπάγεται αὐτοδικαίως τὴν παῦσιν αὐτοῦ, ἑπομένως ἐν περιπτώσει τοιαύτης παραβάσεως ἡ ἀγορὰ θεωρεῖται ὡς γενομένη ὑπὸ μὴ ἐντολοδόχου. καὶ διὰ τοῦτο τὸ πρᾶγμα μένει εἰς βάρος τοῦ κατὰ παράβασιν τῆς ἐντολῆς ἀγοράσαντος αὐτό.

(2) Ἡ ἐντολὴ ἡ διδομένη δι' ἀγορὰν πράγματος, οὗτινος ἡ διαίρεσις δὲν προξενεῖ βλάβην καὶ ζημίαν, θεωρεῖται ὡς ἀπόλυτος ἐντολή, καὶ ἂν ἀκόμη ὁρισθῇ ὑπὸ τοῦ ἐντολέως τὸ ποσόν.

λοδόχος δὲν ἀρκεῖ εἰς κατασκευὴν ἐπενδύτου, ἡ ἀγορὰ δὲν εἶναι ἐκτελεστὴ ὡς πρὸς τὸν ἐντολέα, καὶ τὸ ἐριοῦχον μένει εἰς τὸν ἐντολοδόχον».

ΑΡΘΡΟΝ 1482ον

«Ὁ ἐντεταλμένος νὰ ἀγοράσῃ πρᾶγμα, οὗ τινος δὲν ὡρίσθη ἡ τιμή, δύναται νὰ ἀγοράσῃ αὐτὸ ἀντὶ τῆς κατ' ἐκτίμησιν ἀξίας αὐτοῦ καὶ διὰ μικρᾶς ζημίας».

«Ἀλλ' εἰς τὰ πράγματα, τῶν ὁποίων ἡ τιμὴ εἶναι ὡρισμένη, οἷα τὸ κρέας καὶ ὁ ἄρτος, δὲν συγχωρεῖται καὶ ἡ μικρὰ ζημία».

«Ἐὰν ὅμως (ὁ ἐντολοδόχος) ἀγοράσῃ πρᾶγμα μὲ ὑπέρογκον ζημίαν, ἡ ἀγορὰ ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν εἶναι ἐκτελεστὴ ὡς πρὸς τὸν ἐντολέα, καὶ τὸ πρᾶγμα μένει εἰς τὸν ἐντολοδόχον» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1483ον

«Ἄνευ ὅρου ἐντολὴ πρὸς ἀγοράν, σημαίνει τὴν διὰ χρημάτων ἀγοράν».

«Ὅθεν ὁ ἐντεταλμένος νὰ ἀγοράσῃ πρᾶγμά τι, ἐὰν ἀνταλλάξῃ αὐτὸ μετ' ἄλλου πράγματος, (ἡ ἀγορὰ) δὲν θεωρεῖται ἐκτελεστὴ ὡς πρὸς τὸν ἐντολέα καὶ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο μένει εἰς τὸν ἐντολοδόχον».

ΑΡΘΡΟΝ 1484ον

«Ἐάν τις δώσῃ εἴς τινα ἐντολήν, ἵνα ἀγοράσῃ πρᾶγμά τι χρησιμεῦον εἰς ὡρισμένην ὥραν τοῦ ἔτους, ἡ ἐντολὴ θεωρεῖται ὡς δοθεῖσα διὰ τὴν ὥραν ἐκείνην τοῦ ἔτους».

«Π. χ. ἐάν τις δώσῃ κατὰ τὸ ἔαρ εἰς ἕτερον ἐντολήν, ἵνα ἀγοράσῃ σάλινον ἐπενδύτην, θεωρεῖται ὅτι ἡ ἐντολὴ ἐδόθη ἵνα ἀγοράσῃ τὸν ἐπενδύτην διὰ νὰ τῷ χρησιμεύσῃ κατὰ τὸ θέρος. Ἐὰν δὲ ἀγοράσῃ αὐτὸν μετὰ παρέλευσιν τῆς ὥρας ἐκείνης τοῦ ἔτους, (ἡ ἀγορὰ) δὲν εἶναι ἐκτελεστὴ ὡς πρὸς τὸν

(1) Ἡ ἀγορὰ πράγματος μὲ μικρὰν ζημίαν δὲν θεωρεῖται ὡς παράβασις τῆς ἐντολῆς, διότι πᾶς τις δύναται νὰ ἀγοράσῃ ἐμπόρευμα εἰς τιμὴν κατά τι ἀνωτέραν τῆς πραγματικῆς αὐτοῦ ἀξίας, ὅταν μάλιστα δὲν εἶναι ἐν τῇ ἀγορᾷ ὡρισμένη καὶ πασίγνωστος ἡ ἀξία αὐτοῦ, ὡς ἡ τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ κρέατος.

ἐντολέα, ὁ δὲ ἐπενδύτης, τὸν ὁποῖον ἠγόρασεν ὁ ἐντολοδόχος, μένει εἰς αὐτόν».

ΑΡΘΡΟΝ 1485ον

«Δὲν δύναται ὁ λαβὼν ἐντολὴν νὰ ἀγοράσῃ ὡρισμένον τι πρᾶγμα νὰ ἀγοράσῃ αὐτὸ διὰ τὸν ἑαυτόν του. Καὶ ἐὰν ἀκόμη ἀγοράζων αὐτὸ εἴπῃ: ἐγὼ ἠγόρασα τοῦτο δι' ἐμαυτόν, τὸ πρᾶγμα τοῦτο δὲν ἀνήκει εἰς αὐτόν, ἀλλ' εἰς τὸν ἐντολέα του».

«Ἐκτὸς ἂν ἀγοράσῃ αὐτὸ πλέον τῆς ἀξίας, ἣν ὁ ἐντολεὺς ὥρισεν, ἢ μὲ ὑπέρογκον ζημίαν, ὅταν δὲν ὁρισθῇ τιμή· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο ἀνήκει εἰς τὸν ἐντολοδόχον».

«Ἐὰν ὅμως ὁ ἐντολοδόχος ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἐντολέως εἴπῃ: ἐγὼ ἠγόρασα τοῦτο δι' ἐμαυτόν, τότε τὸ πρᾶγμα ἀνήκει εἰς τὸν ἐντολοδόχον» (1).

---

(1) Δὲν δικαιοῦται ὁ ἐντολοδόχος ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ ἐντολέως νὰ ἀγοράσῃ δι' ἑαυτὸν τὸ πρᾶγμα διὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ ὁποίου ἐνετάλη, διότι ὁ ἐντολοδόχος δὲν δύναται νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῆς δοθείσης εἰς αὐτὸν ἐντολῆς. Ἀλλ' ἐὰν τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι ὡρισμένον, δύναται νὰ ἀγοράσῃ αὐτὸ δι' ἑαυτόν, διότι δὲν θεωρεῖται δεσμευμένος διὰ τῆς ἐντολῆς. Δύναται νὰ ἀγοράσῃ δι' ἑαυτὸν ὁ ἐντολοδόχος τὸ πρᾶγμα, εἰς τὴν ἀγορὰν τοῦ ὁποίου ἐνετάλη α' ἀντὶ ἀνωτέρας τιμῆς, β' μὲ ὑπέρογκον ζημίαν καὶ γ' ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἐντολέως, διότι ἐν τῇ πρώτῃ καὶ δευτέρᾳ περιπτώσει ὁ ἐντολοδόχος παραβαίνει τὴν ἐντολήν, ἐν δὲ τῇ τρίτῃ περιπτώσει θεωρεῖται ὅτι παύεται τῆς ἐντολῆς διὰ παραιτήσεως. Ἀλλ' ἐὰν ὁ ἐντολεὺς ἐγκρίνῃ καὶ παραδεχθῇ τὴν ἀγορὰν τοῦ πράγματος τὴν γινομένην εἰς ἀνωτέραν τιμήν, ἢ μὲ ὑπέρογκον βλάβην, τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο ἀνήκει εἰς τὸν ἐντολέα.

Καὶ ἀπόντος τοῦ ἐντολέως δύναται ὁ ἐντολοδόχος νὰ ἀγοράσῃ τὸ πρᾶγμα, διὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ ὁποίου ἐνετάλη, ἀλλ' ὀφείλει προηγουμένως νὰ παραιτηθῇ τὴν ἐντολὴν καὶ νὰ ἀναγγείλῃ τὴν παραίτησίν του εἰς τὸν ἐντολέα, ὅστις δὲν δύναται νὰ διεκδικήσῃ τὸ πρᾶγμα, ὅταν ἡ ἀγορὰ ἐγένετο μετὰ τὴν εἰς αὐτὸν ἀνακοίνωσιν τῆς παραιτήσεως. Ἐν ᾗ περιπτώσει ὁ ἐντολοδόχος ἀγοράσῃ πρᾶγμα, διὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ ὁποίου ἐνετάλη ὑπὸ δύο οὐχὶ συγχρόνως, τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο θεωρεῖται ὡς ἀγορασθὲν διὰ λογαριασμὸν τοῦ κατὰ πρῶτον δόντος τὴν ἐντολήν.

ΑΡΘΡΟΝ 1486ον

«Ὅταν τις εἴπῃ εἰς ἕτερον: ἀγόρασόν μοι τὸν ἵππον τοῦ δεῖνος, ὁ δὲ λαβὼν τὴν ἐντολὴν δὲν ἀπαντήσῃ καταφατικῶς ἢ ἀποφατικῶς, καὶ μεταβὰς ἀγοράσῃ τὸν ἵππον ἐκεῖνον, οὗτος ἀνήκει εἰς τὸν ἐντολέα, ἐὰν κατὰ τὴν ἀγορὰν δηλώσῃ ὅτι ἠγόρασε τὸν ἵππον διὰ τὸν ἐντολέα του».

«Ἀλλ' ἐὰν εἴπῃ ὅτι ἠγόρασε τὸν ἵππον δι' ἑαυτόν, ὁ ἵππος οὗτος ἀνήκει εἰς τὸν ἐντολοδόχον».

«Ἀλλ' ὅταν ἀγοράσῃ αὐτόν, χωρὶς νὰ εἴπῃ διὰ ποῖον καὶ κατόπιν εἴπῃ ὅτι ἠγόρασεν αὐτὸν διὰ τὸν ἐντολέα, γίνεται παραδεκτὸς ὁ λόγος του, ἐὰν εἴπῃ αὐτὸν πρὶν ἢ ἀπολεσθῇ ὁ ἵππος, ἢ ἀναφανῇ εἰς αὐτὸν ἐλάττωμά τι μεταγενέστερον».

«Ἀλλ' ἐὰν εἴπῃ τὸν λόγον ἐκεῖνον, ἀφοῦ ὁ ἵππος ἀπολεσθῇ ἢ ἀναφανῇ μεταγενέστερον ἐλάττωμα, ὁ λόγος του δὲν γίνεται παραδεκτός».

ΑΡΘΡΟΝ 1487ον

«Ὅταν δύο τινὲς δώσωσιν εἷς τινα ἐντολὴν ἰδίᾳ ἕκαστος, ἵνα ἀγοράσῃ πρᾶγμα τι, τὸ πρᾶγμα τοῦτο θεωρεῖται κτῆμα ἐκείνου, διὰ τὸν ὁποῖον διενοεῖτο ὅτι ἐνήργει κατὰ τὴν συνομολόγησιν τῆς ἀγορᾶς».

ΑΡΘΡΟΝ 1488ον

«Ἐὰν ὁ πρὸς ἀγορὰν ἐντολοδόχος πωλήσῃ ἴδιον πρᾶγμα διὰ τὸν ἐντολέα, (ἡ πώλησις αὕτη) δὲν εἶναι ἔγκυρος» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1489ον

«Ἐὰν ὁ ἐντολοδόχος, πρὶν ἢ παραδώσῃ τὸ πρᾶγμα, τὸ

Ἐὰν ὁ ἐντολοδόχος ἀγοράσῃ πρᾶγμά τι διὰ τὸ ὁποῖον ἔλαβεν ἐντολὴν νὰ προσφέρῃ 1000 π. χ. γρόσια καὶ ἀγοράσῃ αὐτὸ ἀντὶ 1100 γροσίων, μετὰ δὲ τὴν συνομολόγησιν τῆς ἀγοραπωλησίας ὁ πωλητὴς ἐκπέσῃ τοῦ τιμήματος 100 γρόσια, ἡ ἔκπτωσις αὕτη ἀνήκει εἰς τὸν ἐντολοδόχον.

(1) Διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ ἐντολοδόχος καθίσταται καὶ πωλητὴς καὶ ἀγοραστής, τοῦθ' ὅπερ δὲν ἐπιτρέπεται, καθόσον εἷς ἐκ τῶν ὅρων τῆς συνομολογήσεως ἀγοραπωλησίας εἶναι οἱ συναλλαττόμενοι νὰ ὦσι δύο τοὐλάχιστον, τουτέστι νὰ ὑπάρχῃ πωλητὴς καὶ ἀγοραστής. (Ἴδε σελ. 122, § 5).

ὁποῖον ἠγόρασεν, εἰς τὸν ἐντολέα, λάβῃ γνῶσιν τοῦ ἐλαττώματος αὐτοῦ, δύναται ἀφ' ἑαυτοῦ νὰ ἀναστρέψῃ αὐτό».

«Ἀλλὰ μετὰ τὴν εἰς τὸν ἐντολέα παράδοσιν τοῦ πράγματος δὲν δύναται νὰ ἀναστρέψῃ αὐτό, ἄνευ τῆς διαταγῆς καὶ ἐντολῆς αὐτοῦ» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1490ον

«Ἐὰν ὁ ἐντολοδόχος ἀγοράσῃ τὸ πρᾶγμα ἐπὶ προθεσμίᾳ, (ἡ ἀγορὰ) θεωρεῖται γενομένη καὶ ὡς πρὸς τὸν ἐντολέα ἐπὶ προθεσμίᾳ, καὶ ὁ ἐντολοδόχος δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ τὸ τίμημα ἐπὶ προπληρωμῇ».

«Ἀλλ' ἐάν, ἀφοῦ ὁ ἐντολοδόχος ἀγοράσῃ αὐτὸ ἐπὶ προπληρωμῇ, ὁ πωλητὴς χορηγήσῃ προθεσμίαν διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ τιμήματος, ὁ ἐντολοδόχος δύναται νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τοῦ ἐντολέως προπληρωμήν» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1491ον

«Ἐὰν ὁ πρὸς ἀγορὰν ἐντολοδόχος καταβάλῃ τὸ τίμημα ἐξ ἰδίων του καὶ λάβῃ τὸ πρᾶγμα, δύναται νὰ στραφῇ πρὸς τὸν ἐντολέα του, δηλαδὴ δύναται νὰ λάβῃ τὸ τίμημα, ὅπερ κατέβαλεν ἀφ' ἑαυτοῦ».

«Καὶ ἂν ἀκόμη δὲν καταβάλῃ εἰς τὸν πωλητὴν τὸ τίμημα τοῦ ἀγορασθέντος πράγματος, δύναται νὰ ζητήσῃ αὐτὸ

---

(1) Δύναται νὰ ἀναστρέψῃ τὸ πρᾶγμα ὁ ἐντολοδόχος ἀφ' ἑαυτοῦ, διότι ἡ ἀναστροφὴ πωληθέντος πράγματος θεωρεῖται ὡς ἓν τῶν δικαιωμάτων τῶν πηγαζόντων ἐκ τῆς συμβάσεως, ὡς δὲ εἶναι γνωστὸν τὰ τοιαῦτα δικαιώματα ἀνήκουσιν εἰς τοὺς συμβαλλομένους. Ἀλλὰ μετὰ τὴν παράδοσιν τοῦ πράγματος εἰς τὸν ἐντολέα ἡ ἐντολὴ θεωρεῖται ὡς περατωθεῖσα, ἑπομένως διὰ νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ ἐνεργήσῃ κατ' ἐντολὴν ἀναστροφὴν τοῦ πράγματος, δέον νὰ λάβῃ ἐπὶ τούτῳ ἐντολήν.

(2) Ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον ὁ ἐντολοδόχος δύναται νὰ ζητήσῃ τοῖς μετρητοῖς τὸ τίμημα τοῦ πράγματος, τὸ ὁποῖον ἠγόρασε μὲν ἐπὶ συμφωνίᾳ προπληρωμῆς καὶ διὰ τὸ ὁποῖον κατόπιν παρεχωρήθη ἡ προθεσμία ὑπὸ τοῦ ἀγοραστοῦ, ἔγκειται εἰς τὴν μεταξὺ τοῦ ἐντολέως καὶ ἐντολοδόχου γινομένην ἀναγκαίαν ἀντιλλαγήν, περὶ ἧς ἐγένετο λόγος ἐν τοῖς σχολίοις τοῦ 1461 ἄρθρου.

ἀπὸ τοῦ ἐντολέως του, καὶ νὰ ἐπίσχῃ καὶ κρατήσῃ τὸ πρᾶγμα, ἄχρις οὗ ὁ ἐντολεὺς πληρώσῃ τὸ τίμημα» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1492ον

«Ἐὰν τὸ ἀγορασθὲν πρᾶγμα καταστραφῇ ἢ ἀπολεσθῇ τυχαίως εἰς χεῖρας τοῦ πρὸς ἀγορὰν ἐντολοδόχου, ἡ ἀπώλεια αὕτη θεωρεῖται ὡς γενομένη ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ ἐντολέως, καὶ οὐδαμῶς ἐκπίπτεταί τι ἐκ τοῦ τιμήματος».

«Ἀλλ' ἐὰν ὁ ἐντολοδόχος ἐπίσχῃ τὸ πρᾶγμα διὰ νὰ λάβῃ τὸ τίμημα, καὶ ἐν τῷ μεταξὺ καταστραφῇ ἢ ἀπολεσθῇ τὸ πρᾶγμα, τότε τὸ τίμημα δέον νὰ καταβάλῃ ὁ ἐντολοδόχος»(2).

ΑΡΘΡΟΝ 1493ον

«Ὁ πρὸς ἀγορὰν ἐντολοδόχος δὲν δύναται νὰ ἀνατρέψῃ τὴν σύμβασιν τῆς πωλήσεως ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ ἐντολέως αὐτοῦ» (3).

---

(1) Διότι θεωρεῖται, ὡς ἐρρήθη, ὅτι ὁ ἐντολοδόχος πωλεῖ τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν ἐντολέα καὶ διὰ τοῦτο συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 278 ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπίσχῃ τὸ πρᾶγμα.

Ἡ διάταξις αὕτη τοῦ ἄρθρου τούτου συμβιβάζεται καὶ μὲ τὴν γνώμην τῶν φρονούντων, ὅτι ἡ κυριότης ἀπ' εὐθείας διαβιβάζεται εἰς τὸν ἐντολέα, διότι καὶ ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ ὑπάρχει ἀναγκαία ἀνταλλαγή, καὶ πρὸς τὴν γνώμην τῶν δοξαζόντων, ὅτι ἡ κυριότης διαβιβάζεται εἰς τὸν ἐντολέα κατὰ διαδοχήν, διότι τὰ ἐκ τῆς συμβάσεως πηγάζοντα δικαιώματα ἀνάγονται κατὰ πρῶτον εἰς τὸν ἐντολοδόχον.

(2) Διότι ἐν μὲν τῇ περιπτώσει τοῦ πρώτου ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου τούτου ὁ ἐντολοδόχος θεωρεῖται ὅτι κρατεῖ πρᾶγμα ἐμπεπιστευμένον εἰς αὐτόν, διὰ τοῦ ὁποίου τὴν ἄνευ αἰτιότητος ἀπώλειαν δὲν εὐθύνεται. Ἐν δὲ τῇ περιπτώσει τοῦ δευτέρου ἐδαφίου, ὅταν δηλονότι ἐπίσχῃ τὸ πρᾶγμα τοῦτο, δὲν θεωρεῖται εἰς χεῖρας αὐτοῦ ὡς ἐμπεπιστευμένον ὡς ἐξασφαλίζον τὴν ἀπαίτησίν του καὶ ἑπομένως ἡ ἀπώλεια βαρύνει τὸν ἐπισχόντα.

(3) Ἐν τῇ πρὸς ἀγορὰν ἐντολῇ δὲν περιλαμβάνεται τὸ δικαίωμα τῆς ἀνατροπῆς τῆς πωλήσεως, διότι διὰ τῆς συμβάσεως τῆς ἀγοραπωλησίας ὁ ἐντολεὺς ἐγένετο κύριος τοῦ πράγματος, οὗτινος τὴν κυριότητα δὲν δύναται αὐτοβούλως ὁ ἐντολοδόχος νὰ ἀφαιρέσῃ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἐντολέως του, καθόσον μάλιστα μετὰ τὴν ἀνατροπὴν ὀφείλεται καὶ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Περὶ ἐντολῆς πρὸς πώλησιν (διάπρασις).

ردمليه وكلت دي

(Π'ερὶ βεκιαλὲτ χακκηντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1494ον

«Ὁ λαβὼν ἀπόλυτον ἐντολὴν διαπράσεως δύναται νὰ πωλήσῃ τὸ πρᾶγμα τοῦ ἐντολέως αὐτοῦ ἀντὶ πολλοῦ ἢ ὀλίγου, δηλαδὴ ἀντὶ τιμῆς, ἣν νομίζει κατάλληλον» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1495ον

«Ἐὰν ὁ ἐντολεὺς ὁρίσῃ τὸ τίμημα, δηλαδὴ ἂν εἴπῃ: πώλησον (τὸ πρᾶγμα) ἀντὶ τόσων γροσίων, ὁ ἐντολοδόχος δὲν δύναται νὰ πωλήσῃ αὐτὸ εἰς κατωτέραν τιμήν».

ἡ ἐπιστροφὴ τοῦ πράγματος, τοῦθ' ὅπερ δὲν δύναται νὰ πράξῃ ὁ ἐντολοδόχος, καθότι τὸ πρᾶγμα ἀνήκει εἰς τὸν ἐντολέα του. Ὁ διαπράτης ὅμως κατὰ τὸ ἄρθρον 1505 δικαιοῦται ν' ἀνατρέψῃ τὴν πώλησιν αὐτοβούλως.

(1) Μολονότι ἐν τῇ ἀπολύτῳ ἐντολῇ, τουτέστιν ἐν τῇ ἐντολῇ, καθ' ἣν δὲν ὁρίζεται τὸ τίμημα, ἀντὶ τοῦ ὁποίου δύναται νὰ πωλήσῃ ὁ διαπράτης τὸ πρᾶγμα, ἐμφιλοχωρεῖ τὸ ἄγνωστον καὶ ἀπροσδιόριστον, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἄγνοια αὕτη ἔγκειται ἐν τῷ τιμήματι, ὅπερ θεωρεῖται προσὸν τῆς πωλήσεως, δὲν καθίστησιν ἄκυρον τὴν ἐντολήν. Κατὰ τοὺς δύο Ἰμάμας δὲν δικαιοῦται ὁ διαπράτης νὰ πωλήσῃ τὸ πρᾶγμα μὲ ὑπέρογκον ζημίαν, ἀλλὰ κατὰ τὸν Μέγαν Ἰμάμην ἐν τῇ ἀπολύτῳ ἐντολῇ ἐπιτρέπεται τὸ τοιοῦτον, τὴν γνώμην δὲ τούτου παρεδέχθη ὁ Κώδηξ. Ὁ πρὸς ἀγορὰν ἐντολοδόχος δὲν ἐπιτρέπεται ν' ἀγοράσῃ πρᾶγμα μὲ ὑπέρογκον ζημίαν, διότι καὶ ἐν ᾗ περιπτώσει ἀγοράσῃ αὐτὸ ἐν ἰδίῳ ὀνόματι, θὰ ἠδύνατο ἐννοῶν κατόπιν τὸ λάθος αὐτοῦ νὰ ἐπιβαρύνῃ τὸν ἐντολέα του διὰ τῆς προερχομένης ζημίας, λέγων ὅτι ἠγόρασεν αὐτὸ διὰ λογαριασμὸν αὐτοῦ. Εἰς τὴν ἀπόλυτον ὅμως σύμβασιν τῆς διαπράσεως ἐπιτρέπεται ἡ πώλησις τοῦ πράγματος τοῦ ἐντολέως μὲ ὑπέρογκον βλάβην, διότι ὁ ἐντολοδόχος δὲν δύναται ν' ἀγοράσῃ δι' ἑαυτὸν τὸ πρᾶγμα.

«Ἐὰν πράξῃ τοῦτο, ἡ πώλησις συνομολογεῖται ἐξηρτημένη ἐκ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ ἐντολέως του».

«Καὶ ὅταν πωλήσῃ αὐτοβούλως τὸ πρᾶγμα καὶ παραδώσῃ αὐτὸ εἰς τὸν ἀγοραστήν, ὁ ἐντολεὺς δύναται νὰ λάβῃ ἀποζημίωσιν ἀπ' αὐτοῦ διὰ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1496ον

«Ἐὰν ὁ διαπράτης ἀγοράσῃ τὸ πρᾶγμα τοῦ ἐντολέως δι' ἑαυτόν, (ἡ ἀγορὰ) δὲν εἶναι ἔγκυρος» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1497ον

«Ὁ διαπράτης δὲν δύναται νὰ πωλήσῃ τὸ πρᾶγμα τοῦ ἐντολέως αὐτοῦ εἰς ἐκείνους, ὧν ἡ ὑπὲρ αὐτοῦ μαρτυρία δὲν ἐπιτρέπεται».

«Ἐκτὸς ἂν πωλήσῃ αὐτὸ πλέον τῆς ἀξίας του, ὅτε ἡ πώλησις εἶναι ἔγκυρος».

«Ἐπίσης ἐὰν ὁ ἐντολεὺς δώσῃ αὐτῷ ἀπόλυτον ἐντολὴν λέγων: πώλησον αὐτὸ εἰς ὁντινα θέλεις, τότε ὁ ἐντολοδόχος ἐπιτρέπεται νὰ πωλήσῃ αὐτὸ εἰς τοὺς τοιούτους ἀντὶ τῆς κατ' ἐκτίμησιν ἀξίας» (3).

---

(1) Ὁ ἐντολεὺς δὲν δύναται νὰ ἀκυρώσῃ τὴν πώλησιν τὴν συνομολογηθεῖσαν μεταξὺ τοῦ ἐντολοδόχου καὶ τοῦ ἀγοραστοῦ, ἀλλ' ἐν ᾗ περιπτώσει ὁ ἐντολοδόχος παραβῇ τὰ ὁρια τῆς ἐντολῆς, παύεται ἐνεχόμενος εἰς ἀποζημίωσιν καὶ θεωρούμενος μετὰ τὴν παῦσιν ὡς ξένος.

(2) Δὲν δύναται ν' ἀγοράσῃ ὁ διαπράτης τὸ πρᾶγμα τοῦ ἐντολέως του καὶ ἐν ᾗ περιπτώσει ὁ ἐντολεὺς ὁρίσῃ τὴν τιμὴν αὐτοῦ, οὔτε νὰ πωλήσῃ αὐτὸ εἰς ἀνήλικον υἱόν του, διότι, ὡς προεῤῥήθη, δὲν ὑπάρχουσι δύο συμβαλλόμενοι, ἵνα ἔχῃ ἡ πώλησις κῦρος.

(3) Ἐπειδὴ ὁ ἐντολεὺς δὲν ἀπηγόρευσε τὴν πώλησιν εἰς τοὺς ἐξαιρουμένους τῆς ὑπὲρ τοῦ διαπράτου μαρτυρίας, ἔπρεπε παρὰ τὴν διάταξιν τοῦ πρώτου ἐδαφίου τοῦ ἄρθρου τούτου ὁ διαπράτης νὰ ἐδικαιοῦτο νὰ πωλῇ εἰς αὐτοὺς ἀντὶ τῆς κατ' ἐκτίμησιν τιμῆς, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν θὰ ὑπῆρχε παράβασις ἐντολῆς, ἐν τῇ ἐντολῇ ὅμως δὲν παρατηρεῖται μόνον ἡ φανερὰ παράβασις, ἀλλὰ καὶ ἡ ὑποτιθεμένη. Φανερὰ παράβασις ὑπάρχει ὅταν τὸ πρᾶγμα πωληθῇ εἰς τιμὴν κατωτέραν τῆς πραγματικῆς του ἀξίας, ὑποτιθεμένη ὅταν πωληθῇ εἰς τὴν

ΑΡΘΡΟΝ 1498ον

«Ὁ διαπράτης, ὁ λαβὼν ἀπόλυτον ἐντολήν, δύναται νὰ πωλήσῃ τὸ πρᾶγμα τοῦ ἐντολέως του τοῖς μετρητοῖς, ἢ ἐπὶ προθεσμίᾳ συνειθιζομένῃ μεταξὺ τῶν ἐμπόρων εἰς (πώλησιν) τοιούτου πράγματος».

«Δὲν δύναται ὅμως νὰ πωλήσῃ αὐτὸ ἐπὶ μακρᾷ προθεσμίᾳ παρὰ τὸ ἔθος καὶ τὴν συνήθειαν».

«Ἐπίσης ἐὰν δοθῇ ρητὴ ἢ σιωπηρὰ ἐντολὴ νὰ πωλήσῃ τὸ πρᾶγμα τοῖς μετρητοῖς, δὲν δύναται νὰ πωλήσῃ αὐτὸ ἐπὶ πιστώσει».

«Π. χ. ἐὰν ὁ ἐντολοδόχος εἴπῃ: τὸ πρᾶγμα τοῦτο πώλησον τοῖς μετρητοῖς, ἢ πώλησον τὸ πρᾶγμα τοῦτο καὶ πλήρωσον τὸ χρέος μου, ὁ ἐντολεὺς δὲν δύναται νὰ πωλήσῃ αὐτὸ ἐπὶ πιστώσει».

ΑΡΘΡΟΝ 1499ον

«Ὁ διαπράτης δὲν δύναται νὰ πωλήσῃ τὸ ἥμισυ τοῦ πράγματος, ἐκ τῆς διαιρέσεως τοῦ ὁποίου προκύπτει ζημία, ἄλλως δύναται νὰ πωλήσῃ αὐτό» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1500ον

«Ὁ ἐντολοδόχος δύναται πρὸς ἐξασφάλισιν τοῦ τιμήματος τοῦ πράγματος ὅπερ ἐπώλησε, νὰ λάβῃ ἐνέχυρον καὶ ἐγγυητήν».

«Ἀλλ' ἐὰν τὸ ἐνέχυρον ἀπολεσθῇ, ἢ ὁ ἐγγυητὴς πτωχεύσῃ, ὁ ἐντολοδόχος δὲν ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν» (2).

πραγματικήν του ἀξίαν, ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει τὸ πρᾶγμα πωληθῇ πλέον τῆς πραγματικῆς του ἀξίας, τότε δὲν ὑφίσταται οὔτε ὑποτιθεμένη παράβασις, ὅθεν διὰ τοῦτον τὸν λόγον ἐπιτρέπεται ἡ πώλησις τοῦ πράγματος εἰς τιμὴν ἀνωτέραν τῆς πραγματικῆς. Ἡ πώλησις τοῦ πράγματος εἰς ἀγοραστάς, ὧν ἡ ὑπὲρ τοῦ ἐντολέως μαρτυρία δὲν γίνεται παραδεκτή, εἶναι ἔγκυρος.

(1) Οὐ μόνον τὸ ἥμισυ, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν ἰδανικὴν μερίδα, οἷον τὸ τρίτον καὶ τέταρτον, δὲν δικαιοῦται νὰ πωλήσῃ ὁ διαπράτης. Καὶ ὁ πρὸς ἀγορὰν ἐντολοδόχος ἐπίσης δὲν δικαιοῦται ν' ἀγοράσῃ ἰδανικὴν μερίδα.

(2) Τὸ δικαίωμα τοῦ λαμβάνειν ἐνέχυρον καὶ ἐγγυητὴν θεωρεῖται ὡς ἓν ἐκ τῶν δικαιωμάτων τῶν παρεπομένων τῇ συμβάσει, ἅτινα δύναται νὰ

ΑΡΘΡΟΝ 1501ον

«Ὅταν ὁ ἐντολεὺς εἴπῃ: πώλησον ἐπὶ ἐνεχύρῳ ἢ ἐγγυήσει, ὁ ἐντολοδόχος δὲν δύναται νὰ πωλήσῃ ἄνευ ἐνεχύρου καὶ ἐγγυητοῦ».

ΑΡΘΡΟΝ 1502ον

«Ὅταν ὁ διαπράτης δὲν παραλάβῃ ἀπὸ τοῦ ἀγοραστοῦ τὸ τίμημα τοῦ πράγματος ὅπερ ἐπώλησε, δὲν δύναται νὰ ἐκβιασθῇ νὰ καταβάλῃ αὐτὸ εἰς τὸν ἐντολέα ἐκ τῆς ἰδίας του περιουσίας».

ΑΡΘΡΟΝ 1503ον

«Καὶ ἐν ᾗ περιπτώσει ὁ ἐντολοδόχος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ παραλάβῃ τὸ τίμημα τοῦ πράγματος, ὁ ἐντολεὺς ἐγκύρως παραλαμβάνει αὐτό».

ΑΡΘΡΟΝ 1504ον

«Ἐὰν ὁ ἐντολοδόχος εἶναι ἄμισθος, δὲν ὑποχρεοῦται νὰ εἰσπράξῃ τὸ τίμημα τοῦ πράγματος, ὅπερ ἐπώλησεν».

«Ἀλλ' ἐν ᾗ περιπτώσει δὲν εἰσπράττῃ αὐτὸ οἰκειοθελῶς, ὀφείλει νὰ δώσῃ ἐντολὴν τῷ ἐντολεῖ αὐτοῦ πρὸς παραλαβὴν καὶ εἴσπραξιν τοῦ τιμήματος».

«Ἀλλ' ὁ ἔμμισθος διαπράτης, οἷος ὁ κῆρυξ καὶ μεσίτης, ὑποχρεοῦται νὰ εἰσπράξῃ τὸ τίμημα τοῦ πράγματος» (1).

ἐνασκῇ ὁ ἐντολοδόχος. Δὲν ἐνέχεται δὲ εἰς ἀποζημίωσιν ὁ ἐντολοδόχος, διότι κατὰ τὸ ἄρθρον 91 δὲν ὀφείλεται ἀποζημίωσις διὰ τὴν ἐνάσκησιν πράξεως ἐπιτρεπομένης ὑπὸ τοῦ νόμου. Ὁ πρὸς παραλαβὴν ὁμοίως χρέους ἐντολοδόχος δὲν δικαιοῦται νὰ λάβῃ ἐγγυητὴν ἢ ἐνέχυρον, ἢ νὰ παραδεχθῇ μετάθεσιν χρέους, διότι ἐν τῇ ἐξουσιοδοσίᾳ τῆς παραλαβῆς τοῦ χρέους ἀπὸ τοῦ ὀφειλέτου δὲν περιέχονται τὰ τοιαῦτα δικαιώματα.

(1) Ἡ παραλαβὴ τοῦ τιμήματος τοῦ πωληθέντος πράγματος εἶναι ἐκ τῶν δικαιωμάτων τῶν παρεπομένων τῇ συμβάσει καὶ ἀνάγεται ἑπομένως εἰς τὸν ἐντολοδόχον· ἀλλ' ὁ ἄμισθος ἐντολοδόχος δὲν ὑποχρεοῦται εἰς τὴν παραλαβὴν τοῦ τιμήματος, ὀφείλει ὅμως νὰ κάμῃ χρῆσιν τοῦ δικαιώματος τούτου ὁ ἔμμισθος. Κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον ἡ ἀμέσως ἀπὸ τοῦ ἀγοραστοῦ παραλαβὴ τοῦ τιμήματος ὑπὸ τοῦ ἐντολέως θεωρεῖται ὡς ἐγκύρως γινομένη, διότι τὸ ἐναντίον δὲν ἔχει λόγον ὑπάρξεως,

ΑΡΘΡΟΝ 1505ον

«Ὁ διαπράτης δύναται αὐτοβούλως νὰ ἀνατρέψῃ τὴν πώλησιν».

«Ἀλλ' ἡ ἀνατροπὴ αὕτη δὲν εἶναι ἐκτελεστὴ ὡς πρὸς τὸν ἐντολέα, εἰς ὃν ὀφειλει ὁ διαπράτης νὰ δώσῃ τὸ τίμημα» (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Περὶ ζητημάτων σχετικῶν πρὸς τὸν διαταττόμενον.

مأموره دار اولان مسائل بيانندر

(Μεμουρὲ δ'αὴρ ὀλὰν μεσαὴλ π'εγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1506ον

«Ἐάν τις διατάξῃ ἕτερον νὰ πληρώσῃ τὴν πρὸς τρίτον ἢ πρὸς τὸ δημόσιον ὀφειλὴν αὐτοῦ καὶ οὗτος καταβάλῃ αὐτὴν ἐκ τῆς ἰδίας του περιουσίας, ἔχει δικαίωμα ἀναγωγῆς κατὰ τοῦ διατάξαντος, εἴτε ὁ διατάξας ἔθεσεν ὡς ὅρον τὴν ἀναγωγήν, εἴτε οὐχί».

«Δηλαδὴ εἴτε ὁ διατάξας διὰ τῆς φράσεως οἵα : δὸς τὸ

ἀφοῦ τὸ τίμημα ἐπὶ τέλους θὰ περιέλθῃ εἰς χεῖρας τοῦ ἐντολέως. Ἀλλὰ κατὰ τὸ σχολιαζόμενον ἄρθρον ὁ ἐντολεὺς δὲν δικαιοῦται νὰ ἐκβιάσῃ τὸν ἀγοραστὴν εἰς τὴν καταβολὴν τοῦ τιμήματος, χωρὶς νὰ ἐξουσιοδοτηθῇ ὑπὸ τοῦ διαπράτου του, ὅστις καθὸ συμβληθεὶς δικαιοῦται νὰ κάμῃ χρῆσιν τῶν δικαιωμάτων τῶν παρεπομένων τῇ συμβάσει, οὐχὶ δὲ καὶ ὁ ἐντολεὺς ἄνευ τῆς εἰδικῆς ἐντολῆς τοῦ διαπράτου.

(1) Δύναται μὲν ὁ διαπράτης νὰ ἀνατρέψῃ τὴν πώλησιν, ἀλλ' ὀφείλει νὰ δώσῃ τὸ τίμημα τοῦ πωληθέντος πράγματος εἰς τὸν ἐντολέα αὐτοῦ, μὴ θεωρουμένης ἐγκύρου τῆς ἀνατροπῆς ὡς πρὸς τὸν ἐντολέα· διότι ἡ τοιαύτη ἀνατροπὴ θεωρεῖται νέα ἀγορὰ γινομένη διὰ λογαριασμὸν τοῦ ἐντολέως του ἄνευ τῆς ἀδείας αὐτοῦ· ἑπομένως ὁ ἐντολοδόχος θεωρεῖται ὡς ἀγοραστὴς τοῦ πράγματος δι' ἴδιον αὐτοῦ λογαριασμὸν καὶ διὰ τοῦτο ὀφείλει νὰ δώσῃ τὸ τίμημα τῆς πρώτης πωλήσεως εἰς τὸν ἐντολέα του καὶ νὰ κρατήσῃ τὸ πρᾶγμα ὡς ἴδιον αὐτοῦ.

χρέος μου ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ τὸ λάβῃς κατόπιν ἀπ' ἐμοῦ, ἢ δὸς σὺ αὐτὸ καὶ κατόπιν σοὶ τὸ δίδω, θέσει εἰς τὸν διατασσόμενον τὸν ὅρον τῆς ἀναγωγῆς, εἴτε ἁπλῶς εἴπῃ : δὸς τὸ χρέος μου» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1507ον

«Ἐὰν ὁ διαταχθεὶς νὰ πληρώσῃ χρέος ἐξ ἰδίων του εἰς ἐπιμιγῆ νομίσματα καταβάλῃ εἰς τὸν δανειστὴν καθαρὰ νομίσματα, λαμβάνει ἀπὸ τοῦ διατάξαντος ἐπιμιγὲς νόμισμα».

«Ἐὰν δὲ ὁ διαταχθεὶς νὰ καταβάλῃ χρέος εἰς καθαρὰ νομίσματα, πληρώσῃ τὸ χρέος εἰς ἐπιμιγῆ, λαμβάνει ἀπὸ τοῦ διατάξαντος ἐπιμιγῆ».

«Ἀλλ' ἐὰν ὁ διαταχθεὶς νὰ πληρώσῃ ἀλλότριον χρέος πωλήσῃ ἴδιον αὐτοῦ πρᾶγμα, καὶ συμψηφίσῃ αὐτὸ πρὸς τὸ χρέος τοῦ διατάξαντος, λαμβάνει ἀπ' αὐτοῦ ποσὸν ἴσον πρὸς τὸ χρέος».

«Καὶ ἂν ἀκόμη πωλήσῃ εἰς τὸν δανειστὴν τὸ πρᾶγμα αὐτοῦ πλέον τῆς ἀξίας του, ὁ διατάξας ὀφειλέτης δὲν δύναται νὰ ἐκπέσῃ τοῦ χρέους του τὸ περιπλέον ἐκεῖνο» (2).

---

(1) Ἡ τοιαύτη διαταγὴ θεωρεῖται ἐντολή, ἀλλὰ μερικωτέρα ἐντολή, διότι ἐν πάσῃ ἐντολῇ ὑπάρχει διαταγή, ἐνῷ ἐν πάσῃ διαταγῇ δὲν ὑπάρχει ἐντολή. Οἱ νομοδιδάσκαλοι περὶ τοῦ δικαιώματος τούτου διατυποῦσι τὸν ἑξῆς κανόνα : Δὲν ἀπαιτεῖται ρητὸς ὅρος περὶ ἀναγωγῆς καὶ ἀποζημιώσεως ἐν πάσῃ περιπτώσει, καθ' ἣν ὁ ὑπὲρ οὗ ἡ πληρωμὴ καθίσταται κύριος τοῦ πληρωθέντος ἀπέναντι πράγματος εἴτε συγκεκριμένου, εἴτε χρέους, εἴτε δικαιώματος· ἀπεναντίας ἂν ὁ ὑπὲρ οὗ ἡ πληρωμὴ καθίσταται κύριος τοῦ καταβληθέντος οὐχὶ ἀπέναντι πράγματος συγκεκριμένου ἢ χρέους, ἀπαιτεῖται νὰ τεθῇ ὁ ὅρος τῆς ἀναγωγῆς καὶ ἀποζημιώσεως. Ὅθεν κατὰ τὸν κανόνα τοῦτον ὁ διατάσσων ἕτερον ἵνα καταβάλῃ τὸ πρὸς τρίτον χρέος του, δὲν ἀπαιτεῖται νὰ θέσῃ ρητῶς τὸν ὅρον τῆς ἀναγωγῆς καὶ ἀποζημιώσεως· ἐνῷ ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθρου 1509 ὁ ἐκτελῶν διαταγὴν περὶ ἐλεημοσύνης δὲν δικαιοῦται νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῆς ἀπὸ τοῦ διατάξαντος, ἐὰν δὲν ἐτέθη τοιοῦτος ρητὸς ὅρος.

(2) Ἐνῷ ὁ ἐγγυητὴς δικαιοῦται ν' ἀπαιτήσῃ ἀπὸ τοῦ πρωτοφειλέτου ὅ,τι ἐγγυηθῇ κατὰ τὸ ἄρθρον 657 § 1, μὴ λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ

ΑΡΘΡΟΝ 1508ον

«Ὅταν τις διατάξῃ ἕτερον ἵνα δαπανήσῃ ὑπὲρ αὐτοῦ, ἢ τῆς συζύγου, ἢ τῆς οἰκογενείας του, καὶ ἂν ἀκόμη δὲν θέσῃ ὡς ὅρον τὴν ἀναγωγὴν λέγων: ἐγὼ θὰ δώσω κατόπιν τὰ ἔξοδά σου, ὁ δαπανήσας λαμβάνει ἀπὸ τοῦ διατάξαντος τὰ συνήθη ἔξοδα».

«Ἐπίσης ὅταν εἴπῃ: κατασκεύασον τὴν οἰκίαν μου, καὶ ὁ διαταχθεὶς κατασκευάσῃ αὐτήν, καὶ ἂν ἀκόμη δὲν τεθῇ ὅρος ἀναγωγῆς, λαμβάνει ἀπὸ τοῦ διατάξαντος τὸ σύνηθες ποσὸν τῶν δαπανῶν».

ΑΡΘΡΟΝ 1509ον

«Ἐάν τις διατάξῃ ἕτερον λέγων: δὸς εἰς τὸν δεῖνα δάνειον, ἢ δῶρον, ἢ ἐλεημοσύνην, καὶ ἐγὼ κατόπιν σὲ πληρώνω, οὗτος δὲ δώσῃ, ἔχει κατόπιν ἀναγωγὴν κατὰ τοῦ διατάξαντος».

«Ἐὰν ὅμως δὲν θέσῃ ὡς ὅρον τὴν ἀναγωγὴν διά τινος φράσεως, οἵα: κατόπιν ἐγὼ σοὶ πληρώνω, ἢ λάβε ἀπ' ἐμοῦ κατόπιν αὐτά, ἀλλ' εἴπῃ μόνον: δός, ὁ διαταχθεὶς δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἀναγωγὴν κατ' αὐτοῦ».

«Ἀλλ' ἐὰν ὁ διαταχθεὶς εὑρίσκηται ἐν τῇ οἰκογενείᾳ τοῦ διατάξαντος, ἢ εἶναι συνέταιρος αὐτοῦ, ἢ ὑπάρχῃ τοιαύτη τις σχέσις, ἕνεκα τῆς ὁποίας κατ' ἔθος καὶ συνήθειαν ἔχει ἀναγωγὴν κατὰ τοῦ διατάξαντος ἐν παρομοίαις περιπτώσεσιν, ἔχει αὐτὴν καὶ ὅταν δὲν θέσῃ ὡς ὅρον τὴν ἀναγωγήν».

«Ἴδε ἄρθρον 36».

ΑΡΘΡΟΝ 1510ον

«Ἡ διαταγή τινος ἰσχύει μόνον διὰ τὸ ἴδιον αὐτοῦ κτῆμα.

πληρωθέντος ποσοῦ, ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθρου τούτου δὲν συμβαίνει τὸ αὐτό. Ἐπὶ τούτου ἰσχύει ὁ ἑξῆς κανών: Ὁ κατὰ διαταγήν τινος πληρώνων χρέος εἰς ἀνώτερον ποσὸν δικαιοῦται νὰ λάβῃ ἀπὸ τοῦ διατάξαντος ὀφειλέτου ἴσον τοῦ ποσοῦ δι' ὃ διετάχθη· ἀλλ' ἀπεναντίας ὁ πληρώνων μικρότερον ποσὸν δὲν δικαιοῦται νὰ ζητήσῃ τὸ ὅλον τοῦ χρέους. Διότι ὁ μὲν καταβάλλων τὸ χρέος ἐγγυητὴς ἀντικαθίστησι τὸν δανειστήν, ἐνῷ ὁ διατασσόμενος νὰ πληρώσῃ χρέος δὲν ἀντικαθίστησι τὸν δανειστήν, οὔτε γίνεται κύριος τοῦ χρέους, ἀλλὰ δικαιοῦται νὰ ζητήσῃ τὴν πληρωμὴν αὐτοῦ, καθὸ πληρώσας ὡς ἐντολοδόχος.

Π. χ. ἐάν τις εἴπῃ: ῥίψον τὸ πρᾶγμα τοῦτο εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ὁ διαταχθεὶς ῥίψῃ αὐτό, γινώσκων ὅτι τὸ πρᾶγμα ἀνήκει εἰς ἄλλον, ὁ κύριος τοῦ πράγματος λαμβάνει ἀποζημίωσιν ἀπὸ τοῦ ῥίψαντος τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο, ὁ δὲ διατάξας δὲν ἐνέχεται, ἐνόσῳ δὲν εἶναι βιαστής» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1511ον

«Ἐάν τις διατάξῃ ἕτερον λέγων αὐτῷ: πλήρωσον ἐκ τῆς ἰδίας σου περιουσίας τὸ ἐκ τόσων γροσίων χρέος μου, οὗτος δέ, ἀφοῦ ὑποσχεθῇ, ἀρνηθῇ τὴν πληρωμήν, δὲν ἐξαναγκάζεται εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ χρέους, μόνον διότι ὑπεσχέθη».

ΑΡΘΡΟΝ 1512ον

«Ἐὰν ὁ διατάσσων, ἔχων νὰ λαμβάνῃ ἀπὸ τοῦ διατασσομένου, ἢ ἔχων παρ' αὐτῷ ἐμπεπιστευμένα χρήματα, διατάξῃ νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος του ἐξ αὐτῶν, ὁ διαταχθεὶς ἐξαναγκάζεται εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ χρέους».

«Ἀλλ' ὅταν ὁ διατάσσων εἴπῃ: πώλησον τὸ δεῖνα πρᾶγμά μου καὶ πλήρωσον τὸ δεῖνα χρέος μου, ὁ διαταχθεὶς δὲν ἐκβιάζεται καὶ ἂν ἀκόμη εἶναι ἄμισθος ἐντολοδόχος».

«Ἀλλ' ἐὰν εἶναι ἔμμισθος ἐντολοδόχος ἐξαναγκάζεται νὰ πωλήσῃ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο καὶ νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος τοῦ διατάξαντος».

ΑΡΘΡΟΝ 1513ον

«Ὅταν τις δώσῃ εἰς ἕτερον ποσόν τι χρημάτων ἵνα δώσῃ αὐτὸ εἰς τὸν δανειστήν του, οἱ ἄλλοι δανεισταὶ τοῦ διατάξαντος δὲν δικαιοῦνται νὰ λάβωσι μέρος ἐκ τῶν χρημάτων ἐκείνων, ὁ δὲ διαταχθεὶς δίδει τὰ χρήματα ἐκεῖνα μόνον εἰς τὸν δανειστήν, τὸν ὁποῖον προσδιώρισεν ὁ διατάξας» (2).

---

(1) Ἐὰν ὁ διατασσόμενος ῥίψῃ τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν θάλασσαν, ἀγνοῶν ὅτι ἀνήκει εἰς ἄλλον, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν ὁ διατάξας αὐτόν· ἐν περιπτώσει ὅμως καθ' ἣν ἐγένετο χρῆσις βίας, τότε ἐπίσης ἐνέχεται ὁ μεταχειρισθεὶς τὴν βίαν, καὶ ἂν ὁ βιασθεὶς ἐγίνωσκεν ὅτι τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀλλότριον.

(2) Διότι ὁ ὀφειλέτης δικαιοῦται νὰ προτιμᾷ τινας τῶν δανειστῶν ἀπὸ τῶν ἄλλων.

ΑΡΘΡΟΝ 1514ον

«Ἐὰν δώσῃ τις εἰς ἕτερον ποσόν τι χρημάτων, ἵνα πληρώσῃ δι' αὐτῶν τὸ χρέος του καὶ πρὶν ἢ ὁ διαταχθεὶς δώσῃ, ἢ ἀποστείλῃ, ἢ διαβιβάσῃ τὰ χρήματα ἐκεῖνα εἰς τὸν δανειστήν, γίνῃ γνωστὸν (αὐτῷ) ὅτι ὁ διατάξας ἀπέθανε, τὰ χρήματα ἐκεῖνα ἐπανέρχονται εἰς τὴν κληρονομίαν τοῦ διατάξαντος».

«Ὁ δὲ δανειστὴς ὀφείλει νὰ προστρέξῃ εἰς τὴν κληρονομίαν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1515ον

«Ἐάν τις δώσῃ εἰς ἕτερον ποσόν τι χρημάτων διὰ νὰ παραδώσῃ αὐτὸ εἰς τὸν δανειστήν του, ἀλλ' ἐνῷ ἀπηγόρευσε τὸν διαταχθέντα νὰ μὴ παραδώσῃ τὰ χρήματα πρὶν ἢ σημειώσῃ αὐτὰ ὄπισθεν τοῦ εἰς τὸν δανειστὴν εὑρισκομένου ὁμολόγου του, ἢ λάβῃ ἀπόδειξιν παραλαβῆς, οὗτος δώσῃ τὰ χρήματα εἰς τὸν δανειστήν, χωρὶς νὰ σημειώσῃ ὄπισθεν ἢ λάβῃ ἀπόδειξιν, κατόπιν δὲ ὁ δανειστὴς ἀρνηθῇ τοῦτο καὶ λάβῃ αὖθις ἀπὸ τοῦ διατάξαντος τὰ χρήματα, ὧν ἡ παραλαβὴ δὲν ἠδυνήθη ν' ἀποδειχθῇ, ὁ διατάξας ἀποζημιοῦται ἀπὸ τοῦ διαταχθέντος» (2).

---

(1) Μολονότι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου τούτου φαίνεται κάπως ἀντίθετος πρὸς τὴν τοῦ ἀνωτέρου, διότι κατὰ μὲν τὸ ἄρθρον τοῦτο ὁ δανειστὴς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ διατάξαντος δὲν δύναται νὰ λάβῃ τὰ χρήματα ἀπὸ τοῦ διαταχθέντος, ὀφείλων νὰ προστρέξῃ εἰς τὴν κληρονομίαν, ἐνῷ κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον 1513 ὁ δανειστής, διὰ τὸν ὁποῖον ὡρίσθη τὸ δοθὲν ποσόν, λαμβάνει αὐτὸ προτιμώμενος ἀπὸ τῶν ἄλλων δανειστῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν δικαιοῦνται νὰ λάβωσι μέρος τοῦ ἀποσταλέντος χρηματικοῦ ποσοῦ· ἐν τούτοις κατὰ μὲν τὸ ἄρθρον τοῦτο μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ὀφειλέτου ὁ διαταχθεὶς παύει πλέον τοῦ νὰ θεωρῆται ὡς ἐντολεὺς καὶ ἐπομένως δὲν δύναται νὰ ἐκτελέσῃ τὴν διαταγήν, ἀποδιδομένου τοῦ χρηματικοῦ ποσοῦ εἰς τὴν κληρονομίαν, ἐνῷ ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ προηγουμένου ἄρθρου οὐδὲν ὄφελος προσγίνεται, ἐὰν οἱ ἄλλοι δανεισταὶ ἀποταθῶσι πρὸς τὸν διατάξαντα ὀφειλέτην, καθόσον οὗτος, ὡς προερρήθη, ἔχει δικαίωμα νὰ δώσῃ τὸ χρέος του πρὸς οἱονδήποτε τῶν δανειστῶν βούλεται.

(2) Ὁ διαταχθεὶς ἀποζημιοῖ, διότι παρέβη τὴν ρητὴν ἀπαγόρευσιν

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄

Περὶ ἐντολῆς πρὸς ἀντιδικίαν, δηλαδὴ πρὸς διαδικασίαν.

خصومة يعنى مرافعة وكلت حقوقيه

(Χουσουμετὲ γιάνη μουραφὰγιὰ βεκιαελὲτ χακκηντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1516ον

«Ὅ τε ἐνάγων καὶ ἐναγόμενος δύναται νὰ διορίσῃ πληρεξούσιον πρὸς διεξαγωγὴν δίκης ὅν τινα βούλεται».

«Δὲν ἀπαιτεῖται ἡ συγκατάθεσις τοῦ ἑτέρου» (1).

τοῦ διατάξαντος αὐτόν· ἀλλ' ἐν ᾗ περιπτώσει διατάξῃ μόνον νὰ καταχωρήσῃ ὄπισθεν τοῦ γραμματίου του τὸ ποσόν, ἢ λάβῃ ἀπόδειξιν παραλαβῆς, χωρὶς ὅμως ρητῶς ν' ἀπαγορεύσῃ νὰ μὴ δοθῇ τὸ ποσὸν πρὸ τῆς ἐκτελέσεως τῆς διαταγῆς του, ὁ διαταχθεὶς δὲν ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν, διότι ὁ ἐντεταλμένος τὴν πληρωμὴν χρέους δὲν ὑποχρεοῦται νὰ λαμβάνῃ καὶ ἀποδείξεις, ἀλλ' ἡ παράβασις ρητῆς ἀπαγορεύσεως θεωρεῖται ὡς ὑπαιτιότης.

(1) Τὸ ἄρθρον τοῦτο καθιεροῖ δύο ἀρχάς· 1ον κατ' ἀρχὴν ρητῶς παραδέχεται τὸ ἔγκυρον τοῦ διορισμοῦ δικαστικοῦ πληρεξουσίου, 2ον δὲν ἀπαιτεῖται ἡ συγκατάθεσις τοῦ ἀντιδίκου διὰ τὸν διορισμὸν τοιούτου πληρεξουσίου. Καθιερώθη ἡ πρώτη ἀρχή, διότι ἕκαστος δὲν δύναται αὐτοπροσώπως νὰ ἀναλάβῃ τὴν διεξαγωγὴν δικαστικοῦ ἀγῶνος, καθόσον οὔτε τὰς ἀπαιτουμένας γνώσεις τοῦ νόμου ἔχει, οὔτε εἶναι πάντοτε ἀπηλλαγμένος κωλυμάτων. Καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὴν δευτέραν ἀρχήν, πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Κώδικος ἡ παραδοχὴ δικαστικοῦ πληρεξουσίου ἔμενεν εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ, διότι κατὰ μὲν τὴν γνώμην τοῦ Μεγάλου Ἰμάμη ἀπητεῖτο ἡ συγκατάθεσις τοῦ ἀντιδίκου, ἐνῷ κατὰ τὴν γνώμην τῶν δύο Ἰμαμῶν δὲν ἀπητεῖτο. Οἱ μεταγενέστεροι νομοδιδάσκαλοι παρεδέχοντο ὅτι ἐὰν ἐκ τῆς δίκης καὶ τῆς διαδικασίας συνεπεραίνετο πρόθεσίς τις βλάβης, ἀπητεῖτο ἡ συγκατάθεσις τοῦ ἀντιδίκου, εἰ δὲ μὴ δὲν ἔπρεπε νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν ἡ συγκατάθεσις τοῦ ἀντιδίκου· ἀλλ' ἡ ἐκτίμησις τῆς προθέσεως ταύτης ἔμενε πάντοτε εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ. Ὁ Κώδηξ παρεδέχθη τὴν γνώμην τῶν δύο Ἰμαμῶν, διότι ὅταν ἡ παραδοχὴ ἢ μὴ δικαστικοῦ πληρεξουσίου μένῃ εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ,

ΑΡΘΡΟΝ 1517ον

«Ἡ ὁμολογία τοῦ δικαστικοῦ πληρεξουσίου ἐναντίον τοῦ ἐντολέως του, εἶναι ἰσχυρά, ἐὰν γίνῃ ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ, ἀνίσχυρος δὲ ἐὰν δὲν γίνῃ ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ».

«Οὗτος δὲ παύεται τῆς πληρεξουσιότητος» (1).

οἱ διάδικοι περιορίζονται εἰς τὴν ἐνάσκησιν τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν, τρόπον τινα πιεζόμενοι ὑπὸ τῆς βουλήσεως ἄλλου.

Καὶ ὁ ἀρχαῖος ρωμαϊκὸς νόμος δὲν παρεδέχετο τὴν ἐκπροσώπησιν τρίτων ἐπὶ τῶν νομικῶν σχέσεων, ἰδίᾳ δὲ ἐπὶ τῶν ἐνοχικῶν συμβάσεων, καθ' ἃς ἐλεύθεροι ἀντιπρόσωποι παρίστανται ὡς ὄργανα τῆς βουλήσεως τοῦ ἀντιπροσωπευομένου. Κατόπιν μετὰ τὴν βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον τροποποίησιν τοῦ αὐστηροῦ τούτου περιορισμοῦ, διετηρήθη ἐν τῷ Ἰουστινιανείῳ δικαίῳ ὁ ἀρχαῖος κανὼν ἐπὶ μόνων τῶν διατετυπωμένων συμβάσεων. Ἐπὶ τέλους οἱ νεώτεροι παρεδέχθησαν ἀπολύτως τὸν διορισμὸν πληρεξουσίων καὶ μάλιστα κατά τινας νομοθεσίας ὡς δικαστικοὶ πληρεξούσιοι γίνονται παραδεκτοὶ μόνον οἱ κάτοχοι πτυχίων τῶν ἀνεγνωρισμένων νομικῶν σχολῶν, ὡσανεὶ ἡ ἐπιστήμη μόνον ἀπὸ τοῦ στόματος τῶν καθηγητῶν δύναται νὰ μεταδοθῇ καὶ μεταγγισθῇ εἰς τὰς διανοίας τῶν ἀνθρώπων, ἄσκοπα δὲ καὶ ἀνωφελῆ τυγχάνουσι τὰ νομικὰ συγγράμματα καὶ τὰ γραπτὰ νομοθετήματα.

(1) Κατὰ γενικὸν κανόνα πᾶσα πρότασις δὲν περιλαμβάνει τὸ ἀντίθετον αὐτῆς. Κατὰ τὴν ἀνάλογον ἐφαρμογὴν τοῦ κανόνος τούτου, ἔδει νὰ μὴ γίνηται παραδεκτὴ ἡ κατὰ τοῦ ἐντολέως ὁμολογία τοῦ δικαστικοῦ πληρεξουσίου ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ, διότι ἡ πληρεξουσιότης αὕτη χορηγεῖται πρὸς ἀντίκρουσιν τῶν διϊσχυρισμῶν τοῦ ἀντιδίκου, ἐνῷ ἡ ὁμολογία εἶναι εἶδός τι συμβιβασμοῦ, ὅλως ἐναντία τῇ ἀντιδικίᾳ. Τοιαύτη εἶναι ἡ γνώμη τοῦ Ἰμάμη Γιουσούφ, ἀλλ' ὁ Κώδης παρεδέχθη τὴν γνώμην τῶν δύο Ἰμαμῶν ἐξαιρετικῶς (ἰστιχσάνεν) διὰ τὸν ἑξῆς λόγον: Διατυποῦται κατὰ τοὺς κανόνας τῆς λογικῆς ὁ ἑξῆς συλλογισμός: Πᾶσα πρότασις δὲν περιλαμβάνει τὰ ἀντίθετα αὐτῆς (μείζων πρότασις). Ἡ ὁμολογία εἶναι ἀντίθετος τῆς ἀντιδικίας (ἐλάσσων πρότασις), ἄρα ἡ ὁμολογία δὲν περιλαμβάνεται ἐν τῇ προτάσει (συμπέρασμα). Ἡ μείζων πρότασις εἶναι ἀληθὴς καὶ ὁμολογουμένη, ἡ ἐλάσσων ὅμως οὐχί, δηλαδὴ ἡ ὁμολογία τοῦ δικαστικοῦ πληρεξουσίου δὲν εἶναι ἀντίθετος τῆς ἀντιδικίας, διότι ὁ πληρεξούσιος ὑποχρεοῦται νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τοὺς ἰσχυρισμοὺς

ΑΡΘΡΟΝ 1518ον

«Ἐπιτρέπεται νὰ διορίσῃ τις δικαστικὸν πληρεξούσιον, ἀπαγορεύων αὐτῷ τὴν κατ' αὐτοῦ ὁμολογίαν».

«Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ κατὰ τοῦ ἐντολέως ὁμολογία τοῦ πληρεξουσίου δὲν εἶναι ἔγκυρος».

«Ἴδε τελευταῖον ἐδάφιον τοῦ 1456 ἄρθρου».

«Ἐὰν δέ, ἐνῷ οὕτω δὲν ἔχει τὴν ἄδειαν νὰ ὁμολογήσῃ, πράξῃ τοῦτο ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ, παύεται τῆς πληρεξουσιότητος» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1519ον

«Ἡ δικαστικὴ πληρεξουσιότης δὲν συνεπάγεται τὴν πρὸς παραλαβὴν ἐντολήν».

«Ὅθεν ὁ δικαστικὸς πληρεξούσιος ἐὰν δὲν ἔχῃ καὶ τὴν πρὸς παραλαβὴν ἐντολήν, δὲν δικαιοῦται νὰ παραλάβῃ ἐπιτροπικῶς τὸ ἐπιδικασθὲν πρᾶγμα».

τοῦ ἀντιδίκου, οὕτω δὲ τὰ δικαιώματα τοῦ ἐντολέως διὰ τῆς πληρεξουσιότητος μεταβαίνουσιν εἰς τὸν ἐντολοδόχον, ἐπειδὴ δὲ ὁ ἐντολεὺς καθὼς ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἀρνήσεως, ἔχει καὶ τὸ τῆς ὁμολογίας, ἕπεται ὅτι ὁ πληρεξούσιος δύναται καὶ ν' ἀρνηθῇ καὶ νὰ ὁμολογήσῃ, ἄρα ἡ ὁμολογία δὲν εἶναι ἀντίθετος τῇ ἀντιδικίᾳ· οὐχ ἧττον ὅμως ὁ ἐντολεὺς δικαιοῦται ν' ἀπαγορεύσῃ ῥητῶς τῷ πληρεξουσίῳ αὐτοῦ νὰ μὴ ὁμολογῇ κατ' αὐτοῦ. Καθόσον ὅμως ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐξώδικον ὁμολογίαν, ὁ πληρεξούσιος στερεῖται ἀπολύτως τοιούτου δικαιώματος, διότι ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ περιορίζεται ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου ὑπερασπίσεως, ἄρα πᾶσα ἐξώδικος ὁμολογία του δὲν περιλαμβάνεται ἐν τῷ κύκλῳ τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ, εἶναι ὑπέρβασις καθηκόντων καὶ διὰ τοῦτο παύεται καὶ τῆς πληρεξουσιότητος.

(1) Τοῦ ἐπιτρόπου καὶ κηδεμόνος ἀνηλίκων ἡ δικαστικὴ ὁμολογία δὲν εἶναι ἰσχυρά, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ὁμολογίαν ταύτην δὲν παύονται δικαιούμενοι νὰ συνεχίσωσι τὴν δίκην, διότι ἡ ἐπιτροπεία αὐτῶν εἶναι ἐπιτηρητική. Ἐν τούτοις μετὰ τὴν ὁμολογίαν αὐτῶν κατὰ τῶν ἀνηλίκων, ἀντικαθίστανται δι' ἄλλων μὴ δυνάμενοι νὰ λάβωσιν εἰς χεῖρας αὐτῶν τὴν περιουσίαν τῶν ἀνηλίκων. Τὸ μέτρον τοῦτο εἶναι εἶδος παύσεως, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι δικαιοῦνται νὰ παρίστανται εἰς τὰς δίκας.

ΑΡΘΡΟΝ 1520ον

«Ἡ πρὸς παραλαβὴν ἐντολὴ δὲν συνεπάγεται τὴν δικαστικὴν πληρεξουσιότητα».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ'

Περὶ ζητημάτων σχετικῶν πρὸς τὴν παῦσιν τοῦ ἐντολοδόχου.

عزل وكيله دائر اولان مسائل بيانندەدر

('Αζλι βεκηλὲ δ·αὴρ ὁλὰν μεσαὴλ π·εγιανιντά δ·ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1521ον

«Ὁ ἐντολεὺς δύναται νὰ παύσῃ τῆς πληρεξουσιότητος τὸν ἐντολοδόχον αὐτοῦ».

«Ἀλλ' ἐὰν ἐσχετίσθησαν δικαιώματα τρίτου δὲν δύναται νὰ παύσῃ αὐτόν».

«Ὅθεν ὅταν ὀφειλέτης τις ἐνεχυράσῃ τὸ πρᾶγμα του, καὶ κατὰ τὴν σύμβασιν τῆς ἐνεχυρασίας, ἢ ἀκολούθως, δώσῃ ἐντολὴν εἴς τινα νὰ πωλήσῃ τὸ ἐνέχυρον κατὰ τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας τοῦ χρέους, ὁ ἐντολεὺς ἐνεχυραστὴς δὲν δύναται νὰ παύσῃ τὸν ἐντολοδόχον ἐκεῖνον ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἐνεχυρούχου».

«Ἐπίσης ὅταν τῇ ἀπαιτήσει τοῦ ἐνάγοντος διορίσῃ ὁ ἐναγόμενος δικαστικὸν πληρεξούσιον, δὲν δύναται νὰ παύσῃ αὐτὸν ἀπόντος τοῦ ἐνάγοντος» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1522ον

«Ὁ ἐντολοδόχος δύναται νὰ παραιτηθῇ τὴν ἐντολήν».

«Ἀλλ' ἐάν, ὡς ἀνωτέρω ἐρρήθη, σχετισθῇ δικαίωμα τρίτου,

---

(1) Ἡ ἐντολὴ δὲν εἶναι ἀμετάκλητος σύμβασις, ἀλλ' ἐν ᾗ περιπτώσει ἐκ τῆς ἐνεργείας καὶ τοῦ διορισμοῦ ἐντολοδόχου παραχθῶσι δικαιώματα τρίτων, ὁ ἐντολεὺς δὲν δύναται νὰ παύσῃ αὐτόν, διὰ νὰ μὴ προσβληθῶσι τὰ κεκτημένα δικαιώματα αὐτῶν.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 2003).

δὲν δύναται νὰ παραιτηθῇ, ὑποχρεούμενος νὰ ἐκτελέσῃ αὐτήν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1523ον

«Ὅταν ὁ ἐντολεὺς παύσῃ τὸν ἐντολοδόχον του, ἡ ἐντολὴ παρατείνεται ἄχρις οὗ ἡ εἴδησις τῆς παύσεως φθάσῃ εἰς τὸν ἐντολοδόχον».

«Αἱ μέχρι δὲ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης πράξεις του εἰσὶν ἔγκυροι» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1524ον

«Ὅταν ὁ ἐντολοδόχος παραιτηθῇ, δέον νὰ ἀναγγείλῃ τὴν παραίτησιν εἰς τὸν ἐντολέα του· ἡ δὲ ἐντολὴ παρατείνεται ἄχρις οὗ ἡ παραίτησίς του γίνῃ γνωστὴ εἰς τὸν ἐντολέα»(3).

ΑΡΘΡΟΝ 1525ον

«Τὸν ἐντολοδόχον πρὶς παραλαβὴν χρέους τὸν διορισθέντα ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ ὀφειλέτου, ὁ ἐντολεὺς δύναται νὰ παύσῃ».

«Ἀλλ' ὅταν ὁ δανειστὴς δώσῃ αὐτῷ τὴν ἐντολὴν ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ὀφειλέτου, ἡ παῦσις αὐτοῦ δὲν εἶναι ἔγκυρος, ἐὰν δὲν λάβῃ γνῶσιν τούτου ὁ ὀφειλέτης».

«Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἐὰν ὁ ὀφειλέτης, πρὶν ἢ μάθῃ τὴν παῦσιν αὐτοῦ, καταβάλῃ εἰς αὐτὸν τὸ χρέος του, ἀπαλάσσεται τοῦ χρέους» (4).

ΑΡΘΡΟΝ 1526ον

«Ἡ ἐντολὴ περατοῦται ἅμα ἐκπληρουμένου τοῦ σκοποῦ αὐτῆς, καὶ ὁ ἐντολοδόχος κατὰ φυσικὸν λόγον παύεται τῆς ἐντολῆς».

ΑΡΘΡΟΝ 1527ον

«Διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἐντολέως ὁ ἐντολοδόχος παύεται».

«Ἀλλ' ἐὰν ἐσχετίσθη δικαίωμα τρίτου δὲν παύεται».

«Ἴδε ἄρθρον 760».

---

(1) (Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 2007).

(2) (Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 2005).

(3) (Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 2007).

(4) (Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 2005).

ΑΡΘΡΟΝ 1528ον

«Διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἐντολέως παύεται ἐπίσης καὶ ὁ ἐντολοδόχος τοῦ ἐντολοδόχου».

«Ἴδε ἄρθρον 1466».

ΑΡΘΡΟΝ 1529ον

«Ἡ ἐντολὴ δὲν κληρονομεῖται».

«Δηλαδὴ ὅταν ἀποθάνῃ ὁ ἐντολοδόχος, ἡ ἐντολὴ οὐδεμίαν ἔχει ἰσχύν, καὶ διὰ τοῦτο ὁ κληρονόμος τοῦ ἐντολοδόχου δὲν ἀντικαθίστησιν αὐτόν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1530ον

«Παραφρονοῦντος τοῦ ἐντολέως ἢ τοῦ ἐντολοδόχου, ἡ ἐντολὴ ἀκυροῦται».

---

(1) (Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 2010).

Χρονολογία τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Διατάγματος:
Τῇ 20 Δζεμάζηλ-ἀχὴρ 1291.

Χρονολογία τῆς δημοσιεύσεως:
Τῇ 17 Σαφὲρ 1292.

Ἀχμὲτ Δζεβδὲτ, ἀντιπρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους.
Ἐσσεὶδ Χαλήλ, φύλαξ τῶν ρητρῶν.
Σεὶφ οὐδ-Δ'ήν, πρόεδρος τοῦ δικαστικοῦ τμήματος.
Ἀχμὲτ Χουλουσῆ, κριτὴς Κωνσταντινουπόλεως.
Ἀχμὲτ Χιλμῆ, μέλος τοῦ Ἀνωτάτου Δικαστηρίου.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΙΑ΄ ΒΙΒΛΙΟΥ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ. Περί τινων νομικῶν ὅρων. Ἀρ. 1449—1450 Σελ. 725—726

Τίτλος Α΄. Περὶ συστατικῶν στοιχείων καὶ διαιρέσεως τῆς ἐντολῆς. Ἄρθρ. 1451—1456 » 726—729

Τίτλος Β΄. Περὶ τῶν ὅρων τῆς ἐντολῆς. Ἄρθρ. 1457—1459 » 730—732

Τίτλος Γ΄. Περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐντολῆς.

Κεφάλαιον Α΄. Περὶ τῶν γενικῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐντολῆς. Ἄρθρ. 1460—1467 » 733—738

Κεφάλαιον Β΄. Περὶ ἐντολῆς πρὸς ἀγοράν. Ἀρ. 1468—1493 » 738—748

Κεφάλαιον Γ΄. Περὶ ἐντολῆς πρὸς πώλησιν (διάπρασις). Ἄρθρ. 1494—1505 » 749—753

Κεφάλαιον Δ΄. Περὶ ζητημάτων σχετικῶν πρὸς τὸν διατατόμενον. Ἄρθρ. 1506—1515 » 753—757

Κεφάλαιον Ε΄. Περὶ ἐντολῆς πρὸς ἀντιδικίαν, δηλαδὴ πρὸς διαδικασίαν. Ἄρθρ. 1516—1520 » 758—761

Κεφάλαιον ΣΤ΄. Περὶ ζητημάτων σχετικῶν πρὸς τὴν παῦσιν τοῦ ἐντολοδόχου. Ἀρ. 1521—1530 » 761—763

ΑΣΤΥΚΟΣ ΚΩΔΗΞ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΙΒ΄

كتاب صلح

ΠΕΡΙ ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΦΕΣΕΩΣ

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗ ΚΥΡΩΣΙΣ
ΕΚΤΕΛΕΣΘΗΤΩ ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΙΒ'.

ΠΕΡΙ

ΣΥΜΒΙΒΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΦΕΣΕΩΣ

ΔΙΑΙΡΟΥΜΕΝΟΝ

εἰς ἕνα πρόλογον καὶ τέσσαρας τίτλους.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Περί τινων νομικῶν ὅρων.

بعض اصطلاحات فقهيه بيانندە در

(Π·άζι· ἰστιλαχάτι φιχχηγὲ π·εγιανιντά δ·ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1531ον

«صلح (σούλχ), συμβιβασμός, εἶναι ἡ τὴν διαφορὰν αἴρουσα σύμβασις, ἥτις συνομολογεῖται διὰ προτάσεως καὶ παραδοχῆς» (1).

---

(1) Κατὰ τὰς πηγὰς ὁ συμβιβασμὸς εἶναι σύμβασις αἴρουσα τὴν διαφορὰν καὶ τέμνουσα τὴν δίκην. (عقد يرفع النزاع ويقطع الخصومة) Κατὰ τὸ ρωμαϊκὸν δίκαιον «διάλυσις (συμβιβασμὸς transactio) ἐστιν ἀμφιβαλλομένου πράγματος τομή». Ἐν τοῖς βιβλίοις τῶν πηγῶν καταντάσσεται μετὰ τὸ βιβλίον περὶ ὁμολογίας καὶ ἀγωγῆς καὶ ὡς λόγος τῆς τοιαύτης καταντάξεως φέρεται τὸ ὅτι ὁ συμβιβασμὸς δὲν ἰσχύει εἰμὴ ὅταν ὁ ἐναγόμενος δὲν ὁμολογῇ τὴν ἀγωγὴν καὶ ὁ ἐνάγων δὲν ἔχῃ ἀποδείξεις. Ἐκ τῆς ἐννοίας τῆς συμβάσεως τοῦ συμβιβασμοῦ συνεπάγεται ὅτι δύο

ΑΡΘΡΟΝ 1532ον

«مصالح (μουσαλίχ), συμβιβαζόμενος, εἶναι ὁ συνομολογῶν συμβιβασμόν».

ΑΡΘΡΟΝ 1533ον

«مصالحة (μουσάλαχουν ἀλέηχ), τὸ ἀνθ'οὗ ὁ συμβιβασμός, εἶναι τὸ ἀντίτιμον τοῦ συμβιβασμοῦ».

ΑΡΘΡΟΝ 1534ον

«مصالحة (μουσάλαχουν ἄνχ), τὸ ἐφ'οὗ ὁ συμβιβασμός, εἶναι τὸ φιλονεικούμενον πρᾶγμα».

ΑΡΘΡΟΝ 1535ον

«Ὁ συμβιβασμὸς εἶναι τριῶν εἰδῶν».

«Πρῶτον εἶδος εἶναι ὁ ἐξ ὁμολογίας συμβιβασμός (عن اقرار صلح ἂν ἰκράριν σούλχ), ὁ γινόμενος κατόπιν τῆς ὁμολογίας τοῦ ἐναγομένου».

«Δεύτερον εἶδος εἶναι ὁ ἐξ ἀρνήσεως συμβιβασμός (عن انكار صلح ἂν ἰνκιάριν σούλχ), ὁ γινόμενος κατόπιν τῆς ἀρνήσεως τοῦ ἐναγομένου».

«Τρίτον εἶδος εἶναι ὁ ἐκ σιωπῆς συμβιβασμὸς (عن سكوت صلح ἂν σουκιούτιν σούλχ), ὁ γινόμενος κατόπιν σιωπῆς τοῦ ἐναγομένου μὴ ὁμολογοῦντος, μήτε ἀρνουμένου» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1536ον

«ابرا (ἰπ·ρά), ἄφεσις, ἀπαλλαγή, ἐξόφλησις, εἶναι δύο εἰδῶν, τὸ ἓν ابرای اسقاط (ἰπ·ράη ἰσκάτ), ἀποσβεστικὴ ἄφεσις, καὶ τὸ ἕτερον ابرای استیفا (ἰπ·ράη ἰστιφά), ἐξοφλητικὴ ἄφεσις».

τινὰ ἀπαιτοῦνται, ἀβεβαιότης τῶν ἀξιώσεων καὶ ἀμοιβαῖαι παραχωρήσεις, πρὸς ἄρσιν τῆς ἀμφιβολίας τῶν ἀξιώσεων τούτων. Ὁ συμβιβασμὸς θεωρεῖται κατὰ τὴν ἀραβικὴν ῥήτραν (الصلح سيد الاحكام) ὅτι εἶναι ἡ κορωνὶς τῶν διατάξεων, διότι διὰ τῆς συμβάσεως ταύτης παύουσιν αἱ δίκαι καὶ διενέξεις καὶ τὰ ταύταις συμπαρομαρτοῦντα δυσάρεστα.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 2045).

(1) Ἡ διαίρεσις αὕτη τοῦ συμβιβασμοῦ βασίζεται ἐπὶ τῆς στάσεως τοῦ ἐναγομένου. Ὁ κυριώτερος συμβιβασμὸς εἶναι ὁ γινόμενος κατόπιν ἀρνή-

«Ἀποσβεστικὴ ἄφεσις εἶναι τὸ νὰ ἀπαλλάξῃ τίς τινα ἀπαιτήσεως, ἀποσβύνων αὐτὴν ὁλόκληρον ἢ ἐκπίπτων μέρος αὐτῆς».

«Ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ τοῦ συμβιβασμοῦ περὶ τῆς ἀφέσεως ταύτης γίνεται λόγος».

«Ἐξοφλητικὴ ἄφεσις εἶναι εἶδος ὁμολογίας, δι' ἧς ἀναγνωρίζει τις ὅτι παρέλαβε καὶ ἐξώφλησε τὸ δίκαιόν του ἀπὸ τρίτου τινός».

ΑΡΘΡΟΝ 1537ον

«اراء خاص (ἰπ·ράη χάς), μερικὴ ἄφεσις, εἶναι τὸ νὰ ἀπαλλάξῃ τις ἕτερον ἀγωγῆς ἀφορώσης εἰς μίαν ὑπόθεσιν, οἷον εἰς οἰκίαν, ἀγρόκτημα, ἢ δίκην ἐπὶ ἀπαιτήσει προερχομένῃ ἔκ τινος λόγου».

ΑΡΘΡΟΝ 1538ον

«اراء عام (ἰπ·ράη ἀάμ), γενικὴ ἄφεσις, εἶναι τὸ νὰ ἀπαλλάξῃ τις ἕτερον πάσης ἀγωγῆς».

ΤΙΤΛΟΣ Α'

Περὶ συνομολογούντων συμβιβασμὸν καὶ ἄφεσιν.

عقد صلح و ابرا ابدلر حقلرندر

(Ἄκτι σοὺλχ βὲ ἰπ·ρὰ ἠδ·ενλὲρ χακκηντά δ·ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1539ον

«Ὁ συμβιβαζόμενος δέον νὰ ᾖ ἐχέφρων».

«Δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ᾖ ἐνήλικος».

«Ὅθεν ὁ συμβιβασμὸς τοῦ παράφρονος, τοῦ παλίμπαιδος καὶ τοῦ μὴ ἀνεπτυγμένην τὴν κρίσιν ἔχοντος ἀνηλίκου οὐδόλως ἐστὶν ἔγκυρος».

σεως τοῦ ἐναγομένου. Ἡ κυρία σημασία τῆς λέξεως ابرا (ἰπ·ρὰ) εἶναι ἡ ἀπόσβεσις δικαιώματος. Ἐν τῇ ἐξοφλητικῇ ἀφέσει (ἐξοφλήσει) δὲν ὑπάρχει ἡ ἔννοια τῆς ἀποσβέσεως δικαιώματος, ἀλλὰ τῆς ἱκανοποιήσεως τῶν ἀπαιτήσεων τοῦ δανειστοῦ ὑπὸ τοῦ ὀφειλέτου.

«Καὶ τοῦ χειραφέτου ἀνηλίκου ὁ συμβιβασμὸς εἶναι ἔγκυρος, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ προφανὴς ζημία».

«Οἷον, ὅταν τις ἐναγάγῃ χειράφετον ἀνήλικον ἀπαιτῶν πρᾶγμά τι, οὗτος δὲ ὁμολογήσῃ, εἶναι ἔγκυρος ὁ ἐξ ὁμολογίας συμβιβασμός του».

«Ὁ χειράφετος ἀνήλικος δύναται νὰ συμβιβασθῇ ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ χορηγήτῃ προθεσμίαν διὰ τὴν πληρωμὴν τῆς ἀπαιτήσεώς του».

«Ὅταν δὲ συμβιβασθῇ ἐπὶ μέρους τινὸς τῆς ἀπαιτήσεώς του, ὁ συμβιβασμὸς αὐτοῦ δὲν εἶναι ἔγκυρος, ἂν ἔχῃ ἀποδείξεις, ἀλλ' ἐν ᾗ περιπτώσει δὲν ἔχῃ ἀποδείξεις καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ ἀντίδικός του θὰ λάβῃ ὅρκον, ὁ συμβιβασμός του εἶναι ἔγκυρος».

«Καὶ ἐὰν ἐναγάγῃ διὰ πρᾶγμά τι καὶ συμβιβασθῇ ἐπὶ μέρους τῆς ἀξίας αὐτοῦ, ὁ συμβιβασμὸς εἶναι ἔγκυρος».

«Ἀλλ' ἐὰν συμβιβασθῇ ἐπὶ ὑπερόγκῳ ἐλαττώσει τῆς ἀξίας τοῦ πράγματος ἐκείνου, ὁ συμβιβασμὸς δὲν εἶναι ἔγκυρος» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1540ον

«Ὁ συμβιβασμὸς τοῦ ἐπιτρόπου ἐπὶ δίκης ἀνηλίκου, εἶναι ἔγκυρος, ἐὰν δὲν προσγίνηται προφανὴς ζημία εἰς τὸν ἀνήλικον».

«Δὲν εἶναι δὲ ἔγκυρος, ἂν ὑπάρχῃ προφανὴς ζημία».

---

(1) Ὁ συμβιβασμὸς τοῦ παράφρονος, τοῦ παλίμπαιδος καὶ τοῦ μὴ χειραφέτου ἀνηλίκου δὲν εἶναι ἔγκυρος καὶ ἂν ἐκ τούτου προέρχηται ὠφέλεια ὑπὲρ αὐτῶν, διότι δὲν ἔχουσι τὴν ἱκανότητα τοῦ συναλλάττεσθαι. Ὡς ἔλλειψις προφανοῦς ζημίας τοῦ χειραφέτου ἀνήλικος θεωρεῖται 1ον τὸ φανερὸν κέρδος, ὅπερ π. χ. προσγίνεται ἐν τῷ συμβιβασμῷ, 2ον ἡ ἔλλειψις καὶ ὠφελείας καὶ ζημίας, καθὼς συμβαίνει ἐν τῷ παραδείγματι τοῦ κειμένου τοῦ ἄρθρου τούτου § 8 καὶ 3ον ἡ ὕπαρξις ζημίας, ἀλλ' οὐχὶ προφανοῦς, ὡς π. χ. ἐν τῷ παραδείγματι τῆς 6 §, διότι ἡ παραχώρησις προθεσμίας εἶναι μὲν ἐπιζήμιος, ἀλλ' οὐχὶ προφανής, καθόσον τοιαῦται παραχωρήσεις προθεσμιῶν εἶναι ἀναγκαῖαι εἰς τὸ ἐμπόριον. Ὁ συμβιβασμὸς χειραφέτου ἀνηλίκου λαμβάνοντος μόνον μέρος τι τῆς ἀπαιτήσεώς του, καίπερ δυναμένου νὰ ἀποδείξῃ αὐτήν, δὲν εἶναι ἔγκυρος (§ 7), διότι ὑπάρχει προφανὴς ζημία.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 2045).

«Ὅθεν ὅταν τις ἐγείρῃ ἀγωγὴν ζητῶν ἀπὸ ἀνηλίκου ποσόν τι γροσίων, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ συμβιβασθῇ ἵνα πληρώσῃ ἐκ τῶν χρημάτων τοῦ ἀνηλίκου, ὁ συμβιβασμὸς εἶναι ἔγκυρος, ἂν ὁ ἐνάγων ἔχῃ ἀποδείξεις, ἂν δὲ δὲν ἔχῃ ἀποδείξεις, ὁ συμβιβασμὸς δὲν εἶναι ἔγκυρος».

«Ὅταν δὲ ὁ ἀνήλικος ἔχῃ νὰ λαμβάνῃ ἀπό τινος, καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ συμβιβασθῇ ἐκπίπτων ποσόν τι, ὁ συμβιβασμὸς δὲν εἶναι ἔγκυρος, ἐὰν ἔχῃ ἀποδείξεις· ἐὰν δὲ δὲν ἔχῃ ἀποδείξεις καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι ὁ ἀντίδικός του θὰ λάβῃ ὅρκον, τότε (ὁ συμβιβασμὸς) εἶναι ἔγκυρος».

«Ἐὰν ὁ ἐπίτροπος συμβιβασθῇ, λαμβάνων πρᾶγμα ἀξίας ἴσης τῆς ἀπαιτήσεως τοῦ ἀνηλίκου, ὁ συμβιβασμὸς εἶναι ἔγκυρος».

«Ἀλλ' ἂν ὑπάρχῃ ὑπέρογκος βλάβη, ὁ συμβιβασμὸς δὲν εἶναι ἔγκυρος» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1541ον

«Δὲν εἶναι ἔγκυρος ἡ ἄφεσις χρέους, γινομένη ὑπὸ ἀνηλίκου ἐν γένει, παράφρονος καὶ παλίμπαιδος» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1542ον

«Ἡ δικαστικὴ πληρεξουσιότης δὲν συνεπάγεται τὴν πρὸς συμβιβασμὸν ἐντολήν».

---

(1) Τὸ ἄρθρον τοῦτο πραγματευόμενον περὶ τοῦ συμβιβασμοῦ τοῦ ἐπιτρόπου στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἀρχῆς, ὅτι πᾶσα προφανὴς ζημία τοῦ ἀνηλίκου συνεπάγεται τὴν ἀκύρωσιν τοῦ συμβιβασμοῦ. Ἐὰν ὅμως ὁ ἐπίτροπος καταβάλῃ τὸ ἀντίτιμον τοῦ συμβιβασμοῦ ἐξ ἰδίων του, ὁ συμβιβασμὸς εἶναι μὲν ἔγκυρος, εἴτε ὁ ἐνάγων ἔχει ἀποδείξεις, εἴτε οὐχί, ἀλλ' ὁ ἐπίτροπος θεωρεῖται ὡς δωρήσας τὸ ἀντίτιμον τοῦ συμβιβασμοῦ.

Εἶναι ἔγκυρος ὁ συμβιβασμὸς ὁ γινόμενος μὲ ἔκπτωσιν μέρους ἐκ τῆς ἀπαιτήσεως ἀνηλίκου, καίπερ ὑπαρχουσῶν ἀποδείξεων, ἐὰν αἱ ἀπαιτήσεις τοῦ ἀνηλίκου προέρχωνται ἐκ πράξεως τοῦ ἐπιτρόπου· ἀλλὰ διὰ τὸ ἐκπεσθὲν ποσὸν ὀφείλει ὁ ἐπίτροπος ἀποζημίωσιν εἰς τὸν ἀνήλικον.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 2045).

(2) Τοῦ ἀνηλίκου χειραφέτου ἡ ἄφεσις χρέους δὲν εἶναι ἐπίσης ἔγκυρος, διότι ἡ ἄφεσις θεωρεῖται ὡς δωρεά, διὰ τὴν ὁποίαν δὲν ἔχει τὴν νόμιμον ἱκανότητα.

«Ὅθεν ἐάν τις διορίσῃ πληρεξούσιον εἰς τὴν δίκην του καὶ οὗτος συμβιβασθῇ ἄνευ ἀδείας ἐπὶ τῆς δίκης ταύτης, ὁ συμβιβασμὸς δὲν εἶναι ἔγκυρος» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1543ον

«Ὅταν τις δώσῃ ἐντολὴν εἴς τινα ἵνα συμβιβασθῇ ἐπὶ τῆς δίκης του, καὶ ἐκεῖνος ἐκτελέσῃ τὸν συμβιβασμὸν κατ' ἐντολήν, τὸ ἀντίτιμον τοῦ συμβιβασμοῦ βαρύνει τὸν ἐντολέα· ἀπὸ δὲ τοῦ ἐντολοδόχου (τὸ τίμημα) τοῦτο δὲν εἶναι ἀπαιτητόν».

«Ἐὰν ὅμως ὁ ἐντολοδότης ἐγγυηθῇ τὸ ἀνθ' οὗ ὁ συμβιβασμός, ἐνέχεται δυνάμει τῆς ἐγγυήσεώς του».

«Ἐπίσης ὁ ἐντολοδόχος ἐνέχεται, ἂν συμβιβασθῇ κατόπιν ὁμολογίας ἐπί τινος πράγματος, τὸν δὲ συμβιβασμὸν συνομολογήσῃ ἐν ἰδίῳ ὀνόματι».

«Δηλαδὴ τὸ ἀντίτιμον τοῦ συμβιβασμοῦ λαμβάνεται ἀπ' αὐτοῦ, ἔχοντος ἀναγωγὴν κατὰ τοῦ ἐντολέως».

«Π. χ. ὅταν ὁ ἐντολοδόχος συμβιβασθῇ κατ' ἐντολὴν δι' ὡρισμένον ποσὸν γροσίων, τὸ ποσὸν τοῦτο ὀφείλει νὰ καταβάλῃ ὁ ἐντολεύς, μὴ εὐθυνομένου τοῦ ἐντολοδότου δι' αὐτό».

«Ἀλλ' ἐὰν εἴπῃ: συμβιβάσθητι ἀπέναντι τόσων γροσίων, ἐγὼ ἐγγυῶμαι, τότε τὰ χρήματα ταῦτα λαμβάνονται ἀπὸ τοῦ ἐντολοδόχου, ἔχοντος ἀναγωγὴν κατὰ τοῦ ἐντολέως».

«Προσέτι ἐὰν ὁ συμβιβασμὸς γίνῃ κατόπιν ὁμολογίας ἐπὶ πράγματος, καὶ ὁ ἐντολοδόχος εἴπῃ: συμβιβάσθητι μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς δίκης τοῦ δεῖνος, οὕτω δὲ συμβιβασθῇ, ὁ συμβιβασμὸς θεωρεῖται ὡς πώλησις, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐπίσης τὸ ἀντίτιμον τοῦ συμβιβασμοῦ λαμβάνεται ἀπὸ τοῦ ἐντολοδόχου, ἔχοντος ἀναγωγὴν κατὰ τοῦ ἐντολέως του» (2).

---

(1) Ἑπομένως ἡ δίκη ἐπανέρχεται εἰς τὴν πρὸ τοῦ συμβιβασμοῦ θέσιν.

(2) Ὁ λαβὼν ἐντολὴν ἵνα συνομολογήσῃ συμβιβασμὸν ἐνέχεται εἰς τὴν καταβολὴν τοῦ ἀντιτίμου, ἂν ἐγγυηθῇ τὴν πληρωμήν, ἢ σὺν τῇ ὁμολογίᾳ τῆς ἐπιδίκου ἀπαιτήσεως συμβιβασθῇ ἐν ἰδίῳ ὀνόματι, διότι προϋπάρχει ἡ διαταγὴ τοῦ ἐντολέως του διὰ τὸν συμβιβασμόν. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ ἐγγυώμενος ἄνευ τῆς ρητῆς ἢ καὶ σιωπηρᾶς διαταγῆς

ΑΡΘΡΟΝ 1544ον

«Ὅταν τις αὐθαιρέτως, τουτέστιν ἄνευ διαταγῆς, συμβιβασθῇ ἐπί τινος δίκης ὑφισταμένης μεταξὺ δύο, ὁ συμβιβασμὸς εἶναι ἔγκυρος καὶ ὁ συμβιβασθεὶς θεωρεῖται ὡς δωρητὴς εἰς τὰς ἑξῆς τέσσαρας περιπτώσεις· α') ἐὰν ἐγγυηθῇ τὸ ἀντίτιμον τοῦ συμβιβασμοῦ, β') ἐὰν συνομολογήσῃ τὸν συμβιβασμὸν ἀπέναντι

τοῦ πρωτοφειλέτου δὲν δικαιοῦται ν' ἀπαιτήσῃ ἀπὸ τοῦ πρωτοφειλέτου τὸ ὑπ' αὐτοῦ πληρωθὲν ποσὸν (ἴδε σχόλια ἄρθρου 657, § 2), ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν θεωρεῖται ὡς δωρητής, διότι ἐν τῇ διαταγῇ τοῦ συμβιβασμοῦ περιέχεται ἡ σιωπηρὰ διὰ τὴν ἐγγύησιν ἄδεια τοῦ ἐντολέως.

Ἐὰν ὁ συμβιβασμὸς δὲν συνομολογηθῇ κατόπιν ὁμολογίας, ἢ συνομολογηθῇ ἐπὶ χρέους καὶ οὐχὶ ἐπὶ πράγματος, διὰ τὸ ἀντίτιμον τοῦ συμβιβασμοῦ ἐνέχεται ὁ ἐντολεὺς καὶ οὐχὶ ὁ ἐντολοδόχος. Ὁ ἐπὶ πράγματος γινόμενος συμβιβασμὸς κατόπιν ὁμολογίας θεωρεῖται ὡς πώλησις γινομένη ὑπὸ τοῦ ἐντολοδόχου, ὅστις ὀφείλει νὰ πληρώσῃ τὸ ἀντίτιμον τοῦ συμβιβασμοῦ, διότι οὗτος συνηλλάχθη, τὰ δὲ δικαιώματα καὶ τὰ καθήκοντα τῶν συναλλαττομένων, ὡς προερρήθη, ἀνήκουσιν εἰς αὐτούς.

Ἐν γένει ἐὰν ὁ ὑπὸ τοῦ ἐντολοδόχου γινόμενος συμβιβασμὸς συνομολογηθῇ ἐπὶ ποσοῦ ὁμοίου τοῦ χρέους τοῦ ἐντολέως, διὰ τὸ ἀντίτιμον ἐνέχεται ὁ ἐντολεύς, εἴτε ὁ συμβιβασμὸς συνομολογηθῇ κατόπιν ὁμολογίας, εἴτε ἀρνήσεως, εἴτε σιωπῆς. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ ὅταν ὁ ἐντολοδόχος συνομολογήσῃ τὸν συμβιβασμὸν εἴτε ἐν ἰδίῳ ὀνόματι, εἴτε ἐν ὀνόματι τοῦ ἐντολέως του, ἐὰν δὲν ἐγγυηθῇ τὴν πληρωμὴν τοῦ ἀντιτίμου τοῦ συμβιβασμοῦ, διότι κατὰ τὸ ἄρθρον 1552 ἐν τῷ συμβιβασμῷ τούτῳ ὑπάρχει ἀπόσβεσις δικαιώματος καὶ ὁ συμβιβασμὸς θεωρεῖται ὡς ἔγκυρος.

Ἀλλ' ἐὰν ὁ συμβιβασμὸς συνομολογηθῇ ἐπὶ ἀμφισβητουμένου πράγματος, οὐχὶ δὲ ἐπὶ χρέους, ὅταν μὲν ὁ συμβιβασμὸς ἐγένετο κατόπιν ἀρνήσεως, διὰ τὸ ἀντίτιμον τοῦ συμβιβασμοῦ ἐνέχεται ὁ ἐντολεύς, εἴτε τὸ ἐπίδικον πρᾶγμα καὶ τὸ ἀντίτιμον τοῦ συμβιβασμοῦ εἶναι συγκεκριμένα, εἴτε ἀμφότερα εἶναι ἑτερογενῆ· ὅταν δὲ ὁ ἐντολοδόχος κατόπιν ὁμολογίας συνομολογήσῃ τὸν συμβιβασμὸν ἐν ἰδίῳ ὀνόματι, οὗτος ἐνέχεται εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ ἀντιτίμου τοῦ συμβιβασμοῦ, ἐὰν δὲ ἐν ὀνόματι τοῦ ἐντολέως του ἐνέχεται ὁ ἐντολεύς· ἐπίσης καὶ ἐν τῷ συμβιβασμῷ τῷ γενομένῳ κατόπιν ἀρνήσεως ἐνέχεται ὁ ἐντολοδόχος, ἂν συνωμολόγησεν αὐτὸν ἐν ἰδίῳ ὀνόματι.

ἰδίου πράγματος λέγων: συνεβιβάσθην ἀντὶ τοῦ δεῖνος πράγματός μου, γ') ἐὰν δείξῃ τὰ προκείμενα χρήματα ἢ πράγματα λέγων: συνεβιβάσθην ἀντὶ τοῦ ποσοῦ τούτου ἢ τοῦ ὡρολογίου τούτου, καὶ δ') ἐὰν χωρὶς μὲν νὰ δώσῃ ἐγγύησιν καὶ χωρὶς νὰ συνομολογήσῃ τὸν συμβιβασμὸν ἀπέναντι ἰδίου πράγματος, καὶ χωρὶς νὰ δείξῃ αὐτό, ἀλλὰ ἐν γένει εἴπῃ ὅτι συνεβιβάσθη ἀντὶ τόσων γροσίων νὰ παραδώσῃ τὸ ποσὸν αὐτό».

«Ἐὰν δὲ ἐν τῇ τετάρτῃ περιπτώσει δὲν παραδώσῃ τὸ ἀντίτιμον τοῦ συμβιβασμοῦ, τὸ κῦρος τοῦ συμβιβασμοῦ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ ἐναγομένου· ἂν οὗτος παραδεχθῇ τὸν συμβιβασμόν, εἶναι ἔγκυρος καὶ τὸ ἀντίτιμον τοῦ συμβιβασμοῦ καθίσταται ἀπαιτητὸν ἀπὸ τοῦ ἐναγομένου, ἐὰν δὲ δὲν τὸν παραδεχθῇ, ὁ συμβιβασμὸς εἶναι ἄκυρος καὶ ἡ δίκη μένει εἰς τὴν προτέραν αὐτῆς κατάστασιν» (1).

ΤΙΤΛΟΣ Β'

Περὶ τινων προσόντων καὶ ὅρων τοῦ ἀντιτίμου τοῦ συμβιβασμοῦ καὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς διαφορᾶς.

مصالح علیه ایله مصالح عنك بعض احوال وشروطی بیانندر

(Μουσάλεχουν ἀλέηχ

ἴλε μουσάσελουν ἀνχὶν π'ἄζι ἀχβὰλ βὲ σ'ουρουτὴ π'εγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1545ον

«Ἐὰν τὸ ἀντίτιμον τοῦ συμβιβασμοῦ εἶναι συγκεκριμένον

(1) Σκοπὸς τοῦ συμβιβασμοῦ εἶναι ἡ ἀπαλλαγὴ τοῦ ἐναγομένου. § Ἡ σύμβασις αὕτη δὲν θεωρεῖται πλημμελής, ἐὰν ὁ συμβιβασθεὶς εἶναι ξένος διότι ὁ δικαιοῦχος ἐνάγων, ὅταν λαμβάνῃ τὸ ἀντίτιμον τοῦ συμβιβασμοῦ ἀπέναντι τοῦ ἐφ' οὗ ὁ συμβιβασμός, τουτέστι τοῦ ἀντικειμένου τῆς διαφορᾶς, ἀπαλλάττει τὸν ἐναγόμενον, ἀδιάφορον ἂν ὁ καταβαλὼν τὸ ἀντίτιμον τυγχάνει ξένος, ὅστις δὲν δικαιοῦται νὰ ζητήσῃ ἀποζημίωσιν ἀπὸ τοῦ ἐναγομένου. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἂν ὁ οὕτως ἄνευ ἀδείας συμβιβαζόμενος εἶναι ἀνήλικος, ἐπειδὴ οἱ ἀνήλικοι δὲν ἔχουσι τὴν ἱκανότητα τοῦ διαθέτεσθαι,

πρᾶγμα, θεωρεῖται ὡς πωληθὲν πρᾶγμα, ἐὰν δὲ χρέος ὡς τίμημα».

«Ὅθεν πᾶν ὅ,τι δύναται νὰ γίνῃ ἐν τῇ πωλήσει ἀντικείμενον πωλήσεως ἢ τίμημα, δύναται ἐπίσης νὰ γίνῃ ἀντίτιμον συμβιβασμοῦ».

ΑΡΘΡΟΝ 1546ον

«Τὸ ἀντίτιμον τοῦ συμβιβασμοῦ δέον νὰ ᾖ πρᾶγμα καὶ κτῆμα τοῦ συμβιβαζομένου».

«Ὅθεν ἐὰν ὁ συμβιβασθεὶς δώσῃ ὡς ἀντίτιμον ἀλλότριον πρᾶγμα, ὁ συμβιβασμὸς δὲν εἶναι ἔγκυρος» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1547ον

«Ἐὰν τὸ ἀντίτιμον τοῦ συμβιβασμοῦ, ἢ τὸ ἀντικείμενον αὐτοῦ, χρήζῃ παραλαβῆς καὶ παραδόσεως, δέον νὰ ᾖ γνωστόν. Ἐὰν δὲ δὲν ἔχῃ ἀνάγκην παραλαβῆς καὶ παραδόσεως δὲν ἀπαιτεῖται νὰ εἶναι γνωστόν».

«Π. χ. ἐάν τις διεκδικῇ δικαίωμά τι ἐπὶ οἰκίας εὑρισκομένης εἰς χεῖρας ἄλλου, καὶ οὗτος ἐπίσης ἐπὶ κήπου εὑρισκομένου εἰς χεῖρας ἐκείνου, καὶ ἀμφότεροι συμβιβασθῶσιν ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ παραιτηθῶσι τὴν ἀγωγήν των, χωρὶς νὰ ὁρίσωσι τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς των, ὁ συμβιβασμὸς εἶναι ἔγκυρος».

«Ἐπίσης ἐάν τις διεκδικῇ δικαίωμά τι ἐπὶ οἰκίας εὑρισκομένης εἰς χεῖρας ἄλλου, καὶ χωρὶς νὰ ὁρίσῃ τὸ ἀντικείμενον

ὁ συμβιβασμὸς εἶναι ἄκυρος καὶ ἡ δίκη ἐπανέρχεται εἰς τὴν προτέραν αὐτῆς κατάστασιν.

Ὅταν τὸ εἰς τὸν ἐνάγοντα λόγῳ ἀντιτίμου τοῦ συμβιβασμοῦ δοθὲν πρᾶγμα ἐκνικηθῇ ὑπὸ τρίτου, ὁ ἄνευ διαταγῆς συμβιβασθεὶς ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν, ἂν ἐγγυήθη τὴν πληρωμήν, ἄλλως ὁ ἐνάγων συνεχίζει τὴν δίκην του.

(1) Ἐὰν ὅμως ὁ κύριος τοῦ πράγματος παραδεχθῇ τὸν συμβιβασμόν, οὗτος εἶναι ἔγκυρος. Ἀλλ' ἐὰν τὸ ἀλλότριον δὲν εἶναι συγκεκριμένον πρᾶγμα, ἀλλὰ χρέος, ἢ πρᾶγμα ἀνεπίδεκτον προσδιορισμοῦ, οἷον χρυσὸς καὶ ἄργυρος, ὁ συμβιβασμὸς εἶναι ἔγκυρος καὶ ἂν ἀκόμη ὁ κύριος τοῦ πράγματος δὲν παραδεχθῇ τὸν συμβιβασμόν, ὀφείλοντος τοῦ ἐναγομένου νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὸν ἐνάγοντα τὸ ἰσότιμον τοῦ ἀντιτίμου τοῦ συμβιβασμοῦ.

τῆς ἀγωγῆς του συμβιβασθῇ μετὰ τοῦ ἐναγομένου ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ δώσῃ αὐτῷ γνωστὸν ἀντίτιμον, καὶ νὰ παραιτηθῇ τὴν ἀγωγήν του, ὁ συμβιβασμὸς εἶναι ἔγκυρος».

«Ἀλλ' ἐὰν συμβιβασθῶσιν ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ δώσῃ ὁ ἐνάγων εἰς τὸν ἐναγόμενον ἀντίτιμον, οὗτος δὲ νὰ παραδώσῃ ἐκείνῳ τὸ δίκαιόν του, ὁ συμβιβασμὸς δὲν εἶναι ἔγκυρος» (1).

ΤΙΤΛΟΣ Γ'

Περὶ τοῦ ἀντικειμένου τοῦ συμβιβασμοῦ.

(Περιέχει δύο κεφάλαια).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Περὶ συμβιβασμοῦ ἐπὶ συγκεκριμένων πραγμάτων.

صلح عن الاعيان حقلدر

(Σουλχου ἂν-ἐλ-ἀαγιὰν χακκηντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1548ον

«Ἐὰν ὁ ἐξ ὁμολογίας συμβιβασμὸς ἐπὶ ἀγωγῆς ὡρισμένου πράγματος γίνῃ ἀντὶ πράγματος, θεωρεῖται ὡς πώλησις».

«Ἐν τούτῳ χωροῦσιν αἱ ἐπιλογαὶ ἐξ ἐλαττώματος, ὄψεως καὶ ὅρου· ἐπίσης ὅταν εἴτε τὸ ἀντικείμενον τοῦ συμβιβασμοῦ, εἴτε τὸ ἀντίτιμον αὐτοῦ εἶναι ἀκίνητον κτῆμα, χωρεῖ ἡ ἀγωγὴ ἐπὶ δικαιώματι προτιμήσεως».

«Ἐὰν δὲ τὸ ὅλον ἢ μέρος τοῦ ἀντικειμένου τοῦ συμβιβασμοῦ

(1) α' Ὁ συμβιβασμὸς ἐπὶ γνωστοῦ πράγματος ἀντὶ γνωστοῦ εἶναι ἔγκυρος. β' Ὁ συμβιβασμὸς ἐπὶ ἀγνώστου πράγματος ἀντὶ ἀγνώστου εἶναι μὲν ἔγκυρος, ἐὰν δὲν χρήζῃ παραδόσεως, ἄκυρος δὲ ἂν ἔχῃ ἀνάγκην παραδόσεως, διότι ἐκ τούτου προέρχεται διένεξις, πᾶν δὲ πρᾶγμα προκαλοῦν διένεξιν καθίστησι πλημμελῆ τὴν σύμβασιν. γ' Ὁ συμβιβασμὸς ἐπὶ ἀγνώστου πράγματος ἀντὶ γνωστοῦ εἶναι ἔγκυρος καὶ δ' Ὁ συμβιβασμὸς ἐπὶ γνωστοῦ πράγματος ἀντὶ ἀγνώστου δὲν εἶναι ἔγκυρος.

ἐκνικηθῇ καὶ καταληφθῇ, τὸ ποσὸν ἐκεῖνο, τουτέστι τὸ ὅλον ἢ τὸ μέρος τοῦ ἀντιτίμου τοῦ συμβιβασμοῦ, ὅπερ ἔδωκεν ὁ ἐναγόμενος (τῷ ἐνάγοντι), λαμβάνει ὀπίσω».

«Ἐὰν δὲ ἐκνικηθῇ καὶ καταληφθῇ τὸ ὅλον ἢ μέρος τοῦ ἀντιτίμου τοῦ συμβιβασμοῦ, ὁ ἐνάγων ἀπαιτεῖ ἀπὸ τοῦ ἐναγομένου τὸ ποσὸν ἐκεῖνο, δηλαδὴ τὸ ὅλον ἢ τὸ μέρος τοῦ ἀντικειμένου τοῦ συμβιβασμοῦ».

«Π. χ. ἐάν τις ἀπαιτῇ ἀπὸ ἄλλου οἰκίαν, οὗτος δὲ ὁμολογῇ ὅτι ἡ οἰκία εἶναι ἐκείνου (τοῦ ἐνάγοντος) καὶ συμβιβασθῶσιν ἀντὶ ἀντιτίμου ὡρισμένων γροσίων, ὁ ἐνάγων θεωρεῖται ὡς πωλήσας τὴν οἰκίαν ἐκείνην εἰς τὸν ἐναγόμενον. Ἐπὶ τούτου δὲ ἰσχύουσιν αἱ διατάξεις περὶ πωλήσεως, ὡς εἴρηται» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1549ον

«Ἐὰν ὁ ἐξ ὁμολογίας συμβιβασμὸς ἐπὶ ἀγωγῆς πράγματος γίνῃ ἀντὶ ὠφελείας (χρήσεως), θεωρεῖται ὡς μίσθωσις, καὶ ἐπὶ τούτου ἐπίσης ἐφαρμόζονται αἱ περὶ μισθώσεως διατάξεις».

«Π. χ. ἐάν τις ἐπὶ ἀγωγῆς του περὶ κήπου τινὸς συμβιβασθῇ ἐπὶ τῷ ὅρῳ νὰ κατοικήσῃ ἐπὶ ὡρισμένον χρόνον ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἐναγομένου, θεωρεῖται ὅτι ἀπέναντι τοῦ κήπου ἐμίσθωσε τὴν οἰκίαν ἐκείνην διὰ τὸν ὡρισμένον χρόνον».

ΑΡΘΡΟΝ 1550ον

«Ὁ ἐξ ἀρνήσεως ἢ ἐκ σιωπῆς συμβιβασμὸς θεωρεῖται διὰ μὲν τὸν ἐνάγοντα ὡς ἀνταλλαγή, διὰ δὲ τὸν ἐναγόμενον ὡς διάλυσις τῆς διαφορᾶς δι' ἀπαλλαγῆς ἀπὸ ὅρκου».

«Ὅθεν ἐπὶ τοῦ κτήματος, ὅπερ ἐχρησίμευσεν ὡς ἀντίτιμον τοῦ συμβιβασμοῦ, ἰσχύει τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως, ἀλλ' ἐπὶ κτήματος, ὅπερ ἦν ἀντικείμενον τῆς διαφορᾶς, δὲν ἰσχύει τὸ δικαίωμα τοῦτο».

---

(1) Ὁ συμβιβασμὸς θεωρεῖται ὡς πώλησις ἕνεκα τῆς ὁμολογίας τοῦ ἐναγομένου, ἐνῷ κατὰ τὸ ἄρθρον 1550 δὲν θεωρεῖται ὡς πώλησις ὅταν συνομολογηθῇ κατόπιν ἀρνήσεως ἢ σιωπῆς. Ἐν ᾗ περιπτώσει ἐπιστραφῇ τὸ ἀντικείμενον τοῦ συμβιβασμοῦ συνεπείᾳ ἐπιλογῆς, ὁ συμβιβασμὸς θεωρεῖται ἄκυρος καὶ ἡ δίκη ἐπανέρχεται εἰς τὴν προτέραν αὐτῆς κατάστασιν.

«Ἐὰν δὲ ἐκνικηθῇ καὶ καταληφθῇ τὸ ὅλον ἢ μέρος τοῦ ἀντικειμένου τῆς διαφορᾶς, ὁ ἐνάγων ἐπιστρέφει εἰς τὸν ἐναγόμενον τὸ ποσὸν ἐκεῖνο τοῦ ἀντιτίμου τοῦ συμβιβασμοῦ, δηλαδὴ τὸ ὅλον ἢ τὸ μέρος αὐτοῦ καὶ ἐγείρει ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ἐκνικήσαντος».

«Ἐὰν δὲ ἐκνικηθῇ ἢ καταληφθῇ τὸ ὅλον ἢ μέρος τοῦ ἀντιτίμου τοῦ συμβιβασμοῦ, ὁ ἐνάγων συνεχίζει τὴν ἀγωγήν του ἐπὶ τοῦ ποσοῦ μόνον ἐκείνου».

ΑΡΘΡΟΝ 1551ον

«Ἐάν τις ἀπαιτῶν ὡρισμένον πρᾶγμα, π. χ. κῆπον, συμβιβασθῇ ἀντὶ μέρους αὐτοῦ, διὰ δὲ τὸ ὑπόλοιπον ἀπαλλάξῃ τὸν ἐναγόμενον τῆς ἀγωγῆς, θεωρεῖται ὅτι ἔλαβε μέρος τοῦ δικαίου του καὶ διὰ τὸ ὑπόλοιπον παρητήθη τὴν ἀγωγήν του, δηλαδὴ ἀπέσβεσε τὸ ἐπὶ τοῦ ὑπολοίπου δικαίωμα τῆς ἀγωγῆς» (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

Περὶ συμβιβασμοῦ ἐπὶ χρέους, τουτέστιν ἀπαιτήσεως καὶ ἐπὶ ἄλλων δικαιωμάτων.

دیندن یعنی الهجقدن وحقوق سائردن صلح اولق بیاننده‌در

(Δ'εηντὲν γιᾶνη ἀλαδζακδ'ὰν βὲ χουκούκη σαηρεδὲν σοὺλχ ὁλμὰκ π'εγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1552ον

«Ἐάν τις συμβιβασθῇ ἀντὶ μέρους τινὸς ἐκ τοῦ ποσοῦ, ὅπερ ἔχει νὰ λάβῃ παρ' ἄλλου, θεωρεῖται ὅτι ἔλαβε μέρος τῆς

(1) Ἡ ἄφεσις συγκεκριμένου πράγματος δὲν εἶναι ἔγκυρος, ἀλλ' ἄφεσις (παραίτησις) ἀγωγῆς ἐπὶ συγκεκριμένων πραγμάτων εἶναι ἔγκυρος. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ ὁ νομοθέτης δὲν μετεχειρίσθη τὴν φράσιν: «*ἐὰν παρητήθη τὸ ὑπόλοιπον*», ἀλλὰ τὴν φράσιν: «*ἐὰν ἀπαλλάξῃ τὸν ἐναγόμενον τῆς ἀγωγῆς*». Τὰ συγκεκριμένα πράγματα, καθὸ ὑποπίπτοντα εἰς τὰς αἰσθήσεις, δὲν ἐπιδέχονται ἀπόσβεσιν καὶ διὰ τοῦτο ὁ συμβιβασμὸς ὁ γινόμενος διὰ παραιτήσεως αὐτῶν δὲν εἶναι ἔγκυρος. Ἡ παραίτησις ἀγωγῆς ἀφορᾷ εἰς αὐτὰ εἶναι ἔγκυρος.

ἀπαιτήσεώς του καὶ ἀπέσβεσε τὸ ὑπόλοιπον, δηλαδὴ ὅτι ἀπήλλαξε (δι' ἀφέσεως) αὐτὸν τοῦ ὑπολοίπου».

ΑΡΘΡΟΝ 1553ον

«Ἐάν τις συμβιβασθῇ χρηγῶν προθεσμίαν διὰ οἱανδήποτε ἀπρόθεσμον ἀπαίτησίν του, θεωρεῖται ὡς ἀπολέσας τὸ δικαίωμα τῆς ἀμέσου ἀπαιτήσεως».

ΑΡΘΡΟΝ 1554ον

«Ἐάν τις συμβιβασθῇ ἐπὶ τῷ ὅρῳ τοῦ νὰ λάβῃ εἰς ἐπίμικτα νομίσματα τὴν εἰς καθαρὰ νομίσματα συνισταμένην ἀπαίτησίν του, ἀπόλλυσι τὸ δικαίωμα τοῦ ν' ἀπαιτήσῃ καθαρὸν νόμισμα».

ΑΡΘΡΟΝ 1555ον

«Ἐγκύρως συμβιβάζεταί τις ἐν ταῖς ἀγωγαῖς περὶ δουλείας ὑδρεύσεως, δικαιώματος προτιμήσεως, δουλείας διαβάσεως, καὶ ἄλλων τοιούτων δικαιωμάτων, δίδων ἀντίτιμόν τι ἵνα ἀπαλλαγῇ τοῦ ὅρου» (1).

ΤΙΤΛΟΣ Δ'

Περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ συμβιβασμοῦ καὶ τῆς ἀφέσεως.

(Περιέχει δύο κεφάλαια).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Περὶ ζητημάτων σχετικῶν πρὸς τὰ ἀποτελέσματα τοῦ συμβιβασμοῦ.

احكام صلحه دائر اولان مسائل بيانندر

('Αχκιάμι σουλχὰ δ'αὴρ ὁλὰν μεσαὴλ π'εγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1556ον

«Συμπληρουμένου τοῦ συμβιβασμοῦ οὐδεὶς τῶν συμβαλλομένων δύναται νὰ ἀναχωρήσῃ αὐτοῦ».

(1) Μολονότι εἷς τῶν ὅρων τοῦ συμβιβασμοῦ εἶναι τὸ νὰ εἶναι τὸ ἀντικείμενον αὐτοῦ ἐπιδεκτικὸν ἀνταλλαγῆς καὶ κυρίως ὁ συμβιβασμὸς περιλαμβάνει ἀνταλλαγήν, ἐν τούτοις διὰ τὰς δουλείας καὶ τὰ παρόμοια

«Ὁ δὲ ἐνάγων διὰ τοῦ συμβιβασμοῦ γίνεται κύριος τοῦ ἀντιτίμου αὐτοῦ καὶ δὲν ἔχει πλέον δικαίωμα ἀγωγῆς».

«Καὶ ὁ ἐναγόμενος δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ ἀπ' αὐτοῦ τὸ ἀντίτιμον τοῦ συμβιβασμοῦ» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1557ον

«Μετὰ τὸν θάνατον ἑνὸς τῶν συμβιβασθέντων, οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ δὲν δύνανται νὰ ἀκυρώσωσι τὸν συμβιβασμόν του»(2).

ΑΡΘΡΟΝ 1558ον

«Ἐὰν ὁ συμβιβασμὸς θεωρεῖται ὡς ἀνταλλαγή, οἱ συμβαλλόμενοι δύνανται τῇ ἀμοιβαίᾳ συναινέσει νὰ διαλύσωσι καὶ ἀνατρέψωσιν αὐτόν. Ἐὰν ὅμως δὲν σημαίνει ἀνταλλαγήν,

---

δικαιώματα ἐπετράπη καὶ πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ ὅρκου καὶ παῦσιν τῶν διενέξεων, ὡς καὶ διὰ τοῦ ἄρθρου 1550.

(1) Ἐνίοτε οἱ συμβιβασθέντες δύνανται τῇ ἀμοιβαίᾳ συναινέσει νὰ διαλύσωσι τὴν σύμβασιν τοῦ συμβιβασμοῦ (ἴδε ἄρθρ. 1558). Διὰ μόνης τῆς συνομολογήσεως τοῦ συμβιβασμοῦ ὁ ἐνάγων καθίσταται κύριος τοῦ ἀντιτίμου αὐτοῦ καὶ πρὸ τῆς παραλαβῆς αὐτοῦ δύναται νὰ διαθέσῃ αὐτὸ ὡς βούλεται. Ὁ ἐναγόμενος δὲν δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἀντιτίμου, διότι ὁ ἐνάγων εἶναι καὶ θεωρεῖται ἀπόλυτος κύριος αὐτοῦ, ἐν μιᾷ δὲ καὶ τῇ αὐτῇ στιγμῇ δὲν δύνανται δι' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν λόγον νὰ συνυπάρχωσι δύο κύριοι ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος.

Μετὰ τὸν ἐξ ἀρνήσεως συμβιβασμόν, γενόμενον συνεπείᾳ ἐλλείψεως ἀποδείξεων, δὲν δικαιοῦται ὁ ἐνάγων νὰ ἐγείρῃ ἀγωγὴν καὶ κάμῃ χρῆσιν τῶν ἀποδείξεών του, λόγῳ ὅτι κατόπιν ἐπέτυχεν αὐτῶν. Αἱ τοιαῦται ἀγωγαὶ δὲν λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν, ἐξαιρέσει τῶν ἀνηλίκων. Ὁ κηδεμὼν συμβιβαζόμενος μετὰ τοῦ ἀρνουμένου τὴν ἀγωγὴν ἀντιδίκου ἕνεκα ἐλλείψεως ἀποδείξεων καὶ διότι ὁ ἐναγόμενος ἦν βέβαιον ὅτι θὰ λάβῃ τὸν ἐπαχθησόμενον ὅρκον, δικαιοῦται κατόπιν, καθὼς καὶ ὁ ἀνήλικος μετὰ τὴν ἐνηλικιότητά του, ἀποδεικνύων τὴν βάσιν τῆς ἀγωγῆς του, νὰ ἀκυρώσῃ τὸν συμβιβασμόν.

(2) Φυσικῷ τῷ λόγῳ ἀφοῦ τὸ δικαίωμα τοῦτο τῆς ἀκυρώσεως τοῦ συμβιβασμοῦ δὲν εἶχεν ὁ ἀποβιώσας, οὗτινος οἱ κληρονόμοι θεωροῦνται διάδοχοι.

ἀλλὰ συνεπάγεται ἀπόσβεσιν δικαιωμάτων τινῶν, δὲν εἶναι ἔγκυρος ἡ ἀκύρωσις καὶ διάλυσίς των».

«Ἴδε ἄρθρον 51» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1559ον

«Ὅταν συνομολογηθῇ συμβιβασμὸς ἐπὶ τῷ ὅρῳ τοῦ νὰ δοθῇ ἀντίτιμον πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ ὅρκου, ὁ ἐνάγων ἀπόλλυσι τὸ δικαίωμα τῆς ἀγωγῆς».

«Καὶ εἰς τὸν ἐναγόμενον δὲν δύναται νὰ ἐπιβληθῇ πλέον ὅρκος».

ΑΡΘΡΟΝ 1560ον

«Ὅταν, πρὶν ἢ τὸ ἀντίτιμον τοῦ συμβιβασμοῦ παραδοθῇ εἰς τὸν ἐνάγοντα, ἀπολεσθῇ ὁλόκληρον ἢ μέρος αὐτοῦ, θεωρεῖται ὡς ἐκνικηθὲν καὶ καταληφθέν, ἂν εἶναι ἐκ τῶν πραγμάτων ἅτινά εἰσιν ἐπιδεκτικὰ προσδιορισμοῦ».

«Δηλαδὴ ἐν μὲν τῷ ἐξ ὁμολογίας συμβιβασμῷ, ὁ ἐνάγων ἀπαιτεῖ παρὰ τοῦ ἐναγομένου τὸ ὅλον ἢ μέρος τοῦ ἀντικειμένου τοῦ συμβιβασμοῦ, ἐν δὲ τῷ ἐξ ἀρνήσεως καὶ σιωπῆς συμβιβασμῷ, ὁ ἐνάγων ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἀγωγήν του».

«Ἴδε ἄρθρα 1548 καὶ 1550».

«Ἐὰν δὲ τὸ ἀντίτιμον τοῦ συμβιβασμοῦ εἶναι χρέος, δηλ. ἐκ τῶν πραγμάτων τῶν μὴ ἐπιδεκτικῶν προσδιορισμοῦ, οἷον

---

(1) Οἱ συμβιβασθέντες δύνανται νὰ ἀκυρώσωσι καὶ ἀνατρέψωσι τὸν συμβιβασμὸν τὸν γινόμενον κατόπιν ὁμολογίας τοῦ ἐναγομένου, διότι κατὰ τὸ 1548 ἄρθρον ὁ τοιοῦτος συμβιβασμὸς θεωρεῖται πώλησις, πᾶσα δὲ πώλησις ἀκυροῦται καὶ ἀνατρέπεται τῇ ἀμοιβαίᾳ τῶν συμβαλλομένων συναινέσει· ἀλλ' ἐν ᾗ περιπτώσει διὰ τοῦ συμβιβασμοῦ ἀποσβέννυνται δικαιώματά τινα, ὡς συμβαίνει ἐν τῷ συμβιβασμῷ τῷ γινομένῳ κατόπιν ἀρνήσεως ἢ σιωπῆς τοῦ ἐναγομένου, δὲν δικαιοῦνται τὰ συμβληθέντα μέρη νὰ ἀκυρώσωσιν αὐτόν, διότι κατὰ τὸ ἄρθρον 51 τὸ πεσὸν δὲν ἐπανορθοῦται, τουτέστιν ἡ δίκη ἅπαξ πεσοῦσα ἐξαφανίζεται, μὴ δυναμένη τοῦ λοιποῦ νὰ ἔχῃ λόγον ὑπάρξεως· οὔτε αὐτὴ ἡ συγκατάθεσις τῶν συμβληθέντων δύναται νὰ ἐπαναγάγῃ αὐτήν.

Καθὼς ἐν τῇ πωλήσει οὕτω καὶ ἐν τῷ συμβιβασμῷ ἐπιτρέπεται ἡ ὑπὸ αἵρεσιν συνομολόγησις, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν αἱρέσεων συμφώνως πρὸς τὰ ἄρθρα 186—189.

τόσα γρόσια, οὐδόλως ἐπηρεάζεται ὁ συμβιβασμός, ὀφείλοντος τοῦ ἐναγομένου νὰ δώσῃ τῷ ἐνάγοντι ἴσον τῷ ἀπολεσθέντι ποσόν» (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

Περὶ ζητημάτων ἀναγομένων εἰς τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀφέσεως.

احكام ايراد دائر اولان مسائل بيانندر

(Ἀχκιάμι ἰπ᾽ραγιὰ δ᾽αὴρ ὀλὰν μεσαὴλ π᾽εγιανιντά δ᾽ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1561ον

«Λέγων τις περὶ ἑτέρου: δὲν ἔχω ἀγωγὴν καὶ διαφοράν μετ᾽ αὐτοῦ, οὐδὲν δικαίωμα κατ᾽ αὐτοῦ ἔχω, παρητήθην τὴν κατ᾽ αὐτοῦ ἀγωγήν μου, οὐδὲν μοὶ ἔμεινε πλέον κατ᾽ αὐτοῦ δικαίωμα, ἔλαβον παρ᾽ αὐτοῦ καθ᾽ ὁλοκληρίαν τὸ δίκαιόν μου, θεωρεῖται ὅτι ἀπαλλάσσει αὐτόν» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1562ον

«Ὅταν τις ἀπαλλάξῃ τινὰ δικαιώματός του, τὸ δικαίωμά του τοῦτο ἀποσβέννυται».

«Δὲν δύναται τοῦ λοιποῦ νὰ ἐγείρῃ ἀγωγὴν δι᾽ αὐτό. Ἴδε ἄρθρον 51» (3).

---

(1) Ἐὰν δύο τινὲς συμβιβασθῶσι κατόπιν δίκης περὶ ἐλαττώματος πωληθέντος πράγματος, ἀκολούθως δὲ ἀποδειχθῇ ὅτι οὐδὲν ἐλάττωμα ὑπῆρχεν, ὁ συμβιβασμὸς ἀκυροῦται καὶ ὁ ἀγοραστὴς τοῦ πράγματος ὀφείλει νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν πωλητὴν τὸ ἀντίτιμον τοῦ συμβιβασμοῦ.

(2) Δὲν ἀπαιτεῖται ἀφεύκτως νὰ ῥηθῇ ἡ λέξις ἄφεσις, ἀπαλλαγὴ (ἰπ᾽ρά), δι᾽ ἧς συνομολογεῖται ἡ σύμβασις αὕτη, ἀλλὰ πᾶσα φράσις, ὡς π. χ. αἱ ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ νόμου ἀναγραφόμεναι, σημαίνουσα ἄφεσιν θεωρεῖται ὡς ἔκφρασις τῆς βουλήσεως τοῦ ἀπαλλάσσοντος τὸν ὀφειλέτην του.

(3) Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐννοεῖ τὰ δικαιώματα, ἅτινα νομίμως εἰσὶν ἐπιδεκτικὰ ἀποσβέσεως, οἷα τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως, ἡ δουλεία ἐκροῆς, ἡ ἐξ ἐλαττώματος ἐπιλογὴ κτλ.

Ἀλλὰ τὰ δικαιώματα ἅτινα δὲν εἶναι ἐπιδεκτικὰ ἀποσβέσεως διὰ τῆς

ΑΡΘΡΟΝ 1563ον

«Ἡ ἄφεσις (ἀπαλλαγὴ) δὲν περιλαμβάνει τὰ μετ' αὐτήν».

«Δηλαδὴ ὅταν τις ἀπαλλάξῃ ἕτερον, σβέννυνται τὰ πρὸ τῆς ἀφέσεως δικαιώματά του· δύναται ὅμως νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν διὰ τὸ μετὰ τὴν ἄφεσιν παραχθὲν δικαίωμά του» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1564ον

«Ἐάν τις ἀπαλλάξῃ τινὰ ἀγωγῆς ἀφορώσης εἰς μίαν ὑπόθεσιν, ἡ ἄφεσις αὕτη εἶναι μερικὴ καὶ δὲν λαμβάνεται πλέον ὑπ' ὄψιν ἡ περὶ τῆς ὑποθέσεως ἐκείνης ἀγωγή του· δύναται ὅμως νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν κατ' αὐτοῦ περὶ δικαιώματος ἀφορῶντος εἰς ἄλλην ὑπόθεσιν».

«Π. χ. ἐάν τις ἀπαλλάξῃ τὸν ἀντίδικόν του ἀγωγῆς περὶ μιᾶς οἰκίας, δὲν λαμβάνεται πλέον ὑπ' ὄψιν ἡ περὶ τῆς οἰκίας ἐκείνης ἀγωγὴ αὐτοῦ. Ἡ ἀγωγή του ὅμως ἡ ἀφορῶσα εἰς ἀγρόκτημα καὶ ἄλλο πρᾶγμα λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν».

ΑΡΘΡΟΝ 1565ον

«Ἐάν τις εἴπῃ: ἀπήλλαξα τὸν δεῖνα πάσης ἀγωγῆς, ἢ οὐδὲν δικαίωμα ἔχω κατ' αὐτοῦ, τοῦτο εἶναι γενικὴ ἄφεσις καὶ δὲν δύναται πλέον νὰ ἐγείρῃ ἀγωγὴν περὶ οὐδενὸς δικαιώματος προγενεστέρου τῆς ἀφέσεως».

«Καὶ μάλιστα δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ ἀγωγή του, καὶ ἂν κινήσῃ τοιαύτην περὶ δικαιώματος προερχομένου ἐξ ἐγγυήσεως».

ἀφέσεως δὲν ἀποσβέννυνται. Π. χ. ἐὰν ὁ δωρητὴς εἴπῃ, ὅτι ἀπαλλάσσει τὸν δωρεοδόχον τοῦ δικαιώματος τῆς ἀνακλήσεως τῆς δωρεᾶς, ἡ ἄφεσις αὕτη οὐδὲν ἔχει κῦρος. Διὰ τῆς ἀφέσεως ἀποσβέννυνται δικαιώματα συνυπάρχοντα μετ' αὐτῆς, τὰ μήπω ὑπάρχοντα δὲν συναποσβέννυνται μετ' αὐτῆς.

(1) Ἡ ἄφεσις εἶναι ἔγκυρος καὶ εἰς τὰς ἑξῆς τέσσαρας περιπτώσεις: α') ἂν ἡ χρονολογία τοῦ χρέους καὶ τῆς ἀφέσεως εἶναι ἡ αὐτή· β') ἂν τοῦ τε χρέους καὶ τῆς ἀφέσεως ἡ χρονολογία δὲν ἐδηλώθη, γ') ἐὰν ἐδηλώθη μὲν ἡ χρονολογία τοῦ χρέους, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ τῆς ἀφέσεως, καὶ δ') ἂν ἐδηλώθη μὲν ἡ χρονολογία τῆς ἀφέσεως, οὐχὶ δὲ καὶ τοῦ χρέους.

«Οἷον ἐὰν ἐγείρῃ ἀγωγὴν λέγων: σὺ πρὸ τῆς ἀφέσεως εἶχες ἐγγυηθῇ ὑπὲρ τοῦ δεῖνος, ἡ ἀγωγή του αὕτη δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν· ἐπίσης δὲν δύναται νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν κατ' ἄλλου λέγων: σὺ πρὸ τῆς ἀφέσεως εἶχες ἐγγυηθῇ ὑπὲρ τοῦ δεῖνος, ὃν ἀπήλλαξα».

«Ἴδε ἄρθρον 662» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1566ον

«Ἐάν, ἐνῷ τις πωλήσῃ πρᾶγμά τι, καὶ παραλαβὼν τὸ τίμημα ἀπαλλάξῃ τὸν ἀγοραστὴν πάσης ἀγωγῆς περὶ τοῦ τιμήματος, οὕτω δὲ ἀνταλλαγῇ μεταξὺ αὐτῶν ἔγγραφον, τὸ πωληθὲν πρᾶγμα ἐκνικηθῇ καὶ καταληφθῇ, ἡ ἄφεσις οὐδόλως ἐπιδρᾷ καὶ ὁ ἀγοραστὴς ἀπαιτεῖ ἀπὸ τοῦ πωλητοῦ τὸ τίμημα».

«Ἴδε ἄρθρον 52» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1567ον

«Οἱ ἀπαλλασσόμενοι δέον νὰ ὦσιν ὡρισμένοι καὶ γνωστοί».

«Ὅθεν ἐάν τις εἴπῃ: ἀπήλλαξα πάντας τοὺς ὀφειλέτας μου, ἢ κατ' οὐδενὸς ἔχω δικαίωμά τι, ἡ ἄφεσίς του δὲν εἶναι ἔγκυρος».

«Ἀλλ' ἐὰν εἴπῃ: ἀπήλλαξα τοὺς κατοίκους τῆς δεῖνα συνοικίας, καὶ οἱ κάτοικοι τῆς συνοικίας ἐκείνης εἶναι ὡρισμένοι καὶ γνωστοὶ τὸν ἀριθμόν, ἡ ἄφεσις εἶναι ἔγκυρος».

ΑΡΘΡΟΝ 1568ον

«Ἡ ἄφεσις δὲν ἥρτηται ἐκ τῆς παραδοχῆς».

---

(1) Ἐν τῇ γενικῇ ἀφέσει δὲν περιλαμβάνεται ἡ ἀγωγὴ περὶ παρακαταθήκης, σφετερισμοῦ κτλ., διότι ταῦτα δὲν θεωροῦνται χρέη, ἑπομένως ὁ διὰ γενικῆς ἀφέσεως ἀπαλλάττων τινὰ δικαιοῦται μετ' αὐτὴν νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ἀπαλλαγθέντος περὶ ἀποδόσεως παρακαταθήκης κτλ.

(2) Ἐὰν οἱ διάδικοι συμβιβασθῶσι, καὶ συνεπείᾳ τοῦ συμβιβασμοῦ ἀπαλλάξῃ ὁ εἷς τὸν ἄλλον τῆς ὑποχρεώσεώς του, ἡ ἀπαλλαγή, τουτέστιν ἡ ἄφεσις αὕτη οὐδόλως ἐπιδρᾷ, ἂν ἀποδειχθῇ τὸ πλημμελὲς τοῦ συμβιβασμοῦ, διότι ἡ ἄφεσις ἦν συνέπεια τοῦ συμβιβασμοῦ, καθόσον κατὰ τὸ ἄρθρον 52, ἀκυρουμένου πράγματός τινος, συνακυροῦται ἐπίσης καὶ τὸ περιεχόμενον.

«Ἀλλ' ἀπορρίπτεται διὰ τῆς μὴ παραδοχῆς».

«Οἷον, ὅταν τις ἀπαλλάξῃ ἕτερον, δὲν ἀπαιτεῖται ἡ παραδοχὴ αὐτοῦ».

«Ἀλλ' ἐὰν ἐν τῇ ὁμηγύρει ἐκείνῃ δὲν παραδεχθῇ τὴν ἄφεσιν ἀπορρίπτων αὐτήν, ἡ ἄφεσις ἐκείνη ἀπορρίπτεται, δηλαδὴ ἀκυροῦται».

«Ἀλλ' ἐὰν ἀπορρίψῃ αὐτήν, ἀφοῦ προηγουμένως τὴν παραδεχθῇ, ἡ ἄφεσις δὲν ἀκυροῦται».

«Ἐπίσης ἐὰν ὁ ὑπὲρ οὗ ἡ μετάθεσις χρέους, ἀπαλλάξῃ τὸν πρὸς ὃν ἡ μετάθεσις (ἐκδοχέα), ἢ ὁ δανειστὴς τὸν ἐγγυητήν, ἡ ἄφεσις δὲν ἀκυροῦται, ἂν ὁ ἐκδοχεὺς ἢ ὁ ἐγγυητὴς ἀπορρίψῃ αὐτήν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1569ον

«Ἔγκυρος εἶναι ἡ ἄφεσις χρέους ἀποθανόντος» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1570ον

«Ἐάν τις κατὰ τὴν θανατηφόρον ἀσθένειάν του ἀπαλλάξῃ τοῦ χρέους τινὰ ἐκ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ, ἡ ἄφεσις δὲν εἶναι ἔγκυρος».

«Ἀλλ' ἐὰν ἀπαλλάξῃ μὴ κληρονόμον του, ἡ ἄφεσις εἶναι ἔγκυρος ἐπὶ τοῦ τρίτου τῆς περιουσίας του» (3).

---

(1) Ἐπειδὴ ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει τοῦ ἄρθρου τούτου ἡ ἄφεσις σημαίνει μεταβίβασιν κυριότητος, ἡ πρότασις τοῦ δανειστοῦ διὰ τῆς ἀπορρίψεως τοῦ ὀφειλέτου ἀκυροῦται, ἀλλ' ἐν τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει, δηλαδὴ ὅταν ἡ ἄφεσις τοῦ ὑπὲρ οὗ ἡ μετάθεσις γίνηται ὑπὲρ τοῦ ἐκδοχέως, ἢ τοῦ δανειστοῦ ὑπὲρ τοῦ ἐγγυητοῦ, δὲν ἀκυροῦται διὰ τῆς ἀπορρίψεως, διότι σημαίνει καθαρὰν ἀπόσβεσιν δικαιώματος.

(2) Ἐὰν οἱ κληρονόμοι ἀπορρίψωσι τὴν ὑπὲρ τοῦ θανόντος ἄφεσιν, κατὰ μὲν τὸν Ἰμάμην Γιουσοὺφ ἀκυροῦται αὕτη, ἀλλὰ κατὰ τὸν Ἰμάμην Μωχαμμὲτ δὲν ἀκυροῦται.

(3) Διότι ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ἡ ἄφεσις θεωρεῖται ὡς κληροδότημα ὑπὲρ κληρονόμου του, τοῦθ' ὅπερ δὲν ἐπιτρέπεται· (ἴδε σχόλ. ἄρθρ. 393. Σελ. 278). Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει τὸ κληροδότημα ὑπὲρ μὴ κληρονόμου ἐπιτρέπεται μόνον, ὅταν δὲν ὑπερβαίνῃ τὸ ἓν τρίτον τῆς περιουσίας τοῦ διαθέτου. Ἐν ᾗ ὅμως περιπτώσει ὁ κληρονόμος ἐγγυήθη ὑπὲρ τοῦ ξένου ὀφειλέτου, ἐπειδὴ ἡ ἄφεσις τοῦ πρωτοφειλέτου θὰ

ΑΡΘΡΟΝ 1571ον

«Ἐάν τις, οὗτινος ἡ περιουσία εἶναι κατάχρεως, κατὰ τὴν θανατηφόρον ἀσθένειάν του ἀπαλλάξῃ τινὰ ἐκ τῶν ὀφειλετῶν του, ἡ ἄφεσις δὲν εἶναι ἔγκυρος καὶ ἐκτελεστή» (1).

ἀπαλλάξῃ καὶ τὸν ἐγγυητὴν τὸν καὶ κληρονόμον, ἡ ὑπὲρ τοῦ ξένου ἄφεσις εἶναι ἄκυρος.

(1) (Ἴδε σχόλια ἄρθρ. 395. Σελ. 280—281).

Ἐν τῇ τρίτῃ παραγράφῳ τοῦ 1536 ἄρθρου ἐρρήθη ὅτι ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ περὶ συμβιβασμοῦ, γενήσεται λόγος μόνον περὶ ἀποσβεστικῆς ἀφέσεως, οὐχ ἧττον προσθέτομεν ἐνταῦθα, ὅτι ἡ ἐξοφλητικὴ ἄφεσις διὰ νὰ ἔχῃ κῦρος πρέπει νὰ ὦσι γνωστοὶ καὶ ὡρισμένοι οἱ ὑπὲρ ὧν ἡ ἐξόφλησις. Ὅθεν ἡ ἐξόφλησις τοῦ λέγοντος ὅτι ἔλαβεν ἅπαντα τὰ δάνειά του ἀφ' ὅλων τῶν ὀφειλετῶν του δὲν εἶναι ἔγκυρος.

ΠΡΟΣΘΗΚΗ

Περὶ τεχαρούτς — تخارج

Τεχαρούτς λέγεται ὁ συμβιβασμὸς ὁ γινόμενος μεταξὺ κληρονόμων, ἐξ ὧν τινες λαμβάνουσιν ἐκ τῆς κληρονομίας γνωστόν τι πρᾶγμα καὶ παραιτοῦνται αὐτήν, κυριολεκτικῶς δὲ σημαίνει τὸ ἐξέρχεσθαι τῆς κληρονομίας.

Ὅταν ἡ κληρονομία συνίσταται εἰς συγκεκριμένα πράγματα καὶ κτήματα, οἱ κληρονόμοι ἐγκύρως συμβιβάζονται, ἐὰν λάβωσιν ὡς ἀντίτιμον τοῦ συμβιβασμοῦ πολὺ ἢ ὀλίγον τι, ὅπερ ὀνομάζεται πρᾶγμα, καὶ συγκατατεθῶσι νὰ παραιτηθῶσι τὴν κληρονομικὴν μερίδα διὰ τοῦ τρόπου τεχαρούτς (بطريق التخارج περὶ ταρήκητ-τεχαρούτς). Ὅταν ἡ κληρονομία συνίσταται ἐξ ἑνὸς εἴδους μόνον νομισμάτων, ὁ συμβιβασμὸς τεχαρούτς εἶναι ἔγκυρος καὶ ἂν τὸ ἀντίτιμον τοῦ συμβιβασμοῦ, ὅπερ λαμβάνει ὁ κληρονόμος, εἶναι ἄλλου εἴδους. Ὁ τεχαρούτς δὲν εἶναι ἔγκυρος ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ μὲν κληρονομία συνίσταται καὶ εἰς χρυσὸν καὶ εἰς ἄργυρον, ὁ δὲ συμβιβαζόμενος κληρονόμος λαμβάνῃ ὡς ἀντίτιμον τοῦ συμβιβασμοῦ μόνον ἓν εἶδος ἐκ τῶν δύο τούτων νομισμάτων, ἐκτὸς ἂν τὸ ποσόν, ὅπερ

λαμβάνει ὁ συμβιβαζόμενος, εἶναι ἀνώτερον τῆς κληρονομικῆς του μερίδος· ἂν ὅμως λάβῃ καὶ ἐκ τῶν δύο νομισμάτων, ὁ συμβιβασμὸς εἶναι ἔγκυρος ἀσχέτως πρὸς τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον λαμβάνει.

Ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ κληρονομία συνίσταται εἰς μετρητὰ καὶ τὸ ἀντίτιμον τοῦ συμβιβασμοῦ εἶναι ἐπίσης μετρητόν, δέον νὰ γίνῃ ἡ παραλαβὴ ἐν τῇ ὁμηγύρει ἐκείνῃ ἐν ᾗ συνωμολογήθη ὁ συμβιβασμός. Δὲν εἶναι ἔγκυρος ὁ συμβιβασμὸς ἐὰν ἐν τῇ κληρονομίᾳ ὑπάρχωσι καὶ δάνεια ὀφειλόμενα ὑπὸ διαφόρων καὶ συμβιβασθῶσιν οἱ κληρονόμοι ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ λάβωσιν ἄλλοι μὲν τὰ δάνεια, ἄλλοι δὲ τὰ πράγματα· ἐὰν ὅμως ἡ κληρονομία συνίσταται καὶ εἰς δάνεια καὶ εἰς ἄλλα πράγματα καὶ ὁ συμβιβασμὸς τεχαρούτς συνομολογηθῇ μόνον ἐπὶ τῶν πραγμάτων, ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ ὦσιν ἐπίκοινα τὰ δάνεια μεταξὺ τῶν κληρονόμων, εἶναι ἔγκυρος.

Χρονολογία τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Διατάγματος:
Τῇ 6 Σεβδὰλ 1391.

Χρονολογία τῆς δημοσιεύσεως:
Τῇ 17 Σαφὲρ 1392.

Ἀχμὲτ Δζεβδὲτ.
Ἐσσεϊδ' Χαλήλ.
Σεϊφ οὐδ'-Δ'ήν.
Ἀχμὲτ Χουλουσῆ.
Ἀχμὲτ Χιλμῆ.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΙΒ' ΒΙΒΛΙΟΥ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ. Περί τινων νομικῶν ὅρων. Ἄρ. 1531—1537 Σελ. 767—769

Τίτλος Α'. Περὶ συνομολογούντων συμβιβασμὸν καὶ ἄφεσιν. Ἄρθρ. 1538—1544 » 769—774

Τίτλος Β'. Περί τινων προσόντων καὶ ὅρων τοῦ ἀντιτίμου τοῦ συμβιβασμοῦ καὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς διαφορᾶς. Ἄρθρ. 1545—1547 » 774—776

Τίτλος Γ'. Περὶ τοῦ ἀντικειμένου τοῦ συμβιβασμοῦ.

Κεφάλαιον Α'. Περὶ συμβιβασμοῦ ἐπὶ συγκεκριμένων πραγμάτων. Ἄρθρ. 1548—1551 » 776—778

Κεφάλαιον Β'. Περὶ συμβιβασμοῦ ἐπὶ χρέους, τουτέστιν ἀπαιτήσεως καὶ ἐπὶ ἄλλων δικαιωμάτων. Ἄρθρ. 1552—1555 » 778—779

Τίτλος Δ'. Περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τοῦ συμβιβασμοῦ καὶ τῆς ἀφέσεως.

Κεφάλαιον Α'. Περὶ ζητημάτων σχετικῶν πρὸς τὰ ἀποτελέσματα τοῦ συμβιβασμοῦ. Ἄρθρ. 1556—1560 » 779—782

Κεφάλαιον Β'. Περὶ ζητημάτων ἀναγομένων εἰς τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀφέσεως. Ἄρ. 1561—1571 » 782—786

ΠΡΟΣΘΗΚΗ. Περὶ τεχαρούτς. » 786—787

ΑΣΤΥΚΟΣ ΚΩΔΗΞ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΙΓ΄

کتاب اقرار

ΠΕΡΙ ΟΜΟΛΟΓΙΑΣ

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗ ΚΥΡΩΣΙΣ
ΕΚΤΕΛΕΣΘΗΤΩ ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΙΓ'.

ΠΕΡΙ ΟΜΟΛΟΓΙΑΣ

Περιέχον τέσσαρας τίτλους.

ΤΙΤΛΟΣ Α'

Περὶ τῶν ὅρων τῆς ὁμολογίας.

اقرار شرائطی بیانندر

(Ἰκραρὶν σ'εραητὴ π'εγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1572ον

«اقرار (ἰκράρ), ὁμολογία, εἶναι τὸ νὰ γνωστοποιήσῃ τις τὸ καθ' αὑτοῦ δικαίωμα ἄλλου τινός».

«Ὁ ὁμολογῶν λέγεται مقر (μουκίρρ), ὁ ὑπὲρ οὗ ἡ ὁμολογία مقرلهٗ (μουκάρρουν λέχ), καὶ τὸ ὁμολογηθὲν δικαίωμα مقربه (μουκάρρουν π'ίχ)» (1).

(1) Ἰκρὰρ σημαίνει κυριολεκτικῶς τὸ στηρίζειν κινούμενόν τι, νομικῶς δὲ τὴν κατάθεσίν τινος καθ' ἑαυτοῦ ὑπὲρ τοῦ δικαιώματος ἄλλου. Ἡ νομιμότης τῆς ὁμολογίας ἐπιβάλλεται διὰ ῥήτρας τῆς Ἱερᾶς Βίβλου. Οὐδεὶς ἀρνεῖται ὅτι πᾶς ἐχέφρων οὐδέποτε ψευδῶς ὁμολογεῖ ἐναντίον τῶν συμφερόντων του. Ὁ ἐναγόμενος ἢ ἀρνεῖται, ἢ ὁμολογεῖ, ἐπειδὴ δὲ ἐν περιπτώσει ὁμολογίας δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη δικῶν καὶ ἀποδείξεων, διὰ τοῦτο τὸ βιβλίον τοῦτο προετάχθη τοῦ τῶν ἀγωγῶν καὶ τοῦ τῶν ἀποδείξεων. Ἡ καθ' ἑαυτοῦ γνωστοποίησίς τινος εἶναι, ὡς προερρήθη, ὁμολογία, ἡ ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ἀγωγὴ καὶ ἡ ὑπὲρ ἄλλου, μαρ-

ΑΡΘΡΟΝ 1573ον

«Ὁ ὁμολογῶν δέον νὰ ᾖ ἐχέφρων καὶ ἐνήλικος».

«Ὅθεν ἡ ὁμολογία τοῦ ἀνηλίκου καὶ τῆς ἀνηλίκου, τοῦ παράφρονος καὶ τῆς παράφρονος, τοῦ νηπιάζοντος καὶ τῆς νηπιαζούσης δὲν εἶναι ἔγκυρος».

«Ἡ κατ' αὐτῶν ὁμολογία τοῦ ἐπιτρόπου καὶ κηδεμόνος δὲν εἶναι ἔγκυρος».

«Ἀλλ' ὁ πρόσηβος καὶ χειράφετος ἀνήλικος θεωρεῖται ὡς ἐνήλικος ἐν τοῖς ἀντικειμένοις, ἐν οἷς ἡ χειραφέτησις εἶναι ἔγκυρος» (1).

τυρία. Διὰ τῆς ὁμολογίας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, δὲν παράγεται κατὰ πρῶτον ἡ ὁμολογηθεῖσα ἀπαίτησις ὑπὲρ ἐκείνου, ὑπὲρ οὗ ἐγένετο ἡ ὁμολογία, διότι δὲν μεταβιβάζεται δι' αὐτῆς ἡ κυριότης πράγματος τοῦ ὁμολογοῦντος. Ἡ ὁμολογία εἶναι γνωστοποίησις προϋπάρχοντος δικαιώματος ἄλλου, δὲν εἶναι δὲ σύστασις συμβάσεως, ὡς ἡ πώλησις, ἡ δωρεὰ κτλ. Ἐνίοτε ὅμως θεωρεῖται καὶ ὡς συστατικὸν στοιχεῖον μεταβιβάσεως κυριότητος. Κατὰ τοὺς νεωτέρους ἡ ὁμολογία ὁρίζεται: δήλωσις διὰ τῆς ὁποίας ὁ ὀφειλέτης ἀναγνωρίζει τὴν ὑποχρέωσίν του ἀπέναντι ἄλλου, ἢ γεγονός τι σχετικὸν πρὸς αὐτήν. Βάσιν τῆς ὁμολογίας θεωροῦσι τινὲς τὸ ἀπαλλοτριωτὸν μᾶλλον τῶν ἰδιωτικῶν δικαίων ἢ τὸ ἀξιόπιστον τοῦ λέγοντος, διότι πολλάκις ὁ ὁμολογῶν δωρεῖται. Ἡ σπουδαιοτέρα διαίρεσις τῆς ὁμολογίας εἶναι ἡ εἰς δικαστικὴν καὶ ἐξώδικον (confessio judicialis, extra judicialis). Τὴν διαίρεσιν ταύτην καθιεροῖ καὶ τὸ 69 ἄρθρον τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας. Αἱ δικαστικαὶ ὁμολογίαι ἔχουσιν ἐξαιρετικὴν δύναμιν καὶ οὐδεμιᾶς ἀντικρούσεως ἐπιδεκτικαί.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1356).

(1) Φυσικῷ τῷ λόγῳ ὁ ὁμολογῶν πρέπει νὰ ᾖ ἐχέφρων, διότι πρέπει νὰ διακρίνῃ τὸ συμφέρον τῆς ζημίας του. Ἐπίσης δέον νὰ ᾖ ἐνήλικος, διότι διὰ τῆς ὁμολογίας ἀναλαμβάνει ὑποχρεώσεις καὶ βάρη, διὰ τὰ ὁποῖα ἀπαιτεῖται ἡ νόμιμος πρὸς τοῦτο ἱκανότης, ἥτις ὁρίζεται ὑπὸ τοῦ νομοθέτου διὰ τῆς ἐνηλικιότητος. Οἱ φυσικοὶ ἐπίτροποι, οἱ κηδεμόνες καὶ ἀντιλήπτορες δὲν δικαιοῦνται νὰ ὁμολογήσωσι κατὰ τῶν ὑπ' αὐτῶν κηδεμονευομένων, διότι ὁ νομοθέτης δὲν παρεχώρησεν αὐτοῖς ἀπόλυτον ἐπιτροπείαν, ἡ νόμιμος ἐξουσία αὐτῶν περιορίζεται ἐντὸς τοῦ κύκλου τῶν συμφερόντων τῶν ἀνηλίκων καὶ λοιπῶν. Κατ' ἐξαίρεσιν δὲ τοῦ χειραφέτου

ΑΡΘΡΟΝ 1574ον

«Δὲν ἀπαιτεῖται ὁ ὑπὲρ οὗ ἡ ὁμολογία νὰ ἦ ἐχέφρων».

«Ὅθεν ἐάν τις ὁμολογήσῃ πρᾶγμά τι ὑπὲρ ἀνηλίκου μὴ ἔχοντος ἀνεπτυγμένην τὴν κρίσιν, ἡ ὁμολογία αὕτη εἶναι ἔγκυρος».

«Καὶ ὀφείλει νὰ δώσῃ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1575ον

«Ἐν τῇ ὁμολογίᾳ ἀπαιτεῖται νὰ ὑπάρχῃ ἡ συγκατάθεσις τοῦ ὁμολογοῦντος».

«Ὅθεν ἡ ὁμολογία ἡ γινομένη συνεπείᾳ βίας, δὲν εἶναι ἔγκυρος».

ἀνηλίκου ἡ ὁμολογία θεωρεῖται ὡς ἔγκυρος ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ἀδείας του, διότι ἄλλως ἡ πρὸς ἐμπορίαν δοθεῖσα αὐτῷ ἄδεια θὰ ἦτο ὅλως ἄσκοπος καὶ ἀνωφελής. Ἡ φράσις : *ἀντικείμενα ἐν οἷς ἡ χειραφέτησις εἶναι ἔγκυρος* σημαίνει μόνον τὰς ἐμπορικὰς ὑποθέσεις. Ἑπομένως ἂν ὁμολογήσῃ ὅτι ἐγγυᾶται ὑπὲρ ἄλλου, ἡ ὁμολογία αὐτοῦ αὕτη, τουτέστιν ἡ ἐγγύησίς του, δὲν εἶναι ἔγκυρος, διότι ἡ ἐγγύησις δὲν θεωρεῖται ὡς μέρος τοῦ ἐμπορίου, καθόσον αὕτη εἶναι εὐποιητικὴ πρᾶξις, εἶναι πρᾶξις μεγαλοδωρίας.

(1) Δὲν ἀπαιτεῖται ὁ ὑπὲρ οὗ ἡ ὁμολογία νὰ ἦ ἐχέφρων, διότι δι' αὐτῆς οὗτος δὲν ἀναλαμβάνει ὑποχρεώσεις καὶ βάρη, ἀπεναντίας μάλιστα ἀναγνωρίζονται προηγούμενα δικαιώματά των. Τὸ ἔγκυρον τῆς ὁμολογίας δὲν παραβλάπτεται, ἂν ὁ ὁμολογῶν στηρίζῃ τὴν ὁμολογίαν του ἐπὶ γεγονότος, ὅπερ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ πράξῃ ὁ ὑπὲρ οὗ ἡ ἐγγύησις. Ἐγκύρως π. χ. ὁμολογεῖ ὁ λέγων ὅτι ἐδανείσθη ἀπὸ ἑξαμήνου νηπίου χρηματικόν τι ποσόν, διότι ἐννοεῖται ἔξωθεν ὅτι ἐδανείσθη ἀπὸ τοῦ κηδεμόνος αὐτοῦ.

Ἡ ὑπὲρ ἐμβρύου ὁμολογία περὶ πράγματος δέον νὰ δικαιολογῆται διὰ δηλώσεως αἰτίου ἐπιτηδείου πρὸς μεταβίβασιν κυριότητος εἰς αὐτό. Δέον π. χ. εἴπῃ τις : τὸ πρᾶγμα τοῦτο ἀνήκει εἰς τὸ ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς δεῖνος γυναικὸς ἔμβρυον, διότι ἐκληρονόμησεν αὐτὸ ἀπὸ τοῦ δεῖνος, ἢ διέθεσεν αὐτὸ ὁ δεῖνα. Ἀπὸ τῆς ὁμολογίας, πρὶν ἢ εἰσέτι συμπληρωθῶσι δύο ἔτη, τὸ ἔμβρυον δέον νὰ γεννηθῇ διὰ νὰ ἔχῃ κῦρος ἡ ὁμολογία, ἄλλως συμπληρουμένης τῆς διετίας, ἡ ὁμολογία εἶναι ἄκυρος καὶ τὸ ὁμολογηθὲν δὲν μεταβιβάζεται εἰς τὴν κυριότητα τοῦ γεννηθέντος.

«Ἴδε ἄρθρον 1006» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1576ον

«Ὁ ὁμολογῶν δὲν πρέπει νὰ ᾖ ἀπηγορευμένος».

«Ἴδε ἀπαγορεύσεως Κεφάλ. Β΄ Γ΄ καὶ Δ΄».

ΑΡΘΡΟΝ 1577ον

«Τὰ ἐξωτερικὰ φαινόμενα δὲν πρέπει νὰ διαψεύδωσι τὴν ὁμολογίαν».

«Ὅθεν ἐὰν ἀνήλικός τις, οὗ τινος τὸ σῶμα δὲν ἐλέγχει ἐνηλικιότητα, ὁμολογήσῃ ὅτι εἶναι ἐνήλικος, ἡ ὁμολογία αὐτὴ δὲν εἶναι ἔγκυρος καὶ ἰσχυρά».

ΑΡΘΡΟΝ 1578ον

«Ἀπαιτεῖται ὁ ὑπὲρ οὗ ἡ ὁμολογία νὰ μὴ ᾖ ἄγνωστος διὰ μεγάλης ἀγνοίας».

«Ἀλλ' ἡ μικρὰ ἄγνοια δὲν παραβλάπτει τὸ ἔγκυρον τῆς ὁμολογίας».

«Π. χ. ἐάν τις δεικνύων τὸ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ ὡρισμένον πρᾶγμα, ὁμολογήσῃ ὅτι τὸ πρᾶγμα τοῦτο ἀνήκει εἰς τὸν ἀδελφόν του, ἢ ὅτι τὸ πρᾶγμα τοῦτο ἀνήκει εἴς τινα ἐκ τῶν κατοίκων τῆς δεῖνος πόλεως, καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς δὲν εἶναι εὐάριθμοι, ἡ ὁμολογία αὐτοῦ δὲν εἶναι ἔγκυρος».

«Ἀλλ' ἐὰν εἴπῃ ὅτι τὸ πρᾶγμα τοῦτο ἀνήκει εἰς ἕνα τῶν δύο τούτων, ἢ εἴς τινα ἐκ τῶν κατοίκων τῆς δεῖνος πόλεως, καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς ὦσι *περιωρισμένη φυλή*, τουτέστιν ἀποτελεῖται ἐξ εὐαρίθμων προσώπων, ἡ ὁμολογία του αὐτὴ εἶναι ἔγκυρος».

«Ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει εἴπῃ τις, ὡς ἀνωτέρω, ὅτι τὸ πρᾶγμα τοῦτο ἀνήκει εἰς τὸν ἕνα ἐκ δύο ἀνθρώπων, ἂν οἱ δύο οὗτοι συμφωνήσωσι, δύνανται νὰ λάβωσι τὸ πρᾶγμα ἀπὸ τοῦ ὁμολογήσαντος, καὶ μετὰ τὴν παραλαβὴν γίνονται κύριοι τοῦ πράγματος ἐκείνου συνεταιρικῶς».

«Ἐὰν δὲ διαφωνήσωσιν, ἑκάτερος τούτων δύναται νὰ ἐπι-

---

(1) Ἡ ὁμολογία εἶναι σύμβασις, πᾶσα δὲ σύμβασις συνίσταται τῇ συναινέσει ἀμφοτέρων, ἰδίᾳ δὲ τοῦ μᾶλλον βεβαρημένου διὰ τῆς συμβάσεως.

βάλῃ ὅρκον τῷ ὁμολογήσαντι περὶ τοῦ ὅτι τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι ἰδικόν του (τοῦ ἐπιβαλόντος τὸν ὅρκον)».

«Ἐὰν δὲ ὁ ὁμολογήσας δὲν δεχθῇ ἀμφοτέρων τὸν ὅρκον, τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο ἐπίσης καθίσταται κοινὸν ἀμφοτέρων κτῆμα».

«Ἐὰν δὲ δὲν δεχθῇ μόνον τὸν ὑπὸ τοῦ ἑνὸς ἐπιβληθέντα ὅρκον, τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο καθίσταται κτῆμα ἐκείνου, οὗτινος τὸν ὅρκον δὲν ἐδέχθη».

«Ἐὰν δὲ λάβῃ ἀμφοτέρων τὸν ὅρκον, ὁ ὁμολογήσας ἀπαλλάσσεται τῆς ἀγωγῆς αὐτῶν, καὶ τὸ περὶ οὗ ἡ ὁμολογία πρᾶγμα μένει εἰς χεῖρας αὐτοῦ» (1).

ΤΙΤΛΟΣ Β'

Περὶ τῶν ὅρων τοῦ ἐγκύρου τῆς ὁμολογίας.

اقرارك وجوه صحتى بيانندەدر

(Ἰκραρὶν βηδζούχι σηχατὴ πεγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1579ον

«Εἶναι ἔγκυρος ἡ ὁμολογία γνωστοῦ (ὡρισμένου), καθὼς καὶ ἡ ἀγνώστου (ἀορίστου) πράγματος».

«Ἀλλ' ἐν ταῖς συμβάσεσιν, αἵτινες δὲν εἶναι ἔγκυροι, ὅταν

(1) *Περιωρισμένη φυλὴ* (قوم محصور κάβμι μαχσοὺρ) λέγεται κατὰ τὸ ἄρθρον 1646 ἡ κοινότης χωρίου τινός, οὗτινος οἱ κάτοικοι δὲν ὑπερβαίνουσι τοὺς ἑκατόν. Ἡ μὴ ἀποδοχὴ τοῦ ὅρκου θεωρεῖται ὡς εἶδος ὁμολογίας, ἑπομένως διὰ τῆς ἀποδοχῆς ὁμολογεῖ ὅτι τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο ἀνήκει εἰς ἀμφοτέρους.

Ἡ ὁμολογία δέον νὰ γίνηται σπουδαίως, πᾶσα δὲ ὁμολογία γινομένη εἰρωνικῶς καὶ ἀστείως εἶναι ἄκυρος. Ἡ εἰρωνία καὶ ὁ ἀστεϊσμὸς καταφαίνεται ἐκ τοῦ τρόπου τῆς ἐκφράσεως. Ἐν περιπτώσει διαφωνίας μεταξὺ τοῦ ὁμολογήσαντος καὶ τοῦ περὶ οὗ ἡ ὁμολογία περὶ τῆς εἰρωνίας ἢ μὴ τῆς ὁμολογίας, ἐπιβάλλεται ὅρκος εἰς τὸν ὑπὲρ οὗ ἡ ὁμολογία, ἂν δὲν ἐννόησεν ὅτι ἡ ὁμολογία ἦτο εἰρωνική. Ἐπίσης ἐν διαφωνίᾳ περὶ τῆς ἀστειότητος ἢ τῆς σπουδαιότητος τῆς ὁμολογίας γίνεται παραδεκτὸς ὁ λόγος τοῦ ὑπὲρ οὗ αὕτη, διϊσχυριζομένου τὴν σπουδαιότητα αὐτῆς, ἐκτὸς

τὸ ἀντικείμενον αὐτῶν εἶναι ἀόριστον, οἷα ἡ ἀγοραπωλησία καὶ μίσθωσις, ἡ ἄγνοια (καὶ ἀοριστία) τοῦ περὶ οὗ ἡ ὁμολογία καθίστησιν ἄκυρον τὴν ὁμολογίαν».

«Καθὼς ἐάν τις εἴπῃ: παρ' ἐμοὶ ὑπάρχει ἐμπεπιστευμένον πρᾶγμα τοῦ δεῖνος, ἢ ἐγὼ ἐσφετερίσθην, ἢ ἔκλεψα τὸ πρᾶγμα τοῦ δεῖνος ἀνθρώπου, ἡ τοιαύτη ὁμολογία του εἶναι ἔγκυρος καὶ ἐκβιάζεται εἰς τὸ νὰ δηλώσῃ καὶ ὁρίσῃ τὸ ἄγνωστον ἐκεῖνο ἐμπεπιστευμένον πρᾶγμα, ἢ τὸ σφετερισθὲν ἢ κλαπέν. Ἀλλ' ἐὰν εἴπῃ: ἐγὼ ἐπώλησα εἰς τὸν δεῖνα πρᾶγμά τι, ἢ ἐμίσθωσα παρ' αὐτοῦ πρᾶγμά τι, ἡ ὁμολογία αὕτη δὲν εἶναι ἔγκυρος, δὲν ἐξαναγκάζεται δὲ νὰ δηλώσῃ ὁποῖόν τί ἐστι τὸ πρᾶγμα, ὅπερ ἐπώλησεν, ἢ ἐμίσθωσεν» (1).

ἂν ὁ ὁμολογήσας προσαγάγῃ ἀποδείξεις περὶ τῆς ἀστειότητος αὐτῆς.

Δὲν ἀπαιτεῖται τὸ ἀντικείμενον τῆς ὁμολογίας νὰ ᾖ κτῆμα τοῦ ὁμολογοῦντος κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ὁμολογίας· ἑπομένως ἐάν τις ὁμολογήσῃ ὅτι ἀλλότριον κτῆμα ἀνήκει εἰς τρίτον τινα, ἡ ὁμολογία αὐτοῦ εἶναι ἔγκυρος, ἂν δὲ μετὰ ταῦτα τὸ κτῆμα ἐκεῖνο περιελθῃ εἰς τὴν κυριότητά του, εἴτε δι' ἀγορᾶς, εἴτε διὰ δωρεᾶς ἢ διαθήκης, ὑποχρεοῦται τῇ αἰτήσει τοῦ ὑπὲρ οὗ προηγουμένως εἶχεν ὁμολογήσῃ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς αὐτόν.

(1) Ἡ ὁμολογία περὶ ἀορίστου πράγματος εἶναι ἔγκυρος, καθὼς π. χ. ἡ ὁμολογία τινὸς λέγοντος ὅτι ἐσφετερίσθη ἢ ἔκλεψε τὴν παρ' αὐτῷ παρακαταθήκην, διότι δύναταί τις νὰ λάβῃ ὡς παρακαταθήκην ἀόριστον πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον δὲν γνωρίζει, καθὼς καὶ νὰ κλέψῃ καὶ σφετερισθῇ πρᾶγμα, οὗτινος ἀγνοεῖ τὴν ἀξίαν. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ ἀγοράζων ἢ μισθώνων πρᾶγμά τι ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ αὐτό, διὰ τοῦτο ἐν τοιαύταις συμβάσεσιν ἡ ἄγνοια τοῦ ἀντικειμένου τῆς ὁμολογίας συνεπάγεται τὴν ἀκυρότητα αὐτῆς.

Ἡ ὁμολογία ἀορίστου γίνεται κατὰ δύο τρόπους, ἢ α' δὲν δηλοῦται τὸ αἴτιον καὶ τότε ἡ ὁμολογία εἶναι ἀπόλυτος καὶ ἔγκυρος, ἢ β' δηλοῦται τὸ αἴτιον, ὅτε, ἂν μὲν τὸ αἴτιον βλάπτῃ τὴν σύμβασιν, ἡ ὁμολογία δὲν εἶναι ἔγκυρος, ἂν δὲ δὲν βλάπτῃ, εἶναι ἔγκυρος.

Ἐάν τις ὁμολογήσῃ ὅτι ὁ Α δικαιοῦται νὰ λάβῃ τι παρ' αὐτοῦ, χωρὶς νὰ ὁρίσῃ τὸ ποσόν, ἡ ὁμολογία αὕτη εἶναι ἔγκυρος καὶ ἐξαναγκάζεται νὰ προσδιορίσῃ οὐχὶ εὐτελὲς ποσόν.

(Παράδ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1356).

ΑΡΘΡΟΝ 1580ον

«Ἡ ὁμολογία δὲν ἤρτηται ἐκ τῆς παραδοχῆς τοῦ ὑπὲρ οὗ αὕτη».

«Ἀλλὰ διὰ τῆς ἀπορρίψεως αὐτοῦ ἀπορρίπτεται μηδὲν κῦρος ἔχουσα».

«Ἐὰν δὲ ὁ ὑπὲρ οὗ ἡ ὁμολογία ἀπορρίψῃ μόνον μέρος τοῦ ὁμολογηθέντος πράγματος, τότε ἡ ὁμολογία ἀκυροῦται διὰ μόνον τὸ ἀπορριφθὲν ποσόν, ἐγκύρου οὔσης τῆς ὁμολογίας διὰ τὸ μὴ ἀπορριφθέν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1581ον

«Ἐὰν ὁ ὁμολογῶν καὶ ὁ ὑπὲρ οὗ ἡ ὁμολογία διαφωνῶσιν ὡς πρὸς τὴν αἰτίαν τοῦ ὁμολογηθέντος πράγματος, ἡ διαφωνία αὕτη δὲν παραβλάπτει τὸ κῦρος τῆς ὁμολογίας».

«Π. χ. ἐάν τις κινήσῃ ἀγωγὴν διὰ χίλια γρόσια προερχόμενα ἐκ δανείου, ὁ δὲ ἐναγόμενος ὁμολογήσῃ χίλια γρόσια ὡς πηγάζοντα ἐκ τιμήματος πωληθέντος πράγματος, ἡ τοιαύτη αὐτῶν διαφωνία δὲν παραβλάπτει τὸ κῦρος τῆς ὁμολογίας».

ΑΡΘΡΟΝ 1582ον

«Ἡ αἴτησις συμβιβασμοῦ ἐπί τινος πράγματος, θεωρεῖται ὡς ὁμολογία περὶ τοῦ πράγματος τούτου».

«Ἀλλ' ἡ αἴτησις συμβιβασμοῦ ἐπὶ δίκης πράγματός τινος δὲν ἰσοδυναμεῖ πρὸς ὁμολογίαν περὶ τοῦ πράγματος ἐκείνου».

«Οὕτως, ὅταν τις εἴπῃ εἰς ἕτερον: δός μοι τὰ χίλια γρόσια τὰ ὁποῖα δικαιοῦμαι νὰ λάβω ἀπὸ σοῦ, ἐκεῖνος δὲ ζητήσῃ νὰ συμβιβασθῇ ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τούτου ἀντὶ ἑπτακοσίων γροσίων, θεωρεῖται ὡς ὁμολογήσας τὴν ἀπαίτησιν τῶν χιλίων γροσίων».

«Ἀλλ' ἐὰν εἴπῃ: ἂς συμβιβασθῶμεν ἐπὶ τῆς δίκης τῶν χιλίων γροσίων, οὕτω δὲ ζητήσῃ συμβιβασμὸν ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ ἀποφυγῆς διενέξεων, δὲν θεωρεῖται ὡς ὁμολογήσας τὸ ρηθὲν ποσόν» (2).

---

(1) (Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1356).

(2) Ὁ προσκαλῶν τινα ἵνα ἐγγυηθῇ τὴν πληρωμὴν χιλίων π. χ. γροσίων, διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ὁποίων ἐνήχθη ἐνώπιον τοῦ δικαστι-

ΑΡΘΡΟΝ 1583ον

«Ἐάν τις ζητήσῃ νὰ ἀγοράσῃ, ἢ μισθώσῃ, ἢ λάβῃ ὡς χρησιδάνειον πρᾶγμά τι εὑρισκόμενον εἰς χεῖρας ἄλλου, ἢ εἴπῃ: δώρησόν μοι τὸ πρᾶγμα τοῦτο, ἢ δός μοι αὐτὸ ὡς παρακαταθήκην, ἢ ὁ ἄλλος εἴπῃ αὐτῷ: λάβε τὸ πρᾶγμα τοῦτο ὡς παρακαταθήκην καὶ οὗτος δεχθῇ, τοῦτο θεωρεῖται ὡς ὁμολογία περὶ τοῦ ὅτι τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο δὲν ἀνήκει εἰς αὐτόν».

ΑΡΘΡΟΝ 1584ον

«Ἡ ἀπὸ αἱρέσεως ἠρτημένη ὁμολογία εἶναι ἄκυρος».

«Ἀλλ' ἂν ἀναχθῇ εἰς ἐποχὴν κατάλληλον νὰ θεωρηθῇ κατὰ τὰ ἔθιμα ὡς λῆξις προθεσμίας, λογίζεται ὡς ὁμολογία ἐμπροθέσμου χρέους».

«Π. χ. ἐάν τις εἴπῃ ἑτέρῳ: ἂν ἐγὼ μεταβῶ εἰς τὸ δεῖνα μέρος, ἢ ἀναδεχθῶ τὴν δεῖνα ὑπόθεσιν, σοὶ ὀφείλω τόσα γρόσια, ἡ ὁμολογία αὕτη εἶναι ἄκυρος καὶ δὲν ὀφείλεται ἡ πληρωμὴ τοῦ εἰρημένου ποσοῦ».

«Ἀλλ' ὅταν εἴπῃ: ἐὰν ἔλθῃ ἡ πρώτη τοῦ δεῖνος μηνός, ἢ ἡ ἡμέρα τοῦ Ἁγίου Δημητρίου (روز قاسم ρούζι κασίμ), σοὶ ὀφείλω τόσα γρόσια, θεωρεῖται ὡς ὁμολογία ἐμπροθέσμου χρέους καὶ κατὰ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου ἐκείνου ὀφείλεται ἡ πληρωμὴ τοῦ ρηθέντος ποσοῦ» (1). (Ἴδε ἄρθρ. 40).

ΑΡΘΡΟΝ 1585ον

«Ἡ ὁμολογία περὶ ἀδιανεμήτου εἶναι ἔγκυρος».

«Οὕτως, ἐάν τις ὁμολογήσῃ ὅτι ἰδανική τις μερίς, οἷον τὸ ἥμισυ, τὸ τρίτον τοῦ εἰς χεῖρας αὐτοῦ εὑρισκομένου κτήματος τελείας ἰδιοκτησίας ἀνήκει εἰς ἕτερον, μετὰ δὲ τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ ἑτέρου τούτου καὶ πρὸ τοῦ χωρισμοῦ καὶ τῆς παραδόσεως (τῆς ἰδανικῆς μερίδος) ὁ ὁμολογήσας ἀποθάνῃ, τὸ ἀδιανέμητον τοῦ ὁμολογηθέντος πράγματος δὲν βλάπτει τὸ κῦρος τῆς ὁμολογίας ταύτης».

ρίου, θεωρεῖται ὡς ὁμολογῶν τὴν ἀγωγήν. Ἀπεναντίας ὁ διϊσχυριζόμενος ὅτι ὁ ἐνάγων ἀπήλλαξεν αὐτὸν τοῦ χρέους δι' ἀφέσεως, δὲν θεωρεῖται ὡς ὁμολογῶν.

(1) Ἐὰν ὁ ὁμολογῶν εἴπῃ: ἂν ἀποθάνω ὀφείλω εἰς τὸν Α χίλια

ΑΡΘΡΟΝ 1586ον

«Ἡ ὁμολογία τοῦ ἀλλάλου ἡ γινομένη διὰ τῶν γνωστῶν σημείων του εἶναι ἰσχυρά».

«Ἀλλ' ἡ διὰ σημείων γινομένη ὁμολογία ἀνθρώπου ὁμιλοῦντος (μὴ ἀλάλου) δὲν εἶναι ἰσχυρά».

«Π. χ. ὅταν τις εἴπῃ εἰς τινα ὁμιλοῦντα: δικαιοῦται ὁ δεῖνα νὰ λάβῃ ἀπὸ σοῦ τόσα γρόσια; καὶ ἐκεῖνος κλίνῃ τὴν κεφαλὴν καταφατικῶς, δὲν θεωρεῖται ὅτι ὁμολογεῖ τὸ δικαίωμα ἐκεῖνο».

ΤΙΤΛΟΣ Γ'

Περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ὁμολογίας.

(Περιέχει τρία κεφάλαια).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Περὶ γενικῶν ἀποτελεσμάτων.

احكام عمومية

(Ἀχκιάμι οὐμουμιγὲ π'εγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1587ον

«Συμφώνως πρὸς τὸ ἑβδομηκοστὸν ἔνατον ἄρθρον, ἕκαστος καταδικάζεται διὰ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ὁμολογίας· ἀλλ' ἐὰν διαψευσθῇ διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως, ἡ ὁμολογία αὐτοῦ μένει ἄνευ ἀποτελέσματος».

«Οὕτω ἐὰν τρίτος τις διεκδικήσῃ ὡς ἴδιον πρᾶγμά τι ἀγορασθὲν ὑπό τινος καὶ εὑρισκόμενον εἰς χεῖρας αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὴν διαδικασίαν (ὁ ἀγοραστής) ἀπαντῶν εἰς τὴν ἀγωγὴν τοῦ τρίτου, εἴπῃ ὅτι τὸ πρᾶγμα ἀνήκει εἰς τὸν δεῖνα, ὅστις καὶ

γρόσια, ἡ ὁμολογία αὕτη εἶναι ἔγκυρος, διότι δὲν θεωρεῖται ὡς ὁμολογία ἐξαρτωμένη ἀπὸ αἱρέσεως, ἀλλ' εἶναι ὁμολογία χρέους, τοῦ ὁποίου τὴν πληρωμὴν φοβεῖται ὁ ὁμολογῶν μήπως ἀρνηθῶσιν οἱ κληρονόμοι του.

τὸ ἐπώλησεν εἰς αὐτόν, ἐν τούτοις ὅταν ὁ τρίτος ἀποδείξῃ τὴν ἀγωγήν του καὶ ὁ δικαστὴς ἐκδώσῃ ἀπόφασιν, ὁ δὲ ἀγοραστὴς στρέψῃ τὰς ἀπαιτήσεις του κατὰ τοῦ πωλητοῦ, λαμβάνει ὀπίσω ἀπ' αὐτοῦ τὸ τίμημα. Καίτοι, κατὰ τὴν διαδικασίαν ὁμολογήσας, ὅτι τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο ἀνῆκεν εἰς τὸν πωλητήν, ἠρνήθη τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἐκνικητοῦ, ἐν τούτοις ἐπειδὴ ἡ ὁμολογία αὐτοῦ διεψεύσθη διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως, καὶ ἔμεινεν ἄνευ κύρους, δὲν δύναται νὰ παρακωλύσῃ τὴν ἀναγωγήν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1588ον

«*Ἐν τοῖς κοσμικοῖς δικαιώμασιν* ἡ ἀνάκλησις τῆς ὁμολογίας δὲν εἶναι ἔγκυρος».

«Οὕτως ἀφοῦ τις ὁμολογήσῃ ὅτι ὀφείλει ὡρισμένον τι ποσὸν εἰς τὸν δεῖνα, ἐὰν κατόπιν εἴπῃ ὅτι ἀνακαλεῖ τὴν ὁμολογίαν του, ἡ ἀνάκλησις αὐτοῦ αὕτη οὐδεμίαν ἔχει ἰσχύν, καταδικαζομένου διὰ τῆς ὁμολογίας του» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1589ον

«Ἐάν τις διϊσχυρισθῇ ὅτι ψευδῶς ὡμολόγησεν, ἐπιβάλλεται ὅρκος εἰς τὸν ὑπὲρ οὗ ἡ ὁμολογία, ὅτι ἡ ὁμολογία δὲν ἦτο ψευδής».

---

(1) Ὁ ἀγοραστὴς ἐναγόμενος ὑπὸ τοῦ ἐκνικητοῦ ἀποκρούει τὴν ἀγωγὴν αὐτοῦ ὁμολογῶν κατὰ πρῶτον, ὅτι τὸ κτῆμα ἦν τοῦ πωλητοῦ, κατόπιν μετὰ τὴν ἐκνίκησιν τοῦ πράγματος ἀντιφάσκων ἀπαιτεῖ ἀπὸ τοῦ πωλητοῦ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ τιμήματος· ἀλλ' ἡ ἀντίφασις αὕτη, καθὸ διαψευσθεῖσα διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως, οὐδόλως δύναται νὰ παραβλάψῃ τὸν ὁμολογήσαντα, διότι ὡμολόγησε καλῇ τῇ πίστει προηγουμένως, ὅτι τὸ κτῆμα ἀνήκει εἰς τὸν ἀγοραστὴν ἀπὸ τοῦ ὁποίου καὶ τὸ ἠγόρασεν (Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1350).

(2) Διότι δυνάμει τοῦ ἄρθρου 100 οὐδεὶς δύναται ν' ἀναιρέσῃ τὸ ὑπ' αὐτοῦ τελεσθέν.

Κοσμικὰ δικαιώματα (حقوق عباد χουκούκ ἠπ·ἀδ) αὐτολεξεὶ δικαιώματα τῶν δούλων (τοῦ Θεοῦ) λέγονται τὰ δικαιώματα καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τοὺς ὁμοίους του, κατ' ἀντίθεσιν τοῦ (حقوق الله χουκούκουλ-λάχ), *θεῖα δικαιώματα*, τουτέστι τὰς περὶ θρησκείας διατάξεις, αἵτινες ἄλλως διέπονται.

«Π. χ. ἐάν τις, ἀφοῦ ἐκδώσῃ χρεωστικόν, ὁμολογῶν ὅτι ἐδανείσθη ἀπό τινος τόσα γρόσια, εἴπῃ πράγματι ἔδωκα χρεωστικὸν περὶ τοῦ ὅτι ἐδανείσθην τόσα γρόσια, ἀλλ' εἰσέτι δὲν ἔλαβον ἀπὸ αὐτοῦ τὰ χρήματα, ἐπιβάλλεται ὅρκος εἰς τὸν ὑπὲρ οὗ ἡ ὁμολογία, ὅτι ἡ ὁμολογία δὲν εἶναι ψευδής» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1590ον

«Ὅταν τις ὁμολογήσῃ ὅτι ὀφείλει εἴς τινα ὡρισμένον τι ποσόν, καὶ οὗτος ἐπίσης ὁμολογήσῃ ὅτι τὸ ποσὸν ἐκεῖνο δὲν ἀνήκει εἰς αὐτόν, ἀλλ' εἰς δεύτερόν τινα, ἐπικυροῦντα τὴν ὁμολογίαν ταύτην, τὸ ποσὸν ὀφείλεται εἰς τὸν δεύτερον, ἀλλὰ τὸ δικαίωμα τῆς παραλαβῆς ἀνήκει εἰς τὸν πρῶτον, δηλαδὴ ἐὰν ὁ δεύτερος ἀπαιτήσῃ αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ὀφειλέτου, δὲν ἐπι-

(1) Κατὰ τοὺς δύο Ἰμάμας δὲν ἐπιβάλλεται ὁ ὅρκος εἰς τὸν ὑπὲρ οὗ ἡ ὁμολογία, διότι ἡ ἔκδοσις καὶ παράδοσις τοῦ χρεωστικοῦ γραμματίου εἶναι ὁμολογία, δυνάμει τῆς ὁποίας δέον νὰ καταδικασθῇ ὁ ὁμολογήσας, ἀλλὰ κατὰ τὸν Ἰμάμην Γιουσοὺφ ἐπετράπη ἐξαιρετικῶς ἡ ἐπιβολὴ ὅρκου, διότι συνήθως συντάσσεται προηγουμένως τὸ χρεωστικὸν γραμμάτιον καὶ κατόπιν ὁ δανειστής, ἀφοῦ λάβῃ τὸ ὁμόλογον, πληρώνει τὰ χρήματα· δύναται δὲ νὰ συμβῇ ὥστε μετὰ τὴν παραλαβὴν τοῦ ὁμολόγου νὰ μὴ πληρωθῶσι τὰ χρήματα καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἐπιβάλλεται ὁ ὅρκος εἰς τὸν ὑπὲρ οὗ ἡ ὁμολογία, ὅστις ποσῶς δὲν παραβλάπτεται διὰ τοῦ ὅρκου.

Ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ σχολιαζομένου ἄρθρου δὲν ἕπεται, ὅτι ὁ ἐκδοὺς χρεωστικὸν γραμμάτιον ὀφειλέτης, καίπερ ὁμολογῶν τὴν γνησιότητα τῆς ὑπογραφῆς του, τοῦθ' ὅπερ συνεπάγεται τὴν ἀναγνώρισιν τοῦ περιεχομένου τοῦ χρεωστικοῦ κατὰ τὸ ἄρθρον 1610, δύναται νὰ ἐπιβάλῃ ὅρκον εἰς τὸν δανειστήν του, λόγῳ ὅτι ὁ πραγματικὸς λόγος τοῦ χρέους δὲν εἶναι ὁ ἐν τῷ γραμματίῳ ἀναφερόμενος· ἂν π. χ. ὁ ὀφειλέτης ἀγοράσας σῖτον ἀξίας χιλίων γροσίων ἐκδώσῃ γραμμάτιον, ἐν ᾧ ἀναφέρει ὅτι ἔλαβε τοῖς μετρητοῖς τὰ χίλια γρόσια, δὲν δικαιοῦται ὁ ἐναγόμενος διὰ τὴν πληρωμὴν τοῦ γραμματίου νὰ ἐπιβάλῃ ὅρκον εἰς τὸν δανειστήν του περὶ τῆς πραγματικότητος τοῦ λόγου τοῦ ἀναφερομένου ἐν τῷ ὁμολόγῳ, διότι κατὰ τὸ ἄρθρον 1581 ἡ διαφωνία ὡς πρὸς τὴν αἰτίαν τοῦ ὁμολογηθέντος πράγματος δὲν παραβλάπτει τὸ κῦρος τῆς ὁμολογίας.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1356).

βάλλεται αὐτῷ βία, ἵνα πληρώσῃ τὸ χρέος του. Ἐὰν ὅμως ὁ ὀφειλέτης αὐτοπροαιρέτως δώσῃ τὸ χρέος του εἰς ἐκεῖνον ὑπὲρ οὗ ἐγένετο ἡ δευτέρα ὁμολογία, ἀπαλλάσσεται τοῦ χρέους, μὴ δυναμένου τοῦ πρώτου νὰ ἀπαιτήσῃ αὐτὸ αὖθις» (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Περὶ ἀρνήσεως κυριότητος καὶ περὶ εἰκονικότητος.

نف ملك و نام مستعار يانندر

(Νεφὴ μοὺλκ βὲ νάμι μουστεάὰρ π'εγιανιντά ὸ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1591ον

«Ἐὰν ὁ ὁμολογῶν ἀναγάγῃ τὸ ἀντικείμενον τῆς ὁμολογίας εἰς τὸν ἑαυτόν του, θεωρεῖται ὅτι ἐδώρησεν αὐτὸ εἰς τὸν ὑπὲρ οὗ ἡ ὁμολογία, καὶ (διὰ τοῦτο) ἂν δὲν παραδοθῇ καὶ παραληρθῇ, ἡ δωρεὰ δὲν καθίσταται πλήρης. Ἐὰν ὅμως δὲν ἀναγάγῃ τὸ ἀντικείμενον τῆς ὁμολογίας εἰς τὸν ἑαυτόν του, θεωρεῖται ὅτι ὡμολόγησεν ὅτι τοῦτο πρὸ τῆς ὁμολογίας ἦτο κτῆμα τοῦ ὑπὲρ οὗ ἡ ὁμολογία, καὶ ὅτι ἠρνήθη τὴν κυριότητά του».

«Π. χ. ἐάν τις εἴπῃ: ἅπαντα τὰ εἰς χεῖρας μου εὑρισκόμενα πράγματά μου ἀνήκουσιν εἰς τὸν δεῖνα, ἐγὼ οὐδὲν δικαίωμα ἐπ' αὐτῶν ἔχω, τότε ἅπαντα τὰ εἰς χεῖρας αὐτοῦ πράγματά του δωρεῖται εἰς ἐκεῖνον, καὶ διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖται νὰ γίνῃ παράδοσις καὶ παραλαβή. Ἀλλ' ἐὰν εἴπῃ: ἐκτὸς τῶν ἐνδυμάτων ἅτινα φέρω, πάντα τὰ ὡς ἐμὰ θεωρούμενα πράγματα ἀνήκουσιν εἰς τὸν δεῖνα, οὐδὲν δὲ ἐπ' αὐτῶν ἐγὼ ἔχω δικαίωμα, τότε ἐκτὸς τῶν ἐνδυμάτων τὰ ὁποῖα φέρει, πάντα τὰ λοιπὰ πράγματα, ἅτινα θεωροῦνται ὡς ἰδικά του, ὁμολογεῖ ὅτι ἀνή-

(1) Τὸ δικαίωμα τῆς παραλαβῆς ἀνήκει εἰς ἐκεῖνον ὑπὲρ τοῦ ὁποίου πρῶτον ὁμολογεῖ ὁ ὀφειλέτης, διότι τὰ ἐκ τῆς συμβάσεως ἀπορρέοντα δικαιώματα ἀνήκουσιν εἰς τοὺς συμβαλλομένους, ἡ δὲ παραλαβὴ εἶναι ἐκ τῶν δικαιωμάτων τῶν παρεπομένων τῇ συμβάσει· ὁ πρῶτος θεωρεῖται ὡς ἐντολοδόχος τοῦ δευτέρου καὶ ἡ κυριότης ἀνήκει εἰς τὸν δεύτερον.

κουσιν εἰς τὸν δεῖνα, ἀρνούμενος τὴν κυριότητα αὐτοῦ. Ἀλλ' ἐὰν μετὰ τὴν ὁμολογίαν ταύτην ἀποκτήσῃ ἄλλα τινὰ πράγματα, ἡ ὁμολογία του αὕτη δὲν περιλαμβάνει καὶ ταῦτα».

«Ἐπίσης ἐὰν εἴπῃ: τὰ ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ μου τούτῳ εὑρισκόμενα πράγματά *μου* ἀνήκουσιν εἰς τὸν δεῖνα ἐνήλικον υἱόν μου, οὐδὲν δὲ ἐπ' αὐτῶν ἔχω ἐγὼ δικαίωμα, τότε θεωρεῖται ὡς δωρούμενος ἅπαντα τὰ ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ τούτῳ εὑρισκόμενα πράγματά του εἰς τὸν ἐνήλικον υἱόν του καὶ ἀπαιτεῖται παράδοσις αὐτῶν».

«Ἀλλ' ἐὰν εἴπῃ: ἅπαντα τὰ ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ μου τούτῳ εὑρισκόμενα πράγματα ἀνήκουσιν εἰς τὸν δεῖνα ἐνήλικον υἱόν μου, οὐδὲν δὲ ἐγὼ ἐπ' αὐτῶν ἔχω δικαίωμα, τότε πάντα τὰ ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ ἐκείνῳ εὑρισκόμενα πράγματα ὁμολογεῖ ὅτι ἀνήκουσιν εἰς τὸν ἐνήλικον υἱόν του, ἀρνούμενος τὴν ἐπ' αὐτῶν κυριότητά του. Ἀλλ' ἐὰν μετὰ ταῦτα θέσῃ ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ πράγματά τινα, ἡ ὁμολογία αὕτη δὲν περιλαμβάνει καὶ ταῦτα».

«Ἐπίσης ἐὰν εἴπῃ: τὸ εἰς τὸ δεῖνα μέρος ἐργαστήριόν μου ἀνήκει εἰς τὴν σύζυγόν μου, τοῦτο θεωρειται ὡς δωρεὰ ἀπαιτοῦσα παράδοσιν· ἀλλ' ἐὰν εἴπῃ: τὸ δεῖνα ἐργαστήριον, ὅπερ θεωρεῖται ὡς ἐμόν, ἀνήκει εἰς τὴν σύζυγόν μου, τὸ ἐργαστήριον ἐκεῖνο θεωρεῖται ὡς ἀνῆκον πρὸ τῆς ὁμολογίας εἰς τὴν σύζυγόν του, καὶ ὁμολογεῖ ὅτι δὲν εἶναι κτῆμά του» (1).

---

(1) Ἐκ μιᾶς μόνον κτητικῆς ἀντωνυμίας ἐξαρτᾶται ὁ χαρακτηρισμὸς τῆς ὁμολογίας, ἂν αὕτη δηλαδὴ θεωρῆται ὡς δωρεά, ἢ ἄρνησις κυριότητος. Δηλαδὴ ἂν ὁ ὁμολογῶν εἴπῃ κατὰ τὴν δευτέραν παράγραφον τοῦ ἄρθρου τούτου: τὰ εἰς χεῖράς του εὑρισκόμενα πράγματά *μου*, τότε ἡ ὁμολογία θεωρεῖται ὡς δωρεά, ἥτις συμπληροῦται μόνον διὰ τῆς παραδόσεως, ἐὰν δὲ εἴπῃ: τὰ πράγματα, χωρὶς νὰ προσθέσῃ τὴν ἀντωνυμίαν *μου*, τότε ἡ ὁμολογία αὕτη θεωρεῖται ὡς ἄρνησις κυριότητος καὶ ἑπομένως ὅτι τὰ πράγματα ἀνήκουσιν ἀρχῆθεν εἰς τὸν ὑπὲρ οὗ ἡ ὁμολογία.

Ἐν ᾗ περιπτώσει ὁ ὁμολογῶν εἴπῃ: τὰ πράγματά μου ἀνήκουσιν εἰς τὸν δεῖνα, ἡ ὁμολογία αὕτη φαίνεται μὲν ὡς γνωστοποίησις, ἀλλὰ κατ' οὐσίαν θεωρεῖται συστατικὸν στοιχεῖον κυριότητος, τουτέστιν ἐνῷ τὸ πρᾶγμα εἶναι κτῆμα τοῦ ὁμολογοῦντος, οὗτος ὁμολογεῖ ὅτι ἀνήκει εἰς ἄλλον, ἄρα δωρεῖται αὐτὸ εἰς τὸν ὑπὲρ οὗ ἡ ὁμολογία. Καὶ ἐκ τοῦ

ΑΡΘΡΟΝ 1592ον

«Ἐάν τις εἴπῃ περὶ ἐργαστηρίου τελείας ἰδιοκτησίας, εὑρισκομένου εἰς τὴν κατοχὴν αὐτοῦ δυνάμει τίτλου: τὸ ἐργαστήριον τοῦτο ἀνήκει εἰς τὸν δεῖνα, οὐδὲν ἐγὼ ἐπ' αὐτοῦ ἔχω δικαίωμα, ἐν τῷ τίτλῳ τῆς ἰδιοκτησίας τὸ ὄνομά μου εἶναι γεγραμμένον εἰκονικῶς, ἢ δι' ἐργαστήριον τελείας ἰδιοκτησίας, ὅπερ δυνάμει τίτλου ἠγόρασεν ἀπὸ ἄλλου: τὸ ἐργαστήριον τοῦτο ἠγόρασα διὰ τὸν δεῖνα, τὰ χρήματα, ἅπερ ἔδωκα ὡς τίμημα ἐπίσης εἰς αὐτὸν ἀνήκουσιν, ἐν τῷ τίτλῳ τῆς ἰδιοκτησίας τὸ ὄνομά μου ἐγράφη εἰκονικῶς, τότε θεωρεῖται ὡς ὁμολογῶν ὅτι τὸ ἐργαστήριον ἐκεῖνο ἀνήκει πραγματικῶς εἰς τὸν δεῖνα» (1).

ἄρθρου τούτου ἐξάγεται ὅτι ἡ ὁμολογία ἐνίοτε δὲν εἶναι μόνον ἀναγνώρισις προηγουμένου δικαιώματος, ἀλλ' ἐνίοτε χρησιμεύει καὶ ὡς μέσον μεταβιβάσεως κυριότητος. Ὅταν ὁ ὁμολογῶν λέγῃ ὅτι τὰ πράγματα ἀνήκουσιν εἰς ἄλλον, τότε ἡ ὁμολογία εἶναι γνωστοποίησις ἢ ἀναγνώρισις προηγουμένως ὑπάρχοντος δικαιώματος, δὲν εἶναι δὲ συστατικὸν στοιχεῖον κυριότητος. Εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἡ κατοχὴ κτήματός τινος θεωρεῖται ὡς τεκμήριον κυριότητος ὑπὲρ τοῦ κατέχοντος, ἀλλὰ καὶ δὲν εἶναι πλήρης ἀπόδειξις κυριότητος, ἡ δὲ ὁμολογία τοῦ κατέχοντος, λέγοντος ὅτι τὸ πρᾶγμα ἀνήκει εἰς ἄλλον, καταστρέφει τὸ τεκμήριον τοῦτο. Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει τοῦ ἄρθρου τούτου ἡ ὁμολογία θεωρεῖται μεταφορικῶς ὡς δωρεά, διότι ὑπῆρχε κώλυμα τοῦ νὰ κάμῃ χρῆσιν τῆς κυριολεκτικῆς σημασίας τῆς ὁμολογίας. Τὸ κώλυμα δὲ τοῦτο συνίσταται εἰς τὸ ὅτι τὸ πρᾶγμα ἐθεώρησεν ὡς ἴδιον, καθόσον διὰ τῆς ὁμολογίας ὁμολογεῖ κυριότητα ἄλλου καὶ συνάμα τὸ κτῆμα ἐκεῖνο θεωρεῖ ὡς ἴδιον· ἂν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐντὸς ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ χρόνου ἀφ' ἑνὸς μὲν ὁ ὁμολογῶν διαβεβαιοῖ κυριότητα ἄλλου, ἀφ' ἑτέρου δὲ θεωρεῖ ὡς ἴδιον τὸ πρᾶγμα, ἡ τοιαύτη ὁμολογία εἶναι αὐτόχρημα ἀντίφασις, εἶναι παραλογισμός· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ὁμολογία γίνεται ὑπὸ ἐχέφρονος, συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 60, δέον νὰ ἀποδοθῇ ἔννοιά τις εἰς τὸν λόγον καὶ διὰ τοῦτο ἡ τοιαύτη ὁμολογία θεωρεῖται ὅτι γίνεται ἐπὶ σκοπῷ δωρεᾶς.

(1) Διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι ἐν τῷ ἐγγράφῳ περιέχεται τὸ ὄνομά τινος δὲν ἕπεται ὅτι πραγματικῶς εἶναι κύριος τοῦ κτήματος, διότι συγχρόνως ὁμολογεῖ ὅτι τὸ κτῆμα δὲν ἀνήκει εἰς αὐτόν, ἕκαστος δὲ ἁλίσκεται τῇ

ΑΡΘΡΟΝ 1593ον

«Ἐὰν διὰ τὸ δάνειον ἐκ τόσων γροσίων, ἅπερ ἔχει νὰ λάβῃ τις δυνάμει χρεωστικοῦ ἀπό τινος, εἴπῃ: μολονότι τὸ ὁμόλογον εἶναι γεγραμμένον ἐπ' ὀνόματί μου, τὰ χρήματα ὅμως ἀνήκουσιν εἰς τὸν δεῖνα, τὸ χρεωστικὸν ἐγράφη εἰκονικῶς, θεωρεῖται ὡς ὁμολογήσας ὅτι τὰ χρήματα ταῦτα πραγματικῶς ἀνήκουσιν εἰς τὸν δεῖνα».

ΑΡΘΡΟΝ 1594ον

«Ἐάν τις, ἐν ὑγιεῖ καταστάσει διατελῶν, ὁμολογήσῃ ὡς ἀνωτέρω καὶ ἀρνηθῇ ἰδίαν κυριότητα, ἢ ὁμολογήσῃ εἰκονικότητα τοῦ ὀνόματός του, ἡ ὁμολογία του αὕτη εἶναι ἰσχυρά, καὶ διὰ ταύτης καταδικάζεται οὗτος ζῶν, καὶ οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ μετὰ τὸν θάνατόν του».

«Ἀλλ' ἐὰν ὁμολογήσῃ οὕτω διατελῶν ἐν θανατηφόρῳ ἀσθενείᾳ, τὸ κῦρος τῆς τοιαύτης ὁμολογίας ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἑπομένου κεφαλαίου».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Περὶ ὁμολογίας ἀσθενοῦντος.

اقرار مریض بیانندر

(Ἰκράρι μερὴζ πεγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1595ον

«Θανατηφόρος ἀσθένεια (مرض موت μαράζι μέβτ), λέγεται ἡ ἀσθένεια ἐκείνη, ἐν ᾗ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπάρχει κίνδυνος θανάτου, ὁ δὲ ἀσθενῶν, ἐὰν μὲν εἶναι ἀνήρ, ἀδυνατεῖ νὰ διεκπεραιώσῃ τὰς ἐκτὸς τῆς οἰκίας του ὑποθέσεις του, ἐὰν δὲ εἶναι γυνή, τὰς ἐντὸς τῆς οἰκίας καὶ ἀποθάνῃ πρὶν ἢ παρέλθῃ ἔτος ἀφ' ἧς περιῆλθεν εἰς τὴν κατάστασιν ταύτην, εἴτε εἶναι κλινήρης εἴτε μή».

ἰδίᾳ αὐτοῦ ὁμολογίᾳ. Τὸ ἄρθρον τοῦτο πραγματεύεται περὶ συγκεκριμένου πράγματος, τὸ δὲ ἑπόμενον περὶ χρέους.

«Ἀλλ' ἐὰν ἡ ἀσθένεια τοῦ ἀσθενοῦς παραταθῇ καὶ παρέλθῃ ἔτος, διατελοῦντος ἀείποτε ἐν τῇ αὐτῇ καταστάσει, καὶ ἡ ἀσθένεια αὐτοῦ δὲν χειροτερεύσῃ, καὶ ἡ κατάστασίς του μεταβληθῇ, οὗτος θεωρεῖται ὡς ὑγιής, καὶ αἱ πράξεις του θεωροῦνται ὡς πράξεις ὑγιοῦς».

«Ἐὰν ὅμως ἡ ἀσθένεια χειροτερεύσῃ, καὶ ἡ κατάστασις αὐτοῦ μεταβληθῇ καὶ ἀποθάνῃ πρὶν ἢ παρέλθῃ ἔτος, ἡ κατάστασίς του ἡ διαρκέσασα ἀπὸ τῆς μεταβολῆς μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, θεωρεῖται ὡς θανατηφόρος ἀσθένεια» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1596ον

«Ἡ ἐν θανατηφόρῳ ἀσθενείᾳ ὁμολογία τινός, μηδένα κληρονόμον ἔχοντος, ἢ ἔχοντος μόνον σύζυγον, ἢ γυναικὸς μὴ ἐχούσης κληρονόμον ἢ μόνον σύζυγον, θεωρεῖται ὡς εἶδος διαθήκης καὶ εἶναι ἰσχυρά».

«Ὅθεν ἐάν τις μὴ ἔχων κληρονόμον ὁμολογήσῃ ἐν θανατηφόρῳ ἀσθενείᾳ, ὅτι ἅπαντα τὰ πράγματά του ἀνήκουσιν εἴς τινα καὶ ἀρνηθῇ τὴν κυριότητα αὐτῶν, μετὰ τὸν θάνατόν του ἡ διεύθυνσις τοῦ δημοσίου θησαυροῦ δὲν δύναται νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὴν κληρονομίαν».

«Ἐπίσης ἐάν τις, ἐκτὸς τῆς συζύγου αὐτοῦ, μηδένα ἄλλον ἔχων κληρονόμον, κατὰ τὴν θανατηφόρον ἀσθένειάν του ὁμολογῶν ὅτι ἅπαντα τὰ κτήματά του ἀνήκουσιν εἰς τὴν σύζυγόν του, ἀποκηρύξῃ τὴν κυριότητά του, ἡ γυνή τις ἐκτὸς τοῦ συζύγου αὐτῆς μηδένα ἄλλον κληρονόμον ἔχουσα ὁμολογήσῃ οὕτως, ἡ ὁμολογία εἶναι ἔγκυρος, καὶ μετὰ τὸν θάνατόν των δὲν δύναται ἡ διεύθυνσις τοῦ δημοσίου θησαυροῦ νὰ ἐπεμβῇ εἰς τὴν κληρονομίαν των» (2).

---

(1) Διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου δίδοται ὁ ὁρισμὸς τῆς θανατηφόρου ἀσθενείας, ἀπὸ τῆς χειροτερεύσεως τῆς ὁποίας δὲν πρέπει νὰ παρέλθῃ ἓν ἔτος, διότι μετὰ παρέλευσιν ἑνὸς ἔτους ἡ ἀσθένεια μεταβάλλεται εἰς χρονίαν, θεωρουμένην νομικῶς ὡς ὑγιᾶ κατάστασιν.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 909).

(2) Ἡ ὁμολογία ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ θεωρεῖται ὡς διαθήκη, τουτέστι δὲν εἶναι γνωστοποίησις προϋπάρχοντος δικαιώματος, ἀλλὰ συστατικὸν στοιχεῖον κυριότητος. Ὁ λόγος τῆς τοιαύτης ὁμολογίας εἶναι ἠθι-

ΑΡΘΡΟΝ 1597ον

«Ἐάν τις ἀσθενῶν ὁμολογήσῃ ὅτι πρᾶγμά τι ἀνήκει εἰς τινα τῶν κληρονόμων αὐτοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα ἀναρρώσῃ, ἡ ὁμολογία του αὕτη εἶναι ἰσχυρά» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1598ον

«Ἐάν τις, ἀφοῦ κατὰ τὴν θανατηφόρον ἀσθένειάν του ὁμολογήσῃ ὅτι πρᾶγμά τι ἀνήκει εἰς τινα τῶν κληρονόμων αὐτοῦ, ἢ ὅτι ὀφείλει εἰς αὐτόν, ἀποθάνῃ, τὸ κῦρος τῆς ὁμολογίας ταύτης ἤρτηται ἐκ τῆς ἐγκρίσεως τῶν λοιπῶν κληρονόμων, ὧν ἐγκρινόντων, ἡ ὁμολογία καθίσταται ἔγκυρος».

«Ἐὰν δὲ οἱ κληρονόμοι δὲν ἐγκρίνωσι τὴν ὁμολογίαν, αὕτη δὲν εἶναι ἰσχυρά».

«Ἀλλ' ἐὰν οἱ κληρονόμοι εἶχον ἐγκρίνῃ αὐτήν, ζῶντος ἔτι τοῦ ὁμολογήσαντος, δὲν δύνανται μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ νὰ ἀνακαλέσωσι τὴν ἔγκρισίν των ταύτην, θεωρουμένης τῆς ὁμολογίας ἐκείνης ἰσχυρᾶς».

κός. Ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, οἵτινες θέλουσι νὰ μεταβιβάσωσι κυριότητα πράγματός τινος εἰς ἕτερον, χωρὶς νὰ προσβάλωσι τὴν φιλοτιμίαν αὐτοῦ καὶ νὰ διακωδωνίσωσι τὴν ἀγαθοεργίαν των. Διαθέτων λοιπὸν οὕτω ὁ ἄκληρος τὴν περιουσίαν του ἐν ἐπιθανατίῳ καταστάσει, τοῦθ' ὅπερ καὶ φυσικώτερον, ἀποκλείει τὴν ἐπέμβασιν τοῦ δημοσίου θησαυροῦ, ὁ ὁποῖος θεωρεῖται ὡς κληρονόμος, μὴ ὑπάρχοντος ἑτέρου εἴτε ἐκ διαθήκης, εἴτε ἐξ ἀδιαθέτου. Ὑπάρχοντος κληρονόμου οἱασδήποτε τάξεως, ἐπιτρέπεται νὰ διαθέσῃ τις τὸ τρίτον μόνον τῆς περιουσίας αὐτοῦ, ἀλλ' ἐν ἐλλείψει κληρονόμου δύναται νὰ διαθέσῃ τὸ ὅλον καὶ νὰ ἀποκλείσῃ τὸ δημόσιον.

(1) Μολονότι ἡ ὁμολογία, εἴτε θεωρεῖται ὡς δωρεά, εἴτε ὡς ἄρνησις κυριότητος, γινομένη ἐν ἐπιθανατίῳ καταστάσει ὑπὲρ κληρονόμου, οὐδὲν ἔχει κῦρος, ἐν τούτοις μετὰ τὴν ἀνάρρωσιν τοῦ ἀσθενοῦς ἡ ὁμολογία αὕτη ἐκλαμβάνεται ὡς γενομένη ἐν ὑγιεῖ καταστάσει, διότι κατὰ τὸ 24 ἄρθρον ἐκλείποντος τοῦ κωλύματος ἐπανέρχεται τὸ κωλυόμενον. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὸ κωλῦον τὸ κῦρος τῆς ὁμολογίας ἦν ἡ ἀσθένεια, ταύτης δὲ ἐκλειψάσης, αἴρεται τὸ κώλυμα καὶ ἡ ὁμολογία ἰσχύει, εἰς τρόπον ὥστε ἂν κατόπιν συνεπείᾳ ἄλλης ἀσθενείας ἀποθάνῃ ὁ ὁμολογήσας, δυνάμει τῆς προηγουμένης ὁμολογίας ὁ κληρονόμος του γίνεται κύριος τοῦ ἀντικειμένου τῆς ὁμολογίας.

«Ἐπίσης ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ ὑπὲρ κληρονόμου ὁμολογία περὶ ἐμπεπιστευμένου πράγματος εἶναι ἔγκυρος».

«Οἷον ἐάν τις ἐν τῇ θανατηφόρῳ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ ὁμολογήσῃ ὅτι ἔλαβε τὸ ἐμπεπιστευμένον πρᾶγμα, ὅπερ εὑρίσκετο παρὰ τῷ κληρονόμῳ αὐτοῦ, ἢ ὅτι κατηνάλωσε τὸ εἰς αὐτὸν ἐμπεπιστευμένον γνωστὸν πρᾶγμα τοῦ κληρονόμου του, ἡ ὁμολογία του αὕτη εἶναι ἔγκυρος».

«Π. χ. ἐὰν ὁμολογήσῃ ὅτι ἔλαβε καὶ παρέλαβε τὸ παρὰ τῷ δεῖνι υἱῷ του παρακατατεθειμένον πρᾶγμα αὐτοῦ, ἡ ὁμολογία αὕτη εἶναι ἔγκυρος καὶ ἰσχυρά».

«Ἐπίσης ἐὰν ὁμολογήσῃ, ὅτι ὅσα εἶχε νὰ λάβῃ ἀπὸ τοῦ δεῖνος, ὁ δεῖνα υἱός του ἔλαβε κατ' ἐντολὴν καὶ παρέδωκεν αὐτῷ, ἡ ὁμολογία αὕτη εἶναι ἰσχυρά».

«Ἐπίσης ἐάν τις ὁμολογήσῃ ὅτι ἐπώλησε τὸ ἀδαμάντινον δακτυλίδιον ἀξίας πέντε χιλιάδων γροσίων, ὅπερ παρακατέθηκεν ἢ ἔδωκεν αὐτῷ ὡς χρησιδάνειον ὁ δεῖνα υἱός του, καὶ τὸ τίμημα κατηνάλωσεν εἰς ἰδίας του ἀνάγκας, ἡ ὁμολογία του αὕτη εἶναι ἰσχυρὰ καὶ ἡ ἀξία τοῦ δακτυλιδίου ἐκείνου δέον νὰ ἀποζημιωθῇ ἐκ τῆς κληρονομίας» (1).

---

(1) Ἐνῷ ἡ ἐν ἐπιθανατίῳ καταστάσει ὁμολογία ὑπὲρ κληρονόμου ἤρτηται ἐκ τῆς ἐγκρίσεως τῶν λοιπῶν κληρονόμων, διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου καθιεροῦνται δύο ἐξαιρετικαὶ περιπτώσεις, ὧν ὑπαρχουσῶν ἡ τοιαύτη ὁμολογία θεωρεῖται ὡς ἰσχυρὰ καὶ ἔγκυρος· α' ἡ ἔγκρισις τῶν λοιπῶν κληρονόμων ἐνόσῳ εἰσέτι ζῇ ὁ ὁμολογῶν, β' ἡ ὁμολογία περὶ πράγματος ἐμπεπιστευμένου (ἐμανέτ), τουτέστι μὴ ἀποζημιωσίμου. Ὁ λόγος, ἕνεκα τοῦ ὁποίου δὲν θεωρεῖται ὡς ἔγκυρος ἡ τοιαύτη ὁμολογία τοῦ ἀσθενοῦντος, ἔγκειται εἰς τὴν ὑπόνοιαν τοῦ νὰ μὴ παραχωρηθῇ λαθραίως μέρος τῆς περιουσίας μονομερῶς εἴς τινα τῶν κληρονόμων· ἀλλ' ὅταν ἡ ὁμολογία ἐγκρίνηται ὑπὸ τῶν κληρονόμων, ζῶντος εἰσέτι τοῦ ὁμολογοῦντος, ὁ λόγος οὗτος ἐκλείπει· ἐπίσης καὶ διὰ τῆς ὁμολογίας ἐμπεπιστευμένου πράγματος, οἷον παρακαταθήκης, δὲν ἀφαιρεῖται λάθρα ἡ περιουσία τοῦ ὁμολογοῦντος, καθόσον μάλιστα ἡ ὁμολογία περὶ τῆς καταναλώσεως τῆς παρακαταθήκης δὲν εἶναι ἔγκυρος, ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ παρακαταθήκη εἶναι γνωστή.

Ἡ ὁμολογία ἀσθενοῦντος ὑπὲρ κληρονόμου τοῦ κληρονόμου του,

ΑΡΘΡΟΝ 1599ον

«Ἐν ταῖς διατάξεσι ταύταις *κληρονόμος* ἐννοεῖται ἐκεῖνος ὅστις εἶναι τοιοῦτος κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ θανάτου τοῦ ἀσθενοῦς».

«Ἀλλὰ ἡ ἰδιότης τοῦ κληρονόμου (ورا‌ثت βερασέτ) ἥτις ἐπισυμβαίνει κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ θανάτου τοῦ ὁμολογοῦντος ἕνεκα μεταγενεστέρου αἰτίου ὑπέρ τινος, μὴ ὄντος προηγουμένως κληρονόμου, δὲν παραβλάπτει τὸ κῦρος τῆς ὁμολογίας».

«Οἷον ἐάν τις, ἀφοῦ ἐν θανατηφόρῳ ἀσθενείᾳ ὁμολογήσῃ πρᾶγμά τι, ὑπὲρ ξένης γυναικός, καὶ μετὰ ταῦτα νυμφευθῇ αὐτήν, ἀποθάνῃ, ἡ ὁμολογία του εἶναι ἐκτελεστή».

«Ἀλλ' ἐὰν ἡ ἰδιότης τοῦ κληρονόμου δὲν προῆλθεν ἐκ τοιαύτης μεταγενεστέρας αἰτίας, ἀλλ' ἐξ ἀρχαίας, ἡ ὁμολογία δὲν εἶναι ἐκτελεστή».

«Π. χ. ἐάν τις ἔχων υἱόν, ὁμολογήσῃ πρᾶγμά τι ὑπέρ τινος ἀμφιθαλοῦς ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ ἀποθάνῃ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ του, ἐπειδὴ ὁ ὑπὲρ οὗ ἡ ὁμολογία, καθὸ ἀδελφός, καθίσταται κληρονόμος του, ἡ ὁμολογία ἐκείνη δὲν εἶναι ἐκτελεστή» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1600ον

«Ἡ ὁμολογία τοῦ ἀσθενοῦντος, ἡ γινομένη μὲν κατὰ τὴν θανατηφόρον αὐτοῦ ἀσθένειαν, ἀλλ' ἀναγομένη εἰς τὴν ἐπο-

---

δηλαδὴ ὑπὲρ ἐγγόνου αὐτοῦ, ζῶντος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, εἶναι ἔγκυρος καὶ ἂν ἀκόμη ὁ ἔγγονος προαποβιώσῃ τοῦ ὁμολογήσαντος πάππου.

Ἡ ὁμολογία τοῦ ἀσθενοῦντος, ὅτι ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ κληρονόμου του τὸ δάνειόν του ἢ τὸ ἐνέχυρον, δὲν ἔχει κῦρος ἂν δὲν ἐγκρίνωσιν αὐτὴν οἱ λοιποὶ κληρονόμοι· ἐν τούτοις ἂν ὁ ἀσθενῶν εἴπῃ, ὅτι οὐδὲν ἔχω νὰ λάβω ἀπὸ τοῦ δεῖνος κληρονόμου μου, μετὰ τὸν θάνατόν του δὲν δικαιοῦνται οἱ λοιποὶ κληρονόμοι νὰ ζητήσωσι παρ' αὐτοῦ τι.

(1) Ἐάν τις ἀσθενῶν ἐπιθανατίως καὶ μὴ ἔχων τέκνα καὶ πατέρα ὁμολογήσῃ τι ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ του τοῦ καὶ κληρονόμου του, ἡ ὁμολογία του αὕτη δὲν εἶναι ἔγκυρος· ἀλλ' ἐὰν μετὰ ταῦτα ὁ ὁμολογῶν ἀποκτήσῃ υἱόν, ἡ ὁμολογία καθίσταται ἔγκυρος, διότι ὁ ἀδελφὸς μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ υἱοῦ δὲν εἶναι πλέον κληρονόμος καὶ ἡ ὁμολογία θεωρεῖται ὡς γενομένη ὑπὲρ μὴ κληρονόμου.

χὴν τῆς ὑγιείας του, θεωρεῖται ὡς ὁμολογία γινομένη κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀσθενείας του».

«Ὅθεν ἐάν τις κατὰ τὴν θανατηφόρον ἀσθένειάν του ὁμολογήσῃ ὅτι τὰ τόσα γρόσια, ἅτινα εἶχε νὰ λάβῃ ἀπὸ τοῦ κληρονόμου του, ἔλαβε κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ὑγιείας του, ἡ ὁμολογία αὕτη δὲν εἶναι ἐκτελεστή, ἐὰν δὲν ἐγκρίνωσιν αὐτὴν οἱ λοιποὶ κληρονόμοι».

«Ἐπίσης ἐὰν ὁμολογήσῃ κατὰ τὴν θανατηφόρον ἀσθένειάν του, ὅτι ἐνῷ διετέλει ὑγιής, τὸ δεῖνα πρᾶγμά του εἶχε δωρήσῃ καὶ παραδώσῃ εἰς τὸν δεῖνα κληρονόμον του, ἡ ὁμολογία αὕτη δὲν εἶναι ἐκτελεστή, ἂν ἡ δωρεὰ δὲν ἀποδειχθῇ διά τινος μέσου ἀποδείξεως, ἢ δὲν ἐγκρίνωσιν αὐτὴν οἱ λοιποὶ κληρονόμοι» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1601ον

«Ἡ ἐν θανατηφόρῳ ἀσθενείᾳ γινομένη ὁμολογία ἀσθενοῦντος ὑπὲρ ξένου, δηλαδὴ ὑπὲρ μὴ κληρονόμου του, περὶ συγκεκριμένου πράγματος, ἢ περὶ χρέους εἶναι ἔγκυρος, καὶ ἂν ἀκόμη περιλαμβάνῃ ἅπασαν τὴν περιουσίαν του».

«Ἀλλ' ἐὰν εἶναι φανερὸν ὅτι ἡ ὁμολογία αὐτοῦ εἶναι ψευδής, καθόσον γινώσκουσι πολλοὶ ὅτι τὸ ἀντικείμενον τῆς ὁμολογίας ἦτο κτῆμα αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ὁμολογίας ἕνεκα αἰτίας τινός, οἷα ἡ ἀρτίως γινομένη αὐτῷ πώλησις ἢ δωρεά, ἢ ἡ κληρονομικῷ δικαιώματι μεταβίβασις αὐτῷ ἀπὸ ἄλλου, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει παρατηρεῖται:»

«Ἐὰν ἡ ὁμολογία αὕτη δὲν ἐγένετο ἐν ᾧ καιρῷ διεσκέπτετο περὶ διαθήκης, θεωρεῖται ὡς δωρεὰ ἀπαιτοῦσα παράδοσιν».

«Ἀλλ' ἐὰν ἐγένετο ἐνῷ διεσκέπτετο περὶ διαθήκης, τότε ἐκλαμβάνεται ὡς διαθήκη».

«Εἴτε ὡς δωρεὰ εἴτε ὡς διαθήκη ἐκληφθῇ ἡ ὁμολογία, ἰσχύει μόνον ἐπὶ τοῦ τρίτου τῆς περιουσίας του» (2).

---

(1) Τουτέστι τὸ παράνομον τῆς ὁμολογίας δὲν δύναται νὰ ἐξουδετερώσῃ ἡ εἰς τὴν ὑγιᾶ κατάστασιν ἀναγωγὴ τοῦ χρέους.

(2) Ἡ ὁμολογία αὕτη εἶναι γνωστοποίησις προϋπάρχοντος δικαιώματος, οὐχὶ δὲ γενεσιουργὸς λόγος κυριότητος.

Ἐὰν ὁ ἀσθενῶν ὁμολογήσῃ ὅτι ἅπαντα τὰ κτήματά του ἐπώλησεν,

ΑΡΘΡΟΝ 1602ον

«Τὰ χρέη τὰ συνομολογούμενα ἐν ὑγιεῖ καταστάσει προτιμῶνται τῶν τῆς ἀσθενείας».

«Δηλαδὴ τὰ χρέη τὰ ὁποῖα ἐν καταστάσει ὑγιείας συνάπτει τις, οὗ τινος ἡ κληρονομία εἶναι κατάχρεως, προτιμῶνται τῶν χρεῶν ἐκείνων, τὰ ὁποῖα συνάπτει δι' ὁμολογίας ἐν τῇ θανατηφόρῳ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ».

«Οὕτως ἐκ τῆς κληρονομίας τοῦ (τέως) ἀσθενοῦντος, πληρώνονται κατὰ πρῶτον τὰ τῆς ὑγιείας χρέη, μετὰ ταῦτα ἂν μένῃ περίσσευμα, πληρώνονται τὰ χρέη τῆς ἀσθενείας».

«Ἀλλὰ τὰ χρέη τοῦ ἀσθενοῦντος, ἅτινα συνάπτει κατὰ τὴν θανατηφόρον ἀσθένειάν του διὰ γνωστῶν αἰτίων, δηλαδὴ ἐκτὸς τῆς ὁμολογίας, δι' ἀγορᾶς, δανείου, καταστροφῆς πράγματος, τὰ ὁποῖα εἶδον καὶ γνωρίζουσιν οἱ ἄνθρωποι, θεωροῦνται ὡς χρέη ὑγιείας».

«Τὸ αὐτὸ ἐφαρμόζεται καὶ ἐὰν τὸ ἀντικείμενον τῆς ὁμολογίας εἶναι συγκεκριμένον πρᾶγμα».

«Δηλαδὴ ὅ,τι δήποτε πρᾶγμα καὶ ἂν ὁμολογήσῃ τις κατὰ τὴν θανατηφόρον ἀσθένειάν του ὑπὲρ ξένου, ἂν μὴ προηγουμένως πληρωθῶσι τὰ χρέη τῆς ὑγιείας, ἢ τὰ χρέη τὰ ὁποῖα κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον ὀφείλονται διὰ γνωστῶν αἰτίων καὶ θεωροῦνται ὡς χρέη ὑγιείας, ὁ ὑπὲρ οὗ ἡ ὁμολογία οὐδὲν δικαίωμα ἀποκτᾷ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου αὐτῆς» (1).

ὅταν ἦτο ὑγιὴς εἰς ξένον τινα καὶ ὅτι ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τὸ τίμημα, ἡ περὶ πωλήσεως αὕτη ὁμολογία τοῦ ἀσθενοῦντος εἶναι ἔγκυρος καὶ τὸ παραληφθὲν τίμημα πληρώνεται ἐκ τοῦ τρίτου τῆς περιουσίας αὐτοῦ.

(1) Τὰ χρέη τὰ συναπτόμενα ἐν ὑγιεῖ καταστάσει εἶναι καὶ θεωροῦνται γενικώτερα καὶ προτιμότερα, εἴτε συνίστανται εἰς συγκεκριμένα πράγματα, εἴτε εἰς ὀφειλήν, εἴτε συνήφθησαν μετὰ κληρονόμου, εἴτε μετὰ ξένου. Προτιμῶνται δὲ τῶν χρεῶν τῶν ὁμολογουμένων ἐν ἐπιθανατίῳ καταστάσει, διότι ἡ ὁμολογία ἡ γενομένη ἐν τοιαύτῃ καταστάσει θεωρεῖται πάντοτε ὡς ὕποπτος, ἀδιάφορον ἂν ἀναφέρηται εἰς τὴν ὑγιᾶ αὐτοῦ κατάστασιν. Ἀλλ' ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ ἐν ἐπιθανατίῳ καταστάσει γενομένη ὁμολογία ἀποδεικνύηται διὰ γνωστῶν καὶ πειστικῶν μέσων, τὰ ἐκ ταύτης προκύπτοντα χρέη θεωροῦνται ὡς χρέη γινόμενα ἐν ὑγιεῖ κατα-

ΑΡΘΡΟΝ 1603ον

«Ὅταν τις ὁμολογήσῃ κατὰ τὴν θανατηφόρον ἀσθένειάν του ὅτι ἐπληρώθη ὅσα εἶχε νὰ λάβῃ ἀπὸ ξένου τινός, παρατηρεῖται:»

«Ἐὰν τὸ δάνειον τοῦτο συνήφθη ἐν καιρῷ τῆς ἀσθενείας αὐτοῦ, ἡ ὁμολογία του αὕτη εἶναι ἔγκυρος».

«Ἀλλ' οὐδόλως ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῶν δανειστῶν τῶν χρεῶν τῆς ὑγιείας».

«Ἀλλ' ἐὰν τὸ δάνειον τοῦτο συνήφθη ἐν καιρῷ τῆς ὑγιείας αὐτοῦ, ἐν πάσῃ περιπτώσει εἶναι ἔγκυρος (ἡ ὁμολογία)».

«Εἴτε ὑπάρχουσι χρέη ὑγιείας, εἴτε μή».

«Π. χ. ἐάν, ἀφοῦ ἀσθενής τις ἐν καταστάσει ἀσθενείας διατελῶν πωλήσῃ πρᾶγμά τι, ὁμολογήσῃ ὅτι ἔλαβε τὸ τίμημα, ἡ ὁμολογία αὕτη εἶναι μὲν ἔγκυρος, ἀλλ' ἐὰν ὑπάρχωσι δανεισταὶ χρεῶν ὑγιείας, οὗτοι δύνανται νὰ μὴ θεωρήσωσιν ὡς ἔγκυρον τὴν ὁμολογίαν ταύτην».

«Ἀλλ' ἐάν, ἀφοῦ τις ἐν ὑγιείᾳ διατελῶν πωλήσῃ πρᾶγμά τι, ὁμολογήσῃ ἐν τῇ θανατηφόρῳ ἀσθενείᾳ του, ὅτι παρέλαβε τὸ τίμημα, ἡ ὁμολογία αὕτη ἐν πάσῃ περιπτώσει εἶναι ἔγκυρος· ἐὰν δὲ ὑπάρχωσι καὶ δανεισταὶ χρεῶν ὑγιείας, ὀφείλουσι καὶ οὗτοι νὰ θεωρήσωσιν ὡς ἔγκυρον τὴν ὁμολογίαν ταύτην» (1).

στάσει ἢ κατὰ τὴν τουρκικὴν ἔκφρασιν *χρέη ὑγιείας*, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει αἴρεται πᾶσα ὑπόνοια περὶ τῆς εἰκονικότητος τῆς ὁμολογίας. Τὸ δι' ἐνεχύρου ἢ ὑποθήκης ἐξασφαλιζόμενον χρέος εἶναι τὸ ἰσχυρότερον, τὰ χρέη τὰ συνομολογούμενα ἐν καταστάσει ὑγιείας εἰσὶν ἧττον ἰσχυρά, τὰ δὲ ὁμολογούμενα ἐν ἐπιθανατίῳ καταστάσει εἶναι τὰ ἀσθενέστερα. Ὁ ἐπιθανατίως ἀσθενῶν θεωρεῖται ὡς ἀπηγορευμένος, ὑπαρχουσῶν ὅμως γνωστῶν ἀποδείξεων, αἴρεται, ὡς εἴρηται, πᾶσα ὑπόνοια.

(1) Ἐν τῇ πρώτῃ περιπτώσει ἂν δὲν ὑπάρχωσι δανεισταὶ χρεῶν ὑγιείας, ἅπαντες δ' εἰσὶ δανεισταὶ χρεῶν ἐπιθανατίου καταστάσεως, ἡ ὁμολογία εἶναι ἔγκυρος, ἀλλ' ἂν ὑπάρχωσι δανεισταὶ χρεῶν ὑγιείας, ἡ ὁμολογία ὡς πρὸς αὐτοὺς δὲν εἶναι ἔγκυρος. Ἐν τῇ δευτέρᾳ περιπτώσει δέον νὰ ᾖ γνωστὸν διὰ πειστικῶν μέσων, ὅτι ἡ ἀπαίτησις προέρχεται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ὑγιοῦς καταστάσεως, ἀλλ' ἂν τοῦτο δὲν εἶναι γνωστὸν καὶ ἀποδεικνύηται μόνον διὰ τῆς ὁμολογίας τῆς γινομένης ἐν ἐπιθανατίῳ

ΑΡΘΡΟΝ 1604ον

«Οὐδεὶς δύναται κατὰ τὴν θανατηφόρον ἀσθένειάν του, καταβάλλων τὸ πρός τινα τῶν δανειστῶν του χρέος αὐτοῦ, νὰ παραβλάψῃ τὰ δικαιώματα τῶν λοιπῶν δανειστῶν».

«Ἀλλὰ τὰ χρέη, τὰ ὁποῖα συνῆψε καὶ τὸ τίμημα τοῦ πράγματος ὅπερ ἠγόρασε κατὰ τὴν ἀσθένειάν του, δύναται νὰ πληρώσῃ» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1605ον

«Ἐν ταῖς διατάξεσι ταύταις ἡ πραγματικὴ ἐγγύησις θεωρεῖται ὡς πρωτοφειλή».

«Ὅθεν δὲν εἶναι ἐκτελεστὴ ἡ ἐγγύησις, ἣν δίδει τις ἐν τῇ θανατηφόρῳ ἀσθενείᾳ αὐτοῦ διὰ χρέος τοῦ κληρονόμου του, ἢ δι' ἀπαίτησιν αὐτοῦ».

«Ὅταν δὲ ἐγγυηθῇ ὑπὲρ ξένου, ἡ ἐγγύησις ἰσχύει ἐπὶ τοῦ τρίτου τῆς περιουσίας του».

«Ἀλλ' ὅταν ἐν θανατηφόρῳ ἀσθενείᾳ διατελῶν, ὁμολογήσῃ ὅτι ἐγένετο ἐγγυητὴς ὑπὲρ τοῦ ξένου, ἐνῷ διετέλει ὑγιής, ἡ ἐγγύησις ἰσχύει ἐφ' ὅλης τῆς περιουσίας αὐτοῦ».

«Ἀλλ' ἂν ὑπάρχωσι χρέη ὑγιείας προτιμῶνται» (2).

καταστάσει, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ὁμολογία αὕτη οὐδὲν ἔχει κῦρος ὡς πρὸς τοὺς δανειστὰς τῶν χρεῶν τῶν συνομολογηθέντων κατὰ τὴν ὑγιᾶ κατάστασιν.

(1) Δὲν δύναται νὰ παραβλάψῃ τὰ δικαιώματα τῶν λοιπῶν κληρονόμων, διότι ἐν ᾗ περιπτώσει πληρώσῃ δανειστήν τινα, οἱ λοιποὶ θεωροῦνται ὡς συνεταιρικῶς δανείσαντες καὶ ἐπομένως ἅπαντες λαμβάνουσι τὸ ἀναλογοῦν εἰς αὐτοὺς μερίδιον. Τὰ χρήματα, ἅτινα ὁ ἐπιθανατίως ἀσθενῶν δανείζεται, δέον νὰ ἀποδεικνύωνται διὰ πειστικῶν μέσων, δὲν ἀρκεῖ δὲ μόνη ἡ ὁμολογία τοῦ ἀσθενοῦς· οὕτω δ' αἴρεται πᾶσα ὑπόνοια περὶ ὑπεξαιρέσεως μέρους τῆς κληρονομίας.

(2) Κατὰ τὸν ὁρισμὸν τῆς ἐγγυήσεως αὕτη θεωρεῖται ὡς ἀρχικὸν χρέος, ἐπομένως καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ ἀσθενοῦντος ὁμολογία περὶ ἐγγυήσεως θεωρεῖται ὡς ὁμολογία ἀρχικοῦ χρέους.

ΤΙΤΛΟΣ Δ'

Περὶ ἐγγράφου ἀποδείξεως.

اقرار بالكتابه بيانسدر

(Ἰκράρι π'ιλ-κιταπ ὲ π'εγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1606ον

«Ἡ διὰ τῆς γραφῆς ὁμολογία θεωρεῖται ὡς διὰ τῆς γλώσσης (προφορικὴ) ὁμολογία (ἴδε ἄρθρ. 69)» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1607ον

«Ἡ διαταγή, ἣν δίδει τις εἰς ἄλλον ἵνα γράψῃ τὴν ὁμολογίαν του, ἰσοδυναμεῖ πρὸς ὁμολογίαν».

«Ὅθεν τὸ γραμμάτιον, τὸ ὁποῖον διατάσσει τις τῷ γραφεῖ ἵνα γράψῃ περὶ τοῦ ὅτι ὀφείλει τόσα γρόσια εἰς τὸν δεῖνα καὶ γραφὲν ὑπογράφει ἢ σφραγίζει, θεωρεῖται ὡς ἔγγραφος ὁμολογία, ὡς τὸ ἰδιοχείρως γραφὲν γραμμάτιον» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1608ον

«Αἱ ἐγγραφαὶ ἐν τοῖς παρὰ τοῖς ἐμπόροις συνειθιζομένοις βιβλίοις θεωροῦνται ἐπίσης ὡς ἔγγραφοι ὁμολογίαι».

«Π. χ. ἐὰν ἔμπορός τις ἐγγράψῃ ἐν τῷ βιβλίῳ αὐτοῦ, ὅτι ὀφείλει τόσα γρόσια εἰς τὸν δεῖνα, θεωρεῖται ὡς ὁμολογῶν ὅτι ὀφείλει αὐτῷ τὸ ποσὸν ἐκεῖνο καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἡ ἐγγραφὴ αὕτη εἶναι ἰσχυρὰ καὶ σεβαστὴ ὡς προφορικὴ ὁμολογία» (3).

---

(1) Τὸ κεφάλαιον τοῦτο περὶ ἐγγράφου ὁμολογίας στηρίζεται ἐπὶ τοῦ 69 ἄρθρου, καθ' ὃ ἡ γραφὴ ἰσοδυναμεῖ τῷ προφορικῷ λόγῳ.

(2) Καὶ ἐν ᾗ περιπτώσει ὁ διαταχθεὶς ἵνα γράψῃ ὁμολογίαν τινὰ δὲν ἐκτελέσῃ τὴν διαταγὴν καὶ ἀποδειχθῇ τοῦτο ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, ἡ ὁμολογία θεωρεῖται ἔγκυρος.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1320).

(3) Ἐννοεῖται δὲ εὐχερέστατα ὅτι αἱ ἐν τοῖς βιβλίοις ἐγγραφαὶ τῶν ἐμπόρων ὑπὲρ ἑαυτῶν κατὰ μὴ ἐμπόρων οὐδὲν ἔχουσι τὸ κῦρος, διότι οὐδεὶς δύναται νὰ πλάσῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ ἀπόδειξιν· ἐὰν τοιοῦτόν τι ἐπετρέπετο

ΑΡΘΡΟΝ 1609ον

«Τὸ χρεωστικὸν γραμμάτιον, τὸ ὁποῖον γράψας τις ἰδιοχείρως ἢ διὰ γραφέως τινός, δίδει εἰς ἄλλον ὑπογεγραμμένον ἢ ἐσφραγισμένον, ἂν ἦ συντεταγμένον συμφώνως πρὸς τὰς διατυπώσεις καὶ τὰ ἔθιμα, εἶναι ἔγγραφος ὁμολογία ἰσχυρὰ καὶ σεβαστὴ ὡς προφορικὴ ὁμολογία».

«Καὶ αἱ συνήθως διδόμεναι ἀποδείξεις παραλαβῆς εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ὑπάγονται» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1610ον

«Ἐὰν ἀναγνωρίζων τις ὡς ἴδιον τὸ χρεωστικὸν γραμμάτιον, τὸ ὁποῖον κατὰ τὰ ἀνωτέρω γράψας ὁ ἴδιος ἢ δι' ἄλλου συμφώνως πρὸς τὰς διατυπώσεις, ἔδωκεν ὑπογεγραμμένον ἢ ἐσφραγισμένον, ἀρνηθῇ τὸ ἐν αὐτῷ ἀναφερόμενον χρέος, δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ ἄρνησις αὐτοῦ, ὀφείλοντος νὰ πληρώσῃ τὸ χρέος αὐτοῦ».

«Ἀλλ' ἐν ᾗ περιπτώσει ἀρνηθῇ ὅτι τὸ γραμμάτιον εἶναι ἰδικόν του, ἐὰν ἡ γραφὴ ἢ ἡ σφραγίς του εἶναι γνωστή, δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ ἄρνησις αὐτοῦ, ἀλλ' ἐκτελεῖται τὸ γραμμάτιον».

«Ἀλλ' ἐὰν ἡ γραφὴ καὶ σφραγίς του δὲν εἶναι γνωσταί, προσκαλεῖται νὰ γράψῃ τι, ὅπερ δεικνύεται εἰς πραγματογνώμονας· ἐὰν δὲ οὗτοι εἴπωσιν ὅτι ἀμφότεραι αἱ γραφαὶ εἶναι ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ προσώπου, διατάσσεται (ὁ ὀφειλέτης) νὰ καταβάλῃ τὸ ρηθὲν χρέος».

ἅπασα ἡ περιουσία τῶν πολιτῶν θὰ ἐξηρτᾶτο ἐκ τῆς ἀσυνειδησίας ἢ τῆς ἀκορεστίας τῶν ἐμπόρων, δικαιουμένων διὰ μιᾶς ἐγγραφῆς ἐν τοῖς βιβλίοις αὐτῶν νὰ ἀφαιρέσωσι τὴν περιουσίαν παντός.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1330).

(1) Τῶν ἁπλῶν γραμματίων ὁ τύπος δὲν εἶναι πολύπλοκος, ἀρκεῖ μόνον νὰ φέρῃ χρονολογίαν, νὰ ὁρίζῃ τὸ δανεισθὲν ποσόν, τὸ ὄνομα τοῦ δανειστοῦ καὶ ὀφειλέτου καὶ νὰ περιέχῃ ὁμολογίαν χρέους. Ὁ τύπος τῶν ἐμπορικῶν γραμματίων ὁρίζεται ἐν τῷ ἐμπορικῷ νόμῳ.

«Ἐν γένει ἐὰν τὸ γραμμάτιον εἶναι ἀπηλλαγμένον ὑπονοίας, δόλου καὶ παραποιήσεως, ἡ ἐκτέλεσις ἐνεργεῖται κατ' αὐτό.

«Ἀλλ' ὅταν δὲν εἶναι ἀπηλλαγμένον ὑπονοίας καὶ ὁ ὀφειλέτης ἀρνῆται τὸ χρέος καὶ ὅτι τὸ γραμμάτιον εἶναι ἰδικόν του, τῇ αἰτήσει τοῦ ἐνάγοντος ἐπιβάλλεται αὐτῷ ὅρκος περὶ τοῦ ὅτι δὲν ὀφείλει καὶ ὅτι τὸ γραμμάτιον δὲν εἶναι ἰδικόν του» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1611ον

«Ἐάν τις, ἀφοῦ ἐκδώσῃ χρεωστικὸν γραμμάτιον συντεταγμένον ὡς εἴρηται κατὰ τὰς διατυπώσεις, ἀποθάνῃ, ἐν ᾗ περιπτώσει οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ ἀναγνωρίζωσιν ὅτι εἶναι τοῦ ἀποθανόντος, ὀφείλουσι νὰ πληρώσωσι τὸ χρέος ἐκεῖνο ἐκ τῆς κληρονομίας τοῦ ἀποθανόντος».

«Ἀλλ' ὅταν ἀρνοῦνται ὅτι τὸ γραμμάτιον ἐκεῖνο εἶναι τοῦ ἀποθανόντος, ἂν ἡ γραφὴ καὶ ἡ σφραγὶς αὐτοῦ εἶναι γνωστή, τὸ γραμμάτιον ἐκεῖνο ἐκτελεῖται» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1612ον

«Ἐὰν ἀνακαλυφθῇ μεταξὺ τῆς ἐγκαταλειφθείσης περιουσίας ἀποθανόντος τινὸς βαλάντιον πλῆρες χρημάτων καὶ ἐπ' αὐτοῦ σημείωσις γεγραμμένη διὰ τῆς γραφῆς τοῦ ἀποθανόντος: *τὸ βαλάντιον τοῦτο ἀνήκει εἰς τὸν δεῖνα, εὑρίσκεται δὲ εἰς τὰς χεῖράς μου ὡς ἐμπεπιστευμένον πρᾶγμα*, τὸ βαλάντιον

---

(1) (Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1324).

(2) Ἡ διαφορὰ ἡ ὑφισταμένη μεταξὺ κύρους γραμματίου ἀποθανόντος καὶ ζῶντος εἶναι ἡ ἑξῆς: Ἐν μὲν τῇ ἐξελέγξει γραμματίου ζῶντος, ἐν ᾗ περιπτώσει δὲν εἶναι γνωστὴ ἡ γραφὴ ἢ ἡ σφραγὶς αὐτοῦ, ἀρκεῖ νὰ ᾖ γνωστὴ ἡ γνησιότης ἢ μόνον τῆς γραφῆς ἢ μόνον τῆς σφραγίδος (ἴδε ἄρθρ. 1610, § 2), ἐν δὲ τῇ ἐξελέγξει γραμματίου ἀποθανόντος δέον νὰ ᾖ γνωστὴ καὶ ἡ γραφὴ καὶ ἡ σφραγίς, ἐὰν δὲ εἶναι γνωστὸν τὸ ἓν μόνον, τότε τὸ γραμμάτιον δὲν εἶναι ἐκτελεστόν.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1323 καὶ 1324).

τοῦτο λαμβάνει ἐκεῖνος ἀπὸ τὴν κληρονομίαν τοῦ ἀποθανόντος, μὴ ὑπαρχούσης ἀνάγκης ἄλλης τινὸς ἀποδείξεως».

Χρονολογία τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Διατάγματος:

Ζεμαζὴλ-ἐββὲλ 1293.

Ἀχμὲτ Δζεβδέτ, ὑπουργὸς τῆς δικαιοσύνης.
Ἐσσεὴδ Χαλήλ, φύλαξ τῶν ρητρῶν.
Σεὴφ-οὔδ-Δήν, μέλος τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους.
Ἐσσεὴδ Ἀχμὲτ Χουλουσῆ, μέλος τοῦ ἱερονομ. ἐλεγκτ. Συμβουλίου.
Ἐσσεὴδ Ἀχμὲτ Χιλμῆ, ἀντιπρόεδρος τοῦ ἀκυρωτικοῦ.
Ἀχμὲμ Χαλίδ, μέλος τοῦ ἱερονομικοῦ ἐλεγκτικοῦ Συμβουλίου.
Ὁμὲρ Χιλμῆ, ἀρχισυντάκτης τῶν ρητρῶν.
Ἀπτοὺς Σεττάρ, βοηθὸς τοῦ ἀναθεωρητοῦ τῶν ἀποφάσεων.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΙΓ΄ ΒΙΒΛΙΟΥ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Τίτλος Α'. Περὶ τῶν ὅρων τῆς ὁμολογίας. Ἄρθρ. 1572—1578 Σελ. 791—795

Τίτλος Β'. Περὶ τῶν ὅρων τοῦ ἐγκύρου τῆς ὁμολογίας. Ἄρθρ. 1579—1586 » 795—799

Τίτλος Γ'. Περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ὁμολογίας.

Κεφάλαιον Α'. Περὶ γενικῶν ἀποτελεσμάτων. Ἄρθρ. 1587—1590 » 799—802

Κεφάλαιον Β'. Περὶ ἀρνήσεως κυριότητος καὶ περὶ εἰκονικότητος. Ἄρθ. 1591—1594 » 802—805

Κεφάλαιον Γ'. Περὶ ὁμολογίας ἀσθενοῦντος. Ἄρθρ. 1595—1605 » 805—813

Τίτλος Δ'. Περὶ ἐγγράφου ἀποδείξεως. Ἄρθρ. 1606—1612 » 814—817

ΑΣΤΥΚΟΣ ΚΩΔΗΞ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΙΔ΄

كتاب الدعوى

ΠΕΡΙ ΑΓΩΓΗΣ

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗ ΚΥΡΩΣΙΣ
ΕΚΤΕΛΕΣΘΗΤΩ ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΙΔ΄.
ΠΕΡΙ ΑΓΩΓΗΣ

ΔΙΑΙΡΟΥΜΕΝΟΝ

εἰς ἕνα πρόλογον καὶ δύο τίτλους.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Περί τινων νομικῶν ὅρων.

بعض اصطلاحات فقهيه بيانندەدر

(Πάζι ἰστιλαχάτι φιχχηγὲ π'εγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1613ον

«دعوى (δ'ἀβά) ἀγωγή, εἶναι τὸ νὰ ἀπαιτήσῃ τις ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ παρ' ἄλλου τὸ δίκαιόν του».

«Ὁ μὲν λέγεται مدعى (μουδἀή), ἐνάγων, ὁ δὲ مدعى عليه (μουδάα ἀλέηχ), ἐναγόμενος» (1).

---

(1) Ἀγωγὴ κυρίως καλεῖται ἡ πρᾶξις, δι' ἧς ἐπιδιώκεται δικαστικῶς ἡ ἀνόρθωσις προσβληθέντων δικαίων· ἐπομένως πᾶν δίκαιον ἀνεγνωρισμένον ὑπὸ τῶν νόμων ἔχει ἀναγκαίως συνοπαδὸν τὴν ἀγωγήν. Τῶν ἀγωγῶν ὑπάρχουσι διάφορα εἴδη, περὶ ὧν πραγματεύεται ἡ πολιτικὴ δικονομία (اصول محاكمات حقوقيه οὐλούσι μουχακεμέϊ χουκουκηγέ). Ἡ ἀγωγὴ δέον νὰ ἐγείρηται ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, πᾶσα δὲ ἄλλη ἀπαί-

ΑΡΘΡΟΝ 1614ον

«مدة (μουδάά) ἀπαίτησις, ἐπίδικον εἶναι τὸ πρᾶγμα δι' ὃ ἐγείρει τὴν ἀγωγὴν ὁ ἐνάγων· λέγεται δὲ καὶ مدة (μουᾶα πίχ), ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς».

ΑΡΘΡΟΝ 1615ον

«تناقض (τεναχούζ) ἀντίφασις, εἶναι τὸ νὰ ρηθῇ προηγουμένως ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος λόγος τις ἀντιφάσκων πρὸς τὴν ἀγωγήν του, δηλαδὴ προκαλῶν τὴν ἀκυρότητα τῆς ἀγωγῆς του» (1).

τησις γινομένη ἐξωδίκως δὲν ὀνομάζεται ἀγωγή. Χρῆσις τῆς ἀγωγῆς γίνεται διὰ τὰ δικαιώματα τὰ ἀναγόμενα εἰς τὰ τοῦ κόσμου τούτου καὶ οὐχὶ εἰς τὰ τοῦ θεοῦ. Ἐνάγων εἶναι κυρίως ὁ δικαιούμενος κατὰ βούλησιν νὰ παραιτηθῇ τὴν ἀγωγὴν καὶ μὴ ἐκβιαζόμενος εἰς τὴν ἐξακολούθησιν τῆς δίκης, ἐνῷ ἐναγόμενος τοὐναντίον ὁ ἐκβιαζόμενος. Τινὲς τῶν νομοδιδασκάλων ὁρίζοντες ἄλλως τοὺς διαδίκους, λέγουσιν ὅτι ὁ ἀρνούμενος εἶναι ὁ ἐναγόμενος, ὁ δὲ ἕτερος ὁ ἐνάγων, ἀλλ' ὡς δηλοῦται καὶ ἐν τοῖς σχολίοις ἡμῶν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου 76, σελ. 86, § 2 πολλάκις ὑπὸ τὸν τύπον ἀρνήσεως ὑποκρύπτεται θετικὸς ἰσχυρισμὸς καὶ τ' ἀντίθετον, π. χ. ὁ θεματοφύλαξ διϊσχυριζόμενος ὅτι ἀπέδωκε τὴν παρακαταθήκην ἢ ὅτι αὕτη ἀπωλέσθη ἀνυπαιτίως, ἀρνεῖται τὴν εὐθύνην αὐτοῦ διὰ τὴν ἀποζημίωσιν καὶ διὰ τοῦτο ὁ δικαστὴς ἐπιβάλλει αὐτῷ ὅρκον καὶ οὐχὶ ἀπόδειξιν, καθόσον, ὡς γνωστόν, ὁ ὅρκος ἐπιβάλλεται τῷ ἀρνουμένῳ. Ἡ διαστολὴ αὕτη τῶν διαδίκων εἰς ἐνάγοντα καὶ ἐναγόμενον διὰ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τοῦ ἀρνουμένου καὶ μὴ χρησιμεύει εἰς τὴν ἐπιβολὴν τοῦ βάρους τῆς ἀποδείξεως ἢ τοῦ ὅρκου. Ἐν γένει αἱ λέξεις ἐνάγων (actor, petitor) καὶ ἐναγόμενος (reus fugiens) ἔχουσι διττὴν σημασίαν α' τὴν ἐμφαίνουσαν τὴν θέσιν τῶν διαδίκων ἐν τῇ δίκῃ. β' τὴν δηλοῦσαν τὸν σκοπὸν ὃν ἕκαστος αὐτῶν ἐπιδιώκει. Κυρίως ἐνάγων λέγεται ὁ τὴν ἔναρξιν τοῦ δικαστικοῦ ἀγῶνος ποιούμενος, ὁ ἐπιδιώκων δικαστικῶς τὴν ἀνόρθωσιν προσγενομένης εἰς αὐτὸν ἀδικίας, ὁ ἐνάγων ζητεῖ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον νὰ βελτιώσῃ διὰ τῆς ἀγωγῆς τὰ ἑαυτοῦ, ὁ δὲ ἐναγόμενος νὰ μὴ τὰ χειροτερεύσῃ.

(1) Ὁ ἀντιφάσκων λέγεται متناقض (μουτεναχήζ), ὁ δὲ ἀντιφατικὸς λόγος مناقض (μουναχήζ). Ἀντίφασις λογικῶς λέγεται ἡ πρότασις ἡ ἀντικειμένη ἑτέρᾳ κατά τε τὸ ποιὸν καὶ τὸ ποσόν.

ΤΙΤΛΟΣ Α΄

Περὶ τῶν ὅρων καὶ ἀποτελεσμάτων τῆς ἀγωγῆς καὶ περὶ ἀποκρούσεως τῆς ἀγωγῆς.

(Περιέχει τέσσαρα κεφάλαια).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄

Περὶ τῶν ὅρων τοῦ κύρους τῆς ἀγωγῆς.

دعوانك شروط صحتى بيانلدر

(Δάβανὶν σ'ουρούτι σιχατὴ πεγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1616ον

«Ὁ τε ἐνάγων καὶ ἐναγόμενος δέον νὰ ὦσιν ἐχέφρονες».

«Τοῦ παράφρονος καὶ τοῦ μὴ ἀνεπτυγμένην τὴν κρίσιν ἔχοντος ἀνηλίκου, ἡ ἀγωγὴ δὲν εἶναι ἔγκυρος».

«Ἀλλ' οἱ ἐπίτροποι καὶ κηδεμόνες αὐτῶν παρίστανται ἀντ' αὐτῶν δυνάμει τῆς ἐπιτροπείας καὶ κηδεμονείας ὡς ἐνάγοντες ἢ ἐναγόμενοι».

ΑΡΘΡΟΝ 1617ον

«Ὁ ἐναγόμενος δέον νὰ ᾖ πρόσωπον ὡρισμένον».

«Ὅθεν ἐὰν ὁ ἐνάγων εἴπῃ ὅτι ἔχει νὰ λάβῃ ἀορίστως ἀπό τινος ἢ ἀπό τινων τῶν κατοίκων τοῦ δεῖνος χωρίου τόσα γρόσια, ἡ ἀγωγὴ δὲν εἶναι ἔγκυρος, ἀλλ' ὀφείλει νὰ ὁρίσῃ τὸν ἐναγόμενον» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1618ον

«Κατὰ τὴν συζήτησιν τῆς ἀγωγῆς, δέον ὁ ἀντίδικος νὰ ᾖ παρών».

«Ὅταν δὲ ὁ ἐναγόμενος ἀρνῆται νὰ προσέλθῃ εἰς τὸ δικαστήριον καὶ νὰ ἀποστείλῃ πληρεξούσιον, ἐφαρμόζονται τὰ ἐν

(1) Ὁ ἐναγόμενος δέον νὰ ᾖ ὡρισμένον πρόσωπον, διότι πρέπει νὰ προσκληθῇ καὶ παραστῇ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, ἄλλως ἐκ τοῦ προσώπου τοῦ ἐναγομένου ὁρίζεται ἡ ἁρμοδιότης τοῦ δικάσοντος δικαστηρίου.

τῷ βιβλίῳ περὶ δικαστικῆς ἐξουσίας καὶ ἀποράσεως διαγραφόμενα» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1619ον

«Τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς δέον νὰ ἦ γνωστὸν (ὡρισμένον)».

«Ἐὰν εἶναι ἄγνωστον, ἡ ἀγωγὴ δὲν εἶναι ἔγκυρος» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1620ον

«Ἡ γνῶσις τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἀγωγῆς προσγίνεται διὰ τῆς δείξεως ἢ διὰ τῆς περιγραφῆς».

«Ὅθεν ἂν τὸ πρᾶγμα εἶναι κινητὸν καὶ εὑρίσκηται ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ δικαστηρίου, ἀρκεῖ νὰ δειχθῇ».

«Ἐὰν δὲν εὑρίσκηται ἐκεῖ, καθίσταται γνωστὸν διὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τῆς δηλώσεως τῆς ἀξίας του».

«Ἐὰν δὲ εἶναι ἀκίνητον κτῆμα, ὁρίζεται διὰ τῆς δηλώσεως τῶν συνόρων αὐτοῦ».

«Καὶ ἐὰν εἶναι χρέος, δέον νὰ δηλωθῇ τὸ γένος, τὸ εἶδος, τὸ ποιὸν καὶ τὸ ποσόν».

«Ὡς διασαφοῦνται ἐν τοῖς κατωτέρω ἄρθροις» (3).

ΑΡΘΡΟΝ 1621ον

«Ἐὰν τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς, κινητὸν ὄν, εὑρίσκηται ἐν τῷ δικαστηρίῳ, ὁ ἐνάγων δεικνύων αὐτὸ διὰ τῆς χειρὸς διατυποῖ τὴν ἀγωγήν του οὕτω: Ἰδοὺ τοῦτο εἶναι ἰδικόν μου,

---

(1) Ἡ ἀγωγὴ δὲν διδάζεται ἀπόντος τοῦ ἐναγομένου, οὗτινος μὴ παρουσιαζομένου διορίζεται ἐξ ἐπαγγέλματος πληρεξούσιος προωρισμένος ν' ἀρνῆται πάντοτε τὰς ἐνστάσεις καὶ διϊσχυρισμοὺς τοῦ ἐνάγοντος, ἐπομένως διὰ τῆς παραστάσεως τοῦ πληρεξουσίου τούτου ἀποκλείεται ἡ ἐρημοδικία, δικαζομένων τρόπον τινα τῶν διαδίκων κατ' ἀντιμωλίαν.

(2) Ἀγνώστου ὄντος τοῦ ἐπιδίκου πράγματος, οὔτε ἀποδείξεις εἶναι δυνατὸν νὰ διαταχθῶσιν, οὔτε ὅρκος νὰ ἐπιβληθῇ. Ἀλλ' ἐν ταῖς ἀγωγαῖς περὶ σφετερισμοῦ καὶ ἐνεχύρου ἡ ἄγνοια τοῦ ἐπιδίκου ἐπιτρέπεται (ἴδε ἄρθρ. 1621).

(3) Ἡ δεῖξις τοῦ ἐπιδίκου πράγματος εἶναι ἡ τελειοτέρα καὶ ἀκριβεστέρα περιγραφὴ αὐτοῦ, διὰ τοῦτο ὅταν τὸ ἐπίδικον εὑρίσκηται ἐν τῷ δικαστηρίῳ, οὐδεμία ἀνάγκη περιγραφῆς ὑπάρχει.

ὁ ἄνθρωπος οὗτος κατέχει αὐτὸ ἀδίκως, ἐξαιτοῦμαι νὰ μοὶ ἀποδοθῇ. Ἀλλ' ἐὰν δὲν εὑρίσκηται (τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς) ἐν τῷ δικαστηρίῳ καὶ εἶναι δυνατὸν νὰ προσαχθῇ ἄνευ δαπάνης, μεταφέρεται εἰς τὸ δικαστήριον, ἵνα δεικνύηται κατὰ τὴν ἀγωγήν, τὴν κατάθεσιν τῆς μαρτυρίας, ἢ καὶ τῆς ὁρκοδοσίας».

«Ἐὰν δὲ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ προσαχθῇ ἄνευ δαπάνης, ὁ ἐνάγων περιγράφει αὐτὸ καὶ δηλοῖ τὴν ἀξίαν του»

«Ἀλλ' ἐν ταῖς ἀγωγαῖς περὶ σφετερισμοῦ καὶ ἐνεχύρου δὲν ἀπαιτεῖται νὰ δηλωθῇ ἡ ἀξία του».

«Π. χ. ἐὰν εἴπῃ: ἐσφετερίσθη ἓν σμαράγδινον δακτυλίδιόν του, καὶ δὲν δηλώσῃ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ, καὶ μάλιστα ἐὰν εἴπῃ ὅτι δὲν γνωρίζει τὴν ἀξίαν αὐτοῦ, ἡ ἀγωγή του εἶναι ἔγκυρος» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1622ον

«Ἐὰν τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς σύγκηται ἐκ πραγμάτων διαφόρου γένους, εἴδους καὶ ποιότητος, ἀρκεῖ νὰ δηλωθῇ τὸ ὅλον τῆς ἀξίας αὐτῶν».

«Δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ὁρίζηται ἰδιαιτέρως ἡ ἀξία ἑνὸς ἑκάστου» (2).

---

(1) Διὰ τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ νὰ εἴπῃ ὁ ἐνάγων, ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου: *τὸ πρᾶγμα τοῦτο εἶναι ἰδικόν μου*, ὁρίζεται τὸ δικαίωμα αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ πράγματος. Ἐπίσης δέον νὰ εἴπῃ: *ἀδίκως ὁ ἐναγόμενος κατέχει αὐτό*, διότι πολὺ πιθανὸν τὸ πρᾶγμα νὰ εὑρίσκηται ὑπὸ τὴν κατοχὴν τοῦ ἐναγομένου δικαίως καὶ νομίμως, ὡς π. χ. λόγῳ ἐνεχυρασίας, ἢ διότι κατέχει αὐτὸ ὡς πωλητής, ἄχρις οὗ λάβῃ τὸ συμφωνηθὲν τίμημα. Ἐν ταῖς ἀγωγαῖς περὶ σφετερισμοῦ καὶ ἐνεχύρου προτιμότερον εἶναι νὰ ὁρίζηται ἡ τιμὴ τοῦ πράγματος· ἀλλὰ δὲν βλάπτει ἡ παρασιώπησις αὐτοῦ, διότι πολὺ πιθανὸν ὁ ἐνάγων νὰ μὴ γινώσκῃ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ, καθὼς π. χ. οἱ κληρονόμοι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀγνοοῦσι τὴν ἀξίαν τῶν κληρονομουμένων πραγμάτων· ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει δέον νὰ δηλοῦται τὸ γένος, τὸ εἶδος καὶ τὸ ποιόν.

(2) Ὁ προσδιορισμὸς τῆς τιμῆς εἶναι ἡ σχετικῶς ἀκριβεστέρα περιγραφὴ τοῦ πράγματος, ὅθεν ὁ προσδιορισμὸς αὐτῆς ἐπὶ πολλῶν ἐπιδίκων πραγμάτων αἴρει πᾶσαν ἀμφιβολίαν περὶ αὐτῶν καὶ ἀπαλλάττει τό τε δικαστήριον καὶ τοὺς διαδίκους ἀπεραντολογίας.

ΑΡΘΡΟΝ 1623ον

«Ἐὰν τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς εἶναι ἀκίνητον κτῆμα, δέον κατὰ τὴν ἀγωγὴν καὶ τὴν κατάθεσιν τῆς μαρτυρίας, νὰ δηλωθῇ ἡ πόλις καὶ τὸ χωρίον, ἡ συνοικία, ἡ ὁδός, (ἐν ᾗ κεῖται), τὰ τέσσαρα σύνορα, ἢ τὰ τρία, καὶ ἂν ὑπάρχωσι κύριοι τῶν συνόρων, τὰ ὀνόματα αὐτῶν καὶ τῶν πατέρων καὶ πάππων αὐτῶν. Ἀρκεῖ ὅμως ἡ μνεία μόνον τοῦ ὀνόματος καὶ ἐπιθέτου τοῦ γνωστοῦ καὶ περιωνύμου, δὲν ἀπαιτεῖται δὲ νὰ μνημονευθῶσι τὰ ὀνόματα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ πάππου αὐτοῦ».

«Ἐπίσης ἐὰν τὸ ἀκίνητον ἐκεῖνο κτῆμα ἕνεκα τῆς φήμης του δὲν ἔχῃ ἀνάγκην ὁρισμοῦ διὰ περιγραφῆς τῶν συνόρων αὐτοῦ, δὲν ἀπαιτεῖται ἡ δήλωσις τῶν συνόρων του εἴτε ἐν τῇ ἀγωγῇ, εἴτε ἐν τῇ καταθέσει τῆς μαρτυρίας».

«Ὡσαύτως δέ, ἐὰν ὁ ἐνάγων λέγων ὅτι τὸ ἀκίνητον κτῆμα, τοῦ ὁποίου τὰ ὅρια περιγράφονται ἐν τῷ ἐγγράφῳ τούτῳ, εἶναι ἰδικόν του, κινήσῃ ἀγωγήν, αὕτη εἶναι ἔγκυρος» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1624ον

«Ἐὰν ὁ ἐνάγων δηλώσῃ μὲν ἀκριβῶς τὰ ὅρια, ἀλλ' εἴπῃ ἐπὶ πλέον ἢ ἔλαττον τὸ ποσὸν τῶν πήχεων ἢ στρεμμάτων τοῦ ἀκινήτου κτήματος, δὲν παραβλάπτεται τὸ κῦρος τῆς ἀγωγῆς αὐτοῦ» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1625ον

«Ἐν τῇ ἀγωγῇ περὶ τῆς ἀξίας τοῦ ἀκινήτου κτήματος δὲν ἀπαιτεῖται ἡ δήλωσις τῶν συνόρων» (3).

---

(1) Ἡ περιγραφὴ ἄρχεται ἀπὸ τῶν γενικωτέρων, κατόπιν τῶν εἰδικῶν καὶ τελευταῖον τῶν εἰδικωτάτων. Καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὰ σύνορα, ἀρκεῖ ἡ μνεία τῶν τριῶν μόνων, διότι τὸ κῦρος ἔγκειται εἰς τὰ πολλά. Ἀλλ' ἐνῇ περιπτώσει μετὰ τὴν δήλωσιν τῶν τριῶν συνόρων μνημονευθῇ ἐσφαλμένως καὶ τὸ τέταρτον, ἡ περιγραφὴ τοῦ κτήματος δὲν γίνεται ἐγκύρως, οὔτε λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ ἔνστασις, ὅτι ἡ ἀκριβὴς περιγραφὴ τῶν τριῶν συνόρων ἀρκεῖ διὰ τὴν νόμιμον περιγραφήν· τὸ ἓν σφάλμα ἢ ψεῦδος καταστρέφει τὸ κῦρος τῶν ἄλλων.

(2) Διὰ τοῦ προσδιορισμοῦ τῶν συνόρων ὁρίζεται τὸ κτῆμα, ἑπομένως δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη τῆς ἀκριβοῦς μνείας τῆς ἐκτάσεως διὰ πήχεως· ἡ διαφορὰ τοῦ ποσοῦ τῶν πήχεων δὲν θεωρεῖται ὡς ἀντίφασις.

(3) Διότι τὸ ἐπίδικον πρᾶγμα, ὅπερ δέον νὰ ᾖ γνωστόν, δὲν εἶναι κτῆμα διὰ νὰ ὁρισθῇ, ἀλλὰ ἡ ἀξία μόνον αὐτοῦ.

ΑΡΘΡΟΝ 1626ον

«Ἐὰν τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς εἶναι χρέος, ὁ ἐνάγων ὀφείλει νὰ δηλώσῃ τὸ γένος, τὸ εἶδος, τὸ ποιὸν καὶ τὸ ποσὸν αὐτοῦ».

«Π. χ. ἀπαιτεῖται νὰ δηλώσῃ τὸ γένος λέγων χρυσὸν ἢ ἄργυρον, τὸ εἶδος λέγων ὀθωμανικὸν ἢ ἀγγλικὸν νόμισμα, τὸ ποιὸν λέγων νόμισμα καθαρὸν ἢ ἐπιμιγὲς καὶ ἐκ πόσου ποσοῦ σύγκειται».

«Ἀλλ' ἐὰν ἀπαιτήσῃ ἀπολύτως τόσα γρόσια, ἡ ἀγωγή του εἶναι ἔγκυρος καὶ ἀναφέρεται εἰς γρόσια, ἅτινα εἰσὶ γνωστὰ κατὰ τὸ ἔθιμον τοῦ τόπου».

«Ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει συνειθίζωνται δύο εἰδῶν γρόσια, καὶ τοῦ ἑνὸς ἡ ἀξία εἶναι μεγαλειτέρα τοῦ ἄλλου, τότε (ἡ ἀγωγὴ) ἀναφέρεται εἰς τὰ μικροτέρας ἀξίας».

«Καθὼς ἐὰν ἐναγάγῃ τις ζητῶν τόσα πεντάρια, ἡ ἀγωγὴ ἀναφέρεται εἰς μεταλλικὰ πεντάρια, τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν ἐποχήν μας εἶναι ἐκ τῶν ἐπιμιγῶν νομισμάτων» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1627ον

«Ὅταν τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς εἶναι συγκεκριμένον πρᾶγμα, δὲν ἀπαιτεῖται νὰ δηλωθῇ ἡ αἰτία τῆς κυριότητος, ἡ περὶ ἀπολύτου κυριότητος ἀγωγή, δηλ. ἂν εἴπῃ: τὸ πρᾶγμα τοῦτο εἶναι ἰδικόν μου, εἶναι ἔγκυρος».

«Ἀλλ' ἐὰν εἶναι χρέος, ἐρωτᾶται ἡ αἰτία καὶ ἀφορμή, δηλαδὴ ἂν εἶναι τίμημα πωληθέντος πράγματος, ἢ μίσθωμα, ἢ χρέος προερχόμενον ἐξ ἄλλης αἰτίας, καὶ ἐν γένει πόθεν προέρχεται τὸ χρέος» (2).

---

(1) Ἐν τῇ κατωτέρᾳ ποιότητι, τῇ μικροτέρᾳ ἀξίᾳ ἔγκειται ἡ βεβαιότης· αἴρεται πᾶσα ἀμφιβολία ὅταν γίνῃ παραδεκτὴ ἡ μικροτέρα ἀξία.

(2) Ἐν τῇ ἀγωγῇ περὶ πράγματος δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ προσδιορισθῇ ἡ αἰτία τῆς κυριότητος, ἀρκεῖ νὰ εἴπῃ ὁ ἐνάγων ἀπολύτως ὅτι εἶναι ἰδικόν του· ἐν ταῖς δίκαις ὅμως περὶ χρέους δὲν ἀρκεῖ τοῦτο. Χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ ἀνάγκη νὰ ἐρωτηθῇ περὶ τούτου ὁ ἀντίδικος, ὁ δικαστὴς ἐρωτᾷ κατὰ πρῶτον τὸν ἐνάγοντα πόθεν προέρχεται τὸ χρέος, τούτου δὲ μὴ δυναμένου νὰ ὁρίσῃ τὴν αἰτίαν, ἡ ἀγωγή του ἀπορρίπτεται. Εἶναι ἀνάγκη τῆς δηλώσεως τοῦ λόγου τοῦ χρέους, διότι τὸ χρέος δέον ν' ἀποδειχθῇ

ΑΡΘΡΟΝ 1628ον

«Ἀποτέλεσμα τῆς ὁμολογίας εἶναι ἡ ἀπόδειξις τοῦ ἀντικειμένου αὐτῆς, οὐχὶ δὲ ἡ ἀρχικὴ γένεσίς της».

«Ἑπομένως ἡ ὁμολογία δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς αἰτία κυριότητος».

«Ὅθεν ἐὰν ὁ ἐνάγων λαμβάνων ὡς αἰτίαν τὴν ὁμολογίαν τοῦ ἐναγομένου, ἀπαιτῇ ἀπ' αὐτοῦ τι, ἡ ἀγωγή του δὲν ἀκούεται».

«Π. χ. ἐὰν ὁ ἐνάγων εἴπῃ: τὸ πρᾶγμα τοῦτο εἶναι ἰδικόν μου, τοῦτο δὲ εἶχεν ὁμολογήσῃ καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὅστις εἶναι κάτοχος, ἡ ἀγωγή του αὕτη ἀκούεται· ἀλλ' ἐὰν ἐγείρῃ ἀγωγὴν λέγων: τὸ πρᾶγμα τοῦτο εἶναι ἰδικόν μου, διότι ὁ ἄνθρωπος οὗτος, ὅστις εἶναι κάτοχος αὐτοῦ, εἶχεν ὁμολογήσῃ ὅτι εἶναι ἰδικόν μου, ἡ ἀγωγὴ αὕτη δὲν ἀκούεται».

«Ἐπίσης ἐὰν ὁ ἐνάγων ἐγείρῃ ἀγωγὴν λέγων: ἔχω νὰ λάβω ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου τούτου τόσα γρόσια προερχόμενα ἐκ δανείου, μάλιστα δὲ καὶ αὐτὸς εἶχεν ὁμολογήσῃ ὅτι μοὶ ὀφείλει τὸ ποσὸν τοῦτο ἐκ δανείου, ἡ ἀγωγὴ αὕτη ἀκούεται. Ἀλλ' ἐὰν ἐγείρῃ ἀγωγὴν λέγων: ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὡμολόγησεν ὅτι μοὶ ὀφείλει τόσα γρόσια προερχόμενα ἐκ δανείου, δικαιοῦμαι νὰ λάβω ἀπ' αὐτοῦ τὸ ποσὸν τοῦτο ὅπερ καὶ ἀπαιτῶ, ἡ ἀγωγὴ αὕτη δὲν ἀκούεται» (1).

ὅτι βαρύνει τὸν ὀφειλέτην· ἐν τῇ ὑποχρεώσει ἀρχικὴ κατάστασις εἶναι τὸ ἀχρεώστητον, τὸ ἀνεύθυνον (ἴδε ἄρθρ. 8). Τὸ πρᾶγμα ἀρχικῶς δύναται νὰ εἶναι κτῆμά τινος, ἐνῷ τὸ χρέος οὐχί, διότι ἐν τούτῳ τὸ ἀχρεώστητον ὑπάρχει ἀρχικῶς, τὸ χρέος εἶναι ἐπισύμβαμα, διὰ τοῦτο δέον νὰ ὁρισθῇ ὁ λόγος, ἕνεκα τοῦ ὁποίου μετεβλήθη ἡ ἀρχικὴ κατάστασις.

(1) Ἡ ὁμολογία, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρήθη, ἐν γένει δὲν εἶναι αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν γενεσιουργὸς κυριότητος, οὔτε εἶναι σύμβασις δι' ἧς τὸ πρῶτον καταρτίζεται ἐνοχή, ἀλλ' εἶναι γνωστοποίησις, διαβεβαίωσις προηγουμένης ἐνοχῆς· ὑπάρχουσιν ὅμως καί τινες ἐξαιρέσεις, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος ἐν τῷ περὶ ὁμολογίας βιβλίῳ. Ἡ σύναψις πωλήσεως π. χ. δὲν ἐπιτρέπει δισταγμόν, δηλαδὴ ὅταν ὁ κύριος πράγματός τινος λέγῃ, ὅτι πωλεῖ αὐτὸ εἰς τὸν δεῖνα ἀντὶ τόσου, οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ὑπὸ τὴν πρότασιν ταύτην τοῦ πωλητοῦ δὲν ὑποκρύπτεταί τι, ἐνῷ ὅταν τις ὁμολογῇ ὅτι τὸ δεῖνα πρᾶγμα εἶναι τοῦ δεῖνος, πολὺ πιθανὸν τὸ βιβλίον τοῦτο

ΑΡΘΡΟΝ 1629ον

«Τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς δέον νὰ ᾖ ἐπιδεκτικὸν ἀποδείξεως».

«Ὅθεν δὲν εἶναι ἔγκυρος ἡ ἀπαίτησις πράγματος, οὗτινος ἡ ὕπαρξις λογικῶς καὶ κατὰ τὰ ἤθιμα εἶναι ἀδύνατος».

«Π. χ. ἐάν τις διϊσχυρισθῇ ὅτι τρίτος τις ἀνώτερος αὐτοῦ τὴν ἡλικίαν, ἡ γνωστὴς ἄλλης καταγωγῆς, εἶναι υἱός του, ἡ ἀγωγὴ αὐτοῦ δὲν εἶναι ἔγκυρος» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1630ον

«Ἡ ἀπόδειξις τῆς ἀγωγῆς δέον νὰ συνεπάγηται τὴν καταδίκην τοῦ ἐναγομένου εἰς πρᾶγμά τι».

«Ὅταν τις δώσῃ ὡς χρησιδάνειον εἰς ἕτερον πρᾶγμά τι, ἐὰν τρίτος τις παρουσιασθεὶς ἐγείρῃ ἀγωγήν, ζητῶν νὰ δοθῇ αὐτῷ τὸ χρησιδάνειον, λόγῳ ὅτι εἶναι συγγενὴς (τοῦ χρήστου), ἡ ἀγωγὴ αὕτη δὲν εἶναι ἔγκυρος».

«Ἐπίσης ὅταν τις διορίσῃ δικαστικὸν πληρεξούσιον, ἐὰν τρίτος τις παρουσιασθεὶς ἐγείρῃ ἀγωγὴν λέγων: ἐγὼ εἰμὶ καταλληλότερος διὰ τὴν πληρεξουσιότητα ταύτην, ἡ ἀγωγὴ αὕτη δὲν εἶναι ἔγκυρος».

«Διότι ἕκαστος δικαιοῦται νὰ δίδῃ ὡς χρησιδάνειον τὸ ἴδιον πρᾶγμα εἰς ὅντινα βούλεται, καὶ νὰ διορίζῃ εἰς τὰς ὑποθέσεις του ἐντολοδόχον ὅντινα βούλεται, ἐπομένως καὶ ἐν ᾗ περιπτώσει αἱ ἀγωγαὶ αὗται ἀποδειχθῶσιν, οὐδεμία καταδίκη ἐπέρχεται κατὰ τοῦ ἐναγομένου».

ν' ἀνήκῃ ἢ εἰς ἄλλον ἢ εἰς αὐτὸν τὸν ὁμολογοῦντα, διὰ τοῦτο ἡ ὁμολογία δὲν χρησιμεύει ὡς γενεσιουργὸς κυριότητος, οὔτε δύναται ὁ ὑπὲρ οὗ αὕτη λαμβάνων ὡς ἀφορμὴν αὐτὴν νὰ διεκδικήσῃ τὸ πρᾶγμα.

Ἡ ἔνστασις ὅμως τοῦ ἐναγομένου περὶ προηγουμένης ὁμολογίας τοῦ ἐνάγοντος γίνεται παραδεκτή. Π. χ. ἐνάγοντός τινος τὸν κάτοχον πράγματος καὶ διϊσχυριζομένου ὅτι αὐτὸ εἶναι κτῆμά του, τοῦ δὲ ἐναγομένου ἐνισταμένου, ὅτι ὁ ἐνάγων προηγουμένως εἶχεν ὁμολογήσῃ, ὅτι τὸ πρᾶγμα τοῦτο ἀνήκει εἰς αὐτόν, ἢ ὅτι οὐδὲν δικαίωμα ἔχει ἐπ' αὐτοῦ τοῦ πράγματος, ἡ ἔνστασις αὕτη τοῦ ἐναγομένου κατόχου ἀποδεικνυομένη νομίμως γίνεται παραδεκτή.

(1) Ἡ ἀγωγὴ γνωστοῦ πένητος, ζῶντος δι' ἐλεημοσύνης, περὶ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

Περὶ ἀποκρούσεως τῆς ἀγωγῆς.

دفع دعوى حقانية

(Δ'έβή δ'άβὰ χακκητά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1631ον

«دفع (δ'έφ'), ἀπόκρουσις, εἶναι ἀξίωσις ἣν ἀντιτάσσει ὁ ἐναγόμενος πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς ἀγωγῆς τοῦ ἐνάγοντος».

«Π. χ. ὅταν τις ἐγείρῃ ἀγωγὴν ἀπαιτῶν τόσα γρόσια προερχόμενα ἐκ δανείου, ἐὰν ὁ ἐναγόμενος εἴπῃ: ἐγὼ σοὶ ἐπλήρωσα αὐτά, ἢ σὺ μὲ εἶχες ἀπαλλάξῃ δι' ἀφέσεως, ἢ εἴχομεν συμβιβασθῇ, ἢ τὰ χρήματα ταῦτα δὲν προέρχονται ἐκ δανείου, ἀλλ' εἶναι τίμημα τοῦ δεῖνος πράγματος, ὅπερ σοὶ εἶχον πωλήσῃ, ἢ σὺ μοὶ εἶχες δώσῃ τὸ ποσὸν ἐκεῖνο, ὅπερ σοὶ εἶχον ἐκχωρήσῃ, ταῦτα ἀποκρούουσι τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἐνάγοντος».

«Ἐπίσης ὅταν τις ἐγείρῃ ἀγωγὴν κατά τινος λέγων: σὺ εἶχες ἐγγυηθῇ τόσα γρόσια, τὰ ὁποῖα ἔχω νὰ λαμβάνω ἀπὸ τοῦ δεῖνος, ἐὰν ἐκεῖνος διϊσχυρισθῇ ὅτι ὁ ὀφειλέτης ἐπλήρωσε τὸ ποσὸν ἐκεῖνο, ἀποκρούει τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἐνάγοντος».

«Ἐπίσης ὅταν τις ἐγείρῃ ἀγωγήν, ἀπαιτῶν ὡς ἴδιον τὸ εἰς χεῖρας αὐτοῦ εὑρισκόμενον πρᾶγμα, ἐὰν ὁ ἐναγόμενος διϊσχυρισθῇ: ὅτι ὅτε πρό τινος χρόνου ὁ δεῖνα ἄνθρωπος ἀπήτησε τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο ἀπ' ἐμοῦ, σὺ εἶχες καταθέσῃ τὴν μαρτυρίαν σου, ὑπὲρ τῆς ἀγωγῆς ἐκείνου, ἀποκρούει τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἐνάγοντος».

«Ὡσαύτως ἀφοῦ ἐγείρῃ τις ἀγωγήν, λόγῳ ὅτι ἔχει νὰ λάβῃ ἐκ τῆς κληρονομίας ἀποθανόντος τόσα γρόσια, καὶ ἐπὶ τῇ ἀρνήσει τοῦ κληρονόμου ἀποδείξῃ τὴν ἀγωγήν του, ἐὰν κατόπιν ὁ κληρονόμος διϊσχυρισθῇ ὅτι ὁ ἀποθανών, ὅτε ἔζη, εἶχε

τοῦ ὅτι ἐδάνεισεν εἰς πλούσιόν τινα τρεῖς χιλιάδας π. χ. λίρας δὲν ἀκούεται, διότι τὸ τοιοῦτον λογικῶς φαίνεται ἀπίθανον καὶ ἀδύνατον.

πληρώσῃ τὸ χρέος ἐκεῖνο, ἀποκρούει τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἐνάγοντος» (1).

(1) Ἡ ὑπεράσπισις γίνεται κατὰ τρεῖς τρόπους· ὁ ἐναγόμενος ἢ 1ον ὑποχωρεῖ ἀποδεχόμενος ὁλοσχερῶς τὴν ἀγωγήν, ἢ 2ον ἀρνεῖται αὐτήν, ἢ 3ον ποιεῖται ἐνστάσεις. Ἡ ὑποχώρησις ἢ ὁμολογία εἶναι τὸ ἀσθενέστερον μέσον τῆς ὑπερασπίσεως, ἢ μᾶλλον ἀποτελεῖ τὴν ἀπορίαν πάσης ὑπερασπίσεως. Ἡ ἄρνησις τοῦ ἐναγομένου ἀφορᾷ ἄλλοτε μὲν εἰς τὸ νομικὸν μέρος τῆς ἀγωγῆς, ἄλλοτε δὲ εἰς τὸ πραγματικόν. Ἔνστασις (دفع دعوى δ'ἐφή δ'αβᾶ) ὀνομάζεται ἡ ἐπιθετικὴ πρᾶξις, ἥτις ἔχουσα καθὼς καὶ ἡ ἀγωγὴ ἰδίαν βάσιν, παρακωλύει τὴν γέννησιν τοῦ διὰ τῆς ἀγωγῆς ἐπιδιωκομένου δικαιώματος καὶ ἀναστέλλει, ἢ ἐντελῶς καταστρέφει αὐτό. Κατὰ τὸ ρωμαϊκὸν δίκαιον ἔνστασις λέγεται ἡ ὑπεράσπισις ἐκείνη τοῦ ἐναγομένου, διὰ τῆς ὁποίας εἰς τὸ δίκαιον τῆς ἀγωγῆς ἀντιτάσσεται ἕτερον δίκαιον ἀντίμαχον καὶ ἐπικρατοῦν, ἀλλὰ μὴ ἀναιροῦν αὐτὸ αὐτοδικαίως (ipso jure). «Ἔνστασίς ἐστι δικαιολογία τις ἀριμόζουσα τῷ ἐναγομένῳ κατ' ἀγωγῆς ἐρρωμένης μὲν τῷ νόμῳ, ἄδικον δὲ τῇ φύσει (τῷ φύσει δικαίῳ) προβαλλομένης ἰσχύν». Διαιρεῖται δὲ εἰς ἀνατρεπτικὰς καὶ ἀναβλητικάς. Περὶ τούτων, καθὸ ἀναγομένων εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῆς, πραγματεύεται ἡ πολιτικὴ δικονομία ἐν ἐκτάσει. Ἡ ἀπαίτησις διαφέρει τῆς ἐνστάσεως, καθόσον ἡ μὲν πρώτη εἶναι ἁπλῆ ἐπίκρισις εἰς τὰ ἀποτελοῦντα τὴν ἱστορικὴν τῆς ἀγωγῆς βάσιν γεγονότα, ἡ δὲ ἔνστασις σχηματίζει ἀνεξάρτητον πραγμάτων ἱστορίαν, ὑποστηρίζουσαν τὸν ἐναγόμενον, ἐπομένως ἡ ἔνστασις ὁρίζεται ἀκριβέστερον οὕτω: «Ἔνστασις εἶναι ἡ πρότασις γεγονότος, ὅπερ καὶ ὑπάρχον τὸ τῆς ἀγωγῆς δίκαιον καταστρέφει, ἢ ἀνίσχυρον καθίστησι». Τὸ δ'ἐφὴ δ'αβᾶ τοῦ ἄρθρου τούτου εἶναι ἡ ἀνατρεπτικὴ ἔνστασις, ἥτις εἶναι δικαιολόγημα τοῦ ἐναγομένου ἀντλούμενον ἀπὸ τοῦ ἀστυκοῦ δικαίου, οἷον ὁ συμβιβασμός, ἡ ἐκχώρησις, ἡ ἄφεσις, ἡ πληρωμή, ἡ μίσθωσις κτλ. Ἀπορρίπτεται ἡ ἐν τῇ τετάρτῃ παραγράφῳ τοῦ σχολιαζομένου ἄρθρου ἀγωγὴ τοῦ προηγουμένως μαρτυρήσαντος ὑπὲρ τῆς κυριότητος ἄλλου, διότι ὑπάρχει ἀντίφασις μεταξὺ τῆς μαρτυρίας καὶ τῆς ἀγωγῆς, διὰ τῆς μαρτυρίας ἀρνεῖται τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ κυριότητα, διὰ τῆς ἀγωγῆς διϊσχυρίζεται τὸ ἐναντίον, ὅτι δηλαδὴ τὸ κτῆμα ἀνήκει αὐτῷ. Ἐκ τοῦ παραδείγματος τῆς πέμπτης παραγράφου τοῦ ἄρθρου τούτου ἐξάγεται, ὅτι ἡ ἔνστασις εἶναι ἔγκυρος καὶ πρὸ τῆς ἀποδείξεως τοῦ ἐνάγοντος καὶ μετ' αὐτήν.

Ὁ ἐναγόμενος διϊσχυριζόμενος καὶ ἀποδεικνύων ὅτι ὁ ἐνάγων εἶχε

ΑΡΘΡΟΝ 1632ον

«Ὅταν ὁ ἀποκρούων τὴν ἀγωγὴν ἀποδείξῃ τὴν ἔνστασίν του, ἡ ἀγωγὴ τοῦ ἐνάγοντος ἀποκρούεται· ἀλλ' ὅταν δὲν δυνηθῇ ν' ἀποδείξῃ αὐτήν, ἐπιβάλλεται τῇ αἰτήσει αὐτοῦ ὅρκος εἰς τὸν ἐνάγοντα».

«Ἐὰν ὁ ἐνάγων ἀποποιηθῇ τὸν ὅρκον, ἀποδεικνύεται ἡ ἔνστασις τοῦ ἐναγομένου, ἀλλ' ἐὰν ὁ ενάγων λάβῃ τὸν ὅρκον, ἀποδεικνυεται ἡ ἀρχικὴ αὐτοῦ ἀγωγή» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1633ον

«Ἐάν τις ἐγείρῃ ἀγωγὴν κατά τινος περὶ ἀπαιτήσεως τόσων γροσίων, ὁ δὲ ἐναγόμενος διϊσχυρισθῇ λέγων: ἐγὼ τὸ χρέος τοῦτο μετέθεσα εἰς τὸν δεῖνα, τὴν δὲ μετάθεσιν ταύτην ἀμφότεροι ἐδέχθητε, καὶ ἀποδείξῃ τοῦτο ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἐκδοχέως, ἀναιρεῖ τὸν ἐνάγοντα ἀπαλλασσόμενος τῆς ἀπαιτήσεως».

«Ἐὰν δὲ ὁ ἐκδοχεὺς δὲν εἶναι παρών, ἀναιρεῖται ὁ ἐνάγων μόνον ἄχρις οὗ οὗτος προσέλθῃ» (2).

μισθώσῃ τὸν ἐπίδικον ἀγρὸν παρ' αὐτοῦ, ἢ ἔσπειρεν αὐτὸν δι' ἀγοραληψίας, ἀποκρούει νομίμως τὴν ἀγωγήν.

Καθὼς ἡ ἔνστασις οὕτω καὶ ἡ ἔνστασις κατ' ἐνστάσεως (ἀντένστασις) εἶναι ἔγκυρος. Π. χ. ὅταν τις ἐγείρῃ ἀγωγὴν διϊσχυριζόμενος ὅτι πρᾶγμά τι ἀνήκει αὐτῷ, καθὸ προερχόμενον ἐκ πατρικῆς κληρονομίας, ὁ δὲ ἐναγόμενος προτείνῃ τὴν ἔνστασιν, ὅτι τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο ἠγόρασεν ἀπὸ τοῦ πατρὸς τοῦ ἐνάγοντος, οὗτος δὲ πάλιν ἀντιτάξῃ ὅτι εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι ἠγόρασεν αὐτὸ ὁ ἐναγόμενος ἀπὸ τοῦ πατρός του, ἀλλὰ κατόπιν τῇ ἀμοιβαίᾳ τῶν συμβληθέντων συναινέσει ἀνετράπη ἡ πώλησις, ἡ ἀντένστασις αὕτη εἶναι νόμιμος καὶ παραδεκτή.

(1) Ὁ ἐνάγων, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐπιβάλλεται ὅρκος, θεωρεῖται ὡς ἐναγόμενος σχετικῶς πρὸς τὴν ἔνστασιν τοῦ ἐναγομένου καὶ διὰ τοῦτο ὁρκίζεται, καθόσον ὁ ὅρκος ἐπιβάλλεται εἰς τὸν ἀρνούμενον.

(2) Ὁ ἐναγόμενος ἐν τῇ περιπτώσει τῆς πρώτης παραγράφου τοῦ ἄρθρου τούτου ἀπαλλάσσεται τῆς ἀπαιτήσεως, οὐχὶ δὲ καὶ τοῦ χρέους, διότι ἡ μετάθεσις χρέους συνεπάγεται προσωρινὴν ἀπαλλαγήν, ἐν ᾗ περιπτώσει ἀποδειχθῇ ἡ ἀπώλεια τοῦ χρέους (توبه), ὡς ἐν ἐκτάσει γίνεται λόγος ἐν τοῖς σχολίοις τοῦ ἄρθρου 690, σελ. 420, δικαιοῦται κατόπιν ὁ ἐνάγων νὰ ἐγείρῃ αὖθις ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ἐναγομένου. Καὶ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Περὶ τῶν ἀντιδίκων καὶ μή.

خصم اولوب اولميانلر بيلندر

(Χάσμ ὁλοὺπ ὅλμαγιαν π'εγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1634ον

«Ὅταν τις ἐγείρῃ ἀγωγὴν περί τινος πράγματος, ἐὰν συνεπείᾳ τῆς ὁμολογίας τοῦ ἐναγομένου ἐπέρχηται καταδίκη αὐτοῦ, δύναται διὰ τῆς ἀρνήσεώς του νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀντίδικος ἐν τῇ ἀγωγῇ καὶ τῇ διεξαγωγῇ τῶν ἀποδείξεων».

«Ἀλλ' ἐὰν κατόπιν τῆς ὁμολογίας τοῦ ἐναγομένου δὲν ἐπέρχηται καταδίκη τις, ἀρνούμενος δὲν θεωρεῖται ὡς ἀντίδικος».

«Π. χ. ὅταν τις ἐκ τῆς συντεχνίας (τῶν πωλητῶν) ἐγείρῃ ἀγωγὴν κατά τινος λέγων: ὁ δεῖνα ἄγγελός σου ἔλαβεν ἀπ' ἐμοῦ τὸ πρᾶγμα τοῦτο, δός μοι τὸ τίμημα, ἐπειδὴ ὁ ἐναγόμενος ὁμολογῶν ὑποχρεοῦται νὰ πληρώσῃ τὸ τίμημα τοῦ πωληθέντος πράγματος, ἀρνούμενος δὲ τὴν ἀγωγὴν καθίσταται ἀντίδικος τοῦ ἐνάγοντος, ἀκούονται ἡ ἀγωγὴ καὶ αἱ ἀποδείξεις τοῦ ἐνάγοντος».

«Ἀλλ' ὅταν ὁ ἐνάγων ἐγείρῃ ἀγωγὴν λέγων, ὅτι τὸ πρᾶγμα ἔλαβεν ὁ πρὸς ἀγορὰν ἐντολοδόχος του, ἐπειδὴ καὶ ἂν ὁ ἐναγόμενος ὁμολογήσῃ τὴν ἀγωγήν, δὲν ὑποχρεοῦται νὰ πληρώσῃ καὶ παραδώσῃ τὸ τίμημα τοῦ πράγματος εἰς τὸν ἐνάγοντα, ἀρνούμενος αὐτὴν δὲν καθίσταται ἀντίδικος».

«Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ἀγωγὴ τοῦ ἐνάγοντος δὲν ἀκούεται».

«Τοῦ κανόνος τούτου ἐξαιροῦνται οἱ ἐπίτροποι, οἱ κηδεμόνες καὶ οἱ ἐπιστάται τῶν βακουφίων (μουτεβελλῆ)».

«Οὕτως, ὅταν τις ἐγείρῃ ἀγωγὴν διϊσχυριζόμενος, ὅτι ὀρφανικὸν ἢ βακουφικόν τι πρᾶγμα εἶναι κτῆμα αὐτοῦ, δὲν δύναται νὰ ἐκδοθῇ ἀπόφασις, διότι ἡ ὁμολογία τοῦ ἐπιτρόπου, ἢ τοῦ κηδεμόνος, ἢ τοῦ ἐπιστάτου δὲν εἶναι ἐκτελεστή».

ἐκ τῆς φράσεως ταύτης τοῦ ἄρθρου τούτου ἐξάγεται, ὅτι καίπερ σιωπῶντος τοῦ Κώδικος, τὸ τεβὰ ἰσχύει δυνάμει τῶν πηγῶν.

«Ἀλλ' ἡ ἄρνησις αὐτῶν εἶναι ἔγκυρος καὶ συνεπείᾳ αὐτῆς ἀκούονται ἡ ἀγωγὴ καὶ αἱ ἀποδείξεις τοῦ ἐνάγοντος. Ἀλλ' ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ ἀγωγὴ ἐγείρηται συνεπείᾳ συμβάσεως συνομολογηθείσης ὑπὸ τοῦ ἐπιτρόπου, τοῦ κηδεμόνος καὶ τοῦ ἐπιστάτου, ἡ ὁμολογία αὐτῶν εἶναι ἰσχυρά».

«Π. χ. ἐὰν τῇ ἀδείᾳ τοῦ ἱεροῦ νόμου ὁ ἐπίτροπος πωλήσῃ ὀρφανικὸν πρᾶγμα καὶ ὁ ἀγοραστὴς ἐγείρῃ ἀγωγὴν περὶ τούτου, ἡ ὁμολογία τοῦ ἐπιτρόπου εἶναι ἰσχυρά» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1635ον

«Ἐν τῇ πραγματικῇ ἀγωγῇ ἀντίδικος εἶναι μόνος ὁ κάτοχος τοῦ πράγματος».

«Π. χ. ὅταν τις σφετερισθῇ τὸν ἵππον τινὸς καὶ πωλήσῃ καὶ παραδώσῃ αὐτὸν εἰς τρίτον, ὁ δὲ κύριος τοῦ ἵππου θελήσῃ νὰ λάβῃ ὀπίσω τὸν ἵππον του, δύναται μόνον νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ κατόχου· ἀλλ' ἂν θέλῃ νὰ ἀποζημιωθῇ διὰ τὴν ἀξίαν τοῦ ἵππου ἐκείνου, ἐνάγει τὸν σφετεριστήν» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1636ον

«Ὅταν τις ἐγείρῃ ἀγωγὴν ὡς ἐκνικητὴς πωληθέντος πράγματος, παρατηρεῖται» :

«Ἐὰν ὁ ἀγοραστὴς παρέλαβε τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο, κατὰ τὴν ἀγωγὴν καὶ κατάθεσιν μαρτυρίας ἀντίδικος εἶναι μόνον ὁ ἀγοραστής, δὲν ἀπαιτεῖται δὲ ἡ παρουσία τοῦ πωλητοῦ».

«Ἐὰν δὲ ὁ ἀγοραστὴς δὲν παρέλαβεν εἰσέτι ἀπὸ τοῦ πω-

---

(1) Τὸ ἄρθρον τοῦτο περιλαμβάνει τὸν κανόνα τῶν νομοδιδασκάλων, καθ' ὃν ὁρίζεται πότε νομίμως τις δύναται νὰ θεωρηθῇ ἀντίδικος καὶ πότε οὐχί· ὁσάκις ἡ ὁμολογία τοῦ ἐναγομένου συνεπάγεται τὴν καταδίκην αὐτοῦ, καθίσταται ἀντίδικος διὰ τῆς ἀρνήσεως· ἐξαιροῦνται οἱ ἐπίτροποι καὶ κηδεμόνες, ὧν ἡ ἄρνησις καθίστησιν αὐτοὺς ἀντιδίκους, ἐνῷ ἡ ὁμολογία των δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, ἐκτὸς ὅταν ἡ δίκη προέρχηται ἐκ συμβάσεως, ἣν οὗτοι ὑπὸ τὴν ἰδιότητά των ταύτην συνῆψαν.

(2) Ἡ ἀγωγὴ κατὰ τοῦ μὴ κατόχου εἶναι ὅλως ἄσκοπος, διότι καὶ μετὰ τὴν καταδίκην αὐτοῦ ἀναφύεται ἡ ἀνάγκη δευτέρας ἀγωγῆς κατὰ κατόχου πρὸς παραλαβὴν αὐτοῦ· προκειμένου ὅμως περὶ τῆς ἀξίας τοῦ πράγματος, ἡ ἀγωγὴ ἐγείρεται κατὰ παντὸς ἐνεχομένου εἰς τὴν πληρωμὴν αὐτῆς.

λητοῦ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο, κατὰ τὴν δίκην καὶ τὴν κατάθεσιν μαρτυρίας ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία ἀμφοτέρων, τοῦ μὲν ἀγοραστοῦ ὡς ἰδιοκτήτου, τοῦ δὲ πωλητοῦ ὡς κατόχου» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1637ον

«Ἐγειρομένης ὑπό τινος ἀγωγῆς κατὰ τοῦ θεματοφύλακος περὶ παρακαταθήκης, κατὰ τοῦ χρησαμένου περὶ χρησιδανείου, κατὰ τοῦ μισθωτοῦ περὶ μισθωθέντος πράγματος καὶ κατὰ τοῦ ἐνεχυρούχου περὶ ἐνεχύρου, ἀπαιτεῖται νὰ ὦσι παρόντες ὅ τε θεματοφύλαξ καὶ ὁ παρακαταθέτης, ὅ τε χρησάμενος καὶ ὁ χρήστης, ὅ τε μισθωτὴς καὶ ὁ ἐκμισθωτὴς καὶ ὅ τε ἐνεχυροῦχος καὶ ὁ ἐνεχυραστής».

«Ἀλλ' ἐὰν ἡ παρακαταθήκη ἢ τὸ χρησιδάνειον ἢ τὸ μεμισθωμένον ἢ τὸ ἐνέχυρον ἁρπαγῇ, δύνανται μόνον ὁ θεματοφύλαξ, ὁ χρησάμενος, ὁ μισθωτὴς καὶ ὁ ἐνεχυροῦχος νὰ ἐγείρωσιν ἀγωγὴν κατὰ τοῦ σφετεριστοῦ. Δὲν ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία τοῦ κυρίου, ὅστις δὲν δύναται νὰ ἐγείρῃ ἀγωγὴν μόνος, μὴ ὄντων τούτων παρόντων».

ΑΡΘΡΟΝ 1638ον

«Ὁ θεματοφύλαξ δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἀντίδικος τοῦ ἀγοραστοῦ».

«Οἷον, ἐάν τις ἐγείρῃ ἀγωγὴν δι' οἰκίαν εὑρισκομένην εἰς τὰς χεῖρας ἄλλου λέγων: ἐγὼ τὴν οἰκίαν ταύτην ἠγόρασα ἀπὸ τοῦ δεῖνος ἀντὶ τόσων γροσίων, παράδος αὐτὴν εἰς ἐμέ, ὁ δὲ ἐναγόμενος εἴπῃ: τὴν οἰκίαν ταύτην παρακατέθηκε καὶ παρέδωκέ μοι ὁ δεῖνα, ἡ ἀγωγὴ τοῦ ἐνάγοντος ἀποκρούεται, καὶ δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη ἀποδείξεως τῆς παρακαταθήκης».

«Ἀλλ' ἐὰν ὁ ἐνάγων ἀπαντήσῃ: πράγματι ὁ δεῖνα εἶχε παρακαταθέσῃ εἰς σὲ τὴν οἰκίαν ταύτην, ἀλλὰ κατόπιν ἐπώλησεν αὐτὴν εἰς ἐμὲ καὶ μοὶ ἔδωκε τὴν ἐντολὴν νὰ τὴν παραλάβω

(1) Ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία τοῦ μήπω παραλαβόντος τὸ πρᾶγμα ἀγοραστοῦ εἰς τὴν δίκην, ὅταν ἡ πώλησις συνήφθη ἐγκύρως, ἀλλ' ἐν πλημμελεῖ καὶ ἀκύρῳ πωλήσει δὲν ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία αὐτοῦ, διότι ἡ μὲν πλημμελὴς πώλησις κατὰ τὸ ἄρθρον 371 μόνον μετὰ τὴν παραλαβὴν μεταβιβάζει κυριότητα, ἡ δὲ ἄκυρος κατὰ τὸ ἄρθρον 370 οὐδὲν παράγει ἀποτέλεσμα.

ἀπὸ σοῦ, λαμβάνει τὴν οἰκίαν ἀπὸ τοῦ θεματοφύλακος, ἐὰν ἀποδείξῃ τὴν πώλησιν καὶ ἐντολὴν τοῦ δεῖνος» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1639ον

«Ὁ θεματοφύλαξ δὲν γίνεται ἀντίδικος τοῦ δανειστοῦ τοῦ παρακαταθέτου».

«Ὅθεν ὁ δανειστὴς δὲν δύναται νὰ ἀποδείξῃ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ θεματοφύλακος τὴν ἀπὸ τοῦ παρακαταθέτου ἀπαίτησίν του, καὶ νὰ ζητήσῃ νὰ πληρωθῇ ἐκ τῆς παρ' αὐτῷ παρακαταθήκης».

«Ἀλλ' ὡς ἐρρήθη ἐν τῷ 799 ἄρθρῳ, ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου τὴν διατροφὴν ὀφείλει ὁ ἀπών, δύναται νὰ ἐγείρῃ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ θεματοφύλακος ἵνα λάβῃ τὴν διατροφήν του ἐκ τῶν παρακατατεθειμένων χρημάτων τοῦ ἀπόντος» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1640ον

«Δὲν γίνεται ἀντίδικος τοῦ δικαστοῦ ὁ ὀφειλέτης τοῦ ὀφειλέτου».

«Ὅθεν δὲν δύναταί τις νὰ ἀποδείξῃ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ὀφει-

---

(1) Ἐν τῷ παραδείγματι τῆς δευτέρας παραγράφου δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη ἀποδείξεως τοῦ ἰσχυρισμοῦ τοῦ ἐναγομένου περὶ παρακαταθήκης, διότι ἀμφότεροι οἱ διάδικοι συμφωνοῦσιν ὡς πρὸς τὴν κυριότητα τοῦ πράγματος, ἀμφότεροι δηλονότι ὁμολογοῦσιν ὅτι τὸ πρᾶγμα ἀνήκει εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν κύριον, καθ' οὗ δικαιοῦται νὰ ἐγείρῃ ἀγωγὴν καὶ ζητήσῃ τὴν παράδοσιν· ἡ περίπτωσις τῆς τρίτης παραγράφου εἶναι ἀντένστασις, ἀντικρούουσα τὴν ἔνστασιν τοῦ ἐναγομένου.

Ἐν ᾗ περιπτώσει ὁ θεματοφύλαξ ἐπιβεβαιώσῃ τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἐνάγοντος ἀγοραστοῦ περὶ τῆς ἀγορᾶς τοῦ πράγματος, δὲν ἐκβιάζεται εἰς τὴν παράδοσιν αὐτοῦ δυνάμει μόνον τῆς ὁμολογίας ταύτης, διότι οὕτω καταδικάζεται ὁ ἀπὼν δι' ὁμολογίας ἥτις δὲν ἔχει μεταβατικὴν δύναμιν.

Ὁ μισθωτὴς καὶ ὁ ἐνεχυροῦχος δὲν δύναται νὰ ἐναχθῇ ὑπὸ ἑτέρου μισθωτοῦ. Ἐπίσης ὁ λαβὼν ἐντολὴν νὰ δανεισθῇ διὰ τὸν ἐντολέα αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ ἐναγάγῃ τὸν ἐντολέα, διότι ἡ τοιαύτη ἐντολὴ εἶναι ἄκυρος.

(2) Διότι οὐδεμία νομικὴ σχέσις συνδέει τὸν θεματοφύλακα μετὰ τοῦ δανειστοῦ τοῦ παρακαταθέτου. Ἀλλ' ὁ δικαστὴς μεριμνῶν περὶ τῆς διατροφῆς ἐκείνων, οὓς ὁ ἀπὼν παρακαταθέτης ὀφείλει νὰ διατρέφῃ κατὰ

λέτου τοῦ ἀποθανόντος τὴν κατὰ τοῦ ἀποθανόντος ἀπαίτησίν του καὶ πληρωθῇ ἀπ' αὐτοῦ».

ΑΡΘΡΟΝ 1641ον

«Δὲν γίνεται ἀντίδικος τοῦ πωλητοῦ ὁ ἀγοράσας παρὰ τοῦ ἀγοραστοῦ».

«Π. χ. ἀφοῦ τις πωλήσῃ πρᾶγμά τι εἷς τινα, οὗτος δὲ παραλάβῃ καὶ πωλήσῃ καὶ παραδώσῃ αὐτὸ εἰς ἄλλον, δὲν ἀκούεται ἡ κατὰ τοῦ δευτέρου ἀγοραστοῦ ἀγωγὴ τοῦ πωλητοῦ λέγοντος: ὁ πρῶτος ἀγοραστὴς εἶχε παραλάβῃ τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο, χωρὶς νὰ πληρώσῃ τὸ τίμημα, δός μοι τὸ τίμημα αὐτοῦ, ἢ δός μοι αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, ἵνα ἐπίσχω αὐτὸ μέχρι τῆς πληρωμῆς τοῦ τιμήματος».

ΑΡΘΡΟΝ 1642ον

«Ἐν τῇ ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ ἀποθανόντος ἀγωγῇ, καὶ μόνον ὁ εἷς τῶν κληρονόμων δύναται νὰ γίνῃ ἀντίδικος».

«Ἀλλ' ἐν τῇ ἀγωγῇ περὶ συγκεκριμένου τινὸς πράγματος τῆς κληρονομίας, ἀντίδικος εἶναι ἐκεῖνος ἐκ τῶν κληρονόμων, εἰς τοῦ ὁποίου τὰς χεῖρας εὑρίσκεται τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο».

«Ὁ μὴ κάτοχος (τοῦ πράγματος) κληρονόμος, δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἀντίδικος».

«Π. χ. καὶ μόνον ὁ εἷς τῶν κληρονόμων δύναται νὰ ἐγείρῃ ἀγωγὴν διὰ τὴν παρά τινος ἀπαίτησιν τοῦ ἀποθανόντος, μετὰ δὲ τὴν ἀπόδειξιν τὸ ὅλον τῆς ἀπαιτήσεως ἐκείνης ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ὅλων τῶν κληρονόμων».

«Ἀλλ' ὁ ἐναγαγὼν κληρονόμος δύναται νὰ παραλάβῃ ἐκ τῆς ἀπαιτήσεως μόνον τὴν μερίδα αὐτοῦ, δὲν δύναται ὅμως νὰ παραλάβῃ τὴν μερίδα τῶν λοιπῶν κληρονόμων».

«Ἐπίσης δύναταί τις νὰ ἐγείρῃ ἀγωγὴν περὶ χρέους κατὰ τῆς κληρονομίας, ἐπὶ παρουσίᾳ καὶ μόνον ἑνὸς τῶν κληρονόμων».

«Εἴτε εἰς χεῖρας τοῦ κληρονόμου ἐκείνου εὑρίσκεται πρᾶγμα

τὸν νόμον, δικαιοῦται νὰ ἐκδώσῃ ἀπόφασιν διατάσσουσαν τὴν πληρωμὴν χρημάτων, ἐκ τῆς παρακαταθήκης διὰ τὴν τροφὴν καὶ ἐνδυμασίαν αὐτῶν· ἂν ὅμως ὁ θεματοφύλαξ πληρώσῃ ἄνευ δικαστικῆς διαταγῆς, ἐνέχεται εἰς ἀποζημίωσιν.

ἐκ τῆς κληρονομίας εἴτε δὲν εὑρίσκεται. Ὅταν δὲ ἐγερθῇ οὕτω ἀγωγὴ καθ' ἑνὸς μόνον κληρονόμου, οὗτος δὲ ὁμολογήσῃ τὸ χρέος, διατάσσεται νὰ καταβάλῃ τὸ ποσὸν μόνον τοῦ χρέους, τὸ ὁποῖον ἀναλογεῖ εἰς τὴν μερίδα αὐτοῦ. Ἡ ὁμολογία αὐτοῦ οὐδεμίαν ἔχει ἰσχὺν κατὰ τῶν λοιπῶν κληρονόμων».

«Ἀλλ' ἐὰν δὲν ὁμολογήσῃ ὁ κληρονόμος, καὶ ὁ ἐνάγων ἀποδείξῃ τὴν ἀγωγήν του μόνον ἐνώπιον ἐκείνου, ἡ ἀπόφασις ἐκδίδοται καθ' ὅλων τῶν κληρονόμων».

«Ὅταν δὲ ὁ ἐνάγων πρόκηται νὰ λάβῃ ἐκ τῆς κληρονομίας τὸ οὕτω ἐπιδικασθὲν χρέος, οἱ λοιποὶ κληρονόμοι δὲν δύνανται νὰ εἴπωσιν εἰς τὸν ἐνάγοντα: ἀπόδειξον τὸ χρέος ἐκεῖνο αὖθις ἐπὶ παρουσίᾳ ἡμῶν· δικαιοῦνται ὅμως νὰ ἀποκρούσωσι τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἐνάγοντος (δι' ἐνστάσεως)».

«Ἀλλ' ὅταν πρὸ τῆς διανομῆς ἐγείρῃ τις ἀγωγὴν ἐκ τῆς κληρονομίας τοῦ ἀποθανόντος, περὶ ἑνὸς ἵππου εὑρισκομένου εἰς χεῖρας ἑνὸς τῶν κληρονόμων λέγων: οὗτος ὁ ἵππος εἶναι κτῆμά μου, τοῦτον εἶχον παρακαταθέσῃ εἰς τὸν ἀποβιώσαντα· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀντίδικος εἶναι μόνον ὁ κάτοχος κληρονόμος».

«Ἐὰν ἐναγάγῃ τοὺς ἄλλους κληρονόμους, ἡ ἀγωγή του δὲν ἀκούεται».

«Ἐὰν δὲ ἐναγάγῃ τὸν κάτοχον, καὶ ἐπὶ τῇ ὁμολογίᾳ αὐτοῦ ἐκδοθῇ ἀπόφασις, αὕτη οὐδεμίαν ἰσχὺν ἔχει κατὰ τῶν λοιπῶν κληρονόμων, ἡ δὲ ὁμολογία του ἐπιδρᾷ μόνον ἐπὶ τοῦ ποσοῦ τῆς μερίδος αὐτοῦ, ἡ δὲ ἀπόφασις ἐκδίδοται διατάσσουσα, ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ ἵππου ἐκείνου μερὶς τοῦ ἐναγομένου κληρονόμου ἀνήκει εἰς τὸν ἐνάγοντα. Ἐὰν δὲ ὁ κάτοχος κληρονόμος ἀρνηθῇ καὶ ὁ ἐνάγων ἀποδείξῃ τὴν ἀγωγήν του, ἡ ἀπόφασις ἐκδίδεται καθ' ὅλων τῶν κληρονόμων».

«Ἴδε ἄρθρον 78» (1).

---

(1) Ἐὰν ἡ κληρονομία διανεμηθῇ καὶ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐναγομένου εὑρίσκηται ἐξ αὐτῆς περιουσία ἀρκοῦσα εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ ποσοῦ, περὶ οὗ ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγή, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἐκ τῆς περιουσίας ταύτης πληρώνεται τὸ χρέος, τὸ βαρύνον ἅπαντας τοὺς κληρονόμους, ἂν ὁ ἐνάγων ἀποδείξῃ τὴν ἀγωγήν του διὰ μαρτύρων, ὁ δὲ οὕτω πληρώσας κληρονόμος ἔχει ἀναγωγὴν κατὰ τῶν λοιπῶν κληρονόμων. Ὁ εἷς

ΑΡΘΡΟΝ 1643ον

«Ἐν τῇ ἀγωγῇ περὶ πράγματος ἀνήκοντος ἑταιρικῶς εἴς τινας δυνάμει πάσης ἄλλης αἰτίας κυριότητος ἐκτὸς κληρονομίας, ὁ εἷς τῶν κοινωνῶν δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀντίδικος τοῦ ἐνάγοντος διὰ τὴν μερίδα τοῦ ἄλλου».

«Π. χ. ἐάν τις ἐγείρῃ ἀγωγὴν περὶ οἰκίας, ἀνηκούσης συνεταιρικῶς ἐξ ἀγορᾶς εἴς τινας, καθ' ἑνὸς μόνον τῶν συγκοινωνῶν, διισχυριζόμενος ὅτι εἶναι κτῆμά του, καὶ μετὰ τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἀγωγῆς του ἐκδοθῇ ἀπόφασις, αὕτη περιορίζεται μόνον εἰς τὴν μερίδα τοῦ παρουσιασθέντος εἰς τὴν δίκην κοινωνοῦ, οὐδόλως δ' ἐπιδρᾷ κατὰ τῶν λοιπῶν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1644ον

«Ἐν τῇ ἀγωγῇ περὶ τόπων προωρισμένων διὰ κοινὴν ὠφέλειαν, οἷα ἡ δημοσία ὁδός, δύναται εἷς μόνον ἐκ τοῦ κοινοῦ νὰ παραστῇ ὡς ἐνάγων καὶ νὰ ἐκδοθῇ ἀπόφασις κατὰ τοῦ ἐναγομένου, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἀγωγῆς ἐκείνου» (2).

τῶν πληρονόμων θεωρεῖται ὡς ἀντίδικος, διότι οἱ κληρονόμοι εἶναι διάδοχοι τοῦ ἀποθανόντος.

Μὴ ὑπάρχοντος κληρονόμου ὁ δικαστὴς διορίζει δικαστικὸν πληρεξούσιον, ὁ δὲ δημόσιος θησαυρὸς δὲν δύναται νὰ παρασταθῇ ὡς ἀντίδικος ἄνευ τῆς γνώμης τοῦ δικαστοῦ.

Ἐν τῇ ἀγωγῇ περὶ πληρωμῆς χρέους τοῦ ἀποθανόντος δὲν ἀπαιτεῖται νὰ δηλοῦνται τὰ ὀνόματα πάντων τῶν κληρονόμων, ἀλλ' ἐν τῇ περὶ ἀπαιτήσεως κληρονομίας ἀνάγκη νὰ ἀναφέρωνται τὰ ὀνόματα ἁπάντων, διὰ νὰ γίνῃ γνωστὴ ἡ νόμιμος μερὶς τοῦ ἐνάγοντος.

(1) Ἐν τῇ ἀγωγῇ περὶ κληρονομίας καὶ εἷς μόνον ἐκ τῶν κληρονόμων δύναται νὰ γίνῃ ἀντίδικος, διότι εἰς πᾶσαν δίκην ἀπαιτεῖται νὰ παρίστανται ἢ αὐτοπροσώπως ὁ ἐναγόμενος ἢ πληρεξούσιος αὐτοῦ· ἐπειδὴ δὲ ἡ κατὰ τῆς κληρονομίας ἀγωγὴ θεωρεῖται ὡς γενομένη κατ' αὐτοῦ τοῦ κληρονομουμένου, ἕκαστος δὲ τῶν κληρονόμων εἶναι, ὡς ἐρρήθη, διάδοχος τοῦ ἀποθανόντος, ἐπομένως καὶ πληρεξούσιος αὐτοῦ, διὰ τοῦτο γίνεται καὶ ἀντίδικος· ἀλλ' ἐπὶ πάσῃ ἄλλῃ κοινωνίᾳ ὁ κοινωνὸς δὲν γίνεται ἀντίδικος, διότι ἕκαστος αὐτῶν θεωρεῖται ὡς ξένος εἰς τὴν μερίδα τοῦ ἄλλου.

(2) Ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ ἄρθρου τούτου τὸ ἓν ἄτομον θεωρεῖται ὡς

ΑΡΘΡΟΝ 1645ον

«Ἐν τῇ ἀγωγῇ περὶ πραγμάτων, οἷοι οἱ ποταμοὶ καὶ αἱ νομαί, τῶν ὁποίων ἡ ὠφέλεια εἶναι κοινὴ μεταξὺ δύο χωρίων, ὧν οἱ κάτοικοι ἀποτελοῦσι μὴ περιωρισμένην φυλὴν (κάθμι γάηρι μαχσούρ), ἡ παρουσία τινῶν ἑκατέρωθεν ἀρκεῖ».

«Ἀλλ' ὅταν οἱ κάτοικοι ἀποτελῶσι περιωρισμένην φυλήν, δὲν ἀρκεῖ ἡ παρουσία τινῶν, ἀλλ' ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία πάντων, ἢ πληρεξουσίων αὐτῶν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1646ον

«Θεωροῦνται ὡς φυλὴ μὴ περιωρισμένη οἱ κάτοικοι χωρίου περισσότεροι τῶν ἑκατόν».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Περὶ ἀντιφάσεως.

تناقض يا سيدى

(Τενακοὺζ π' εγιανιντά δ' ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1647ον

«Ἡ ἀντίφασις κωλύει τὴν περὶ κυριότητος ἀγωγήν».

«Π. χ. ἐάν τις ἀγοράζῃ πρᾶγμά τι, δηλαδὴ θελήσῃ ν' ἀγο-

πληρεξούσιος ἁπάντων καὶ διὰ τοῦτο κατὰ τὸν Ἰμάμην Ἀαζὰμ δικαιοῦται καὶ μόνος νὰ ἐγείρῃ ἀγωγήν. Κατὰ τὸν Ἰμάμην Μουχαμμὲτ δικαιοῦται μὲν ὁ εἷς νὰ ἐνάγῃ πρὸς παρακώλυσιν πράξεως, οὐχὶ ὅμως καὶ πρὸς ἄρσιν τετελεσμένου ἔργου. Κατὰ τὸν Ἰμάμην Γιουσοὺφ ὁ εἷς δὲν δικαιοῦται οὔτε πρὸς παρακώλυσιν, οὔτε πρὸς ἄρσιν. Κατὰ τὴν ὁμοφωνίαν ὅμως τῶν νομοδιδασκάλων καὶ εἷς μουσουλμάνος δικαιοῦται νὰ παρίσταται ὡς ἐνάγων καὶ πρὸς παρακώλυσιν καὶ πρὸς ἄρσιν, προκειμένου περὶ γενικῆς βλάβης.

(1) قوم غير محصور (κάθμι γάηρι μαχσούρ), φυλὴ μὴ περιωρισμένη, λέγεται ἡ κοινότης ἡ ἀποτελουμένη ἀπὸ πολλῶν προσώπων πλειόνων τῶν ἑκατόν, ὡς ὁρίζει τὸ ἀκόλουθον ἄρθρον 1646. Ἕνεκα δὲ τοῦ ἀδυνάτου τῆς παρουσίας ἁπάντων ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, ἀρκεῖ ἡ παράστασις μερικῶν, ἐνῷ ὅταν ἡ κοινότης ἀποτελῆται ἐκ περιωρισμένης φυλῆς, ἀπαιτεῖται ἡ παράστασις ἁπάντων, καθὸ δυνατή.

ράσῃ αὐτὸ καὶ μετὰ ταῦτα πρὸ τῆς ἀγορᾶς αὐτοῦ ἐγείρῃ ἀγωγὴν ὅτι εἶναι κτῆμά του, ἡ ἀγωγὴ αὕτη δὲν ἀκούεται».

«Ἐπίσης ἐάν, ἀφοῦ εἴπῃ: οὐδὲν δικαίωμα ἔχω κατὰ τοῦ δεῖνος, μετὰ ταῦτα ἐγείρῃ ἀγωγὴν ἀπαιτῶν τι, ἡ ἀγωγή του αὕτη δὲν ἀκούεται».

«Ὡσαύτως ὅταν τις ἐγείρῃ ἀγωγὴν κατ' ἄλλου λέγων: σοὶ εἶχον δώσῃ τόσα γρόσια, ἵνα παραδώσῃς αὐτὰ εἰς τὸν δεῖνα ἄνθρωπον, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἔδωκας αὐτὰ καὶ ἔμεινον εἰς χεῖράς σου, δός μοι τὰ χρήματα ταῦτα, ὁ δὲ ἐναγόμενος ἀρνηθῇ καὶ ὁ ἐνάγων φέρῃ ἀποδείξεις· ἐὰν κατόπιν ὁ ἐναγόμενος παλινῳδῶν ἀποκρούσῃ τὴν ἀγωγὴν λέγων: πραγματικῶς μοὶ εἶχες δώσῃ τόσα γρόσια, ἵνα παραδώσω εἰς τὸν δεῖνα ἄνθρωπον, ἀλλ' ἐγὼ παρέδωκα αὐτὰ εἰς ἐκεῖνον, ἡ ἔνστασις αὕτη δὲν ἀκούεται».

«Ἐπίσης ὅταν τις ἐγείρῃ ἀγωγήν, λόγῳ ὅτι τὸ εἰς χεῖρας τινὸς εὑρισκόμενον ἐργαστήριον εἶναι κτῆμα του, ὁ δὲ κάτοχος διϊσχυρισθῇ, ὅτι πράγματι τὸ ἐργαστήριον ἐκεῖνο ἦτο κτῆμά του, ἀλλὰ κατὰ τὴν δεῖναν ἐποχὴν τὸ ἐπώλησεν εἰς αὐτόν, ἐὰν ὁ ἐνάγων ἀρνηθῇ τοῦτο λέγων, ὅτι οὐδέποτε μεταξύ των συνήφθη ἀγοραπωλησία, καὶ ὡς ἐκ τούτου ὁ κάτοχος ἀποδείξῃ τὴν ἀγωγήν του, δὲν ἀκούεται κατόπιν ἡ ἔνστασις ἐκείνου παλινῳδοῦντος καὶ λέγοντος πρὸς ἀπόκρουσιν τῆς ἀγωγῆς: ἀληθῶς τὸ ἐργαστήριον ἐκεῖνο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εἶχον σοὶ πωλήσῃ, ἀλλ' ἡ πώλησις αὕτη ἦτο ἐπὶ ἐξωνήσει, ἢ εἶχε συνομολογηθῇ ὑπὸ τὸν δεῖνα πλημμελῆ ὅρον» (1).

---

(1) Ἡ αἴτησις πρὸς ἀγοράν θεωρεῖται ὡς ὁμολογία περὶ τοῦ ὅτι τὸ πωλούμενον δὲν εἶναι κτῆμα τοῦ αἰτοῦντος. Ἐπίσης ἡ αἴτησις πρὸς δωρεάν, πρὸς παρακαταθήκην, πρὸς μίσθωσιν, συνεπάγεται τὴν ἀπόρριψιν τῆς μεταγενεστέρας ἀγωγῆς περὶ κυριότητος τοῦ αἰτηθέντος πράγματος.

Ἡ ἀντίφασις συνεπάγεται μὲν τὴν ἀπόρριψιν τῆς περὶ κυριότητος ἀγωγῆς, οὐχὶ ὅμως καὶ τὴν τῆς περὶ συγγενείας. Π. χ. ἐάν τις εἴπῃ ὅτι δὲν εἶναι κληρονόμος τοῦ δεῖνος καὶ κατόπιν ἀντιφάσκων διϊσχυρισθῇ καὶ δηλώσῃ τὴν συγγένειαν, δυνάμει τῆς ὁποίας εἶναι κληρονόμος, ὁ μεταγενέστερος ἰσχυρισμός του γίνεται παραδεκτός.

ΑΡΘΡΟΝ 1648ον

«Ἐάν τις, ἀφοῦ ὁμολογήσῃ ὅτι πρᾶγμά τι ἀνήκει εἰς τινα, κατόπιν διϊσχυρισθῇ ὅτι εἶναι ἰδικόν του, οὐ μόνον ἡ ἀγωγή του αὕτη δὲν εἶναι ἔγκυρος, ἀλλ' ἐπίσης δὲν εἶναι ἔγκυρος ἡ ἀγωγὴ αὐτοῦ, ἐνάγοντος ὡς πληρεξούσιος ἢ ἐπίτροπος ἄλλου» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1649ον

«Ὅταν τις ἀπαλλάξῃ τινὰ δι' ἀφέσεως πάσης ἀγωγῆς, ἐὰν κατόπιν ἐγείρῃ κατ' αὐτοῦ ἐπ' ἰδίῳ ὀνόματι ἀγωγὴν περί τινος πράγματος, ἡ ἀγωγή του αὕτη δὲν εἶναι ἔγκυρος».

«Ἀλλὰ δύναται νὰ ἐγείρῃ ἀγωγὴν ἐξ ὀνόματος ἄλλου ὡς πληρεξούσιος ἢ ἐπίτροπος» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1650ον

«Ὅταν τις ἐγείρῃ ἀγωγὴν περί τινος πράγματος ἐξ ὀνόμα-

---

(1) Ἐὰν ὁ μὴ κάτοχος κτήματος ἐξωδίκως εἴπῃ ὅτι τὸ κτῆμα δὲν ἀνήκει εἰς αὐτόν, ἀπορρίπτεται ἡ ἀγωγὴ αὐτοῦ διϊσχυριζομένου τὸ ἐναντίον. Τοῦ κατόχου ὅμως ἡ τοιαύτη ἐξώδικος ὁμολογία δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν.

Ὅταν δύο τινὲς διϊσχυρίζωνται ὅτι ἑκάτερος εἶχεν ὁμολογήσῃ ὅτι κτῆμά τι ἀνήκει εἰς τὸν ἄλλον, οὐδενὸς ἡ ἀπόδειξις λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα μένει εἰς τὰς χεῖρας τοῦ κατόχου.

(2) Τοῦ μὲν ἐνάγοντος διϊσχυριζομένου ὅτι ἡ χρονολογία τῆς ἀπαιτήσεώς του εἶναι μεταγενεστέρα τῆς ἀφέσεως, τοῦ δὲ ἐναγομένου τὸ ἐναντίον, ὅτι δηλαδὴ ἡ ἀπαίτησις τοῦ ἐνάγοντος εἶναι προγενεστέρα τῆς ἀφέσεως καὶ ἑπομένως ἄκυρος, ὁ ἐνάγων ὀφείλει νὰ ἀποδείξῃ τὸν διϊσχυρισμόν του, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει γίνεται παραδεκτὸς ὁ λόγος τοῦ ἐναγομένου κυρούμενος δι' ὅρκου. Διότι ὁ μὲν ἐνάγων διϊσχυρίζεται ὕπαρξιν χρέους, ὁ δὲ ἐναγόμενος ἀρνεῖται αὐτό, ἄρα κατὰ τὴν γενικὴν ἀρχὴν «ὁ ἐνιστάμενος ἀποδεικνύει, εἰς δὲ τὸν ἀρνούμενον ἐπιβάλλεται ὅρκος» (ἴδε ἄρθρ. 76), ὁ ἐνάγων βαρύνεται διὰ τῆς ἀποδείξεως. Ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ καὶ τοῖς παρομοίοις δὲν ἐφαρμόζεται ἡ γενικὴ ἀρχὴ ἡ καθιερωμένη διὰ τοῦ 11 ἄρθρου, καθ' ἣν ἡ πρὸς τοὺς πλησιεστέρους χρόνους ἀναφορὰ ἐπισυμβάματός τινος θεωρεῖται ὡς ἀρχικὴ κατάστασις, διότι κατ' οὐσίαν δὲν ἀμφισβητεῖται ἡ πρὸς τὸν χρόνον ἀναφορὰ τοῦ χρέους, ἀλλ' ἂν πραγματικῶς ὑπάρχῃ ἢ μὴ τὸ χρέος.

τος ἄλλου, ἡ ἐν ἰδίῳ ὀνόματι κατόπιν γινομένη ἀγωγὴ (περὶ τοῦ αὐτοῦ πράγματος) δὲν εἶναι ἔγκυρος».

«Ἀλλ' ἀφοῦ προηγουμένως ἐγείρῃ τὴν ἀγωγὴν ἐν ἰδίῳ ὀνόματι, δύναται κατόπιν νὰ ἐναγάγῃ ἐξ ὀνόματος ἄλλου ὡς πληρεξούσιος, διότι ὁ δικαστικὸς πληρεξούσιος ἐγείρει ἐνίοτε ἀγωγὴν ἐν ἰδίῳ ὀνόματι, ἐνῷ οὐδεὶς κατὰ τὴν δίκην ἀναφέρει ὅτι τὸ ἴδιον κτῆμα ἀνήκει εἰς ἄλλον» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1651ον

«Καθὼς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ δίκαιον δὲν δύναται νὰ ληφθῇ χωριστὰ ἀπὸ δύο διάφορα πρόσωπα, οὕτω δὲν δύνανται νὰ ἐναχθῶσι δύο πρόσωπα διὰ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ δίκαιον, προερχόμενον ἀπὸ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς αἰτίας» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1652ον

«Καθὼς ἡ ἀντίφασις ὑπάρχει ἐν τῇ ἀγωγῇ ἑνὸς λαλοῦντος, οὕτω ἀποδεικνύεται ἡ ἀντίφασις καὶ ἐν τοῖς λόγοις δύο προσώπων, θεωρουμένων ὡς εἷς λαλῶν, οἷος ὁ ἐντολοδόχος καὶ ὁ ἐντολεύς, ὁ κληρονομῶν καὶ ὁ κληρονομούμενος».

«Ὅθεν δὲν εἶναι ἔγκυρος ἡ ἀγωγὴ τοῦ πληρεξουσίου, ἥτις εἶναι ἀντίθετος προγενεστέρας ἀγωγῆς τοῦ ἐντολέως περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως».

ΑΡΘΡΟΝ 1653ον

«Διὰ τῆς ἐπιβεβαιώσεως τοῦ ἀντιδίκου αἴρεται ἡ ἀντίφασις».

«Π. χ. ἀφοῦ ἐγείρῃ τις ἀγωγήν, λόγῳ ὅτι ἔχει νὰ λαμβάνῃ ἀπό τινος τόσα γρόσια προερχόμενα ἐκ δανείου, ἐὰν κατόπιν

---

(1) Οἱ ἀντιφατικοὶ λόγοι συνεπάγουσι τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἀγωγῆς, εἴτε ἀμφότεροι λεχθῶσιν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, εἴτε ὁ πρῶτος ἐλέχθη ἐκτὸς τοῦ δικαστηρίου καὶ μόνον ὁ δεύτερος ἐλέχθη ἐν τῷ δικαστηρίῳ.

(2) Ἐάν τις διϊσχυρισθῇ ὅτι τὸ εἰς χεῖρας τινὸς εὑρισκόμενον ὡρολόγιον ἐσφετερίσθη ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ὅτι ἐπομένως ἀνήκει αὐτῷ καὶ δὲν συνηθῇ ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀγωγήν του, δὲν δικαιοῦται κατόπιν, ἀφοῦ ὁ κάτοχος τοῦ ὡρολογίου πωλήσῃ αὐτὸ εἰς ἕτερον, νὰ ἐγείρῃ δευτέραν ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ἀγοραστοῦ, διϊσχυριζομένου τὸ αὐτό, διότι οὕτω ὑπάρχει ἀντίφασις.

διϊσχυρισθῇ, ὅτι τὰ χρήματα ταῦτα προέρχονται ἐξ ἐγγυήσεως, καὶ ὁ ἐναγόμενος ἐπιβεβαιώσῃ τοῦτο, ἡ ἀντίφασις αἴρεται»(1).

ΑΡΘΡΟΝ 1654ον

«Ἡ ἀντίφασις αἴρεται καὶ διὰ τῆς διαψεύσεως τοῦ δικαστοῦ».

«Π. χ. ἐάν τις ἐγείρῃ ἀγωγήν, λόγῳ ὅτι τὸ εἰς χεῖρας τινὸς εὑρισκόμενον πρᾶγμα ἀνήκει εἰς αὐτόν, ὁ δὲ ἐναγόμενος ἀρνηθῇ λέγων: τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο ἦτο τοῦ δεῖνος ἀπὸ τοῦ ὁποίου καὶ τὸ ἠγόρασα, καὶ ἐκδοθῇ ἀπόφασις μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἀποδείξεων τοῦ ἐνάγοντος, ὁ καταδικασθεὶς ἔχει δικαίωμα ἀναγωγῆς κατὰ τοῦ πωλητοῦ πρὸς ἀπαίτησιν τοῦ τιμήματος τοῦ πράγματος ἐκείνου. Μολονότι δὲ μεταξὺ τῆς πρώτης ὁμολογίας αὐτοῦ εἰπόντος, ὅτι τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο εἶναι τοῦ πωλητοῦ, καὶ τῆς κατόπιν ἀναγωγῆς του ὑπάρχει ἀντίφασις, αὕτη ἤρθη, διότι διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως ἡ ὁμολογία του αὕτη διεψεύσθη».

ΑΡΘΡΟΝ 1655ον

«Ἐὰν ἡ δικαιολογία τοῦ ἐνάγοντος ἐπὶ ἀγνώστου γεγονότος (κεκρυμμένου) εἶναι φανερά, ἡ ἀντίφασις συγχωρεῖται».

«Π. χ. ἀφοῦ τις μισθώσῃ οἰκίαν, διϊσχυρισθῇ κατόπιν ὅτι ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἀνηλίκου εἰσέτι τυγχάνοντος, εἶχεν ἀγοράσῃ τὴν οἰκίαν ταύτην δι' αὐτὸν καὶ ὅτι κατὰ τὴν μίσθωσιν ἠγνόει τοῦτο, ἐὰν προσαγάγῃ τοιοῦτον ἔγγραφον, ἡ ἀγωγὴ αὐτοῦ ἀκούεται».

«Ἐπίσης ἐάν τις, ἀφοῦ μισθώσῃ οἰκίαν, μάθῃ ὅτι ἡ οἰκία ἐκείνη εἶχεν ἐγκαίρως ἐκ πατρικῆς κληρονομίας μεταβιβασθῇ εἰς αὐτὸν καὶ ἐγείρῃ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ἐκμισθωτοῦ, ἡ ἀγωγή του αὕτη ἀκούεται».

ΑΡΘΡΟΝ 1656ον

«Τὸ ἐπιλαμβάνεσθαι τῆς διανομῆς τῆς κληρονομίας θεωρεῖται ὡς ὁμολογία ὅτι τὸ διανεμόμενον εἶναι ἐπίκοινον».

---

(1) Ἡ ἀντίφασις ὠφελεῖ τὸν ἐναγόμενον, διότι δι' αὐτῆς ἀπορρίπτεται ἡ κατ' αὐτοῦ ἀγωγή, ὅταν ὅμως ὁ ἴδιος ἐναγόμενος διαβεβαιοῖ τοὺς ἀντιφατικοὺς λόγους τοῦ ἐνάγοντος, τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀντιφάσεως αἴρεται.

«Ὅθεν μετὰ τὴν διανομὴν ἡ ἀγωγή τινος περὶ τοῦ ὅτι τὸ διανεμηθὲν ἀνήκει εἰς αὐτόν, εἶναι ἀντίφασις».

«Π. χ. ἐὰν μετὰ τὴν διανομὴν τῆς κληρονομίας, τῶν κληρονόμων τις διϊσχυρισθῇ ὅτι πρᾶγμά τι ἐκ τῶν διανεμηθέντων εἶχεν ἀγοράσῃ ἀπὸ τοῦ ἀποθανόντος, ἢ ὅτι ὁ ἀποθανὼν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ὑγιείας του εἶχε δωρήσῃ καὶ παραδώσῃ εἰς αὐτόν, ἡ ἀγωγὴ αὕτη δὲν ἀκούεται. Ἀλλ' ἐὰν εἴπῃ: ὅτε ἤμην ἀνήλικος, ὁ ἀποθανὼν τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο εἶχε δώσῃ εἰς ἐμέ, τοῦθ' ὅπερ δὲν ἐγνώριζον κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς διανομῆς, ἡ ἄγνοιά του εἶναι δεδικαιολογημένη καὶ ἡ ἀγωγή του ἀκούεται» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1657ον

«Ἐὰν εἶναι δυνατὸν νὰ συνδυασθῶσι δύο λόγοι ἀντιφατικοὶ φαινόμενοι, καὶ ὁ ἐνάγων συνδυάσῃ αὐτούς, ἡ ἀντίφασις αἴρεται».

«Π. χ. ἐάν τις, ἀφοῦ ὁμολογήσῃ ὅτι εἶναι μισθωτὴς οἰκίας τινός, διϊσχυρισθῇ ὅτι ἡ οἰκία αὕτη ἀνήκει εἰς αὐτόν, ἡ ἀγωγή του αὕτη δὲν ἀκούεται. Ἀλλ' ἐὰν εἴπῃ: ἤμην μισθωτής, μετὰ ταῦτα ἠγόρασα αὐτήν, οὕτω δὲ συμβιβάσῃ τὸ πρᾶγμα, ἡ ἀγωγή του ἀκούεται».

«Ἐπίσης ἐάν τις ἐγείρῃ ἀγωγὴν περὶ δανείου γνωστοῦ ποσοῦ, ὁ δὲ ἐναγόμενος εἴπῃ: ἐγὼ οὐδὲν παρὰ σοῦ ἔλαβον, μεταξὺ ἡμῶν οὐδεμία συναλλαγὴ ἐγένετο, ἢ ἐγὼ οὐδόλως σὲ γνωρίζω, κατόπιν δέ, ἀφοῦ ὁ ἐνάγων προσαγάγῃ ἀποδείξεις, ὁ ἐναγόμενος διϊσχυρισθῇ ὅτι τὸ ποσὸν ἐκεῖνο εἶχε πληρώσῃ, ἢ ὅτι εἶχεν ἀπαλλάξῃ αὐτὸν δι' ἀφέσεως, ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος εἶναι ἀντίφασις καὶ δὲν ἀκούεται. Ἀλλ' ἐὰν κατόπιν τῆς εἰρημένης ἀγωγῆς τοῦ ἐνάγοντος, ὁ ἐναγόμενος εἴπῃ ὅτι δὲν τῷ ὀφείλει τι, καὶ ἀφοῦ ὁ ἐνάγων ἀποδείξῃ τὴν ἀγωγήν του,

---

(1) Τὸ νὰ προβῇ ὅμως εἰς τὴν διανομὴν προσόδου τῆς κληρονομικῆς περιουσίας δὲν θεωρεῖται ὡς ὁμολογία ὅτι ἡ κληρονομικὴ περιουσία εἶναι ἐπίκοινος. Καίτοι ἡ ἀπόπειρα τῆς διανομῆς τῆς κληρονομίας θεωρεῖται ὡς ὁμολογία καὶ συνεπάγεται τὴν ἀπόρριψιν τῆς ἀγωγῆς ἐπὶ πράγματος, ἐν τούτοις δὲν συνεπιφέρει καὶ τὴν ἀπόρριψιν τῆς ἀγωγῆς περὶ χρέους, διότι κατὰ τὸν νόμον δὲν ἐπιτρέπεται πρὸ τῆς εἰσπράξεως ἡ διανομὴ χρέους.

διϊσχυρισθῇ καὶ ἀποδείξῃ ὅτι ὤφειλε μὲν αὐτῷ τὸ ποσὸν ἐκεῖνο, ἀλλ' ἐπλήρωσεν αὐτό, ἢ ὅτι ὁ ἐνάγων ἀπήλλαξεν αὐτὸν τούτου δι' ἀφέσεως, ἀποκρούει τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἐνάγοντος».

«Ὡσαύτως ὅταν τις ἐγείρῃ ἀγωγὴν κατά τινος, λόγῳ ὅτι εἶχε καταθέσῃ αὐτῷ τοιαύτην τινὰ παρακαταθήκην καὶ ζητῇ τὴν ἀπόδοσιν αὐτῆς, ὁ δὲ ἐναγόμενος ἀρνηθῇ λέγων: σὺ οὐδέποτε παρακατέθηκες εἰς ἐμέ τι, ἐάν, ἀφοῦ ὁ ἐνάγων ἀποδείξῃ τὴν ἀγωγήν του, ὁ ἐναγόμενος ἀποκρούσῃ αὐτὴν λέγων ὅτι ἀπέδωκε καὶ παρέδωκε τὴν παρακαταθήκην, ἡ τοιαύτη ἔνστασίς του δὲν ἀκούεται, καὶ τὴν παρακαταθήκην λαμβάνει αὐτουσίαν ὁ ἐνάγων, ἐὰν εὑρίσκηται εἰς χεῖρας τοῦ ἐναγομένου, ἢ τὴν ἀξίαν αὐτῆς λόγῳ ἀποζημιώσεως, ἐὰν κατηναλώθῃ. Ἀλλ' ἐὰν κατόπιν τῆς εἰρημένης ἀγωγῆς ὁ ἐναγόμενος ἀρνούμενος ὅτι ἔχει τοιαύτην τινὰ παρακαταθήκην τοῦ ἐνάγοντος, ἀφοῦ οὗτος ἀποδείξῃ τὴν ἀγωγήν του, εἴπῃ: ναὶ ὑπῆρχε παρ' ἐμοὶ τοιαύτη παρακαταθήκη σου, ἀλλ' ἐγὼ σοὶ εἶχον ἀποδώσῃ καὶ παραδώσῃ αὐτήν, ὁ τοιοῦτος ἰσχυρισμός του ἀκούεται» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1658ον

«Ἐάν τις, ἀφοῦ ὁμολογήσῃ ὅτι συνῆψε συνάλλαγμά τι ὁριστικῶς καὶ ἐγκύρως καὶ ἡ ὁμολογία του αὕτη γίνῃ καὶ ἐγγράφως, παλινῳδῶν διϊσχυρισθῇ ὅτι τὸ συνάλλαγμα ἐκεῖνο (ἡ πώλησις π. χ.) συνήφθη ἐπὶ ἐξωνήσει, ἢ πλημμελῶς, ἡ ἔνστασις αὐτοῦ αὕτη δὲν ἀκούεται».

«Ἴδε ἑκατοστὸν ἄρθρον».

«Π. χ. ἐάν τις, ἀφοῦ τὴν ἰδιόκτητον οἰκίαν του πωλήσῃ

---

(1) Ἀλλ' ἐὰν εἶναι δυνατὸν νὰ συμβιβασθῶσιν οἱ ἀντιφατικοὶ λόγοι καὶ ὁ ἐνάγων δὲν ἀποπειραθῇ νὰ πράξῃ τοῦτο, παρατηροῦνται τὰ ἑξῆς: Ἂν ἡ μεταξὺ τῶν δύο λόγων ὑπάρχουσα ἀντίφασις εἶναι πρόδηλος καὶ ὁ συμβιβασμὸς αὐτῶν οὐχὶ πρόδηλος, δὲν γίνεται παραδεκτὴ ἡ ἀγωγή, ἂν δὲν συμβιβάσῃ τὴν ἀντίφασιν ὁ ἐνάγων· ἀλλ' ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ ἀντίφασις εἶναι πρόδηλος καὶ ὁ λόγος τοῦ συμβιβασμοῦ αὐτῆς ἐπίσης πρόδηλος, τότε ἡ ἀντίφασις δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν.

Ὁ ἐγγυητὴς θεωρεῖται ὡς ἀντιφάσκων διϊσχυριζόμενος, ὅτι ἡ πώλησις

καὶ παραδώσῃ εἰς ἕτερον ἀντὶ ὡρισμένου τιμήματος καὶ προσερχόμενος ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ ὁμολογήσῃ, ὅτι τὴν οἰκίαν του τὴν συνορευομένην μὲ τοιαῦτα σύνορα ἐπώλησεν εἰς τὸν δεῖνα ἀντὶ τόσων γροσίων δι' ὁριστικῆς καὶ ἐγκύρου πωλήσεως καὶ ἡ ὁμολογία του αὕτη συνταχθῇ καὶ ἐγγράφως, παλινῳδῶν διϊσχυρισθῇ ὅτι ἡ πώλησις αὕτη συνήφθη ἐπὶ ἐξωνήσει ἢ ὑπό τινα πλημμελῆ ὅρον, ἡ ἔνστασίς του αὕτη δὲν ἀκούεται».

«Ἐπίσης ἐάν τις, συμβιβασθεὶς ἐπὶ τῆς δίκης ἣν εἶχε μετά τινος, παρουσιασθῇ ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ καὶ ὁμολογήσῃ ὅτι ἐγκύρως συνήφθη ὁ συμβιβασμὸς ἐκεῖνος καὶ ἡ ὁμολογία αὕτη συνταχθῇ ἐγγράφως, παλινῳδῶν διϊσχυρισθῇ ὅτι ὁ ῥηθεὶς συμβιβασμὸς ἐγένετο ὑπὸ πλημμελῆ ὅρον, ἡ ἔνστασίς του αὕτη δὲν ἀκούεται».

ΑΡΘΡΟΝ 1659ον

«Ὅταν τις πωλήσῃ καὶ παραδώσῃ εἴς τινα πρᾶγμά τι ὡς ἴδιον κτῆμα ἐπὶ παρουσίᾳ ἄλλου, οὗτος δὲ ἄνευ δεδικαιολογημένης αἰτίας σιωπήσῃ, ἐὰν κατόπιν ἐγείρῃ ἀγωγὴν λέγων ὅτι τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο εἶναι ἰδικόν του, ἢ τῷ ἀνήκει μέρος αὐτοῦ παρατηροῦνται τὰ ἑξῆς» :

«Ἐὰν ὁ ἐνάγων εἶναι συγγενὴς τοῦ πωλητοῦ, ἢ σύζυγος, ἡ ἀγωγή του αὕτη ἀπολύτως δὲν ἀκούεται».

«Ἐὰν ὅμως εἶναι ξένος, δὲν παρακωλύει τὴν ἀγωγήν του ἡ ἐν τῇ ὁμηγύρει μόνον τῆς πωλήσεως παρουσία αὐτοῦ· ἀλλ' ἐάν, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἦτο παρὼν ἐν τῇ ὁμηγύρει τῆς πωλήσεως, ἴδῃ ὅτι ὁ ἀγοραστὴς ἐπί τινα καιρὸν ἐξουσιάζει τὸ κτῆμα ἐκεῖνο ὡς κύριος, οἷον οἰκοδομεῖ ἐπ' αὐτοῦ, ἢ κατεδαφίζει αὐτό, ἢ φυτεύει δένδρα καὶ ἄνευ δεδικαιολογημένης αἰτίας σιωπήσῃ, ἐπίσης δὲν ἀκούεται ἡ ἀγωγὴ αὐτοῦ, ὅταν κατόπιν διϊσχυρισθῇ κατὰ τὰ ἀνωτέρω, ὅτι εἶναι κτῆμά του, ἢ μέρος αὐτοῦ ἀνήκει εἰς αὐτόν».

τοῦ πράγματος, οὗτινος τὸ τίμημα ἐγγυήθη, εἶναι πλημμελής, διότι μόνον ἡ παροχὴ τῆς ἐγγυήσεως θεωρεῖται ὡς ὁμολογία περὶ τοῦ ἐγκύρου τῆς συμβάσεως, ἐπομένως ἡ περὶ πλημμελείας τῆς συμβάσεως ἔνστασις τοῦ ἐγγυητοῦ ἀπορρίπτεται ὡς ἀντιφατική.

ΤΙΤΛΟΣ Β'

Περὶ παραγραφῆς.

مرور زمان حقندر

(Μουρούρι ζεμὰν χακκηντά ὶιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1660ον

«Αἱ ἀγωγαὶ αἱ μὴ ἀφορῶσαι τὸ κοινόν, οἷον περὶ χρέους, παρακαταθήκης, ἀκινήτων κτημάτων τελείας κυριότητος, κληρονομίας καὶ αἱ μὴ ἀποβλέπουσαι εἰς αὐτὸ τὸ βακούφιον, οἷον ἐν τοῖς βακουφικοῖς (ἀφιερωμένοις) ἀκινήτοις κτήμασι περὶ κατοχῆς διὰ κανόνος (aablã. μουκατὰά), ἢ ἐπὶ διτελείᾳ, περὶ ἐπιστασίας (تولیت τεβλιγέτ) καὶ προσόδου (ale γαλλέ), τῶν ἀφιερωμάτων (abشروط. μεσρουτά), δὲν ἀκούονται ἀφοῦ ἐγκαταλειφθῶσιν ἐπὶ δεκαπέντε ἔτη» (1).

(1) Ὑπάρχοντος δικαιώματος, ἕπεται ἀγωγὴ πρὸς ἐνάσκησιν αὐτοῦ. Ἡ ἀμφισβήτησις τοῦ δικαιώματος γεννᾶται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν γνωμῶν περὶ τῶν συμβάντων καὶ τῶν σχέσεων, δι' ὧν ἀποκτᾷ τις ἢ ἀπόλλυσι τὸ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀναγνωριζόμενον δικαίωμα. Ἀλλὰ διὰ τῆς παρελεύσεως τοῦ χρόνου τὰ ἴχνη τῶν γεγονότων ἐξαφανίζονται καὶ ἀλλοιοῦται σὺν αὐτοῖς ἡ βάσις, ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζεται τὸ δικαίωμα. Ἡ μετὰ μακροχρόνιον σιγὴν ἔγερσις ἀγωγῆς ἐκτίθησι τὸν ἀντίδικον εἰς τὸν κίνδυνον τοῦ νὰ μὴ ὑπερασπίσῃ δεόντως τὰ δίκαια αὐτοῦ καὶ ἕνεκα ἐλλείψεως τῶν μέσων τῆς ἀποδείξεως διαστραφῇ τὸ δίκαιον καὶ ὁ δικαστὴς νὰ μὴ δυνηθῇ νὰ ἐξελέγξῃ ἀκριβῶς τὴν ἀλήθειαν. Διὰ νὰ δικασθῇ ἡ ἀγωγὴ καὶ ἐξενεχθῇ δικαία δικαστικὴ ψῆφος ἀνάγκη νὰ σώζωνται τὰ στοιχεῖα τῆς διενέξεως, ἄλλως δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν· οὕτω δὲ δὲν παραγράφεται οὔτε τὸ δίκαιον, οὔτε ὁ νόμος, ἀλλ' αἱ ἐπὶ τούτου στηριζόμεναι ἀξιώσεις, αἵ ὁποῖαι διὰ τῆς παρελεύσεως τοῦ χρόνου κατέστησαν ἀδιάγνωστοι.

Κατὰ τὸ ρωμαϊκὸν δίκαιον ἡ παραγραφὴ εἰσήχθη διὰ τὸ κοινὸν καλόν, ἵνα μὴ ἐπὶ μακρὸν χρόνον καὶ σχεδὸν πάντοτε μένῃ ἀμφίβολος ἡ κυριότης τῶν πραγμάτων. Ἀξία τιμωρίας εἶναι ἡ ἀμέλεια τοῦ ἐπὶ μακρὸν μὴ ἐπικαλεσθέντος τὴν βοήθειαν τοῦ νόμου. Πᾶν δικαίωμα συνίσταται ἐκ

ΑΡΘΡΟΝ 1661ον

«Αἱ αὐτὸ τὸ βακούφιον (ἀφιέρωμα) ἀφορῶσαι ἀγωγαὶ τοῦ ἐπιστάτου (μουτεβελῆ), καὶ ὑποτρόφου (τοῦ βακουφίου) (عاجز μουρτεζικὰ) ἀκούονται μέχρι τριάκοντα ἐξ ἐτῶν».

«Ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα ἐξ ἐτῶν δὲν ἀκοῦεται πλέον».

«Π. χ. ἐὰν ὁ ἐπιστάτης βακουφίου, ἀφοῦ ἐξουσιάσῃ τις ἐπὶ τριάκοντα ἐξ ἔτη ἀκίνητόν τι κτῆμα ὡς τελείαν ἰδιοκτησίαν, ἐγείρῃ ἀγωγὴν διϊσχυριζόμενος ὅτι τὸ ἀκίνητον ἐκεῖνο κτῆμα εἶναι ἐκ τῶν προσοδοφόρων κτημάτων τοῦ ὑπὸ τὴν ἐπιστασίαν αὐτοῦ βακουφίου, ἡ ἀγωγή του αὕτη δὲν ἀκούεται» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1662ον

«Αἱ ἀγωγαὶ περὶ δικαιώματος διαβάσεως, ἐκροῆς καὶ ὑδρεύ-

δύο ἀπαραιτήτων στοιχείων, τῶν πραγμάτων καὶ τῆς κατὰ τὸν νόμον ρυθμίσεως αὐτοῦ, ἐπομένως διαφθειρομένων τῶν πραγμάτων συνδιαφθείρεται καὶ τὸ ἓν στοιχεῖον τοῦ δικαιώματος· ἄρα παραγραφή ἐστιν ἡ διὰ τοῦ χρόνου ἐξαφάνισις τῶν πραγμάτων, ἀδιαγνώστων καταστάντων πρὸς ἀποκατάστασιν τῇ βοηθείᾳ τοῦ νόμου. Ἡ παραγραφὴ ἥτις ἔσθ' ὅτε δύναται ν' ἀποβῇ ὡς μέσον ἁρπαγῆς εἰς τὴν κακὴν πίστιν, εἶναι ἀναγκαιοτάτη εἰς τὴν δημοσίαν τάξιν, ὁρίζουσα τὸ τέρμα τῆς ἀγωγῆς καὶ ἰσχυροποιοῦσα τὴν ἰδιοκτησίαν· οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς ὠνόμαζον αὐτὴν «*προστάτριαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους*».

Ἡ ἀδράνεια τοῦ δικαιούχου, καίπερ δυναμένου, τοῦ νὰ μὴ κάμῃ χρῆσιν τῆς ἀγωγῆς καὶ ζητήσῃ δι' αὐτῆς τὸ δίκαιόν του τεκμηριοῖ ἄλλως ὅτι τὸ δίκαιον δὲν εἶναι ἐξωτερικῶς πρόδηλον, καίπερ κατ' οὐσίαν ὑπάρχον· διὰ τοῦτο οἱ δικασταὶ δὲν δικαιοῦνται νὰ ἀκούσωσι τοιαύτας δίκας, ἡ ἀποχὴ ὅμως τοῦ δικαστοῦ δὲν σημαίνει ἀπόσβεσιν δικαιώματος. Ἡ δικαστικὴ ἐξουσία περιορίζεται διὰ τόπου καὶ χρόνου καὶ ἐπιδέχεται ἔν τισι περιπτώσεσιν ἐξαιρέσεις, διότι αὕτη εἶναι παρεμφερὴς τῇ ὁμολογίᾳ, καθὼς ἡ ὁμολογία οὕτω καὶ ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις ἀναδεικνύει προϋπάρχον δίκαιον, δὲν παράγει δὲ ἐξ ἀρχῆς αὐτό.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 2219).

(1) اصل وقف (ἄσιλ βὰκφ) σημαίνει αὐτὸ τὸ βακούφιον, τὴν κυριότητα τοῦ βακουφίου, οὐχὶ δὲ τὴν ἐπιστασίαν ἢ τὰς προσόδους, περὶ ὧν γίνεται λόγος ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ.

σεως μετὰ παρέλευσιν δέκα πέντε ἐτῶν δὲν ἀκούονται, ἂν ἀναφέρωνται εἰς κτῆμα τελείας ἰδιοκτησίας».

«Ἀλλ' ἐὰν ἀναφέρωνται εἰς βακουφικὰ κτήματα, ὁ ἐπιστάτης ἔχει δικαίωμα ἀγωγῆς περὶ αὐτῶν μέχρι τριάκοντα ἓξ ἐτῶν».

«Μετὰ παρέλευσιν δέκα ἐτῶν αἱ περὶ δημοσίων γαιῶν ἀγωγαὶ δὲν ἀκούονται· ἐπίσης αἱ ἀγωγαὶ περὶ δικαιώματος διαβάσεως, ἐκροῆς καὶ ὑδρεύσεως ἐπὶ δημοσίων γαιῶν ἐγκαταλιμπανόμεναι ἐπὶ δέκα ἔτη δὲν ἀκούονται» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1663ον

«Ἡ ἐπὶ τούτων ἰσχύουσα παραγραφή, ἡ παρακωλύουσα δηλονότι νὰ ἀκουσθῇ ἡ ἀγωγή, εἶναι μόνον ἡ ἄνευ δεδικαιολογημένης αἰτίας παρέλευσις τοῦ χρόνου».

«Ἄλλως ἡ παραγραφὴ δὲν ἰσχύει ὅταν ὑπάρχῃ εἷς ἐκ τῶν νομίμων λόγων, οἷον τὸ νὰ εἶναι ὁ ἐνάγων ἀνήλικος, ἢ παράφρων, ἢ παλίμπαις, ἢ νὰ εὑρίσκηται εἰς ἄλλην πόλιν ἀπέχουσαν χρόνον ἀποδημίας, ἢ ὁ ἀντίδικός του νὰ εἶναι δυνάστης».

«Ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς παραγραφῆς λογίζεται ἀπὸ τῆς χρονολογίας τῆς ἐξαλείψεως καὶ ἄρσεως τοῦ κωλύματος».

«Π. χ. δὲν μετρεῖται ὁ χρόνος ὁ παρερχόμενος κατὰ τὴν ἀνηλικιότητά τινος, ἀρχομένης τῆς παραγραφῆς ἀπὸ τῆς χρονολογίας τῆς ἐνηλικιότητος αὐτοῦ».

«Ἐπίσης ἐάν τις ἔχῃ ἀγωγὴν κατά τινος τῶν δυναστῶν (τοῦ τόπου) καὶ διαρκούσης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ, δὲν δύναται νὰ ἐγείρῃ αὐτήν, οὕτω δὲ παρέλθῃ ὁ (νόμιμος) χρόνος, τοῦτο δὲν παρακωλύει νὰ ἀκουσθῇ ἡ ἀγωγή».

«Ἡ παραγραφὴ ἄρχεται μόνον ἀπὸ τῆς χρονολογίας καθ' ἣν ἐκλείψῃ ἡ ἰσχύς του» (2).

---

(1) Αἱ δουλεῖαι εἶναι περιορισμὸς ἰδιοκτησίας πρὸς ὄφελος ἄλλου, ἑπομένως δὲν εἶναι αὐτοτελής τις ὑποχρέωσις, ἢ δικαίωμα ἄλλου, κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 48 ἐπὶ ὑποκειμένου πράγματος δὲν ἀποφασίζεται ἰδιαιτέρως· ὅθεν ἂν τὸ δουλεῦον κτῆμα εἶναι βακούφιον, ἰσχύει ἡ παραγραφὴ τῶν βακουφικῶν κτημάτων, ἂν δὲ τελεία ἰδιοκτησία (μούλκ), ἡ δεκαπενταετὴς παραγραφή.

(2) Ἡ ἀνικανότης ἀσθενῶν προσώπων πρὸς ἐπιμέλειαν τῶν συμφε-

ΑΡΘΡΟΝ 1664ον

«Χρόνος ἀποδημίας (مدت مسافرت) εἶναι ἡ ἀπόστασις τριῶν ἡμερῶν μὲ μέτριον δρόμον, ἢ δέκα ὀκτὼ ὡρῶν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1665ον

«Ἐνῷ ὁ εἷς τῶν κατοίκων δύο πόλεων ἀπεχουσῶν ἀλλήλων χρόνον ἀποδημίας συναντᾶται μετὰ τοῦ ἄλλου ἐν τῇ μιᾷ πόλει καὶ ὡς ἐκ τούτου εἶναι δυνατὸν νὰ δικασθῶσιν, ἂν οὐδεὶς τούτων ἐγείρῃ ἀγωγὴν καὶ παρέλθῃ ὁ νόμιμος χρόνος, δὲν ἀκούεται (παραγράφεται) ἡ ἀγωγὴ αὐτῶν ἡ ἀνερχομένη εἰς ἐποχὴν προγενεστέραν τῆς παραγραφῆς» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1666ον

«Ἐάν τις ἐγείρῃ ἀγωγὴν κατά τινος ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ

ρόντων αὐτῶν δικαιολογεῖ πληρέστατα τὴν ἀναστολὴν τῆς παραγραφῆς καθὼς καὶ τὰ παρεμβαλλόμενα προσκόμματα, ἑπομένως κατὰ τοῦ ἀδυνατοῦντος νὰ κινήσῃ ἀγωγὴν δὲν χωρεῖ παραγραφή, ἀλλ' ἡ ἀδυναμία αὕτη ὁρίζεται ὑπὸ τοῦ νόμου, πᾶν δὲ πρόσκαιρον πρόσκομμα καὶ μὴ ἀνυπέρβλητον δὲν παρεδέχθη ὁ νομοθέτης ὡς αἰτίαν ἀναστολῆς.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 2251 καὶ 2252).

(1) Μέτριος δρόμος θεωρεῖται ὁ γινόμενος ὑπὸ πεζοῦ καὶ κατὰ τὸ σύνηθες μετὰ σχετικῆς ἀναπαύσεως. Ἡ τριήμερος ἀπόστασις ἡ ὁριζομένη ὑπὸ τοῦ νόμου εἶναι ἀμετάβλητος καὶ ἂν τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας πολλαπλασιασθῶσι δι' ἀτμοπλοίων, σιδηροδρόμων καὶ λοιπῶν.

(2) ھەر یەك سنه (hər jək sənə) ἅπαξ ἐν διαστήματι ἐτῶν τινων. Τὴν φράσιν ταύτην μετεχειρίσθη ὁ νομοθέτης διὰ νὰ δηλώσῃ τὴν κατὰ διαλείμματα συνάντησιν τῶν ἀντιδίκων ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ πόλει. Ἐκ ταύτης γεννᾶται τὸ ζήτημα ἂν ἅπαξ μόνον συναντηθῶσιν οἱ διάδικοι ἔν τινι πόλει, αἴρεται ἡ ἀναστολὴ τῆς παραγραφῆς ἢ ἀπαιτεῖται νὰ συμβῇ τοῦτο ἐπανειλημμένως. Ἐπειδὴ ὁ νόμος δὲν ὁρίζει τὸν ἀριθμὸν τῆς συναντήσεως καὶ διὰ τῆς μιᾶς ἀκόμη αἴρεται ὁ λόγος τῆς ἕνεκεν ἀποστάσεως ἀναστολῆς, οὐχὶ μετὰ δυσχερείας δύναταί τις ν' ἀποφανθῇ ὅτι ἡ ἅπαξ μόνον γενομένη συνάντησις αἴρει τὴν ἀναστολὴν τῆς παραγραφῆς, τουτέστι τὸ δικαίωμα τῆς ἀγωγῆς τοῦ συναντήσαντος τὸν ὀφειλέτην του παραγράφεται μετὰ παρέλευσιν τῆς νομίμου προθεσμίας.

περὶ μιᾶς ὑποθέσεως ἅπαξ ἐν τῷ διαστήματι ἐτῶν τινῶν (κατὰ διαλείμματα), οὕτω δὲ παρέλθωσι δέκα πέντε ἔτη χωρὶς νὰ δικασθῇ ἡ ἀγωγή του, τοῦτο δὲν κωλύει νὰ ἀκουσθῇ ἡ ἀγωγή».

«Ἀλλ' ἡ ἀξίωσις καὶ ἡ ἀπαίτησις ἡ γενομένη οὐχὶ ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ (ἐξωδίκως) δὲν διακόπτει τὴν παραγραφήν».

«Ὅθεν ἐάν τις ἀπαιτήσῃ παρ' ἄλλου τι ἐν ἄλλῳ τόπῳ ἐκτὸς τοῦ δικαστηρίου καὶ οὕτω συμπληρωθῇ ὁ χρόνος τῆς παραγραφῆς, δὲν ἀκούεται ἡ ἀγωγὴ τοῦ ἐνάγοντος» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1667ον

«Ἡ παραγραφὴ ἄρχεται ἀπὸ τῆς χρονολογίας καθ' ἣν ὁ ἐνάγων ἀποκτᾷ τὸ δικαίωμα νὰ ἀπαιτήσῃ τὸ ἐπίδικον πρᾶγμα».

«Ὅθεν ἐν τῇ ἀγωγῇ περὶ χρέους ἐπὶ προθεσμίᾳ ἡ παραγραφὴ ἄρχεται μόνον ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας».

«Διότι πρὸ τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας ὁ ἐνάγων δὲν δικαιοῦται νὰ ἀπαιτήσῃ τὸ χρέος καὶ κινήσῃ ἀγωγήν».

«Π. χ. ἐάν τις ἐγείρῃ ἀγωγὴν κατ' ἄλλου λέγων: ἔχω νὰ λάβω παρὰ σοῦ τόσα γρόσια, προερχόμενα ἐκ τοῦ τιμήματος τοῦ δεῖνος πράγματος, τὸ ὁποῖον σοὶ ἐπώλησα πρὸ δεκαπέντε ἐτῶν ἐπὶ τῷ ὅρῳ τοῦ νὰ πληρώσῃς τὸ τίμημα ἐπὶ προθεσμίᾳ τριῶν ἐτῶν, ἡ ἀγωγὴ αὕτη ἀκούεται».

«Διότι ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς προθεσμίας παρῆλθον μόνον δώδεκα ἔτη».

---

(1) Ἡ ἀγωγὴ δέον νὰ γίνῃ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, ἡ ἐξώδικος ἀξίωσις στερεῖται σπουδαιότητος, ἐπομένως καὶ αὕτη ἡ διαμαρτυρία δὲν κωλύει τὴν πρόσδον τῆς παραγραφῆς. Διαφέρει ἡ νόμιμος ἀγωγή, διότι δὲν εἶναι ἁπλῆ ὑπόμνησις, ἀλλὰ πρόσκλησις εἰς δικαστικὸν ἀγῶνα, ὃν ὁ ἐναγόμενος ἀδυνατεῖ νὰ παραλείψῃ. Πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας, ἐπειδὴ ἡ διαδικασία ἐγένετο ἁπλούστατα, ἤρκει ἡ μαρτυρία δύο μὴ ὑπὸ τοῦ νόμου ἐξαιρουμένων προσώπων ἵνα ἀποδειχθῇ ὅτι ἐκινήθη ἀγωγὴ καὶ ἐπομένως διεκόπη ἡ παραγραφή. Μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς Πολ. Δικονομίας καὶ τὴν διοργάνωσιν τῶν δικαστηρίων ἡ διακοπὴ ἄρχεται ἀπὸ τῆς ἐγγράφου ἀγωγῆς, δι' ἧς γίνεται ἡ ἔναρξις τοῦ δικαστικοῦ ἀγῶνος καὶ ἥτις δέον νὰ γίνῃ κατὰ τὰς διατάξεις τῆς Πολ. Δικονομίας. (Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 2246).

«Ἐπίσης ἡ παραγραφὴ τῆς ἀγωγῆς τῶν ἀπογόνων τῆς δευτέρας γενεᾶς ἐπὶ βακουφίου, ἀφιερωθέντος ὑπὸ τὸν ὅρον νὰ διαχειρίζωνται αὐτὸ οἱ ἀπόγονοι ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν ἄρχεται μόνον ἀπὸ τῆς χρονολογίας τῆς ἐξαλείψεως τῆς πρώτης γενεᾶς».

«Διότι ὑπαρχούσης τῆς πρώτης γενεᾶς, ἡ δευτέρα γενεὰ δὲν ἔχει δικαίωμα ἀγωγῆς».

«Ἐπίσης ἐν τῇ ἀγωγῇ περὶ γαμικῆς δωρεᾶς ἡ παραγραφὴ ἄρχεται ἀπὸ τοῦ διαζυγίου, ἢ ἀπὸ τῆς χρονολογίας τοῦ θανάτου ἑνὸς τῶν συζύγων».

«Διότι ἡ γαμικὴ δωρεὰ καθίσταται ἀπαιτητὴ μετὰ τὸ διαζύγιον ἢ τὸν θάνατον (ἑνὸς τῶν συζύγων)» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1668ον

«Ἐν τῇ ἀγωγῇ περὶ ἀπαιτήσεως ἀπὸ πτωχεύσαντος ἡ παραγραφὴ ἄρχεται μόνον ἀπὸ τῆς λήξεως τῆς πτωχεύσεως».

«Π. χ. ἐάν τις ἔχων νὰ λάβῃ ἀπό τινος διατελοῦντος ἐν πτωχείᾳ διαρκῶς ἀπὸ δέκα πέντε ἐτῶν καὶ ἐσχάτως μόλις εὐπορήσαντος εἴπῃ αὐτῷ: ἀπὸ δέκα πέντε ἐτῶν ἐκ τῆς δεινος αἰτίας ἔχω νὰ λάβω ἀπὸ σοῦ τόσα γρόσια, ἐπειδὴ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διατελεῖς ἐν πτωχείᾳ δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐγείρω ἀγωγήν, ἐπειδὴ δὲ τώρα δύνασαι νὰ πληρώσῃς τὸ χρέος σου ἐγείρω ἀγωγήν, αὕτη ἀκούεται».

ΑΡΘΡΟΝ 1669ον

«Ἐάν τις ἄνευ δεδικαιολογημένης αἰτίας ἀφήσῃ ὡς ἀνωτέρω τὴν ἀγωγήν του καὶ παραγραφῇ, ἡ ἀγωγὴ αὕτη οὐ μόνον δὲν

---

(1) Ἡ ἔναρξις τῆς παραγραφῆς χωρεῖ ἀπὸ τῆς γεννήσεως τῆς ἀγωγῆς (actio nata), διότι ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος παραγραφή, τουτέστιν ἡ ἀποσβεστική, εἶναι ἡ ἀπώλεια τοῦ δικαιώματος τοῦ δικαιούχου τοῦ νὰ ἐγείρῃ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ὀφειλέτου αὐτοῦ, ἑπομένως ἄρχεται ἀφ' ὅτου παράγεται τὸ πρὸς ἀγωγὴν δικαίωμα· ἐν ἄλλαις λέξεσιν ὁ χρόνος τῆς ἀργίας ἀριθμεῖται ἀφ' ὅτου τὸ δικαίωμα καθίσταται ἀπαιτητὸν πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ πότε ἀπεσβέσθη.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 2257).

ἀκούεται ζῶντος αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του ἂν ἐγερθῇ ὑπὸ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1670ον

«Ἐὰν ἀγωγήν τινα ἀφήσῃ ἐπί τινα χρόνον ὁ κληρονομούμενος καὶ ἐπί τινα ὁ κληρονόμος καὶ τὸ ἄθροισμα τῶν δύο χρονικῶν διαστημάτων συμποσοῦται εἰς τὸν χρόνον τῆς παραγραφῆς, ἡ ἀγωγὴ δὲν ἀκούεται πλέον» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1671ον

«Ὁ τε πωλητὴς καὶ ὁ ἀγοραστής, ὅ τε δωρητὴς καὶ ὁ δωρεοδόχος θεωροῦνται ὡς ὁ κληρονομούμενος καὶ ὁ κληρονόμος».

«Η. χ. ἐάν τις ἀφοῦ ἐξουσιάζῃ ἐπὶ δέκα πέντε ἔτη οἰκόπεδόν τι, καὶ ὁ κύριος τῆς παρακειμένης τῷ οἰκοπέδῳ οἰκίας ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ σιωπήσῃ, πωλήσῃ εἰς ἄλλον τὴν οἰκίαν ἐκείνην, ὁ δὲ ἀγοραστὴς ἐγείρῃ ἀγωγὴν διϊσχυριζόμενος ὅτι τὸ οἰκόπεδον ἐκεῖνο εἶναι ἰδιωτικὴ ὁδὸς τῆς οἰκίας ἣν ἠγόρασεν, ἡ ἀγωγή του αὕτη δὲν ἀκούεται» (3).

ΑΡΘΡΟΝ 1672ον

«Ὅταν ἡ ἀγωγὴ περὶ πράγματος, ὅπερ ἔχει νὰ λάβῃ ἀπὸ ἄλλου ὁ ἀποθανών, ὡς πρός τινας μὲν τῶν κληρονόμων παραγραφῇ, ὡς πρὸς τοὺς λοιποὺς δὲ ἕνεκα λόγου τινος, οἷον ἀνηλικιότητος, δὲν παρέλθῃ ὁ χρόνος τῆς παραγραφῆς καὶ ὡς ἐκ τούτου οἱ κληρονόμοι, ὧν τὸ δικαίωμα δὲν παρεγράφη, ἐγεί-

---

(1) Διότι οἱ κληρονόμοι εἰσὶ διάδοχοι τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀποθανόντος, ἐπομένως δικαίωμα ὅπερ δὲν ἔχει ὁ κληρονομούμενος δὲν μεταβιβάζεται εἰς τὸν κληρονόμον.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 2235).

(2) Μέχρι τῆς συμπληρώσεως τοῦ χρόνου τῆς παραγραφῆς δὲν διαμένουσι πάντοτε τὰ αὐτὰ πρόσωπα ἀπέναντι ἀλλήλων, ἀλλ' ἐπέρχεται διαδοχή, ἥτις δὲν φέρει διακοπήν, διότι ἡ ἀπαίτησις μένει ἡ αὐτὴ μὴ ἀνανεουμένη, ἐπομένως συναριθμεῖται ὁ χρόνος τοῦ προκατόχου καὶ διαδόχου.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 2235).

(3) (Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 2235).

ρωσιν ἀγωγὴν περὶ τοῦ πράγματος ἐκείνου καὶ ἀποδείξωσιν αὐτήν, ἐπιδικάζεται μὲν αὐτοῖς ἡ ἐπὶ τοῦ ἐπιδίκου πράγματος μερίς, ἀλλ' ἡ ἀπόφασις αὕτη δὲν ὠφελεῖ τοὺς λοιποὺς κληρονόμους».

ΑΡΘΡΟΝ 1673ον

«Ὁ ὁμολογῶν, ὅτι εἶναι μισθωτὴς ἀκινήτου τινὸς κτήματος, δὲν δύναται ἕνεκα τῆς παρελεύσεως χρόνου περισσοτέρου τῶν δέκα πέντε ἐτῶν νὰ γίνῃ κύριος αὐτοῦ».

«Ἀλλ' ὅταν (ὁ μισθωτὴς) ἀρνῆται, ὁ δὲ κύριος ἐγείρῃ ἀγωγὴν λέγων: τὸ κτῆμα ἐκεῖνο εἶναι ἰδιοκτησία μου, σοὶ εἶχον ἐκμισθώσῃ αὐτὸ πρὸ τόσων ἐτῶν καὶ πάντοτε λαμβάνω τὸ μίσθωμα, παρατηροῦνται τὰ ἑξῆς»:

«Ἐὰν ἡ ἐκμίσθωσις εἶναι γνωστὴ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἡ ἀγωγὴ ἀκούεται».

«Ἐὰν δὲ δὲν εἶναι γνωστή, δὲν ἀκούεται» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1674ον

«Ἡ παρέλευσις τοῦ χρόνου δὲν ἀποσβύνει τὸ δικαίωμα».

«Ὅθεν ἐὰν ἔν τινι παραγεγραμμένῃ ἀγωγῇ ὁ ἐναγόμενος ρητῶς ὁμολογήσῃ καὶ ἀναγνωρίσῃ ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ, ὅτι συμφώνως πρὸς τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἐνάγοντος ὀφείλει εἰς αὐτόν,

---

(1) Ἡ κατοχὴ πράγματος τῇ ἀδείᾳ τοῦ κυρίου αὐτοῦ, ἡ γινομένη συνεπείᾳ συμβάσεως, οἷα ἡ μίσθωσις, δὲν παράγει τὴν κτητικὴν λεγομένην παραγραφήν, ὡς συμβαίνει διὰ τῆς χρησικτησίας. Διὰ τῆς κατοχῆς ὑποπίπτει τὸ πρᾶγμα ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ κατόχου ἐν γνώσει τοῦ κυρίου, ἀνεχομένου τὴν στέρησιν. Ἐκ τῆς ἀνοχῆς ἐξάγεται τὸ τεκμήριον τῆς συναινέσεως, ἀλλ' ἐν ᾗ περιπτώσει ὁ κάτοχος ἀναγνωρίζῃ τὰ δικαιώματα τοῦ κυρίου ἢ πληρώνῃ ἐνοίκιον, τότε δὲν χωρεῖ κτητικὴ παραγραφὴ διὰ τὸν μισθωτὴν καὶ ἀποσβεστικὴ διὰ τὸν ἐκμισθωτήν, ἀρκεῖ μόνον ν' ἀποδεικνύηται ἡ μίσθωσις.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 2236).

ἡ παραγραφὴ δὲν ἰσχύει καὶ ὁ ἐναγόμενος καταδικάζεται κατὰ τὴν ὁμολογίαν αὐτοῦ».

«Ἀλλ' ἐὰν ὁ ἐναγόμενος δὲν ὁμολογήσῃ ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ καὶ ὁ ἐνάγων διϊσχυρισθῇ ὅτι ὡμολόγησεν ἐν ἄλλῳ τόπῳ, δὲν ἀκούεται ἡ κυρία ἀγωγὴ τοῦ ἐνάγοντος, καθὼς καὶ ἡ περὶ ὁμολογίας ἀγωγή».

«Ἐὰν ὅμως ἡ ὁμολογία, περὶ ἧς διϊσχυρίζεται (ὁ ἐνάγων), εἶναι γεγραμμένη ἐν ἐγγράφῳ περιέχοντι τὴν γνωστὴν γραφὴν ἢ τὴν σφραγῖδα τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀπὸ τῆς χρονολογίας τοῦ ἐγγράφου ἐκείνου μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἀγωγῆς δὲν παρῆλθεν ὁ χρόνος τῆς παραγραφῆς, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἀκούεται ἡ περὶ ὁμολογίας ἀγωγή» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1675ον

«Ἐν τῇ ἀγωγῇ περὶ τόπων, ὧν ἡ ὠφέλεια ἀνήκει τῷ κοινῷ, οἷα ἡ περὶ δημοσίας ὁδοῦ, ποταμοῦ καὶ νομῆς, δὲν χωρεῖ παραγραφή».

«Π. χ. ἐάν, ἀφοῦ τις καταλάβῃ καὶ ἐξουσιάσῃ ἐπὶ πεντήκοντα ἔτη ἀδιαφιλονεικήτως νομὴν ἀνήκουσαν εἰς χωρίον, οἱ

---

(1) Ἐρωτήθη ἐν τοῖς σχολίοις τοῦ ἄρθρου 1660 ὅτι διὰ τῆς παρελεύσεως τοῦ χρόνου δὲν παραγράφεται οὔτε τὸ δικαίωμα, οὔτε ὁ νόμος, ἀλλ' αἱ ἐπὶ τούτου στηριζόμεναι ἀξιώσεις καὶ ὅτι κυρίως παραγραφὴ εἶναι ἡ διὰ τοῦ χρόνου ἐξαφάνισις τῶν πραγμάτων, ἀδιαγνώστων καταστάντων, ἀλλ' ὅταν αὐτὸς ὁ ὀφειλέτης διὰ τῆς ὁμολογίας του παρέχῃ τὰ μέσα τῆς ἀποδείξεως καὶ ἀναγνωρίζῃ τὰ δικαιώματα τοῦ ἐνάγοντος, διὰ μόνης τῆς παρελεύσεως τοῦ χρόνου δὲν ἀποσβέννυται τὸ δικαίωμα, ὅπερ ὑπολείπεται πάντοτε ὡς φυσικὴ ἐνοχή. — Ἡ παραγραφή, ἢ μᾶλλον ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ νὰ δικάζῃ ὁ δικαστὴς τὰς ἀγωγὰς μετὰ παρέλευσιν ὡρισμένου χρόνου, προέρχεται ἐκ τῆς Σουλτανικῆς διαταγῆς ἐπὶ τῷ αἰσίῳ σκοπῷ τῆς παρεμποδίσεως ὀλιωτήτων καὶ στρεψοδικιῶν παραβλαπτουσῶν τοὺς ὑπηκόους (ἴδε ἄρθρ. 1801). Ὁ δικαστής, ἐννοεῖται, δὲν δύναται αὐτοδικαίως ν' ἀντιτάξῃ τὴν παραγραφήν, σιωπῶντος τοῦ ἐναγομένου.

κάτοικοι τοῦ χωρίου ἐγείρωσιν ἀγωγὴν περὶ τῆς νομῆς ἐκείνης, ἡ ἀγωγὴ των ἀκούεται».

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 2226).

Χρονολογία Αὐτοκρατορικοῦ Διατάγματος:

Δζεμάζηδ-ἀχὴρ 1293.

Ἀχμὲτ Δ᾽ζεβδ᾽ὲτ, ὑπουργὸς τῆς Δικαιοσύνης.
Ἐσσεὴδ᾽ Χαλήλ, φύλαξ τῶν ρητρῶν.
Σεὴφ-οὔδ᾽ Δήν, μέλος τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους.
Ἐσσεὴδ᾽ Ἀχμὲτ Χουλουσῆ, μέλος τοῦ Ἱερ. Ἐλεγκτ. Συμβουλίου.
Ἐσσεὴδ᾽ Ἀχμὲτ Χιλμῆ, ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἀκυρωτικοῦ.
Ἀχμὲτ Χαλίδ, μέλος τοῦ Ἱερονομικοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συμβουλίου.
Ὀμὲρ Χιλμῆ, ἀρχισυντάκτης τῶν ρητρῶν.
Ἀπδ᾽-οὔς Σεττάρ, βοηθὸς τοῦ ἀναθεωρητοῦ τῶν ἀποφάσεων.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΙΔ΄ ΒΙΒΛΙΟΥ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ. Περί τινων νομικῶν ὅρων. Ἀρ. 1613 - 1615 Σελ. 821 - 822

Τίτλος Α'. Περὶ τῶν ὅρων καὶ ἀποτελεσμάτων τῆς ἀγωγῆς καὶ περὶ ἀποκρούσεως τῆς ἀγωγῆς.

Κεφάλαιον Α'. Περὶ τῶν ὅρων τοῦ κύρους τῆς ἀγωγῆς. Ἄρθρ. 1616 - 1630 » 823—829

Κεφάλαιον Β'. Περὶ ἀποκρούσεως τῆς ἀγωγῆς. Ἄρθρ. 1631—1633 » 830—832

Κεφάλαιον Γ'. Περὶ τῶν ἀντιδίκων καὶ μή. Ἄρθρ. 1634—1646 » 833—840

Κεφάλαιον Δ'. Περὶ ἀντιφάσεως. Ἄρθρ. 1647—1659 » 840—847

Τίτλος Β'. Περὶ παραγραφῆς. Ἄρθρ. 1660—1675 » 848—857

ΑΣΤΥΚΟΣ ΚΩΔΗΞ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΙΕ΄

كتاب بينات وتحليف

ΠΕΡΙ ΑΠΟΔΕΙΞΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΚΟΥ

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗ ΚΥΡΩΣΙΣ
ΕΚΤΕΛΕΣΘΗΤΩ ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΙΕ΄.

ΠΕΡΙ

ΑΠΟΔΕΙΞΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΚΟΥ

ΔΙΑΙΡΟΥΜΕΝΟΝ

εἰς ἕνα πρόλογον καὶ τέσσαρας τίτλους.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Περὶ τινων νομικῶν ὅρων.

بعض اصطلاحات فقهيه بيانندهدر.

(Pàzi istilaχàti fiqχyyè pʿeyaniyntà dʿir).

ΑΡΘΡΟΝ 1676ον

«ﺑﯿﻨﻪ (pʿeynè), ἀπόδειξις, λέγεται ἰσχυρὸς τίτλος» (1).

(1) Ἡ ἀπόδειξις εἶναι ἔγγραφος, ὡς τὰ χρεωστικὰ γραμμάτια καὶ προσωπικὴ ὡς οἱ μάρτυρες. Ἡ ἀγωγὴ καὶ πᾶσα δίκη ἀναλύεται εἰς δύο οὐσιώδη μέρη, εἰς τὸ νομικὸν καὶ τὸ πραγματικόν. Τὸ νομικὸν μέρος διαγινώσκει ὁ δικαστὴς καὶ ἄνευ τῆς βοηθείας τῶν διαδίκων, τὸ πραγματικὸν ὅμως, ἤτοι τὴν διάγνωσιν τῆς ἀληθείας τῶν ἀμφισβητουμένων γεγονότων, διὰ τῶν διαδίκων μόνον δύναται νὰ πληροφορηθῇ. Αἱ πρὸς τοῦτο λοιπὸν φέρουσαι πράξεις καὶ ἐνέργειαι τῶν διαδίκων λέγονται *ἀποδείξεις*. Ἀλλὰ πʿeynè κυρίως λέγεται ἡ μαρτυρικὴ ἀπόδειξις, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ ἄλλα μέσα τῆς ἀποδείξεως, ἤτοι ἡ ὁμολογία, ὁ ὅρκος, ἡ ἀποποίησις τῆς ὁρκοδοσίας καὶ τὰ τεκμήρια.

ΑΡΘΡΟΝ 1677ον

«توار (τεβατούρ), κοινὴ φήμη, εἶναι ἡ κατάθεσις πλήθους ἀνθρώπων, οἵτινες δὲν ὑποτίθεται λογικῶς, ὅτι συνεφώνησαν νὰ ψευσθῶσιν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1678ον

«مطلوب ملك (μίλκι μουτλάκ), ἀπόλυτος κυριότης, εἶναι ἐκείνη, ἥτις δὲν περιορίζεται δι' ἑνὸς τῶν αἰτίων τῆς κυριότητος, οἷον διὰ κληρονομίας καὶ πωλήσεως· ἡ δὲ κυριότης, ἥτις περιορίζεται διά τινος τῶν αἰτίων τούτων, λέγεται سبب ملك (μίλκι π·ισέπ·επ·ιν), κυριότης ἠτιολογημένη (ἐξ αἰτίας)» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1679ον

«ذي اليد (ζηλγέδ·) κάτοχος, εἶναι ὁ πραγματικῶς κατέχων πρᾶγμά τι, ἢ ἐκεῖνος οὗ τινος ἡ ὡς κυρίου ἐξουσία εἶναι ἀποδεδειγμένη» (3).

ΑΡΘΡΟΝ 1680ον

«خارج (χαρίτς), μὴ κάτοχος (ἐξωτικός), εἶναι ἐκεῖνος ὅστις ὡς ἀνωτέρω δὲν κατέχει καὶ ἐξουσιάζει».

ΑΡΘΡΟΝ 1681ον

«تحليف (ταχλήφ), ἐπαγωγὴ ὅρκου, εἶναι τὸ ἐπάγειν ὅρκον εἰς ἕνα τῶν διαδίκων».

---

(1) Κατά τινας νομοδιδασκάλους ἡ κοινὴ φήμη καταρτίζεται διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαρτύρων, ἀλλὰ κυρίως ἔγκειται ἐν τῇ κρίσει καὶ ἐκτιμήσει τοῦ δικαστηρίου. Ἐν τῷ γραφείῳ τῶν ρητρῶν (φετβάδων) δὲν παραδέχονται ὡς κοινὴν φήμην τὴν ὁμόφωνον κατάθεσιν μαρτύρων ὀλιγωτέρων τῶν εἴκοσι πέντε.

(2) Ἡ ἀπόλυτος ἢ ἀναιτιολόγητος κυριότης χαρακτηρίζεται διὰ τῶν λόγων τοῦ ἐνάγοντος· ἂν μὲν οὗτος δὲν εἴπῃ τὸν λόγον, ἐξ οὗ πηγάζει ἡ κυριότης, αὕτη θεωρεῖται ὡς ἀπόλυτος, ἂν δὲ ὁρίσῃ τὸν λόγον, τότε ἡ κυριότης εἶναι ἠτιολογημένη ἢ ὡρισμένη.

(3) Ἡ ἐπὶ τῶν πραγμάτων ἐξουσία διαιρεῖται εἰς τρεῖς κατηγορίας· α') εἰς ἁπλῆν κατοχήν, β') εἰς πολιτικὴν νομὴν καὶ γ' εἰς κυριότητα. Καὶ κατοχὴ μὲν λέγεται ἁπλῶς ἡ σωματικὴ κατάληψις πράγματός τινος, τουτέστι τὸ νὰ εὑρίσκηται τοῦτο ἐν ταῖς χερσὶ τινός, νομὴ δὲ ἡ

ΑΡΘΡΟΝ 1682ον

«تحالف (τεχαλούφ), εἶναι ἡ ἐπαγωγὴ ὅρκου εἰς ἀμφοτέρους τοὺς διαδίκους».

ΑΡΘΡΟΝ 1683ον

«تحكم حال (ταχκήμι χάλ), ἐνίσχυσις τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως, εἶναι δηλαδὴ τὸ (οἱονεὶ) καθιστᾶν διαιτητὴν τὴν ἐνεστῶσαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων· εἶναι δὲ ἐκ τοῦ εἴδους ἰστισχάπ».

«استحصاب (ἰστισχάπ), καθεστὼς δὲ εἶναι τὸ ἀποφαίνεσθαι ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως ἐξηκριβωμένης ὑποθέσεως, ἧς ἡ ἀνυπαρξία δὲν ὑποτίθεται, τουτέστιν ἡ διατήρησις τοῦ ὑπάρχοντος ὡς ὑπάρχει» (1).

ἐξουσία ἐπὶ πράγματος διανοίᾳ κυρίου καὶ κυριότης ἡ διανοίᾳ κυρίου ἐξουσία ἀνεγνωρισμένη ὑπὸ τῆς πολιτείας. Ἐν τῇ ἀρχικῇ καταστάσει πάντα τὰ πράγματα ἀνῆκον εἰς τὸν πρῶτον καταλαβόντα αὐτά, διετηροῦντο δὲ διὰ τῆς κατοχῆς καὶ ἀπεβάλλοντο μετ' αὐτῆς. Τότε ἡ κατοχὴ συνεχέετο μετὰ τῆς κυριότητος. Οἱ νόμοι διέκριναν τὰ δύο ταῦτα· κατ' αὐτοὺς ὡς κατοχὴ θεωρεῖται τὸ ἁπλοῦν γεγονὸς τῆς καταλήψεως τοῦ πράγματος, ἡ κυριότης κατέστη δικαίωμα, ἠθικὸς οὕτως εἰπεῖν δεσμὸς μεταξὺ τοῦ πράγματος καὶ τοῦ ἰδιοκτήτου, δεσμός, ὅστις δὲν δύναται νὰ διαρρηχθῇ παρὰ τὴν βούλησίν του καὶ ἂν ἀκόμη τὸ πρᾶγμα δὲν εὑρίσκηται εἰς χεῖράς του· ἐν ἐνὶ λόγῳ δύναταί τις νὰ ἔχῃ τὴν κυριότητα πράγματός τινος χωρὶς νὰ κατέχῃ αὐτό, καὶ νὰ κατέχῃ αὐτὸ χωρὶς νὰ εἶναι κύριος. Π. χ. τὸ ὡρολόγιόν μου εὑρίσκεται εἰς χεῖράς σου· ἰδοὺ τὸ γεγονὸς τῆς κατοχῆς· ἀλλὰ τοῦτο διατελεῖ ἀνῆκον εἰς ἐμέ, εἰμὶ κύριος αὐτοῦ, δύναμαι νὰ διαθέσω αὐτό, νὰ πωλήσω αὐτό, νὰ δωρήσω αὐτό, ἰδοὺ ἡ κυριότης.

Ἐὰν ἔχῃ τις ἀγρόν, ὅστις περιῆλθεν εἰς τὴν κυριότητα αὐτοῦ ἐκ πατρικῆς κληρονομίας καὶ χωρὶς νὰ λάβῃ κατοχὴν αὐτοῦ πραγματικῶς ἐκμισθώσῃ αὐτὸν εἰς ἄλλον, θεωρεῖται ὡς κάτοχος, διότι ἡ ἐπὶ τοῦ πράγματος αὐτοῦ ἐξουσία τοῦ κτήτορος εἶναι ἀποδεδειγμένη.

(1) (Ἴδε ἄρθρον 5 καὶ τὰ σχόλια αὐτοῦ). Ἡ ὕπαρξις πράγματός τινος διαφέρει τῆς διατηρήσεως αὐτοῦ, ἡ διατήρησις εἶναι συνεχὴς ὕπαρξις. Ἐπειδὴ δὲ διὰ τοῦ ἰστισχὰπ ἀποδεικνύονται δικαιώματα καὶ τοῦτο ἴσχυε καὶ θεωρεῖται ὡς ἀπόδειξις. Μεταξὺ τοῦ Χανεφικοῦ καὶ τοῦ Σαφηικοῦ δόγματος ὑφίσταται ἡ ἑξῆς διαφωνία: Κατὰ τὸ Χανεφικὸν

ΤΙΤΛΟΣ Α΄

Περὶ μαρτυρίας.

(Περιέχει ὀκτὼ κεφάλαια)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄

Περὶ ὁρισμοῦ τῆς μαρτυρίας καὶ ἀριθμοῦ (τῶν μαρτύρων).

شهادتك تعريف ونصابي بياندر

(Σ·εχαδ·ετὶν τὰρὴφ βὲ νισαπ·ὴ π·εγιανιντά δ·ιρ).

ΑΓΘΡΟΝ 1684ον

«ﺷﻬﺎﺩﺔ (σ·εχαδέτ), μαρτυρία, εἶναι κατάθεσις ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν διαδίκων πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ δικαίου τινὸς ἐπὶ ἄλλου διὰ τῆς λέξεως «μαρτυρίας» τουτέστι «μαρτυρῶ».

«ﺷﺎﻫﺪ (σ·αχὶδ) λέγεται ὁ καταθέτων, ﻣﺸﻬﻮﺩ (μεσ·χούδουν λέχ), ὁ ὑπὲρ οὗ ἡ μαρτυρία, ﻭﻣﺸﻬﻮﺩ ﻋﻠﻴﻪ (μεσ·χούδουν ἀλέηχ) ὁ καθ' οὗ ἡ μαρτυρία καὶ ﻣﺸﻬﻮﺩ (μεσ·χούδουν π·ίχ), τὸ ἐφ' οὗ ἡ μαρτυρία, τὸ ἀποδεικνυόμενον δικαίωμα» (1).

δόγμα θεωρεῖται ὡς πλημμελὴς ἀπόδειξις, ἐνῷ κατὰ τὸ Σαφηικὸν ὡς ἔγκυρος. Ἡ διαφωνία αὕτη συμβιβάζεται οὕτω: Ἐν μὲν τῇ ἀποκρούσει ἀγωγῆς τὸ ἰστισχὰπ θεωρεῖται ἔγκυρον, ἀλλ' ἐν τῇ ἀποδείξει ἰσχυρισμοῦ πλημμελές. Τουτέστι μολονότι δὲν δύναται ἐξ ὑπαρχῆς καὶ δικαιωματικῶς νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀπόδειξις, ἐν τούτοις διατηρεῖ τὸ ἀρχῆθεν ἀποδεδειγμένον μέχρι τῆς ἀποδείξεως τοῦ ἐναντίου. Ἐὰν τὸ ἰστισχὰπ ἐθεωρεῖτο ἐν γένει ὡς ἰσχυρὸν καὶ ἐν τῇ ἀποκρούσει ἀγωγῆς καὶ ἐν ἐπιθετικῇ ἀγωγῇ, τότε ἔδει ὁ συμβιβασμὸς ὁ γινόμενος κατόπιν ἀρνήσεως νὰ μὴ ἦ ἔγκυρος. Τὸ ἰστισχὰπ παρομοιάζουσι πρὸς στρατὸν εὑρισκόμενον ἐν ἀμυντικῷ πολέμῳ, μὴ δυνάμενον νὰ ἐπιτεθῇ.

(1) Ἐν τῷ ὁρισμῷ τούτῳ τῆς μαρτυρίας περιλαμβάνεται καὶ ἡ ψευδομαρτυρία. Ἡ μαρτυρία δέον νὰ κατατίθηται ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ, διότι αὕτη εἶναι ἀπόδειξις τῆς ἀγωγῆς, ἡ δὲ ἀγωγὴ γίνεται ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ, ὡς δὲ προεῤῥήθη, δι' αὐτῆς ὁ δικαστὴς θὰ σχηματίσῃ γνώμην περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων γεγονότων. Ἐπίσης ἀπαιτεῖται ἡ μαρτυρία

ΑΡΘΡΟΝ 1685ον

«Ἐν τοῖς κοσμικοῖς δικαιώμασιν ὁ ἀριθμὸς τῶν μαρτύρων συνίσταται εἰς δύο ἄνδρας, ἢ εἰς ἕνα ἄνδρα καὶ δύο γυναῖκας».

«Ἀλλ' εἰς περιπτώσεις, ἂς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γινώσκωσιν οἱ ἄνδρες, γίνεται παραδεκτὴ ἡ περὶ πράγματος μαρτυρία τῆς γυναικός» (1).

νὰ γίνηται ἐνώπιον τῶν διαδίκων, ἵνα δύνανται οὗτοι νὰ ἀντικρούωσιν αὐτήν.

Ἡ *μαρτυρία* (σ'εχαδ'ὲτ) σημαίνει καὶ ὅρκον καὶ ἀντίληψιν καὶ γνωστοποίησιν, διὰ τοῦτο κατὰ τὴν κατάθεσιν δέον νὰ λέγηται ἡ λέξις αὕτη ἐν ἐνεστῶτι χρόνῳ, οὐχὶ δὲ εἰς παρῳχημένον: Σ'εχαδ'ὲτ ἰδ'ὲριμ καὶ οὐχὶ σ'εχαδ'ὲτ ἰττίμ· μαρτυρῶ καὶ οὐχὶ ἐμαρτύρησα. Ἀποτέλεσμα τῆς μαρτυρίας εἶναι τὸ καθῆκον τοῦ δικαστοῦ νὰ ἀποφασίσῃ συμφώνως πρὸς αὐτὴν μετὰ τὸν ἔλεγχον τῶν μαρτύρων.

(1) Ὁ νόμιμος ἀριθμὸς τῶν μαρτύρων ἀποτελεῖται ἐκ δύο ἀνδρῶν, ἐξ ὧν ὁ εἷς δύναται νὰ ἀνακατασταθῇ ὑπὸ δύο γυναικῶν, διότι ἡ διανοητικὴ ἱκανότης δύο γυναικῶν ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν ἱκανότητα ἑνὸς μόνου ἀνδρός· ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἡ γυνὴ θεωρεῖται ὡς μὴ ἔχουσα πρακτικὸν νοῦν. Εἰς γεγονότα, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γινώσκῃ ὁ ἀνήρ, ἐπιτρέπεται ἡ μαρτυρία μόνον γυναικῶν κατὰ τὴν γνώμην τῶν δύο Ἰμαμῶν, διότι κατὰ τὸ ἄρθρον 22 δὲν δύναται νὰ γίνῃ ἄλλως. Π. χ. περὶ τοῦ ζητήματος ἂν τὸ νήπιον ἐγεννήθη ζῶν ἢ μή, ἢ περὶ γεγονότος τοῦ συμβάντος ἐν γυναικείῳ βαλανείῳ, γίνεται παραδεκτὴ ἡ μαρτυρία μόνον γυναικῶν, ἀλλὰ μόνον περὶ πραγμάτων καὶ χρέους, οὐχὶ δὲ καὶ περὶ ποινῆς καὶ τῆς τοῦ ἀντιπεπονθότος.

Αἱ γυναῖκες κατὰ τὴν κατάθεσιν τῆς μαρτυρίας αὐτῶν δέον νὰ εὑρίσκωνται συγχρόνως ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ, δὲν ἐπιτρέπεται ἐνῷ ἡ μία καταθέτῃ τὴν μαρτυρίαν αὐτῆς, ἡ ἑτέρα νὰ μὴ συμπαρευρίσκηται ἐν τῷ δικαστηρίῳ, διότι αἱ μαρτυρίαι τῶν δύο θεωροῦνται ὡς μία. Ἐνῷ ἡ μαρτυρία τοῦ ἀνδρὸς γίνεται καὶ ἀπόντος τοῦ ἑτέρου μάρτυρος, ὅστις δύναται νὰ προσέλθῃ κατόπιν εἰς τὸ δικαστήριον Ἡ μαρτυρία ἑνὸς μόνον ἀνδρὸς γίνεται μὲν παραδεκτὴ εἰς περιπτώσεις, ἂς δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γινώσκῃ ὁ ἀνήρ, ἀλλὰ δέον νὰ δηλώσῃ ὅτι ἔλαβε γνῶσιν τοῦ πράγματος ἐκ συμπτώσεως καὶ οὐχὶ ἐκ προθέσεως, διότι ἄλλως θεωρεῖται ὡς φαῦλος, οὕτινος ἡ μαρτυρία δὲν εἶναι παραδεκτή.

ΑΡΘΡΟΝ 1686ον

«Ἡ μαρτυρία τοῦ βωβοῦ καὶ τυφλοῦ δὲν εἶναι παραδεκτή» (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

Περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν κατατίθεται ἡ μαρτυρία.

شهادتك كيفيت ادامى بيانندر

(Σεχαδετὶν κεπριγέτι εδ'ασὴ π'εγιανιντά δ'ιρ),

ΑΡΘΡΟΝ 1687ον

«Ἡ μαρτυρία ἡ διδομένη ἐκτὸς τοῦ δικαστηρίου δὲν εἶναι σχυρά». »

ΑΡΘΡΟΝ 1688ον

«Οἱ μάρτυρες δέον νὰ ἀντιληφθῶσιν (μουαγενὲ) αὐτοπροσώπως τὸ περὶ οὗ ἡ μαρτυρία καὶ οὕτω νὰ μαρτυρήσωσι».

Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μαρτυρήσωσιν ἐξ ἀκοῆς, ὅ,τι ἤκουσαν δηλαδὴ παρ' ἄλλων».

«Ἀλλ' ἐὰν μαρτυρήσῃ λέγων: ἤκουσα παρ' ἀξιοπίστων ἀνθρώπων ὅτι ὁ δεῖνα τόπος εἶναι βακούφιον, ἢ ὅτι *ἀπέθανέ τις* (φὲβτ ὀλδ'ηγινά), δηλαδὴ ἐὰν εἴπῃ: μαρτυρῶ τοῦτο, διότι οὕτως ἤκουσα παρ' ἀξιοπίστων ἀνθρώπων, ἡ μαρτυρία αὐτοῦ γίνεται παραδεκτή».

---

(1) Ἡ μαρτυρία τοῦ βωβοῦ εἶναι ἀπαράδεκτος, διότι δὲν δύναται νὰ εἴπῃ *μαρτυρῶ*, οὔτε διὰ τῶν σημείων δύναται νὰ παραστήσῃ δεόντως τὴν μαρτυρίαν του. Ἡ μαρτυρία τοῦ τυφλοῦ δὲν γίνεται παραδεκτὴ καὶ ἂν ἀκόμη πρόκηται περὶ πράγματος, ὅπερ δύναται νὰ ἀντιληφθῇ τις διὰ τῶν ὤτων, διότι δὲν δύναται νὰ ἴδῃ ὀφθαλμοφανῶς τὰς πράξεις καὶ τὰ ἔργα τῶν ἄλλων. Ὁ ἀνήλικος δύναται μετὰ τὴν ἐνηλικιότητα αὐτοῦ ἐγκύρως νὰ μαρτυρήσῃ. Ἂν μετὰ τὴν κατάθεσιν τῆς μαρτυρίας του καὶ πρὸ τῆς ἀποφάσεως ὁ μάρτυς ἀπολέσῃ τὰς φρένας, ἢ τὴν δύναμιν τοῦ λόγου καὶ τῆς ἀκοῆς, ὁ δικαστὴς δὲν δύναται νὰ βασισθῇ ἐπὶ τῆς μαρτυρίας αὐτοῦ καὶ ἐκδώσῃ τὴν ἀπόφασίν του. Ἡ μαρτυρία τοῦ κωφοῦ εἶναι παραδεκτή.

«Εἰς τὰ θέματα περὶ τῆς ἐποχῆς τῆς δημοσίας θέσεως, τῆς τοῦ θανάτου (μέθ), καὶ καταγωγῆς, γίνεται παραδεκτὴ ἡ ἐξ ἀκοῆς μαρτυρία, χωρὶς νὰ ἐξηγήσῃ (ὁ μάρτυς) τὸν τρόπον καθ' ὃν μαρτυρεῖ, δηλαδὴ χωρὶς νὰ εἴπῃ τὴν λέξιν ἤκουσα».

«Π. χ. ὅταν εἴπῃ: ὁ δεῖνα ἄνθρωπος κατὰ τὴν δεῖνα ἐποχὴν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἦτο Διοικητὴς (Βαλῆς) ἢ δικαστής, ὁ δεῖνα κατὰ τὴν δεῖνα ἐποχὴν ἀπέθανεν, ὁ δεῖνα εἶναι υἱὸς τοῦ δεῖνα, οὕτω γινώσκω, δὲν εἴπῃ δὲ ὅτι ἤκουσεν, ἀλλὰ μαρτυρήσῃ ὁριστικῶς, ἡ μαρτυρία αὐτοῦ γίνεται παραδεκτή, καίτοι δὲν ἀντελήφθη τῶν ἀντικειμένων τούτων καὶ ἡ ἡλικία αὐτοῦ δὲν ἐπιτρέπει τοῦτο».

«Καὶ ἂν ἀκόμη (ὁ μάρτυς) μαρτυρήσῃ λέγων: ἤκουσα παρ' ἄλλων, ὁ ἴδιος δὲν ἀντελήφθην τούτου, ἀλλ' εἶναι μεταξὺ ἡμῶν οὕτω γνωστόν, οὕτω τὸ γινώσκομεν, ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ μαρτυρία γίνεται παραδεκτή» (1).

---

(1) ἀκοὴ (μουαγενὲ) κυρίως σημαίνει τὸ βλέπειν, ἐνταῦθα ὅμως σημαίνει τὴν ἀντίληψιν τὴν γινομένην διὰ τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῶν ὤτων. Ἐν ταῖς συμβάσεσιν ἡ μαρτυρία δίδοται ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀκοῆς, τουτέστιν ὁ μάρτυς καταθέτει ὅτι ἤκουσε τὴν πρότασιν καὶ τὴν παραδοχήν. Ἡ πρὸς μαρτυρίαν γνῶσις ἀποκτᾶται διὰ τριῶν μέσων· 1ον διὰ τῶν καταλλήλων αἰσθητηρίων, 2ον διὰ τῆς κοινῆς φήμης καὶ 3ον διὰ τῆς παρ' ἄλλου ἀκοῆς. ἑπομένως διαφέρει κατὰ τὸν τρόπον τῆς γνώσεως τοῦ πράγματος. Ἡ μαρτυρία δέον νὰ δίδωται κατόπιν πλήρους γνώσεως, δηλαδὴ ὁ μάρτυς πρέπει νὰ εἴπῃ, ὅτι οὕτως ἤκουσεν ἢ εἶδε, δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ὁρίσῃ τὸν τρόπον, καθ' ὃν ἔλαβε γνῶσιν τοῦ πράγματος. Περὶ θανάτου ὅμως τινός, ἢ περὶ τοῦ ὅτι πρᾶγμά τι εἶναι βακουφικόν, ἐπιτρέπεται νὰ εἴπῃ ὁ μάρτυς ὅτι οὕτως ἤκουσε παρ' ἄλλων ἀξιοπίστων· περὶ τῆς ἐποχῆς δημοσίας θέσεως· περὶ ἐποχῆς θανάτου καὶ καταγωγῆς τινὸς δὲν πρέπει νὰ εἴπῃ τὸν λόγον τῆς γνώσεώς του, διότι ὁ θάνατος καὶ τὸ βακούφιον εἶναι δημοσίως γνωστόν, ἐνῷ ἐπειδὴ ἡ ἐποχὴ τῆς δημοσίας θέσεως καὶ τοῦ θανάτου τινὸς καὶ ἡ καταγωγή, δὲν εἶναι δημοσίως γνωστά, δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη τῆς καταθέσεως τοῦ λόγου τῆς γνώσεως, καθόσον κατ' ἀρχὴν δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ὑπὸ τοῦ μάρτυρος ἀνάπτυξις τῆς γνώσεώς του. Κατὰ τὴν ἀνάλογον ἐφαρμογὴν ἡ μαρτυρία, ὡς ἀνωτέρω ἐρρήθη, δέον νὰ καταθέτηται ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως, δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐξ ἀκοῆς μαρτυρία·

ΑΡΘΡΟΝ 1689ον

«Ἐὰν ὁ μάρτυς δὲν εἴπῃ: μαρτυρῶ, ἀλλ' οὕτω γινώσκω τὴν δεῖνα ὑπόθεσιν, ἢ γνωστοποιῶ αὐτήν, δὲν θεωρεῖται ὅτι ἐμαρτύρησεν».

«Ἀλλ' ἐὰν μετὰ τοῦτο ὁ δικαστὴς ἐρωτήσῃ αὐτόν, ἂν μαρτυρῇ οὕτω, καὶ ὁ μάρτυς εἴπῃ ὅτι οὕτω μαρτυρεῖ, θεωρεῖται ὡς μαρτυρήσας».

«Εἰς καταθέσεις ὅμως γινομένας πρὸς ἐξακρίβωσιν καὶ πιστοποίησιν καταστάσεώς τινος, οἷα ἡ ἔκθεσις τῶν πραγματογνωμόνων, δὲν ἀπαιτεῖται νὰ λεχθῇ ἡ λέξις: *μαρτυρῶ*, ἀλλ'

ἀλλ' ἐν τοῖς ἀνωτέρω πέντε θέμασιν ἐπετράπη ἐξαιρετικῶς (ἰστιχσάνεν) ἡ ἐξ ἀκοῆς μαρτυρία, διότι εἰς τὰ θέματα ταῦτα δὲν εἶναι δυνατὴ ἡ προσωπικὴ ἀντίληψις, εἰς τρόπον ὥστε, ἂν δὲν ἐπετρέπετο ἡ τοιαύτη μαρτυρία, θὰ παρεμβάλλοντο δυσκολίαι εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῶν ὑποθέσεων, τὰ ἀντικείμενα τῶν πέντε τούτων θεμάτων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπαναληφθῶσιν· ἐνῷ ἡ ἀγοραπωλησία, ἡ μίσθωσις καὶ τὰ ἄλλα συναλλάγματα ἐπιδέχονται ἐπανάληψιν καὶ ἀνανέωσιν, διὰ τοῦτο ἐπὶ τῶν διαρκῶν καὶ ἀμεταβλήτων γεγονότων ἐπιτρέπεται ἡ ἐξ ἀκοῆς μαρτυρία.

Ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ γίνεται χρῆσις τῶν συνωνύμων λέξεων فوت (φὲβτ) καὶ موت (μὲβτ). Ἡ μὲν πρώτη σημαίνει τὸν θάνατον ἀσχέτως πρὸς τὸν χρόνον, ἡ δὲ δευτέρα (μὲβτ) τὸν χρόνον τοῦ θανάτου τινός.

Διὰ τῆς λέξεως βακούφιον ὁ νομοθέτης ἐνταῦθα ἐννοεῖ αὐτὸ τὸ ἀφιέρωμα, διὰ τὸ ὁποῖον ἐπιτρέπεται ἡ ἐξ ἀκοῆς μαρτυρία, περὶ τῶν ὅρων ὅμως τῶν βακουφίων δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἐξ ἀκοῆς μαρτυρία. Ἡ ἐξ ἀκοῆς μαρτυρία περὶ αὐτοῦ τοῦ ἀφιερώματος ἀπολύτως δὲν εἶναι παραδεκτή, δέον ὁ κάτοχος τοῦ ἀφιερώματος νὰ μὴ ἀρνῆται κατ' οὐσίαν τὴν ἀφιέρωσιν καὶ ἡ κατοχὴ αὐτοῦ νὰ μὴ βασίζηται ἐπὶ τίτλου τοῦ ἱεροῦ δικαστηρίου, ἐκδοθέντος ἐπὶ τῇ βάσει πωλήσεως, δωρεᾶς, κληρονομίας κτλ., ὑπάρχοντος τοιούτου ἐγγράφου καὶ λόγου δὲν ἀρκεῖ ἡ ἐξ ἀκοῆς μαρτυρία. Π. χ. ἐάν τις ὁμολογῇ ὅτι τὸ δεῖνα κτῆμα ἦτο βακούφιον τοῦ δεῖνος πασσᾶ, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν κυριότητα περιῆλθε κατόπιν δι' ἀνακλήσεως τοῦ ἀφιερώματος καὶ ὅτι μετὰ ταῦτα τὸ κτῆμα τοῦτο ἠγόρασεν ὁ δεῖνα, ὅστις καὶ τὸ ἐπώλησεν εἰς αὐτόν, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ προσαγάγῃ μάρτυρας εἰδότας τὸ γεγονὸς ἐξ ἀκοῆς, διότι κατ' οὐσίαν ὁμολογεῖ τὴν ἀφιέρωσιν.

αἱ τοιαῦται καταθέσεις δὲν θεωροῦνται ὡς νόμιμοι μαρτυρίαι, ἀλλὰ μόνον πληροφορίαι» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1690ον

«Ἐὰν εἶναι παρόντες ὁ ὑπὲρ οὗ, ὁ κατ' οὗ καὶ τὸ περὶ οὗ ἡ μαρτυρία, ὁ μάρτυς δεικνύει κατὰ τὴν μαρτυρίαν καὶ τοὺς τρεῖς, ἡ δὲ δεῖξις αὕτη ἀρκεῖ».

«Δὲν ἀπαιτεῖται ν' ἀναφέρῃ τὰ ὀνόματα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ πάππου τοῦ ὑπὲρ οὗ καὶ καθ' οὗ ἡ μαρτυρία».

«Ἀλλ' ἂν μαρτυρήσῃ περὶ ἀπόντος ἐντολέως ἢ ἀποθανόντος, ὁ μάρτυς δέον νὰ ἀναφέρῃ τὰ ὀνόματα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ πάππου αὐτοῦ. Ἐὰν ὅμως πρόκηται περὶ περιωνύμου καὶ γνωστοῦ τινος, ἀρκεῖ ὁ μάρτυς νὰ εἴπῃ μόνον τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον αὐτοῦ, διότι ὁ κύριος σκοπὸς συνίσταται εἰς τὴν περιγραφὴν αὐτοῦ κατὰ τρόπον διακρίνοντα αὐτὸν τῶν ἄλλων».

ΑΡΘΡΟΝ 1691ον

«Ἐν τῇ μαρτυρίᾳ περὶ ἀκινήτου κτήματος ἀπαιτεῖται ἡ δήλωσις τῶν συνόρων».

«Ἀλλ' ἐὰν ὁ μάρτυς δὲν ἀναφέρῃ τὰ σύνορα τοῦ κτήματος περὶ οὗ μαρτυρεῖ, καὶ δηλώσῃ ὅτι δύναται νὰ ὁρίσῃ καὶ δείξῃ αὐτὰ ἐπὶ τοῦ τόπου, μεταβαίνουσιν εἰς τὸν τόπον καὶ προσκαλεῖται νὰ δείξῃ αὐτά» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1692ον

«Ὡς διεγράφη ἐν τῷ 1623 ἄρθρῳ, ὅταν ὁ ἐνάγων ἐγείρῃ

---

(1) Δὲν γίνεται παραδεκτὴ ἡ μαρτυρία τοῦ λέγοντος ὅτι καταθέτει ὅ,τι καὶ ὁ προηγούμενος μάρτυς· ὀφείλει νὰ καταθέσῃ ὅ,τι γινώσκει περὶ τοῦ θέματος, δι' ὃ προσεκλήθη νὰ μαρτυρήσῃ.

(2) Ἡ μαρτυρία τοῦ ὁρίζοντος ὀνομαστὶ τὰ σύνορα τοῦ κτήματος καί, κατόπιν ἐρωτήσεως τοῦ δικαστοῦ, ἀπαντῶντος ὅτι δὲν δύναται νὰ μεταβῇ καὶ δείξῃ ἐπιτοπίως αὐτὰ δὲν εἶναι ἀπαράδεκτος, διότι μόνον διὰ τῆς μνείας τῶν συνόρων τὸ κτῆμα ὁρίζεται, μὴ ὑπαρχούσης ἀνάγκης καὶ ἄλλου προσδιορισμοῦ.

Ἐπίσης ἡ περὶ συνόρων μαρτυρία τῶν εἰδότων μὲν τὰ ὀνόματα αὐτῶν, ἀλλὰ μαθόντων αὐτὰ ἐξ ἀξιοπίστων ἀνθρώπων εἶναι παραδεκτή.

ἀγωγὴν στηριζόμενος εἰς τὰ ἐν τῷ τίτλῳ ἀναφερόμενα σύνορα, ἡ μαρτυρία ἐπίσης τῶν μαρτύρων, κατατιθέντων ὅτι τὸ κτῆμα οὗ τινος τὰ σύνορα εἶναι γεγραμμένα ἐν τῷ τίτλῳ τούτῳ, εἶναι ἰδιοκτησία αὐτοῦ, εἶναι ἔγκυρος» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1693ον

«Ὅταν τις ἐγείρῃ ἀγωγὴν διϊσχυριζόμενος ὅτι ὁ ὑπ' αὐτοῦ κληρονόμος ἔχει νὰ λάβῃ παρά τινος τόσα γρόσια, ἀρκεῖ οἱ μάρτυρες νὰ μαρτυρήσωσιν ὅτι ὁ ἀποθανὼν εἶχε νὰ λάβῃ τὸ ποσὸν ἐκεῖνο, δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ καταθέσωσιν, ὅτι ἔμεινεν ὡς κληρονομία εἰς τοὺς κληρονόμους του».

«Ἡ αὐτὴ διάταξις ἰσχύει καὶ ἐν ᾗ περιπτώσει ἀντὶ χρέους, ἡ ἀγωγὴ ἀφορᾷ εἰς πρᾶγμα συγκεκριμένον, δηλαδὴ ὅταν ὁ κληρονόμος διϊσχυρίζηται ὅτι εἰς χεῖρας τοῦ ἐναγομένου εὑρίσκεται ὡρισμένον πρᾶγμα τοῦ κληρονομουμένου» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1694ον

«Ὅταν τις ἐγείρῃ ἀγωγήν, διϊσχυριζόμενος ὅτι ἔχει νὰ λάβῃ ἐκ τῆς κληρονομίας ὡρισμένον τι ποσόν, ἀρκεῖ οἱ μάρτυρες νὰ

---

(1) Ἡ μαρτυρία τοῦ γινώσκοντος μὲν τὰ ὀνόματα τῶν συνόρων, ἀλλ' ἁπλῶς πρὸς ἀνάμνησιν κρατοῦντος σημείωσιν αὐτῶν, γίνεται παραδεκτή· ἂν ὅμως ὁ μάρτυς ἀγνοῶν τὰ σύνορα, ἀπαριθμεῖ αὐτὰ δυνάμει μόνον τῆς ἐγγράφου σημειώσεως, ἡ μαρτυρία αὐτοῦ εἶναι ἀπαράδεκτος.

(2) Ἐὰν οἱ περὶ κληρονομίας μάρτυρες καταθέσωσιν ὅτι ἐκτὸς τῶν ὀνομάτων, τὰ ὁποῖα ἀνέφερον, δὲν ὑπάρχουσιν ἄλλοι κληρονόμοι, ἢ ὅτι δὲν γινώσκουσιν ἂν ὑπάρχωσιν ἢ μὴ καὶ ἄλλοι κληρονόμοι, γίνεται παραδεκτὴ ἡ μαρτυρία αὐτῶν. Ἀλλ' ὁ δικαστὴς δὲν σπεύδει εἰς τὴν παράδοσιν τῆς κληρονομίας ἄχρις οὗ διὰ τῆς παρελεύσεως ἱκανοῦ χρόνου σχηματίσῃ τὴν πεποίθησιν περὶ τῆς μὴ ὑπάρξεως ἄλλου κληρονόμου.

Ἐὰν οἱ μάρτυρες καταθέσωσιν ὅτι ἐκτὸς τοῦ Α οὐδεὶς ἕτερος κληρονόμος ὑπάρχει, κατόπιν δὲ προσθέσωσιν ὅτι καὶ ὁ Β εἶναι κληρονόμος, ἡ μαρτυρία αὕτη δὲν θεωρεῖται ὡς ἀντιφατικὴ καὶ ἑπομένως γίνεται παραδεκτή, διότι πολὺ πιθανὸν μετὰ τὴν μαρτυρίαν των περὶ τοῦ ὅτι δὲν ὑπάρχει καὶ ἄλλος κληρονόμος νὰ ἔμαθον τὴν ὕπαρξιν καὶ τοῦ ἑτέρου· ἡ κατάθεσίς των : *δὲν ὑπάρχει καὶ ἕτερος κληρονόμος*, σημαίνει δὲν γνωρίζομεν ἂν ὑπάρχῃ ἕτερος.

μαρτυρήσωσιν, ὅτι ὁ ἀποθανὼν ὤφειλε τὸ ποσὸν ἐκεῖνο εἰς τὸν ἐνάγοντα· δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ διασαφήσωσιν ὅτι τὸ χρέος ὑφίστατο μέχρι τοῦ θανάτου του».

«Ἐπίσης ἐφαρμόζεται τὸ αὐτό, ὅταν τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς ἀντὶ χρέους εἶναι πρᾶγμα ὡρισμένον» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1695ον

«Ὅταν τις ἐγείρῃ ἀγωγὴν κατά τινος περὶ δανείου, ἀρκεῖ οἱ μάρτυρες νὰ μαρτυρήσωσιν, ὅτι ὁ ἐναγόμενος ὀφείλει εἰς τὸν ἐνάγοντα τὸ ποσὸν ἐκεῖνο. Ἐὰν ὅμως ὁ ἐναγόμενος ἐρωτήσῃ περὶ τοῦ ἂν ὑφίσταται εἰσέτι τὸ χρέος, οἱ δὲ μάρτυρες εἴπωσιν ὅτι ἀγνοοῦσι τοῦτο, ἡ μαρτυρία αὐτῶν ἀπορρίπτεται».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Περὶ τῶν οὐσιωδῶν ὅρων τῆς μαρτυρίας.

شهادتك شروط اساسيه‌سى بيانندر

(Σ'εχαδ'ετὶν σ'ουρούτι ἐσασιεσὶ π'εγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1696ον

«Τῆς περὶ ἰδιωτικῶν δικαιωμάτων μαρτυρίας ἀπαιτεῖται νὰ προηγηθῇ ἀγωγή» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1697ον

«Δὲν γίνεται παραδεκτὴ ἡ ἐναντίον τοῦ αἰσθητοῦ (τοῦ ὑποπίπτοντος εἰς τὰς αἰσθήσεις) προβαλλομένη (μαρτυρικὴ) ἀπόδειξις».

«Π. χ. ἐάν, ἐνῷ καθορᾶται ὅτι ἄνθρωπός τις διατελεῖ ζῶν,

(1) Διότι κατὰ τὸ ἄρθρον 10 τὸ ἔν τινι χρόνῳ ἀποδειχθὲν ἐπιδικάζεται ὡς διαρκοῦν, μὴ ὑπαρχούσης ἐναντίας ἀποδείξεως, καθόσον μάλιστα ὁ ἐνάγων θὰ λάβῃ καὶ ὅρκον.

(2) Ἐπὶ τῶν θείων δικαιωμάτων δὲν ἀπαιτεῖται προηγουμένη ἀγωγή, διότι ἅπαντες ὀφείλουσι νὰ προσδῶσιν εἰς τοιαύτην ἀγωγήν, ἥτις ἑπομένως θεωρεῖται ὡς προϋπάρχουσα.

ἢ ὅτι οἰκία τις εὑρίσκεται ἐν καλῇ καταστάσει, προσαχθῶσιν ἀποδείξεις, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἀπέθανεν, ἢ ὅτι ἡ οἰκία εἶναι κατηρειπωμένη, ἡ ἀπόδειξις δὲν εἶναι παραδεκτή».

ΑΡΘΡΟΝ 1698ον

«Δὲν γίνεται παραδεκτὴ ἡ ἐναντίον τῆς κοινῆς φήμης ἀπόδειξις».

ΑΡΘΡΟΝ 1699ον

«Ἡ ἀπόδειξις ἐνομιμοποιήθη πρὸς βεβαίωσιν δικαιώματος».

«Ὅθεν δὲν γίνεται παραδεκτὴ ἡ μαρτυρία καθαρᾶς ἀρνήσεως, (ἀρνητικῆς ἐνστάσεως), οἷα: ὁ δεῖνα δὲν ἔπραξε τὸ δεῖνα ἔργον, τὸ δεῖνα πρᾶγμα δὲν εἶναι τοῦ δεῖνος, ὁ δεῖνα δὲν χρεωστεῖ εἰς τὸν δεῖνα».

«Ἀλλ' ἡ διὰ κοινῆς φήμης ἀπόδειξις ἀρνήσεως γίνεται παραδεκτή».

«Π. χ. ἐάν τις ἐγείρῃ ἀγωγὴν κατά τινος περὶ χρέους, ἀπαιτῶν ποσόν τι γροσίων λέγων: κατὰ τὴν δεῖνα ἐποχὴν ἐν τῷ δεῖνι μέρει ἐδάνεισα αὐτῷ τόσον ποσόν, ὁ δὲ ἐναγόμενος ἀποδείξῃ διὰ κοινῆς φήμης, ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δὲν εὑρίσκετο ἐκεῖ, ἀλλ' εἰς ἄλλον τόπον, ἡ διὰ κοινῆς φήμης αὕτη ἀπόδειξις γίνεται παραδεκτή, μὴ ἀκουομένης τῆς ἀγωγῆς τοῦ ἐνάγοντος» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1700ον

«Ἐν τῇ μαρτυρίᾳ ἀπαιτεῖται νὰ μὴ ὑπάρχῃ ἐλπὶς ἀποφυγῆς ζημίας καὶ ἀπολαύσεως ὠφελείας».

«Ὅθεν δὲν γίνεται παραδεκτὴ ἡ μαρτυρία ἀνιόντων ὑπὲρ κατιόντων καὶ κατιόντων ὑπὲρ ἀνιόντων, τουτέστι τῶν πατέρων καὶ πάππων, μητέρων καὶ μαμμῶν ὑπὲρ τῶν τέκνων καὶ ἐγγόνων των, καὶ ἡ τῶν τέκνων καὶ ἐγγόνων ὑπὲρ τῶν πατέρων, πάππων, μητέρων καὶ μαμμῶν. Ἐπίσης εἶναι ἀπαράδεκτος ἡ μαρτυρία ἑνὸς τῶν συζύγων ὑπὲρ ἑτέρου. Ἀλλ' ἡ μαρτυρία τῶν λοιπῶν συγγενῶν ὑπὲρ ἀλλήλων εἶναι παρα-

(1) Ἡ διὰ κοινῆς φήμης ἀπόδειξις τῆς ἀρνήσεως γίνεται παραδεκτή, διότι τὸ διὰ ταύτης ἀποδεικνυόμενον γεγονὸς καθίσταται ἀναγκαίως παραδεκτόν, ἀντικαθιστῶν τὴν θετικὴν ἀπόδειξιν.

δεκτή. Ὡσαύτως εἶναι ἀπαράδεκτος ἡ μαρτυρία τινὸς ὑπὲρ τοῦ διατρέφοντος αὐτὸν καὶ ἡ τοῦ ἰδιαιτέρου μισθωτοῦ ὑπὲρ τοῦ μισθώσαντος αὐτόν. Εἶναι ὅμως παραδεκτὴ ἡ ὑπὲρ ἀλλήλων μαρτυρία τῶν συναδέλφων».

«Ἐπίσης εἶναι ἀπαράδεκτος ἡ μαρτυρία τῶν συνεταίρων ὑπὲρ ἀλλήλων περὶ ἑταιρικοῦ πράγματος καὶ ἡ τοῦ ἐγγυητοῦ μαρτυροῦντος, ὅτι τὸ χρέος ὑπὲρ οὗ ἐγγυήθη ἐπληρώθη ὑπὸ τοῦ πρωτοφειλέτου. Ἀλλ' ἐν ἄλλοις θέμασιν ἡ ὑπὲρ ἀλλήλων μαρτυρία γίνεται παραδεκτή» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1701ον

«Ἡ μαρτυρία φίλου ὑπὲρ φίλου γίνεται παραδεκτή».

«Ἀλλ' ἐὰν ἡ ἀμοιβαία φιλία φθάνῃ μέχρι τοῦ βαθμοῦ τοῦ νὰ ἐξουσιάζῃ ὁ εἷς τὴν περιουσίαν τοῦ ἄλλου, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ὑπὲρ ἀλλήλων μαρτυρία δὲν γίνεται παραδεκτή».

ΑΡΘΡΟΝ 1702ον

«Δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ κοσμικὴ ἔχθρα μεταξὺ τοῦ μάρτυρος καὶ τοῦ καθ' οὗ ἡ μαρτυρία».

«Ἡ κοσμικὴ ἔχθρα καθίσταται γνωστὴ διὰ τοῦ ἐθίμου»(2).

---

(1) Ἡ μαρτυρία τοῦ μισθωτοῦ καὶ τοῦ διὰ χρησιδανείου κατόχου πράγματός τινος ὑπὲρ τοῦ κυρίου τοῦ πράγματος εἶναι ἀπαράδεκτος.

Ἡ μαρτυρία συζύγου διαζευχθέντος τὴν σύζυγον αὐτοῦ διὰ τριῶν διαζυγίων (παρὰ μουσουλμάνοις) δὲν γίνεται παραδεκτὴ ὑπὲρ αὐτῆς ἐντὸς τοῦ νομίμου χρόνου τῶν ἐμμήνων, τουτέστιν ἐντὸς ἑκατὸν ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ διαζυγίου.

Ἡ μαρτυρία μάρτυρος καταθέτοντος ἀντὶ μισθοῦ εἶναι ἀπαράδεκτος καὶ μάλιστα ἂν ὁ ὑπὲρ οὗ ἡ μαρτυρία καταβάλῃ τὰ ἔξοδα τῆς μεταβάσεως τοῦ μάρτυρος τοῦ δυναμένου ἐξ ἰδίων του νὰ πληρώσῃ εἰς τὸν τόπον, ἔνθα εὑρίσκεται τὸ δικαστήριον, ἐπίσης ἡ μαρτυρία δὲν εἶναι παραδεκτή. Τὸ νὰ χορηγήσῃ ὅμως τροφὴν εἰς τὸν μάρτυρα δὲν συνεπάγεται τὸ ἀπαράδεκτον τῆς μαρτυρίας.

(2) Ἡ μαρτυρία τοῦ τετραυματισμένου κατὰ τοῦ τραυματίσαντος αὐτόν, τῶν κληρονόμων τοῦ πεφονευμένου κατὰ τοῦ φονέως, τοῦ ὑβρισθέντος δι' ἀτιμωτικῆς ὕβρεως κατὰ τοῦ ἀτιμάσαντος καὶ τοῦ ὑβρισθέντος ἐν γένει κατὰ τοῦ ὑβριστοῦ δὲν γίνεται παραδεκτή, διότι ἡ τοιαύτη κο-

ΑΡΘΡΟΝ 1703ον

«Δὲν δύναταί τις νὰ ᾖ καὶ ἐνάγων καὶ μάρτυς».

«Ὅθεν δὲν εἶναι ἔγκυρος ἡ μαρτυρία τοῦ κηδεμόνος ὑπὲρ τοῦ ἀνηλίκου καὶ τοῦ ἐντολοδόχου ὑπὲρ τοῦ ἐντολέως» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1704ον

«Δὲν εἶναι ἰσχυρὰ ἡ μαρτυρία τινὸς ὑπὲρ τῆς ἰδίας αὐτοῦ πράξεως».

«Ὅθεν ἡ μαρτυρία τῶν ἐντολοδόχων καὶ κηρύκων μαρτυρούντων περὶ ἰδίων αὐτῶν πράξεων, ὡς: ἡμεῖς ἐπωλήσαμεν αὐτό, δὲν εἶναι ἔγκυρος».

«Ἐπίσης δὲν εἶναι ἔγκυρος ἡ μαρτυρία δικαστοῦ πόλεώς τινος, μαρτυροῦντος μετὰ τὴν παῦσίν του περὶ ἀποφάσεως ἐκδοθείσης ὑπ' αὐτοῦ πρὸ τῆς παύσεώς του. Ἀλλ' ἐὰν μαρτυρήσῃ μετὰ τὴν παῦσίν του περὶ ὁμολογίας τινός, γενομένης ἐνώπιόν του πρὸ τῆς παύσεώς του, ἡ μαρτυρία αὕτη εἶναι ἰσχυρά» (2).

σμικὴ ἔχθρα δύναται νὰ παρασύρῃ τὸν μάρτυρα νὰ καταθέσῃ μεροληπτικῶς ἐναντίον τοῦ δικαίου. Ὁ ἐξαιρῶν μάρτυρα λόγῳ κοσμικῆς ἔχθρας ὀφείλει νὰ εἴπῃ καὶ ἀποδείξῃ τὸν λόγον αὐτῆς. Ἐχθρὸς θεωρεῖται νομικῶς ὁ ἐπιχαίρων ἐπὶ τῇ λύπῃ τινὸς καὶ λυπούμενος ἐπὶ τῇ χαρᾷ αὐτοῦ, κατά τινας δὲ καθίσταται γνωστὴ διὰ τῶν ἐθίμων, τοῦθ' ὅπερ παρεδέχθη καὶ ὁ κώδηξ. Ἐννοεῖται δὲ εὐχερῶς ὅτι τὰ θρησκευτικὰ πάθη καὶ μίση δὲν ἀποτελοῦσι λόγον ἐξαιρέσεως τῶν μαρτύρων.

(1) Καὶ μετὰ τὴν ἐνηλικιότητα τῶν κληρονόμων ἡ μαρτυρία τοῦ κηδεμόνος ὑπὲρ τοῦ ἀποθιώσαντος δὲν εἶναι παραδεκτή, ἐκτὸς ἂν ὁ διορισθεὶς κηδεμὼν ποσῶς δὲν ἐδέχθη τὴν κηδεμονίαν. Ἡ κατὰ τοῦ ἀποθανόντος ὅμως μαρτυρία τοῦ κηδεμόνος, καθὼς καὶ ὑπὲρ κληρονόμου τυγχάνοντος ἐνηλίκου, καθ' ἣν ἐποχὴν οὗτος ἐδέχθη τὴν κηδεμονίαν, δὲν εἶναι ἀπαράδεκτος.

Ἡ μαρτυρία πληρεξουσίου νομίμως καὶ ἐπισήμως διορισθέντος καὶ κινήσαντος ἀγωγὴν διὰ τὴν εἴσπραξιν δανείου, δὲν γίνεται παραδεκτὴ καὶ μετὰ τὴν παραίτησιν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς πληρεξουσιότητος.

(2) Ἡ μαρτυρία ἐγγυητοῦ καταθέντος, ὅτι ἐπώλησέ τις τῇ ἐγγυήσει αὐτοῦ ἀντὶ ὡρισμένου ποσοῦ χρημάτων πρᾶγμά τι, δὲν γίνεται παραδεκτή, ἂν ἡ ἐγγύησις συνετέλεσεν εἰς τὴν συνομολόγησιν τοῦ συναλλάγματος τῆς πωλήσεως, ὅτε ὁ ἐγγυητὴς θεωρεῖται ὡς συναλλαχθείς.

ΑΡΘΡΟΝ 1705ον

«Ὁ μάρτυς δέον νὰ ᾖ ἀξιόπιστος (ἀαδίλ, δίκαιος)».

«Ἀξιόπιστος εἶναι ἐκεῖνος οὗτινος αἱ ἀγαθαὶ πράξεις εἶναι ἐπικρατέστεραι τῶν κακῶν».

«Ὅθεν ἀπαράδεκτος εἶναι ἡ μαρτυρία ἐκείνων, οἵτινες συνήθως ἀσχολοῦνται εἰς πράξεις προσβαλλούσας τὴν τιμὴν καὶ ἀξιοπρέπειαν, ὡς οἱ χορευταὶ καὶ γελωτοποιοί, καὶ οἱ γνωστοὶ ἐπὶ ψευδολογίᾳ» (1).

---

(1) Ὡς δίκαιος κυρίως θεωρεῖται ὁ μὴ διαπράττων οἱονδήποτε ἁμάρτημα μέγα ἢ μικρόν. Ἑπομένως ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ ἀναφερομένων καὶ ὁ συνήθως ψευδῶς ὁρκιζόμενος, ὁ γνωστὸς ἐπὶ ἄκρᾳ φιλαργυρίᾳ, ὁ ὑβριστὴς καὶ ὁ ἐν τῷ λουτρῶνι ἄνευ περικαλύμματος εἰσερχόμενος δὲν γίνονται δεκτοὶ ὡς μάρτυρες.

Οἱ ἐξασκοῦντες βαναύσους τέχνας, οἷοι ὁ σαρωτής, ὁ ἀχθοφόρος κτλ. δὲν ἐξαιροῦνται τῆς μαρτυρίας διὰ τὸν λόγον τοῦτον.

Εἰς τὴν δίκην ἣν ἐκίνησε κατά τινος ὁ προηγουμένως μαρτυρήσας ὑπὲρ τοῦ Α γίνεται δεκτὴ ἡ μαρτυρία τοῦ Α ὑπὲρ τοῦ μάρτυρος, τουτέστιν ἡ ἀμοιβαία μαρτυρία δὲν ἀποκλείεται.

Ἐν τῇ μαρτυρίᾳ περὶ πωλήσεως δέον νὰ ὁρίζηται τὸ τίμημα, εἴτε ὁ ἐνάγων ἤγειρε τὴν ἀγωγήν του κατὰ τοῦ κατόχου, εἴτε κατὰ τοῦ μὴ κατόχου. Ἐν τῇ μαρτυρίᾳ ὅμως κατὰ τοῦ μὴ κατόχου ἀπαιτεῖται οἱ μάρτυρες νὰ καταθέσωσι προσέτι ἢ ὅτι τὸ ἀγορασθὲν πρᾶγμα ἦτο κτῆμα τοῦ πωλητοῦ κατὰ τὴν σύμβασιν τῆς πωλήσεως, ἢ ὅτι τὸ ἀγορασθὲν πρᾶγμα εἶναι ἤδη κτῆμα τοῦ ἐνάγοντος, δηλαδὴ ὅτι ὁ ἐνάγων ἠγόρασεν αὐτὸ ἀπὸ τοῦ πωλητοῦ, ἢ ὅτι ὁ ἐνάγων ἠγόρασε τὸ πρᾶγμα ἀπὸ τοῦ πωλητοῦ καὶ παρέλαβεν, ἢ ὅτι ὁ πωλητὴς ἐπώλησε καὶ παρέδωκε τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν ἐνάγοντα.

Ἐν τοῖς ἀμφοτεροβαρέσι συναλλάγμασιν ἡ περὶ τῆς προτάσεως μόνον μαρτυρία γίνεται παραδεκτή, δὲν ἀπαιτεῖται οἱ μάρτυρες νὰ προσθέσωσιν ὅτι παρεδέχθη τὴν πώλησιν π. χ. ὁ ἕτερος τῶν συναλλαχθέντων. Ἀλλ' εἰς τὰ ἑτεροβαρῆ συναλλάγματα, ὡς π. χ. περὶ δωρεᾶς, ἡ περὶ τῆς προτάσεως μόνον μαρτυρία δὲν εἶναι ἔγκυρος καὶ ἀπαιτεῖται νὰ προσθέσωσιν οἱ μάρτυρες ὅτι ὁ δωρεοδόχος ἐδέχθη καὶ παρέλαβε τὸ δωρηθέν.

Ἡ ἐλλιπὴς μαρτυρία τοῦ ἑνὸς τῶν μαρτύρων δύναται νὰ συμπλη-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄

Περὶ συμφωνίας τῆς μαρτυρίας πρὸς τὴν ἀγωγήν.

شهادتك دعوايه موافق بيانلدر

(Σεχαδετὶν δ' ἀβαγιὰ μουβαφακατὴ πεγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1706ον

«Γίνεται παραδεκτὴ ἡ μαρτυρία, ἐὰν εἶναι σύμφωνος πρὸς τὴν ἀγωγήν».

«Εἰ δὲ μή εἶναι ἀπαράδεκτος».

«Δὲν λαμβάνονται ὅμως ὑπ' ὄψιν αἱ λέξεις, ἀλλ' ἀρκεῖ ἡ κατ' ἔννοιαν συμφωνία».

«Π. χ. ἐὰν τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς εἶναι παρακαταθήκη καὶ οἱ μάρτυρες μαρτυρήσωσιν ὅτι ὁ ἐναγόμενος ὡμολόγησε τὴν παρακαταθήκην, ἢ ἐὰν τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς εἶναι σφετερισμὸς καὶ οἱ μάρτυρες μαρτυρήσωσιν ὅτι ὁ ἐναγόμενος ὡμολόγησε τὸν σφετερισμόν, ἡ μαρτυρία αὕτη εἶναι παραδεκτή».

«Ἐὰν ὁ ὀφειλέτης διϊσχυρισθῇ ὅτι ἐπλήρωσε τὸ χρέος του

ρωθῇ ὑπὸ ἑτέρου μάρτυρος· π. χ. ἐὰν ὁ εἷς τῶν μαρτύρων μαρτυρήσῃ περὶ κτήματός τινος ὅτι ἀνήκει εἰς τὸν ἐνάγοντα, χωρὶς νὰ προσθέσῃ εἰς τίνος κατοχὴν εὑρίσκεται αὐτό, ἕτεροι δὲ δύο μάρτυρες συμπληρώσωσι τὴν ἔλλειψιν ταύτην, ἡ ἐλλιπὴς αὕτη μαρτυρία γίνεται παραδεκτή.

Ἡ τῶν μαρτύρων ἄγνοια τοῦ χρόνου καὶ τοῦ τόπου τῆς ἀγοραπωλησίας δὲν συνεπάγεται τὴν ἀπόρριψιν τῆς μαρτυρίας, διότι οἱ μάρτυρες οἱ γινώσκοντες τὴν σύναψιν τῆς συμβάσεως δὲν ὑποχρεοῦνται νὰ διατηρῶσιν ἐν τῇ μνήμῃ αὐτῶν τὸν χρόνον καὶ τὸν τόπον.

Οἱ περὶ τῆς εὐπορίας τινὸς μάρτυρες δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ἀπαριθμήσωσι καὶ τὰ πράγματα, ἅτινα ἀπαρτίζουσι τὸν πλοῦτον αὐτοῦ.

Δὲν γίνεται παραδεκτὴ ἡ μαρτυρία τοῦ προηγουμένως ἐγείραντος ἀγωγὴν περὶ κυριότητος πράγματός τινος, ἢ ὁμολογήσαντος ὅτι ἀνήκει εἰς ἄλλον καὶ κατόπιν καταθέτοντος ὅτι ἀνήκει εἰς ἕτερον. Ἐπίσης εἶναι ἀπαράδεκτος ἡ μαρτυρία τοῦ πωλήσαντος πρᾶγμά τι καὶ κατόπιν καταθέτοντος ὅτι ἀνήκει εἰς ἄλλον καὶ ὅτι αὐθαιρέτως εἶχε πωλήσῃ αὐτό.

καὶ οἱ μάρτυρες μαρτυρήσωσιν ὅτι ὁ δανειστὴς ἀπήλλαξε δι' ἀφέσεως τὸν ὀφειλέτην, ἡ μαρτυρία αὕτη εἶναι παραδεκτή»(1).

ΑΡΘΡΟΝ 1707ον

«Συμφωνία τῆς μαρτυρίας πρὸς τὴν ἀγωγὴν ὑπάρχει, ὅταν

---

(1) Ἐνῷ αἱ καταθέσεις τῶν μαρτύρων δέον νὰ ὦσι μεταξύ των σύμφωνοι καὶ κατὰ τὰς λέξεις καὶ τὴν σημασίαν τοῦ λόγου, ἐν τούτοις ἡ συμφωνία τῶν μαρτυριῶν πρὸς τὴν ἀγωγὴν περιορίζεται μόνον εἰς τὸ πνεῦμα καὶ οὐχὶ εἰς τὰς λέξεις. Ἡ κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς ἀγωγῆς συμφωνία τῆς μαρτυρίας πρὸς τὴν ἀγωγὴν δὲν συνεπάγεται ἀναγκαίως καὶ τὴν συμφωνίαν τοῦ ἀποτελέσματος καὶ τῆς βάσεως ἐφ' ἧς στηρίζεται ἡ ἀπόφασις. Π. χ. ὁ διϊσχυρισμὸς τοῦ ἐναγομένου ὅτι ἐπλήρωσε τὸ χρέος του ἀποτελεῖ ἐξοφλητικὴν ἄφεσιν (ἴδε ἄρθρ. 1536), ἐνῷ ἡ μαρτυρία περὶ τοῦ ὅτι ὁ ἐνάγων ἀπήλλαξε τὸν ἐναγόμενον τοῦ χρέους δι' ἀφέσεως, ἀποτελεῖ ἀποσβεστικὴν ἄφεσιν. Ἐκ τούτου συνάγεται ὅτι, ἐὰν ὁ δανειστὴς ἀπαιτήσῃ δυνάμει τῆς ἐγγυήσεως ἀπὸ τοῦ ἐγγυητοῦ τὴν πληρωμὴν τοῦ ὀφειλομένου ποσοῦ, ὁ δὲ ἐγγυητὴς ἀντιτάξῃ ὅτι ἐπλήρωσε καὶ οἱ μάρτυρες καταθέσωσιν ὅτι ὁ δανειστὴς ἀπήλλαξε τὸν ἐγγυητὴν δι' ἀφέσεως, ὁ ἐγγυητὴς ἐν ἀμφοτέραις ταῖς περιπτώσεσιν ἀπαλλάσσεται τῆς ἀγωγῆς· τὸ ἀποτέλεσμα ὅμως τῆς δίκης διαφέρει, καθόσον ὁ δανειστής, ἐν ᾗ περιπτώσει οἱ μάρτυρες καταθέσωσιν ὅτι ἀπήλλαξε τὸν ἐγγυητὴν δι' ἀποσβεστικῆς ἀφέσεως, δύναται νὰ στρέψῃ τὰς ἀπαιτήσεις του κατὰ τοῦ πρωτοφειλέτου, διότι κατὰ τὸ ἄρθρον 661 ἡ ἀπαλλαγὴ τοῦ ἐγγυητοῦ δὲν συνεπάγεται καὶ τὴν τοῦ πρωτοφειλέτου καὶ ὁ ἐγγυητὴς δὲν δικαιοῦται νὰ ἐγείρῃ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ πρωτοφειλέτου ὡς μὴ πληρώσας· ἂν ἀπ' ἐναντίας οἱ μάρτυρες μαρτυρήσωσιν ὅτι ὁ ἐγγυητὴς ἐπλήρωσε τὸ ποσὸν δι' ὃ ἐγγυήθη, τότε ὁ δανειστὴς δὲν δικαιοῦται νὰ ἐγείρῃ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ πρωτοφειλέτου, ἀλλ' ὁ πληρώσας ἐγγυητής.

Ἡ ἀσυμφωνία τῆς καταθέσεως τῶν μαρτύρων πρὸς τὴν ἀγωγήν, καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὰς λεπτομερείας, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸν νόμον δὲν ἀπαιτοῦνται διὰ τὸ ἔγκυρον τῆς μαρτυρίας, δὲν συνεπάγεται τὴν ἀπόρριψιν τῶν μαρτυριῶν. Ἐὰν π. χ. ὁ ἐνάγων ὁρίσῃ τὸν χρόνον καὶ τὸν τόπον, ἐν ᾧ ὁ ἐναγόμενος ὡμολόγησε τὴν ὀφειλήν του, οἱ δὲ μάρτυρες δὲν ὁρίσωσι χρόνον καὶ τόπον, ἢ ἀντιθέτως ἂν ὁ μὲν ἐνάγων δὲν ὁρίσῃ χρόνον καὶ τόπον, οἱ δὲ μάρτυρες ὁρίσωσιν, ἡ μαρτυρία δὲν εἶναι ἀπορριπτέα.

ἡ ὁμοιότης αὐτῆς ἦναι ἐντελής, ἢ τὸ μαρτυρούμενον εἶναι ἔλασσον τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἀγωγῆς».

«Π. χ. ὅταν ὁ ἐνάγων διϊσχυρισθῇ ὅτι τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀπὸ δύο ἐτῶν κτῆμά του, οἱ δὲ μάρτυρες μαρτυρήσωσιν ὅτι ἀπὸ δύο ἐτῶν εἶναι κτῆμά του, ἡ μαρτυρία αὐτῶν αὕτη εἶναι παραδεκτή, καθὼς καὶ ὅταν μαρτυρήσωσιν ὅτι εἶναι κτῆμά του ἀπὸ ἑνὸς ἔτους».

«Ἐπίσης ὅταν ὁ ἐνάγων ἀπαιτήσῃ χίλια γρόσια, οἱ δὲ μάρτυρες μαρτυρήσωσι περὶ πεντακοσίων γροσίων, ἡ μαρτυρία αὐτῶν περὶ πεντακοσίων γροσίων εἶναι παραδεκτή» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1708ον

«Ἐὰν τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς εἶναι ἔλαττον καὶ οἱ μάρτυρες μαρτυρήσωσι περὶ μείζονος, ἡ μαρτυρία των δὲν γίνεται παραδεκτή».

«Ἐκτὸς ἂν ἡ μεταξὺ τῆς μαρτυρίας καὶ τῆς ἀγωγῆς ἀσυμφωνία εἶναι ἐπιδεκτικὴ συνδυασμοῦ καὶ ὁ ἐνάγων συνδυάσῃ αὐτήν· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ μαρτυρία γίνεται παραδεκτή».

«Π. χ. ἐὰν ὁ ἐνάγων διϊσχυρισθῇ ὅτι τὸ πρᾶγμα εἶναι κτῆμά του ἀπὸ δύο ἐτῶν καὶ οἱ μάρτυρες μαρτυρήσωσιν ὅτι εἶναι κτῆμά του ἀπὸ τριῶν ἐτῶν, ἡ μαρτυρία αὕτη εἶναι ἀπαράδεκτος».

«Ἐπίσης ἐὰν ὁ ἐνάγων ἀπαιτῇ πεντακόσια γρόσια καὶ οἱ μάρτυρες μαρτυρήσωσι περὶ χιλίων γροσίων, ἡ μαρτυρία αὕτη εἶναι ἀπαράδεκτος».

«Ἀλλ' ἐὰν ὁ ἐνάγων διϊσχυρισθῇ ὅτι εἶχε νὰ λάβῃ πραγματικῶς χίλια γρόσια, ἐξ ὧν ἐπληρώθη τὰ πεντακόσια, καὶ

---

(1) Ὅταν ἡ μαρτυρία εἶναι ἐλάσσων τῆς ἀγωγῆς γίνεται παραδεκτή, διότι τὸ μεῖον ἐμπεριέχεται ἐν τῷ μείζονι. Ἑπομένως ἂν ὁ ἐνάγων διϊσχυρισθῇ ὅτι κτῆμά τι ἀνήκει εἰς αὐτόν, χωρὶς νὰ ὁρίσῃ χρονολογίαν, ἀφ' ἧς ἤρξατο ἡ κυριότης αὐτοῦ, οἱ δὲ μάρτυρες ὁρίσωσι προθεσμίαν, ἡ μαρτυρία εἶναι παραδεκτή, ἐνῷ τοὐναντίον τοῦ μὲν ἐνάγοντος ὁρίζοντος χρονολογίαν τῆς κυριότητος, τῶν δὲ μαρτύρων μὴ ὁριζόντων, ἡ μαρτυρία εἶναι ἀπαράδεκτος, διότι ὁ ὡρισμένος χρόνος εἶναι ἐλάττων τοῦ ἀορίστου.

ὅτι ἀγνοοῦσι τοῦτο οἱ μάρτυρες, οὕτω δὲ συνδυάσῃ τὴν ἀγωγὴν πρὸς τὴν μαρτυρίαν, γίνεται παραδεκτὴ ἡ μαρτυρία τῶν μαρτύρων» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1709ον

«Ἐὰν ὁ ἐνάγων ἐγείρῃ ἀγωγὴν περὶ ἀπολύτου (ἀδικαιολογήτου) κυριότητος λέγων: ἡ ἄμπελος αὐτὴ εἶναι ἰδική μου, οἱ δὲ μάρτυρες μαρτυρήσωσιν ὡρισμένην (δικαιολογημένην) κυριότητα, λέγοντες ὅτι ὁ ἐνάγων ἠγόρασε τὴν ἄμπελον ταύτην ἀπὸ τοῦ δεῖνος, ἡ μαρτυρία των αὕτη γίνεται παραδεκτή».

«Οὕτως ὅταν οἱ μάρτυρες μαρτυρήσωσιν ὡρισμένην κυριότητα, ὁ δικαστὴς ἐρωτᾷ τὸν ἐνάγοντα λέγων: καὶ σὺ διὰ τὴν αἰτίαν ταύτην ἐγείρεις ἀγωγὴν περὶ κυριότητος ἢ δι' ἄλλην αἰτίαν; ἐὰν δὲ ὁ ἐνάγων εἴπῃ: ναὶ καὶ ἐγὼ ἐπὶ τῇ αἰτίᾳ ταύτῃ ἐνάγω, ὁ δικαστὴς παραδέχεται τὴν μαρτυρίαν τῶν μαρτύρων ἐκείνων· ἀλλ' ἐὰν εἴπῃ ὅτι ἐνάγει ἐπὶ ἄλλῃ αἰτίᾳ, ἢ ὅτι δὲν ἐνάγει διὰ τὴν αἰτίαν ταύτην, ὁ δικαστὴς ἀπορρίπτει τὴν μαρτυρίαν τῶν μαρτύρων ἐκείνων» (2).

---

(1) Ἡ περὶ τοῦ μείζονος μαρτυρία οὐ μόνον δὲν περιλαμβάνεται ἐν τῇ ἀγωγῇ, ἀλλὰ καὶ θεωρεῖται ὡς διαψεύδουσα αὐτήν. Ἡ ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος ὅμως ἐπιφερομένη δικαιολογία, ἡ συμβιβάζουσα τὴν διαφωνίαν τῆς μαρτυρίας πρὸς τὴν ἀγωγὴν αἴρει τὴν ἀσυμφωνίαν καὶ μάλιστα ὁ ἐνάγων δὲν ὑποχρεοῦται εἰς ἀπόδειξιν τῆς δικαιολογίας του, ἐκδιδομένης τῆς ἀποφάσεως ἐπὶ τῇ βάσει τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως.

(2) Ἡ ἀγωγὴ περὶ ἀναιτιολογήτου κυριότητος εἶναι μείζων τῆς ἠτιολογημένης, διὰ τοῦτο ἡ ἠτιολογημένη μαρτυρία καθὸ ἐλάσσων εἶναι παραδεκτή, διότι ὑπάρχει σιωπηρὰ καὶ ἐξυπακουομένη συμφωνία τῆς ἀγωγῆς πρὸς τὴν μαρτυρίαν· ἐν ᾗ ὅμως περιπτώσει ὁ ἐνάγων μετὰ τῶν μαρτύρων διϊσχυρισθῇ, ὅτι ἡ βάσις τῆς ἀγωγῆς του δὲν ἀποτελεῖται ἐκ τῆς αἰτίας ἣν κατέθεσαν οἱ μάρτυρες, ἡ μαρτυρία ἀπορρίπτεται, διότι ὁ ἐνάγων διαψεύδει τοὺς μάρτυρας.

Ἐὰν ὁ μὲν ἐνάγων διϊσχυρισθῇ ἐν τῇ ἀγωγῇ του ἀναιτιολόγητον κυριότητα, οἱ δὲ μάρτυρες ὁρίσωσιν ἠτιολογημένην προηγουμένως καὶ κατόπιν ἀναιτιολόγητον, ἡ μαρτυρία ἀπορρίπτεται· ἐνῷ ἂν οἱ μάρτυρες ὁρίσωσιν ἀναιτιολόγητον καὶ κατόπιν ἠτιολογημένην, ἡ μαρτυρία εἶναι παραδεκτή.

ΑΡΘΡΟΝ 1710ον

«Ὅταν ὁ ἐνάγων ἐγείρῃ ἀγωγὴν περὶ ὡρισμένης κυριότητος μιᾶς π. χ. ἀμπέλου, παρατηρεῖται: ἐὰν μὴ ἀναφέρων τὸν πωλητὴν εἴπῃ ὅτι ἠγόρασεν αὐτήν, ἢ ἀορίστως ὅτι ἠγόρασεν ἀπό τινος ἀνθρώπου, τὸ τοιοῦτον θεωρεῖται ὡς ἀγωγὴ περὶ ἀπολύτου κυριότητος, καὶ διὰ τοῦτο ἂν οἱ μάρτυρες μαρτυρήσωσιν ἀπόλυτον κυριότητα, λέγοντες ὅτι ἡ ἄμπελος αὕτη εἶναι ἰδική του, ἡ μαρτυρία αὐτῶν γίνεται παραδεκτή».

«Ἀλλ' ἐὰν (ὁ ἐνάγων) δηλώσῃ τὸν πωλητὴν λέγων: ἠγόρασα ἀπὸ τοῦ δεῖνος ἀνθρώπου, οἱ δὲ μάρτυρες μαρτυρήσωσιν ἀπόλυτον κυριότητα, ἡ μαρτυρία αὐτῶν δὲν εἶναι παραδεκτή».

«Διότι ἀποδεικνυομένης τῆς ἀπολύτου κυριότητος, ἀποδεικνύεται ὅτι τὸ γεγονὸς ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν, ἐκ τούτου δὲ ἕπεται ὅτι καὶ οἱ ἐκ τῆς ἀμπέλου ταύτης προηγουμένως παραχθέντες καρποὶ εἶναι κτῆμα τοῦ ἐνάγοντος, ἐνῷ ἡ ὡρισμένη κυριότης ἀποδεικνύεται ἀπὸ τῆς αἰτίας, ἀπὸ τῆς χρονολογίας π. χ. τῆς συνομολογήσεως τῆς ἀγοραπωλησίας· οὕτω δὲ ἡ ἀπόλυτος κυριότης σχετικῶς πρὸς τὴν ὡρισμένην κυριότητα εἶναι μεγαλειτέρα, καὶ κατὰ συνέπειαν οἱ μάρτυρες θεωροῦνται ὡς μαρτυρήσαντες τὸ μεῖζον».

ΑΡΘΡΟΝ 1711ον

«Ἐὰν ἡ μαρτυρία διαφέρῃ τῆς ἀγωγῆς κατὰ τὴν αἰτίαν τοῦ χρέους, δὲν γίνεται παραδεκτή».

«Π. χ. ἐὰν ὁ ἐνάγων ἐγείρῃ ἀγωγὴν περὶ χιλίων γροσίων, προερχομένων ἐκ τιμήματος πωληθέντος πράγματος, οἱ δὲ μάρτυρες μαρτυρήσωσιν ὅτι ὁ ἐναγόμενος ὀφείλει τὸ ποσὸν τοῦτο προερχόμενον ἐκ δανείου, ἡ μαρτυρία αὐτῶν δὲν γίνεται παραδεκτή».

«Ἐπίσης ἐὰν ὁ ἐνάγων διϊσχυρισθῇ ὅτι τὸ κτῆμα τοῦτο ἐκληρονόμησεν ἀπὸ τοῦ πατρός του, οἱ δὲ μάρτυρες μαρτυρήσωσιν ὅτι ἐκληρονόμησεν αὐτὸ ἀπὸ τῆς μητρός του, ἡ μαρτυρία αὕτη δὲν γίνεται παραδεκτή» (1).

---

(1) Διότι διὰ τῆς διαφορᾶς τοῦ αἰτίου διάφορος καθίσταται ἡ μαρτυρία καὶ οἱονεὶ μένει ἄνευ ἀγωγῆς, ἐνῷ κατὰ τὸ ἄρθρον 1696 τῆς μαρτυρίας πρέπει νὰ προηγηθῇ ἀγωγή. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου δὲν δύναται ὁ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄

Περὶ διαφωνίας τῶν μαρτύρων.

شاهدلرك اختلافلرى بيانندر

(Σ'αχιδ'لερìν ìχτιλαφλαρὴ π'εγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1712ον

«Ἐὰν οἱ μάρτυρες διαφωνήσωσι περὶ τοῦ ἐφ' οὗ ἡ μαρτυρία, ἡ μαρτυρία αὐτῶν εἶναι ἀπαράδεκτος».

«Π. χ. ἐὰν ὁ μὲν εἷς τῶν μαρτύρων μαρτυρήσῃ χίλια γρόσια εἰς χρυσόν, ὁ δὲ ἕτερος χίλια γρόσια εἰς ἀργυρᾶ μεδζίτια, ἡ μαρτυρία αὐτῶν εἶναι ἀπαράδεκτος» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1713ον

«Ἐὰν ἡ διαφωνία τῶν μαρτύρων ἐπί τινος πράγματος, σχετικῶς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τῆς μαρτυρίας, συνεπάγεται τὴν διαφωνίαν ἐπὶ αὐτοῦ τοῦ ἀντικειμένου τῆς μαρτυρίας, ἡ μαρτυρία αὐτῶν δὲν γίνεται παραδεκτή, ἐὰν δὲ δὲν συνεπάγηται (τοιαύτην διαφωνίαν), γίνεται παραδεκτή».

«Ὅθεν εἰς ὑποθέσεις ἐχούσας ἀντικείμενον πρᾶξιν, οἷα ὁ σφετερισμὸς καὶ ἡ πληρωμὴ χρέους, ἐὰν ὁ μὲν εἷς τῶν μαρτύρων μαρτυρήσῃ ὅτι ἡ πρᾶξις ἐγένετο ἐν ὡρισμένῳ χρόνῳ ἢ τόπῳ, ὁ δὲ ἕτερος ἐν ἑτέρῳ χρόνῳ ἢ τόπῳ, ἡ μαρτυρία αὐτῶν αὐτὴ δὲν γίνεται παραδεκτή, διότι ἡ διαφωνία αὐτῶν συνεπάγεται τὴν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς μαρτυρίας διαφωνίαν».

«Ἀλλ' εἰς πράξεις ῥήμασι συναπτομένας, οἷα ἡ ἀγοραπωλησία, μίσθωσις, ἐγγύησις, μετάθεσις χρέους, δωρεά, ἐνέχυρον, χρέος, δάνειον, ἄφεσις, διαθήκη, ἐπειδὴ ἡ διαφωνία τῶν μαρτύρων ὡς πρὸς τὸν χρόνον καὶ τὸν τόπον συνεπάγεται καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τῆς μαρτυρίας δια-

---

ἐνάγων νὰ δικαιολογήσῃ καὶ συμβιβάσῃ τὴν διαφωνίαν ὡς ἐν τῇ περιπτώσει τοῦ 1708, § 5.

(1) Ἐὰν ὁ εἷς τῶν μαρτύρων καταθέσῃ ὅτι τὸ ἐπίδικον πρᾶγμα εἶναι κτῆμα τοῦ ἐνάγοντος, ὁ δὲ ἕτερος ὅτι ὁ ἐναγόμενος ὡμολόγησεν ὅτι ἀνήκει εἰς τὸν ἐνάγοντα, ἡ μαρτυρία αὕτη εἶναι ἀπαράδεκτος.

φωνίαν, δὲν παρακωλύει τὴν παραδοχὴν τῆς μαρτυρίας αὐτῶν».

«Π. χ. ἐάν τις διϊσχυρισθῇ ὅτι ἐπλήρωσε τὸ χρέος του, καὶ ἐκ τῶν μαρτύρων ὁ μὲν εἷς μαρτυρήσῃ, ὅτι ἐπλήρωσεν ἐν τῇ οἰκίᾳ του, ὁ δὲ ἕτερος ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ του, ἡ μαρτυρία των αὕτη εἶναι ἀπαράδεκτος».

«Ἀλλ' ὅταν τις ἐγείρῃ ἀγωγὴν περί τινος πράγματος εὑρισκομένου εἰς χεῖρας ἄλλου λέγων: σὺ τὸ πρᾶγμα τοῦτο μοὶ ἐπώλησας ἀντὶ τόσων γροσίων, παράδος μοι αὐτό, ἐκ δὲ τῶν μαρτύρων ὁ μὲν εἷς μαρτυρήσῃ, ὅτι ἐπώλησεν αὐτὸ ἐν τῇ δεῖνι οἰκίᾳ, ὁ δὲ ἕτερος ἐν τῷ δεῖνι ἐργαστηρίῳ, ἡ μαρτυρία αὐτῶν γίνεται παραδεκτή».

«Διότι ἡ πρᾶξις δὲν ἐπαναλαμβάνεται, οὔτε ἀναιρεῖται».

«Ἀλλ' ὁ λόγος δύναται νὰ ἐπαναληφθῇ καὶ ἀναιρεθῇ».

ΑΡΘΡΟΝ 1714ον

«Ἐὰν οἱ μάρτυρες διαφωνήσωσιν ὡς πρὸς τὸ χρῶμα τοῦ σφετερισθέντος πράγματος, ἡ περὶ τοῦ ἂν ἦ ἄρρεν ἢ θῆλυ (ὡς πρὸς τὸ γένος) ἡ μαρτυρία των εἶναι ἀπαράδεκτος».

«Π. χ. ἐὰν περὶ τοῦ σφετερισθέντος ζώου ὁ μὲν εἷς τῶν μαρτύρων μαρτυρήσῃ ὅτι εἶναι φαιὸς ἵππος, ὁ δὲ ἕτερος, καστανόχρους ἢ ἐρυθροῦς, ἢ ὁ εἷς ὅτι εἶναι ἵππος, ὁ δὲ ἕτερος, φορβάς, ἡ μαρτυρία αὐτῶν δὲν γίνεται παραδεκτή».

ΑΡΘΡΟΝ 1715ον

«Ἐὰν ἐν τῇ περὶ συμβάσεως ἀγωγῇ οἱ μάρτυρες διαφωνήσωσιν ὡς πρὸς τὸ ἀντίτιμον, ἡ μαρτυρία αὐτῶν εἶναι ἀπαράδεκτος».

«Π. χ. ἐὰν ὁ εἷς τῶν μαρτύρων μαρτυρήσῃ ὅτι πρᾶγμά τι ἐπωλήθη ἀντὶ πεντακοσίων γροσίων καὶ ὁ ἕτερος ἀντὶ τριακοσίων, ἡ μαρτυρία αὐτῶν δὲν γίνεται παραδεκτή» (1).

---

(1) Ἀντιστρόφως ἡ περὶ πραγματικῆς ἀγωγῆς μαρτυρία ἐν πάσῃ περιπτώσει γίνεται παραδεκτή, κἂν οἱ μάρτυρες εἴπωσι πλέον τῆς ἀγωγῆς, κἂν ἔλαττον. Π. χ. ἐὰν ὁ ἐνάγων ἐγείρῃ ἀγωγὴν δι' ἕνα ἵππον καὶ οἱ μάρτυρες μαρτυρήσωσιν ὅτι οἱ δύο ἵπποι ἀνήκουσιν αὐτῷ, ἡ μαρτυρία δὲν εἶναι ἀπαράδεκτος.

Ἐπιτρέπεται ἡ κατάθεσις τῆς μαρτυρίας δι' ἄλλου καὶ τούτου δι'

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'

Περὶ ἐλέγχου τῶν μαρτύρων.

شهود حقنمدر

(Τεζκیقیٔ شهودك تحقیقی.)

ΑΡΘΡΟΝ 1716ον

«Ὅταν οἱ μάρτυρες μαρτυρήσωσιν, ὁ δικαστὴς ἐρωτᾷ τὸν καθ' οὗ ἡ μαρτυρία λέγων: τί λέγεις; αἱ μαρτυρίαι αὐτῶν εἶναι ἀληθεῖς, ἢ οὐχί;»

«Ἐὰν ὁ καθ' οὗ ἡ μαρτυρία εἴπῃ, ὅτι οἱ μάρτυρες ἐν τῇ μαρτυρίᾳ αὐτῶν ταύτῃ λέγουσι τὴν ἀλήθειαν, ἢ εἶναι ἀξιόπιστοι, θεωρεῖται ὡς ὁμολογῶν τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς καὶ καταδικάζεται κατὰ τὴν ὁμολογίαν αὐτοῦ».

«Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὅτι οὗτοι εἰσὶ ψευδομάρτυρες, ἢ ὅτι εἶναι μὲν ἀξιόπιστοι ἄνθρωποι, ἀλλ' ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ σφάλλουσιν ἢ ἐλησμόνησαν τὸ γεγονός, ἢ εἴπῃ μόνον ὅτι εἶναι ἀξιόπιστοι ἄνθρωποι καὶ συνάμα ἀρνηθῇ τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς, ὁ δικαστὴς δὲν ἐκδίδει ἀπόφασιν, ἀλλ' ἐξελέγχει μυστικῶς ἢ φανερῶς τοὺς μάρτυρας, ἐξετάζων ἂν εἶναι ἢ μὴ ἀξιόπιστοι» (1).

ἄλλου καὶ οὕτω καθεξῆς (شهادت علی الشهاده σεχάδετου ἀλ-ἐς-σεχάδε), περὶ πραγμάτων καὶ βακουφίων, ὅταν ὁ μάρτυς ἀσθενῇ καὶ δὲν δύναται νὰ μεταβῇ παρὰ τῷ δικαστῇ, ἢ ἀπουσιάζῃ δι' ἀποστάσεως ταξειδίου, ἢ εἶναι γυνὴ ἐκ τῶν καλυπτομένων, ἢ δι' ἄλλον τινὰ νόμιμον λόγον. Ὁ δεύτερος διάμεσος μάρτυς δέον νὰ λάβῃ ρητὴν παραγγελίαν παρὰ τοῦ κυρίου μάρτυρος ἵνα καταθέσῃ ὡρισμένην μαρτυρίαν. Ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον δὲν ἐπιτρέπεται νὰ χρησιμεύσῃ καὶ ὡς κύριος καὶ ὡς διάμεσος μάρτυς.

(1) Ἐὰν ὁ καθ' οὗ ἡ μαρτυρία μετὰ τὴν κατάθεσιν αὐτῆς εἴπῃ ὅτι εἶναι ἀληθινή, θεωρεῖται ὡς ὁμολογήσας τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς, ἑπομένως ἡ τοιαύτη μαρτυρία, καθὸ θεωρουμένη ὡς ὁμολογία, δὲν ἔχει μεταβατικὴν ἐνέργειαν καὶ ὁ οὕτω καταδικασθεὶς δὲν δικαιοῦται δυνάμει τῆς ἀποφάσεως ταύτης νὰ ἐξασκήσῃ δικαιώματα κατ' ἄλλου.

Ἡ ψευδομαρτυρία δὲν ἀποδεικνύεται διὰ μαρτύρων, διότι ἀποτελεῖ ἀρνη-

ΑΡΘΡΟΝ 1717ον

«Οἱ μάρτυρες ἐξελέγχονται μυστικῶς ἢ φανερῶς ἀπὸ τοῦ μέρους εἰς ὃ οὗτοι ἀνήκουσι, δηλαδὴ ἂν μὲν εἶναι φοιτηταὶ ἀπὸ τοῦ καθηγητοῦ καὶ τῶν εὐϋπολήπτων συνοίκων των· ἐὰν δὲ στρατιωτικοὶ ἀπὸ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ τάγματος καὶ τῶν γραμματέων· ἐὰν ὦσι γραμματεῖς ἀπὸ τῶν προϊσταμένων καὶ συναδέλφων αὐτῶν· ἐὰν ἔμποροι, ἀπὸ τῶν εὐϋπολήπτων ἐμπόρων· ἐὰν ἀνήκωσιν εἰς συντεχνίαν, ἐκ τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῆς (κεχαγιᾶ) καὶ τῶν μαϊστόρων τοῦ διευθυντηρίου (λόνζας)· ἐὰν τέλος εἰς ἄλλην τάξιν, ἀπὸ τῶν ἀξιοπίστων καὶ εὐϋπολήπτων κατοίκων τῆς συνοικίας ἢ τοῦ χωρίου αὐτῶν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1718ον

«Ὁ μυστικὸς ἔλεγχος ἐνεργεῖται δι' ἐγγράφου ὀνομαζομένου νομικῶς *μεστουρὲ* (مستور κεκρυμμένον)».

«Οὕτως ὁ δικαστὴς ἐν τῷ ἐγγράφῳ ἐκείνῳ σημειοῖ τὰ ὀνόματα τοῦ ἐνάγοντος καὶ ἐναγομένου, τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγωγῆς, τὸ ὄνομα, τὸ ἐπώνυμον, τὸ ἐπάγγελμα, τὰ χαρακτηριστικά, τὴν κατοικίαν τῶν μαρτύρων καὶ τὰ ὀνόματα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ πάππου αὐτῶν, ἐὰν δὲ εἶναι γνωστὰ πρόσωπα, μόνον τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον αὐτῶν· ἐν ἐνὶ λόγῳ ἀφοῦ (ὁ δικαστὴς) περιγράψῃ καὶ δηλώσῃ τοὺς μάρτυρας διὰ τρόπου διακρίνοντος αὐτοὺς τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων, θέτει (τὸ ἔγγραφον) ἐντὸς φακέλλου, ὃν σφραγίζει καὶ στέλλει εἰς τοὺς ὡς ἐλεγκτὰς

τικὸν θέμα, ἡ δὲ ἄρνησις, ὡς γνωστόν, δὲν ἀποδεικνύεται διὰ μαρτύρων. Ἡ ψευδομαρτυρία ἀποδεικνύεται ἢ διὰ τῆς ὁμολογίας αὐτοῦ τοῦ ψευδομάρτυρος, π. χ. ἐὰν μετὰ τὴν κατάθεσίν του ὁ μάρτυς εἴπῃ ὅτι ψευδῶς ἐμαρτύρησε, χωρὶς νὰ δικαιολογηθῇ προφασιζόμενος ὅτι κατὰ λάθος καὶ ἐκ πλάνης ἔπραξε τοῦτο, ἢ ἐὰν τὸ ψεῦδος αὐτῆς εἶναι πασιφανές, καθὼς π. χ. ὅταν μαρτυρήσῃ τις ὅτι ὡρισμένον πρόσωπον ἐφονεύθη ἢ ἀπεβίωσε καὶ κατόπιν τὸ πρόσωπον ἐκεῖνο εὑρεθῇ ζῶν, ἢ ὅταν μαρτυρήσῃ, ὅτι εἶδε τὴν νέαν σελήνην καὶ μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα ἡμερῶν χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ κώλυμά τι ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ δὲν φανῇ ἐκ νέου.

(1) Ὁ ἔλεγχος ξένου μάρτυρος γίνεται ἢ διὰ τῶν γινωσκόντων αὐτὸν ἢ ἐκ τῆς κατοικίας του διὰ τοῦ ἐκεῖ δικαστοῦ.

ἐκλεχθέντας. Οἱ δὲ ἐλεγκταὶ ἀνοίγουσι καὶ ἀναγινώσκουσι τὸ ἔγγραφον, καὶ ἂν μὲν οἱ μάρτυρες, ὧν τὰ ὀνόματά εἰσι γεγραμμένα ἐν αὐτῷ, ὦσιν ἀξιόπιστοι, γράφουσι κάτωθεν τῶν ὀνομάτων αὐτῶν, ὅτι εἶναι ἀξιόπιστοι καὶ ἡ μαρτυρία αὐτῶν δεκτή· ἐὰν δὲ δὲν εἶναι ἀξιόπιστοι, γράφουσι καὶ ὑπογράφουσιν ὅτι δὲν εἶναι ἀξιόπιστοι, καὶ χωρὶς νὰ ἀνακοινώσωσι τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐγγράφου εἰς τὸν κομιστὴν αὐτοῦ, ἢ εἰς ἄλλον τινά, σφραγίζουσι τὸν φάκελλον καὶ ἐπιστρέφουσιν αὐτὸ εἰς τὸν δικαστήν».

ΑΡΘΡΟΝ 1719ον

«Ἐὰν ἐν τῷ ἐγγράφῳ δὲν γραφῇ ὑπὸ τῶν ἐλεγκτῶν, ὅτι οἱ μάρτυρες εἶναι ἀξιόπιστοι καὶ ἡ μαρτυρία αὐτῶν δεκτή, ἀλλὰ γραφωσιν ὅτι δὲν εἶναι ἀξιόπιστοι, ἢ ὅτι δὲν γνωρίζουσι τὰ κατ' αὐτούς, ἢ ὅτι εἶναι ἀγνώστου διαγωγῆς, ἢ λόγον τινὰ δηλοῦντα σαφῶς ἢ ὑπονοουμένως τὴν ἀπόρριψιν αὐτῶν, οἷον *Κύριος οἶδεν*, ἢ ἐὰν χωρὶς νὰ γραφῇ τι ἐν τῷ ἐγγράφῳ ἐπιστραφῇ αὐτὸ ἐσφραγισμένον εἰς τὸν δικαστήν, οὗτος δὲν παραδέχεται τὴν μαρτυρίαν τῶν μαρτύρων ἐκείνων».

«Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ δικαστὴς δὲν λέγει τῷ ἐνάγοντι, ὅτι οἱ μάρτυρες αὐτοῦ ἀπερρίφθησαν, ἀλλὰ προσκαλεῖ αὐτὸν νὰ προσαγάγῃ, ἂν ἔχῃ, ἄλλους μάρτυρας».

«Ἐὰν δὲ ἐν τῷ ἐγγράφῳ ἐγράφῃ ὅτι οἱ μάρτυρες εἶναι ἀξιόπιστοι καὶ ἡ μαρτυρία αὐτῶν παραδεκτή, (ὁ δικαστὴς) προβαίνει ἐκ δευτέρου εἰς τὸν φανερὸν ἔλεγχον».

ΑΡΘΡΟΝ 1720ον

«Ὁ φανερὸς ἔλεγχος γίνεται ὡς ἑξῆς: Οἱ ἐλεγκταὶ προσκαλοῦνται ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ, καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν διαδίκων ἐξελέγχονται οἱ μάρτυρες, ἢ συμπορευομένων καὶ τῶν διαδίκων, οἱ μάρτυρες, συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τοῦ ἐλέγχου ὑπαλλήλου, ἀποστέλλονται παρὰ τοῖς ἐλεγκταῖς καὶ ἐκεῖ ἐν τῇ κατοικίᾳ των ἐνεργεῖται ὁ φανερὸς ἔλεγχος».

ΑΡΘΡΟΝ 1721ον

«Καίτοι ἐν τῷ μυστικῷ ἐλέγχῳ ἀρκεῖ εἷς ἐλεγκτής, ἐν τούτοις λόγῳ προφυλάξεως δέον τοὐλάχιστον νὰ ὦσι δύο».

ΑΡΘΡΟΝ 1722ον

«Ὁ φανερὸς ἔλεγχος θεωρεῖται ὡς μαρτυρία, διὰ τοῦτο ἰσχύουσιν ἐν αὐτῷ οἱ ὅροι καὶ ὁ νόμιμος ἀριθμὸς τῶν μαρτύρων».

«Ἀλλὰ δὲν ἀπαιτεῖται οἱ ἐλεγκταὶ νὰ προφέρωσι τὴν λέξιν *μαρτυρῶ*»,

ΑΡΘΡΟΝ 1723ον

«Ὅταν μάρτυρες, ὧν τὸ ἀξιόπιστον ἀπεδείχθη παρά τινι δικαστῇ ἐπί τινος ὑποθέσεως, πρόκηται νὰ μαρτυρήσωσιν ἐπὶ ἄλλης ὑποθέσεως ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ ἐκείνου, ὁ δικαστὴς δὲν ἐξελέγχει αὖθις αὐτούς, ἐὰν ἐν τῷ μεταξὺ δὲν παρῆλθον ἓξ μῆνες· ἐὰν ὅμως παρῆλθον ἓξ μῆνες, ὁ δικαστὴς αὖθις ἐλέγχει αὐτούς».

ΑΡΘΡΟΝ 1724ον

«Ἐὰν πρὸ τοῦ ἐλέγχου ἢ μετ' αὐτόν, ὁ καθ' οὗ ἡ μαρτυρία μεμφθῇ τοὺς μάρτυρας, ἀποδείδων αὐτοῖς πρᾶγμα παρακωλύον τὴν παραδοχὴν τῆς μαρτυρίας, οἷα ἡ ἀποφυγὴ ζημίας, ἢ ἀπόλαυσις ὠφελείας, ὁ δικαστὴς ζητεῖ παρ' αὐτοῦ ἀπόδειξιν».

«Ὅταν δὲ ὁ καθ' οὗ ἡ μαρτυρία ἀποδείξῃ τοῦτο, ὁ δικαστὴς ἀπορρίπτει τὰς μαρτυρίας ἐκείνων τῶν μαρτύρων· ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει δὲν ἀποδείξῃ τοῦτο, ὁ δικαστὴς ἐξελέγχει τοὺς μάρτυρας, ἂν δὲν εἶχεν ἐξελεγχθῇ αὐτούς, ἀποφασίζει δὲ συμφώνως πρὸς τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, ἂν εἶχον ἐξελεγχθῇ».

ΑΡΘΡΟΝ 1725ον

«Ἐὰν ἄλλοι μὲν τῶν ἐλεγκτῶν ἀπορρίψωσι τοὺς μάρτυρας, ἄλλοι δὲ θεωρήσωσιν αὐτοὺς ὡς ἀξιοπίστους, προτιμᾶται ἡ ἀπόρριψις αὐτῶν καὶ ὁ δικαστὴς δὲν ἀποφασίζει δυνάμει τῆς μαρτυρίας των» (1).

---

(1) Ὁ ἔλεγχος θεωρεῖται ὡς μαρτυρία, δι' ἧς γνωστοποιεῖταί τι, ὅπερ ἐνδέχεται νὰ ᾖ ἀληθὲς ἢ ψευδές. Κατὰ πρόληψιν οἱ ἄνθρωποι θεωροῦνται ὡς φιλαλήθεις, χαρακτηρίζονται δὲ ὡς ψεῦσται διὰ τῶν λόγων των. Ἐν ᾗ περιπτώσει ἐκ τῶν ἐλεγκτῶν ἄλλοι μὲν παραστήσωσι τὸν ἐλεγχόμενον ὡς μὴ ψευδόμενον, ἄλλοι δὲ τοὐναντίον, ἐπέρχεται σύγκρουσις τῆς προλήψεως ἢ τοῦ τεκμηρίου μετὰ τοῦ πραγματικοῦ, ἢ τῆς σαφηνείας, ἑπομένως κατὰ τὸ ἄρθρον 13 μὴ ἰσχύοντος τοῦ

ΑΡΘΡΟΝ 1726ον

«Ἐὰν ἐν ταῖς δικαιοπραξίαις οἱ μάρτυρες μετὰ τὴν κατάθεσιν τῆς μαρτυρίας ἀποθάνωσιν ἢ ἀπουσιάσωσι, δύναται ὁ δικαστὴς νὰ ἐξελέγξῃ αὐτοὺς καὶ νὰ ἀποφασίσῃ κατὰ τὴν μαρτυρίαν των».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Περὶ ὁρκοδοσίας τῶν μαρτύρων.

تحليف شهود حقنده‌در

(Ταχλήφι σ'ουχοὺδ' χακκητά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1727ον

«Ὅταν ὁ καθ' οὗ ἡ μαρτυρία πρὸ τῆς ἀποφάσεως ζητήσῃ παρὰ τοῦ δικαστοῦ νὰ ὁρκίσῃ τοὺς μάρτυρας περὶ τοῦ ὅτι ἡ μαρτυρία αὐτῶν δὲν εἶναι ψευδὴς καὶ ὑπάρχῃ ἀνάγκη τῆς ἐνισχύσεως τῆς μαρτυρίας δι' ὅρκου, ὁ δικαστὴς ἐπιβάλλει ὅρκον εἰς τοὺς μάρτυρας».

«Καὶ δύναται ὁ δικαστὴς νὰ εἴπῃ εἰς τοὺς μάρτυρας: ἂν ὁρκισθῆτε, παραδέχομαι τὴν μαρτυρίαν σας, εἰ δὲ μή, δὲν παραδέχομαι» (1).

τεκμηρίου ἀπέναντι τῆς σαφηνείας, προτιμᾶται ἡ ἀπόρριψις τοῦ μάρτυρος. Ἀλλὰ διὰ νὰ ὑπερισχύσῃ ὁ λόγος τῶν μεμφομένων τὸν μάρτυρα, δέον ἢ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐλεγκτῶν νὰ ᾖ ἴσος ἢ καὶ μεγαλείτερος τῶν ἐναντία φρονούντων, ἢ νὰ ἀπαρτίζῃ τὸν νόμιμον ἀριθμόν. Ἐπομένως ἂν μὲν δύο ἐλεγκταὶ μέμφωνται τὸν μάρτυρα, τρεῖς δὲ ἢ καὶ περισσότεροι ἀντιφρονοῦσιν, ἡ μαρτυρία αὐτοῦ ἀπορρίπτεται· ἐὰν ὅμως εἷς μόνον ἐλεγκτὴς μέμφηται τὸν μάρτυρα καὶ δύο ἀναγνωρίζωσι τὸ ἀξιόπιστον αὐτοῦ, ἡ μαρτυρία γίνεται παραδεκτή. Καὶ κατὰ τὸ 46 ἄρθρον δέον νὰ προτιμᾶται ἡ ἀπόρριψις τοῦ μάρτυρος, θεωρουμένης τῆς μομφῆς τῶν ἐλεγκτῶν ὡς κώλυμα.

(1) Ἐπειδή, ὡς προερρήθη, ἡ κατάθεσις μαρτυρίας θεωρεῖται ὡς ὁρκοδοσία, ἡ ἐπιβολὴ ὅρκου εἰς τὸν μάρτυρα θεωρεῖται κατὰ τὴν ἀνάλογον ἐφαρμογὴν ὡς ἐπιβολὴ ὅρκου ἐπὶ ὅρκου· ἀλλ' ἕνεκα τῆς μεταβολῆς

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄

Περὶ ἀνακλήσεως τῆς μαρτυρίας τῶν μαρτύρων.

شاهدلك شهادتدن رجوع حقوقدر

(Σ'αχιδλερὶν σ'εχαδ'εττὲν ρουδζουὴ χακκηντά δ'ιρ).

—◆—

ΑΡΘΡΟΝ 1728ον

«Ἐὰν οἱ μάρτυρες μετὰ τὴν κατάθεσιν τῆς μαρτυρίας καὶ πρὸ τῆς ἀποφάσεως ἀνακαλέσωσι τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ, ἡ μαρτυρία των θεωρεῖται ὡς ἄκυρος, οὗτοι δὲ τιμωροῦνται» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1729ον

«Ἐὰν οἱ μάρτυρες ἀνακαλέσωσι τὴν μαρτυρίαν των μετὰ τὴν ἀπόφασιν ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ, ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ δὲν ἀναιρεῖται, ἀλλ' ἐπιβάλλεται ἀποζημίωσις εἰς τοὺς μάρτυρας διὰ τὸ ἐπιδικασθὲν πρᾶγμα».

«Ἴδε ἄρθρον 80» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1730ον

«Ὅταν, ὡς ἀνωτέρω, τινὲς τῶν μαρτύρων ἀνακαλέσωσι τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν, ἐὰν οἱ ὑπολειπόμενοι ἀποτελῶσι τὸν νόμιμον ἀριθμὸν τῆς μαρτυρίας, δὲν ὀφείλεται ἀποζημίωσις ὑπὸ τῶν ἀνακαλούντων, ἀλλ' οὗτοι τιμωροῦνται· ἐὰν ὅμως οἱ ὑπολειπό-

---

τῶν ἠθῶν, ἐπετράπη μὲν ἐξαιρετικῶς (ἰστιχσάνεν) ἡ ὁρκοδοσία τοῦ μάρτυρος, ἀλλὰ τοῦτο ἀφίνεται εἰς τὴν κρίσιν τοῦ δικαστοῦ.

(1) Ἡ τιμωρία τοῦ ψευδομάρτυρος ἐπιβάλλεται διὰ τῶν ποινικῶν δικαστηρίων· τὸ πολιτικὸν δικαστήριον, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου ψευδορκεῖ ὁ μάρτυς, δὲν δικαιοῦται νὰ ἐπιβάλλῃ ποινήν.

(2) Ἡ μαρτυρία τυγχάνει, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρήθη, γνωστοποίησις γεγονότος, ἥτις ἐνδέχεται νὰ ᾖ ἀληθὴς ἢ ψευδής. Ὅταν ἡ ἀλήθεια τῆς μαρτυρίας ἐνισχυθῇ διὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ δικαστοῦ, καθίσταται ἰσχυροτέρα τῆς κατόπιν ἐπερχομένης ἀνακλήσεως, ἥτις ἐπίσης ἐνδεχόμενον νὰ ᾖ ἀληθὴς ἢ ψευδής, ἐπομένως ἂν προετιμᾶτο ἡ ἀνάκλησις τῆς μαρτυρίας, τότε ἀτόπως θὰ ἐγένετο προτίμησις ἄνευ λόγου προτιμήσεως.

μενοι δὲν ἀποτελῶσι τὸν ἀριθμὸν τῆς μαρτυρίας, διὰ τὸ ἥμισυ τοῦ ἐκδικασθέντος πράγματος ἀποζημιοῖ ἀποκλειστικῶς ἀνακαλέσας (τὴν μαρτυρίαν), ἂν οὗτος εἶναι εἷς, ἂν δὲ ὦσι πλείονες τοῦ ἑνός, ἀποζημιοῦσιν ἀπὸ κοινοῦ ἐξ ἴσου».

ΑΡΘΡΟΝ 1731ον

«Ἡ ἀνάκλησις δέον νὰ γίνηται ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ».

«Ἡ εἰς ἄλλον τόπον γινομένη (ἐξώδικος) ἀνάκλησις τῶν μαρτύρων δὲν ἰσχύει».

«Ὅθεν ἐὰν ὁ καθ' οὗ ἡ μαρτυρία διϊσχυρισθῇ, ὅτι οἱ μάρτυρες ἀνεκάλεσαν τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν εἰς ἄλλον τόπον, (ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος) δὲν ἀκούεται. Ἐὰν δὲ οἱ μάρτυρες, ἀφοῦ μαρτυρήσωσιν ἐνώπιον δικαστοῦ τινος, ἀνακαλέσωσι τὴν μαρτυρίαν των ἐνώπιον ἄλλου δικαστοῦ, ἡ ἀνάκλησις αὕτη εἶναι ἰσχυρά» (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄

Περὶ κοινῆς φήμης

توابع حقلدر

(Τεβατοὺρ χακκηντά δὶρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1732ον

«Ἡ πληθὺς τῶν μαρτύρων δὲν ἰσχύει».

«Δηλαδὴ δὲν ἀπαιτεῖται νὰ προτιμῶνται οἱ μάρτυρες τοῦ ἑνὸς τῶν διαδίκων, διότι σχετικῶς πρὸς τοὺς τοῦ ἑτέρου εἰσὶ πλείονες».

«Ἐκτὸς ἂν ἡ πληθὺς τῶν μαρτύρων φθάνει εἰς τὸν βαθμὸν τῆς κοινῆς φήμης» (2).

---

(1) Ἀνάκλησις τῆς μαρτυρίας σημαίνει ἀκύρωσιν, ἥτις δέον νὰ γίνηται ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ ἔνθα κατετέθη.

Ἐπειδὴ ὁ ἔλεγχος θεωρεῖται ὡς μαρτυρία, οἱ ἐλεγκταὶ οἱ ἀνακαλοῦντες τὴν κατάθεσίν των περὶ τοῦ ἀξιοπίστου ἢ μὴ τῶν μαρτύρων ὀφείλουσιν ἀποζημίωσιν.

(2) Ἡ προτίμησις τῶν μαρτύρων δὲν ἔγκειται εἰς τὸ ποσὸν καὶ τὸ

ΑΡΘΡΟΝ 1733ον

«Ἡ κοινὴ φήμη ἀποτελεῖ βεβαίαν γνῶσιν».

«Ὅθεν, ὡς ἀνωτέρω διεγράφη, δὲν δύναται νὰ προσαχθῇ ἀπόδειξις ἐναντίον τῆς κοινῆς φήμης».

ΑΡΘΡΟΝ 1734ον

«Ἐν τῇ κοινῇ φήμῃ δὲν ἀπαιτεῖται (νὰ λεχθῇ) ἡ λέξις *μαρτυροῦμεν*, οὔτε ζητεῖται ἀξιοπιστία».

«Ὅθεν δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη τοῦ ἐλέγχου τῶν καταθεσάντων».

ΑΡΘΡΟΝ 1735ον

«Ἐν τῇ κοινῇ φήμῃ δὲν ὑπάρχει ὡρισμένος τῶν μαρτύρων ἀριθμός».

«Ἀλλὰ δέον νὰ ἀποτελῆται ἀπὸ πολυπληθοῦς ὁμάδος εἰς βαθμόν, ὥστε τὸ λογικὸν νὰ μὴ παραδέχηται ὅτι συνεννοήθησαν νὰ ψευσθῶσι».

ΒΙΒΛΟΣ Β'

Περὶ ἐγγράφων ἀποδείξεων καὶ τελείου τεκμηρίου.

(Περιέχει δύο κεφάλαια).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Περὶ ἐγγράφων ἀποδείξεων.

حجج خطيه يانلدر

(Χοὺζεὺζι χατηγὲ π'εγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1736ον

«Μόνη ἡ γραφὴ καὶ ἡ σφραγὶς δὲν εἶναι ἐκτελεστή».

ποιὸν αὐτῆς, ἀλλ' εἰς τὸ εἶδος τοῦ θέματος, περὶ οὗ ὁ νόμος ἐπιβάλλει ἀπόδειξιν. Ἀλλ' ἡ διὰ κοινῆς φήμης γινομένη ἀπόδειξις, ἥτις κατ' ἐλάχιστον ὅρον συνίσταται εἰς τὴν ὁμόφωνον κατάθεσιν εἰκοσιπέντε ἀτόμων, δὲν περιορίζεται ὑπὸ τῶν νομικῶν διατάξεων, τῶν ὁριζουσῶν τὰ θέματα δι' ἃ ἐπιβάλλεται ἡ ἀπόδειξις· διὰ τοῦ μέσου τούτου ἀποδεικνύεται καὶ ἡ ἄρνησις καὶ ἐναντίον τούτου οὐδεμία ἀπόδειξις ἰσχύει, διότι νομίμως θεωρεῖται τὸ διὰ τοῦ μέσου τούτου ἀποδεικνυόμενον θέμα ὡς πραγματικὴ ἀλήθεια.

«Ἀλλ' ἐὰν ὦσιν ἀπηλλαγμέναι δολιότητος καὶ παραποιήσεως, εἶναι ἐκτελεσταί, δηλαδὴ χρησιμεύουσιν ὡς βάσεις ἀποφάσεως, μὴ ὑπαρχούσης ἀνάγκης ἄλλης ἀποδείξεως» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1737ον

«Τὰ Σουλτανικὰ βεράτια καὶ τὰ ἔγγραφα τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Κτηματολογίου (دفتر خاقانی δ'ερτέρι χακκανή), ὄντα ἀπηλλαγμένα παραποιήσεως, εἰσὶν ἐκτελεστά».

ΑΡΘΡΟΝ 1738ον

«Ὡς ρηθήσεται ἐν τῷ βιβλίῳ περὶ δικαστικῆς ἐξουσίας καὶ ἀποφάσεως, τὰ βιβλία τῶν δικαστηρίων τὰ κρατούμενα διὰ τρόπου ἐξασφαλίζοντος ἀπὸ δόλου καὶ παραποιήσεως εἶναι ἐκτελεστά».

ΑΡΘΡΟΝ 1739ον

«Μόνα τὰ ἀφιερωτήρια (وقف بقعه‌لری) δὲν εἶναι ἐκτελεστά».

«Ἀλλ' ἐὰν ὦσι κατακεχωρημένα ἐν τοῖς, ὡς ἀνωτέρω ἐρρήθη, πίστιν καὶ κῦρος παρέχουσι βιβλίοις τοῦ δικαστηρίου, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶναι ἐκτελεστά».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Περὶ τελείου τεκμηρίου.

قرينهٔ قاطعه يالنلرى

(Καρηνεῖ κατήὰ π'εγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1740ον

«Ἕν ἐκ τῶν αἰτίων τῆς ἀποφάσεως (μέσον ἀποδείξεως) εἶναι καὶ τὸ τέλειον τεκμήριον» (2).

---

(1) Ἴδε βιβλίον περὶ ὁμολογίας κεφάλαιον τέταρτον, ἄρθρον 1821 καὶ πολιτικῆς δικονομίας ἄρθρα 71—90.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1322 καὶ 1332).

(2) Τὰ μέσα τῆς ἀποδείξεως εἰσὶ πέντε· 1ον ἡ μαρτυρικὴ ἀπόδειξις, 2ον ἡ ὁμολογία, 3ον ὁ ὅρκος, 4ον ἡ ἀποποίησις ὅρκου καὶ 5ον τὸ

ΑΡΘΡΟΝ 1741ον

«Τέλειον τεκμήριον εἶναι ἡ ἔνδειξις ἡ φθάνουσα εἰς τὸν βαθμὸν τῆς βεβαιώσεως, (ἡ παράγουσα τὴν βεβαιότητα).

«Π. χ. ἐάν, εὐθὺς ὡς ἐξέλθῃ τις κενῆς οἰκίας μετὰ τρόμου καὶ φόβου, ἔχων ἀνὰ χεῖρας αἱματόφυρτον μάχαιραν, εἰσέλθωσιν (ἄλλοι) εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην καὶ ἴδωσιν ἄνθρωπον ἀρτίως σφαγέντα, οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶναι ὁ φονεύς».

«Αἱ ἁπλαῖ ὑπόνοιαι καὶ τὰ ἐνδεχόμενα, οἷα ἡ ὑπόθεσις, ὅτι ἴσως ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ηὐτοκτόνησε, δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν. (Ἴδε ἄρθρ. 74)» (1).

τεκμήριον. Κατὰ τὸ ἀρχαῖον δίκαιον ἡ γνῶσις τοῦ δικαστοῦ ἐθεωρήθη ὡς ἓν μέσον ἀποδείξεως, τουτέστιν ὁ δικαστὴς ἠδύνατο νὰ βασίσῃ τὴν ἀπόφασίν του ἐπὶ τῆς ἰδίας γνώσεως καὶ ἀντιλήψεως, ἤδη ὅμως δὲν δύναται νὰ βασισθῇ ἡ ἀπόφασις ἐπὶ τῆς γνώσεως τοῦ δικαστοῦ, καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὰ πραγματικὰ γεγονότα.

قرينه (καρηνὲ) λέγεται κυρίως γεγονὸς ὑποδεικνύον τὸ ζητούμενον, امر يشير الى المطلوب διαιρεῖται δὲ εἰς πραγματικὸν (حالیه χαληγέ), εἰς λογικὸν (معنويه μανεβηγὲ) καὶ εἰς λεκτικὸν (لفظيه λαφζηγέ). Τεκμήρια εἰσὶ συμπεράσματα, ἅτινα ὁ νόμος ἢ ὁ δικαστὴς συνάγει ἐκ γνωστοῦ πράγματος ἢ ἀγνώστου. Ὅσάκις τὸ γεγονὸς ὅπερ πρόκειται νὰ ἀποδειχθῇ ἔχει τοιαύτην σχέσιν καὶ συνάφειαν πρὸς ἄλλο γεγονός, ὥστε ἐκ τῆς ὑπάρξεως τούτου νὰ συνάγηται ἀναγκαίως καὶ ἡ ὕπαρξις ἐκείνου, δύναται νὰ πεισθῇ ὁ δικαστής, ἂν ἀντὶ τοῦ ἀποδεικτέου γεγονότος ἀποδειχθῇ τὸ ἕτερον. Ἡ τοιαύτη ἀπόδειξις καλεῖται ἔντεχνος. Τὰ τεκμήρια διαιροῦνται κατὰ τὸ ρωμαϊκὸν δίκαιον εἰς νόμιμα ἢ μαχητὰ καὶ δικαστικά, ἢ ἀμάχητα· καὶ νόμιμα μὲν εἰσὶν ὅσα ὁ νόμος κυροῖ ὁρίζων τὸ συμπέρασμα καὶ ὑποχρεοῖ τὸν δικαστὴν νὰ σκεφθῇ κατ' αὐτό· πᾶν δὲ μὴ νόμιμον τεκμήριον λέγεται δικαστικόν.

Ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ πρόκειται περὶ τῶν τεκμηρίων ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦσι πλήρη ἀπόδειξιν, καθόσον τὸ γνωστὸν γεγονὸς φέρει ὡς ἀπαραίτητον καὶ ἀναγκαίαν τὴν παραδοχὴν τοῦ ἀγνώστου.

(1) (Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1349).

ΤΙΤΛΟΣ Γ'

Περὶ ἐπαγωγῆς ὅρκου.

تحليف بالنذور

(Ταχλὶφ πʿεγιανιντά δʿιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1742ον

«Ἓν ἐκ τῶν αἰτίων τῆς ἀποφάσεως (μέσον ἀποδείξεως), εἶναι καὶ ὁ ὅρκος ἢ ἡ ἀποποίησις τῆς δύσεως ὅρκου».

«Οὕτως, ὅταν ὁ ἐνάγων δὲν δυνηθῇ νὰ ἀποδείξῃ τὴν ἀγωγήν του, ἐπιβάλλεται ὅρκος εἰς τὸν ἐναγόμενον τῇ αἰτήσει τοῦ ἐνάγοντος».

«Ἀλλ' ὅταν τις ἐγείρῃ ἀγωγὴν διϊσχυριζόμενος, ὅτι ἄλλος τις εἶναι ἐντολοδόχος τοῦ δεῖνος, δὲν ἀπαιτεῖται νὰ ἐπαχθῇ ὅρκος εἰς αὐτὸν ἀρνούμενον».

«Ἐπίσης ἐὰν δύο τινὲς διϊσχυρίζωνται, ὅτι ἠγόρασαν πρᾶγμά τι ἀπό τινος, εἰς οὗτινος τὰς χεῖρας εὑρίσκεται αὐτό, οὗτος δὲ ὁμολογήσῃ ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς τῶν δύο καὶ ἀρνηθῇ τὸν ἰσχυρισμὸν τοῦ ἑτέρου, δὲν ἐπιβάλλεται αὐτῷ ὅρκος».

«Ἐπὶ τούτου ἡ μίσθωσις, ἡ παραλαβὴ ἐνεχύρου καὶ ἀποδοχὴ δωρεᾶς θεωρεῖται ὡς ἀγορά» (1).

---

(1) يمين (γεμὴν) ὅρκος, κυριολεκτικῶς σημαίνει ἁπλῆν ἐνίσχυσιν, νομικῶς δὲ ἐνίσχυσιν τῶν λόγων ἑνὸς τῶν διαδίκων διὰ τῆς ἐπικλήσεως τοῦ θεοῦ. تشويه احد طرفي الخبر بذكر الله تعالى «Ὅρκος ἐστὶ μετὰ θείας παραλήψεως φάσις ἀναπόδεικτος». Διὰ τοῦτο ὁ ὀμνύων ἐπικαλεῖται μάρτυρα τὸν θεὸν ὡς τιμωρόν. Ὁ ὅρκος εἶναι θρησκευτικὴ διαβεβαίωσις, ὅτι τ' ἀληθῆ λέγει ὁ ὀμνύων. Ἡ ἀποδεικτικὴ δύναμις αὐτοῦ λαμβάνεται πρὸ πάντων ἐκ τῆς θρησκευτικῆς πεποιθήσεως τοῦ ὀμνύοντος, ὅτι τὸ ἐπιορκεῖν εἶναι βαρὺ ἁμάρτημα, τιμωρούμενον ὑπό τε τοῦ ἀνθρωπίνου καὶ θείου νόμου. Οἱ χριστιανοὶ ὁρκίζονται ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου, οἱ ἑβραῖοι ἐπὶ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, οἱ εἰδωλολάτραι ἐπὶ τῶν εἰδώλων καὶ οἱ πυρολάτραι ἐπὶ τοῦ θεοῦ τοῦ δημιουργήσαντος τὸ πῦρ. Ὁ ὅρκος ἐπιβάλλεται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τοῦ ἀντιδίκου, διότι ἡ ἐπιβολὴ αὐτοῦ εἶναι δικαίωμά του καὶ προτείνεται ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ, διότι ἐπὶ τοῦ ὅρκου θὰ στηρίξῃ τὴν ἀπόφασίν του.

Ὅρκος ἐπιβάλλεται εἰς πᾶσαν περίστασιν, καθ' ἣν ἡ ὁμολογία τοῦ

ΑΡΘΡΟΝ 1743ον

«Ὅταν ἐπάγηται ὅρκος εἴς τινα τῶν διαδίκων, οὗτος ὀμνύει ἐν ὀνόματι τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ, λέγων: μὰ τὸν Θεόν· (ﷺ ἢ ﷺ βάλλαχι ἢ π·ίλλαχι)».

ΑΡΘΡΟΝ 1744ον

«Ὁ ὅρκος δίδοται μόνον ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ ἢ τοῦ ἀντιπροσώπου αὐτοῦ».

«Οὐδὲν κῦρος ἔχει ἡ ἀποποίησις ὅρκου ἡ γενομένη ἐνώπιον ἄλλου τινός».

ΑΡΘΡΟΝ 1745ον

«Ὁ ὅρκος ἐπάγεται καὶ ἐπιτροπικῶς».

«Ἀλλ' ἡ ὁρκοδοσία δὲν ἐπιτρέπεται κατ' ἐπιτροπήν».

«Ὅθεν οἱ δικαστικοὶ πληρεξούσιοι δύνανται νὰ ἐπάγωσιν ὅρκον εἰς τὸν ἀντίδικον».

«Ἀλλ' ὅταν πρόκηται νὰ ὁρκισθῇ ὁ ἐντολεὺς αὐτῶν, δέον νὰ ὁμόσῃ οὗτος αὐτοπροσώπως».

«Δὲν ἐπιβάλλεται ὅρκος εἰς τοὺς πληρεξουσίους αὐτῶν».

διαδίκου εἶναι ἔγκυρος, τουτέστιν ὁσάκις διὰ τῆς ὁμολογίας αὐτοῦ ὁ διάδικος καταδικάζεται, ἐπίσης ἀρνούμενος διὰ τοῦ ὅρκου ἀπαλλάσσεται τῆς ἀγωγῆς. Ὑπάρχουσιν ὅμως καί τινες ἐξαιρέσεις. Σκοπὸς καὶ τέλος τοῦ ὅρκου εἶναι ἡ καταδίκη τοῦ ἐναγομένου ἐν ᾗ περιπτώσει ἀποποιηθῇ αὐτόν. Ἐν τῷ πρώτῳ παραδείγματι τοῦ ἄρθρου τούτου δὲν ἐπιβάλλεται ὅρκος, διότι καὶ ἂν ὁμολογήσῃ τὴν ἐντολήν, διὰ τῆς ὁμολογίας ταύτης δὲν δύναται νὰ καταδικασθῇ ὁ ὁμολογῶν. Ἐν τῷ δευτέρῳ παραδείγματι δὲν ἐπιβάλλεται ὅρκος εἰς τὸν ὁμολογοῦντα ὅτι ἐπώλησε τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν ἕνα τῶν διαδίκων, διότι καὶ ἂν ἀποποιηθῇ τὸν ὅρκον, οὐδεμία ὠφέλεια προσγίνεται εἰς τὸν ἐνάγοντα, καθόσον διὰ τῆς ὁμολογίας του ἡ κυριότης μεταβαίνει εἰς τὸν ὑπὲρ οὗ ἡ ὁμολογία, ὁ δὲ χρόνος τῆς ὁμολογίας εἶναι προγενέστερος τοῦ τῆς ἀποποιήσεως τοῦ ὅρκου· καὶ ἂν ὁ πωλητὴς ὁμολογήσῃ καὶ ὑπὲρ τοῦ ἑτέρου, ἡ ὁμολογία αὕτη οὐδὲν ἔχει κῦρος, διότι γίνεται μετὰ τὴν εἰς τὸν πρῶτον μεταβίβασιν τῆς κυριότητος τοῦ πράγματος, ἑπομένως μὴ οὔσης ἐγκύρου τῆς τοιαύτης ὁμολογίας, ἐπιβολὴ ὅρκου δὲν ἐπιτρέπεται.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1361).

ΑΡΘΡΟΝ 1746ον

«Ὁ ὅρκος ἐπιβάλλεται μόνον τῇ αἰτήσει τοῦ ἀντιδίκου».

«Ἀλλ' εἰς τέσσαρας περιπτώσεις ὁ δικαστὴς ἐπιβάλλει ὅρκον ἄνευ αἰτήσεως».

«Πρῶτον. Ὅταν τις ἐγείρῃ ἀπαίτησιν ἐπὶ κληρονομίας καὶ ἀποδείξῃ αὐτήν, ὁ δικαστὴς ἐπιβάλλει ὅρκον εἰς τὸν ἐνάγοντα περὶ τοῦ ὅτι δὲν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ ἀποθανόντος καὶ δι' ἄλλου κατ' οὐδένα τρόπον τὸ δίκαιόν του, ὅτι δὲν μετέθεσε χρέος του εἰς αὐτόν, ὅτι δὲν ἐπληρώθη ὑπὸ ἄλλου καὶ ὅτι ἀπέναντι τῆς ἀπαιτήσεώς του ταύτης δὲν κρατεῖ ἐνέχυρον τοῦ ἀποθανόντος».

«Ὁ ὅρκος οὗτος καλεῖται (استظهار ἰστιζχάρ), ἐπιβοηθητικός, ἐπικουρικός».

«Δεύτερον. Ὅταν τις διεκδικήσῃ πρᾶγμά τι καὶ ἀποδείξῃ τὴν ἀγωγήν του, ὁ δικαστὴς ἐπιβάλλει ὅρκον εἰς αὐτὸν περὶ τοῦ ὅτι τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο δὲν ἐπώλησεν, οὔτε ἐδώρησε, καὶ ἐν γένει κατ' οὐδένα τρόπον δὲν ἐξήγαγε τῆς κυριότητός του (ἀπηλλοτρίωσεν)».

«Τρίτον. Ὅταν ὁ ἀγοραστὴς ἕνεκα ἐλαττώματος ἀναστρέψῃ τὸ πρᾶγμα, ὁ δικαστὴς ἐπιβάλλει ὅρκον εἰς αὐτὸν περὶ τοῦ ὅτι, ἀφοῦ ἔλαβε γνῶσιν τοῦ ἐλαττώματος, δὲν συγκατετέθη λόγῳ, ἢ, ὡς διαγράφει τὸ 344 ἄρθρον, σιωπηρῶς δι' ἐξουσίας ἰδιοκτήτου».

«Τέταρτον. Ὅταν πρόκηται ὁ δικαστὴς νὰ ἐπιδικάσῃ δικαίωμα προτιμήσεως, ἐπιβάλλει ὅρκον εἰς τὸν προτιμητέον (σεφῆ), περὶ τοῦ ὅτι δὲν ἠκύρωσε τὸ δικαίωμά του, δηλαδὴ δὲν παρητήθη κατ' οὐδένα τρόπον τὸ δικαίωμα τοῦτο» (1).

---

(1) Ὁ ὅρκος εἶναι α' *ἐπακτὸς εἴτε ἑκούσιος*, ὅταν ὁ διάδικος ἀπαρτίσῃ τὴν ἔκβασιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὅρκου τοῦ ἀντιδίκου, β' *δικαστικὸς εἴτε ἀναγκαῖος*, ὅταν ὁ δικαστὴς ἐπιβάλλῃ αὐτεπαγγέλτως ρκον εἰς ἕνα τῶν διαδίκων εἴτε πρὸς συμπλήρωσιν, εἴτε πρὸς ἀναίρεσιν τῶν προηγουμένων ἀποδείξεων καὶ γ' *ἔνδικος εἴτε ἐκτιμητικός*, ὅταν ἀμφιβόλου οὔσης ἢ ἀποδεδειγμένης τῆς ὑπάρξεως δικαιώματός τινος, ἡ ἀξία μόνον αὐτοῦ κατέστη ἀδύνατον νὰ ἀποδειχθῇ ἄλλοθεν, ὅτε ὁ δικαστὴς ἐπιβάλλει τῷ ζημιωθέντι ὅρκον περὶ τούτου.

Ὁ استظهار (γεμήν ἰστιζχὰρ) ἐπικουρικὸς ὅρκος τοῦ κώδικος εἶναι

ΑΡΘΡΟΝ 1747ον

«Ἐάν, τῇ αἰτήσει τοῦ ἀντιδίκου καὶ πρὶν ἢ ὁ δικαστὴς ἐπιβάλῃ ὅρκον, ὁ ἐναγόμενος ὀμόσῃ, ὁ ὅρκος οὗτος δὲν ἔχει κῦρος, καὶ ἀπαιτεῖται νὰ ἐπιβάλῃ αὐτὸν ὁ δικαστής» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1748ον

«Ὅταν πρόκηται νὰ ὀμόσῃ τις περὶ ἰδίας αὐτοῦ πράξεως, δίδοται βεβαιωτικὸς ὅρκος (αἰς πιστατά), δηλαδὴ ὀμνύει ὁριστικῶς περὶ τοῦ ὅτι τὸ πρᾶγμα οὕτως ἔχει, ἢ δὲν ἔχει οὕτως».

«Ἀλλ' ὅταν πρόκηται νὰ ὀμόσῃ περὶ ἀλλοτρίας πράξεως, ὀμνύει τὸν τῆς ἀγνοίας ὅρκον, τουτέστι περὶ τοῦ ὅτι δὲν γινώσκει τὸ πρᾶγμα ἐκεῖνο» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1749ον

«Ὁ ὅρκος ἔχει ἀντικείμενον, ἢ αἰτίαν, ἢ ἀποτέλεσμα».

«Οὕτως, ἡ ὁρκοδοσία περὶ τοῦ ἂν συνέβη ἢ οὐχί τι, ἀποτελεῖ ὅρκον ἐξ αἰτίου».

«Ἡ δὲ ὁρκοδοσία, περὶ τοῦ ἂν εἰσέτι ὑφίσταται πρᾶγμά τι ἢ οὐχί, ἀποτελεῖ ὅρκον ἐξ ἀποτελέσματος».

«Π. χ. ἐν τῇ περὶ ἀγοραπωλησίας ἀγωγῇ ἡ ὁρκοδοσία περὶ τοῦ ὅτι τὸ συνάλλαγμα τῆς ἀγοραπωλησίας ποσῶς δὲν συνωμολογήθη, ἀποτελεῖ ὅρκον ἐξ αἰτίου. Ἀλλ' ἡ ὁρκοδοσία περὶ τοῦ ὅτι ὑφίσταται, ἢ οὐχί, τὸ συνάλλαγμα, ἀποτελεῖ ὅρκον ἐξ ἀποτελέσματος».

ὁ δικαστικὸς ἢ ἀναγκαῖος ὅρκος ὁ ἐπιβαλλόμενος αὐτεπαγγέλτως ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ. Ὁ ὅρκος οὗτος ἐπιβάλλεται μετὰ τὴν ἀπόδειξιν, διότι δι' αὐτῆς ἀπεδείχθη ἡ ὕπαρξις τοῦ δικαιώματος, οὐχὶ δὲ καὶ ἡ διατήρησις αὐτοῦ. Ἐν ἄλλοις θέμασιν ἡ διατήρησις ἀποδεικνύεται διὰ τοῦ ἰστισχὰπ (ἴδε ἄρθρ. 1683 καὶ 5), ἀλλὰ τὸ ἰστισχὰπ θεωρεῖται ὡς ἀπόδειξις ἐνστάσεως. Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀπαιτεῖται ἡ διὰ τοῦ ὅρκου ἐνίσχυσις τῆς ἀποδείξεως, διότι ἄλλο ἐστὶν ἡ ὕπαρξις πράγματός τινος καὶ ἄλλο ἡ διατήρησις αὐτοῦ.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1357).

(1) Διότι ἐπὶ τοῦ ὅρκου πρόκειται νὰ βασισθῇ ἡ ἀπόφασις τοῦ δικαστοῦ, δέον νὰ συνδέηται στενῶς ὁ ὅρκος μετὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ δικαστοῦ, οὗτινος ἡ πρᾶξις δὲν πρέπει νὰ εἶναι κεχωρισμένη ἀπὸ τοῦ ὅρκου.

(2) (Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ 1359).

ΑΡΘΡΟΝ 1750ον

«Συσσωρευομένων πολλῶν ἀγωγῶν, ἀρκεῖ εἷς ὅρκος, δὲν ἀπαιτεῖται ἰδιαίτερος ὅρκος δι' ἑκάστην αὐτῶν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1751ον

«Ἐν ταῖς ἀγωγαῖς περὶ δικαιοπραξιῶν, ἐὰν ἐπιβληθῇ ὅρκος εἰς ἐκεῖνον, ἐφ' οὗ πίπτει ὁ ὅρκος, οὗτος δὲ δηλώσῃ ρητῶς ὅτι δὲν δέχεται αὐτόν, ἢ σιωπηρῶς ἀποποιηθῇ νὰ τὸν δεχθῇ, σιωπῶν ἄνευ λόγου, ὁ δικαστὴς ἀποφαίνεται ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀποποιήσεώς του».

«Ἐὰν δὲ ὀμόσῃ μετὰ τὴν ἀπόφασιν, ὁ ὅρκος οὗτος δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, διατηρουμένου τοῦ κύρους τῆς ἀποφάσεως» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1752ον

«Ὁ ὅρκος καὶ ἡ ἀποποίησις ὅρκου τοῦ ἀλλάου διὰ τῶν γνωστῶν αὐτοῦ σημείων εἶναι ἰσχυρός» (3).

ΠΡΟΣΘΗΚΗ

ΑΡΘΡΟΝ 1653ον

«Ἐὰν ὁ ἐνάγων, ἀφοῦ δηλώσῃ ὅτι δὲν ἔχει μάρτυρας, προσαγάγῃ τοιούτους, ἢ ἀφοῦ εἴπῃ ἐκτὸς τοῦ δεῖνος καὶ δεῖνος οὐδένα ἕτερον ἔχει, δηλώσῃ ὅτι ἔχει καὶ ἄλλους, δὲν γίνονται δεκτοί».

---

(1) Ὁ ὅρκος παρακολουθεῖ τὴν ἀγωγήν, ὑπαρχούσης δὲ συρροῆς ἀγωγῶν ἐν μιᾷ δίκῃ ὁ εἷς ὅρκος περιλαμβάνει ἁπάσας τὰς ἀγωγάς.

(2) Ἐπιτρέπεται ὁ ἅπαξ ἀποποιηθεὶς τὸν ὅρκον νὰ ζητήσῃ καὶ λάβῃ αὐτὸν πρὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως. Ὁ δικαστὴς δέον νὰ προτείνῃ τρὶς τῷ ὀμόσοντι ἂν δέχηται ἢ μὴ τὸν ὅρκον.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1361).

(3) Ἐὰν ὁ ὀμόσων εἶναι κωφάλαλος, ὀμνύει ἐγγράφως, μὴ γινώσκων δὲ γραφὴν ὁρκίζεται διὰ τῶν γνωστῶν σημείων του.

ΤΙΤΛΟΣ Δ'

Περὶ προτιμήσεως ἀποδείξεων καὶ ἐπιβολῆς ὅρκου εἰς ἀμφοτέρους τοὺς διαδίκους.

(Περιέχει τέσσαρα κεφάλαια).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Περὶ διαφορᾶς διακατοχῆς.

تنازع بالايدى بيانمدر

(Τεναζοῦ π·ιλ-ἔηδ·η π·εγιανιντά δ·ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1754ον

«Ἐν τῷ φιλονεικουμένῳ ἀκινήτῳ κτήματι ἡ κατοχὴ ἀποδεικνύεται διὰ (μαρτυρικῆς) ἀποδείξεως».

«Διὰ τῆς ὁμοφωνίας τῶν διαδίκων, δηλαδὴ διὰ τῆς κατόπιν τῆς ἀγωγῆς τοῦ ἐνάγοντος ὁμολογίας τοῦ ἐναγομένου, δὲν δύναται νὰ ἀποφασισθῇ ὅτι ὁ ἐναγόμενος εἶναι κάτοχος· (يد ذى الد ζηλ-γέδ·)».

«Ἀλλ' ὅταν ὁ ἐνάγων διϊσχυρισθῇ ὅτι ἠγόρασε τὸ κτῆμα ἀπὸ τοῦ ἐναγομένου, ἢ ὅτι ὁ ἐναγόμενος τὸ ἐσφετερίσθη ἀπ' αὐτοῦ, δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη ν' ἀποδειχθῇ ὅτι ὁ ἐναγόμενος εἶναι κάτοχος».

«Ἀλλὰ τῶν κινητῶν πραγμάτων κάτοχος εἶναι ὁ κρατῶν αὐτὰ ἀνὰ χεῖρας, μὴ ὑπαρχούσης ἀνάγκης, ὡς ἀνωτέρω, ἀποδείξεως· ἀρκεῖ ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ ὁμολογία τῶν διαδίκων» (1).

---

(1) Προκειμένου περὶ κατοχῆς ἀκινήτων κτημάτων ἡ σύμφωνος ὁμολογία ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν, ἀνάγκη νὰ ἀποδειχθῇ ἡ κατοχὴ διὰ μαρτύρων, πρὸς πρόληψιν πάσης συμπαιγνίας τῶν διαδίκων. Ἐπὶ τῶν κινητῶν ὅμως πραγμάτων, δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη ἀποδείξεως, διότι αἱ τοιαῦται ἀγωγαὶ θεωροῦνται ὡς ἀφορῶσαι εἰς πράξεις (دعواى فعل δ·αβάη φῄλ), εἰς τὰς περὶ πράξεων δὲ ἀγωγάς, οἷαι αἱ περὶ σφετερισμοῦ, ἁρπαγῆς κτλ. ἐνάγεται καὶ ὁ κάτοχος καὶ μή.

Ὁ διὰ τῆς βίας σφετεριζόμενος κτῆμά τι δὲν θεωρεῖται ὡς κάτοχος

ΑΡΘΡΟΝ 1755ον

«Ὅταν δύο φιλονεικῶσι περὶ ἀκινήτου κτήματος, ἑκάτερος δὲ διϊσχυρίζηται ὅτι εἶναι κάτοχος, ζητεῖται κατὰ πρῶτον παρ' αὐτῶν ν' ἀποδείξωσι τίς ἐστιν ὁ κάτοχος».

«Ὅταν ἀμφότεροι φέρωσι (μαρτυρικὰς) ἀποδείξεις συγχρόνως, πιστοῦται ὅτι ἀμφότεροί εἰσι κάτοχοι».

«Ἐὰν δὲ ὁ μὲν εἷς δὲν δυνηθῇ ν' ἀποδείξῃ τὴν κατοχήν του, ὁ δὲ ἕτερος ἀποδείξῃ ὅτι εἶναι κάτοχος, ἀποφασίζεται περὶ τῆς κατοχῆς αὐτοῦ, τοῦ ἑτέρου θεωρουμένου ὡς μὴ κατόχου».

«Ἐὰν δὲ οὐδέτερος τῶν διαδίκων ἀποδείξῃ ὅτι εἶναι κάτοχος, ἐπιβάλλεται ὅρκος εἰς ἑκάτερον, τῇ αἰτήσει τοῦ ἄλλου, περὶ τοῦ ὅτι δὲν εἶναι κάτοχος»

«Ἐὰν ἀμφότεροι ἀποποιηθῶσι τὸν ὅρκον, ἀποδεικνύεται ὅτι καὶ οἱ δύο ἀπὸ κοινοῦ εἰσὶ κάτοχοι».

«Ἐὰν δὲ ὁ μὲν εἷς ἀποποιηθῇ τὸν ὅρκον, ὁ δὲ ἕτερος λάβῃ αὐτόν, ἀποφασίζεται ὅτι ὁ ὀμόσας εἶναι ἀποκλειστικῶς κάτοχος τοῦ κτήματος, καὶ ὁ ἕτερος θεωρεῖται ὡς μὴ κάτοχος».

«Ἐὰν δὲ ἀμφότεροι ὀμόσωσιν, ἀποφασίζεται, ὅτι οὐδεὶς τούτων εἶναι κάτοχος, καὶ μέχρι τῆς ἀνακαλύψεως τῆς ἀληθείας τὸ ἐπίδικον κτῆμα κρατεῖται» (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Περὶ προτιμήσεως ἀποδείξεων.

زجح بنات حقندور

(Τερδζήχι πενηνὰτ χακκηντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1756ον

«Ὅταν, ἐνῷ δύο τινὲς ἐξουσιάζουσι πρᾶγμά τι ἀπὸ κοινοῦ,

(يدى الید ζηλγεδ'), διὰ τοῦτο δὲν ἐπιβάλλεται ἀπόδειξις, ἀλλ' ἐν ᾗ περιπτώσει ὁ σφετεριστὴς διϊσχυρίζεται ὅτι δικαίως κατέχει αὐτό, ἐπιβάλλεται αὐτῷ ὅρκος.

(1) Οἱ μάρτυρες δι' ὧν ἀποδεικνύεται ἡ κατοχὴ δύνανται νὰ καταθέσωσι καὶ περὶ τῆς κυριότητος τοῦ ἐνάγοντος ἐπὶ τοῦ κτήματος.

δηλαδὴ ἀμφότεροι εἶναι κάτοχοι, ὁ μὲν εἷς διϊσχυρίζηται ὅτι εἶναι ἀπόλυτος κύριος αὐτοῦ, ὁ δὲ ἕτερος ὅτι εἶναι κοινωνὸς τοῦ κτήματος, προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τῆς ἀπολύτου κυριότητος».

«Τουτέστι καὶ ἂν ἀμφότεροι φέρωσιν ἀποδείξεις, προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τοῦ διϊσχυριζομένου ἀπόλυτον κυριότητα ἀπὸ τῆς τοῦ διϊσχυριζομένου τὴν κοινωνίαν».

«Ἐὰν δὲ ἀμφότεροι διϊσχυρίζωνται ἀπόλυτον κυριότητα καὶ ἀποδείξωσι τοῦτο, τὸ ἀκίνητον ἐκεῖνο κτῆμα ἐπιδικάζεται ὡς ἀνῆκον εἰς ἀμφοτέρους ἀπὸ κοινοῦ».

«Ἐὰν δὲ ὁ μὲν εἷς δὲν δυνηθῇ νὰ ἀποδείξῃ (τοὺς ἰσχυρισμούς του), ὁ δὲ ἕτερος ἀποδείξῃ αὐτούς, τὸ ἀκίνητον ἐκεῖνο κτῆμα ἐπιδικάζεται ὡς ἀνῆκον εἰς τὴν ἀπόλυτον κυριότητα αὐτοῦ» (1).

---

(1) Μολονότι ἡ θεωρία περὶ τῆς προτιμήσεως ἀποδείξεων ἀναπτύσσεται ἐν τοῖς σχολίοις τῶν ἄρθρων 76 καὶ 77, ἐν τούτοις πρὸς πληρεστέραν κατανόησιν παραθέτομεν 96 ζητήματα, καίτοι τινὰ τούτων διαγράφονται ἐν τῷ κώδικι.

Προκειμένου περὶ πράγματος εὑρισκομένου εἰς χεῖρας τρίτου, ὅταν ἀμφότεροι οἱ διάδικοι διϊσχυρίζωνται τὴν κυριότητα τοῦ ὅλου, 1ον ἐπιδικάζεται εἰς ἀμφοτέρους, ἀποφασίζεται δηλαδὴ ὅτι τὸ ἐπίδικον πρᾶγμα ἀνήκει ἐξ ἡμισείας εἰς ἀμφοτέρους, ὅταν καὶ οἱ δύο ἀποδείξωσι τὸν ἰσχυρισμόν των, ἐὰν δὲν δηλώσωσι χρονολογίαν· 2ον ἐπιδικάζεται εἰς ἀμφοτέρους, ἂν δηλώσωσι τὴν αὐτὴν χρονολογίαν· 3ον προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τοῦ ἀποδεικνύοντος προγενεστέραν χρονολογίαν· 4ον ἐπιδικάζεται εἰς ἀμφοτέρους, ἂν ὁ εἷς δηλώσῃ χρονολογίαν καὶ ὁ ἕτερος δὲν δηλώσῃ τοιαύτην.

Ὅταν πρόκηται περὶ πράγματος κατεχομένου ὑπ' ἀμφοτέρων, 5ον ἐπιδικάζεται εἰς ἀμφοτέρους, ὅταν καὶ οἱ δύο δὲν δηλώσωσι χρονολογίαν, 6ον ἐπίσης ἐπιδικάζεται εἰς ἀμφοτέρους, ἂν δηλώσωσι τὴν αὐτὴν χρονολογίαν· 7ον προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τοῦ ἀποδεικνύοντος προγενεστέραν χρονολογίαν· 8ον ἐπιδικάζεται εἰς ἀμφοτέρους, ἂν ὁ μὲν εἷς δηλώσῃ χρονολογίαν καὶ ὁ ἕτερος οὐχί.

Ἐὰν ἀμφότεροι διϊσχυρίζωνται τὴν κυριότητα τοῦ ὅλου τοῦ εἰς τὰς χεῖρας ἑνὸς τῶν διαδίκων εὑρισκομένου πράγματος, 9ον τὸ πρᾶγμα ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ μὴ κατόχου, ὅταν οὐδεὶς τούτων δηλώσῃ χρονολο-

ΑΡΘΡΟΝ 1757ον

«Ἐν τῇ περὶ ἀναιτιολογήτου κυριότητος ἀγωγῇ, ἐν ᾗ δὲν ὁρίζεται χρονολογία, προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τοῦ μὴ κατόχου».

«Π. χ. ὅταν τις ἐγείρῃ ἀγωγὴν περὶ οἰκίας εὑρισκομένης εἰς χεῖρας ἄλλου λέγων: ἡ οἰκία αὕτη εἶναι κτῆμά μου, ὁ ἄνθρω-

---

γίαν· 10ον ἂν ἀμφότεροι δηλώσωσι τὴν αὐτὴν χρονολογίαν ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ μὴ κατόχου· 11ον προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τοῦ προγενεστέραν ἐποχὴν ἀποδεικνύοντος· 12ον προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τοῦ μὴ κατόχου, ὅταν ὁ εἷς δηλώσῃ χρονολογίαν καὶ ὁ ἕτερος οὐχί.

Προκειμένου περὶ πράγματος εὑρισκομένου εἰς χεῖρας τρίτου καὶ ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων διϊσχυριζομένων, ὅτι περιῆλθεν εἰς τὴν κυριότητά του κληρονομικῶς, 13ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ἀμφοτέρων, ἂν καὶ οἱ δύο δὲν δηλώσωσι χρονολογίαν· 14ον ἐπίσης ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ἀμφοτέρων, ἂν δηλώσωσιν ἀμφότεροι τὴν αὐτὴν χρονολογίαν· 15ον ἐὰν ὁ μὲν εἷς δηλώσῃ προγενεστέραν χρονολογίαν καὶ ὁ ἕτερος μεταγενεστέραν, ὅταν μὲν ἡ χρονολογία ἀναφέρηται εἰς τὴν τῆς κυριότητος τοῦ κληρονομουμένου, προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τοῦ ἀποδεικνύοντος προγενεστέραν ἐποχήν, ὅταν δὲ ἡ χρονολογία ἀναφέρηται εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ θανάτου τῶν κληρονομουμένων, ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τῶν δύο· 16ον ἐὰν ὁ εἷς δηλώσῃ χρονολογίαν καὶ ὁ ἕτερος οὐχί, ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ἀμφοτέρων.

Ἐὰν πρόκηται περὶ πράγματος κατεχομένου ὑπ' ἀμφοτέρων διϊσχυριζομένων, ὅτι ἐκληρονόμησαν αὐτό, 17ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ἀμφοτέρων, ἐὰν οὐδέτερος τούτων δηλώσῃ χρονολογίαν· 18ον ἐπίσης ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τῶν δύο, ὅταν δηλώσωσι τὴν αὐτὴν χρονολογίαν· 19ον ἐὰν ὁ μὲν εἷς δηλώσῃ προγενεστέραν καὶ ὁ ἕτερος μεταγενεστέραν, προτιμᾶται ὁ ἀποδεικνύων προγενεστέραν χρονολογίαν, ὅταν αὕτη ἀναφέρηται εἰς τὴν κυριότητα τοῦ κληρονομουμένου· ἐπιδικάζεται δὲ ὑπὲρ ἀμφοτέρων, ἂν ἡ χρονολογία ἀναφέρηται εἰς τὸν θάνατον τῶν κληρονομουμένων· 20ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ἀμφοτέρων, ἂν ὁ εἷς δηλώσῃ χρονολογίαν καὶ ὁ ἕτερος οὐχί.

Προκειμένου περὶ πράγματος εὑρισκομένου εἰς χεῖρας τοῦ ἑνός, ἀμφοτέρων δὲ διϊσχυριζομένων ὅτι ἐκληρονόμησαν αὐτό, 21ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ μὴ κατόχου, ἂν οὐδέτερος δηλώσῃ χρονολογίαν· 22ον ἐπιδικάζεται ἐπίσης ὑπὲρ τοῦ μὴ κατόχου, ἂν ἀμφότεροι δηλώσωσι τὴν αὐτὴν χρονολογίαν· 23ον ὅταν ὁ εἷς δηλώσῃ προγενεστέραν καὶ ὁ ἕτερος μεταγενεστέραν χρονολογίαν, προτιμᾶται ἡ προγενεστέρα, ἂν

πος οὗτος κατέχει αὐτὸ ἀδίκως, ἐξαιτοῦμαι νὰ μοὶ ἀποδοθῇ, ὁ δὲ κάτοχος διϊσχυρισθῇ ὅτι ἡ οἰκία αὕτη εἶναι κτῆμα αὐτοῦ καὶ διὰ τοῦτο δικαίως κατέχει αὐτό· προτιμᾶται καὶ ἀκούεται ἡ ἀπόδειξις τοῦ μὴ κατόχου».

ἀναφέρηται εἰς τὴν χρονολογίαν τῆς κυριότητος τοῦ κληρονομηθέντος· 24ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ μὴ κατόχου, ὅταν ὁ μὲν εἷς δηλώσῃ χρονολογίαν καὶ ὁ ἕτερος οὐχί.

Ὅταν πρόκηται περὶ πράγματος εὑρισκομένου εἰς χεῖρας τρίτου καὶ ἑκάτερος τῶν διαδίκων διϊσχυρίζηται ὅτι ἠγόρασεν αὐτὸ ἀπὸ διαφόρου προσώπου, 25ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ἀμφοτέρων, ὅταν οὐδέτερος δηλώσῃ χρονολογίαν· 26ον ἐπίσης ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ἀμφοτέρων, ὅταν καὶ οἱ δύο δηλώσωσι τὴν αὐτὴν χρονολογίαν· 27ον ὅταν ὁ εἷς δηλώσῃ προγενεστέραν χρονολογίαν καὶ ὁ ἕτερος μεταγενεστέραν, ἂν αὕτη ἀναφέρηται εἰς τὴν τῆς κυριότητος τοῦ πωλητοῦ· προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τοῦ ἀποδεικνύοντος προγενεστέραν χρονολογίαν, ἂν δὲ ἀναφέρηται εἰς τὴν τῆς ἀγορᾶς αὐτοῦ, ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ἀμφοτέρων, 28ον ὅταν ὁ εἷς δηλώσῃ χρονολογίαν καὶ ὁ ἕτερος οὐχί, ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ἀμφοτέρων.

Ἐὰν πρόκηται περὶ πράγματος κατεχομένου ὑπ' ἀμφοτέρων, διϊσχυριζομένων ὅτι ἕκαστος τούτων ἠγόρασεν αὐτὸ ἀπὸ διαφόρων προσώπων, 29ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων, ἐὰν οὐδέτερος τούτων δηλώσῃ χρονολογίαν· 30ον ἐπίσης ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ἀμφοτέρων, ὅταν δηλώσωσι τὴν αὐτὴν χρονολογίαν· 31ον προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τοῦ προγενεστέραν χρονολογίαν ἀποδεικνύοντος, ἂν αὕτη ἀναφέρηται εἰς τὴν χρονολογίαν τῆς κυριότητος τοῦ πωλητοῦ· 32ον ἐὰν ὁ μὲν εἷς δηλώσῃ χρονολογίαν καὶ ὁ ἕτερος οὐχί, ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ἀμφοτέρων.

Προκειμένου περὶ πράγματος κατεχομένου ὑπὸ τοῦ ἑνὸς τῶν διαδίκων, ἑκάτερος τῶν ὁποίων διϊσχυρίζεται, ὅτι ἠγόρασεν αὐτὸ ἀπὸ διαφόρων προσώπων, 33ον ἐπιδικάζεται τὸ πρᾶγμα ὑπὲρ τοῦ μὴ κατόχου, ἐὰν οὐδέτερος τῶν διαδίκων δηλώσῃ χρονολογίαν· 34ον ἐπίσης ὑπὲρ τοῦ μὴ κατόχου, ὅταν ἀμφότεροι δηλώσωσι τὴν αὐτὴν χρονολογίαν· 35ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ ἀποδεικνύοντος προγενεστέραν χρονολογίαν, ὅταν αὕτη ἀναφέρηται εἰς τὴν τῆς κυριότητος τοῦ πωλητοῦ, ἐὰν δὲ ἡ χρονολογία ἀναφέρηται εἰς τὴν ἀγορὰν αὐτοῦ, ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ μὴ κατόχου· 36ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ μὴ κατόχου ἐπίσης, ἐὰν ὁ εἷς δηλώσῃ χρονολογίαν καὶ ὁ ἕτερος οὐχί.

Προκειμένου περὶ πράγματος εὑρισκομένου εἰς χεῖρας τρίτου καὶ

ΑΡΘΡΟΝ 1758ον

«Αἱ περὶ κυριότητος ἀγωγαὶ αἱ δικαιολογούμεναι δι' αἰτίας ἐπιδεκτικῆς ἐπαναλήψεως, οἷα ἡ ἀγορά, χωρὶς νὰ ὁρισθῇ χρονολογία, θεωροῦνται ὡς ἀγωγαὶ περὶ ἀναιτιολογήτου κυριότη-

---

περὶ τοῦ ὁποίου ἀμφότεροι διϊσχυρίζονται ὅτι ἠγόρασαν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ πωλητοῦ, 37ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ἀμφοτέρων, ὅταν οὐδέτερος δηλώσῃ χρονολογίαν· 38ον ἐπίσης ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ἀμφοτέρων, ὅταν δηλώσωσι τὴν αὐτὴν χρονολογίαν· 39ον προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τοῦ ἀποδεικνύοντος προγενεστέραν χρονολογίαν· 40ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ἀμφοτέρων, ἂν ὁ εἷς μόνον δηλώσῃ χρονολογίαν.

Ὅταν πρόκηται περὶ πράγματος κατεχομένου ὑπ' ἀμφοτέρων, διϊσχυριζομένων ὅτι ἠγόρασαν αὐτὸ ἀπὸ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ προσώπου, 41ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ἀμφοτέρων, ἂν οὐδέτερος τούτων δηλώσῃ χρονολογίαν· 42ον ἐπίσης ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ἀμφοτέρων, ὅταν δηλώσωσι τὴν αὐτὴν χρονολογίαν· 43ον προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τοῦ ἀποδεικνύοντος προγενεστέραν χρονολογίαν· 44ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ἀμφοτέρων, ὅταν μόνον ὁ εἷς δηλώσῃ χρονολογίαν.

Προκειμένου περὶ πράγματος κατεχομένου ὑφ' ἑνὸς μόνον τῶν διαδίκων διϊσχυριζομένων, ὅτι ἠγόρασαν αὐτὸ παρ' ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ πωλητοῦ, 45ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ κατόχου, ὅταν δὲν δηλοῦται χρονολογία ὑπ' ἀμφοτέρων· 46ον ἐπίσης ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ κατόχου, ὅταν ἀμφότεροι οἱ διάδικοι τὴν αὐτὴν δηλοῦσι χρονολογίαν· 47ον προτιμᾶται ἡ μαρτυρία τοῦ ἀποδεικνύοντος προγενεστέραν χρονολογίαν· 48ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ κατόχου, ὅταν ὁ εἷς μόνον δηλώσῃ χρονολογίαν.

Ὅταν πρόκηται περὶ ζώου εὑρισκομένου εἰς χεῖρας τρίτου καὶ διὰ τὸ ὁποῖον ὁ μὲν εἷς τῶν διαδίκων διϊσχυρίζεται ἀπόλυτον κυριότητα, ὁ δὲ ἕτερος ὅτι ἐγεννήθη ὑπὸ ἰδιοκτήτου του ζώου, 49ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ ἀποδεικνύοντος τοιαύτην γέννησιν, ἂν οὐδέτερος τούτων δηλώσῃ χρονολογίαν· 50ον ἐπίσης ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ ἀποδεικνύοντος γέννησιν, ἂν ἀμφότεροι δηλώσωσι τὴν αὐτὴν χρονολογίαν· 51ον ἐπίσης ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ ἀποδεικνύοντος γέννησιν, ἂν ὁ μὲν εἷς δηλώσῃ προγενεστέραν καὶ ὁ ἕτερος μεταγενεστέραν χρονολογίαν· 52ον ἐπίσης ὑπὲρ τοῦ ἀποδεικνύοντος γέννησιν, ἂν ὁ εἷς μόνον δηλώσῃ χρονολογίαν.

Προκειμένου περὶ ζώου κατεχομένου ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν δια-

τος καὶ προτιμᾶται ἐν αὐταῖς ἡ ἀπόδειξις τοῦ μὴ κατόχου ἀπὸ τῆς τοῦ κατόχου».

«Ἀλλ' ὅταν ἀμφότεροι διϊσχυρισθῶσιν, ὅτι ἀπέκτησαν τὴν κυριότητα ἀπὸ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ προσώπου, προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τοῦ κατόχου».

«Π. χ. ὅταν τις ἐγείρῃ ἀγωγὴν περὶ ἐργαστηρίου εὑρισκο-

δίκων ἐξ ὧν ὁ μὲν εἷς διϊσχυρίζεται ἀναιτιολόγητον κυριότητα, ὁ δ' ἕτερος γέννησιν, 53ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ ἀποδεικνύοντος γέννησιν ὅταν οὐδέτερος δηλώσῃ χρονολογίαν καὶ 54ον ὅταν ἀμφότεροι δηλώσωσι τὴν αὐτὴν καὶ 55ον ὅταν ὁ εἷς δηλώσῃ προγενεστέραν καὶ 56ον ὅταν μόνον ὁ εἷς δηλώσῃ χρονολογίαν.

Ἐπίσης προκειμένου περὶ ζώου κατεχομένου ὑφ' ἑνὸς μόνον τῶν διαδίκων, ἐξ ὧν ὁ μὲν εἷς διϊσχυρίζεται ἀναιτιολόγητον κυριότητα καὶ ὁ ἕτερος γέννησιν, 57ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ ἀποδεικνύοντος γέννησιν, ὅταν οὐδέτερος δηλώσῃ χρονολογίαν καὶ 58ον ὅταν ἀμφότεροι δηλώσωσι τὴν αὐτὴν καὶ 59ον ὅταν ὁ εἷς δηλώσῃ προγενεστέραν καὶ 60ον ὅταν ὁ εἷς μόνον δηλώσῃ χρονολογίαν.

Ὅταν πρόκηται περὶ ζώου εὑρισκομένου εἰς χεῖρας τρίτου, ἀμφότεροι δὲ οἱ διάδικοι διϊσχυρίζωνται γέννησιν, 61ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ἀμφοτέρων, ὅταν οὐδέτερος δηλώσῃ χρονολογίαν καὶ 62ον ὅταν ἡ ὑπὸ τῶν διαδίκων δηλουμένη χρονολογία εἶναι σύγχρονος ἢ ἡ διάκρισις τῆς ἡλικίας τοῦ ζώου εἶναι δυσδιάγνωστος· 63ον ὅταν ὁ μὲν εἷς δηλώσῃ προγενεστέραν χρονολογίαν καὶ ὁ ἕτερος μεταγενεστέραν, ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ ἀποδεικνύοντος χρονολογίαν σύμφωνον πρὸς τὴν ἡλικίαν τοῦ ζώου· ἐὰν ἡ ὑπ' ἀμφοτέρων δηλουμένη χρονολογία δὲν εἶναι σύμφωνος πρὸς τὴν ἡλικίαν τοῦ ζώου, ἀμφότεραι αἱ ἀποδείξεις εἶναι ἄκυροι· ἐὰν δὲ ἡ ἡλικία τοῦ ζώου εἶναι δυσδιάκριτος, ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ἀμφοτέρων καὶ ἐὰν ἡ μὲν ὑπὸ τοῦ ἑνὸς δηλουμένη χρονολογία προδήλως εἶναι ἀσύμφωνος πρὸς τὴν ἡλικίαν τοῦ ζώου, ἡ δὲ ὑπὸ τοῦ ἑτέρου δὲν εἶναι προφανῶς ἀσύμφωνος, ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ δηλοῦντος τὴν μὴ προφανῶς ἀσύμφωνον χρονολογίαν· 64ον ὅταν ὁ εἷς δηλώσῃ χρονολογίαν καὶ ὁ ἕτερος δὲν δηλώσῃ, ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ δηλοῦντος χρονολογίαν, ἂν αὕτη εἶναι σύμφωνος πρὸς τὴν ἡλικίαν τοῦ ζώου, ἂν δὲ δὲν εἶναι σύμφωνος ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ μὴ δηλοῦντος χρονολογίαν· ἐὰν εἶναι δυσδιάκριτος ἡ ἡλικία τοῦ ζώου, ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ἀμφοτέρων.

Προκειμένου περὶ ζώου κατεχομένου ὑπ' ἀμφοτέρων, διϊσχυριζο-

μένου εἰς χεῖρας ἄλλου λέγων: τὸ ἐργαστήριον τοῦτο ἠγόρασα ἀπὸ τοῦ Βελῆ ἀγᾶ, καὶ διὰ τοῦτο ἐνῷ εἶναι κτῆμά μου, ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἀδίκως κατέχει αὐτό, ὁ δὲ κάτοχος διϊσχυρισθῇ ὅτι ἠγόρασεν αὐτὸ ἀπὸ τοῦ Βεκὴρ ἐφέντη, ἢ ὅτι ἐκληρο-

---

μένων ὅτι ἐγεννήθη ὑπὸ ἰδιοκτήτων των ζώων, 65ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ἀμφοτέρων, ὅταν οὐδέτερος δηλώσῃ χρονολογίαν· 66ον ἐὰν ἀμφότεροι δηλώσωσι τὴν αὐτὴν χρονολογίαν, ἐπιδικάζεται ἐπίσης ὑπὲρ ἀμφοτέρων, ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ ἡλικία τοῦ ζώου εἶναι σύμφωνος πρὸς τὴν δηλουμένην χρονολογίαν, ἢ εἶναι δυσδιάκριτος ἡ ἡλικία αὐτοῦ· 67ον ὅταν ὁ μὲν εἷς δηλώσῃ προγενεστέραν, ὁ δὲ ἕτερος μεταγενεστέραν χρονολογίαν, ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ δηλοῦντος χρονολογίαν σύμφωνον πρὸς τὴν ἡλικίαν τοῦ ζώου· ἀμφοτέρων δὲ αἱ ἀποδείξεις εἰσὶν ἄκυροι, ἂν καὶ αἱ δύο χρονολογίαι δὲν εἶναι σύμφωνοι πρὸς τὴν ἡλικίαν τοῦ ζώου· ἐὰν ὅμως ἡ ἡλικία τοῦ ζώου εἶναι προφανῶς ἀσύμφωνος πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ ἑνὸς δηλουμένην χρονολογίαν καὶ οὐχὶ προφανῶς ἀσύμφωνος πρὸς τὴν τοῦ ἑτέρου, ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ ἀποδεικνύοντος τὴν μὴ προφανῶς ἀσύμφωνον· ἐὰν δὲ ἡ ἡλικία τοῦ ζώου εἶναι οὐχὶ προφανῶς ἀσύμφωνος πρὸς τὴν χρονολογίαν τὴν δηλουμένην ὑπ' ἀμφοτέρων, ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τῶν δύο διαδίκων· 68ον ἐὰν ὁ μὲν εἷς τῶν διαδίκων δηλώσῃ, ὁ δὲ ἕτερος δὲν δηλώσῃ χρονολογίαν, ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ δηλοῦντος χρονολογίαν, ἂν αὕτη εἶναι σύμφωνος πρὸς τὴν ἡλικίαν τοῦ ζώου, ἐὰν δὲ δὲν συμφωνῇ, ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ μὴ δηλώσαντος χρονολογίαν· ἐὰν εἶναι δύσκολος ἡ διάγνωσις τῆς ἡλικίας τοῦ ζώου, ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ἀμφοτέρων.

Ὅταν τὸ ζῶον εὑρίσκηται ὑπὸ τὴν κατοχὴν μόνον τοῦ ἑνὸς τῶν διαδίκων, ἀμφότεροι δὲ διϊσχυρίζωνται γέννησιν ἐκ τοῦ ἰδίου ζώου, 69ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ κατόχου, ἐὰν οὐδέτερος δηλώσῃ χρονολογίαν· 70ον ἐὰν ἀμφότεροι τὴν αὐτὴν δηλώσωσι χρονολογίαν, ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ κατόχου, εἴτε ἡ ἡλικία τοῦ ζώου εἶναι σύμφωνος πρὸς τὴν ἀγωγήν, εἴτε δὲν εἶναι σύμφωνος, εἴτε εἶναι δυσδιάκριτος· 71ον ἐὰν ὁ μὲν εἷς δηλώσῃ προγενεστέραν χρονολογίαν, ὁ δὲ ἕτερος μεταγενεστέραν, ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ δηλοῦντος χρονολογίαν σύμφωνον πρὸς τὴν ἡλικίαν τοῦ ζώου· ἐπιδικάζεται δὲ ὑπὲρ τοῦ κατόχου, ἂν ἡ ἡλικία τοῦ ζώου δὲν εἶναι σύμφωνος πρὸς τὰς ὑπὸ τῶν δύο δηλουμένας χρονολογίας, ἢ εἶναι δυσδιάκριτος· ὅταν ὅμως ἡ ἡλικία τοῦ ζώου δὲν εἶναι σύμφωνος πρὸς τὴν χρονολογίαν τοῦ ἑνὸς καὶ δὲν εἶναι προφανὴς ἡ ἀσυμφωνία τῆς χρονολογίας τοῦ ἑτέρου, ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ δηλοῦντος τὴν χρο-

νόμησεν αὐτὸ ἀπὸ τοῦ πατρός του καὶ διὰ τοῦτο κατέχει αὐτό, προτιμᾶται καὶ ἀκούεται ἡ ἀπόδειξις τοῦ μὴ κατόχου».

«Ἀλλ' ἐὰν ὁ κάτοχος εἴπῃ ὅτι ἠγόρασε τὸ ἐργαστήριον τοῦτο ἀπὸ τοῦ Βελῆ ἀγᾶ, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ μὴ κατόχου».

νολογίαν τῆς μὴ προφανοῦς ἀσυμφωνίας· 72ον ὅταν ὁ μὲν εἷς δηλοῖ χρονολογίαν, ὁ δὲ ἕτερος οὐχί· ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ δηλοῦντος χρονολογίαν, ἂν αὕτη εἶναι σύμφωνος πρὸς τὴν ἡλικίαν τοῦ ζώου, ἂν δὲ εἶναι ἀσύμφωνος, ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ δηλοῦντος χρονολογίαν· ἐὰν ἡ ἡλικία εἶναι δυσδιάκριτος, ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ κατόχου.

Προκειμένου περὶ πράγματος κατεχομένου ὑπὸ τρίτου καὶ περὶ τοῦ ὁποίου διϊσχυρίζονται οἱ διάδικοι, ὅτι ἀπέκτησαν τὴν κυριότητα αὐτοῦ διὰ διαφόρου μὲν αἰτίας, ἀλλὰ παρὰ τοῦ αὐτοῦ προσώπου, 73ον ἐὰν ἀμφότεροι δὲν δηλώσωσι χρονολογίαν προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τοῦ διϊσχυριζομένου ἀγοραπωλησίαν· 74ον ἐὰν ἀμφότεροι δηλώσωσι τὴν αὐτὴν χρονολογίαν, ἐπίσης προτιμᾶται ὁ ἀποδεικνύων τὴν ἀγοραπωλησίαν· 75ον ἐὰν ὁ μὲν δηλώσῃ προγενεστέραν, ὁ δὲ μεταγενεστέραν χρονολογίαν, προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τῆς προγενεστέρας χρονολογίας· 76ον ἐὰν ὁ μὲν δηλώσῃ χρονολογίαν, ὁ δὲ οὐχί, ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ δηλοῦντος χρονολογίαν.

Ὅταν πρόκηται περὶ πράγματος κατεχομένου ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων διϊσχυριζομένων, ὅτι ἀπέκτησαν τὴν κυριότητα αὐτοῦ διὰ διαφόρου μὲν αἰτίας, ἀλλὰ παρὰ τοῦ αὐτοῦ προσώπου, 77ον ἐὰν οὐδέτερος δηλοῖ χρονολογίαν, ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ἀμφοτέρων· 78ον ἐὰν ἀμφότεροι δηλώσωσι τὴν αὐτὴν χρονολογίαν, ἐπιδικάζεται ἐπίσης ὑπὲρ ἀμφοτέρων· 79ον προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τοῦ ἀποδεικνύοντος προγενεστέραν χρονολογίαν· 80ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ἀμφοτέρων, ἐὰν μόνον ὁ εἷς δηλώσῃ χρονολογίαν.

Προκειμένου περὶ πράγματος εὑρισκομένου ὑπὸ τὴν κατοχὴν ἑνὸς τῶν διαδίκων διϊσχυριζομένων, ὅτι ἀπέκτησαν τὴν κυριότητα αὐτοῦ διὰ διαφόρου μὲν αἰτίας, ἀλλὰ παρὰ τοῦ αὐτοῦ προσώπου, 81ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ κατόχου, ἐὰν ὁ εἷς μόνον δὲν δηλώσῃ χρονολογίαν· 82ον ἐπιδικάζεται ἐπίσης ὑπὲρ τοῦ κατόχου, ἐὰν ἀμφότεροι δηλώσωσι τὴν αὐτὴν χρονολογίαν· 83ον προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τῆς προγενεστέρας χρονολογίας· 84ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ κατόχου, ἐὰν μόνον ὁ εἷς δηλώσῃ χρονολογίαν.

ΑΡΘΡΟΝ 1759ον

«Ἐν ταῖς περὶ κυριότητος ἀγωγαῖς ταῖς δικαιολογουμέναις δι' αἰτίας μὴ ἐπιδεχομένης ἐπανάληψιν, οἷα ἡ γέννησις (ζώου), προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τοῦ κατόχου».

«Π. χ. ὅταν ὅ τε μὴ κάτοχος καὶ ὁ κάτοχος φιλονεικῶσι περὶ πώλου, ἑκάτερος δὲ αὐτῶν διϊσχυρίζηται, ὅτι ὁ πῶλος ἐκεῖνος ἐγεννήθη ἀπὸ τοῦ ἵππου αὐτοῦ, προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τοῦ κατόχου» (1).

Ὅταν πρόκηται περὶ πράγματος εὑρισκομένου ὑπὸ τὴν κατοχὴν τρίτου, οἱ δὲ διάδικοι διϊσχυρίζωνται, ὅτι ἀπέκτησαν τὴν κυριότητα αὐτοῦ διὰ διαφόρου αἰτίας καὶ παρὰ διαφόρων προσώπων, 85ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ἀμφοτέρων, ἐὰν οὐδέτερος τούτων δηλώσῃ χρονολογίαν· 86ον ἐπίσης ὑπὲρ ἀμφοτέρων, ὅταν δηλώσωσι τὴν αὐτὴν χρονολογίαν· 87ον προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τῆς προγενεστέρας χρονολογίας· 88ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ἀμφοτέρων, ὅταν μόνον ὁ εἷς δηλώσῃ χρονολογίαν.

Προκειμένου περὶ πράγματος κατεχομένου ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων, διϊσχυριζομένων ὅτι ἀπέκτησαν τὴν κυριότητα αὐτοῦ διὰ διαφόρου αἰτίας καὶ παρὰ διαφόρων προσώπων, 89ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ἀμφοτέρων, ὅταν οὐδέτερος δηλώσῃ χρονολογίαν καὶ 90ον ὅταν δηλώσωσι τὴν αὐτὴν χρονολογίαν· 91ον προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τῆς προγενεστέρας ἐποχῆς· 92ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ ἀμφοτέρων, ἂν ὁ εἷς μόνον δηλώσῃ χρονολογίαν.

Ὅταν πρόκηται περὶ πράγματος κατεχομένου ὑφ' ἑνὸς τῶν διαδίκων διϊσχυριζομένων, ὅτι ἀπέκτησαν τὴν κυριότητα αὐτοῦ διὰ διαφόρου αἰτίας καὶ ἀπὸ διαφόρων προσώπων, 93ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ μὴ κατόχου, ὅταν δὲν δηλώσωσι χρονολογίαν καὶ 94ον ὅταν δηλώσωσι τὴν αὐτὴν χρονολογίαν· 95ον προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τῆς προγενεστέρας χρονολογίας καὶ 96ον ἐπιδικάζεται ὑπὲρ τοῦ μὴ κατόχου, ἐὰν μόνον ὁ εἷς δηλώσῃ χρονολογίαν.

(1) ⲛⲓⲧⲁⲧⲥ (νιτὰτς) λέγεται ἡ γέννησις ζώου. Εἶναι προτιμοτέρα ἡ τοῦ κατόχου ἀπόδειξις, διότι θεωρεῖται ὡς προγενεστέρα χρονολογία, καθόσον ἡ χρονολογία τῆς γεννήσεως τοῦ ζώου εἶναι ἀρχαιοτέρα τῆς ὑπάρξεως αὐτοῦ. Προκειμένου ὅμως περὶ πράξεων, οἷον ὁ σφετερισμός, προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τοῦ μὴ κατόχου, διότι πρόκειται περὶ γεγονότος ἔχοντος ἀνάγκην ἀποδείξεως.

ΑΡΘΡΟΝ 1760ον

«Ἐν τῇ ἀγωγῇ περὶ κυριότητος ἀποκτηθείσης καθ' ὡρισμένην χρονολογίαν, προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τοῦ διϊσχυριζομένου προγενεστέραν χρονολογίαν».

«Π. χ. ἐάν τις ἐγείρῃ ἀγωγὴν περὶ οἰκοπέδου εὑρισκομένου εἰς χεῖρας ἑτέρου λέγων: ἐγὼ ἠγόρασα τὸ οἰκόπεδον τοῦτο πρὸ ἑνὸς ἔτους ἀπὸ τοῦ δεῖνος, ὁ δὲ κάτοχος διϊσχυρισθῇ, ὅτι ἐκληρονόμησεν αὐτὸ ἀπὸ τοῦ πρὸ πέντε ἐτῶν ἀποβιώσαντος πατρός του, προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τοῦ κατόχου».

«Ἐὰν δὲ εἴπῃ ὅτι ἐκληρονόμησεν αὐτὸ ἀπὸ τοῦ πρὸ ἓξ μηνῶν ἀποβιώσαντος πατρός του, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τοῦ μὴ κατόχου. Ἐπίσης ἐὰν ἑκάτερος τῶν διαδίκων διϊσχυρισθῇ, ὅτι ἠγόρασε τὸ ἐπίδικον παρ' ἄλλου προσώπου καὶ ἀμφότεροι ὁρίσωσι τὴν χρονολογίαν τῆς κυριότητος τῶν πωλητῶν, προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις ἐκείνου, ἡ χρονολογία τοῦ πωλητοῦ τοῦ ὁποίου εἶναι προγενεστέρα».

ΑΡΘΡΟΝ 1761ον

«Ἐν τῇ ἀγωγῇ περὶ γεννήσεως (ζώου) δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ χρονολογία, προτιμωμένης τῆς ἀποδείξεως τοῦ κατόχου».

«Ἀλλ' ὅταν ἡ ἡλικία τοῦ ἐπιδίκου δὲν συμφωνῇ πρὸς τὴν ὑπὸ τοῦ κατόχου ὁρισθεῖσαν χρονολογίαν, προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τοῦ μὴ κατόχου, ἂν ἡ ὑπ' αὐτοῦ δηλωθεῖσα χρονολογία εἶναι σύμφωνος (πρὸς τὴν ἡλικίαν τοῦ ἐπιδίκου)».

«Ἐὰν δὲ ἡ ἡλικία (τοῦ ἐπιδίκου) δὲν συμφωνῇ πρὸς τὰς ὑπ' ἀμφοτέρων δηλωθείσας χρονολογίας, ἢ δὲν εἶναι γνωστή, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει αἱ ἀποδείξεις ἀμφοτέρων ἀμοιβαίως διαψεύδονται καὶ καταπίπτουσι, τὸ δὲ ἐπίδικον ἀφίνεται εἰς τὰς χεῖρας τοῦ κατόχου».

ΑΡΘΡΟΝ 1762ον

«Ἡ ἀπόδειξις τοῦ μείζονος εἶναι προτιμοτέρα».

«Π. χ. ἐὰν ὁ πωλητὴς καὶ ἀγοραστὴς διαφωνήσωσι περὶ τοῦ τιμήματος ἢ τοῦ ποσοῦ τοῦ πωληθέντος πράγματος, προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τοῦ διϊσχυριζομένου τὸ πλέον».

ΑΡΘΡΟΝ 1763ον

«Ἡ ἀπόδειξις τῆς μεταβιβάσεως κυριότητος προτιμᾶται τῆς τοῦ χρησιδανείου».

«Π. χ. ἐάν τις ζητήσῃ νὰ λάβῃ ὀπίσω τὸ εἰς χεῖρας ἄλλου εὑρισκόμενον πρᾶγμα, λέγω ὅτι εἶχε δώσῃ αὐτὸ ὡς χρησιδάνειον, ὁ δὲ ἐναγόμενος εἴπῃ: σὺ τὸ πρᾶγμα τοῦτο εἶχες πωλήσῃ ἢ δωρήσῃ εἰς ἐμέ, προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τῆς πωλήσεως ἢ δωρεᾶς» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1764ον

«Ἡ ἀπόδειξις τῆς πωλήσεως προτιμᾶται τῆς δωρεᾶς, τῆς τοῦ ἐνεχύρου καὶ τῆς μισθώσεως, ἡ δὲ τῆς μισθώσεως, τῆς τοῦ ἐνεχύρου».

«Π. χ. ὅταν τις ἐγείρῃ ἀγωγὴν κατά τινος λέγων: σοὶ εἶχον πωλήσῃ τὸ δεῖνα πρᾶγμα, δός μοι τὸ τίμημα, ὁ δὲ ἐναγόμενος διϊσχυρισθῇ ὅτι εἶχε δωρήσῃ καὶ παραδώσῃ τὸ πρᾶγμα εἰς αὐτόν, προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τῆς πωλήσεως».

ΑΡΘΡΟΝ 1765ον

«Ἐν τῷ χρησιδανείῳ προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τοῦ ἀπροσδιορίστου».

«Π. χ. ὅταν ἀπολεσθῇ ἵππος δεθεὶς ὡς χρησιδάνειον ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ χρησαμένου, καὶ ὁ μὲν χρήστης διϊσχυρισθῇ, ὅτι ἔδωκε τὸν ἵππον ἐκεῖνον ὡς χρησιδάνειον, ἵνα μεταχειρισθῇ αὐτὸν ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας, καὶ ὅτι ὁ χρησάμενος μετὰ παρέλευσιν τῶν τεσσάρων ἡμερῶν δὲν παρέδωκεν αὐτόν, καὶ τὴν πέμπτην ἡμέραν ἀπωλέσθη ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ καὶ (ὡς ἐκ τούτου) ζητήσῃ τὴν ἀξίαν του, ὁ δὲ χρησάμενος διϊσχυρισθῇ, ὅτι ὁ ἐνάγων δὲν ὥρισε τέσσαρας ἡμέρας, ἀλλ' ὅτι ἔδωκε τὸν ἵππον ὡς χρησιδάνειον διὰ νὰ κάμνῃ χρῆσιν αὐτοῦ ἀπροσδιορίστως, προτιμᾶται καὶ ἀκούεται ἡ ἀπόδειξις τοῦ χρησαμένου».

ΑΡΘΡΟΝ 1766ον

«Ἡ ἀπόδειξις τῆς ὑγιείας προτιμᾶται τῆς θανατηφόρου ἀσθενείας».

«Π. χ. ὅταν τις δωρήσηται πρᾶγμά τι εἴς τινα τῶν κληρονόμων αὐτοῦ, καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του οἱ λοιποὶ κληρονόμοι

(1) (Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1365).

διϊσχυρισθῶσιν, ὅτι ἐδωρήσατο αὐτὸ κατὰ τὴν θανατηφόρον ἀσθένειάν του, ὁ δὲ δωρεοδόχος, ὅτι ἐδωρήσατο αὐτό, ὅτε (ὁ δωρητὴς) διετέλει ὑγιής, προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τοῦ δωρεοδόχου».

ΑΡΘΡΟΝ 1767ον

«Ἡ ἀπόδειξις τῆς ἐχεφροσύνης προτιμᾶται τῆς ἀποδείξεως τῆς παραφροσύνης καὶ βλακίας».

ΑΡΘΡΟΝ 1768ον

«Συγκρινομένης τῆς ἀποδείξεως τοῦ ἐπιγιγνομένου μετὰ τῆς τοῦ ἀρχαίου, προτιμᾶται ἡ τῆς τοῦ ἐπιγιγνομένου».

«Π. χ. ὅταν ἐν τῷ κτήματί τινος ὑπάρχῃ ὑδραγωγεῖον ἄλλου καὶ ἀμφισβητῶσι περὶ τοῦ ὅτι τοῦτο εἶναι μεταγενέστερον ἢ ἀρχαῖον, τοῦ μὲν κυρίου τῆς οἰκίας διϊσχυριζομένου τὴν μεταγενεστέραν κατασκευὴν αὐτοῦ, καὶ ἀπαιτοῦντος τὴν ἄρσιν του, τοῦ δὲ κυρίου τοῦ ὑδραγωγείου τὴν ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων ὕπαρξιν αὐτοῦ, προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τοῦ κυρίου τῆς οἰκίας» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1769ον

«Ὅταν ὁ προτιμώμενος εἰς τὴν ἀπόδειξιν διάδικος ἀδυνατῇ νὰ φέρῃ ἀποδείξεις, ζητεῖται ἀπόδειξις ἀπὸ τοῦ μὴ προτιμωμένου· ἂν μὲν ἀποδείξῃ (τὸν ἰσχυρισμόν του) ἔχει καλῶς, ἐὰν δὲ δὲν δυνηθῇ νὰ ἀποδείξῃ αὐτόν, ἐπιβάλλεται αὐτῷ ὅρκος»(2).

ΑΡΘΡΟΝ 1770ον

«Ὅταν, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, ὁ προτιμώμενος εἰς τὴν ἀπόδειξιν διάδικος, ἀδυνατῇ νὰ ἀποδείξῃ (τὸν ἰσχυρισμόν του), ὁ δὲ μὴ προτιμώμενος φέρῃ ἀποδείξεις καὶ κατ' αὐτὰς ἐκδοθῇ ἀπόφασις, δὲν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ αἴτησις τοῦ προτιμωμένου, ἐὰν κατόπιν θελήσῃ νὰ ἀποδείξῃ τὸν ἰσχυρισμόν του».

---

(1) Διότι ἀποδεικνύεται τὸ ἐναντίον τοῦ προδήλου.

(2) Διότι ὁ ὅρκος ἀντικαθίστησι τὴν μαρτυρικὴν ἀπόδειξιν, καθόσον ἀδυνάτου οὔσης τῆς ἐκτελέσεως κυρίας πράξεως, ἐκτελεῖται κατ' ἀνάγκην ἡ ἀντικαθιστῶσα αὐτήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄

Περὶ τῶν προσώπων ὧν ὁ λόγος εἶναι πιστευτὸς καὶ περὶ τῆς ἐνισχύσεως τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως.

سوز کیك اولدیغك وحکمی حاله دائردر

(Σὸζ κηιὶν ὁλδουγουνὰ βὲ ταχκήμι χαλὰ δ·ακήρ δ·ιρ).

—◆—

ΑΡΘΡΟΝ 1771ον

«Ὅταν ὁ σύζυγος καὶ ἡ σύζυγος διαφωνῶσι περὶ τῶν πραγμάτων τῶν εὑρισκομένων ἐντὸς τῆς οἰκίας ἐν ᾗ κατοικοῦσι, παρατηροῦνται τὰ ἑξῆς»:

«Ἐὰν τὰ πράγματα εἶναι ἐξ ἐκείνων, ὧν ἡ χρῆσις ἁρμόζει μόνον εἰς τὸν σύζυγον, οἷα πυροβόλα καὶ ξῖφος, ἢ εἶναι ἐξ ἐκείνων, ὧν ἡ χρῆσις ἁρμόζει εἰς ἀμφοτέρους, οἷον σκεύη καὶ ἔπιπλα, προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τῆς συζύγου».

«Ὅταν δὲ ἀμφότεροι ἀδυνατῶσι νὰ ἀποδείξωσι τὸν ἰσχυρισμόν των, εἶναι πιστευτὸς ὁ λόγος τοῦ συζύγου πιστούμενος καὶ δι' ὅρκου».

«Δηλαδὴ ἐὰν (ὁ σύζυγος) ὀμόσῃ ὅτι τὰ πράγματα ἐκεῖνα δὲν ἀνήκουσιν εἰς τὴν σύζυγόν του, ἐπιδικάζονται ὡς ἀνήκοντα αὐτῷ».

«Ἀλλ' ἐπὶ πραγμάτων, ὧν ἡ χρῆσις ἁρμόζει μόνον εἰς γυναῖκα, οἷα τὰ (γυναικεῖα) ἐνδύματα καὶ κοσμήματα, προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τῆς συζύγου».

«Ὅταν δὲ ἀμφότεροι ἀδυνατῶσι νὰ ἀποδείξωσι τὸν ἰσχυρισμόν των, εἶναι πιστευτὸς ὁ λόγος τῆς συζύγου, πιστούμενος δι' ὅρκου».

«Ἀλλ' ἐὰν ὁ εἷς εἶναι κατασκευαστὴς ἢ πωλητὴς πραγμάτων, ὧν ἡ χρῆσις ἁρμόζει εἰς τὸν ἕτερον, ἐν πάσῃ περιπτώσει εἶναι πιστευτὸς ὁ λόγος αὐτοῦ πιστούμενος καὶ δι' ὅρκου».

«Π. χ. τὰ ἐνώτια εἶναι μὲν γυναικεῖον κόσμημα, ἀλλ' ὅταν ὁ σύζυγος εἶναι κοσμηματοπώλης, ὁ λόγος αὐτοῦ εἶναι μεθ' ὅρκου πιστευτός» (1).

---

(1) Ἀδιάφορον ἂν δὲν ὑφίσταται ὁ γάμος, ἀρκεῖ μόνον τὰ πράγματα νὰ εὑρίσκωνται ἐν τῇ οἰκίᾳ τῶν συζύγων. Ἐὰν ταῦτα εὑρίσκωνται

ΑΡΘΡΟΝ 1772ον

«Ἀποθνήσκοντος ἑνὸς τῶν συζύγων, οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ ἀντικαθιστῶσι τὸν κληρονομούμενον».

«Ἀλλ' ὅταν οἱ διάδικοι, ὡς ἀνωτέρω ἐρρήθη, ἀδυνατῶσι νὰ ἀποδείξωσι τὸν ἰσχυρισμόν των, προκειμένου περὶ πραγμάτων, ὧν ἡ χρῆσις ἁρμόζει εἰς ἀμφοτέρους, εἶναι πιστευτὸς μεθ' ὅρκου ὁ λόγος τοῦ ἐπιζῶντος».

«Ὅταν δὲ διὰ μιᾶς ἀποθάνωσι καὶ οἱ δύο, προκειμένου περὶ πραγμάτων, ὧν ἡ χρῆσις ἁρμόζει εἰς ἀμφοτέρους, εἶναι πιστευτὸς μεθ' ὅρκου ὁ λόγος τῶν κληρονόμων τοῦ συζύγου» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1773ον

«Ὅταν ὁ δωρητὴς θελήσῃ νὰ ἀνακαλέσῃ τὴν δωρεάν, ὁ δὲ δωρεοδόχος διϊσχυρισθῇ, ὅτι τὸ δωρηθὲν πρᾶγμα ἀπωλέσθη, εἶναι πιστευτὸς ἄνευ ὅρκου ὁ λόγος τοῦ δωρεοδόχου» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1774ον

«Ὁ ἔμπιστος (ἐμήν), ὁμνύων περὶ τοῦ ἀνευθύνου αὐτοῦ, πιστεύεται».

«Οἷον ὅταν ὁ παρακαταθέτης ἐγείρῃ ἀγωγὴν περὶ παρακα-

ἐκτὸς τῆς συζυγικῆς οἰκίας, ἡ τοιαύτη δίκη θεωρεῖται ὡς ὑφισταμένη μεταξὺ δύο ξένων. Προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις, δι' ἧς ἀποδεικνύεται τὸ ἐναντίον τοῦ προδήλου. Ἐπὶ πραγμάτων ὧν ἡ χρῆσις ἁρμόζει εἰς ἀμφοτέρους τοὺς συζύγους, προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τῆς συζύγου, διότι, ἐπειδὴ καὶ αὐταὶ αἱ σύζυγοι θεωροῦνται ὡς ὑπαγόμεναι εἰς τὴν κυριαρχίαν τοῦ ἀνδρός, τὰ τοιαῦτα πράγματα, οἷον τὰ ἔπιπλα, λογίζονται ἐπίσης ὡς εὑρισκόμενα ὑπὸ τὴν κατοχὴν τοῦ ἀνδρός, ἑπομένως προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τοῦ μὴ κατόχου.

(1) Ἐν τοῖς σχολίοις τοῦ προηγουμένου ἄρθρου ἐρρήθη, ὅτι ὁ σύζυγος θεωρεῖται ὡς κάτοχος τῶν πραγμάτων, ὧν ἡ χρῆσις ἁρμόζει εἰς ἀμφοτέρους τοὺς συζύγους, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ ἀποθανὼν δὲν δύναται νὰ κατέχῃ τι, διὰ τοῦτο θεωρεῖται ὡς κάτοχος ὁ ἐπιζῶν σύζυγος καὶ ἑπομένως οἱ κληρονόμοι ἀποδεικνύουσι τὸ ἐναντίον τοῦ προδήλου.

(2) Διότι ὁ δωρεοδόχος καθίσταται κύριος διὰ τῆς παραλαβῆς, ἑπομένως ὁ δωρητὴς ὀφείλει ν' ἀποδείξῃ τὴν ὕπαρξιν τοῦ πράγματος, ἣν ἀρνεῖται ὁ δωρεοδόχος.

ταθήκης, καὶ ὁ θεματοφύλαξ εἴπῃ, ὅτι ἀπέδωκεν αὐτήν, εἶναι πιστευτὸς μεθ' ὅρκου ὁ λόγος τοῦ θεματοφύλακος».

«Ἀλλ' ἐὰν πρὸς ἀπαλλαγήν του ἀπὸ τοῦ ὅρκου θελήσῃ νὰ φέρῃ ἀποδείξεις, ἀκούεται ἡ ἀπόδειξίς του (οἱ μάρτυρες)» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1775ον

«Ὁ λόγος τοῦ ἔχοντος διάφορα χρέη καὶ καταβάλλοντος ποσόν τι εἰς τὸν δανειστήν του, εἶναι πιστευτὸς ἀπέναντι οἱουδήποτε χρέους καὶ ἂν διϊσχυρισθῇ ὅτι ἐπλήρωσεν» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1776ον

«Ὅταν, ληξάσης τῆς προθεσμίας τῆς μισθώσεως, ὁ μισθωτής, λόγῳ ὅτι τὸ ὕδωρ διεκόπη κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μισθώσεως, θελήσῃ νὰ ἐκπέσῃ ἀνάλογον τῷ χρόνῳ ἐκείνῳ ἐνοίνιον, οὕτω δὲ ἀναφυῇ διαφωνία μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐκμισθωτοῦ καὶ δὲν ὑπάρχωσιν ἀποδείξεις (ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων), παρατηροῦνται τὰ ἑξῆς»:

«Ἐὰν ἡ διαφωνία αὐτῶν ἀφορᾷ εἰς τὴν διάρκειαν τοῦ χρόνου τῆς διακοπῆς (τοῦ ὕδατος), ἂν π. χ. ὁ μὲν μισθωτὴς διϊσχυρίζηται δέκα ἡμέρας, ὁ δὲ ἐκμισθωτὴς μόνον πέντε, εἶναι πιστευτὸς μεθ' ὅρκου ὁ λόγος τοῦ μισθωτοῦ».

«Ἐὰν δὲ ἡ διαφωνία των ἀφορᾷ εἰς αὐτὴν τὴν διακοπὴν τοῦ ὕδατος, δηλαδὴ ἂν ὁ ἐκμισθωτὴς ἀρνηθῇ ἐντελῶς τὴν διακοπὴν τοῦ ὕδατος, θεωρεῖται ὡς ἰσχυρὰ ἡ ἐνεστῶσα κατάστασις, δηλαδὴ ἀποφασίζεται κατ' αὐτήν».

«Οὕτως, ἐὰν τὸ ὕδωρ ἐξακολουθῇ νὰ ρέῃ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀγωγῆς καὶ τῆς δίκης, εἶναι πιστευτὸς μεθ' ὅρκου ὁ λόγος τοῦ ἐκμισθωτοῦ· ἐὰν δὲ εἶναι διακεκομμένον, εἶναι πιστευτὸς μεθ' ὅρκου ὁ λόγος τοῦ μισθωτοῦ».

---

(1) Ἐν πάσῃ περιπτώσει δὲν ἀπαλλάσσεται ὁ διάδικος ἐφ' οὗ ἐπιβάλλεται ὅρκος, ἀποδεικνύων διὰ μαρτύρων τὸ θέμα, διότι ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁ ὅρκος ἐπιβάλλεται εἰς τὸν ἀρνούμενον, ἐνῷ ἡ μαρτυρικὴ ἀπόδειξις δὲν ἐπιβάλλεται ἐπὶ ἀρνητικῶν θεμάτων. Ἡ περίπτωσις τοῦ ἄρθρου τούτου εἶναι ἐξαίρεσις.

(Παράβ. Γαλ. Κωδ. ἄρθρ. 1924).

(2) Διότι οὗτος γινώσκει τὸν σκοπὸν καὶ τὸν λόγον, ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἐπλήρωσεν.

ΑΡΘΡΟΝ 1777ον

«Ὅταν ἀναφυῇ διαφωνία περὶ τοῦ ἂν τὸ ὑδραγωγετὸν τὸ διερχόμενον διὰ τῆς οἰκίας τινὸς εἶναι μεταγενέστερον ἢ ἀρχαῖον, τοῦ κυρίου τῆς οἰκίας διϊσχυριζομένου ὅτι μεταγενεστέρως κατεσκευάσθη καὶ αἰτοῦντος τὴν ἄρσιν αὐτοῦ, ἀμφότεροι δὲ οἱ διάδικοι στεροῦνται ἀποδείξεων, παρατηροῦνται τὰ ἑξῆς»:

«Ἐὰν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς δίκης τὸ ὕδωρ ρέῃ διὰ τοῦ ὑδραγωγείου ἐκείνου, ἢ εἶναι γνωστὸν ὅτι προηγουμένως ἔρρεε, διατηρεῖται ἐν ᾗ εὑρέθη καταστάσει· εἶναι δὲ πιστευτὸς μεθ' ὅρκου ὁ λόγος τοῦ κυρίου τοῦ ὑδραγωγείου, δηλαδὴ ἐπιβάλλεται ὅρκος αὐτῷ περὶ τοῦ ὅτι τὸ ὑδραγωγετὸν δὲν κατεσκευάσθη μεταγενεστέρως».

«Ἐὰν δὲ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς δίκης δὲν ρέῃ ὕδωρ, ἢ δὲν εἶναι γνωστὸν ὅτι προηγουμένως ἔρρεεν, εἶναι πιστευτὸς μεθ' ὅρκου ὁ λόγος τοῦ κυρίου τῆς οἰκίας».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Περὶ ἐπιβολῆς ὅρκου εἰς ἀμφοτέρους τοὺς διαδίκους.

تحالف دائر در

(Τεχαλουφὲ δ'αήρ δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1778ον

«Ὅταν ὁ πωλητὴς καὶ ἀγοραστὴς διαφωνῶσι περὶ τοῦ ποσοῦ, ἢ τοῦ ποιοῦ, ἢ τοῦ γένους τοῦ τιμήματος, ἢ τοῦ πωληθέντος πράγματος, ἢ καὶ τῶν δύο, ἡ ἀπόφασις ἐκδίδοται ὑπὲρ τοῦ ἀποδεικνύοντος τὸν ἰσχυρισμόν του».

«Ἐὰν δὲ ἀμφότεροι φέρωσιν ἀποδείξεις, ἡ ἀπόφασις ἐκδίδοται ὑπὲρ τοῦ ἀποδείξαντος τὸ πλέον».

«Ἐὰν δὲ ἀμφότεροι δὲν δυνηθῶσι νὰ φέρωσιν ἀποδείξεις, λέγεται αὐτοῖς: ἢ ὁ εἷς παραδέχεται τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἑτέρου, ἢ ἀκυροῦμεν τὴν ἀγοραπωλησίαν».

«Ἐὰν καὶ κατόπιν τούτου οὐδέτερος παραδεχθῇ τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἄλλου, ὁ δικαστὴς ἐπιβάλλει ὅρκον εἰς ἑκάτερον τούτων κατὰ τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἄλλου, ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ ἀγο-

ρκστοῦ. Ἐὰν δὲ ὁ εἷς ἀποποιηθῇ τὸν ὅρκον, ἀποδεικνύεται ἡ ἀγωγὴ τοῦ ἑτέρου. Ἐὰν ὀμόσωσιν ἀμφότεροι, ὁ δικαστὴς ἀκυρεῖ τὴν ἀγοραπωλησίαν ἐκείνην» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1779αν

«Ὅταν, πρὶν ἢ ὁ μισθωτὴς λάβῃ κατοχὴν τοῦ μισθωθέντος πράγματος, διαφωνήσῃ μετὰ τοῦ ἐκμισθωτοῦ περὶ τοῦ ποσοῦ τοῦ μισθώματος, δηλαδὴ ὅταν π. χ. ὁ μισθωτὴς διϊσχυρισθῇ ὅτι τὸ μίσθωμα συνίσταται εἰς δέκα χρυσᾶ νομίσματα, ὁ δὲ ἐκμισθωτὴς εἰς δέκα πέντε, γίνεται παραδεκτὴ ἡ ἀπόδειξις ἐκείνου, ὅστις ἐκ τῶν δύο φέρει τοιαύτην».

«Ἐὰν ἀμφότεροι φέρωσιν ἀποδείξεις διὰ μιᾶς, ἡ ἀπόφασις ἐκδίδοται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀποδείξεων τοῦ ἐκμισθωτοῦ».

«Ἐὰν ἀμφότεροι ἀδυνατῶσι νὰ ἀποδείξωσι (τὸν ἰσχυρισμόν των), ἐπιβάλλεται ὅρκος εἰς ἀμφοτέρους, ἐξ ὧν πρῶτος ὀμνύει ὁ μισθωτής».

«Ὁ ἀποποιούμενος τὸν ὅρκον καταδικάζεται δυνάμει τῆς ἀποποιήσεώς του».

«Ἐὰν δὲ ἀμφότεροι ὀμόσωσιν, ὁ δικαστὴς ἀκυροῖ τὸ συνάλλαγμα τῆς μισθώσεως».

«Ὅταν διαφωνήσωσι περὶ τοῦ χρόνου ἢ τῆς ἀποστάσεως, ἐπίσης τὸ αὐτὸ ἐφαρμόζεται. Ἀλλ' ἐὰν ἀμφότεροι φέρωσιν ἀποδείξεις, ἡ ἀπόφασις ἐκδίδοται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀποδεί-

---

(1) Μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἀποδείξεων ἡ ἀγωγὴ θεωρεῖται ὡς ἀληθής, ὁ δὲ ἰσχυρισμὸς τοῦ ἀρνουμένου ἀπορρίπτεται ὡς ἁπλοῦς λόγος. Προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τοῦ διϊσχυριζομένου τὸ πλέον, διότι οὗτος θεωρεῖται ὡς μὴ κάτοχος αὐτοῦ. Ἐπιβάλλεται κατὰ πρῶτον ὁ ὅρκος εἰς τὸν ἀγοραστήν, διότι κατ' ἀρχὴν ὁ ὅρκος ἐπιβάλλεται, ὡς πλειστάκις ἐρρήθη, εἰς τὸν ἀρνούμενον· ἐπὶ τοῦ προκειμένου, καίτοι ἀμφότεροι ἀρνοῦνται, ἐν τούτοις σχετικῶς πρὸς τὴν τοῦ πωλητοῦ ἡ ἄρνησις τοῦ ἀγοραστοῦ εἶναι ἰσχυροτέρα, καθόσον ἀπολαύει τῶν ὠφελειῶν διὰ τῆς κυριότητος τοῦ πράγματος. Ὁ δικαστὴς ἀκυροῖ τὴν πώλησιν, ἐὰν ἀμφότεροι ὁρκισθῶσι, διότι ἡ ὁρκοδοσία αὐτῶν καθίστησι πλημμελῆ τὴν πώλησιν, τουτέστιν οὕτω ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ πώλησις συνήφθη ἀντὶ ἀγνώστου ποσοῦ.

ξεων τοῦ μισθωτοῦ· προκειμένου δὲ περὶ ἐπιβολῆς ὅρκου εἰς ἀμφοτέρους, ἄρχεται ὀμνύων ὁ ἐκμισθωτής» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1780ον

«Ἐὰν μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ χρόνου τῆς μισθώσεως διαφωνήσωσιν ὁ ἐκμισθωτὴς καὶ μισθωτής, ὡς ἐρρήθη ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἄρθρῳ, δὲν ἐπιβάλλεται εἰς ἀμφοτέρους ὅρκος, ἀλλ' εἶναι πιστευτὸς μεθ' ὅρκου ὁ λόγος τοῦ μισθωτοῦ».

ΑΡΘΡΟΝ 1781ον

«Ἐὰν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ χρόνου τῆς μισθώσεως διαφωνήσωσιν ὁ ἐκμισθωτὴς καὶ μισθωτὴς περὶ τοῦ ποσοῦ τοῦ μισθώματος, δὲν ἐπιβάλλεται ὅρκος εἰς ἀμφοτέρους, ἀλλ' ἀκυροῦται τὸ συνάλλαγμα τῆς μισθώσεως διὰ τὸν ὑπολειπόμενον χρόνον, διὰ δὲ τὸ μίσθωμα τὸ ἀναλογοῦν εἰς τὸν παρελθόντα χρόνον, εἶναι πιστευτὸς ὁ λόγος τοῦ μισθωτοῦ» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1782ον

«Ἐάν, ἀφοῦ τὸ πωληθὲν πρᾶγμα ἀπολεσθῇ ἐν ταῖς χερσὶ τοῦ ἀγοραστοῦ, ἢ ἀναφανῇ ἐλάττωμα κωλύον τὴν ἀπόδοσιν, διαφωνήσωσιν οἱ συμβληθέντες, δὲν ἐπιβάλλεται ὅρκος εἰς ἀμφοτέρους, ἀλλ' εἰς τὸν ἀγοραστήν» (3).

---

(1) Προτιμᾶται ἡ ἀπόδειξις τοῦ ἐκμισθωτοῦ, διότι ἰσχυρίζεται τὸ πλέον, ἀκυροῦται δὲ ἡ μίσθωσις, ἂν ἀμφότεροι οἱ διάδικοι ὀμόσωσι, διότι διὰ τοῦ ὅρκου αὐτῶν ἀποδεικνύεται, ὅτι ἡ μίσθωσις εἶναι πλημμελής. Ἡ διένεξις ἡ ἀφορῶσα εἰς τὸν χρόνον καὶ τὴν ἀπόστασιν δὲν εἶναι παρεμφερὴς πρὸς τὴν περὶ τοῦ ποσοῦ τοῦ μισθώματος, ἐν αὐτῇ ἀποφασίζεται κατὰ τὴν ἀπόδειξιν τοῦ μισθωτοῦ, καθόσον διϊσχυρίζεται τὸ πλέον.

(2) Ἀκούεται ὁ λόγος τοῦ μισθωτοῦ ὡς πρὸς τὸ μερίδιον τῆς παρελθούσης προθεσμίας, διότι ὁ ἐκμισθωτὴς διϊσχυρίζεται τὸ πλέον.

(3) Κατ' ἀρχήν, κατὰ κανόνα καὶ κατ' ἀναλογίαν ἡ ὁρκοδοσία ἀμφοτέρων τῶν διαδίκων γωρεῖ ἐπὶ τῆς πρὸ τῆς παραδόσεως ἐποχῆς, ἡ μετὰ τὴν παράδοσιν ὁρκοδοσία ἀμφοτέρων ἐπετράπη παρὰ τὴν ἀνάλογον ἐφαρμογὴν ἐξαιρετικῶς (ἰστιχσάνεν)· ἀλλὰ μετὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ μισθωθέντος πράγματος ἢ μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἐλαττώματος δὲν ἐπιτρέπεται, διότι κατὰ τὸ ἄρθρον 15 τὸ παρὰ τὴν ἀνάλογον ἐφαρμογὴν καθιερωθὲν δὲν δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς γνώμων.

ΑΡΘΡΟΝ 1783ον

«Ἐν τῇ ἀγωγῇ περὶ προθεσμίας, δηλαδὴ ἂν τὸ συνάλλαγμα εἶναι ἐμπρόθεσμον ἢ οὐχί, τῇ ἐπιλογῇ ἐξ ὅρου καὶ τῇ πληρωμῇ τοῦ ὅλου ἢ μέρους τοῦ τιμήματος, δὲν ἐπιβάλλεται ὅρκος εἰς ἀμφοτέρους τοὺς διαδίκους, ἀλλ' εἰς τὸν ἀρνούμενον καὶ ἐν ταῖς τρισὶ ταύταις περιπτώσεσιν» (1).

---

(1) Ἀλλ' ἐν ᾗ περιπτώσει ὁ μὲν πωλητὴς διϊσχυρίζεται, ὅτι παρῆλθεν ἡ προθεσμία καὶ ὁ ἀγοραστὴς ὅτι διαρκεῖ εἰσέτι, πιστεύεται ὁ λόγος τοῦ ἀγοραστοῦ, διότι ἀρνεῖται τὴν ἄμεσον πληρωμὴν τοῦ τιμήματος, ἐνῷ ὁ πωλητὴς ἀπαιτεῖ τὴν ἄμεσον πληρωμήν.

Χρονολογία Αὐτοκρατορικοῦ Διατάγματος:

26 Σ'ὰπ'ὰν 1293.

Ἀχμὲτ Δ'ζεβδ'ὲτ, ὑπουργὸς τῆς Παιδείας.
Ἐσσεὴδ' Χαλήλ, φύλαξ τῶν ρητρῶν.
Σεὴφ-οὔδ' Δ'ήν, μέλος τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους.
Ἐσσεὴδ' Ἀχμὲτ Χουλουσῆ, πρόεδρος τοῦ Ἱερονομικοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν Ἱεροδικαστῶν ἐπιτροπῆς.
Ἐσσεὴδ' Ἀχμὲτ Χιλμῆ, ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἀκυρωτικοῦ.
Ἀχμὲτ Χαλίδ, κριτὴς Κωνσταντινουπόλεως.
Ὀμὲρ Χιλμῆ, σύμβουλος τοῦ ἐλεγκτοῦ τῶν ἐδαφίων.
Ἀπδ'-οὔς Σεττάρ, βοηθὸς τοῦ ἀναθεωρητοῦ τῶν Ἱερον. ἀποφάσεων.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΙΕ' ΒΙΒΛΙΟΥ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ. Περί τινων νομικῶν ὅρων. Ἀρ. 1676—1683 Σελ. 861—863

Τίτλος Α'. Περὶ μαρτυρίας.

Κεφάλαιον Α'. Περὶ ὁρισμοῦ τῆς μαρτυρίας καὶ ἀριθμοῦ (τῶν μαρτύρων). Ἄρθρ. 1684—1686 » 864—866

Κεφάλαιον Β'. Περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν κατατίθεται ἡ μαρτυρία. Ἄρθρ. 1687—1695 » 866—871

Κεφάλαιον Γ'. Περὶ τῶν οὐσιωδῶν ὅρων τῆς μαρτυρίας. Ἄρθρ. 1696—1705 » 871—875

Κεφάλαιον Δ'. Περὶ συμφωνίας τῆς μαρτυρίας πρὸς τὴν ἀγωγήν. Ἄρθ. 1706—1711 » 876—880

Κεφάλαιον Ε'. Περὶ διαφωνίας τῶν μαρτύρων. Ἄρθρ. 1712—1715 » 881—882

Κεφάλαιον ΣΤ'. Περὶ ἐλέγχου τῶν μαρτύρων. Ἄρθρ. 1716—1726 » 883—887

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Περὶ ὁρκοδοσίας τῶν μαρτύρων. Ἀρ. 1727 » 887

Κεφάλαιον Ζ'. Περὶ ἀνακλήσεως τῆς μαρτυρίας τῶν μαρτύρων. Ἀρθ. 1728—1731 » 888—889

Κεφάλαιον Η'. Περὶ κοινῆς φήμης. Ἄρθρ. 1732—1735 » 889—890

Τίτλος Β'. Περὶ ἐγγράφων ἀποδείξεων καὶ τελείου τεκμηρίου.

Κεφάλαιον Α'. Περὶ ἐγγράφων ἀποδείξεων. Ἀρ 1736—1739 » 890—891

Κεφάλαιον Β'. Περὶ τελείου τεκμηρίου. Ἀρ. 1740—1741 » 891—892

Τίτλος Γ'. Περὶ ἐπαγωγῆς ὅρκου. Ἀρ. 1742—1752 » 893—897

ΠΡΟΣΘΗΚΗ. Ἄρθρ. 1653 » 897

Τίτλος Δ'. Περὶ προτιμήσεως ἀποδείξεων καὶ ἐπιβολῆς ὅρκου εἰς ἀμφοτέρους τοὺς διαδίκους.

Κεφάλαιον Α'. Περὶ διαφορᾶς διακατοχῆς. Ἀρ. 1754—1756 » 898—899

Κεφάλαιον Β'. Περὶ προτιμήσεως ἀποδείξεων. Ἄρθρ. 1757—1770 » 899—910

Κεφάλαιον Γ'. Περὶ τῶν προσώπων ὧν ὁ λόγος πιστευτὸς καὶ περὶ τῆς ἐνισχύσεως τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως. Ἄρθρ. 1771—1777 » 911—914

Κεφάλαιον Δ'. Περὶ ἐπιβολῆς ὅρκου εἰς ἀμφοτέρους τοὺς διαδίκους. Ἄρθρ. 1778—1783 » 914—917

ΑΣΤΥΚΟΣ ΚΩΔΗΞ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΙΣΤ'

كتاب القضا

ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗ ΚΥΡΩΣΙΣ
ΕΚΤΕΛΕΣΘΗΤΩ ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΙΣΤ'.

ΠΕΡΙ

ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ

ΔΙΑΙΡΟΥΜΕΝΟΝ

εἰς ἕνα πρόλογον καὶ τέσσαρας τίτλους.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Περί τινων νομικῶν ὅρων.

بعض اصطلاحات فقهية يالندر

(Πάζι ἰστιλαχάτι φικχηγὲ π·εγιανιντά δ·ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1784ον

«قضاء (καζά), σημαίνει καὶ ψῆφον, ἀπόφασιν, (حكم χούκουμ) καὶ τὸ ἀξίωμα, τὴν ἐξουσίαν τοῦ δικαστοῦ, (حاكمليك χακιμλίκ)» (1).

---

(1) Ἡ δικαστικὴ ἐξουσία ἐνομιμοποιήθη διὰ τῆς Ἱερᾶς Βίβλου, τῶν ῥητρῶν τοῦ Προφήτου καὶ τῆς ὁμοφώνου ἑρμηνείας. Ἄνευ τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας ἀδύνατος ἀποβαίνει ἡ κοινωνικὴ τάξις. Οὐδεμία ἀνάγκη τῆς τοιαύτης ἐξουσίας θὰ ὑφίστατο, ἂν ἕκαστος εἶχε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ δικαίου του, ἥτις παραμορφοῦται διὰ τῆς ἰδιοτελείας καὶ ἀπληστίας τῶν ἀνθρώπων. Ἄνευ δικαστικῆς ἐξουσίας ὑπερισχύει τὸ δίκαιον τοῦ ἰσχυροτέρου. Ἡ δικαστικὴ ἐξουσία ἀνήκει εἰς τὸν Ἀνώτατον Ἄρχοντα, Ὅστις ἀναθέτει τὴν ἄσκησιν αὐτῆς εἰς εἰδικοὺς ὑπαλλήλους

ΑΡΘΡΟΝ 1785ον

«حاكم (χακήμ), δικαστής, εἶναι τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον διορίζεται ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου, ἵνα δικάζῃ, συμφώνως ταῖς ἱερονομικαῖς διατάξεσι, τὰς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ὑφισταμένας ἀγωγὰς καὶ διενέξεις».

ἔχοντας τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα. Ἐν τοῖς ἱερονομικοῖς δικαστηρίοις ἡ ἐξουσία αὕτη ἀνατίθεται εἰς ἓν μόνον πρόσωπον ἀνῆκον εἰς τὴν τάξιν τῶν Ἱεροδικαστῶν (نواب νουβάπ'). Ἐν τοῖς λοιποῖς δικαστηρίοις ἡ ἄσκησις αὐτῆς ἀπαιτεῖ κατὰ τὸν νόμον τὴν σύμπραξιν πολλῶν προσώπων. Τινῶν ἐξ αὐτῶν ἡ σύμπραξις εἶναι ἀναγκαία καὶ εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ δικαστηρίου ἀνήκουσα, ἄλλων δὲ ἁπλῶς τυχαία καὶ ἐπικουρική, ἑπομένως ὑπάρχουσιν οὐσιώδη καὶ ἐπουσιώδη δικαστικὰ πρόσωπα. Ὅθεν δικαστὴς κυρίως λέγεται ὁ δυνάμενος μόνος ἢ μετ' ἄλλων νὰ ἐξασκῇ δικαστικὴν ἐξουσίαν, νὰ δικάζῃ δηλονότι ὑποχρεωτικῶς καὶ ὡς δημοσία ἀρχὴ τὰς ὑποβαλλομένας αὐτῷ διαφοράς. Διὰ τὸ σπουδαῖον καὶ σεμνὸν τοῦ ἀξιώματος ὁ δικαστὴς ἀπαιτεῖται νὰ ᾖ κάτοχος νομικῆς παιδείας καὶ νὰ ἔχῃ τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου διαγραφόμενα προσόντα. Καὶ παρὰ τοῖς Ρωμαίοις ὁ δικαστὴς ὤφειλε νὰ ἔχῃ θεωρητικὰς καὶ πρακτικὰς γνώσεις τοῦ δικαίου: «Οὐδὲ γὰρ ᾠήθημεν χρῆναι ἔχειν δικαστῶν τινας ὀνόματα, μάλιστα μὲν νόμῳ ἀνεπιστήμονας, ἔπειτα δὲ οὐδὲ πραγμάτων εὐτυχοῦντας πεῖραν».

Διὰ νὰ καταρτισθῇ ἀπόφασις ἀπαιτοῦνται τὰ ἑξῆς ἓξ στοιχεῖα: 1ον δικαστής, 2ον ὁ ὑπὲρ οὗ ἡ ἀπόφασις, 3ον ὁ καθ' οὗ αὕτη, 4ον δικασθησόμενον ἀντικείμενον, 5ον ἀπόφασις καὶ 6ον μέσα καταδίκης (ἀποδείξεις, ὁμολογία καὶ ἀποποίησις ὅρκου) (1ον حاكم χακίμ, 2ον محكوم له μαχκούμουν λέχ, 3ον محكوم عليه μαχκούμουν ἀλέηχ, 4ον محكوم به μαχκούμουν π'ίχ, 5ον حكم χούκουμ καὶ 6ον طريق ταρὶκ (τουτέστι بينه π'εηνέ, اقرار ἰκρὰρ ἢ نكول νουκζούλ). Κατὰ τὰς πηγὰς ἀπαιτοῦνται ἐννέα προσόντα διὰ τὸν δικαστήν: 1ον بلوغ π'ουλούγ ἐνηλικιότης, 2ον اسلام ἰσλὰμ ἰσλαμισμός, 3ον عقل ἄκλ ἐχεφροσύνη, 4ον منطق μαντὶχ λογική, 5ον توليه τεβλιγὲ διορισμός, 6ον حريت χουρριγὲτ ἐλευθερία, 7ον سمع σεμ' ἀκοή, 8ον ابصار π'σὰρ ὅρασις (ὀφθαλμοί) καὶ 9ον فقدان حدالقذف φικτάνι χὰδ'δ'ουλ κὰζφ ἔλλειψις ποινῆς.

ΑΡΘΡΟΝ 1786ον

«حكم (χούκουμ), ἀπόφασις εἶναι ἡ ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ λύσις καὶ τομὴ τῆς διενέξεως».

«Εἶναι δὲ δύο εἰδῶν».

«Πρῶτον εἶδος εἶναι τὸ νὰ ἐπιβάλλῃ ὁ δικαστὴς εἰς τὸν καταδικαζόμενον τὸ ἐπιδικαζόμενον διὰ λόγων, οἷον ἀπεφάσισα, δὸς τὸ αἰτούμενον πρᾶγμα. Τοῦτο ὀνομάζεται قضاء الزام καὶ قضاء اسقاطى (καζάϊ ἰλζὰμ καὶ καζάϊ ἰστιχκάκ), καταδικαστικὴ ἀπόφασις ἢ καταψήφισις».

«Δεύτερον εἶδος εἶναι τὸ νὰ κωλύσῃ ὁ δικαστὴς τὸν ἐνάγοντα ἀπὸ τῆς διενέξεως διὰ λόγων, οἷον δὲν ἔχεις δίκαιον, σοὶ ἀπαγορεύω τὴν διένεξιν. Τοῦτο ὀνομάζεται قضاء ترك (καζάϊ τὲρκ) ἀπόφασις ἀπολυτική».

ΑΡΘΡΟΝ 1787ον

«محكوم به (μαχκιούμουν π·ίχ), ἐπιδικασθέν, εἶναι τὸ πρᾶγμα ὅπερ ἐπιβάλλει ὁ δικαστὴς τῷ ἡττωμένῳ διαδίκῳ καὶ τὸ ὁποῖον ἐν μὲν τῇ καταδικαστικῇ ἀποφάσει εἶναι ἡ ἐπιτέλεσις τοῦ δικαιώματος τοῦ ἐνάγοντος, ἐν δὲ τῇ ἀπολυτικῇ ἡ ὑπὸ τοῦ ἐνάγοντος ἐγκατάλειψις τῆς διενέξεως».

ΑΡΘΡΟΝ 1788ον

«محكوم عليه (μαχκιούμουν ἀλέηχ), ὁ καταδικασθείς, ἡττηθείς, εἶναι ἐκεῖνος καθ' οὗ ἐκδίδεται ἡ ἀπόφασις».

ΑΡΘΡΟΝ 1789ον

«محكوم له (μαχκιούμουν λέχ), ὁ ὑπὲρ οὗ ἡ ἀπόφασις, ὁ νικήσας διάδικος, εἶναι ἐκεῖνος ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ἐξεδόθη ἡ ἀπόφασις».

ΑΡΘΡΟΝ 1790ον

«حكم (ταχκήμ), διαιτησία, συνίσταται εἰς τὸ νὰ καταστήσωσιν οἱ διάδικοι δικαστήν τινα τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν συναινέσει διὰ νὰ ἐκδικάσῃ τὴν διένεξιν καὶ ἀγωγήν των».

«Ὁ δικαστὴς ἐκεῖνος λέγεται حكم (χακὲμ) καὶ محكم (μουχακκέμ), διαιτητὴς καὶ αἱρετοκριτής».

ΑΡΘΡΟΝ 1791ον

«وكيل مسخر (βεκήλι μουσαχχάρ), δικαστικὸς πληρεξούσιος ἐξ ἐπαγγέλματος διοριζόμενος εἶναι ὁ ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ διοριζόμενος πληρεξούσιος τοῦ ἐναγομένου, τοῦ ὁποίου ἡ εἰς τὸ δικαστήριον προσαγωγὴ δὲν κατωρθώθη».

ΤΙΤΛΟΣ Α΄

Περὶ δικαστῶν.

(Περιέχει τέσσαρα κεφάλαια).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄

Περὶ τῶν προσόντων τοῦ δικαστοῦ.

حاكمك اوصافى بيانندر

(Χακιμὶν ἐβσαφὴ πεγιανιντά δὶρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1792ον

«Ὁ δικαστὴς δέον νὰ ᾖ σοφός, νοήμων, εὐθύς, ἔμπιστος, σοβαρὸς καὶ εὐσταθής» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1793ον

«Ὁ δικαστὴς δέον νὰ ᾖ γνώστης τῶν ἱερονομικῶν ζητημάτων καὶ τῆς δικονομίας καὶ ἱκανὸς νὰ δικάζῃ τὰς παρουσιαζομένας αὐτῷ δίκας συμφώνως πρὸς τοὺς νόμους».

ΑΡΘΡΟΝ 1794ον

«Ὁ δικαστὴς δέον νὰ ᾖ ἱκανὸς εἰς ἐντελῆ ἀντίληψιν».

«Ὅθεν δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐκπληροῖ καθήκοντα δικαστοῦ ἀνήλικος, νηπιάζων, τυφλὸς καὶ κωφὸς εἰς βαθμὸν τοῦ νὰ μὴ δύναται ν᾽ ἀκούῃ τὴν μεγάλην φωνὴν τῶν διαδίκων».

---

(1) Ὁ δικαστὴς ἀπαιτεῖται νὰ μὴ ᾖ μικρόνους, ἀμαθής, ψευδολόγος, σκληροκάρδιος, βίαιος καὶ ἐπίμονος. Ὁ δωροδοκούμενος δικαστὴς παύεται ἀμέσως καὶ τιμωρεῖται κατὰ τὰς εἰδικὰς διατάξεις τοῦ ποινικοῦ νόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

Περὶ τῶν ἠθῶν τοῦ δικαστοῦ.

حاكمك آدابى بيانندهدر

(Χακιμὶν ἀδ'απ'ὴ π'εγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1795ον

«Ὁ δικαστὴς πρέπει νὰ ἀποφεύγῃ ἐν τῷ δικαστηρίῳ πᾶσαν πρᾶξιν προσβάλλουσαν τὸ μεγαλεῖον τοῦ δικαστηρίου, οἷον τὰς λιψοδοσίας καὶ ἀστειϊσμούς».

ΑΡΘΡΟΝ 1796ον

«Ὁ δικαστὴς δὲν δέχεται δῶρα ἀπ' οὐδενὸς τῶν διαδίκωνν (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1797ον

«Ὁ δικαστὴς εἰς οὐδενὸς τῶν διαδίκων τὸ συμπόσιον μεταβαίνει» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1798ον

«Ὁ δικαστὴς δέον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς δίκης νὰ ἀποφεύγῃ πᾶσαν πρᾶξιν καὶ πᾶν κίνημα δυνάμενον νὰ ἐνοχοποιήσῃ αὐτόν, ἢ νὰ προκαλέσῃ ὑπονοίας κατ' αὐτοῦ, νὰ μὴ δέχηται εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ μόνον τὸν ἕνα τῶν διαδίκων, καὶ νὰ ἔχῃ ἰδιαιτέραν συνέντευξιν ἐν τῷ δικαστηρίῳ μετ' αὐτοῦ, ἢ νὰ νεύῃ εἰς αὐτὸν διὰ τῆς χειρός, ἢ τῶν ὀφθαλμῶν, ἢ τῆς κεφαλῆς, ἢ

---

(1) جه (χεδηγὲ) λέγεται τὸ δῶρον, ὅπερ λαμβάνει ὁ δικαστὴς ἄνευ ὅρου βοηθείας καὶ ὑπερασπίσεως τοῦ προσφέροντος αὐτό, ἐνῷ رشوت (ρισβὲτ) δωροδοκία λέγεται τὸ διδόμενον ὑπὸ τὸν ὅρον βοηθείας καὶ ὑπερασπίσεως. Ὁ δικαστὴς ὀφείλει νὰ ἐπιστρέφῃ τὰ εἰς αὐτὸν ἀποστελλόμενα δῶρα, ἀλλ' ἐν ᾗ περιπτώσει συμπεραίνει ὅτι ἡ ἐπιστροφὴ τοῦ δώρου θέλει προσβάλει τὸν ἀποστείλαντα αὐτό, στέλλει αὐτῷ τὸ ἀντίτιμον.

(2) Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐννοεῖ τὰ συμπόσια, ἅτινα γίνονται ἰδίᾳ διὰ τὸν δικαστήν, ἄνευ τῆς παρουσίας τοῦ ὁποίου τὸ συμπόσιον δὲν θὰ προσεφέρετο· ἑπομένως ὁ δικαστὴς δύναται νὰ μεταβῇ εἰς γενικὰ συμπόσια, οἷα τὰ διδόμενα εἰς τοὺς γάμους, τὰς περιτομὰς κτλ.

νὰ ὁμιλῇ μεθ' ἑνὸς τῶν διαδίκων κρυφίως, ἢ εἰς γλῶσσαν ἣν ἀγνοεῖ ὁ ἕτερος τῶν διαδίκων».

ΑΡΘΡΟΝ 1799ον

«Ὁ δικαστὴς ὀφείλει νὰ τηρῇ ἰσότητα καὶ δικαιοσύνην ἀπέναντι τῶν διαδίκων».

«Ὅθεν καὶ ἂν ὁ εἷς τῶν διαδίκων τυγχάνῃ ἐκ τῶν εὐγενῶν καὶ ὁ ἕτερος ἐκ τοῦ ὄχλου, ὀφείλει (ὁ δικαστὴς) κατὰ τὴν διαδικασίαν νὰ τηρῇ εἰς τὰς σχετικὰς περὶ τὴν διαδικασίαν πράξεις πλήρη ἰσότητα καὶ δικαιοσύνην, οἷον νὰ καθίζῃ ἀμφοτέρους τοὺς διαδίκους, νὰ ἀπευθύνῃ τὸ βλέμμα καὶ τὸν λόγον εἰς αὐτούς» (1).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'

Περὶ τῶν καθηκόντων τοῦ δικαστοῦ.

حاكمك وظايفى بيانندر

(Χακιμὶν βεζαηφὴ πεγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1800ον

«Ὁ δικαστὴς εἶναι ἐντολοδόχος τοῦ Σουλτάνου ἵνα δικάζῃ καὶ ἀποφασίζῃ» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1801ον

«Ἡ δικαστικὴ ἐξουσία (δικαιοδοσία) περιορίζεται διὰ τόπου καὶ χρόνου, καὶ διὰ τῆς ἐξαιρέσεως ὑποθέσεών τινων».

«Π. χ. ὁ δι' ἓν ἔτος διορισθεὶς δικαστὴς δικάζει μόνον ἐντὸς τοῦ ἔτους ἐκείνου· πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ ἔτους ἐκείνου ἢ μετὰ τὴν παρέλευσιν αὐτοῦ δὲν δύναται νὰ δικάζῃ. Ἐπίσης ὁ δικαστὴς ὁ διοριζόμενος ἐν ὡρισμένῃ ἐπαρχίᾳ δύναται νὰ δικάζῃ

(1) Ὁ δικαστὴς ὀφείλει ἐν φόβῳ Θεοῦ νὰ ἀποφαίνηται ἐπὶ τῶν δικῶν, ἀπηλλαγμένος πάσης ἐπηρείας φόβου, συμπαθείας καὶ ἀγάπης.

(2) Καίτοι ὁ δικαστὴς θεωρεῖται ἐντολοδόχος τοῦ Ἄρχοντος, ἐν τούτοις ὁ θάνατος τοῦ Ἄρχοντος δὲν συνεπάγεται τὴν παῦσιν τοῦ δικαστοῦ, διότι λογίζεται ἐντολοδόχος τοῦ ἠθικοῦ προσώπου τοῦ Ἄρχοντος,

εἰς ἅπαντα τὰ μέρη τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης, οὐχὶ ὅμως καὶ εἰς ἄλλην ἐπαρχίαν. Καὶ ὁ δικαστὴς ὁ διοριζόμενος νὰ δικάζῃ ἐν ὡρισμένῳ δικαστηρίῳ, δικάζει μόνον ἐν τῷ δικαστηρίῳ ἐκείνῳ, οὐχὶ δὲ καὶ ἐν ἄλλῳ τόπῳ».

«Ἐπίσης ἐκδιδομένου Σουλτανικοῦ διατάγματος ἵνα, ἕνεκα λόγων ὑπαγορευομένων ὑπὸ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος, μὴ ἀκουσθῇ ἡ περὶ ὑποθέσεώς τινος ἀγωγή, ὁ δικαστὴς δὲν δύναται νὰ ἀκούσῃ αὐτὴν καὶ ἀποφασίσῃ· ἐπίσης ἐὰν δικαστὴς δικαστηρίου τινὸς εἶναι ἐντεταλμένος νὰ δικάζῃ ὡρισμένας τινὰς ὑποθέσεις, καὶ εἶναι ἀπηγορευμένον αὐτῷ νὰ ἀκούῃ τὰς λοιπάς, δικάζει μόνον ἐκείνας, δι' ἃς ἔχει ἐντολήν, οὐχὶ δὲ καὶ τὰς λοιπάς. Ὡσαύτως ἐὰν ἐκδοθῇ Σουλτανικὸν διάταγμα ἵνα ἐφαρμόζηται ἡ γνώμη ἑρμηνευτοῦ τινος ἐπὶ ζητήματός τινος, καθὰ ἐπιεικεστέρα καὶ καταλληλοτέρα πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς, ὁ δικαστὴς δὲν δύναται ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἐκείνου νὰ ἐφαρμόσῃ ἐναντίαν γνώμην ἑτέρου ἑρμηνευτοῦ· ἐὰν δὲ πράξῃ τοῦτο, ἡ ἀπόφασίς του δὲν εἶναι ἐκτελεστή».

ΑΡΘΡΟΝ 1802ον

«Διοριζομένων δύο δικαστῶν ἵνα ἀκούσωσιν ὁμοῦ ἀγωγήν τινα καὶ ἀποφασίσωσι, δὲν δύναται ὁ εἷς μόνος ἐξ αὐτῶν ν' ἀκούσῃ τὴν ἀγωγὴν καὶ ἀποφασίσῃ· ἂν δὲ πράξῃ τοῦτο, ἡ ἀπόφασίς του δὲν εἶναι ἐκτελεστή. (Ἴδε ἄρθρ. 1495)».

ΑΡΘΡΟΝ 1803ον

«Ἐὰν ὁ μὲν εἷς τῶν διαδίκων ζητῇ νὰ δικασθῇ ἐνώπιον ἑνός, ὁ δὲ ἕτερος ἐνώπιον ἄλλου δικαστοῦ ἐν πόλει ἔνθα ὑπάρχουσι πολλοὶ δικασταί, οὕτω δὲ οἱ διάδικοι διαφωνήσωσι, προτιμᾶται ὁ δικαστής, ὃν ἐκλέγει ὁ ἐναγόμενος» (1).

---

(1) Ἡ δικαστικὴ ἐξουσία ἡ διδομένη εἰς τὸν δικαστήν, τουτέστιν ἡ δύναμις τοῦ ἀνακρίνειν, δικάζειν καὶ ἐκτελεῖν κυριαρχικῶς τὰς ἐκ τῆς παραβάσεως τῶν νόμων ἐγειρομένας διαφορὰς λέγεται *δικαιοδοσία* (jurisdictio). Ἡ δικαιοδοσία διαιρεῖται κατὰ τὰς διαφόρους αὐτῆς ἀναφορὰς α' εἰς *γενικὴν* ἢ *εἰδικὴν* ὡς ἐκ τῆς ἐκτάσεως αὐτῆς. Ἡ δικαιοδοσία, ἢ μᾶλλον ἡ ἁρμοδιότης τῶν δικαστηρίων, ὁρίζεται ὁτὲ μὲν ἁπλῶς κατὰ τὰ γεωγραφικὰ ὅρια, ὁτὲ δὲ κατ' ἀντικείμενα. Τοῦ πρώτου εἴδους ἔχουσι γενικὴν δικαιοδοσίαν, ἁρμόδια ὄντα νὰ δικάζωσι πάσας τὰς

ΑΡΘΡΟΝ 1804ον

«Ἐὰν μὲν παυθῇ ὁ δικαστής, ἀλλά, πρὶν ἢ φθάσῃ εἰς αὐτὸν ἡ εἴδησις τῆς παύσεώς του, δικάσῃ ἀγωγάς τινας ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ, ἐγκύρως δικάζει».

«Ἀλλ' ἡ μετὰ τὴν ἄφιξιν τῆς εἰδήσεως τῆς παύσεώς του ἐκδιδομένη ἀπόφασις δὲν εἶναι ἔγκυρος».

εἰς τὴν περιφέρειαν αὐτῶν ἀνηκούσας ἔριδας, τοῦ δευτέρου δὲ ἔχουσι εἰδικὴν εἴτ' ἐξαιρετικήν, περιοριζομένην εἰς τὰς ῥητῶς ὑποβληθείσας εἰς αὐτὰ διαφοράς. β' *Εἰς οἰκείαν ἢ δοτὴν* ὡς ἐκ τῆς γενέσεως. Ἡ δικαιοδοσία αὕτη ἀνήκει πρωτοτύπως εἰς τὸν Ἡγεμόνα τοῦ Κράτους. γ' *Εἰς ἀμφισβητουμένην ἢ ἐκουσίαν* ὡς ἐκ τῆς ἐνεργείας. Ἡ ἐνέργεια τῶν δικαστηρίων στρέφεται κυρίως εἰς τὴν λύσιν ἀμφισβητουμένων δικαίων, ἔσθ' ὅτε δὲ χρησιμεύει ἁπλῶς, ἵνα περιβάλῃ δημοσίαν κύρωσιν ἢ πίστιν εἰς ἀναμφισβητήτους πράξεις· καὶ ἡ μὲν μεταξὺ ὁμοφωνούντων ἀσκουμένη δικαιοδοσία καλεῖται *ἐκουσία*, ἡ δὲ ἐναντία *ἀμφισβητουμένη*.

Διὰ νὰ ἐξασκῆται ταχέως καὶ ὀρθῶς ἡ δικαστικὴ ἐξουσία, ἀπαιτεῖ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἐγκαθίδρυσιν πολλῶν δικαστηρίων. Εἰς πᾶσαν πολιτείαν ὑπάρχουσι πολλὰ δικαστήρια ἔχοντα ὡρισμένην ἕκαστον ἔκτασιν ἐνεργείας. Ἡ ἔκτασις αὕτη ὁρίζεται, ὡς ἐρρήθη, ὁτὲ μὲν ἐκ καθαρῶς γεωγραφικῶν ὁρίων, ὁτὲ δὲ καὶ ἐκ τοῦ εἴδους τῆς διαφορᾶς. Ἡ ἐντεῦθεν πηγάζουσα ἱκανότης τοῦ δικαστηρίου τοῦ νὰ ἐπιλαμβάνηται καὶ δικάζῃ ὡρισμένην διαφορὰν λέγεται *ἁρμοδιότης* صلاحيت (σαλαχγιὲτ) عائديت (ἀηδ·ηγέτ). Τῆς ἁρμοδιότητος ἀνάλογον εἶναι ἡ δωσιδικία (forum φόρος), ἤτοι ἡ εἰς τὸ ἁρμόδιον δικαστήριον ὑποταγὴ τοῦ διαδίκου. Ἡ ἁρμοδιότης παρέχει εἰς μὲν τὸ δικαστήριον τὴν ἐξουσίαν νὰ δικάζῃ, εἰς δὲ τοὺς διαφερομένους τὴν ὑποχρέωσιν νὰ δικασθῶσιν ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τούτου. Γενικὸς δὲ κανὼν διατυπούμενος διὰ τοῦ ἄρθρου τούτου καὶ τοῦ 18 ἄρθρου τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας εἶναι ὁ ἑξῆς: «*ἡ κατοικία τοῦ ἐναγομένου ὁρίζει τὴν ἁρμοδιότητα τοῦ δικαστηρίου*». Κατοικία δέ τινος λέγεται ὁ τόπος, ὁ ὁποῖος εἶναι τὸ κύριον καὶ μόνιμον κέντρον τῶν οἰκιακῶν καὶ κοινωνικῶν αὐτοῦ σχέσεων καὶ ἐνεργειῶν. Ὅθεν πρὸς θεμελίωσιν αὐτῆς ἀπαιτοῦνται δύο τινά, ποιά τις οἴκησις ἐν τῷ τόπῳ καὶ ποιά τις διάνοια τοῦ οἰκοῦντος, ἡ μὲν οἴκησις ὁπωσοῦν δέον νὰ διαφαίνῃ τελείαν ἐγκατοίκησιν, ἡ δὲ διάνοια πρόθεσιν σταθερᾶς καὶ μονίμου ἐγκατοικήσεως· ἐντεῦθεν συνάγεται ὅτι ἡ κατοικία α' ἀπαρτίζεται ἐκ τῆς συνυ-

ΑΡΘΡΟΝ 1805ον

«Ἐὰν ὁ δικαστὴς ἔχῃ τὴν ἄδειαν νὰ διορίζῃ καὶ παύῃ ἀντικαταστάτην του (ναήπ), δύναται νὰ διορίζῃ ἀντικαταστάτην αὐτοῦ καὶ νὰ παύῃ αὐτόν, ἄλλως δὲν δικαιοῦται νὰ πράξῃ τοῦτο· παυομένου ἢ ἀποθνήσκοντος αὐτοῦ, δὲν παύεται ὁ ἀντικαταστάτης του. (Ἴδε ἄρθρ. 1466)».

«Ὅθεν, ἀποθνήσκοντος τοῦ δικαστοῦ ἐπαρχίας τινός, δύναται ὁ ἀντικαταστάτης αὐτοῦ νὰ ἀκούῃ καὶ δικάζῃ τὰς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἐκείνῃ ἀναφυομένας δίκας, ἄχρις οὗ μεταβῇ ἐκεῖ ἄλλος δικαστής».

ΑΡΘΡΟΝ 1806ον

«Ὁ ἀντικαταστάτης δύναται νὰ ἀποφασίζῃ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν (μαρτυρικῶν) ἀποδείξεων, ἃς ἤκουσεν ὁ δικαστής, ὅστις ἐπίσης δύναται νὰ ἀποφασίζῃ δυνάμει τῶν ἀποδείξεων, ἃς ἤκουσεν ὁ ἀντικαταστάτης του».

«Οὕτως, ἐὰν ὁ δικαστὴς ἀκούσῃ τὰς ἐπί τινος ἀγωγῆς μαρτυρικὰς ἀποδείξεις, καὶ γνωστοποιήσῃ αὐτὰς εἰς τὸν ἀντικαταστάτην, οὗτος δύναται νὰ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς γνωστοποιήσεως ταύτης τοῦ δικαστοῦ, χωρὶς νὰ ἐπαναληφθῶσιν αἱ ἀποδείξεις. Καὶ ὁ ἀντικαταστάτης ὁ ἔχων τὴν ἄδειαν νὰ δικάζῃ, ἐὰν ἀκούσῃ μαρτυρικὰς ἀποδείξεις ἐπί τινος ὑποθέσεως, καὶ κοινοποιήσῃ αὐτὰς εἰς τὸν δικαστήν, οὗτος χωρὶς νὰ ἐπαναλάβῃ αὐτάς, δύναται νὰ ἀποφασίσῃ δυνάμει τῆς κοινοποιήσεως τοῦ ἀντικαταστάτου».

«Ἀλλ' ὁ δικαστὴς δὲν δύναται νὰ δικάσῃ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς κοινοποιήσεως τοῦ μὴ ἔχοντος τὴν ἄδειαν νὰ δικάσῃ, ἀλλ' ἐντεταλμένου νὰ ἀκούσῃ μαρτυρικὰς ἀποδείξεις μόνον πρὸς ἐξέτασιν καὶ διευκρίνισιν τῆς ὑποθέσεως· ὀφείλει ν' ἀκούσῃ αὐτοπροσώπως τὰς μαρτυρικὰς ἀποδείξεις».

ΑΡΘΡΟΝ 1807ον

«Ὁ δικαστὴς ἐπαρχίας τινὸς δύναται νὰ ἀκούσῃ τὴν ἀγω-

πάρξεως τῆς τε οἰκήσεως καὶ προθέσεως, β' εἶναι προαιρετικόν τι ἐκ τῆς θελήσεως τοῦ ἀνθρώπου ἐξαρτωμένη, γ' μία ἅμα καὶ ἁπλῆ, παύουσα διὰ τῆς ἀποκτήσεως νέας.

γὴν περὶ γαιῶν κειμένων ἐν ἄλλῃ ἐπαρχίᾳ· ἀλλ' ὡς ἐρρήθη ἐν τῷ περὶ ἀγωγῆς βιβλίῳ, ἀπαιτεῖται νὰ δηλωθῶσι νομίμως τὰ σύνορα αὐτῶν» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1808ον

«Ὁ ὑπὲρ οὗ ἡ ἀπόφασις δέον νὰ μὴ ᾖ ἐκ τῶν ἀνιόντων καὶ κατιόντων συγγενῶν τοῦ δικαστοῦ, οὔτε σύζυγος αὐτοῦ, οὔτε συνέταιρος αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἐπιδίκου πράγματος, οὔτε ἰδιαίτερος μισθωτός, οὔτε ἄνθρωπος διατρεφόμενος ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ».

«Ὅθεν ὁ δικαστὴς δὲν δύναται νὰ ἀκούῃ τὴν ἀγωγήν τινος ἐξ αὐτῶν καὶ νὰ ἀποφασίζῃ ὑπὲρ αὐτοῦ».

---

(1) Ἐκ τοῦ ἄρθρου τούτου συνδυαζομένου μετὰ τοῦ 18 ἄρθρου τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας ἐξάγεται ὅτι ἀπολύτως δὲν ὑφίσταται ἡ δωσιδικία τῆς τοποθεσίας τοῦ πράγματος (forum rei sitae). Αἱ δίκαι περὶ ἀκινήτων κτημάτων διεξάγονται, φρονοῦσι τινές, ὀρθότερον παρὰ τῷ δικαστηρίῳ ἐντὸς τῆς περιφερείας τοῦ ὁποίου κεῖνται τὰ ἀκίνητα. Διὰ τοῦτο δίδοται συνήθως ὡς πρὸς τὰ ἀκίνητα κτήματα ἁρμοδιότης εἰς τὸ δικαστήριον τοῦτο καὶ ἂν ὁ ἐναγόμενος κατοικῇ ἐκτὸς τῆς περιφερείας αὐτοῦ. Ἡ εἰδικὴ δὲ αὕτη ἁρμοδιότης ὑπάρχει ὁσάκις τὸ μὲν ἀντικείμενον τῆς δίκης εἶναι ἀκίνητον, ἡ δὲ εἰσαγομένη ἀγωγὴ *ἐμπράγματος* ἢ *μικτὴ* ἢ καὶ *προσωπικὴ* κατὰ παντὸς διακατόχου ἁρμόζουσα, ἢ *περὶ διακατοχῆς*, ἤτοι περὶ κτήσεως, διατηρήσεως καὶ ἀνακτήσεως τῶν νομῶν. *Προσωπικὴ* ἀγωγὴ λέγεται ἐκείνη, δι' ἧς ἐνάγεται πρόσωπον, ὅπερ προσωπικῶς συνεπείᾳ συμβάσεως ἢ πράξεώς τινος ἔχει ὑποχρεώσεις πρὸς τὸν ἐνάγοντα· ἡ ἀγωγὴ αὕτη εἶναι, οὕτως εἰπεῖν, ἀναπόσπαστος τοῦ προσώπου. *Ἐμπράγματος* ἀγωγὴ καλεῖται ἐκείνη, δι' ἧς ἀπαιτεῖται πρᾶγμά τι ἀδιαφόρως πρὸς τὸ πρόσωπον (jus in re), ἄρα εἶναι ἡ ἀγωγὴ ἡ ἐγειρομένη κατὰ τοῦ κατόχου τοῦ πράγματος, ὅπερ ἀξιοῖ τις ὡς ἴδιον, ἢ ἔχει δικαίωμά τι πραγματικόν, οἷον δουλείαν κτλ. *Μικτὴ* δὲ ἀγωγὴ λέγεται ἐκείνη, δι' ἧς δυνάμεθα νὰ ἐγείρωμεν κατὰ τοῦ αὐτοῦ προσώπου καὶ ὡς ὑποχρέου ἀπέναντι ἡμῶν καὶ ὡς κατόχου, καθόσον συγχρόνως ἀπαιτοῦμεν καὶ τὴν ἐκπλήρωσιν ὑποχρεώσεως καὶ τὴν ἀπόδοσιν πράγματος, π. χ. ἡ ἀγωγὴ περὶ διανομῆς ἐπικοίνου πράγματος, ἡ περὶ καθορισμοῦ συνόρων, ἡ περὶ ἀποδόσεως κληρονομίας ἡμῖν ἀνηκούσης καὶ ἡ περὶ διανομῆς κληρονομίας. (Ἴδε ἄρθρ. 59 Γαλ. Δικονομίας).

ΑΡΘΡΟΝ 1809ον

«Ὅταν δικαστὴς πόλεώς τινος, ἢ τὶς ἐκ τῶν ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἄρθρῳ ἀναφερομένων συγγενῶν καὶ σχετικῶν αὐτοῦ, ἔχῃ δίκην μετά τινος τῶν κατοίκων τῆς πόλεως ἐκείνης, δικάζεται ἐνώπιον ἄλλου δικαστοῦ, ἂν ὑπάρχῃ ἄλλος ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ».

«Ἐὰν δὲ δὲν ὑπάρχῃ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ ἄλλος δικαστής, δικάζονται ἐνώπιον τοῦ τῇ ἀμοιβαίᾳ τῶν διαδίκων συναινέσει διοριζομένου διαιτητοῦ, ἢ τοῦ ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ ἐκείνου διορισθέντος ἀντικαταστάτου, ἐὰν ὁ δικαστὴς ἔχῃ τὴν ἄδειαν νὰ διορίζῃ ἀντικαταστάτην, ἢ ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ ἑτέρας παρακειμένης ἐπαρχίας».

«Ἐν ᾗ δὲ περιπτώσει οἱ διάδικοι δὲν συμφωνῶσι περὶ οὐδενὸς τῶν τρόπων τούτων, ἐξαιτοῦνται νὰ διορισθῇ ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου εἰδικὸς δικαστὴς (μουβελλᾶ)».

ΑΡΘΡΟΝ 1810ον

«Ἐν τῇ ἐκδικάσει τῶν ἀγωγῶν ὁ δικαστὴς δέον νὰ τηρῇ τὸν κανόνα *ὁ ἀρχαιότερος προηγεῖται*».

«Ἀλλ' ὅταν παρατηρήσῃ ὅτι ἡ ἐπίσπευσις ἀγωγῆς τινος βραδύτερον εἰσαχθείσης, ὑπαγορεύεται ὑπὸ τῆς ἀνάγκης τῶν πραγμάτων καὶ τῆς φύσεως τῆς ὑποθέσεως, προτάσσει τὴν ἐκδίκασιν αὐτῆς» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1811ον

«Ἐπιτρέπεται ἐν ἀνάγκῃ ὁ δικαστὴς νὰ ζητήσῃ νομικὴν ῥήτραν ἀπ' ἄλλου» (2).

ΑΡΘΡΟΝ 1812ον

«Ὁ δικαστὴς δὲν ἐπιχειρεῖ νὰ ἀποφασίζῃ, ὅταν ἡ διάνοια αὐτοῦ διατελῇ τεταραγμένη ὑπὸ γεγονότος παρακωλύοντος τὴν ὀρθὴν κρίσιν καὶ σκέψιν αὐτοῦ, οἷον ὑπὸ λύπης, θλίψεως, πείνης καὶ ἐπηρείας νυσταγμοῦ».

---

(1) Τουτέστιν αἱ ἀγωγαὶ δικάζονται κατὰ λόγον τῆς προτεραιότητος αὐτῶν, χωρὶς νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν ἡ κοινωνικὴ θέσις τῶν διαδίκων. Ὁ κανὼν οὗτος λέγεται ἀραβιστὶ الأقدم فالأقدم (ἐλ-ἀκδεμ φελάκδεμ).

(2) Ὁ δικαστὴς δικαιοῦται ἐκτὸς τῆς γνωμοδοτήσεως τῶν μουφτίδων νὰ λαμβάνῃ καὶ τὴν γνώμην ἄλλων νομομαθῶν.

ΑΡΘΡΟΝ 1813ον

«Ὁ δικαστὴς δέον νὰ ἐκτελῇ τὰς δεούσας ἐξετάσεις ἐν ταῖς δίκαις καὶ νὰ μὴ παρατείνῃ τὰς ὑποθέσεις».

ΑΡΘΡΟΝ 1814ον

«Ὁ δικαστὴς ἔχει ἐν τῷ δικαστηρίῳ βιβλίον, ἐν τῷ ὁποίῳ προσέχει νὰ καταχωρῇ τὰς ἀποφάσεις, καὶ τὰ ἔγγραφα ἃ ἐκδίδει, εἰς τρόπον δυνάμενον νὰ προλάβῃ πάντα δόλον καὶ παραποίησιν καὶ νὰ φυλάττῃ αὐτό».

«Ὅταν δὲ παυθῇ, παραδίδει εἰς τὸν διάδοχόν του δικαστὴν τὸ βιβλίον τοῦτο αὐτοπροσώπως ἢ διὰ τοῦ ἐμπίστου αὐτοῦ».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄

Περὶ τοῦ τρόπου τῆς διαδικασίας.

صورت محاكمه دائردر

(Σουρέτι μουχακεμεγὲ δ᾽αήρ δ᾽ιρ)

ΑΡΘΡΟΝ 1815ον

«Ὁ δικαστὴς δικάζει δημοσίᾳ».

«Ἀλλὰ πρὸ τῆς ἀποφάσεως δὲν ἀποκαλύπτει τίνι τρόπῳ θ᾽ ἀποφασίσῃ».

ΑΡΘΡΟΝ 1816ον

«Ὅταν οἱ διάδικοι προσέλθωσιν ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ πρὸς ἐκδίκασιν, ὁ δικαστὴς κατὰ πρῶτον προσκαλεῖ τὸν ἐνάγοντα νὰ ἐκθέσῃ τὴν ἀγωγήν του· ἐὰν δὲ προηγουμένως ἡ ἀγωγὴ αὐτοῦ κατεχωρήθη ἐγγράφως ἐν πρακτικῷ, διατάσσει τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ, οὗτινος τὸ περιεχόμενον προσκαλεῖται νὰ ἐπικυρώσῃ ὁ ἐνάγων, καὶ δεύτερον ἐρωτᾷ τὸν ἐναγόμενον οὕτω: ὁ ἐνάγων τοιαύτην ἀγωγὴν ἐγείρει κατὰ σοῦ, σὺ τί λέγεις;»

ΑΡΘΡΟΝ 1817ον

«Ἐὰν ὁ ἐναγόμενος ὁμολογήσῃ, ὁ δικαστὴς καταδικάζει αὐτὸν δυνάμει τῆς ὁμολογίας του».

«Ἐὰν δὲ ἀρνηθῇ (τὴν ἀγωγήν), ὁ δικαστὴς ζητεῖ ἀποδείξεις ἀπὸ τοῦ ἐνάγοντος».

ΑΡΘΡΟΝ 1818ον

«Ὅταν ὁ ἐνάγων ἀποδείξῃ τὴν ἀγωγήν, ὁ δικαστὴς ἀποφασίζει κατὰ τὰς ἀποδείξεις».

«Ὅταν δὲ δὲν ἀποδείξῃ αὐτήν, μένει αὐτῷ τὸ δικαίωμα τῆς ἐπαγωγῆς ὅρκου· ἂν ζητήσῃ αὐτόν, ὁ δικαστὴς τῇ αἰτήσει αὐτοῦ ἐπιβάλλει ὅρκον εἰς τὸν ἐναγόμενον».

ΑΡΘΡΟΝ 1819ον

«Ἐὰν ὁ ἐναγόμενος ὀμόσῃ, ἢ ὁ ἐνάγων δὲν ἐπαγάγῃ αὐτῷ ὅρκον, ὁ δικαστὴς ἐμποδίζει τὴν διένεξιν».

ΑΡΘΡΟΝ 1820ον

«Ἐὰν ὁ ἐναγόμενος ἀποποιηθῇ τὸν ὅρκον, ὁ δικαστὴς ἀποφασίζει ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀποποιήσεώς του· ἐὰν δὲ ἀφοῦ μετὰ τὴν ἀποποίησίν του εἴπῃ, ὅτι λαμβάνει τὸν ὅρκον, δὲν λαμβάνεται πλέον ὑπ' ὄψιν ἡ αἴτησίς του αὕτη».

ΑΡΘΡΟΝ 1821ον

«Ἐπιτρέπεται ἡ ἔκδοσις ἀποφάσεως ἄνευ μαρτυρικῆς ἀποδείξεως, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ περιεχομένου ἀποφάσεως καὶ ἐγγράφου ἐκδοθέντος ὑπὸ δικαστοῦ, ἀπηλλαγμένων πάσης ὑπονοίας, διαστροφῆς καὶ παραποιήσεως, καὶ συντεταγμένων συμφώνως πρὸς τὰς διατυπώσεις (οὐσούλ)».

ΑΡΘΡΟΝ 1822ον

«Ἐὰν ὁ ἐναγόμενος, ἐρωτώμενος κατὰ τὰ ἀνωτέρω, δὲν ἀποκρίνηται ἀποφατικῶς ἢ καταφατικῶς, (ναὶ ἢ ὄχι), καὶ ἐπιμένῃ σιωπῶν, ἡ σιωπή του θεωρεῖται ὡς ἄρνησις».

«Ἐπίσης ἐὰν ἀπαντήσῃ ὅτι οὔτε ὁμολογεῖ, οὔτε ἀρνεῖται, καὶ ἡ ἀπάντησίς του αὕτη θεωρεῖται ὡς ἄρνησις. Καὶ ἐν ἀμφοτέραις ταῖς περιπτώσεσι ζητεῖται, ὡς ἀνωτέρω, ἀπὸ τοῦ ἐνάγοντος ἀπόδειξις».

ΑΡΘΡΟΝ 1823ον

«Ὅταν ὁ ἐναγόμενος, ἀντὶ νὰ ὁμολογήσῃ ἢ ἀρνηθῇ, ἀντιτάξῃ ἔνστασιν ἀντικρούουσαν τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἐνάγοντος, ἐνεργεῖται συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τὰς ἀναφερομένας ἐν τοῖς βιβλίοις περὶ ἀγωγῆς καὶ ἀποδείξεων».

ΑΡΘΡΟΝ 1824ον

«Ἐνόσῳ ὁ εἷς τῶν διαδίκων δὲν περατώσῃ τὸν λόγον, ὁ ἕτερος δὲν δύναται νὰ ὁμιλήσῃ· ἂν πράξῃ τοῦτο, ὁ δικαστὴς τὸν ἐμποδίζει».

ΑΡΘΡΟΝ 1825ον

«Ἐν τῷ δικαστηρίῳ εὑρίσκεται διερμηνεὺς ἀξιόπιστος, ἵνα διερμηνεύῃ τοὺς λόγους τῶν μὴ γινωσκόντων τὴν γλῶσσαν διαδίκων».

ΑΡΘΡΟΝ 1826ον

«Ἐν τῇ δίκῃ τῇ ὑφισταμένῃ μεταξὺ συγγενῶν, ἢ ἐκείνῃ ἐν ᾗ ἐλπίζεται ὅτι οἱ διάδικοι ἐπιθυμοῦσι νὰ συμβιβασθῶσιν, ὁ δικαστὴς ἅπαξ ἢ καὶ δὶς συνίστησι τοῖς διαδίκοις συμβιβασμόν· ἂν συγκατατεθῶσι, συμβιβάζει αὐτοὺς συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τὰς διαγραφομένας ἐν τῷ περὶ συμβιβασμοῦ βιβλίῳ, εἰ δὲ μὴ ἀποπερατοῖ τὴν διαδικασίαν».

ΑΡΘΡΟΝ 1827ον

«Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς διαδικασίας ὁ δικαστὴς ἀποφασίζει τὰ δέοντα καὶ γνωστοποιεῖ εἰς τοὺς διαδίκους τὴν ἀπόφασίν του, καὶ συντάσσει ἀπόφασιν περιέχουσαν τήν τε αἰτιολογίαν καὶ τὴν ἀπόφανσιν καὶ διαταγήν του, τὴν ὁποίαν δίδει εἰς τὸν ὑπὲρ οὗ αὕτη, καὶ ἐν ἀνάγκῃ ἓν ἀντίγραφον εἰς τὸν καταδικασθέντα».

ΑΡΘΡΟΝ 1828ον

«Δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὸν δικαστὴν νὰ ἀναβάλῃ τὴν ἀπόφασιν, ἀφοῦ ἐξευρεθῶσιν ἐντελῶς ἡ αἰτιολογία καὶ οἱ ὅροι αὐτῆς».

ΤΙΤΛΟΣ Β'

Περὶ ἀποφάσεως.

(Περιέχει δύο κεφάλαια).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'

Περὶ τῶν ὅρων τῆς ἀποφάσεως.

حكمك شروطى بيانلرى

(Χουκμούν σ'ουρουτὴ π'εγιανιντά δ'ιρ.

ΑΡΘΡΟΝ 1829ον

«Πρέπει νὰ προηγηθῇ τῆς ἀποφάσεως ἀγωγή».

«Τουτέστι διὰ νὰ ἀποφασίσῃ ὁ δικαστὴς ἐπὶ ὑποθέσεως ἀφορώσης εἰς τὰ κοσμικὰ δικαιώματα, δέον κατὰ πρῶτον νὰ ἐγείρῃ τις ἀγωγὴν κατ' ἄλλου περὶ τῆς ὑποθέσεως ἐκείνης».

«Δὲν εἶναι δὲ ἔγκυρος ἡ ἀπόφασις ἡ ἐκδιδομένη χωρὶς νὰ προηγηθῇ ἀγωγή».

ΑΡΘΡΟΝ 1830ον

«Κατὰ τὴν ἀπόφασιν ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία τῶν διαδίκων».

«Δηλαδή, ἀφοῦ δικασθῶσιν οἱ διάδικοι κατ' ἀντιμωλίαν, δέον κατὰ τὸν χρόνον, ἐν ᾧ θὰ ἀπαγγελθῇ ἡ ἀπόφασις, νὰ ὦσι παρόντες ἐν τῷ δικαστηρίῳ».

«Ἀλλ' ἐάν, ἀφοῦ ἐγείρῃ τις ἀγωγὴν καθ' ἑτέρου περὶ ὑποθέσεώς τινος, ὁ ἐναγόμενος ὁμολογήσας (τὴν ἀγωγὴν) ἀποσυρθῇ τοῦ δικαστηρίου, ὁ δικαστὴς δύναται βασιζόμενος εἰς τὴν ὁμολογίαν του νὰ ἀποφασίσῃ ἐρήμην αὐτοῦ».

«Ἐπίσης ἐὰν ὁ ἐναγόμενος, ἀφοῦ ἀρνηθῇ τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἐνάγοντος, καὶ ὁ ἐνάγων ἀποδείξῃ αὐτὴν ἐνώπιον αὐτοῦ, ἀποσυρθῇ τοῦ δικαστηρίου πρὸ τοῦ ἐλέγχου (τῶν μαρτύρων) καὶ τῆς ἀποφάσεως, ὁ δικαστὴς δύναται ἐρήμην αὐτοῦ νὰ ἐξελέγξῃ τὸ ἀξιόπιστον τῆς μαρτυρικῆς ἀποδείξεως καὶ νὰ ἀποφασίσῃ».

ΑΡΘΡΟΝ 1831ον

«Ἐάν, ἀφοῦ διεξαχθῶσιν αἱ μαρτυρικαὶ ἀποδείξεις ἐπὶ πα-

ρουσίᾳ τοῦ πληρεξουσίου τοῦ ἐναγομένου, οὗτος προσέλθῃ αὐτοπροσώπως εἰς τὸ δικαστήριον, ὁ δικαστὴς δύναται διὰ τῶν ἀποδείξεων ἐκείνων νὰ καταδικάσῃ αὐτὸν δυνάμει τῶν ἀποδείξεων ἐκείνων».

«Καὶ τοὐναντίον ἐάν, ἀφοῦ διεξαχθῶσιν αἱ μαρτυρικαὶ ἀποδείξεις ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἐναγομένου, προσέλθῃ ὁ πληρεξούσιος, ὁ δικαστὴς δύναται δυνάμει τῶν ἀποδείξεων ἐκείνων ν' ἀποφασίσῃ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ πληρεξουσίου».

ΑΡΘΡΟΝ 1832ον

«Ἐὰν ἐν τῇ ἀγωγῇ, καθ' ἣν ἡ ἀντιδικία ἀφορᾷ εἰς πάντας τοὺς κληρονόμους, προσαχθῶσιν αἱ ἀποδείξεις ἐπὶ παρουσίᾳ ἑνὸς τῶν κληρονόμων, ἀποσυρθέντος πρὸ τῆς ἀποφάσεως, ὁ δικαστὴς δύναται δυνάμει τῶν ἀποδείξεων ἐκείνων νὰ ἀποφασίσῃ καθ' ἑτέρου κληρονόμου κλητευθέντος ἀκολούθως· δὲν ὑπάρχει δὲ ἀνάγκη νὰ ἐπαναληφθῶσιν αἱ ἀποδείξεις».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'

Περὶ ἐρημοδικίας.

حكم غيابى بيانلمدر

(Χούκμ γιγιαπ'ὴ π'εγιανιντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1833ον

«Τῇ αἰτήσει τοῦ ἐνάγοντος προσκαλεῖται ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ εἰς τὸ δικαστήριον ὁ ἐναγόμενος».

«Ἐὰν ὁ ἐναγόμενος, ἄνευ νομίμου δικαιολογήματος, ἀρνῆται νὰ προσέλθῃ εἰς τὸ δικαστήριον καὶ νὰ ἀποστείλῃ πληρεξούσιον, προσάγεται διὰ τῆς βίας εἰς τὸ δικαστήριον» (1).

(1) Συμβαίνει ἐνίοτε ὁ εἷς τῶν διαδίκων νὰ μὴ ἐμφανισθῇ εἰς τὸ δικαστήριον, καίπερ νομίμως προσκληθείς· τότε ἡ δίκη δικάζεται ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ ἑνὸς τῶν διαδίκων. Ὁ τρόπος οὗτος τοῦ δικάζειν λέγεται ἐρημοδικία κατ' ἀντίθεσιν τῆς ἀντιμωλίας. Τὰ περὶ ἐρημοδικίας πραγματεύεται ἐκτενέστερον ἡ πολιτικὴ δικονομία, ἥτις ἐθεσπίσθη μετὰ τὸν Κώδικα.

ΑΡΘΡΟΝ 1834ον

«Ἐν ᾗ περιπτώσει ὁ ἐναγόμενος ἀρνῆται νὰ προσέλθῃ εἰς τὸ δικαστήριον καὶ ν' ἀποστείλῃ πληρεξούσιον, ἡ δὲ πρόσκλησις καὶ προσαγωγὴ αὐτὴ δὲν εἶναι δυνατή, ἀποστέλλεται αὐτῷ τῇ αἰτήσει τοῦ ἐνάγοντος τρὶς κατὰ διαφόρους ἡμέρας κλῆσις τοῦ δικαστηρίου, ἐὰν δὲ καὶ πάλιν δὲν προσέλθῃ, ὁ δικαστὴς γνωστοποιεῖ αὐτῷ, ὅτι θὰ διορίσῃ πληρεξούσιον αὐτοῦ, καὶ ὅτι θὰ ἀκούσῃ τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἐνάγοντος καὶ τὰς μαρτυρικὰς ἀποδείξεις».

«Ἐὰν καὶ μετὰ τοῦτο ὁ ἐναγόμενος δὲν προσέλθῃ εἰς τὸ δικαστήριον καὶ δὲν ἀποστείλῃ πληρεξούσιον, ὁ δικαστὴς διορίζει τοιοῦτον, ἵνα ὑπερασπίσῃ τὰ δίκαιά του, καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ πληρεξουσίου τούτου ἀκούει τὴν ἀγωγὴν καὶ ἐξετάζει τὰς ἀποδείξεις τοῦ ἐνάγοντος· ἐὰν δὲ ἀποδειχθῇ ὅτι εἰσὶ βάσιμοι καὶ ἀληθεῖς, ἀποφασίζει μετὰ τὴν ἀπόδειξιν ταύτην» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1835ον

«Ἡ κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον ἐκδιδομένη ἐρήμην ἀπόφασις κοινοποιεῖται εἰς τὸν ἐναγόμενον».

ΑΡΘΡΟΝ 1836ον

«Ἐὰν ὁ ἐρήμην καταδικασθεὶς παρουσιασθῇ εἰς τὸ δικαστήριον καὶ προβάλῃ ἔνστασίν τινα ἱκανὴν νὰ ἀντικρούσῃ τὴν ἀγωγὴν τοῦ ἐνάγοντος, ἡ ἔνστασις αὕτη ἀκούεται καὶ ἀποφασίζονται τὰ δέοντα».

«Ἐν ᾗ περιπτώσει δὲν ἐπιχειρήσῃ τὴν ἀπόκρουσιν τῆς ἀγωγῆς, ἡ πρᾶξις μὲν τοῦτο, ἀλλὰ ἡ ἔνστασίς του δὲν ἀποκρούει τὴν ἀγωγήν, ἡ ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις ἐκτελεῖται».

---

(1) Καὶ κατὰ τὸ Ρωμαϊκὸν Δίκαιον ὁ μὴ ἐμφανισθεὶς ἐναγόμενος ἐκαλεῖτο κατ' ἐπανάληψιν τρίς· ἂν δὲ καὶ κατὰ τὴν τρίτην κλῆσιν παρῆκουε, τὸ δικαστήριον προέβαινεν εἰς τὴν ἐκδίκασιν τῆς ὑποθέσεως, ἐπιτρέπον εἰς τὸν ἐνάγοντα τὴν ἀπόδειξιν τῆς ἀγωγῆς αὐτοῦ. Ἡ τριπλῆ αὕτη κλῆσις, καίπερ καθιερωθεῖσα καὶ διὰ τῆς πολιτικῆς δικονομίας, κατόπιν περιωρίσθη εἰς μίαν καὶ μόνην. Οὐδεὶς τῶν διαδίκων δικαιοῦται νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν διὰ τῆς βίας προσαγωγὴν τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ, ἐκτὸς τοῦ ἐγγυητοῦ περὶ τῆς προσαγωγῆς τοῦ ὑπὲρ οὗ ἐγγυήθη. (Ἴδε ἄρ. 642).

ΤΙΤΛΟΣ Γ'

Περὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τῆς δίκης μετὰ τὴν ἀπόφασιν.

دعوائك بعد الحكم رؤيتي حقلدر

(Δαβανὶν π'ἄδ-ἐλ-χούκιουμ ρουγετὴ χακκηντά δ'ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1837ον

«Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ ἀναθεώρησις τῆς δίκης, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐξεδόθη ἀπόφασις σύμφωνος πρὸς τὰς νομίμους διατυπώσεις, δηλαδὴ ὅταν ἐτηρήθησαν οἱ ὅροι τῆς ἀποφάνσεως καὶ εἶναι αὕτη δεδικαιολογημένη» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1838ον

«Ὅταν ὁ καταδικασθεὶς διϊσχυρισθῇ ὅτι ἡ ἐπὶ τῆς ἀγωγῆς ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις δὲν εἶναι σύμφωνος πρὸς τὰς νομίμους διατυπώσεις καὶ ὑποδείξῃ τὸ μέρος τὸ ἀντιβαῖνον εἰς τὸν νόμον καὶ ἐφεσιβάλῃ αὐτήν, ἐξετάζεται ἡ ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις

---

(1) Διὰ τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως τέμνεται ἡ διαφορὰ ἀμετατρέπτως καὶ τελειωτικῶς, διότι τὰ δικαστήρια θὰ ἀπετύγχανον τοῦ σκοποῦ αὐτῶν ἂν μὴ ἐκυροῦτο ἐν τῷ νόμῳ ἡ ἀρχὴ τοῦ δεδικασμένου. Τῆς τελεσιδικίας δὲ ἀναγκαῖα προσόντα εἶναι: 1ον ἡ τελεσίδικος ὁριστικὴ ἀπόφασις, 2ον ἡ ταυτότης τῶν προσώπων καὶ 3ον ἡ ταυτότης τῶν διαδίκων.

Δεδικασμένην ἀπόφασιν ἀποτελοῦσι μόνον αἱ τελεσίδικοι ὁριστικαὶ ἀποφάσεις. Τελεσίδικος δὲ λέγεται ἡ ἀπόφασις, κατὰ τῆς ὁποίας δὲν συγχωρεῖται πλέον τακτικὸν ἔνδικον μέσον (ἀνακοπὴ ἢ ἔφεσις). Τοιαῦται ἀποφάσεις εἰσὶν αἱ τέμνουσαι ἀμφισβητούμενα δίκαια τῆς οὐσίας· ἑπομένως δὲν ἀποτελεῖ τελεσιδικίαν ἀπόφασις κατὰ τύπον ἀπορρίπτουσα τὴν ἀγωγήν.

Μόνον οἱ διάδικοι, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐξεδόθη ἡ ἀπόφασις, ὀφείλουσι ν' ἀναγνωρίσωσιν ὡς ἀλήθειαν τὸ ἐν αὐτῇ δικασθέν, οὐχ ἧττον ὅμως καὶ οἱ διάδοχοι τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν. Κατὰ γενικὸν κανόνα τὸ δεδικασμένον δὲν ὑποχρεοῖ τρίτους, ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ἐξαιρέσεις, καθὼς π. χ. ἡ δυνάμει μαρτυρικῆς ἀποδείξεως ἐκδοθεῖσα καθ' ἑνὸς τῶν κληρονόμων.

Τὸ τρίτον προσὸν τῆς τελεσιδικίας εἶναι ἡ ταυτότης τῆς διαφορᾶς, τουτέστι τῶν ἀπαρτιζόντων αὐτὴν τριῶν στοιχείων, τοῦ δικαιώματος, τοῦ γεγονότος, ἐξ οὗ τοῦτο πηγάζει καὶ τοῦ ἀντικειμένου εἰς ὃ ἀναφέρεται.

καὶ ἂν μὲν εἶναι σύμφωνος πρὸς τὰς νομίμους διατυπώσεις ἐπικυροῦται, εἰ δὲ μή, ἐπιθεωρεῖται κατ' ἔφεσιν».

ΑΡΘΡΟΝ 1839ον

«Ὅταν ὁ καταδικασθείς, μὴ ἀρκεσθεὶς εἰς τὴν ἐπὶ τῆς ἀγωγῆς ἐκδοθεῖσαν ἀπόφασιν, ζητήσῃ νὰ ἀναιρέσῃ τὴν ἀπόφασιν, ἐξετάζεται αὕτη, καὶ ἂν μὲν εἶναι σύμφωνος πρὸς τὰ νενομισμένα, ἐπικυροῦται, εἰ δὲ μὴ ἀναιρεῖται».

ΑΡΘΡΟΝ 1840ον

«Αἱ (ἀνατρεπτικαὶ) ἐνστάσεις εἰσὶν ἔγκυροι, οὐ μόνον πρὸ τῆς ἀποφάσεως, ἀλλὰ καὶ μετ' αὐτήν».

«Ὅθεν ὅταν ὁ ἔν τινι δίκῃ καταδικασθεὶς προβάλῃ λόγον τινὰ ἱκανὸν νὰ ἀντικρούσῃ τὴν ἀγωγήν, καὶ οὕτω ἀντικρούων αὐτὴν ἐξαιτεῖται τὴν ἀναψηλάφησιν τῆς ἀποφάσεως, ἀκούεται ἡ ἔνστασις αὐτοῦ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ὑπὲρ οὗ ἡ ἀπόφασις καὶ διεξάγεται ἡ ἐκδίκασις τῆς ὑποθέσεως ταύτης».

«Π. χ. ὅταν, ἀφοῦ ἐγείρῃ ἀγωγὴν διϊσχυριζόμενος ὅτι ἐκληρονόμησεν ἐκ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ οἰκίαν τινα εὑρισκομένην εἰς τὴν κατοχὴν ἄλλου καὶ ἀποδείξῃ τοῦτο καὶ ὁ δικαστὴς ἐκδώσῃ τὴν ἀπόφασίν του, ἀνακαλυφθῇ ἔγκυρος τίτλος, ἀποδεικνύων ὅτι ὁ πατὴρ τοῦ ἐνάγοντος εἶχε πωλήσῃ προηγουμένως εἰς τὸν πατέρα τοῦ κατόχου, ἀκούεται ἡ ἀγωγὴ τοῦ κατόχου, μετὰ τὰς ἀποδείξεις τοῦ ὁποίου ἡ πρώτη ἀπόφασις ἀναιρεῖται καὶ ἀπορρίπτεται ἡ ἀγωγὴ ἐκείνη».

ΤΙΤΛΟΣ Δ'

Περὶ ζητημάτων σχετικῶν πρὸς τὴν διαιτησίαν.

محكم داڑ مسائل پیامنده

(Ταχκημὲ δ·ᾶὴρ μεσαὴλ π·εγιανιντά δ·ιρ).

ΑΡΘΡΟΝ 1841ον

«Ἐπιτρέπεται ἡ διαιτησία ἐπὶ πραγματικῶν ἀγωγῶν ἀφορωσῶν εἰς τὰ κοσμικὰ δικαιώματα» (1).

(1) Οἱ διαφερόμενοι δικαιοῦνται νὰ ἀναθέσωσι τὴν διάγνωσιν τῆς δια-

ΑΡΘΡΟΝ 1842ον

«Ἡ ἀπόφασις τοῦ διαιτητοῦ εἶναι ἔγκυρος καὶ ἐκτελεστὴ ἐπὶ τῶν ἐξουσιοδοτησάντων διαδίκων καὶ τῆς ἐξουσιοδοτηθείσης ὑποθέσεως· κατ' οὐδενὸς ἑτέρου ἰσχύει καὶ οὔτε περιλαμβάνει τὰς λοιπὰς ὑποθέσεις τῶν διαδίκων».

ΑΡΘΡΟΝ 1843ον

«Ἐπιτρέπεται ὁ διορισμὸς πολλῶν διαιτητῶν».

«Δηλαδὴ ἐπὶ μιᾶς ὑποθέσεως ἐπιτρέπεται νὰ διορισθῶσι δύο ἢ καὶ πλείονες διαιτηταί».

«Ἐπιτρέπεται νὰ διορίσωσιν ἀνὰ ἕνα διαιτητὴν ὅ τε ἐνάγων καὶ ἐναγόμενος».

ΑΡΘΡΟΝ 1844ον

«Ὅταν κατὰ τὰ ἀνωτέρω οἱ διαιτηταὶ εἶναι πολλοί, δέον ἡ γνώμη πάντων νὰ ᾖ σύμφωνος. Μόνον ὁ εἷς δὲν δύναται ν' ἀποφασίσῃ».

ΑΡΘΡΟΝ 1845ον

«Οἱ διαιτηταὶ δύνανται νὰ διορίσωσιν ἕτερον διαιτητήν, ἂν ἔχωσι τὴν ἄδειαν παρὰ τῶν διαδίκων νὰ διορίζωσι τοιοῦτον, εἰ δὲ μή, δὲν δύνανται».

φορᾶς εἰς δικαστὰς τῆς ἰδίας αὐτῶν ἐκλογῆς· οἱ δικασταὶ οὗτοι ὀνομάζονται διαιτηταί, αἱρετοὶ δικασταὶ καὶ διαγνώμονες. «Αἱρετὸς δικαστής ἐστιν ὁ δικαστοῦ τάξιν ἀναδεξάμενος καὶ ἐπαγγειλάμενος ψήφῳ τεμεῖν τὸ φιλονεικούμενον». Διαστέλλεται δὲ τοῦ ἁπλοῦ συμβιβαστοῦ, ὅστις παρεμβάλλει ἑαυτὸν ἀποπειρώμενος διὰ τῶν συμβουλῶν καὶ προτροπῶν του νὰ ἀποτρέψῃ τοὺς διαφερομένους τοῦ νὰ καταφύγωσιν εἰς τὰ δικαστήρια. Ἡ διαιτησία ἐνομιμοποιήθη διὰ ῥήσεως τοῦ Προφήτου, ἐρωτηθέντος ὑπὸ τοῦ Ἐπ'η Σ'ερὴχ ἂν νομίμως πράττῃ διαλύων τὰς διαφορὰς τῶν πρὸς αὐτὸν καταφευγόντων καὶ συγκατατιθεμένων εἰς τὴν ἀπόφασίν του καὶ ἀπαντήσαντος, ὅτι τοῦτο εἶναι κάλλιστον πρᾶγμα.

Ἡ διαιτησία δὲν ἐπιτρέπεται εἰς ὑποθέσεις ἀφορώσας εἰς τὸ θεῖον δ'καιον, ὡς π. χ. ἡ τιμωρία τῶν κλοπῶν καὶ τῆς μοιχείας. Διαιτηταὶ δύνανται νὰ διορισθῶσιν οἱ ἔχοντες τὴν ἱκανότητα τοῦ μαρτυρεῖν. Οἱ διάδικοι δέον νὰ ὁρίζωσι μετ' ἀκριβείας τὰ πρόσωπα τῶν διαιτητῶν, οἵτινες δὲν ἀπαιτεῖται νὰ γνωρίζωσι τοὺς διαδίκους. Ὁ διορισμὸς διαιτητῶν δὲν πρέπει νὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ αἱρέσεως.

ΑΡΘΡΟΝ 1846ον

«Ὅταν διὰ τὴν διαιτησίαν ὁρισθῇ χρόνος, ἀκυροῦται μετὰ τὴν παρέλευσιν τοῦ χρόνου τούτου».

«Π. χ. ὁ διαιτητής, ὁ διοριζόμενος ἵνα ἀποφασίσῃ ἀπὸ τῆς δεῖνα ἡμέρας μέχρις ἑνὸς μηνός, δύναται νὰ ἀποφασίσῃ μόνον ἐντὸς τοῦ μηνὸς τούτου· μετὰ τὴν παρέλευσιν αὐτοῦ δὲν δύναται».

«Ἂν πράξῃ τοῦτο, ἡ ἀπόφασίς του δὲν εἶναι ἐκτελεστή».

ΑΡΘΡΟΝ 1847ον

«Πρὸ τῆς ἀποφάσεως τοῦ διαιτητοῦ ἕκαστος τῶν δικαίων δύναται νὰ παύσῃ αὐτόν».

«Ἀλλ' ἐὰν οἱ διάδικοι διορίσωσιν αὐτὸν διαιτητὴν καὶ ἐπικυρώσῃ ἐπίσης τοῦτο ὁ δικαστὴς ὁ διωρισμένος ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου καὶ ἔχων τὴν ἄδειαν νὰ διορίζῃ ἀντικαταστάτην (ναίπ), ὁ διαιτητὴς ἐκεῖνος ἐπέχει τόπον ἀντικαταστάτου τοῦ δικαστοῦ τούτου, διότι ὁ δικαστὴς διώρισεν αὐτὸν ἀντικαταστάτην».

ΑΡΘΡΟΝ 1848ον

«Καθὼς εἰσὶν ἐκτελεσταὶ αἱ ἀποφάσεις τῶν δικαστῶν αἱ ἐκδιδόμεναι ἐπὶ πάντων τῶν κατοίκων τῆς περιφερείας τῆς ἐπαρχίας των (δικαιοδοσίας), οὕτω ἐπίσης αἱ ἀποφάσεις τῶν διαιτητῶν εἶναι ἐκτελεσταὶ καὶ ὡς πρὸς τοὺς διορίσαντας αὐτοὺς καὶ ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως, δι' ἣν διωρίσθησαν».

«Ὅθεν, ἀφοῦ οἱ διαιτηταὶ ἀποφασίσωσι συμφώνως πρὸς τὰς νομίμους διατυπώσεις, οὐδεὶς τῶν δικαστῶν δύναται νὰ ἀρνηθῇ τὴν παραδοχὴν τῆς ἀποφάσεως ἐκείνης».

ΑΡΘΡΟΝ 1849ον

«Ὅταν ἡ ἀπόφασις τοῦ διαιτητοῦ ὑποβληθῇ εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου διωρισμένον δικαστήν, οὗτος παραδέχεται καὶ ἐπικυροῖ αὐτήν, ἂν ᾖ σύμφωνος πρὸς τὰ νενομισμένα, εἰ δὲ μή, ἀναιρεῖ αὐτήν» (1).

(1) Ἡ ἀπόφασις τῶν διαιτητῶν δέον νὰ γίνηται συμφώνως πρὸς τὸν νόμον, καθόσον ὁ δικαστὴς δὲν δύναται νὰ ἐπικυρώσῃ ἀπόφασιν ἀντιβαίνουσαν πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ νόμου.

ΑΡΘΡΟΝ 1850ον

«Ἐὰν οἱ διάδικοι ἐξουσιοδοτήσωσι τοῖς διαιτηταῖς, οὓς ἔδωκαν τὴν ἄδειαν νὰ ἀποφασίσωσι συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ νόμου, νὰ συμβιβάσωσι τὴν διαφοράν, ὅταν ἐγκρίνωσι τοῦτο, ὁ ὑπὸ τῶν διαιτητῶν γενόμενος συμβιβασμὸς εἶναι ἔγκυρος».

«Οὕτως, ἐὰν ὁ εἷς τῶν διαδίκων δώσῃ ἐντολὴν εἰς τὸν ἕνα διαιτητὴν καὶ ὁ ἕτερος διάδικος εἰς τὸν ἕτερον νὰ συμβιβάσῃ τὴν διαφοράν, οὗτοι δὲ συμφώνως πρὸς τὰ ζητήματα τὰ περιεχόμενα ἐν τῷ περὶ συμβιβασμοῦ βιβλίῳ, διεξαγάγωσι τὴν ὑπόθεσιν συμβιβαστικῶς, οὐδεὶς τῶν διαδίκων δύναται νὰ ἀρνηθῇ τὴν παραδοχὴν τοῦ συμβιβασμοῦ καὶ τὴν διεξαγωγὴν ταύτην» (1).

ΑΡΘΡΟΝ 1851ον

«Ἐάν τις, ἐνῷ δὲν διωρίσθη διαιτητής, δικάσῃ ἀγωγὴν ὁρισταμένην μεταξὺ δύο τινῶν καὶ οἱ διάδικοι συγκατατεθῶσιν εἰς τοῦτο καὶ ἐγκρίνωσι τὴν ἀπόφασίν του, αὕτη εἶναι ἐκτελεστή. (Ἴδε ἄρθρ. 1453)».

(1) Ἡ ἀπόνασις τῶν διαιτητῶν ἰσοδυναμεῖ πρὸς συμβιβασμόν.

Χρονολογία Αὐτοκρατορικοῦ Διατάγματος:

26 Σ'απ'ὰν 1293.

Ἀχμὲτ Δ'ζεβδ'ὲτ, ὑπουργὸς τῆς Παιδείας.
Ἐσσεὴδ' Χαλήλ, φύλαξ τῶν ρητρῶν.
Σεὴφ-οὔδ' Δ'ήν, μέλος τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους.
Ἐσσεὴδ' Ἀχμὲτ Χουλουσῆ, πρόεδρος τοῦ Ἱερονομικοῦ Ἐλεγκτικοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν Ἱεροδικαστῶν ἐπιτροπῆς.
Ἐσσεὴδ' Ἀχμὲτ Χιλμῆ, ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἀκυρωτικοῦ.
Ἀχμὲτ Χαλίδ, κριτὴς Κωνσταντινουπόλεως.
Θμὲρ Χιλμῆ, σύμβουλος τοῦ ἐλεγκτοῦ τῶν ἐδαφίων.
Ἀπδ'-οὔς Σεττάρ, βοηθὸς τοῦ ἀναθεωρητοῦ τῶν Ἱερον. ἀποφάσεων.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΙΣΤ' ΒΙΒΛΙΟΥ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ. Περί τινων νομικῶν ὅρων. Ἄρ. 1784—1791 Σελ. 921—924

Τίτλος Α΄. Περὶ δικαστῶν.

Κεφάλαιον Α΄. Περὶ τῶν προσόντων τοῦ δικαστοῦ. Ἄρθρ. 1792—1794 » 924

Κεφάλαιον Β΄. Περὶ τῶν ἠθῶν τοῦ δικαστοῦ. Ἄρθρ. 1795—1799 » 925—926

Κεφάλαιον Γ΄. Περὶ τῶν καθηκόντων τοῦ δικαστοῦ. Ἄρθρ. 1800—1814 » 926—932

Κεφάλαιον Δ΄. Περὶ τοῦ τρόπου τῆς διαδικασίας. Ἄρθρ. 1815—1828 » 932—934

Τίτλος Β΄. Περὶ ἀποφάσεως.

Κεφάλαιον Α΄. Περὶ τῶν ὅρων τῆς ἀποφάσεως. Ἄρθρ. 1829—1832 » 935—936

Κεφάλαιον Β΄. Περὶ ἐρημοδικίας. Ἄρθρ. 1833—1836 » 936—937

Τίτλος Γ΄. Περὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τῆς δίκης μετὰ τὴν ἀπόφασιν. Ἄρθρ. 1837—1840 » 938—939

Τίτλος Δ΄. Περὶ ζητημάτων σχετικῶν πρὸς τὴν διαιτησίαν. Ἄρθρ. 1841—1851 » 939—942

ΟΔΗΓΙΑΙ ΠΕΡΙ ΟΡΚΟΔΟΣΙΑΣ

«Προκειμένου νὰ ἐπαχθῇ ὅρκος εἰς τὸν ἐναγόμενον, δίδοται οὗτος ἐνώπιον τοῦ δικάζοντος τὴν δίκην δικαστηρίου, ἢ τοῦ ἀντιπροσώπου (ναὴπ) τοῦ ἀποστελλομένου παρὰ τοῦ δικαστηρίου, παρόντος τοῦ ἀντιδίκου».

«Οὕτως ὁ δικαστής, ἢ ὁ ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ, ὁρίζει τὸ θέμα ἐρωτῶν τὸν ἐναγόμενον ἂν ἐπὶ τούτου ὁρκίζηται, τούτου δὲ παραδεχομένου, διατυποῖ τὸ εἶδος καὶ τὸν τρόπον τοῦ ὅρκου, ὀμνύοντος τοῦ ἐναγομένου κατὰ τὸ 1744 ἄρθρον τοῦ Ἀστυκοῦ Κώδικος εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ (الله بالله).

«Ἀντὶ τοῦ βάλλαχι ἐπιτρέπεται νὰ ρηθῇ π·ίλλαχι, ἢ τάλλαχι, ἢ περσιστὶ يڤجه‌مالله π·ὲ χουδὰ σεβγκὲνδ· μηχουρέρ, ἢ τουρκιστὶ الله‌یجه‌یم ἄλλαχὰ ἀνδ· ἠτσηόρμ. Καίτοι αἱ διατυπώσεις τοῦ ὅρκου διαγράφονται ἐν τῷ Ἀστυκῷ Κώδικι, ἐν τούτοις κατωτέρω παρατίθενται παραδείγματά τινα πρὸς πληρεστέραν διασάφησιν· πρὸ τούτου ὅμως ἐκτίθενται οὐσιώδη τινα ἀντικείμενα».

«Δέον νὰ ἐπάγηται ὁ ὅρκος ἐπὶ τοῦ θέματος, ὅπερ διϊσχυρίζεται μὲν ὁ ἐνάγων, ἀρνεῖται δὲ ὁ ἐναγόμενος. Ἂν τὸ ἀμφισβητούμενον ὑπὸ τῶν διαδίκων ἀφορᾷ εἰς ἰδίαν τοῦ ἐναγομένου πρᾶξιν, ἐπιβάλλεται ὁριστικὸς ὅρκος (قطعی یمین), ἂν δὲ εἰς πρᾶξιν ἄλλου, ὀμνύει τὸν περὶ ἀγνοίας ὅρκον. (Ἴδε ἄρθρον 1748 τοῦ Ἀστυκοῦ Κώδικος). Ὁ ὅρκος ἐπιβάλλεται ἢ διὰ τὸ αἴτιον ἢ διὰ τὸ ἀποτέλεσμα, τουτέστι κατὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀγωγῆς τοῦ ἐνάγοντος· ἑπομένως ὁ ὅρκος διαιρεῖται εἰς δύο εἴδη».

«Οὕτως παρατηρεῖται ἡ ἀγωγὴ τοῦ ἐνάγοντος καὶ ἡ ἄρνησις τοῦ ἐναγομένου. Ἐὰν ὁ μὲν ἐνάγων διϊσχυρίζηται δικαίωμά τι, ἤ, κατὰ τὸ ἄρθρον 1678 τοῦ Ἀστυκοῦ Κώδικος, ἀπόλυτον κυριότητα, ὁ δὲ ἐναγόμενος ἀρνῆται τὴν ἀγωγὴν ταύτην, ἐπιβάλλεται ὁ ὅρκος κατὰ τὸ ἀποτέλεσμα· ἐὰν δὲ ὁ ἐνάγων διϊσχυρίζηται δικαίωμά τι δηλῶν συνάμα καὶ τὸ αἴτιον, ἐξ οὗ πηγάζει, ἢ κυριότητα ἠτιολογημένην καὶ ὁ ἐναγόμενος ἀρνῆ-

ται τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀγωγῆς, ἐπίσης ὀμνύει διὰ τὸ ἀποτέλεσμα. Ἀλλ' ἂν ὁ ἐναγόμενος ἀρνῆται τὸν λόγον ἢ τὸ αἴτιον, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὀμνύει διὰ τὸ αἴτιον, ὡς διασαφεῖται διὰ τῶν ἑξῆς παραδειγμάτων» :

Παραδείγματά τινα ὁριστικοῦ ὅρκου.

«Ὅταν ὁ ἐνάγων ἐγείρῃ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ἐναγομένου ἀπαιτῶν, χωρὶς νὰ δηλώσῃ τὸν λόγον ἐξ οὗ προέρχεται τὸ χρέος, ὡρισμένον ποσὸν γροσίων καὶ ὁ ἐναγόμενος ἐρωτώμενος ἀρνῆται τοῦτο, ὁ δὲ ἐνάγων μὴ δυνάμενος νὰ ἀποδείξῃ τὸν ἰσχυρισμόν του ἐπάγει αὐτῷ ὅρκον, ὁ δικαστὴς διατυποῖ τὸν ἑξῆς ὅρκον : *Βάλλαχι (μὰ τὸν Θεὸν) δὲν ὀφείλω τόσα γρόσια εἰς τὸν ἄνθρωπον τοῦτον.* Ὁ ὅρκος οὗτος ἀφορᾷ εἰς τὸ ἀποτέλεσμα».

Ἕτερος τρόπος.

«Ὅταν ὁ μὲν ἐνάγων ἐγείρῃ ἀγωγὴν περὶ ἀκινήτου κτήματος γνωστῶν συνόρων εὑρισκομένου εἰς χεῖρας τοῦ ἐναγομένου καὶ διϊσχυριζόμενος ὅτι τὸ κτῆμα τοῦτο εἶναι ἰδικόν του καὶ ὅτι ὁ ἐναγόμενος ἀδίκως κατέχει αὐτό, ἐξαιτῆται νὰ ἄρῃ τὴν χεῖρα, ὁ δὲ ἐναγόμενος ἐρωτώμενος ἀρνῆται τοῦτο, μὴ δυναμένου τοῦ ἐνάγοντος ν' ἀποδείξῃ τὸν ἰσχυρισμὸν καὶ ὡς ἐκ τούτου ἐπάγοντος τῷ ἐναγομένῳ ὅρκον, ὁ δικαστὴς ἐπιβάλλει τὸν ἑξῆς ὅρκον εἰς αὐτόν : *Βάλλαχι (μὰ τὸν Θεὸν) τὸ ἀκίνητον ἐκεῖνο δὲν εἶναι κτῆμα τοῦ ἀνθρώπου τούτου.* Ὁ ὅρκος οὗτος ἀνήκει εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος ὅρκων».

Ἕτερον θέμα.

«Τοῦ ἐνάγοντος ἐγείροντος ἀγωγὴν καὶ ἀπαιτοῦντος ὡρισμένον ποσὸν γροσίων προερχόμενον ἐκ δανείου, ἐὰν ὁ ἐναγόμενος, λέγων ὅτι δὲν ὀφείλει, ἀρνῆται τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀγωγῆς, ὁ δικαστὴς ἐπίσης ἐπιβάλλει τὸν διὰ τὸ ἀποτέλεσμα ὅρκον : *Βάλλαχι (μὰ τὸν Θεὸν) δὲν ὀφείλω αὐτῷ τόσα γρόσια·* ἐὰν δὲ ὁ ἐναγόμενος ἀρνηθῇ τὸν λόγον, διϊσχυριζόμενος ὅτι δὲν ἐδανείσθη τόσα γρόσια παρὰ τοῦ ἐνάγοντος, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ δικαστὴς ἐπιβάλλει τὸν ὅρκον τοῦ αἰτίου ὡς ἑξῆς :

βάλλαχι (μὰ τὸν Θεὸν) ἐγὼ δὲν ἐδανείσθην παρὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου τόσα γρόσια.

Ἕτερος τρόπος.

«Ὅταν ὁ ἐνάγων ἐγείρῃ ἀγωγὴν περὶ ἀκινήτου κτήματος γνωστῶν συνόρων εὑρισκομένου εἰς χεῖρας τοῦ ἐναγομένου, διϊσχυριζόμενος ὅτι κατὰ τὴν δεῖνα ἐποχὴν ἐπώλησεν ὁ ἐναγόμενος εἰς αὐτὸν τὸ κτῆμα τοῦτο ἀντὶ δέκα χιλιάδων γροσίων καὶ οὗτος ἠγόρασεν αὐτὸ καὶ ὅτι ἐπομένως διὰ τὸν λόγον τοῦτον τὸ κτῆμα τοῦτο ἀνήκει εἰς αὐτὸν καὶ καταβάλλων τὰς δέκα χιλιάδας γρόσια ζητεῖ τὴν παράδοσιν· ἐὰν ὁ ἐναγόμενος ἀρνῆται τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀγωγῆς λόγῳ ὅτι τὸ κτῆμα τοῦτο δὲν ἀνήκει εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ ἐνάγοντος, ὁ δικαστὴς ἐπιβάλλει τὸν διὰ τὸ ἀποτέλεσμα ἑξῆς ὅρκον: *βάλλαχι (μὰ τὸν Θεὸν) τὸ κτῆμα τοῦτο δὲν εἶναι ἰδιοκτησία τοῦ ἀνθρώπου τούτου*».

«Ἐὰν δὲ ὁ ἐναγόμενος ἀρνηθῇ λέγων, ὅτι δὲν ἐπώλησεν αὐτῷ τὸ κτῆμα τοῦτο, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ δικαστὴς ἐπιβάλλει τὸν τοῦ αἰτίου ἑξῆς ὅρκον: *βάλλαχι (μὰ τὸν Θεὸν) ἐγὼ δὲν ἐπώλησα τὸ ἀκίνητον τοῦτο κτῆμα εἰς τὸν ἄνθρωπον τοῦτον*».

Ἕτερον θέμα.

«Ὅταν ὁ μὲν ἐνάγων ἐγείρῃ ἀγωγὴν κατὰ τοῦ ἐναγομένου διϊσχυριζόμενος ὅτι τῇ διαταγῇ τοῦ πρωτοφειλέτου ἐγγυήθη τὴν πληρωμὴν ὡρισμένου ποσοῦ γροσίων, προερχομένου ἐκ τοῦ δεῖνος λόγου, δικαιοῦται νὰ λάβῃ τὸ ποσὸν τοῦτο δυνάμει τῆς ἐγγυήσεως καὶ οὕτω ἀπαιτήσῃ τὴν πληρωμὴν αὐτοῦ, ὁ δὲ ἐναγόμενος ἐρωτώμενος ἀρνηθῇ τοῦτο καὶ ὁ ἐνάγων μὴ δυνάμενος νὰ ἀποδείξῃ τὸν ἰσχυρισμὸν ἐπαγάγῃ ὅρκον, ὁ δικαστὴς ἐπιβάλλει τῷ ἐναγομένῳ τὸν ἑξῆς ὅρκον: *βάλλαχι (μὰ τὸν Θεὸν) ὁ ἄνθρωπος οὗτος δὲν δικαιοῦται νὰ λάβῃ τόσα γρόσια παρ' ἐμοῦ λόγῳ τῆς ἐγγυήσεως ἣν διϊσχυρίζεται*».

Ἕτερον θέμα.

«Ὅταν ὁ μὲν ἐνάγων ἐγείρῃ ἀγωγήν, διϊσχυριζόμενος ὅτι δικαιοῦται νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ ἐναγομένου τόσα γρόσια ὀφει-

λόμενα ἐκ τιμήματος πωληθέντος πράγματος καὶ ὅτι ὁ ἐναγόμενος ὡμολόγησεν ὅτι ὀφείλει τόσα γρόσια προερχόμενα ἐκ τῆς αἰτίας ταύτης, ὁ δὲ ἐναγόμενος ἐρωτώμενος ἀρνηθῇ τοῦτο καὶ ἑπομένως ὁ ἐνάγων δὲν δύναται νὰ ἀποδείξῃ εἴτε τὸ κύριον χρέος, εἴτε τὸ ὅτι ὡμολόγησεν αὐτό, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δὲν ἐπιβάλλεται ὅρκος διὰ τὴν ὁμολογίαν, ἀλλὰ διὰ τὸ πρᾶγμα καὶ ἐπιβάλλεται εἰς τὸν ἐναγόμενον ὁ ἑξῆς ὅρκος: *βάλλαχι (μὰ τὸν Θεὸν) ἐγὼ δὲν ὀφείλω εἰς τὸν ἄνθρωπον τοῦτον τόσα γρόσια*».

Θέματά τινα ἀφορῶντα εἰς τὸν περὶ ἀγνοίας ὅρκον.

«Ὅταν τις ἐγείρῃ ἀγωγὴν ἐπὶ τῆς κληρονομίας ἀποβιώσαντός τινος ἀπαιτῶν ὡρισμένον ποσὸν γροσίων, χωρὶς νὰ δηλώσῃ τὸν λόγον, καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ἀποδείξῃ αὐτὴν θελήσῃ νὰ ἐπαγάγῃ ὅρκον εἰς τὸν κληρονόμον τοῦ ἀποβιώσαντος, ὁ δικαστὴς ἐπιβάλλει αὐτῷ τὸν ἑξῆς τῆς ἀγνοίας ὅρκον: *βάλλαχι (μὰ τὸν Θεὸν) ἐγὼ ἀγνοῶ ὅτι ὁ κληρονομούμενος παρ' ἐμοῦ ὀφείλει τόσα γρόσια εἰς τὸν ἄνθρωπον τοῦτον*».

Ἕτερος τρόπος.

Ὅταν ὁ ἐνάγων ἐγείρῃ ἀγωγὴν διϊσχυριζόμενος, ὅτι ὁ δεῖνα ὅταν ἔζη, ἐδανείσθη παρ' αὐτοῦ κατὰ τὴν δεῖνα ἐποχὴν τόσα γρόσια, ἅτινα ἐδαπάνησεν εἰς τὰς ὑποθέσεις του, καὶ ὅτι δικαιοῦται εἰσέτι νὰ λάβῃ καὶ ζητήσῃ αὐτὰ ἀπὸ τῆς κληρονομίας, κατόπιν δὲ ἀρνήσεως τοῦ ἐναγομένου μὴ δυνάμενος νὰ ἀποδείξῃ τὸν ἰσχυρισμόν του θελήσῃ νὰ ἐπαγάγῃ ὅρκον εἰς τὸν κληρονόμον τοῦ ἀποβιώσαντος, ἂν μὲν ὁ κληρονόμος ἀρνηθῇ, ὅτι ὁ ὑπ' αὐτοῦ κληρονομούμενος ὀφείλει τι αὐτῷ, ὁ δικαστὴς ἐπιβάλλει τὸν ἑξῆς ὅρκον: *βάλλαχι (μὰ τὸν Θεὸν) δὲν γνωρίζω ἂν ὁ κληρονομούμενός μου ὀφείλει τόσα γρόσια εἰς τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ἂν δὲ ἀρνηθῇ τὸ δάνειον, ὁ δικαστὴς ἐπιβάλλει τὸν ἑξῆς ὅρκον: βάλλαχι (μὰ τὸν Θεὸν) δὲν γνωρίζω ἂν ὁ κληρονομούμενός μου ἐδανείσθη τόσα γρόσια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου τούτου*».

Ἕτερος τρόπος.

«Ὅταν τις ἐγείρῃ ἀγωγὴν περὶ ἀκινήτου κτήματος, ὅπερ ἄνθρωπός τις ἠγόρασεν ἀπό τινος προσώπου, διϊσχυριζόμενος ὅτι τὸ ἀκίνητον τοῦτο κτῆμα εἶχεν ἀγοράσει προηγουμένως ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ προσώπου καὶ μὴ δυνάμενος νὰ ἀποδείξῃ τὸν ἰσχυρισμόν του θελήσῃ νὰ ἐπαγάγῃ ὅρκον εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, ὁ δικαστὴς ἐπιβάλλει τὸν τῆς ἀγνοίας ὅρκον εἰς τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, δηλαδὴ περὶ τοῦ ὅτι δὲν γνωρίζει ὅτι ὁ ἐνάγων εἶχεν ἀγοράσει πρὸ αὐτοῦ τὸ ἀκίνητον ἐκεῖνο κτῆμα, ὡς ἑξῆς: *βά.l.laχι (μὰ τὸν Θεὸν) ἀγνοῶ ἂν τὸ ἀκίνητον ἐκεῖνο κτῆμα ἠγόρασέν ὁ ἄνθρωπος οὗτος πρὸ ἐμοῦ ἀπὸ τοῦ προσώπου ἐκείνου*».

«Ἅπαντες οἱ ἀνωτέρω διαγραφόμενοι τρόποι παρατίθενται ὡς παραδείγματα ὅρκων ἐπαγομένων, ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ ἐνάγοντος· δὲν ὑφίσταται ὅμως ἡ ἀνάγκη νὰ γίνῃ λόγος περὶ τῶν ὅρκων οὓς αὐτεπαγγέλτως ἐπιβάλλει ὁ δικαστής, καθόσον περὶ τούτων πραγματεύεται τὸ 1746 ἄρθρον τοῦ Ἀστυκοῦ Κώδικος».

ΤΕΛΟΣ.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Βιβλίον Α'. كتاب البيوع *Περὶ ἀγοραπωλησιῶν.*
(Ἄρθρ. 1— 403 Σελὶς 12—294)

Βιβλίον Β'. كتاب الاجارات *Περὶ μισθώσεων.*
(Ἄρθρ. 404— 611 Σελὶς 297—379)

Βιβλίον Γ'. كتاب الكفاله *Περὶ ἐγγυήσεως.*
(Ἄρθρ. 612— 672 Σελὶς 383—410)

Βιβλίον Δ'. كتاب الحواله *Περὶ μεταθέσεως χρέους.*
(Ἄρθρ. 673 700 Σελὶς 413—425)

Βιβλίον Ε'. كتاب الرهن *Περὶ ἐνεχύρου.*
(Ἄρθρ. 701— 761 Σελὶς 430—453)

Βιβλίον ΣΤ'. كتاب الامانات *Περὶ ἐμπεπιστευμένων πραγμάτων.*
(Ἄρθρ. 762— 831 Σελὶς 457—487)

Βιβλίον Ζ'. كتاب الهبه *Περὶ δωρεᾶς.*
(Ἄρθρ. 832— 880 Σελὶς 491—509)

Βιβλίον Η'. كتاب الغصب *Περὶ σφετερισμοῦ.*
(Ἄρθρ. 881— 940 Σελὶς 513 540)

Βιβλίον Θ'. كتاب الحجر والاكراه والشفعه *Περὶ ἀπαγορεύσεως, βίας καὶ δικαιώματος προτιμήσεως.*
(Ἄρθρ. 941—1044 Σελὶς 545—575)

Βιβλίον Ι'. كتاب الشركت *Περὶ κοινωνίας καὶ ἑταιρίας.*
(Ἄρθρ. 1045—1448 Σελὶς 579—720)

Βιβλίον ΙΑ'. كتاب الوكاله *Περὶ ἐντολῆς.*
(Ἄρθρ. 1449 1530 Σελὶς 725—763)

Βιβλίον ΙΒ'. كتاب الصلح *Περὶ συμβιβασμοῦ.*
(Ἄρθρ. 1531—1571 Σελὶς 767—787)

Βιβλίον ΙΓ'. كتاب الاقرار *Περὶ ὁμολογίας.*
(Ἄρθρ. 1572—1612 Σελὶς 791—817)

Βιβλίον ΙΔ'. كتاب الدعوى *Περὶ ἀγωγῆς.*
(Ἄρθρ. 1613—1675 Σελὶς 821—857)

Βιβλίον ΙΕ'. كتاب البينات والتحليف *Περὶ ἀποδείξεων καὶ ὅρκου.*
(Ἄρθρ. 1676—1783 Σελὶς 861 917)

Βιβλίον ΙΣΤ'. كتاب القضا *Περὶ δικαστικῆς ἐξουσίας καὶ ἀποφάσεως.*
(Ἄρθρ. 1784—1851 Σελὶς 921—942)

Ὁδηγίαι περὶ ὁρκοδοσίας (Σελὶς 943—948)

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ ΤΙΝΩΝ

Σελὶς	22	στιχ.	18	ἀντὶ	ἀναφερομένου,	γράφε	ἀναφαινομένου.
»	33	»	26	»	ἐξόφλησις	»	ἄφεσις χρέους.
»	61	»	20	»	ἐξόφλησις	»	ἄφεσις χρέους.
»	61	»	21	»	ἐξόφλησις	»	ἄφεσις χρέους.
»	97	»	32	»	διαμονὴ	»	διανομή.
»	115	»	27	»	τύπον	»	τόπον.
»	163	»	30	»	περιέχοντος	»	περιέχον.
»	181	»	7	»	τιμήματος	»	τιμήματος.
»	200	»	21	»	ἀγοραστὴς	»	πωλητής.
»	219	»	6	»	ἀπεγαλάκτησαν	»	ἀπεγαλάκτισεν.
»	300	»	18	»	μουστεέστερουν	»	μουστέδζερουν.
»	308	»	8	»	χρωμάτων	»	χρωμέων.
»	429	»	20	»	αὐτοῦ	»	αὐτῆς.
»	430	»	25	»	اوطاهر	»	وظاهر
»	445	»	19	»	هل	»	هلك
»	499	»	17	»	رقق	»	رقبى
»	513	»	17	»	μὶγ	»	μίγα.
»	514	»	2	»	قيمت فيمتا	»	قائماً فيمت
»	515	»	2	»	بيبيا	»	مبنياً
»	»	»	9	»	μουστέχακη	»	μουστέχακκ.
»	529	»	18	»	عباده	»	عبادده
»	659	»	6	»	عرمى	»	حرمى
»	719	»	26	»	δενδρολιψία	»	ἀγρολιψία.
»	817	»	10	»	Ἀχμὲμ	»	Ἀχμέδ.

3.18.
12
6